

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1998-1999

14 OCTOBRE 1998

Proposition de loi sur le jeu

RAPPORT

FAIT AU NOM
DE LA COMMISSION DES FINANCES ET
DES AFFAIRES ÉCONOMIQUES
PAR
M. D'HOOGHE

Ont participé aux travaux de la commission :

1. Membres effectifs : M. Hatry, président; MM. Bock, Ph. Charlier, Coene, Delcroix, Goovaerts, Hotyat, Moens, Santkin, Mme Van der Wildt, MM. Van Goethem, Weyts, Mme Willame-Boonen et M. D'Hooghe, rapporteur.

2. Membres suppléants : Mme Delcourt-Pêtre, MM. Happart, Hostekint, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Olivier, Poty, Mme Sémer et M. Vergote.

3. Autres sénateurs : MM. Chantraine et Erdman.

Voir:

Documents du Sénat:

1-419 - 1995/1996 :

N° 1: Proposition de loi de M. Weyts.

1-419 - 1996/1997 :

N° 2: Avis du Conseil d'État.
N° 3: Amendements.

1-419 - 1997/1998 :

N°s 4 à 6: Amendements.
N° 7: Rapport fait au nom de la commission de la Justice.
N° 8: Avis rendu au nom de la commission des Affaires sociales.
N°s 9 à 16: Amendements.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1998-1999

14 OKTOBER 1998

Wetsvoorstel op het spel

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE FINANCIËN EN
DE ECONOMISCHE AANGELEGENHEDEN
UITGEBRACHT
DOOR DE HEER D'HOOGHE

Aan de werkzaamheden van de commissie hebben deelgenomen :

1. Vaste leden : de heer Hatry, voorzitter; de heren Bock, Ph. Charlier, Coene, Delcroix, Goovaerts, Hotyat, Moens, Santkin, mevrouw Van der Wildt, de heren Van Goethem, Weyts, mevrouw Willame-Boonen en de heer D'Hooghe, rapporteur.

2. Plaatsvervangers : mevrouw Delcourt-Pêtre, de heren Happart, Hostekint, mevrouw Nelis-Van Liedekerke, de heren Olivier, Poty, mevrouw Sémer en de heer Vergote.

3. Andere senatoren : de heren Chantraine en Erdman.

Zie:

Gedr. St. van de Senaat:

1-419 - 1995/1996 :

Nr. 1: Wetsvoorstel van de heer Weyts.

1-419 - 1996/1997 :

Nr. 2: Advies van de Raad van State.
Nr. 3: Amendementen.

1-419 - 1997/1998 :

Nrs. 4 tot 6: Amendementen.
Nr. 7: Verslag namens de commissie voor de Justitie.
Nr. 8: Advies namens de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.
Nrs. 9 tot 16: Amendementen.

SOMMAIRE

INHOUD

	Pages		Blz.
	—		—
1. Introduction	3	1. Inleiding	3
2. Proposition de loi initiale	3	2. Oorspronkelijk wetsvoorstel	3
2.1. Exposé introductif de l'auteur de la proposition de loi	3	2.1. Inleidende uiteenzetting door de indiener van het wetsvoorstel	3
2.2. Discussion générale	7	2.2. Algemene bespreking	7
2.3. Discussion des amendements déposés à la suite de l'avis du Conseil d'État	11	2.3. Bespreking van de amendementen, ingediend na advies van de Raad van State	11
3. L'amendement du gouvernement	21	3. Het regeringsamendement	21
3.1. Exposé introductif du ministre de la Justice sur l'amendement du gouvernement	22	3.1. Inleidende uiteenzetting door de minister van Justitie bij het regeringsamendement	22
3.2. Discussion générale	33	3.2. Algemene bespreking	33
3.3. Auditions	35	3.3. Hoorzittingen	35
3.3.1. Audition de M. E. Potier, directeur général de Shandwick et de M. A. Dhooghe, administrateur de Ladbrokes	35	3.3.1. Hoorzitting van de heer E. Potier, directeur-generaal van Shandwick en van de heer A. Dhooghe, administrateur van Ladbrokes	35
3.3.2. Discussion	40	3.3.2. Bespreking	40
3.3.3. Audition des bourgmestres des huit communes ayant un casino sur leur territoire	42	3.3.3. Hoorzitting met de burgemeesters van de acht gemeenten die een casino op hun grondgebied bezitten	42
3.3.4. Discussion	55	3.3.4. Bespreking	55
3.4. Discussion des articles de l'amendement du gouvernement	60	3.4. Artikelsgewijze bespreking van het regeringsamendement	60
3.5. Votes	175	3.5. Stemmingen	175
Comparaison entre le texte de l'amendement du gouvernement et le texte adopté en Commission	178	Vergelijking van de tekst van het regeringsamendement en van de tekst aangenomen door de Commissie	178
Annexe 1	230	Bijlage 1	230
Annexe 2	253	Bijlage 2	253
Annexe 3	271	Bijlage 3	271

1. INTRODUCTION

Le 23 septembre 1996, M. Weyts a déposé une proposition de loi sur le jeu. La commission a examiné cette proposition au cours de sa réunion du 13 novembre 1996, à l'issue de laquelle elle décida de demander l'avis du Conseil d'État.

Le Conseil d'État a rendu son avis le 21 janvier 1997. À la suite de cet avis, M. Weyts a déposé 34 amendements à sa proposition de loi initiale. D'autres commissaires ont également déposé des amendements.

La commission a examiné l'avis et les amendements lors de ses réunions des 23 avril et 20 mai 1997. Au cours de ces réunions, le représentant du ministre de la Justice a communiqué que le ministre envisageait lui aussi de prendre une initiative législative en cette matière et, le 19 janvier 1998, le gouvernement a déposé son projet de texte sous la forme d'un amendement (doc. Sénat, n° 1-419/4) visant à modifier l'intitulé et l'ensemble du dispositif de la proposition de loi.

Au cours de sa réunion du 4 février 1998, la commission a décidé de poursuivre ses travaux sur la base de l'amendement du gouvernement. Les 38 premiers amendements ont été retirés par leurs auteurs et de nouveaux amendements ont été déposés à l'amendement du gouvernement (amendements n°s 40 à 154 — doc. Sénat, n°s 1-419/5-6-9 à 16).

La commission a ensuite organisé, en date du 25 mars 1998, une audition à laquelle ont participé les bourgmestres des huit communes où sont situés les divers casinos, ainsi que des représentants de Ladbrokes.

Plusieurs réunions ont ensuite été consacrées à la discussion de l'amendement du gouvernement et des sous-amendements; elles ont eu lieu les 1er et 21 avril 1998, 16 et 24 juin 1998, 3 et 10 juillet 1998 et 14 octobre 1998.

2. PROPOSITION DE LOI INITIALE

2.1. Exposé introductif de l'auteur de la proposition de loi

Homo ludens L'intérêt de l'homme pour le jeu remonte à la nuit des temps. Ainsi, des sommes considérables sont mises chaque semaine en Belgique non seulement aux jeux et jeux de hasard mais aussi aux produits de la Loterie nationale (Lotto, Subito, Presto) et autres initiatives.

L'objectif de la présente proposition de loi est de donner une base légale aux jeux de hasard afin d'en finir avec les abus et tolérances qui sont aujourd'hui légion. Le but est de créer un cadre qui soumettrait les

1. INLEIDING

Op 23 december 1996 diende de heer Weyts een wetsvoorstel op het spel in. Dit wetsvoorstel werd door de commissie tijdens haar vergadering van 13 november 1996 besproken, waarna de commissie besliste het advies van de Raad van State in te winnen.

De Raad van State heeft zijn advies op 21 januari 1997 uitgebracht. Ingevolge dit advies, diende de heer Weyts 34 amendementen op zijn oorspronkelijk wetsvoorstel in. Ook andere commissieleden dienden amendementen in.

De commissie besprak het advies en de amendementen tijdens haar vergaderingen van 23 april en 20 mei 1997. Tijdens deze vergaderingen deelde de vertegenwoordiger van de minister van Justitie de commissie mede dat ook de minister een wetgevend initiatief in deze materie voorbereidde en op 19 januari 1998 diende de regering haar ontwerptekst in als een amendement (Stuk Senaat, nr. 1-419/4), dat ertoe strekte het opschrift en het volledig bepalend gedeelte van het wetsvoorstel te vervangen.

De commissie heeft tijdens haar vergadering van 4 februari 1998 beslist om haar werkzaamheden verder te zetten op basis van het regeringsamendement. De eerste 38 amendementen werden door hun auteurs ingetrokken en er werden nieuwe amendementen ingediend op het regeringsamendement (amendementen nrs. 40 tot en met 154 — Stukken Senaat, nrs. 1-419/5-6-9 tot 16).

Vervolgens organiseerde de commissie op 25 maart 1998 een hoorzitting met de 8 burgemeesters van de gemeenten die een casino op hun grondgebied hebben en met vertegenwoordigers van Ladbrokes.

Aan de bespreking van het regeringsamendement en de subamendementen werden nadien verschillende vergaderingen gewijd, te weten op 1 en 21 april 1998, 16 en 24 juni 1998, 3 en 10 juli 1998 en 14 oktober 1998.

2. OORSPRONKELIJK WETSVOORSTEL

2.1. Inleidende uiteenzetting door de indiener van het wetsvoorstel

Homo ludens ... Sinds mensenheugenis bestaat de belangstelling voor het spel. Ook in België worden wekelijks hoge bedragen ingezet niet alleen op spelen en kansspelen maar ook op de producten van de Nationale Loterij (Lotto, Subito, Presto) en andere initiatieven.

Het doel van dit wetsvoorstel is een wettelijke basis voor de kansspelen te verlenen zodat een einde kan gesteld worden aan tal van bestaande misbruiken en gedoogzaamheden. Het is de bedoeling een kader te

opérateurs de jeux à des règles d'exploitation strictes en contrepartie de la sécurité professionnelle et de la certitude d'un gain raisonnable.

La proposition repose sur le double principe suivant :

— l'exploitation de jeux de hasard reste *a priori* interdite;

— une autorisation d'exploitation doit être considérée comme un privilège qu'il y a lieu de supprimer immédiatement en cas d'infraction aux règles imposées ou de violation de ces règles.

La loi du 24 octobre 1902 concernant le jeu est dépassée et l'arrêté royal du 13 janvier 1975 portant la liste des appareils de jeu dont l'exploitation est autorisée, est lui aussi un modèle d'archéologie industrielle du jeu qui compromet le développement normal d'une entreprise et menace la sécurité juridique la plus élémentaire.

Il est en outre devenu intolérable et juridiquement intenable que les procureurs généraux tolèrent qu'un groupe déterminé s'adonne à des pratiques illicites qui restent interdites à un autre groupe. L'industrie du jeu doit sortir de la zone d'ombre que constitue ce climat de quasi-délit et devenir une branche d'activité normale jouissant d'une sécurité juridique tout en étant soumise à un contrôle adéquat de la part des pouvoirs publics et à une fiscalité équitable.

L'auteur de la proposition de loi a examiné tout particulièrement la question et a effectué des voyages d'étude aux Pays-Bas, en Autriche et aux États-Unis d'Amérique, principalement dans les États de Louisiane et du Nevada (Las Vegas) sous la direction des autorités fédérales et nationales qui ont aussi mis à chaque fois la législation en vigueur à disposition et qui l'ont commentée de sorte que la proposition de loi est en fin de compte le fruit d'une étude comparative des droits et de l'expérience de pays étrangers.

Contrairement à ce que l'on affirme souvent chez nous, le secteur du jeu aux États-Unis est tout à fait sain et sous le contrôle des pouvoirs publics. Toutes les personnes concernées par l'industrie du jeu reçoivent également une formation très poussée et, à Las Vegas, il y a même une université où 12 000 étudiants autochtones ou étrangers se spécialisent dans tous les aspects du jeu. Ont aussi été consultés des spécialistes de l'administration belge des Finances et de celle de la Justice et il n'est certes pas exagéré d'affirmer que la présente proposition de loi pourrait peut-être devenir la législation la plus sévère au monde.

La proposition de loi se compose de trois volets : un premier volet concerne les casinos; un deuxième concerne les luna-parcs et les salles de jeux automatiques; un troisième volet concerne les établissements du secteur horeca.

scheppen dat de speloperatoren zou binden aan strikte uitbatingsregels met als compensatie de zekerheid van beroep en van een redelijke winst.

Het voorstel vertrekt van een tweevoudig principe :

— het uitbaten van kansspelen blijft *a priori* verboden;

— een uitbatingstoelating moet beschouwd worden als een voorrecht dat bij overtreding of schending van de opgelegde regels onmiddellijk moet worden herroepen.

De wet van 24 oktober 1902 op het spel is voorbijgestreefd en ook het koninklijk besluit van van 13 januari 1975 houdende de lijst van speelapparaten waarvan de uitbating toegelaten is, is een model van spelindustriële archeologie dat de normale ontwikkeling van een bedrijf en de meest elementaire rechtszekerheid in het gedrang brengt.

Het is ook niet langer aanvaardbaar en juridisch onhoudbaar dat door de gedoogzaamheid van de procureurs-generaals onwettige handelingen voor een bepaalde groep worden toegelaten die verboden blijven voor een andere groep. De spelindustrie moet uit de grijze zone van de quasi delictuele sfeer worden gelicht om een normale bedrijfstak te worden met rechtszekerheid maar ook onderworpen aan een sluitende controle door de overheid en een billijke fiscaliteit.

De auteur van het wetsvoorstel heeft de problematiek bijzonder bestudeerd en ondernam studiereizen in Nederland, Oostenrijk en de Verenigde Staten van Amerika waar vooral de Staten Louisiana en Nevada (Las Vegas) werden bezocht onder leiding van de federale en nationale autoriteiten die ook de bestaande wetgeving telkens ter beschikking stelden en toelichtten zodat het wetsvoorstel uiteindelijk uitgroeide tot een document gesteund op rechtsvergelijking en ervaring uit het buitenland.

In tegenstelling met wat hier vaak wordt beweerd, is de spelsector in de Verenigde Staten volledig zuiver en gecontroleerd door de autoriteiten. Ook de opleiding van al degenen die betrokken zijn in de spelindustrie wordt zeer grondig gedaan en in Las Vegas is er zelfs een universiteit waar 12 000 studenten uit binnen- en buitenland zich bekwamen in alle aspecten van het spel. Ook de specialisten uit de eigen administratie van Financiën en Justitie werden geconsulteerd en het is zeker niet overdreven te stellen dat huidig wetsvoorstel misschien de meest strenge wetgeving ter wereld zou kunnen worden.

Het wetsvoorstel omvat drie luiken : een eerste luik betreft de casino's; het tweede luik betreft de lunaparken en speelautomatenhallen; een derde luik betreft de horecainstellingen.

Les courses de chevaux n'ont pas été reprises dans la présente proposition de loi parce qu'au moment de son élaboration, la situation était tellement confuse dans notre pays qu'il était impossible de fixer des normes constantes en la matière. La proposition ne porte pas davantage sur les produits de la Loterie nationale qui ressortissent à une législation propre et elle se limite dès lors exclusivement aux jeux de hasard en tant qu'activités privées.

Dans le premier volet, on part de l'hypothèse que l'exploitation de jeux de hasard reste en principe interdite en Belgique. Des dérogations peuvent être accordées selon un régime de licences. Un candidat-exploitant d'un casino est d'abord soumis à une enquête approfondie tant au niveau de sa situation financière (solvabilité) que de sa moralité. Dans ce dernier cas, on ne se contente pas de s'assurer que le casier judiciaire de la personne est vierge mais on passe aussi au crible son mode de vie, sa famille et ses relations afin de s'assurer qu'on ne peut lui adresser aucun reproche. Les candidats doivent également fournir la preuve de leur compétence professionnelle. Aux États-Unis, c'est le FBI qui est chargé de cette enquête et il n'y a pas que les candidats en question qui doivent s'y soumettre, mais leur famille toute entière. Des commissions rogatoires viennent même interroger des parents vivant en Europe afin d'empêcher qu'il y ait des liens éventuels avec la mafia ou d'autres milieux indésirables.

La proposition de loi tend aussi à supprimer les appareils mécaniques surannés que l'on peut facilement manipuler. Une modernisation de l'appareillage s'impose afin de pouvoir exercer un contrôle efficace. L'objectif est de connecter tous les appareils l'un à l'autre pour constituer un réseau aboutissant à un ordinateur central aux départements des Finances et de la Justice. L'on pourrait ainsi effectuer un contrôle à ce point précis qu'il serait possible d'enregistrer la date, l'heure et le lieu de l'introduction d'une pièce de monnaie dans n'importe quel appareil que ce soit. Il en ira de même pour toute introduction de pièces de monnaie. De plus, en cas d'ouverture de l'appareil ou en cas de manipulation intempestive de celui-ci, un signal est immédiatement envoyé à l'ordinateur central. Il n'est pas excessif d'affirmer qu'une fois le réseau installé, on pourra exercer en Belgique un contrôle totalement efficace, qui permettra par conséquent aussi aux pouvoirs publics d'obtenir des résultats optimaux au niveau fiscal.

Les personnes qui ont obtenu une licence d'exploitation ne pourront se voir appliquer qu'une seule sanction, à savoir le retrait de leur licence. Le système d'amendes ou de peines conditionnelles ne semble en effet pas efficace. On considère le retrait de la licence, synonyme de suspension de toutes les activités, comme la seule sanction efficace. Ce retrait peut donc également entraîner la faillite pour l'exploitant en question. Il faut dès lors considérer vraiment la

De paardensport werd niet opgenomen in het wetsvoorstel omdat op het ogenblik van de samenstelling van het voorstel de toestand in eigen land zo verward was dat het moeilijk was daar vaste normen in vast te leggen. Ook omvat het voorstel niet de producten van de Nationale Loterij die aan een eigen wetgeving onderworpen zijn en beperkt het zich uitsluitend tot kansspelen als privé-activiteiten.

In het eerste luik wordt als uitgangspunt gesteld dat het uitbaten van kansspelen in België principeel verboden blijft. Uitzonderingen kunnen worden toegestaan door een stelsel van vergunningen. Een kandidaat-uitbater van een casino wordt eerst grondig doorgelicht zowel op financieel vlak (solvabiliteit) als op het morele vlak. Dit laatste omvat niet alleen de voorwaarde van een blanco strafregister maar wordt ook de levenswandel, de familie en relaties onderzocht om na te gaan of niets ongunstigs kan worden vermeld. Ook moeten de kandidaten het bewijs leveren van een vakbekwaamheid. In de Verenigde Staten gebeurt deze doorlichting door het FBI en niet alleen worden de kandidaten in kwestie maar ook hun familie in het onderzoek betrokken. Zelfs familieleden in Europa worden verhoord door rogatoire commissies om mogelijke banden met de maffia of andere ongewenste milieu's uit te sluiten.

Het wetsvoorstel wenst ook een einde te stellen aan de ouderwetse mechanische toestellen die gemakkelijk gemanipuleerd kunnen worden. Een modernisering van de apparatuur dringt zich op om efficiënte controle mogelijk te maken. Het is de bedoeling alle toestellen onderling met elkaar te verbinden in een netwerk dat leidt naar een centrale computer op het departement van Financiën en ook Justitie. De controle is zo nauwkeurig dat zelfs iedere inworp van een muntstuk in om het even welk toestel kan worden geregistreerd qua datum, tijd en plaats. Hetzelfde geldt voor iedere uitworp van munten. Wanneer het toestel wordt geopend of op een onorthodoxe manier wordt gemanipuleerd, wordt ook dit onmiddellijk gesignaleerd aan de centrale computer. Het is niet overdreven te stellen dat wij als het netwerk eenmaal is uitgebouwd, in België over een volledig sluitende controle zullen beschikken, wat meebrengt dat ook fiscaal de resultaten optimaal zullen zijn voor de overheid.

Voor personen die een vergunning tot uitbating hebben bekomen geldt slechts één sanctie, namelijk dat hun vergunning wordt ontnomen. Het systeem van geldboetes of voorwaardelijke straffen lijkt inderdaad niet efficiënt. Alleen het ontnemen van de vergunning, wat ook het einde betekent van alle activiteiten, wordt als doeltreffend geacht. Dit kan dus ook het faillissement voor de betrokken uitbater betekenen. De uitbatingstoelating is dus werkelijk als een

licence d'exploitation comme un privilège dont on peut immédiatement être privé si l'on enfreint ou viole la loi.

La proposition prévoit des normes aussi sévères pour le personnel qui est occupé dans les établissements de jeux de hasard. Tous les mécaniciens, fournisseurs d'appareils, tant nationaux qu'étrangers, jusqu'au personnel d'entretien, seront jugés sur la base des normes les plus strictes. Toutes ces mesures ont pour objectif d'épurer le secteur.

À l'heure où ces abus sont légion et où des tripots clandestins se multiplient dans notre pays, la légalisation des casinos sera indubitablement un coup dur porté à la clandestinité. De même, tout ce qui touche à la dépendance au jeu et à la lutte contre le blanchiment d'argent d'origine criminelle est clairement repris dans la législation. L'auteur déclare que chacun doit veiller à combattre et à prévenir la dépendance sous toutes ses formes et donc également la dépendance au jeu. Dans les pays étrangers, l'on a, par le passé, organisé à plusieurs reprises des journées d'étude afin de cerner et d'examiner le problème et il faut se réjouir que la Belgique ait également fait des progrès considérables dans ce domaine. Une organisation légale et adéquate jointe à un contrôle efficace rend d'innombrables services à la société en épurant le secteur et en veillant à ce que seules les personnes moralement irréprochables tiennent une place dans ce secteur.

En ce qui concerne la dispersion géographique actuelle des casinos dans notre pays, il y en a quatre à la côte et quatre en Wallonie. La proposition prévoit également qu'il y ait un casino à Bruxelles, à Anvers et en région germanophone.

Il est naturel que, d'un côté, l'augmentation du nombre des casinos puisse avoir une influence sur les casinos existants mais, d'un autre côté, la mise à disposition des appareils électroniques dans les casinos devrait garantir et accroître leur rentabilité de manière à renforcer leur position concurrentielle vis-à-vis des casinos étrangers. Cela fait des années que les casinos demandent à pouvoir disposer de jeux de hasard électroniques. La Belgique est le seul pays en Europe et probablement au monde à ne pas avoir répondu aux attentes des exploitants de casinos. Il semble toutefois être l'évidence même que les casinos belges devraient aussi pouvoir disposer de jeux de hasard électronique comme il en existe partout ailleurs dans le monde. Les Pays-Bas, la France et l'Allemagne sont tous trois à un jet de pierre et sont responsables de la perte de revenus importants pour nos propres institutions. Toutefois, aujourd'hui encore, c'est en fait l'État lui-même qui est le principal organisateur de jeux par la diffusion massive des produits de la Loterie nationale, et même à grand renfort de campagnes publicitaires dans les médias.

voorrecht te beschouwen dat onmiddellijk kan worden herroepen bij overtreding of schending van de wet.

Het voorstel hanteert dezelfde strenge normen voor het personeel dat tewerkgesteld wordt in de kansspel-inrichtingen. Ook alle mecaniciens, leveranciers van toestellen, zowel binnenlandse als buitenlandse, tot zelfs onderhoudspersoneel toe, wordt met de strengste normen beoordeeld. Dit alles met de bedoeling te komen tot een zuivere sector.

Voor het ogenblik bestaan heel wat misbruiken en ook clandestiene speelholen zijn actief in ons land. Het legaliseren van de casino's zal ongetwijfeld een zware slag betekenen voor de clandestiniteit. Ook de gokverslaving en de strijd tegen het witwassen van gelden van criminele oorsprong wordt duidelijk in de wetgeving opgenomen. De auteur stelt dat het de zorg van allen moet zijn alle vormen van verslaving te bestrijden en te voorkomen, dus ook de gokverslaving. In het buitenland werden in het verleden herhaaldelijk studiedagen ingericht om deze problematiek te onderkennen en te bestuderen en het is verheugend te noemen dat ook in België grote vooruitgang wordt geboekt op dat domein. Een wettelijke en goede organisatie met een sluitende controle bewijst heel wat goede diensten aan de samenleving door de sector zuiver te maken en ervoor te zorgen dat alleen personen met hoge moraliteit betrokken worden in deze sectoren.

Wat de huidige geografische spreiding van de casino's in ons land betreft is het zo dat wij vier casino's hebben aan de kust en vier in het Waalse landsgedeelte. In het voorstel is ook een casino voorzien te Brussel, te Antwerpen en in het Duitstalig gebied.

De uitbreiding van het aantal casino's kan enerzijds natuurlijk een weerslag hebben op de bestaande casino's, doch anderzijds zou het ter beschikking stellen van de elektronische toestellen in de casino's de rentabiliteit van deze moeten waarborgen en verhogen zodat hun concurrentiepositie tegenover de buitenlandse casino's kan worden versterkt. Sinds jaren zijn de casino's vragende partij om te kunnen beschikken over elektronische kansspelen. België is het enige land in Europa en waarschijnlijk in de wereld waar dit niet werd gegund aan de uitbaters van casino's. Toch lijkt het de evidentie zelf dat ook de Belgische casino's zouden moeten kunnen beschikken over de elektronische kansspelen, zoals overal elders in de wereld. Nederland, Frankrijk en Duitsland zijn telkens dichtbij en zorgen ervoor dat vele inkomsten verloren gaan voor de eigen instellingen. Toch is het zo dat tot op vandaag in feite de Staat zelf de grootste organisator is van spelen door de producten van de Nationale Loterij massaal te propageren, zelfs met behulp van grote publicitaire campagnes in de media.

Le rôle des casinos belges est aussi important au niveau touristique. Au cours des mois d'été et de vacances, ils présentent des événements culturels majeurs d'un haut standing international. L'organisation de tels événements coûte cher. Les luna-parcs à la côte contribuent aussi pour une large part au délassement des touristes.

Il convient aussi de signaler que l'impact direct et indirect sur l'emploi est considérable.

En ce qui concerne le secteur horeca, l'auteur de la proposition estime que les arrêtés royaux des années '90 ont ramené le bingo au rang de simple divertissement et on peut affirmer que, si des milliers d'appareils ont définitivement disparu, on a aussi enrayer réellement la dépendance au jeu. Il serait bon qu'une loi précise que le seul appareil à pouvoir être installé dans les établissements du secteur horeca est le bingo. L'on empêcherait ainsi la multiplication anarchique et l'on garantirait ainsi que tout reste dans des normes acceptables et est sous contrôle. Il faut aussi maintenir à trois le nombre maximum d'appareils autorisés par débit de boissons. L'on a aussi prévu des règles strictes pour les exploitants d'appareils dans des débits de boissons. En réalité, le produit des jeux de hasard dans le secteur horeca aide ce secteur à se maintenir.

Les conditions fixées pour l'obtention de licences sont également sévères au niveau financier. Toutes les sanctions pénales pour ceux qui ne respectent pas la loi restent applicables. L'auteur de la proposition de loi demande que la proposition soit traitée avec la diligence qui s'impose étant entendu qu'il est urgent de sortir de l'illégalité. Il souligne que cela fait des années déjà que l'on a promis aux exploitants de casinos d'autoriser l'installation d'appareils électroniques. Le collègue des procureurs généraux était d'accord pour étendre la politique de tolérance à ces appareils électroniques mais il est préférable de prendre ses distances par rapport à la politique de tolérance et d'instaurer la légalité. Il appartient au législateur de prendre des décisions et d'instaurer le contrôle qui s'impose. L'auteur de la proposition de loi est d'avis que le Parlement devrait décider par principe que les appareils électroniques peuvent être installés dans les casinos comme les bingos peuvent l'être dans les débits de boissons. Ce principe général semble logique. Il appartient donc au pouvoir exécutif d'établir une liste des jeux autorisés, surtout en ce qui concerne les luna-parcs et les salles de jeux automatiques.

2.2. Discussion générale

Plusieurs membres font observer que le terme « jeu » est plus vaste que le terme « jeu de hasard ». Dès lors, il y a lieu de modifier le titre de la proposition de loi.

Onze Belgische casino's vervullen ook een belangrijke rol op het toeristische vlak. Tijdens de zomer- en vakantie maanden zorgen zij voor een belangrijk cultureel aanbod van hoge internationale standing. Het prijskaartje van dit aanbod is aanzienlijk. Ook de lunaparken aan de kust zorgen voor een belangrijk element in de toeristische ontspanning.

Daarnaast moet ook de directe en indirecte tewerkstelling belangrijk worden genoemd.

Wat de horecasector betreft, meent de indiener dat sinds de koninklijke besluiten van de jaren 90 de bingo herleidde tot een eenvoudig amusementsspel, wij kunnen stellen dat niet alleen duizenden toestellen definitief verdwenen zijn, maar ook dat de gokverslaving werkelijk een halt werd toegevoerd. Het zou goed zijn moesten wij bij wet stellen dat de bingo het enige toegelaten toestel zou zijn dat in de horecasector kan worden opgesteld. Dit zou de wildgroei voorkomen en de zekerheid bieden dat alles binnen aanvaardbare normen wordt gehouden en gecontroleerd. Ook zouden maximaal drie toestellen per drankuitbating worden toegelaten en worden er strenge regels vastgelegd voor de uitbaters die de toestellen in drankgelegenheden laten exploiteren. Wel is het zo dat in werkelijkheid de opbrengst van de kansspelen de horecasector helpt zich in stand te houden.

De gestelde voorwaarden voor het bekomen van vergunningen liggen hoog, ook op het financiële vlak. Daarnaast blijven de strafrechtelijke sancties voor degenen die niet voldoen aan de wet volledig bestaan. De auteur van het wetsvoorstel vraagt dat het voorstel met de nodige spoed zou worden behandeld gezien wij dringend uit de onwettelijkheid moeten komen. Hij wijst er op dat reeds jaren werd beloofd aan de uitbaters van casino's om de elektronische toestellen op te stellen. Het college van procureurs-generaals was akkoord om het gedoogbeleid uit te breiden tot deze toestellen maar het is beter dat afstand wordt genomen van het gedoogbeleid en dat de wettelijkheid zijn intrede doet. Het is aan de wetgever om beslissingen te nemen en om de noodzakelijke controle uit te bouwen. De indiener van het wetsvoorstel is van oordeel dat het parlement principieel zou moeten beslissen dat de elektronische toestellen in de casino's kunnen worden opgesteld zoals de bingos in de herberguitbatingen. Dit algemeen principe lijkt logisch. Het is dan aan de uitvoerende macht om, vooral wat lunaparken en speelautomatenhallen betreft, een lijst op te stellen van toegelaten spelen.

2.2. Algemene bespreking

Verschillende leden wijzen erop dat de term « spel » veel ruimer is dan de term « kansspel ». Het opschrift van het wetsvoorstel moet dan ook gewijzigd worden.

Selon le représentant du ministre des Finances, l'article 1er, tel qu'il est rédigé, et l'intitulé de la proposition de loi, sont en fait tirés de la loi du 24 octobre 1902 sur le jeu.

Un membre souligne que le problème évoqué par la présente proposition de loi est, au fond, vieux comme le monde. Les jeux de hasard sont interdits depuis plus de 90 ans. Malgré cette interdiction, on joue allègrement en Belgique. Le membre souligne en premier lieu la contradiction flagrante entre le prescrit judiciaire, les recettes fiscales et l'affectation des recettes aux deux régions dans lesquelles des casinos sont implantés.

En effet, la tolérance judiciaire a permis d'ouvrir huit casinos: quatre en Flandre (la côte) et quatre en Wallonie (les provinces touristiques wallonnes de Liège et Namur). Chaque fois que la loi interdisant les jeux de hasard n'était pas respectée dans ces huit casinos, le procureur du Roi faisait fermer tout nouveau local du casino ou cesser toute activité comportant des jeux de hasard. La tolérance judiciaire dans les trois provinces susmentionnées et les poursuites pénales pour l'ouverture d'autres casinos menaient à la situation singulière qu'il y avait néanmoins un contrôle rigoureux des taxations sur les activités interdites par le ministère des Finances.

En plus, l'affectation de ces sommes a été totalement régionalisée: les sommes sont transférées intégralement — à l'exception d'une retenue de perception — aux deux régions où se trouvent établis les casinos. Dès lors, les bénéficiaires de l'opération sont ces deux régions, à l'exclusion de la Région de Bruxelles où aucun casino n'est établi, ce qui suscite beaucoup d'agitation à Bruxelles depuis quelques années et a abouti à plusieurs projets de casinos, dont deux projets sérieux.

Ensuite, le membre souligne que différentes initiatives légistiques ont été prises.

En son temps, le gouvernement Martens V, sur l'initiative de son ministre de la Justice J. Gol, a voulu régulariser la situation sur le plan judiciaire. Un avant-projet de loi a été approuvé en Conseil des ministres, puis transmis au Conseil d'État. Suivant l'avis du Conseil d'État, la plupart de ses observations auraient pu être intégrées dans l'avant-projet de loi sans difficulté, mais une de ces remarques a entraîné la disparition de cet avant-projet. Il s'agit notamment de la disposition en vertu de laquelle les concessionnaires qui étaient titulaires du droit d'exploitation pouvaient exploiter leur casino jusqu'à l'expiration de la concession. Après cette date, la concession serait attribuée au plus offrant. Au lieu de créer une situation plus sécurisante aux points de vue juridique et financier, une telle situation allait créer des tas de difficultés puisque les concessionnaires auraient été habilités à demander des dommages et intérêts au pouvoir concédant si leur concession leur avait été retirée avant son expiration.

De minister van Financiën verklaart dat artikel 1 en het opschrift van het wetsvoorstel zijn overgenomen uit de wet van 24 oktober 1902 op het spel.

Een lid stipt aan dat de in dit wetsvoorstel behandelde problematiek eigenlijk zo oud is als de straat. Kansspelen zijn al 90 jaar verboden en desondanks wordt er in België naar hartelust gespeeld. Het lid wijst in de eerste plaats op de flagrante tegenstelling tussen de wetsbepalingen en de fiscale ontvangsten die gaan naar de twee gewesten waar zich casino's bevinden.

Dankzij de gerechtelijke tolerantie zijn acht casino's geopend: vier in Vlaanderen (aan de kust) en vier in Wallonië (in de toeristische Waalse provincies Luik en Namen). Telkens als de wet die de kansspelen verbiedt in deze casino's niet werd nageleefd, gaf de procureur des Konings bevel tot het sluiten van het nieuwe lokaal van het casino of tot het stopzetten van een activiteit met kansspelen. De gerechtelijke tolerantie in de drie genoemde provincies en de strafrechtelijke vervolgingen bij de opening van andere casino's leiden tot de merkwaardige situatie waarin het ministerie van Financiën strikte controle uitoefent op de taxatie van de verboden activiteiten.

Bovendien gaan deze sommen — met uitzondering van een belastinginhouding — volledig naar de twee gewesten waar zich casino's bevinden. Deze twee gewesten profiteren dus van de situatie, terwijl er in het Brusselse Gewest geen casino is, wat in Brussel al enkele jaren voor heel wat opschudding zorgt en heeft geleid tot een aantal projecten voor de oprichting van casino's, waaronder twee ernstige.

Tenslotte benadrukt het lid dat tal van verschillende wetgevende initiatieven zijn genomen.

Tijdens de regering Martens V nam de toenmalige minister van Justitie J. Gol reeds een initiatief om de situatie te regulariseren. Een voorontwerp van wet werd goedgekeurd in de Ministerraad en overgezonden naar de Raad van State. De meeste opmerkingen van de Raad van State konden probleemloos in het voorontwerp van wet worden verwerkt, maar een van de opmerkingen had het verdwijnen van het voorontwerp tot gevolg. Het ging met name om de bepaling volgens welke de concessiehouders met een exploitatievergunning hun casino slechts konden exploiteren tot het einde van de concessie. Daarna zou de concessie worden toegewezen aan de meest biedende. In plaats van meer financiële en meer rechtszekerheid kon deze situatie alleen leiden tot grote moeilijkheden, aangezien de concessiehouders schadevergoeding hadden kunnen eisen van de overheid wanneer hun concessie werd ingetrokken vóór de vervaldag.

Depuis lors, d'autres initiatives ont été prises. À Bruxelles, la situation actuelle a donné lieu à beaucoup de discussions, même à une querelle entre certaines communes bruxelloises. Certains hommes politiques de la Région bruxelloise ne souhaitent même pas l'ouverture d'un casino à Bruxelles.

Le membre souhaite connaître les dispositions légales actuelles en la matière et la recette fiscale actuelle qui résulte de ces activités pour les deux régions.

Le représentant du ministre des Finances répond que les dispositions qui régissent la matière sont :

— la loi du 24 octobre 1902 sur le jeu, qui a été modifiée en 1963 et en 1975 (la modification de 1975 portait sur les jackpots dans les débits de boissons);

— certaines dispositions dans le Code pénal, notamment l'article 305 et les dispositions sur les maisons de jeux en général;

— la loi du 15 juillet 1960 sur la préservation morale de la jeunesse qui vise à interdire l'accès de certains établissements, et notamment les maisons de jeux, aux mineurs.

En matière fiscale, il y a les impositions générales en matière de revenus, la taxe sur les jeux et les paris et la taxe sur les appareils automatiques de divertissement.

Les huit casinos actuels ont rapporté en 1995 750 millions de recettes fiscales au total. Ceci signifie que l'on peut s'étonner des projections de certains bureaux d'études quant à ce que pourrait rapporter un casino à Bruxelles, notamment des chiffres de 1 à 3 milliards, ce qui représente deux à trois fois les recettes actuelles des huit autres !

Un membre se demande si cette différence signifie que la perception actuelle est mal organisée dans les huit casinos ou bien que l'on suppose qu'un casino à Bruxelles va rapatrier les parieurs qui jouent actuellement à l'étranger. Une partie des recettes viendrait d'Anversois qui joueraient à Bruxelles plutôt qu'ailleurs. Un casino à Bruxelles sera un moyen d'attirer des joueurs qui, sinon, ne viendraient peut-être pas du tout en Belgique, par exemple des étrangers de passage. Le membre se déclare frappé du faible montant que représente la perception.

Selon le représentant du ministre des Finances, le chiffre global des casinos est en augmentation constante et significative. L'ampleur de l'écart (750 millions contre 1 à 3 milliards) est étonnant. Il est un fait qu'un casino à Bruxelles fera jouer des personnes qui, actuellement, ne jouent pas. En plus, il y a le phénomène de la région anversoise: la moitié de la clientèle du casino de Breda venait de la campagne anversoise. Reste à savoir si un casino à Bruxelles va créer une inversion des flux.

Sindsdien zijn vele andere initiatieven genomen. In Brussel geeft de huidige situatie aanleiding tot veel discussie, zelfs tot ruzie tussen bepaalde Brusselse gemeenten. Bepaalde politici van het Brusselse Gewest willen niet eens dat in Brussel een casino wordt geopend.

Het lid wil weten welke wetsbepalingen nu van kracht zijn en welke fiscale inkomsten de twee gewesten uit deze activiteiten halen.

De vertegenwoordiger van de minister van Financiën antwoordt dat de volgende bepalingen deze gelegenheid regelen :

— de wet van 24 oktober 1902 op het spel, gewijzigd in 1963 en 1975 (de wijziging van 1975 had betrekking op de aanwezigheid van jackpots in drankgelegenheden);

— een aantal bepalingen van het Strafwetboek, met name artikel 305 en de algemene bepalingen betreffende speelhuizen;

— de wet van 15 juli 1960 tot zedelijke bescherming van de jeugd, die de toegang tot bepaalde instellingen, en met name speelhuizen, wil verbieden aan minderjarigen.

Op fiscaal gebied zijn er de algemene inkomstenbelastingen, de taks op spelen en weddenschappen en de taks op de speelautomaten.

De bestaande acht casino's brachten in 1995 samen 750 miljoen fiscale ontvangsten op. Het is dus verbazingwekkend dat bepaalde onderzoeksbureaus voorspiegelen dat een casino in Brussel 1 tot 3 miljard zou kunnen opbrengen, wat twee- tot driemaal zoveel is als de huidige ontvangsten van de acht andere casino's samen !

Een lid vraagt of dit opvallende verschil betekent dat de belastingheffing in de acht bestaande casino's slecht is georganiseerd of dat men ervan uitgaat dat een casino in Brussel spelers zal aantrekken die momenteel in het buitenland spelen. Een deel van de inkomsten zou van Antwerpenaars komen die veeleer geneigd zullen zijn in Brussel te spelen dan elders. Een casino in Brussel zou spelers kunnen aantrekken die anders niet in België zouden spelen, bijvoorbeeld buitenlanders op doorreis. Het lid verbaast zich over het geringe bedrag van de belastingheffing.

Volgens de minister van Financiën vertonen de belastingontvangsten van de casino's een voortdurende en aanzienlijke stijging. Uiteraard is het verschil (750 miljoen tegen 1 tot 3 miljard) verbazingwekkend groot. Dat een casino te Brussel mensen zou doen spelen die momenteel niet spelen, staat vast. Dan is er ook nog de Antwerpse regio: de helft van de klanten van het casino van Breda is afkomstig uit de Antwerpse Kempen. De vraag blijft natuurlijk of een casino in Brussel deze stroom kan doen keren.

Selon un autre membre, un montant de 300 millions de recettes provenant des casinos a été inscrit au budget de la Région de Bruxelles-Capitale pour l'année 1997. L'intervenant se demande si ce chiffre est réaliste.

Le représentant du ministre des Finances estime qu'un montant de 300 millions est nettement plus réaliste que 1 à 3 milliards. Ce montant est réalisable dans l'hypothèse où un casino pourrait fonctionner pendant une année complète. Toutefois, le ministre a bien déclaré, lors d'une question posée par un député le 6 novembre 1997, qu'il n'y aurait pas de casino à Bruxelles sans loi.

Un autre membre considère que la projection du ministre bruxellois du Budget peut être considérée comme trop optimiste puisque la loi n'est toujours pas votée.

Selon le représentant du ministre des Finances, la proposition de loi à l'examen a le grand mérite d'exister, de poser le problème et de réguler un certain nombre de choses qui sont soit illégales (les casinos), soit vieilles (les luna-parcs). La proposition traite également du blanchiment de l'argent, des enquêtes de moralité, tant financière que morale, des candidats-exploitants dans le secteur des jeux automatiques et de l'organisation d'un contrôle systématique sur les appareils et dans les casinos.

Un groupe de travail a examiné cette question au sein du ministère de la Justice. Y participaient des représentants du ministère des Finances, du ministère des Affaires économiques, de la police judiciaire, du parquet et du département de la Justice. Le représentant du ministre admet que la proposition de loi à l'examen a effectivement servi pendant la discussion au sein du groupe de travail. Le ministre de la Justice considère l'adoption d'un projet ou une proposition de loi en cette matière comme prioritaire, pour diverses raisons, entre autres la «discrimination» de la Région bruxelloise dans ce dossier.

Le problème d'une concertation avec les régions a été évoqué au sein du groupe de travail. Au moins un abandon de compétence au profit des régions serait nécessaire, notamment dans le cadre des localisations de casinos futurs. La conclusion provisoire du groupe de travail est que le choix des localisations serait à faire par les régions. Le groupe de travail attend l'avis du Conseil d'État sur ce problème.

À la question d'un membre concernant le problème des concessions, le représentant répond que le groupe de travail estime que ce problème ne doit pas être pris en compte du fait qu'il s'agissait d'une situation illícite. Ce problème pourrait se régler par voie consensuelle entre l'exploitant actuel qui serait évincé et la commune concernée. Le groupe de travail attend également l'avis du Conseil d'État sur ce point.

En plus, les contrats de concession prévoyaient des garanties, notamment que le droit de concession ne

Een lid beweert dat in de begroting van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor het jaar 1997 een bedrag van 300 miljoen ontvangsten van de casino's is opgenomen. Spreker vraagt of dit cijfer realistisch is.

De minister van Financiën meent dat een bedrag van 300 miljoen in elk geval veel realistischer is dan 1 tot 3 miljard. Dat bedrag is haalbaar op voorwaarde dat het casino een heel jaar kan draaien. De minister heeft echter, naar aanleiding van een vraag van een volksvertegenwoordiger, op 6 november 1997 duidelijk verklaard dat er in Brussel geen casino zal komen zonder een wet die dit toestaat.

Een ander lid vindt de schatting van de Brusselse minister van Begroting te optimistisch aangezien de wet nog steeds niet is goedgekeurd.

Volgens de minister van Financiën heeft het voorliggende wetsvoorstel de verdienste dat het bestaat, het probleem duidelijk afbakt en een aantal zaken regelt die hetzij illegaal (de casino's), hetzij verouderd (de lunaparken) zijn. Het voorstel behandelt ook het witwassen van geld, de financiële en morele doorlichting van de kandidaat-exploitanten in de sector van de speelautomaten en de organisatie van een systematische controle op de apparaten en in de casino's.

Binnen het ministerie van Justitie zijn deze problemen onderzocht door een werkgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van de ministeries van Financiën en Economische Zaken, van de gerechtelijke politie, het parket en het departement Justitie. De minister geeft toe dat het voorliggende wetsvoorstel erg nuttig is geweest tijdens de discussie binnen deze werkgroep. De minister van Justitie vindt de goedkeuring van een wetsvoorstel of wetsontwerp over deze problematiek om verschillende redenen van prioritair belang, onder andere wegens de «discriminatie» van het Brussels Gewest in dit dossier.

Ook het probleem van het overleg met de gewesten is in deze werkgroep aangeraakt. De gewesten zullen meer bevoegdheid moeten krijgen, met name wat de vestiging van de toekomstige casino's betreft. De voorlopige conclusie van de werkgroep is dat de gewesten moeten beslissen waar de casino's komen. De werkgroep wacht nog op het advies van de Raad van State over dit probleem.

Op de vraag van een lid betreffende het probleem van de concessies antwoordt de minister dat dit probleem volgens de werkgroep niet moet worden behandeld aangezien het ging om een onwettige situatie. Dit probleem kan in der minne worden geregeld tussen de huidige exploitant die uitwinning riskeert en de betrokken gemeente. Ook op dit vlak wacht de werkgroep nog het advies van de Raad van State af.

De concessieovereenkomsten bevatten bovendien waarborgen, met name dat het concessierecht niet

devait plus être acquitté dès l'instant où les jeux de hasard deviendraient légaux. Le représentant du ministre des Finances croit que les 8 contrats de concession existants doivent, d'une façon ou d'une autre, prévoir une pareille clause.

Un commissaire explique que la présente proposition de loi a été transmise au ministre de la Justice dès septembre 1995 parce qu'il estimait qu'il était préférable de régler le problème par un projet de loi. Toutefois, lorsque plusieurs propositions de loi furent déposées à la Chambre sur cette problématique, lesquelles étaient en outre de moins bonne qualité que la présente proposition de loi, l'intervenant a décidé de déposer officiellement sa proposition au Sénat.

Plusieurs membres estiment qu'avant de poursuivre les débats, il serait bon de demander l'avis du Conseil d'État. Il n'y a pas seulement le problème de la délimitation du champ de compétence entre les pouvoirs publics régionaux et fédéraux mais aussi le problème de la scission éventuelle de la proposition de loi. Certains articles tombent dans le champ d'application de l'article 77 de la Constitution alors que d'autres ressortissent à l'article 78.

Le président décide de demander l'avis du Conseil d'État sur les trois problèmes suivants :

— La procédure constitutionnelle: la proposition de loi règle principalement une matière visée à l'article 78 de la Constitution, mais certaines dispositions règlent une matière visée à l'article 77 de la Constitution. Y a-t-il lieu de scinder la proposition et de déposer deux propositions distinctes ?

— La compétence régionale: les taxes perçues sur les bénéficiaires des jeux de hasard sont à 100 % transférées aux régions. De ce fait, une concertation avec les régions n'est-elle pas nécessaire, avant que cette proposition soit votée ?

— L'autorité communale: celle-ci est concernée par les autorisations d'implantation des casinos.

Ceci n'exclut pas que le Conseil d'État puisse formuler également toutes les observations qu'il jugera utiles.

Le Conseil d'État a été saisi le 18 novembre 1996 par le président du Sénat d'une demande d'avis. Il a rendu son avis le 21 janvier 1997 (voir doc. Sénat, n° 1-419/2). L'avis du Conseil porte sur des observations multiples, tant linguistiques que juridiques et constitutionnelles.

2.3. Discussion des amendements déposés à la suite de l'avis du Conseil d'État

M. Weyts dépose des amendements (voir doc. Sénat, n° 1-419/3) qui constituent une modification radicale de la proposition initiale.

meer moet worden betaald zodra kansspelen legaal worden. De minister van Financiën gelooft dat de acht bestaande concessieovereenkomsten allemaal in een of andere vorm zo'n beding bevatten.

Een commissielid legt uit dat het voorliggende wetsvoorstel reeds in september 1995 aan de minister van Justitie werd overgemaakt omdat hij oordeelde dat het probleem beter zou geregeld worden bij wetsontwerp. Toen er evenwel verschillende wetsvoorstellen in de Kamer over deze problematiek werden neergelegd, die daarenboven van mindere kwaliteit waren dan het voorliggende wetsvoorstel, heeft spreker beslist om ook zijn voorstel officieel neer te leggen in de Senaat.

Meerdere leden achten het wenselijk dat, alvorens de bespreking verder te zetten, eerst het advies van de Raad van State wordt ingewonnen. Er is niet alleen het probleem van de bevoegdheidsafbakening tussen de gewesten en de federale overheid, maar ook het probleem van de eventuele splitsing van het wetsvoorstel. Sommige artikelen vallen onder het toepassingsgebied van artikel 77 van de Grondwet, terwijl andere artikelen dan weer onder artikel 78 vallen.

De voorzitter besluit het advies van de Raad van State te vragen over de volgende drie problemen :

— De grondwettelijke procedure: het wetsvoorstel regelt voornamelijk een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet, maar een aantal bepalingen regelen een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet. Moet het wetsvoorstel worden gesplitst in twee afzonderlijke wetsvoorstellen ?

— De bevoegdheid van de gewesten: de taksen op de winsten uit kansspelen gaan voor 100 % naar de gewesten. Moet er daarom geen overleg worden gepleegd met de gewesten vooraleer over dit voorstel wordt gestemd ?

— De gemeentelijke overheid: deze is bij het probleem betrokken omdat ze toestemming moet geven voor de vestiging van casino's.

Uiteraard kan de Raad van State ook andere opmerkingen formuleren als zij dat nodig acht.

De voorzitter van de Senaat heeft de Raad van State op 18 november 1996 om een advies verzocht. De Raad van State heeft op 21 januari 1997 zijn advies gegeven (Stuk Senaat, nr. 1-419/2). Het advies van de Raad bevat een groot aantal taalkundige, juridische en constitutionele opmerkingen.

2.3. Bespreking van de amendementen ingediend na advies van de Raad van State

De heer Weyts dient amendementen in (Stuk Senaat, nr. 1-419/3) die een radicale wijziging inhouden van het oorspronkelijke voorstel.

L'auteur des amendements renvoie à l'avis circonstancié qu'a rendu le Conseil d'État. Il estime que la plupart des observations du Conseil sont totalement fondées. La remarque principale formulée par le Conseil concerne le deuxième chapitre de la proposition de loi: le Conseil d'État a fait remarquer à cet égard qu'en vertu des articles 37 et 107, alinéa 2, de la Constitution, l'organisation et l'aménagement des départements ministériels est une compétence exclusive du Roi. Il n'appartient pas au législateur d'instituer un service particulier au sein d'un département déterminé ni de prévoir que cette administration serait dirigée par des personnes qui ne seraient pas désignées par le Roi. On propose dès lors de ne pas créer une nouvelle administration mais un office de contrôle des jeux de hasard, organisme autonome doté de la personnalité juridique.

L'amendement n° 2 va dans le même sens en proposant de remplacer, dans l'ensemble du texte de la proposition, le terme «collège» par le terme «office».

Quant aux autres remarques du Conseil d'État, la première d'entre elles précise que l'intitulé de la proposition de loi est rédigé en des termes trop généraux. Tel qu'il est formulé (proposition de loi sur le jeu), il donne, en effet, à penser que la proposition de loi considérée a pour objet de réglementer indistinctement l'ensemble des activités relatives aux jeux alors que la proposition examinée ne poursuit, en réalité, pas d'autre objectif que celui de réglementer expressément les activités d'exploitation qui sont en rapport avec les jeux de hasard. Voilà pourquoi l'amendement n° 1 vise à remplacer l'intitulé par le texte suivant: «Proposition de loi sur les jeux de hasard».

Le Conseil d'État a également formulé quelques observations de nature strictement linguistique. Ainsi propose-t-il de remplacer dans le texte néerlandais le terme «*spelinrichting*» par le terme «*speelinrichting*».

Le Conseil d'État préconise à l'article 1er de traiter comme un seul texte le texte qui, intrinsèquement, constitue un ensemble. La division de la proposition de loi en deux textes distincts ne s'impose donc pas. L'amendement n° 3 vise dès lors à ce que référence soit faite au seul article 78 de la Constitution. La référence à l'article 77 est supprimée.

L'article 8 de la proposition de loi définit le «jeu de hasard». Cette définition exclut les loteries parce que celles-ci relèvent d'une législation spécifique propre.

À l'article 9, on donne, conformément à l'avis du Conseil d'État, une nouvelle énumération des jeux qui ne sont pas des jeux de hasard.

Comme on l'a déjà noté, le chapitre II nouveau (amendements 5 et 6) fait état d'une approche totale-

De auteur van de amendementen verwijst naar het uitgebreide advies van de Raad van State. De meeste opmerkingen van de Raad zijn, volgens spreker, volledig gegrond. De belangrijkste opmerking die de Raad heeft gemaakt, betreft het tweede hoofdstuk van het wetsvoorstel: de Raad van State heeft hier opgemerkt dat krachtens de artikelen 37 en 107, tweede lid, van de Grondwet, alleen de Koning bevoegd is om ministeries in te stellen en te organiseren. Het behoort niet tot de taak van de wetgever om een specifieke dienst binnen een welbepaald departement op te richten, noch om te bepalen dat die «administratie» zal worden geleid door personen die de Koning niet heeft aangewezen. Er wordt dan ook voorgesteld om geen nieuwe administratie maar wel om een controledienst voor de kansspelen op te richten, zijnde een autonome instelling met rechtspersoonlijkheid.

Het amendement nr. 2 sluit hierbij aan en bepaalt dat ook in de overige tekst van het voorstel, de woorden «het College» worden vervangen door de woorden «de Dienst».

Wat de andere opmerkingen van de Raad van State betreft, luidt de eerste opmerking dat het opschrift van het wetsvoorstel in te algemene bewoordingen is gesteld. Zoals het geformuleerd is — wetsvoorstel betreffende het spel — wekt het immers de indruk dat het wetsvoorstel in kwestie strekt tot het reglementeren van alle op het spel betrekking hebbende activiteiten zonder onderscheid, terwijl het onderzochte voorstel in feite alleen tot doel heeft de exploitatieactiviteiten die met kansspelen verband houden, uitdrukkelijk te reglementeren. Daarom strekt het eerste amendement ertoe het opschrift te wijzigen als volgt: «Wetsvoorstel betreffende de kansspelen».

De Raad van State heeft ook enkele opmerkingen van puur linguïstische aard gemaakt. Zo wordt voorgesteld om het woord «*spelinrichting*» te vervangen door «*speelinrichting*».

Bij artikel 1 pleit de Raad van State ervoor om een tekst die intrinsiek één geheel vormt, als één enkele tekst te behandelen. Het is dus niet nodig om het wetsvoorstel in twee onderscheiden teksten op te splitsen. Het amendement nr. 3 heeft dan ook tot doel om alleen naar artikel 78 van de Grondwet te wijzigen. De verwijzing naar artikel 77 wordt geschrapt.

Artikel 8 van het wetsvoorstel geeft de definitie van het kansspel. Loterijen worden uitgesloten uit deze definitie omdat ze onder een eigen specifieke wetgeving vallen.

In artikel 9 wordt, in overeenstemming met het advies van de Raad van State, een nieuwe opsomming gegeven van wat geen kansspelen zijn.

Zoals reeds aangestipt, bevat het nieuwe hoofdstuk II (de amendementen 5 en 6) een totaal nieuwe bena-

ment neuve de l'organe de contrôle. Le principe d'une administration à part entière était difficilement tenable compte tenu des observations du Conseil d'État, de la situation actuelle des finances publiques et des conditions strictes d'organisation auxquelles une administration, au sens restreint du terme, doit satisfaire.

L'auteur des amendements reste persuadé qu'en raison de la situation dans les pays voisins et de la banalisation du trafic transfrontalier, le jeu ne peut être banni de notre pays.

Compte tenu en outre du fait que toutes les formes de jeu sont — à priori — aussi immorales les unes que les autres mais que certaines d'entre elles ne peuvent plus être exclues, la présente proposition reste une nécessité sociale. Autoriser les jeux « populaires » et les contrôler est une mission morale des pouvoirs publics. Bannir le jeu de la société accroîtrait systématiquement les risques de voir apparaître des installations clandestines et des opérateurs mal intentionnés. Il appartient donc aux pouvoirs publics d'affecter davantage de moyens financiers et de personnel aux contrôles, poursuites et sanctions. La proposition est cohérente quant à son contenu et a pour but, d'une part, de soumettre à un contrôle strict les opérateurs, qui sont néanmoins considérés comme des acteurs économiques à part entière (et crédibles en raison même des contrôles), et, d'autre part, d'offrir une plus grande protection sociale aux joueurs, et ce, de la manière la moins onéreuse et la plus efficace pour les pouvoirs publics.

Cette protection sociale des joueurs n'était pas reprise dans la proposition initiale mais elle est ajoutée par l'amendement n° 19.

Dans la mesure où les ministres de la Justice et des Finances doivent logiquement exercer ensemble la tutelle sur l'organe de contrôle, il a été décidé d'instituer un organisme autonome, doté de la personnalité juridique, à savoir « l'Office de contrôle des jeux de hasard ». Il s'agirait d'un organisme assimilé aux organismes d'intérêt public de la catégorie C. Du fait de son assimilation à la catégorie C, cet office aura l'avantage de pouvoir fonctionner de manière très flexible au niveau de son organisation et de son financement.

L'office se compose de sept personnes et est présidé par un magistrat (du siège ou du parquet). Il est prévu que les six autres membres de l'office proviennent à la fois de l'administration et du monde académique, ainsi que de ce que l'on appelle la société civile. Cet office, dont les membres peuvent siéger à temps partiel, est assisté par un secrétariat permanent qui devrait être composé de fonctionnaires détachés des départements de la Justice et des Finances, de membres de la police judiciaire et de spécialistes en matières comptables, financières et informatiques

dering van het controle-orgaan. Het principe van een volwaardige administratie was moeilijk houdbaar rekening houdend met de opmerkingen van de Raad van State, met de huidige toestand van de openbare financiën en met de strenge organisatorische vereisten waaraan een administratie, in de enge zin van het woord, moet voldoen.

De auteur van de amendementen blijft overtuigd dat omwille van de situatie in de ons omringende landen en van het banaal geworden grensoverschrijdende verkeer, het spel in ons land niet kan geweerd worden.

Rekening houdend eveneens dat alle vormen van spel — a priori — even immoreel zijn maar dat sommige ervan niet meer uit te sluiten zijn, blijft het huidig voorstel een sociale noodzaak. Het toelaten van en de controle op « populaire » spelen is een morele taak van de overheid. Het bannen van het spel uit een gemeenschap verhoogt steeds de risico's tot clandestiene verrichtingen en malafide operatoren. De overheid moet meer geldelijke en menselijke middelen aanwenden voor controles, vervolgingen en bestraffing. Het voorstel is inhoudelijk coherent en beoogt, op de voor de overheid goedkoopste en meest efficiënte wijze, enerzijds, een strenge controle op de operatoren die niettemin als volwaardige (en door de uitgeoefende controles geloofwaardige) economische acteurs worden beschouwd en, anderzijds, een grotere sociale bescherming van de spelers.

Deze sociale bescherming van de spelers was niet opgenomen in het oorspronkelijke voorstel, doch wordt toegevoegd bij amendement nr. 19.

Vermits de voorgedij op zulk orgaan logischerwijze door beide ministers van Justitie en van Financiën moet uitgeoefend worden, werd gekozen om een autonome instelling met rechtspersoonlijkheid in het leven te roepen: de « Controledienst voor de kansspelen ». Het zou hier gaan om een instelling die gelijkgesteld wordt met de instellingen van openbaar nut van categorie C. Het feit dat deze dienst in de categorie C terechtkomt, heeft als voordeel dat hij organisatorisch en financieel op een zeer flexibele manier kan functioneren.

De dienst is samengesteld uit zeven personen met een magistraat (van de zetel of van het parket) als voorzitter. De bedoeling is dat de zes andere leden van de dienst zowel uit de administratie als uit de academische wereld afkomstig zouden zijn alsook uit wat men noemt de burgerlijke maatschappij. Deze dienst die deeltijds mag zetelen, wordt bijgestaan door een vast secretariaat dat gedetacheerde ambtenaren van de departementen van Justitie en Financiën, leden van de gerechtelijke politie, boekhoudkundige, financiële en computerspecialisten zou moeten omvatten om de

afin de pouvoir s'acquitter des missions et enquêtes requises par la loi.

Afin de pouvoir agir en toute indépendance et en toute impartialité, les membres externes de l'office ne peuvent exercer ou avoir exercé aucun emploi ni activité auprès d'une exploitation de jeux soumise au contrôle de l'office.

Ce chapitre II nouveau contient les articles 11 à 17.

Le chapitre III — «Des casinos» — comprend cinq sections. L'intitulé de la première section a été modifié conformément à l'avis du Conseil d'État. L'intervenant propose l'intitulé suivant: «Des licences, certificats et fiches d'identification». Une autorisation générale est délivrée à la suite de l'agrément d'un modèle de table de jeu ou d'appareil de jeu et une autorisation individuelle est délivrée pour chaque table ou appareil de jeu réellement exploité. Afin d'éviter tout quiproquo, l'autorisation individuelle est appelée certificat.

Dans la foulée de cette observation, l'on a aussi adapté le libellé de l'article 19. Ces certificats sont délivrés avant la mise en exploitation en Belgique des tables et des appareils de jeu.

L'amendement suivant (n° 9) porte sur l'article 30. Le nouvel article 30 fixe le nombre maximum de casinos qui peuvent être installés en Belgique. Le Conseil d'État a fait remarquer, à juste titre, que l'auteur n'a pas précisé les critères objectifs qui l'ont incité à donner la préférence aux communes énumérées dans la proposition de loi initiale. C'est parce que la proposition repose en effet principalement sur la tradition — ce qui en soi n'est pas un critère objectif — et en raison des compétences des régions en matière de loisirs et de tourisme que l'on a opté pour une approche démographique du problème. En fixant à un seul le nombre de casinos par tranche ou partie de tranche d'un million d'habitants, on a aujourd'hui la possibilité de créer au maximum six casinos sur le territoire de la Région flamande, au maximum quatre casinos sur le territoire de la Région wallonne et au maximum un seul casino sur le territoire de la Région de Bruxelles-Capitale.

Les gouvernements de région décident où les casinos peuvent être établis et ils notifient leur décision à l'office de contrôle.

Les amendements suivants (n°s 10, 11 et 12) visent à remplacer l'intégralité des articles 31, 32 et 35 afin d'assurer la cohérence du texte et d'éviter les doubles emplois.

L'amendement n° 13 porte sur l'article 42. L'article 42, § 1er, c), dernier alinéa, de la proposition de loi initiale mentionnait certaines limitations tant en matière de mises qu'en matière de gain. L'intervenant préconise de remplacer les chiffres, qui restent une

door de wet genoodzaakte taken en onderzoeken te kunnen verrichten.

Om zelfstandig en onpartijdig te kunnen handelen, mogen de externe leden van de dienst geen betrekking of activiteit uitoefenen of hebben uitgeoefend bij een aan de controle van de dienst onderworpen speexploitatie.

Dit nieuwe hoofdstuk II omvat de artikelen 11 tot en met 17.

Het hoofdstuk III — «Casino's» — omvat een eerste, tweede, derde, vierde en vijfde afdeling. Het opschrift van de eerste afdeling wordt gewijzigd overeenkomstig het advies van de Raad van State. Spreker stelt het volgende opschrift voor: «vergunningen, certificaten en identificatiekaarten». Een algemene toelating wordt uitgereikt naar aanleiding van de goedkeuring van een model speeltafel of speltoestel, een individuele toelating wordt uitgereikt voor elke werkelijk in uitbating zijnde tafel of speltoestel. Om elke verwarring uit te sluiten wordt de individuele toelating nu een certificaat genoemd.

Ingevolge deze opmerking wordt ook de redactie van artikel 19 aangepast. Deze certificaten worden uitgereikt alvorens de speeltafels en de speltoestellen in België in exploitatie worden gebracht.

Het volgende amendement (nr. 9) betreft artikel 30. Het nieuw artikel 30 bepaalt het maximum aantal casino's die in België mogen opgericht worden. De Raad van State heeft terecht opgemerkt dat de auteur geen objectieve criteria omschreef om de in het oorspronkelijk wetsvoorstel opgesomde gemeenten te verkiezen boven andere. Omdat het voorstel inderdaad hoofdzakelijk op de traditie steunt — wat op zich niet objectief is — en omwille van de bevoegdheden van de gewesten inzake vrijetijdsbesteding en toerisme, werd gekozen voor een demografische benadering van het probleem. Met één casino per schijf of deel van schijf van één miljoen inwoners bestaat thans de mogelijkheid maximaal zes casino's op het grondgebied van het Vlaamse Gewest, maximaal vier casino's op het grondgebied van het Waalse Gewest en maximaal één casino op het grondgebied van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest op te richten.

De gewestregeringen bepalen waar de casino's mogen gevestigd worden en maken hun beslissing bekend aan de Controledienst.

De volgende amendementen (nrs. 10, 11 en 12) hebben tot doel de tekst van de artikelen 31, 32 en 35 volledig te vervangen teneinde de coherentie van de tekst te verzekeren en dubbel gebruik te vermijden.

Het amendement nr. 13 betreft artikel 42. In dit artikel 42, § 1, c), laatste lid, van het oorspronkelijk wetsvoorstel was melding gemaakt van een aantal beperkingen zowel op de inzetten als op de winsten. Spreker kiest ervoor om deze nog theoretische getal-

donnée théorique, par une notion plus concrète au niveau social: la perte moyenne maximale par heure pour le joueur est limitée à 1 500 francs. Derrière cette notion assez simpliste et parlante se cachent certaines normes et certains critères qui concernent les mises, les gains et le pourcentage de paiement. Ceux-ci seront fixés, le cas échéant, dans les arrêtés d'exécution.

L'intitulé néerlandais de la section 3 du chapitre «*Drankslijterijen*» est remplacé par le terme «*Drankgelegenheden*».

L'intitulé du chapitre V est également remplacé par le texte suivant: «Des cautions — Des frais liés à l'obtention de certificats et de fiches d'identification — Des frais divers». Dans le texte initial figurait le mot «redevance» mais, dans son avis, le Conseil d'État a noté qu'il était préférable d'éviter le mot «redevance» étant donné que pour lui, les trois conditions auxquelles il faut satisfaire pour qu'il y ait redevance n'étaient pas remplies.

Dans cette même optique, le deuxième paragraphe de l'article 50 est remplacé par un nouveau texte.

Les amendements n°s 19 à 27 insèrent un chapitre *Vbis* nouveau dans la proposition de loi. Ce chapitre porte sur des mesures très concrètes de protection des joueurs dans les lieux où sont exploités des jeux de hasard. Le libellé des articles *51bis* à *51novies*, qui composent le chapitre, est assez clair de sorte qu'il paraît superflu de les préciser plus avant. Il convient toutefois d'attirer l'attention sur le fait que tout prêt ou financement, sous quelque forme que ce soit, est totalement exclu et que toute mise sur parole, c'est-à-dire sans mise réelle d'argent (ou ce qui fait office d'argent comme les jetons), est également interdite.

Les amendements suivants (n°s 28 à 32) insèrent également un nouveau chapitre dans la proposition de loi. Le chapitre *Vter* (nouveau) porte sur les mesures visant à prévenir l'utilisation des exploitations de jeux de hasard à des fins de blanchiment d'argent. Bien que la proposition initiale prévît des enquêtes approfondies préalables à la délivrance des licences ou certificats, il s'est avéré souhaitable de renvoyer de manière plus explicite à la législation en vigueur en la matière. Tel est l'objectif du chapitre *Vter* proposé qui accorde davantage d'attention au contrôle *a posteriori* de l'exploitation même et des opérations potentiellement douteuses.

L'article *53bis* nouveau est inséré par l'amendement n° 33. Cet article dispose que les organisateurs ou les exploitants de jeux de hasard ne peuvent opposer l'exception de jeu, instaurée en vertu des articles 1965 et 1966 du Code civil aux gagnants des jeux de hasard autorisés par la présente loi.

len te vervangen door een begrip dat op sociaal vlak concreter is: het maximaal gemiddeld verlies per uur voor de speler dat tot 1.500 frank beperkt wordt. Achter dit nogal eenvoudig en sprekend concept schuilen uiteraard een aantal normen en criteria die betrekking hebben op inzetten, winsten en het uitbetalingspercentage. Die zullen in voorkomend geval via de uitvoeringsbesluiten bepaald worden.

Het opschrift van de derde afdeling van hoofdstuk IV wordt vervangen door «*Drankgelegenheden*» in plaats van «*Drankslijterijen*».

Het opschrift van hoofdstuk V wordt eveneens vervangen door «*Borgtochten — Kosten voor het verkrijgen van certificaten en identificatiekaarten — Diverse kosten*». In de oorspronkelijke tekst was het woord «retributie» weerhouden, doch in zijn advies stelt de Raad van State dat het woord retributie beter vermeden wordt aangezien er volgens de Raad niet voldaan is aan de voorwaarden waaraan een retributie moet voldoen.

In dezelfde zin wordt ook de tweede paragraaf van artikel 50 vervangen door een nieuwe tekst.

De amendementen nrs. 19 tot en met 27 voegen een nieuw hoofdstuk *Vbis* toe aan het wetsvoorstel. Dit hoofdstuk heeft betrekking op zeer concrete maatregelen ter bescherming van de spelers in de lokalen waar kansspelen geëxploiteerd worden. De formulering van de artikelen *51bis* tot *51novies*, die dat hoofdstuk vormen, is vrij duidelijk zodat verdere toelichting overbodig lijkt. Toch wordt de aandacht gevestigd op het feit dat iedere lening of financiering onder welke vorm ook, totaal uitgesloten is en dat iedere inzet op woord, dat is zonder werkelijke inbreng van geld (of wat in de plaats komt als penningen), eveneens verboden is.

De volgende amendementen, nrs. 28 tot en met 32, voegen eveneens een nieuw hoofdstuk toe aan het wetsvoorstel. Hoofdstuk *Vter* (nieuw) heeft betrekking op de maatregelen tot voorkoming van het gebruik van kansspelexploitaties voor het witwassen van geld. Hoewel het oorspronkelijk voorstel in diepgaande onderzoeken voorafgaandelijk aan de uitreiking van de vergunningen of certificaten voorzag, is het wenselijk gebleken meer expliciet te verwijzen naar de bestaande wetgeving terzake. Daartoe dient het voorgesteld hoofdstuk *Vter* waarin meer aandacht besteed wordt aan de controle *a posteriori* op de exploitatie zelf en op potentieel dubieuze verrichtingen.

Het nieuw artikel *53bis* wordt toegevoegd bij amendement nr. 33. Dit artikel bepaalt dat de exceptie van het spel, die door artikelen 1965 en 1966 van het Burgerlijk Wetboek wordt ingesteld, niet kan worden tegengeworpen door de inrichters van kansspelen of door uitbaters van kansspelexploitaties aan de winnaars van de door deze wet toegelaten kansspelen.

L'article 1965 (en ce qui concerne les paris) et l'article 1966 (pour les jeux qui ne sont pas précisés plus avant) du Code civil disposent qu'aucune action n'est accordée pour une dette de jeu ou pour le paiement d'un pari. Le contrat de jeu n'a aucune valeur juridique et est frappé d'une nullité absolue. Une conséquence logique de ce raisonnement est effectivement que tous les contrats qui concernent directement ou indirectement le jeu ou son exploitation sont également nuls. Même si la logique voudrait que les jeux qui sont autorisés par la législation pénale le soient aussi au niveau civil, la doctrine et la jurisprudence ne partagent pas ce point de vue.

Afin d'éviter tout malentendu, il est donc proposé de limiter l'exception de jeu par la disposition reprise à l'article 53*bis*. L'avantage de cette disposition est que les jeux autorisés au niveau pénal sont autorisés au niveau civil, que les gains seront toujours payés et que le joueur qui est déjà protégé par les dispositions des articles 51, 5°, et 51, 6°, bénéficie d'une protection supplémentaire.

Enfin, l'amendement n° 34 modifie l'article 54 qui porte sur l'entrée en vigueur. Le troisième alinéa prévoit à présent que les articles 27, 32, 37, 51*bis* à 51*terdecies* et 53*bis* entrent en vigueur le premier jour du 25e mois suivant celui de leur publication au *Moniteur belge*.

M. Hatry dépose l'amendement n° 35 qui tend à remplacer, à l'article 21, les mots «par le collège» par les mots «délivrée par la région concernée, sur avis préalable du collège».

La licence de classe A autorisant l'ouverture d'un établissement de jeu appelé «casino» devrait être délivrée par la région concernée. Il appartient en effet aux régions concernées de pouvoir déterminer de leur propre chef de l'implantation sur leur territoire d'un tel établissement, puisque toutes les compétences économiques sont attribuées aux régions. Les recettes résultant des casinos sont totalement régionalisées. Il faut donc être clair: la région a un pouvoir de décision en la matière. L'intervenant maintient néanmoins le rôle d'instruction qu'a le collège en la matière.

À titre d'amendement subsidiaire à l'amendement n° 35, M. Hatry dépose l'amendement n° 36. Cet amendement a pour but d'ajouter un troisième alinéa à l'article 21, libellé comme suit: «Le collège ne peut décerner une licence de classe A que sur avis préalable de la région concernée par l'implantation de l'établissement.» À défaut de permettre aux régions de délivrer les licences de classe A autorisant l'implantation de casinos, celles-ci devraient pouvoir à tout le moins émettre un avis.

Artikel 1965 (voor de weddenschappen) en artikel 1966 (voor de niet nader bepaalde spelen) van het Burgerlijk Wetboek bepalen dat geen rechtsvordering toegestaan wordt voor een speelschuld of de betaling van een weddenschap. Het spelcontract heeft geen enkele juridische waarde en wordt met volstreekte nietigheid gestraft. Een normaal gevolg van deze stelling is uiteraard dat alle overeenkomsten die rechtstreeks of onrechtstreeks betrekking hebben op het spel of de exploitatie ervan eveneens nietig zijn. Hoewel het nogal logisch zou blijken dat spelen die door de strafwetgeving toegelaten worden ook op burgerlijk vlak geoorloofd worden, zijn de rechtsleer en de rechtspraak het daarover niet eens.

Om alle misverstanden te vermijden, wordt dus voorgesteld de exceptie van het spel te beperken door de in artikel 53*bis* opgenomen bepaling. De voordelen ervan zijn dat de strafrechtelijk toegelaten spelen op burgerlijk vlak geoorloofd worden, dat de winsten steeds zullen uitbetaald worden en dat de speler die reeds beschermd wordt door de bepalingen van de artikelen 51, 5°, en 51, 6°, een bijkomende bescherming geniet.

Tot slot wijzigt het amendement nr. 34 het artikel 54 dat handelt over de inwerkingtreding. Het derde lid voorziet nu dat de artikelen 27, 32, 37, 51*bis* tot 51*terdecies* en 53*bis* in werking treden op de eerste dag van de 25^e maand volgend op die gedurende welke zij verschenen is in het *Belgisch Staatsblad*.

Met amendement nr. 35 stelt de heer Hatry voor in artikel 21 de woorden «door het college» te vervangen door de woorden «door het betrokken gewest, na voorafgaand advies van het college».

De vergunning klasse A, die de mogelijkheid biedt een speelhuis, «casino» genoemd, te openen, moet door het betrokken gewest worden afgegeven. Het gewest moet immers het recht hebben zelf te bepalen waar er een dergelijk speelhuis op zijn grondgebied kan komen aangezien alle economische bevoegdheden aan de gewesten zijn overgedragen. Alle ontvangsten van de casino's zijn voor de gewesten bestemd. De zaken moeten dus duidelijk zijn: het gewest beschikt over beslissingsbevoegdheid op dit punt. Aan de onderzoekstaak van het college terzake wil spreker evenwel niet raken.

Met subsidiair amendement nr. 36 op amendement nr. 35 stelt de heer Hatry voor aan artikel 21 een derde lid toe te voegen, luidende: «Het college kan de vergunning klasse A niet afgeven dan na voorafgaand advies van het gewest dat bij de vestiging van het casino is betrokken». Wil men de gewesten niet bevoegd maken voor het verlenen van een vergunning klasse A voor een casino, dan zouden ze op z'n minst bevoegd moeten zijn om daarover advies uit te brengen.

Ensuite, M. Hatry dépose l'amendement n° 37. Cet amendement tend à remplacer l'article 30 par la disposition suivante :

« Art. 30. — *Le nombre de casinos, pour lesquels une licence de classe A est requise, est limité comme suit :*

- *cinq en Région flamande;*
- *cinq en Région wallonne, dont un dans une commune faisant partie de la région de langue allemande;*
- *deux dans la Région de Bruxelles-Capitale.*

Il appartient à chaque région de proposer au collège les lieux d'implantation des casinos situés ou à situer sur son territoire. »

L'auteur de l'amendement ne voit aucun inconvénient à ce que la Région flamande ait cinq au lieu des quatre casinos actuels, mais pas six — ce qui paraît beaucoup. Le cinquième casino pourrait être implanté de préférence à Anvers. Le membre prévoit également cinq casinos en Région wallonne, dont un dans une commune faisant partie de la région de langue allemande parce que le potentiel de joueurs en Allemagne est énorme. La concurrence de tous les casinos qui se trouvent de l'autre côté de la frontière est considérable. Il faut donc prévoir un casino dans cette région.

L'intervenant n'est pas d'accord non plus avec le critère de ne prévoir qu'un seul casino à Bruxelles. Bruxelles-Capitale devrait en avoir deux, d'autant plus que les habitants des communes « riches » de la périphérie ne vont pas aller jouer dans une ville comme Hal ou Vilvorde. Le pouvoir d'attraction de Bruxelles est beaucoup plus grand notamment en raison des nombreux touristes et hommes d'affaires qui y séjournent. Cela ne porte pas atteinte à d'autres régions. Prévoir un seul casino sans possibilité de concurrence, c'est faire un cadeau en or à ce casino. Compte tenu du potentiel de la Région bruxelloise et du fait qu'il faut organiser une compétition en la matière, le président demande qu'il y ait deux casinos à Bruxelles.

M. Hatry dépose ensuite l'amendement n° 38 qui a pour but de modifier l'article 15. Dans le texte proposé de l'article 15 (amendement de M. Weyts n° 6), il y a lieu de remplacer les mots « être belge » par les mots « être citoyen d'un État membre de l'Union européenne ». La raison est évidente.

Un commissaire souligne que la version originale de la proposition de loi prévoyait l'installation d'un casino à Anvers et d'un casino en territoire germanophone. Sur ce point, l'intervenant souscrit pleinement aux amendements n°s 35, 36 et 37. Le Conseil d'État a cependant fait remarquer dans son avis que la proposition de loi devait prévoir des critères objectifs. Pour

Vervolgens stelt de heer Hatry met amendement nr. 37 voor artikel 30 te vervangen als volgt :

« Art. 30. — *Het aantal casino's, waarvoor een vergoeding klasse A vereist is, wordt beperkt als volgt :*

- *vijf in het Vlaamse Gewest;*
- *vijf in het Waalse Gewest, waarvan een in een gemeente die deel uitmaakt van het Duitse taalgebied;*
- *twee in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.*

Elk gewest moet aan het college de vestigingsplaatsen voorstellen van de casino's die op hun grondgebied zijn gelegen of zullen liggen. »

De indiener van het amendement verklaart er geen bezwaar tegen te hebben dat het Vlaamse Gewest vijf in plaats van vier casino's telt zoals op heden, doch zes lijkt hem te veel. Het vijfde casino zou er bij voorkeur in Antwerpen kunnen komen. Volgens het lid behoren er in Wallonië ook vijf casino's te functioneren, waarvan één in een gemeente die deel uitmaakt van het Duitse taalgebied. De reden daarvan is dat de vraag van spelers uit Duitsland zeer groot is. Er bestaat een felle concurrentie tussen de casino's aan de andere kant van de grens. Bijgevolg dient er ook in die streek een casino te worden gevestigd.

Spreeker is het ook niet eens met de beslissing om te Brussel niet meer dan één casino op te richten. De hoofdstad zou er twee moeten hebben temeer omdat de inwoners van de « welstellende » gemeenten in de Brusselse rand niet aan de speeltafel zullen willen zitten in een stad als Halle of Vilvoorde. Brussel is een veel belangrijker trekpleister, onder meer wegens de aanwezigheid van talloze toeristen en zakenlui. Spreker meent dat zijn voorstel geen nadeel berokkent aan de andere gewesten. Eén enkel casino oprichten zonder te voorzien in een mogelijkheid van concurrentie, komt erop neer aan dat casino een prachtig geschenk te geven. Gezien het potentieel van het Brusselse Gewest en het feit dat er terzake concurrentie moet heersen, stelt het lid voor te Brussel twee casino's te vestigen.

Met zijn subamendement nr. 38 op amendement nr. 6 van de heer Weyts stelt de heer Hatry voor in de tekst voorgesteld voor artikel 15 de woorden « Belg zijn » te vervangen door de woorden « onderdaan zijn van een lidstaat van de Europese Unie ». Volgens de indiener ligt de reden van dit amendement voor de hand.

Een commissielid wijst erop dat in de oorspronkelijke versie van het wetsvoorstel een casino in Antwerpen en in het Duitstalig landsgedeelte waren voorzien. Op dit punt is spreker het volledig eens met de amendementen nrs. 35, 36 en 37. De Raad van State heeft in zijn advies evenwel opgemerkt dat het wetsvoorstel objectieve criteria moet voorzien. Om die

ces raisons, l'intervenant a décidé d'appliquer comme critère objectif les chiffres démographiques. Mais on pourrait évidemment aussi concevoir un autre critère objectif.

Un membre estime que le critère de l'implantation qui est retenu (la démographie) n'est pas le seul critère qui peut être pris en considération. Il faut également tenir compte du rayonnement linguistique, de l'attrait d'une grande ville, de l'attrait d'un casino situé dans leur région pour les germanophones, ... Si on attribue cinq casinos à la Région wallonne, il faut au moins prévoir deux casinos à Bruxelles.

Un autre membre renvoie à l'avis du Conseil d'État en la matière. Les développements doivent préciser les critères objectifs pris en considération pour limiter le nombre de casinos à un seul établissement pour chaque commune indiquée dans la proposition. L'intervenant est bien conscient que les huit casinos existants auront toujours des problèmes quel que soit le critère.

Un commissaire note que l'avis du Conseil d'État n'exclut pas que plusieurs critères soient pris en considération. D'ailleurs, même si l'on autorisait l'installation de trois casinos à Bruxelles, ils seraient tous les trois rentables.

Un membre souhaite, avant de procéder à la discussion des articles, connaître le point de vue du gouvernement en la matière. Le gouvernement peut également informer la Commission des concertations qui ont eu lieu à ce sujet.

Un commissaire répond que la proposition de loi initiale a déjà été transmise en septembre 1995, à titre informatif, au ministre de la Justice. Un an plus tard, il s'est avéré que le ministre avait élaboré de nouveaux textes qui étaient cependant moins complets et moins cohérents que la proposition de loi à l'examen. À ce moment, le membre a décidé de déposer sa proposition de loi au Sénat. Des amendements ont été déposés après l'avis du Conseil d'État.

Il est évident que la commission doit pouvoir prendre connaissance du point de vue du gouvernement.

En ce qui concerne la concertation avec les régions, un commissaire estime qu'il convient d'abord de poursuivre les travaux en commission avant de leur transmettre un texte pour avis. Les pouvoirs publics fédéraux sont en effet entièrement compétents en ce qui concerne la proposition de loi à l'examen. Seule l'implantation de casinos relève de la compétence des régions. La décision sur le nombre de casinos est aussi une matière fédérale.

Selon un autre membre, quelle que soit la compétence juridique de l'autorité fédérale en la matière, il est politiquement impensable qu'il n'y ait pas de consultation des régions.

redenen heeft spreker besloten om als objectief criterium de demografische cijfers te hanteren. Een ander objectief criterium is natuurlijk ook aanvaardbaar.

Volgens een lid volstaat een demografisch criterium niet om de oprichting van casino's te regelen. Volgens hem dient men ook rekening te houden met de uitstraling van een bepaald taalgebied, de aantrekkingskracht van een grote stad, de interesse die Duitssprekenden zullen betonen voor een casino in het Duitstalig gebied, ... Gesteld dat men aan het Waalse Gewest vijf casino's toewijst, dan moet men er ten minste twee aan Brussel geven.

Een ander lid wijst op het advies van de Raad van State terzake. In de toelichting moeten de objectieve criteria worden omschreven die in aanmerking zijn genomen om slechts een enkel casino te gedogen in elk van de gemeenten opgesomd in het voorstel. Spreker is er zich wel van bewust dat de bestaande acht casino's altijd problemen zullen hebben met om het even welk criterium.

Een commissielid stelt dat het advies van de Raad van State niet uitsluit dat meerdere criteria in aanmerking zouden worden genomen. Trouwens, zelfs indien in Brussel drie casino's gedoogd zouden worden, dan zouden zij alle drie rendabel zijn.

Alvorens tot de behandeling van de artikelen over te gaan wenst een lid het standpunt van de regering in deze te vernemen. De regering kan haar zienswijze eveneens meedelen aan de werkgroep die daarover al enkele keren bijeen is geweest.

Een commissielid antwoordt dat het oorspronkelijk wetsvoorstel reeds in september 1995 ter informatie aan de minister van Justitie werd overgemaakt. Na één jaar bleek dat de minister nieuwe teksten had opgesteld, die echter minder volledig en coherent waren dat het voorliggende wetsvoorstel. Op dat ogenblik heeft het lid beslist om zijn tekst van wetsvoorstel in te dienen in de Senaat. Na advies van de Raad van State werden amendementen opgesteld.

Het is wel een feit dat de commissie kennis moet kunnen nemen van het standpunt van de regering.

Wat het overleg met de gewesten betreft, is een commissielid van mening dat eerst het werk in de commissie verdergezet moet worden alvorens een tekst voor advies kan overgemaakt worden. De federale overheid is immers volledig bevoegd inzake het voorliggende wetsvoorstel. Alleen de inplanting van de casino's behoort tot de bevoegdheid van de gewesten. De beslissing over het aantal casino's is ook een federale aangelegenheid.

Volgens een ander lid maakt het niet uit wat de juridische bevoegdheid van de federale overheid terzake is: politiek is het niet haalbaar dat er geen overleg met de gewesten komt.

Le représentant du ministre des Finances explique que le ministre des Finances a demandé à l'administration fiscale un avis sur la faisabilité de la proposition de loi. À la suite de cette demande, l'administration des contributions directes a mis sur pied un groupe de travail qui a formulé un premier avis sur six points. Cet avis date d'avant l'avis que le Conseil d'État a rendu le 21 janvier 1997.

Les six points sont les suivants :

— Faut-il maintenir l'interdiction à priori des jeux de hasard ou faut-il légaliser les jeux de hasard ?

— Faut-il supprimer le privilège à la moindre réaction suspecte des exploitants ?

— Est-il nécessaire de créer une administration distincte ?

— Faut-il prévoir dans l'autorisation une limitation des activités des casinos ?

— Faut-il limiter le nombre de casinos d'une manière générale ? Où les casinos doivent-ils être localisés et selon quels critères ?

— La problématique de l'exploitation des machines à sous.

Comme on l'a déjà expliqué ci-dessus, un groupe de travail au sein du ministère de la Justice a été créé. Ce groupe de travail est composé des délégués de l'administration des Finances et de l'administration de la Justice, mais aussi des délégués de l'administration de l'Intérieur et des Affaires économiques. En effet, le ministre de l'Intérieur et le ministre des Affaires économiques avaient entre-temps manifesté leur intérêt pour le sujet.

Ce groupe de travail s'est déjà réuni à plusieurs reprises sous la tutelle du ministre de la Justice. Un avant-projet de loi a été plus au moins dessiné qui ne s'écarte pas fondamentalement de la proposition de loi. Quelques points ne rencontrent pas tout à fait les préoccupations de l'auteur de cette proposition, à savoir : la problématique de la création d'une commission. Le ministre de la Justice souhaite que ceci soit organisé sous sa seule tutelle, avec la présidence d'un magistrat et des représentants des autres ministères (Finances, Économie, Intérieur, Justice). Un autre point discuté, sur lequel il n'y a pas encore de consensus est la désignation des communes autorisées et la problématique de Bruxelles et de la région de langue allemande. Par contre, l'avant-projet est attentif au rôle des régions.

Un membre estime qu'il faut se rendre compte du traitement abusif réservé à la Région bruxelloise par les autorités fédérales. Personnellement, il proteste formellement contre cette attitude. En effet, il est de la compétence exclusive des régions de prendre les décisions en ce qui concerne les implantations des casinos

De vertegenwoordiger van de minister van Financiën deelt mee dat de minister van Financiën de belastingdiensten heeft gevraagd wat zij denken over de haalbaarheid van het wetsvoorstel. Ingaand op dat verzoek heeft het bestuur directe belastingen een werkgroep opgericht, die een eerste advies over zes punten heeft gegeven. Dit advies dateert van vóór het advies van de Raad van State van 21 januari 1997.

Het gaat om de volgende zes punten :

— Moet men *a priori* vasthouden aan het verbod op kansspelen of behoort men kansspelen te legaliseren ?

— Dient men de vergunning in te trekken bij de geringste verdachte reactie van de exploitanten ?

— Moet er een afzonderlijk bestuur komen ?

— Moet de vergunning een beperking van de activiteiten van de casino's bevatten ?

— Moet men het aantal casino's in het algemeen beperken ? Waar moeten casino's komen en volgens welke criteria ?

— Het probleem van de exploitatie van gokautomaten.

Zoals gezegd, is er bij het ministerie van Justitie een werkgroep opgericht. Deze werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers van het departement Financiën en van het departement Justitie, maar ook uit vertegenwoordigers van de departementen Binnenlandse Zaken en Economische Zaken. Inmiddels was immers gebleken dat de ministers van Binnenlandse Zaken en van Economische Zaken eveneens interesse voor het onderwerp hadden.

Deze werkgroep is reeds vaak bijeengekomen onder het toezicht van de minister van Justitie. De krachtlijnen van een voorontwerp van wet werden neergezet. Fundamenteel wijkt het niet van het wetsvoorstel af. Op enkele punten vallen ze niet volledig samen met de doelstellingen van de indiener van het wetsvoorstel, te weten : het probleem van de in te stellen commissie. De minister van Justitie wenst dat dit gebeurt onder zijn toezicht alleen, met een magistraat als voorzitter en met vertegenwoordigers van de andere ministeries (Financiën, Economische Zaken, Binnenlandse Zaken, Justitie). Een andere netelige kwestie, waarover men nog geen consensus heeft bereikt, is het aanwijzen van de gemeenten die een vergunning krijgen en het probleem van Brussel en van het Duitstalig gebied. Daartegenover staat dat het voorontwerp wel aandacht besteedt aan de taak van de gewesten.

Volgens een lid mag men niet uit het oog verliezen dat de federale overheid het Brusselse Gewest stiefmoederlijk behandelt. Hij protesteert ten persoonlijke titel tegen die handelwijze. Het is immers zo dat alleen de gewesten bevoegd zijn beslissingen te nemen over de vestiging van casino's en over de ontvangsten.

et les recettes. Malgré tout, on perpétue une situation d'il y a 50 ans, où, pour développer le tourisme à certains endroits, on a fait un certain choix. À ce moment, Bruxelles était une capitale particulièrement florissante dont le niveau de vie dépassait de très loin celui de la moyenne du pays. Actuellement, la situation n'est plus la même. Année après année, les revenus de la Région bruxelloise diminuent.

Si les régions restent cantonnées dans un rôle d'observateur en la matière ou si on leur demande simplement un avis consultatif, le système ne fonctionnera pas. Les régions ont leur mot à dire dans cette matière. Particulièrement vis-à-vis de Bruxelles, le comportement du gouvernement fédéral n'est plus tolérable.

Le membre déclare que la commission ne doit pas attendre le dépôt du projet de loi du gouvernement. Si la proposition de loi à l'examen trouve une majorité au sein de la commission, elle sera votée. La commission ne doit pas s'inscrire dans le rythme du tortillard qu'adopte le gouvernement. En 1984, le ministre de la Justice a déjà consulté le Conseil d'État et était déjà décidé à introduire un projet de loi en la matière. En 1997, on en est toujours au stade de l'avant-projet de loi.

Un commissaire souligne qu'il a personnellement déjà consacré plus de trois années de travail à la proposition de loi à l'examen. Il a transmis dès 1995 le texte de sa proposition de loi au ministre de la Justice. Par ailleurs, l'auteur a aussi eu des discussions approfondies tant avec l'administration des Finances qu'avec celle de la Justice. Après l'avis du Conseil d'État, des amendements importants, modifiant le texte sur plusieurs points fondamentaux, ont été déposés.

L'intervenant se dit dès lors très étonné que le gouvernement ait approuvé, le 16 mai 1997, un avant-projet de loi du ministre de la Justice sur les casinos et les jeux de hasard. L'intervenant n'a reçu le texte du gouvernement que le jeudi 15 mai dernier alors qu'il l'avait demandé le 24 avril 1997. Il a aussi invité le ministre de la Justice à déposer des amendements à la proposition de loi déjà déposée au lieu de présenter un nouveau projet de loi. Le ministre de la Justice n'a pas répondu à cette lettre. Le Conseil d'État devra à présent se pencher sur l'avant-projet du gouvernement alors qu'il a déjà dû rendre un avis sur la proposition de loi.

Selon le membre, le projet de loi du ministre de la Justice n'est pas très différent de la proposition de loi à l'examen pour ce qui est du contenu, mais le texte est de moins bonne qualité parce que certains aspects sont abordés de manière simpliste. Tel est le cas de la compétence des régions, laquelle est cependant

Desondanks houdt men vast aan een toestand van 50 jaar geleden, toen men een bepaalde keuze heeft gemaakt om het toerisme op een aantal plaatsen te stimuleren. Brussel was toen een bijzonder bloeiende hoofdstad, waar de levensstandaard stukken hoger lag dan het landelijk gemiddelde. Thans is dat niet meer zo. Jaar na jaar dalen de inkomsten van het Brusselse Gewest.

Gesteld dat de gewesten alleen als waarnemer kunnen optreden of dat men hen alleen om een niet-bindend advies vraagt, dan is de regeling onwerkzaam. De gewesten moeten hier inspraak krijgen. De houding van de federale regering vooral wanneer het om Brussel gaat, is niet te aanvaarden.

Het lid deelt mee dat de commissie niet hoeft te wachten tot de regering haar wetsontwerp indient. Indien het voorliggende wetsvoorstel op een meerderheid kan rekenen in de commissie, kan het worden goedgekeurd. De commissie hoeft zich niet neer te leggen bij het feit dat de regering hier alles met een slakkengang laat gaan. Reeds in 1984 heeft de minister van Justitie de Raad van State geraadpleegd en toen reeds is de beslissing gevallen een wetsontwerp terzake in te dienen. In 1997 is men nog altijd niet verder geraakt dan het stadium van het voorontwerp van wet.

Een commissielid onderstreept dat hij zelf nu reeds meer dan drie jaar gewijd heeft aan het voorliggende wetsvoorstel. De tekst van zijn wetsvoorstel heeft hij in 1995 overgemaakt aan de minister van Justitie. Daarnaast heeft de auteur ook grondige besprekingen gevoerd met zowel de administratie van Financiën als met de administratie van Justitie. Na het advies van de Raad van State werden ingrijpende amendementen voorgelegd die de tekst op een aantal punten fundamenteel wijzigden.

Spreker stelt dan ook zeer verbaasd te zijn over het feit dat de regering op 16 mei 1997 een voorontwerp van wet van de minister van Justitie over de casino's en kansspelen, heeft goedgekeurd. Spreker heeft de tekst van de regering pas op donderdag 15 mei jongstleden ontvangen, terwijl hij reeds op 24 april 1997 erom had gevraagd. Ook heeft hij de minister van Justitie verzocht om eerder amendementen op het reeds ingediende wetsvoorstel neer te leggen in plaats van een nieuw wetsontwerp in te dienen. Deze brief werd niet beantwoord door de minister van Justitie. De Raad van State zal zich nu moeten buigen over het voorontwerp van de regering terwijl de Raad reeds een advies heeft moeten geven over het wetsvoorstel.

Volgens het lid wijkt het voorontwerp van wet van de minister van Justitie inhoudelijk weinig af van het voorliggende wetsvoorstel, terwijl de tekst ervan minder goed is omdat bepaalde aspecten zeer eenzijdig worden gesteld. Dit geldt ook wat betreft de bevoegdheden van de gewesten, terwijl de bevoegd-

fondamentale quant à la décision relative aux communes où un casino sera installé.

Dans le cadre de la revalorisation du travail parlementaire, le ministre de la Justice a vraisemblablement jugé bon de déposer son propre projet de loi alors qu'une proposition de loi était déjà pendante. Ou peut-être l'emploi du temps du ministre lui permet-il de vaquer à la rédaction d'un nouveau texte alors qu'il en existe déjà un.

L'intervenant plaide pour que la commission poursuive ses travaux en se basant sur le texte existant.

Plusieurs membres souhaitent malgré tout connaître le point de vue des deux ministres, surtout dès lors que le ministre des Finances se voit conférer un rôle important en matière de tutelle.

Le représentant du ministre de la Justice explique que le Conseil des ministres a approuvé l'avant-projet de loi sur les jeux de hasard fin avril 1997. Le vendredi 16 mai, l'avant-projet a été réinscrit à l'ordre du jour du Conseil des ministres afin de décider de saisir le Conseil d'État d'une demande d'avis semi-urgente. L'avis était attendu fin juin 1997.

Le ministre de la Justice est disposé à envisager une synchronisation du traitement des deux textes même s'il souhaite d'abord connaître l'avis du Conseil d'État sur son avant-projet de loi. D'ailleurs, une concertation est toujours en cours avec les régions et les communautés.

Un commissaire craint que le Sénat soit mis hors jeu si le ministre dépose son projet de loi à la Chambre. L'intervenant répète qu'il s'étonne au plus haut point que le ministre ait pris l'initiative de déposer son propre texte sans prendre d'abord l'avis de l'auteur d'un texte existant. Ceci démontre que le ministre n'a aucun respect pour le travail parlementaire.

Plusieurs membres estiment que le ministre doit à tout le moins déposer son texte au Sénat et il propose que le ministre de la Justice dépose ce texte comme amendement à la proposition de loi existante.

3. L'amendement du gouvernement

Le 19 janvier 1998, le ministre de la Justice a déposé un amendement du gouvernement visant à remplacer l'intitulé et l'ensemble du dispositif de la proposition de loi (doc. Sénat, n° 1-419/4, 1997-1998).

heid van de gewesten toch fundamenteel is wat betreft de beslissing over de gemeente waar een casino wordt ingeplant.

In het kader van de herwaardering van het parlementair werk heeft de minister van Justitie het waarschijnlijk nuttig geacht om een eigen wetsontwerp in te dienen terwijl er reeds een wetsvoorstel hangende is. Of misschien beschikt de minister over te veel tijd zodat hij zich kan permitteren een nieuwe tekst op te stellen, terwijl er al één voorhanden is.

Het lid pleit ervoor om de activiteiten van de commissie met betrekking tot dit ontwerp verder te zetten.

Meerdere leden wensen toch het standpunt van beide ministers te kennen, vooral nu de minister van Financiën een belangrijke rol als voorgedij-overheid wordt toebedeeld.

De vertegenwoordiger van de minister van Justitie legt uit dat eind april 1997 het voorontwerp van wet op de kansspelen door de Ministerraad werd goedgekeurd. Op vrijdag 16 mei werd het voorontwerp terug op de agenda van de Ministerraad geplaatst, ten einde de beslissing te nemen een half-dringend advies aan de Raad van State te vragen. Het advies wordt verwacht tegen eind juni 1997.

De minister van Justitie is bereid de mogelijkheid tot synchronisatie tussen beide teksten na te gaan, doch hij wenst eerst het advies van de Raad van State over zijn voorontwerp van wet te kennen. Trouwens, momenteel vindt er ook nog verder overleg met de gewesten en de gemeenschappen plaats.

Een commissielid vreest dat de Senaat buitenspel zal gezet worden indien de minister zijn wetsontwerp in de Kamer zal indienen. Spreker herhaalt dat hij ten zeerste verbaasd is over het intiatief van de minister die een eigen tekst indient zonder eerst te overleggen met de auteur van een reeds bestaande tekst. Dit toont aan dat de minister geen achtung heeft voor het parlementaire werk.

Meerdere leden zijn van mening dat de minister minstens de regeringstekst in de Senaat moet indienen en stellen voor dat de minister van Justitie de tekst als een amendement op het bestaande wetsvoorstel neerlegt.

3. Het regeringsamendement

Op 19 januari 1998 diende de minister van Justitie een regeringsamendement in dat het opschrift en het volledig bepalende gedeelte van het wetsvoorstel vervangt (Stuk, Senaat, nr. 1-419/4, 1997-1998).

3.1. Exposé introductif du ministre de la Justice sur l'amendement du gouvernement

Le ministre souhaite tout d'abord formuler deux importantes remarques préalables à propos de l'amendement du gouvernement.

Premièrement, il souligne que l'amendement est le fruit d'une longue procédure préparatoire. Non seulement l'administration a travaillé d'arrache-pied à l'élaboration du texte présenté mais le ministre a également multiplié les contacts préparatoires avec des membres du secteur concerné, des bourgmestres, et avec des commissions de toutes sortes qui ont suivi cette question de près par le passé, ainsi qu'avec les régions et les communautés. Le gouvernement a lui aussi examiné la question de manière approfondie de sorte que le ministre est convaincu que le texte de l'amendement du gouvernement est un texte accompli. Quant au comité de concertation, le ministre déclare que, dans un premier temps, la Région de Bruxelles-Capitale a elle-même mis cette problématique à l'ordre du jour parce qu'elle voulait jouer un rôle dans le monde des casinos. Par après, l'on a invité le ministre de la Justice à formuler une proposition. Dès que le gouvernement eut approuvé le texte, celui-ci fut transmis au comité de concertation qui y a également souscrit. Le ministre souligne que les régions et les communautés ont été consultées et ont dès lors bel et bien participé à la genèse du texte à l'examen. À l'issue de toute cette procédure préparatoire, le texte est enfin soumis au Parlement pour y être discuté.

Deuxièmement, le ministre formule une remarque sur la procédure parlementaire suivie. Comme cela faisait longtemps que la présente commission avait entamé la discussion sur la proposition de loi, le ministre a proposé au gouvernement de ne pas déposer le texte qu'il a approuvé comme un projet de loi mais comme un amendement à la proposition de loi. Le gouvernement a suivi cette proposition. Si le texte avait été déposé en tant que projet de loi au Parlement, il aurait nécessairement dû l'être à la Chambre en vertu des dispositions de la Constitution. Le ministre déclare que ce comportement témoigne du respect qu'a le gouvernement pour le travail parlementaire avant d'ajouter qu'il mettra volontiers à profit les connaissances dont la commission dispose afin de poursuivre positivement et efficacement la discussion de la proposition de loi et des amendements.

Le ministre rappelle qu'il avait déjà inscrit dans sa note de politique générale-justice, la mise à jour de la législation en matière de casinos. En ouvrant le dossier des casinos, il est apparu d'emblée que la problématique des jeux de hasard et de leur exploitation ne pouvait se limiter à ces seuls établissements;

3.1. Inleidende uiteenzetting door de minister van Justitie bij het regeringsamendement

De minister wenst vooreerst twee belangrijke voorafgaandelijke opmerkingen te maken over het regeringsamendement.

Vooreerst stipt de minister aan dat het amendement het resultaat is van een lange voorbereidende procedure. Niet alleen heeft de administratie hard gewerkt aan de voorliggende tekst, maar zijn er ook veel voorbereidende contacten geweest met de betrokken sector, met burgemeesters, met allerhande commissies die in het verleden deze problematiek van nabij volgden en uiteraard ook met de gewesten en de gemeenschappen. Ook werd de problematiek binnen de regering grondig besproken, zodat de minister ervan overtuigd is dat de voorliggende tekst van het regeringsamendement een goed volbrachte tekst is. Wat het overlegcomité betreft, verklaart de minister dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in eerste instantie zelf deze problematiek op de agenda heeft geplaatst omdat zijzelf een rol in het casinogebeuren wilde spelen. Daarna werd aan de minister van Justitie opdracht gegeven om een voorstel te formuleren. Nadat binnen de regering een akkoord over de tekst was bereikt, werd deze tekst overgemaakt aan het overlegcomité dat zich eveneens akkoord verklaarde. De minister onderstreept dat de gewesten en de gemeenschappen geconsulteerd werden en dus wel degelijk betrokken zijn bij de totstandkoming van de voorliggende tekst. Na deze hele voorbereidende procedure wordt uiteindelijk de tekst ter bespreking aan het parlement voorgelegd.

Een tweede opmerking van de minister betreft de gevolgde parlementaire procedure. Rekening houdende met het feit deze commissie al sinds geruime tijd de bespreking van het wetsvoorstel had aangevat, heeft de minister aan de regering voorgesteld om de tekst van het bereikte akkoord niet als een wetsontwerp in te dienen, maar wel als een amendement op het wetsvoorstel. De regering heeft dit voorstel gevolgd. Indien de tekst als een wetsontwerp zou worden neergelegd bij het parlement, dan had dit, ingevolge de bepalingen van de Grondwet, noodzakelijkerwijze in de Kamer moeten gebeuren. Volgens de minister bewijst deze stap dat de regering het parlementaire werk erkent en de minister verklaart eveneens dat hij graag gebruik zal maken van de expertise die aanwezig is in de commissie om de bespreking van dit wetsvoorstel en de amendementen op een goede en efficiënte manier verder te zetten.

De minister wijst erop dat hij de bijwerking van de wetgeving op de casino's reeds had opgenomen in zijn beleidsnota — Justitie. Bij het samenstellen van het dossier over de casino's is onmiddellijk gebleken dat het probleem van de kansspelen en de exploitatie ervan verder moest reiken dan dat van die inrichtin-

une vue plus large englobant l'ensemble du secteur des appareils de jeu est donc proposée.

I. LÉGISLATION ACTUELLE

À la première lecture de la législation actuelle sur les jeux de hasard, l'on est en premier lieu frappé par sa diversité, mais également par son unité dans la diversité.

Les loteries, définies par l'article 301 du Code pénal, sont régies par les lois du 31 décembre 1851 sur les loteries et du 22 juillet 1991 relative à la Loterie nationale, seul établissement public autorisé à organiser, dans l'intérêt général et selon des méthodes commerciales, les loteries publiques.

Les courses de chevaux et paris y relatifs ne sont pas visés par la loi du 24 octobre 1902 concernant le jeu et sont réglés par les articles 66 et 67 du Code des taxes assimilées aux impôts sur les revenus, qui soumettent leur organisation à autorisation du ministre des Finances.

Les paris sur les résultats sportifs (pronostics) sont organisés par la loi du 26 juin 1963 relative à l'encouragement de l'éducation physique, de la pratique des sports et de la vie en plein air ainsi qu'au contrôle des entreprises qui organisent des concours de paris sur les résultats d'épreuves sportives.

Les jeux de hasard, dont l'exploitation est interdite par la loi du 24 octobre 1902 concernant le jeu, sont, au sens de la loi pénale, ceux qui donnent au joueur une chance d'enrichissement ou d'avantage matériel et dans lesquels le hasard est l'élément prépondérant, c'est-à-dire prédomine sur l'adresse et les combinaisons de l'intelligence. La tenue d'une maison de jeux de hasard est sanctionnée par l'article 305 du Code pénal et la tenue dans les rues, lieux publics, etc. de jeux de loterie et d'autres jeux de hasard est sanctionnée par l'article 557, 3°, du même Code.

L'exploitation de certains appareils de jeu de hasard qui sont énumérés dans l'arrêté royal du 13 janvier 1975, reste toutefois autorisée. L'objectif étant d'autoriser de cette manière les jeux de hasard qui permettaient de réaliser un gain peu important et avec lesquels on ne pouvait pas gagner ou perdre des sommes considérables et qui, dès lors, ne pouvaient être considérés comme un danger sur le plan social.

Le Code des taxes assimilées aux impôts sur les revenus (article 43 et suivants) organise la taxation des jeux de casinos et des appareils automatiques. La Cour de cassation a toutefois précisé que «la perception d'une taxe fiscale n'empêche pas la présomption du caractère licite du jeu». La loi du 16 janvier 1989

gen alleen. Voorgesteld wordt bijgevolg de zaak ruimer te behandelen waarbij ook de sector van de gokautomaten niet wordt vergeten.

I. DE HUIDIGE WETGEVING

Wat op het eerste gezicht zo treffend is in de bestaande wetgeving op het kansspel is niet alleen haar verscheidenheid maar ook haar eenheid in die verscheidenheid.

De loterijen bepaald in artikel 301 van het Strafwetboek, worden geregeld door de wet van 31 december 1851 op de loterijen en door die van 22 juli 1991 betreffende de Nationale Loterij. Als openbare instelling is alleen deze laatste gemachtigd openbare loterijen te organiseren in het algemeen belang en volgens handelsmethodes.

Paardenwedrennen en weddenschappen daarop vallen niet onder de wet van 24 oktober 1902 op het spel doch worden geregeld bij de artikelen 66 en 67 van het Wetboek van de met de inkomstenbelasting gelijkgestelde belastingen. Dat betekent dat er voor het organiseren ervan een voorafgaande toelating van de minister van Financiën vereist is.

Weddenschappen op sportuitslagen (pronostieken) worden geregeld bij de wet van 26 juni 1963 betreffende de aanmoediging van de lichamelijke opvoeding, de sport en het openluchtlevens en het toezicht op de ondernemingen die wedstrijden van weddenschappen op sportuitslagen inrichten.

Onder kansspel, waarvan de exploitatie bij artikel 1 van de wet van 24 oktober 1902 op het spel is verboden, wordt verstaan in de zin van de strafwet het spel dat aan de speler een kans op verrijking of een persoonlijk voordeel biedt en waarbij het geluk een grotere rol speelt dan de behendigheid en de combinaties van de geest. Artikel 305 van het Strafwetboek bestraft het houden van een speelhuis en artikel 557, 3°, van hetzelfde wetboek voorziet in straffen voor degenen die op de openbare straten, wegen, pleinen of plaatsen loterij- of andere kansspelen aanleggen of houden.

Het blijft evenwel toegestaan een aantal kansspelautomaten, opgesomd in het koninklijk besluit van 13 januari 1975, te exploiteren. Het was de bedoeling op deze wijze kansspelen toe te staan die een kleine winst, maar geen werkelijk geldgewin of -verlies mogelijk maken en bijgevolg op sociaal vlak geen gevaar vormen.

Artikel 43 en volgende van het Wetboek van de met de inkomstenbelasting gelijkgestelde belastingen regelt de belasting op casinospelen en spelautomaten. Volgens het Hof van Cassatie is het echter zo dat «het heffen van een fiscale taks op de spelen het vermoeden niet wettigt dat de uitbating van de spelen geoorloofd

(article 3) accorde aux régions certaines compétences dans les domaines de la taxe sur les appareils de divertissement et de la taxe sur les jeux et paris.

La majorité des États membres de l'Union européenne s'est dotée d'une législation en matière de jeux de hasard, basée sur une interdiction de principe à leur encontre; ce principe connaît des exceptions plus ou moins importantes.

Des procédures d'autorisation et de contrôle, qui ont toutes en commun de s'assurer de l'honnêteté, de la compétence et de la solvabilité des exploitants, ont donc été mises sur pied par nos voisins, l'Irlande exceptée.

II. ACTUALITÉ DU PROBLÈME DES JEUX DE HASARD

Sans vouloir donner un aperçu exhaustif de la situation au niveau national, le ministre tient cependant à fournir quelques exemples des problèmes que connaît actuellement le secteur du jeu.

1. Les casinos tolérés

Voilà plus de 50 ans que les parquets généraux tolèrent l'existence de huit casinos, en violation de la loi de 1902: il y en a quatre à la côte et quatre dans les stations thermales wallonnes. Ils sont tolérés pour «des raisons fiscales et historiques», pour autant que les exploitants respectent les conditions draconiennes que leur imposent les parquets généraux et qui sont consacrées dans ce qu'il convient d'appeler le «*modus vivendi*» de 1935. Ainsi la gestion de la salle de jeu doit-elle entre autres se faire sous forme d'une ASBL; par contre, le restaurant, le bar et la concession commune doivent être gérés sous forme d'une SA.

Les transferts de fonds nécessaires entre l'association et la société, le manque de contrôle au niveau de la TVA sur les opérations dans les clubs privés, les problèmes inhérents à la double comptabilité et aux listes doubles de personnel, les difficultés de scission des activités, des charges et des frais de chacune des structures ne sont certes pas de nature à rendre la structure financière des casinos plus transparente.

2. Projet d'un casino à Bruxelles

La Région bruxelloise, seule des trois régions à ne pas avoir de casino sur son territoire et dès lors à ne pas bénéficier des recettes fiscales provenant de la taxation des jeux, en vertu de la loi de 1989 précitée, relative au financement des communautés et des ré-

wordt». Artikel 3 van de wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de gemeenschappen en de gewesten verleent aan de gewesten een aantal bevoegdheden inzake de belasting op de spelen en weddenschappen en de belasting op de automatische ontspanningstoestellen.

Het merendeel van de lidstaten van de Europese Unie beschikt over een wetgeving op het kansspel, waarbij dit principieel verboden wordt. Van dit algemeen beginsel bestaan er evenwel al dan niet belangrijke afwijkingen.

Met uitzondering van Ierland hebben onze buurlanden bijgevolg procedures ingevoerd inzake vergunning en controle, die alle tot doel hebben de eerlijkheid, de onderlegdheid en de solvabiliteit van de exploitanten na te gaan.

II. ACTUALITEIT VAN DE KANSSPELPROBLEMATIEK

Zonder een exhaustieve schets van de toestand op nationaal vlak te willen geven, geeft de minister een aantal voorbeelden inzake de actuele problematiek van de spelsector.

1. Gedoogde casino's

Sedert meer dan 50 jaar worden bij inbreuk op de wet van 1902 acht casino's gedoogd door de parketten-generaal: vier aan de kust en vier in de Waalse waterkuuroorden. Zij worden getolereerd om «fiscale en historische redenen», voor zover de exploitanten hen door de parketten-generaal bepaalde praetoriaans opgelegde voorwaarden in acht nemen, geformuleerd in een zogenaamd «*modus vivendi*» die in 1935 tot stand kwam. Zo diende onder meer de speelzaal een VZW te zijn; het restaurant, de bar en de gemeenschappelijke concessie daarentegen moeten worden beheerd in de vorm van een naamloze vennootschap.

De noodzakelijke overdracht van geldmiddelen van de vereniging naar de vennootschap, het gebrek aan BTW-controle op de verrichtingen in de particuliere club, de problemen die inherent zijn aan de dubbele boekhouding en aan de dubbele personeelslijsten, de moeilijkheden om de activiteiten, de lasten en de kosten van de afzonderlijke structuren te splitsen, dragen zeker niet bij tot de doorzichtigheid van de financiële structuur van de casino's.

2. Plannen voor een casino in Brussel

Het Brussels Gewest is het enige van de drie gewesten dat geen casino op zijn grondgebied heeft en dat bijgevolg ook de fiscale ontvangsten uit de belastingen op het spel misloopt waarin de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van

gions, soutient la création d'un tel établissement à Bruxelles.

Lors des réunions du Comité de concertation gouvernement fédéral—gouvernement des Communautés et Régions des 2 avril 1996 et 4 juin 1996, le ministre de la Justice fut invité à élaborer une solution légale pour la problématique des casinos en Belgique, qui réglerait en priorité la situation dans la Région de Bruxelles-Capitale.

3. *Pseudo-casinos*

Cinq salles où étaient exploités des jeux nécessitant des croupiers ont été tolérées à Anvers jusqu'à la mi-décembre 1995.

Depuis, une opération de la police judiciaire sur le plan national, visant les arrondissements d'Anvers, Turnhout, Courtrai, Malines et Mons où ce genre de salles existaient, s'est déroulée le 14 décembre 1995, sur instruction du doyen du collège des procureurs généraux.

L'un de ces établissements, le «Salvatore casino», a demandé l'autorisation d'ouverture au service compétent de la ville d'Anvers, qui a pris contact avec l'administration de la législation pénale qui, après avoir rappelé l'interdiction légale, a précisé la nature et la portée de la tolérance des autorités judiciaires à l'égard des huit casinos traditionnels.

Les gestionnaires ont alors contacté le parquet et la PJ qui ont permis, en septembre 1995, l'ouverture du «casino» à la double condition qu'aucune roulette ne soit exploitée et que les mises soient limitées à 10 000 francs; seules des tables de jeux de cartes étaient tolérées. Leur clientèle se composait principalement de Néerlandais et de diamantaires anversois.

Le 10 décembre, sur injonction téléphonique de la PJ, les exploitants ont été sommés de fermer. Avant cela, ils avaient été contrôlés à plusieurs reprises par la police judiciaire anversoise.

Leur souhait est que la réglementation future envisage l'existence de surfaces de jeux, plus modestes, fonctionnant sous forme de cercles privés dont l'entrée serait réservée aux seuls membres.

4. *Internet*

Par le réseau Internet, il est possible de jouer, en Belgique, à tous les jeux offerts dans les casinos, en ce compris les machines à sous, avec une simple carte de

de gemeenschappen en de gewesten voorziet. Het Brussels Gewest staat dan ook volledig achter de oprichting van een dergelijke instelling in Brussel.

Tijdens de vergaderingen van het Overlegcomité federale regering—gewest- en gemeenschapsregeringen van 2 april 1996 en van 4 juli 1996 heeft men de minister van Justitie gevraagd in een wettelijke oplossing te voorzien voor het probleem van de casino's in België en de toestand in het Brussels Hoofdstedelijke Gewest bij voorrang te regelen.

3. *Oneigenlijke casino's*

Tot midden december 1995 gold er een gedoogbeleid voor vijf zalen te Antwerpen waar kansspelen worden geëxploiteerd die de aanwezigheid van croupiers vergen.

Sedertdien heeft er, op 14 december 1995, op bevel van het oudste lid in jaren van het college van procureurs-generaal op het nationale vlak een operatie van de gerechtelijke politie plaats gehad in de arrondissementen Antwerpen, Turnhout, Kortrijk, Mechelen en Bergen, waar er dergelijke zalen bestonden.

«Salvatore casino», een van die inrichtingen, heeft aan de bevoegde dienst van de stad Antwerpen een exploitatievergunning gevraagd. De Stad heeft dan contact opgenomen met het bestuur strafwetgeving, dat eerst gewezen heeft op het wettelijk verbod en vervolgens de aard en de draagwijdte van het gedoogbeleid van de gerechtelijke overheid heeft toegelicht wat de acht traditionele casino's betreft.

Vervolgens hebben de beheerders contact opgenomen met het parket en de gerechtelijke politie, die in september 1995 de opening van dat casino hebben toegestaan op de tweevoudige voorwaarde evenwel dat er niet op de roulette wordt gespeeld en dat de inzet beperkt blijft tot 10 000 frank. Het gedoogbeleid gold alleen de kaartspelen. De klanten waren voornamelijk Nederlanders en Antwerpse diamantairs.

Op 10 december beval de gerechtelijke politie de exploitanten telefonisch hun zaak te sluiten. Voordien hadden de exploitanten herhaaldelijk de gerechtelijke politie van Antwerpen over de vloer gekregen.

De exploitanten hebben de wens uitgesproken dat de reglementering voortaan rekening houdt met de kleinere speelzalen die functioneren als privé-clubs, waar alleen leden worden toegelaten.

4. *Internet*

In België kan men via Internet en met een gewone kredietkaart deelnemen aan alle casinospelen en ook op gokautomaten spelen. Alle servers bevinden zich

crédit. Tous les serveurs se trouvent dans des paradis fiscaux et échappent à la loi belge interdisant l'exploitation des jeux de hasard.

Il est évident que les mesures proposées, dans le futur cadre légal, en vue de protéger certaines catégories de joueurs, comme les mineurs ou les joueurs surendettés, semblent, en l'occurrence, bien illusoire.

Ceci ne représente qu'une goutte dans l'océan de problèmes que pose Internet; toutefois il me paraît important de ne pas le perdre de vue lors de l'examen de la problématique.

III. CONCLUSIONS

Ce tableau de la situation, qui n'est que la partie visible de l'iceberg, permet de tirer nombre de conclusions :

1. Discrimination et insécurité juridique

La situation de monopole des casinos fondée sur la politique de tolérance entraîne, indépendamment des prémisses et des raisons qui y sont sous-jacentes, une discrimination dont la concurrence n'est pas la seule à souffrir. En effet, les autorités chargées de faire appliquer la loi là où il n'est pas question de politique de tolérance sont dans une situation identique.

Dans certains arrondissements judiciaires, une tolérance minimale s'est imposée. Dans d'autres arrondissements, le secteur accepte, en échange de la «paix», les conditions que lui imposent les autorités chargées du contrôle.

2. Nécessité d'un contrôle plus efficace

Dans les arrondissements judiciaires où les casinos sont installés, on a prévu un contrôle de ces casinos et autres salles de jeu par les autorités judiciaires.

Cela résulte entre autres du fait que certains casinos sont tous concentrés dans un seul arrondissement et du fait également — ceci vaut pour tous les casinos — que les exploitants de casinos se montrent très coopérants avec les autorités et n'hésitent pas à dénoncer les contrevenants. En effet, ils sont extrêmement soucieux de pouvoir poursuivre leur activité tolérée.

Le *modus vivendi* a fixé plusieurs règles de contrôle; certaines d'entre elles ne sont plus efficaces ou sont même dépassées :

— À l'entrée, chaque client doit être identifié, bien que les groupes et certaines personnalités ne le soient pas. Les fiches signalétiques sont transmises à la police judiciaire qui compare le signalement avec celui du

in belastingparadijzen en ontsnappen aan de Belgische wet die de exploitatie van kansspelen verbiedt.

In dergelijke omstandigheden lijdt het geen twijfel dat de in het toekomstig kader voorgestelde maatregelen om bepaalde categorieën van spelers te beschermen, zoals minderjarigen of tot over hun oren in de schulden zittende spelers, aan hun doel voorbij zullen gaan.

Die maatregelen zijn slechts een druppel op een hete plaat in het licht van Internet. Bij het onderzoek van dit probleem lijkt het belangrijk daaraan niet achteloos voorbij te gaan.

III. CONCLUSIES

Uit de beschrijving van deze stand van zaken, die slechts het topje van de ijsberg is, kunnen tal van besluiten worden getrokken :

1. Discriminatie en rechtsonzekerheid

De op het gedoogbeleid gestoelde monopoliepositie van de casino's leidt, ongeacht de voorgeschiedenis en de redenen ervan, tot discriminatie waarmee niet alleen de concurrentie het moeilijk heeft. Zulks geldt immers ook voor de autoriteiten die met de toepassing van de wet zijn belast op de plaatsen waar er van het gedoogbeleid geen sprake is.

In sommige gerechtelijke arrondissementen is een minimale tolerantie ingeburgerd. In andere arrondissementen aanvaardt de sector, in ruil voor «vrede», de voorwaarden van de autoriteiten belast met de controle.

2. Noodzaak van een betere controle

In de gerechtelijke arrondissementen waar casino's gevestigd zijn, wordt voorzien in controle op deze casino's en andere speelruimten door de gerechtelijke overheid.

Dit komt gedeeltelijk doordat bepaalde casino's in één enkel arrondissement geconcentreerd zijn en — dit geldt voor allemaal — doordat de casino-uitbaters zich ten aanzien van de overheid zeer coöperatief opstellen en niet aarzelen overtreders aan te geven. Zij hechten namelijk veel belang aan het behoud van hun gedoogde activiteit.

In de *modus vivendi* werden een aantal controle-regels vastgesteld; sommige zijn niet langer efficiënt en zelfs verouderd :

— Aan de ingang moet iedere klant worden geïdentificeerd, hoewel zulks niet gebeurt voor groepen of voor bepaalde personaliteiten. De identiteits-fiches worden aan de gerechtelijke politie bezorgd,

bulletin central des signalements. Qu'en est-il cependant de la clientèle non signalée ?

— Le parquet ne contrôle plus le personnel, du moins plus dans l'arrondissement de Bruges, étant donné que l'auditeur général près la Cour du travail de Gand estime que le procureur du Roi n'a pas cette compétence. Les responsables du casino soumettent cependant le personnel très hiérarchisé à un contrôle très strict et vont même pour ainsi dire jusqu'à faire office de police.

— L'obligation de donner aux clubs de jeu la forme d'ASBL afin d'en faciliter le contrôle et d'en permettre la dissolution par le tribunal civil à la demande du ministère public en vertu de l'article 18 de la loi du 27 juin 1921, est intenable (on peut difficilement nier l'existence du but lucratif) et totalement dépassée. Outre certaines manifestations culturelles, l'ASBL n'a en effet aucune autre activité que l'enregistrement des inscriptions et des cotisations qui sont versées, après déduction des frais, à la SA et qui permettent à cette dernière de fonctionner et de réaliser des bénéfices grâce à l'exploitation des jeux.

— Force est en outre de constater que le *modus vivendi* ne prévoit pas de contrôle de la transparence du capital, des actionnaires et de la structure financière des exploitations. L'on ne peut pas davantage contrôler si les sommes engagées sont ou non d'origine criminelle. Certaines pratiques douteuses, telles qu'enivrer des gagnants de montants importants pour les inciter à remettre leurs gains en jeu, pas plus que les crédits consentis aux joueurs ne font pas non plus l'objet de contrôle.

De plus, un ou deux fonctionnaires des Finances sont en permanence présents dans le casino, de l'ouverture à la fermeture.

Une procédure très formelle est suivie pour fixer le taux d'imposition. Ce contrôle fiscal vise exclusivement à fixer le montant brut des sommes engagées à imposer conformément à l'article 43 du Code des taxes assimilées aux impôts sur les revenus.

La clientèle ne fait l'objet d'aucun autre contrôle, que ce soit au niveau de ses moyens financiers ou de l'origine de l'argent (certains perdent de l'argent). À l'heure actuelle, les contrôles fiscaux ne permettent en aucun cas de déduire que les casinos ne sont pas des «entreprises de blanchiment», en dépit de ce qu'affirment leurs exploitants.

3. Une nécessaire adaptation du cadre légal pour les jeux de hasard (loi du 1902)

L'inadéquation de la législation à l'esprit du temps et son retard par rapport à l'évolution technologique en la matière sont remarquables.

die ze vergelijkt met het signalement in het CBS. Hoe zit het evenwel met het niet-gesignaleerde cliëntèle ?

— Het parket controleert het personeel niet meer, tenminste niet in het arrondissement Brugge, aangezien het auditoraat-generaal van het Arbeidshof te Gent van oordeel is dat zulks niet tot de bevoegdheid van de procureur des Konings behoort. Het zeer hiërarchisch ingedeelde personeel wordt echter zeer streng gecontroleerd door de verantwoordelijken van het casino, die zelfs als het ware als politie optreden.

— De verplichting om de speelclubs in de vorm van vzw's in te richten, teneinde de controle erop te vergemakkelijken en de ontbinding ervan door de burgerlijke rechtbank, op verzoek van het openbaar ministerie op grond van artikel 18 van de wet van 27 juni 1921 mogelijk te maken, is onhoudbaar (het winstgevend doel kan moeilijk worden ontkend) en totaal voorbijgestreefd. Afgezien van een aantal culturele manifestaties heeft de vzw immers geen andere activiteit dan het registreren van de inschrijvingen en de bijdragen, die na aftrek van de kosten, aan de NV worden teruggestort en haar dus in staat stellen te werken en winst te maken door de exploitatie van de spelen.

— Er moet verder worden vastgesteld dat de *modus vivendi* niet voorziet in controle op de doorzichtigheid van het kapitaal, de aandeelhouders en de financiële structuur van de exploitaties. De al dan niet criminele oorsprong van de ingezette bedragen kan ook niet worden gecontroleerd. Er is ook geen controle op sommige twijfelachtige praktijken zoals het dronken voeren van winnaars van grote bedragen om hen aan te sporen deze opnieuw in te zetten en op de aan spelers verleende kredieten.

Verder zijn in het casino permanent, van de opening tot de sluiting, een of twee ambtenaren van Financiën aanwezig.

Er wordt een zeer formele procedure gevolgd om de belastingvoet vast te stellen. Deze fiscale controle heeft uitsluitend tot doel om overeenkomstig artikel 43 van het Wetboek op de met inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen, het te belasten bruto-bedrag van de ingezette sommen vast te stellen.

Op het cliëntèle wordt op het stuk van de financiële draagkracht of de oorsprong van het geld geen andere controle uitgeoefend (sommigen komen geld verliezen). Momenteel kan uit de fiscale controle geenszins worden afgeleid dat de casino's, ondanks de beweringen van de casino-uitbaters, geen «witwasserijen» zouden zijn.

3. Noodzakelijke aanpassing van het wettelijk kader voor het kansspel (wet van 1902)

Merkwaardig is vast te stellen hoezeer de wetgeving op dit punt door de tijdgeest achterhaald is en achterstaat bij de technologische ontwikkelingen terzake.

Nous vivons dans une société dans laquelle le jeu, essentiellement les jeux de masse contrôlés par l'État, qui prélève sa dîme, occupe une place importante et a vu la technologie évoluer à pas de géant.

Pour les appareils de jeu, la liste annexée à l'arrêté royal de 1975 date d'il y a 23 ans et oblige l'utilisateur à vérifier dans chaque cas d'espèce la nature du jeu.

La combinaison de cette carence réglementaire et de l'attitude du secteur du jeu, qui, conscient des limites de la police en la matière, pratique une politique offensive de gentlemen's agreement, est à la source de situations équivoques sur le terrain.

Les exemples de dysfonctionnement pourraient être relevés sans fin, et la démonstration que tout concourt à développer l'ambiguïté et donc l'insécurité juridique, peut se poursuivre.

Cette réalité incontestable amène à penser qu'il faut tirer un trait sur le passé et que, fort de ses enseignements, le pays doit se doter d'une législation cohérente et effective en matière des jeux de hasard, qui tienne compte de l'ampleur du phénomène et de ses dangers.

IV. NOUVEAU CADRE LÉGAL

1. La première réflexion portera sur le sens de la future réglementation en matière de jeux de hasard. Doit-on réglementer ce domaine, en le libéralisant, c'est-à-dire en considérant le marché du jeu comme tout autre marché, qui supporterait seulement quelques restrictions du fait d'un certain danger social qui lui est inhérent ou bien maintient-on le principe général de l'interdiction de l'exploitation des jeux de hasard, assorti d'exceptions ?

a) Libéralisation

En laissant jouer les lois du marché, le risque de la croissance anarchique de l'offre de jeux serait réel et difficilement contrôlable.

Ainsi, des pays tels que l'Espagne ou les pays de l'Europe de l'Est, qui ont fait l'apprentissage brutal de la liberté, connaissent un développement considérable des jeux, principalement des machines à sous, et du nombre de joueurs pathologiques.

D'autres qui, comme les Pays-Bas, avaient adopté une politique extrêmement libérale, en élargissant constamment l'offre nationale, ont dû adopter des mesures restrictives.

Le progrès fulgurant de la technologie utilisée en matière des jeux, combiné à l'ingéniosité développée par les professionnels du secteur, toujours en avance d'une longueur, rendraient tout contrôle tardif, voire vain.

In onze huidige maatschappij neemt het spel en vooral het spel voor het publiek dat in handen is van de Staat die daarop belastingen heft, een belangrijke plaats in. De technologische kant ervan is met reuzenschreden vooruitgegaan.

De lijst van de speelapparaten bij het koninklijk besluit van 1975 is 23 jaar oud. Daarom moet de gebruiker telkens opnieuw de aard van het spel onderzoeken.

In de praktijk ontstaat er zo een dubbelzinnige situatie door het samengaan van een reglementaire lacune en de houding van de sector van de kansspelen die maar al te best weet dat de politie op dit stuk over beperkte middelen beschikt en die een offensief beleid van gentlemen's-agreement voert.

Gevallen van dysfunctie zijn er te over en er zijn steeds meer bewijzen te vinden dat alles leidt tot meer dubbelzinnigheid en dus rechtsonzekerheid.

Deze vaststaande feiten nopen ons ertoe een streep te halen door het verleden en er lering uit te trekken zodat het land kan zorgen voor een samenhangende en werkzame wetgeving die rekening houdt met de omvang van het verschijnsel en met de gevaren ervan.

IV. NIEUW WETTELIJK KADER

1. De eerste bedenking betreft de zin van de toekomstige reglementering op de kansspelen. Dient men deze activiteit te reglementeren door de markt van de spelen te behandelen als elke andere markt, die alleen maar enkele beperkingen zou ondergaan omdat er een bepaald sociaal gevaar aan verbonden is of raakt men niet aan het algemeen beginsel dat de exploitatie van kansspelen verboden is, met enkele uitzonderingen ?

a) Liberalisering

Laat men vrij spel aan de wet van vraag en aanbod dan dreigt er een toevloed van het aanbod aan spelen, die nog nauwelijks in de hand te houden is.

In landen zoals Spanje of in de Oost-Europese landen, die plotseling de vrijheid hebben leren kennen, heeft het kansspel een stormachtige ontwikkeling gekend. Dat geldt vooral voor de gokautomaten en het aantal gokverslaafden.

Andere landen zoals Nederland, die een extreem tolerant beleid hebben gevoerd door het landelijk aanbod gestaag te verruimen, hebben beperkende maatregelen moeten invoeren.

De opzienbarende ontwikkelingen van de technologie bij de spelen en de vindrijkheid van de beroepslui in deze sector, die altijd een stap voor zijn, leiden ertoe dat iedere vorm van controle laattijdig gebeurt of zelfs ondoelmatig wordt.

Par la libéralisation, la matière des jeux de hasard sortirait du champ pénal, ce qui aurait comme impact de réduire la compétence de l'État fédéral aux seules matières de police.

b) Maintien de l'interdiction

Conserver le principe général de l'interdiction de l'exploitation des jeux de hasard, tempéré par l'adoption d'exceptions, fixe le sujet dans la sphère pénale et permet de sévir.

Tous les pays qui ont une réglementation effective, dont le non-respect est sanctionné pénalement, ont vu une chute de l'offre illégale et de l'exploitation clandestine des jeux de hasard.

Vu le rôle social dévolu à la loi pénale, la protection des personnes pourra être mieux organisée et lèvera certaines appréhensions toujours présentes malgré la réelle évolution des mentalités à l'égard de la problématique des jeux de hasard.

La lutte contre les entreprises de la criminalité organisée trouvera une base légale plus solide.

2. La deuxième réflexion s'attachera à délimiter le cadre pénal général des jeux de hasard, en fixant un certain nombre de principes qui intéressent la loi pénale — et seulement ceux-ci — et à y mettre un certain nombre de verrous.

Ce cadre comporterait donc trois parties qui intéressent directement la politique criminelle :

- a) définition du champ d'application de la loi;
- b) mesures de protection individuelle des personnes ainsi que celles protégeant la collectivité;
- c) organisation des contrôles.

Ce cadre légal fixé, rien n'empêche alors de confier au Roi le soin de prendre des arrêtés d'exécution dans les limites de ses compétences.

a) Champ d'application de la loi :

Le principe de l'interdiction de l'exploitation des jeux de hasard serait la règle générale. La notion juridique du jeu de hasard, dont l'exploitation est punissable, devrait être définie dans la loi. Dans ce type de jeux, deux éléments essentiels interviennent: le hasard et le profit.

Suivant l'importance donnée au premier facteur (le hasard):

* ce jeu sera celui dans lequel «le hasard est l'élément prépondérant, c'est-à-dire prédomine sur l'adresse et les combinaisons de l'intelligence»

Via de liberalisering zouden de kansspelen buiten het gebied van het strafrecht komen te liggen, wat ertoe zou leiden dat de bevoegdheid van de federale Staat nog uitsluitend politieaangelegenheden betreft.

b) Behoud van het verbod

Door niet te raken aan het algemeen beginsel volgens hetwelk de exploitatie van kansspelen verboden is, afgezwakt met een aantal in te voeren uitzonderingsgevallen, komt deze aangelegenheid in de strafsfeer te liggen en kan men streng optreden.

In alle landen die over een werkzame reglementering beschikken, waarvan de niet-naleving tot strafsancties leidt, is het illegaal aanbod en de clandestiene exploitatie van kansspelen drastisch teruggelopen.

Gezien de sociale taak weggelegd voor de strafwet, kan er worden gezorgd voor een efficiëntere bescherming van personen en kan men de nog steeds aanwezige terughoudendheid wegnemen die blijft heersen ofschoon de houding tegenover het probleem van het kansspel grondig is veranderd.

De strijd tegen initiatieven van de georganiseerde criminaliteit kan uitgaan van een solidere wettelijke basis.

2. De tweede bedenking betreft het afbakenen van het algemeen strafrechtelijk kader voor de kansspelen door een aantal strafrechtelijke beginselen en alleen deze vast te leggen en er een aantal grendels op aan te brengen.

Dit kader zou uit drie delen bestaan die rechtstreeks verband houden met het misdaadbeleid :

- a) afbakening van het toepassingsgebied van de wet;
- b) maatregelen inzake de individuele bescherming van personen en de bescherming van de gemeenschap;
- c) controleorganen.

Wanneer dat wettelijk kader er eenmaal is kan men de Koning de bevoegdheid verlenen uitvoeringsbesluiten vast te stellen binnen de perken van zijn bevoegdheid.

a) Toepassingsgebied van de wet :

Als algemene regel geldt het beginsel dat het verboden is kansspelen te exploiteren. De wet zou moeten voorzien in een juridische bepaling van het begrip kansspel, waarvan de exploitatie strafbaar is. Bij dat soort spelen vindt men twee hoofdkenmerken terug: het toeval en het gewin.

Naargelang het gewicht van het eerste aspect («toeval»):

* gaat het om een spel waarin «het geluk een grotere rol speelt dan de behendigheid en de combinaties van de geest»

ou

* ce jeu sera celui dans lequel «le hasard est un élément, même accessoire, dans le déroulement du jeu, la détermination du vainqueur ou la fixation de la hauteur du gain».

Cette seconde option facilitera le contrôle.

À l'instar de la loi de 1902, la future loi ne s'appliquerait pas «aux jeux qui tiennent à l'exercice ou à l'adresse du corps, ni aux paris qui sont engagés à l'occasion de ces jeux ni aux jeux de société ou aux jeux socialement inoffensifs, ni aux jeux déjà réglés par la loi comme les loteries».

Une fois posé le principe général d'interdiction, il conviendrait d'inscrire dans la loi l'exception visant à permettre l'exploitation de certains jeux à certains endroits. À cet égard, les données suivantes sont capitales: le lieu, le jeu et le lien qui existe entre les deux.

En ce qui concerne le lieu, le ministre indique que la spécificité de chaque catégorie d'établissement autorisé à exploiter des jeux de hasard sera fixée en fonction du mode d'exploitation. Ensuite, l'on pourrait établir un classement en fonction de l'objectif principal ou secondaire de l'activité; par exemple, un débit de boissons, dont l'activité principale n'est pas l'exploitation de jeux, contrairement aux casinos.

Au cas où cette distinction ne suffirait pas, la présence de certains employés, comme les croupiers, pourrait servir de critère d'appréciation. L'organisation d'activités culturelles peut aussi être un élément distinctif entre établissements.

Ensuite, le ministre souligne que les jeux de hasard sont soit les jeux de hasard de table, qui ne font appel à aucun mécanisme électronique, soit les appareils de jeu automatiques.

La première catégorie de jeux sont les jeux traditionnels qui sont pratiqués dans les casinos et les clubs et qui nécessitent la présence de croupiers. Ces jeux sont connus et inventoriés et n'évoluent pas.

Afin de ne pas tomber dans le piège de l'établissement d'une liste des appareils de jeu, qui a ses limites au cas où le ministre ne l'adapte pas constamment en fonction des circonstances, on propose de répartir les derniers jeux cités en fonction des éléments objectifs suivants:

- les mises;
- les gains;
- les pertes;
- «le return» ou taux de remboursement de la mise.

of

* gaat het om een spel waarin het toeval zelfs een bijkomend onderdeel is in het verloop van het spel, het aanwijzen van de winnaar of het bepalen van de winst.

Deze tweede bepaling biedt de mogelijkheid gemakkelijker controle uit te oefenen.

Zoals reeds was gesteld in de wet van 1902, zou de toekomstige wet geen betrekking hebben «op spelen die lichaamsoefening of handigheid vereisen, evenmin als op weddenschappen naar aanleiding van deze spelen aangegaan, noch op gezelschapsspelen of sociaal ongevaarlijke spelen, noch op reeds wettelijk geregelde spelen als loterijen».

Zodra een algemeen verbodsprincipe is gesteld, zou de uitzondering, die tot doel heeft bepaalde spelen op bepaalde plaatsen uit te baten, in de wet worden opgenomen. In dit kader zijn van belang: de plaats, het spel en het verband daartussen.

Wat betreft de plaats, stipt de minister aan dat de specificiteit van iedere categorie van etablissement waarin de uitbating van kansspelen wordt toegelaten, zal worden bepaald naar gelang van de manier van exploitatie. Bijgevolg zou een rangschikking kunnen worden gemaakt aan de hand van het hoofd- of nevendoeel van de activiteit; bijvoorbeeld, een drankgelegenheid waarvan de hoofdactiviteit geen betrekking heeft op de uitbating van spelen, in tegenstelling tot het casino.

In de gevallen waarin dit onderscheid niet volstaat, kan de aanwezigheid van bepaalde bedienden zoals croupiers een beoordelingsmaatstaf zijn. Ook het opzetten van culturele activiteiten kan ertoe leiden dat inrichtingen van elkaar worden onderscheiden.

Vervolgens onderstreept de minister dat kansspelen, hetzij kanstafelspelen, waaraan geen enkel elektronisch mechanisme te pas komt, zijn, hetzij automatische speelapparaten zijn.

Eerstgenoemde spelen zijn de traditionele spelen die worden gespeeld in casino's en clubs, waarvoor de aanwezigheid van croupiers vereist is. Die spelen zijn bekend en geïnventariseerd en evolueren niet.

Teneinde niet te trappen in de valstrik van de lijst van de speelapparaten, die beperkt is ingeval de minister haar niet voortdurend aan de omstandigheden aanpast, wordt voorgesteld laatstgenoemde apparaten in te delen op grond van objectieve elementen:

- inzetten;
- winsten;
- verliezen;
- «return» of terugbetalingspercentage van de inzet.

En fixant des limites pour les trois premiers critères et en imposant un «return» élevé, l'on réduit le danger social de l'appareil. Par ailleurs, le contrôle s'en trouve facilité puisqu'il porte exclusivement sur des aspects objectifs.

Selon le ministre, une question se pose sur le lien: quels jeux à quels endroits? Autrement dit, où l'exception au principe d'interdiction s'arrête-t-elle?

On peut répondre à cette question sur la base de critères tels que le danger social du jeu, la nécessité d'une présence humaine (par exemple un croupier), la fonction et la structure de l'établissement (club privé), la clientèle, les conditions d'accès et le nombre de jeux.

On peut aborder la question de la manière suivante, notamment que l'exploitation de certains jeux pourrait être autorisée à certains endroits.

Ainsi :

— un casino pourrait exploiter des jeux de table et des appareils sans limites et aurait une activité socio-culturelle (les casinos ont traditionnellement une fonction culturelle, ce qui représente une charge que les établissements de jeux d'un autre type n'ont pas);

— une salle de jeux automatiques n'exploiterait que des appareils de jeux;

— des stands lors de kermesses et de foires commerciales, etc. exploiteraient des appareils de jeux dont le gain ne serait octroyé que sous la forme de prix de faible valeur;

— les établissements du secteur horeca exploiteraient un nombre restreint d'appareils et avec des limites.

Cette approche présente l'avantage de pouvoir définir aisément les établissements en fonction des jeux qu'ils offrent.

b) Mesures de protection :

L'objectif de ces mesures consiste à empêcher que l'offre de jeux ne stimule la demande de jeux. Deux groupes à risque sont particulièrement visés: les mineurs et les joueurs dépendants ou invétérés.

Quiconque n'ayant pas atteint l'âge de 21 ans n'a pas accès aux établissements où l'on peut jouer à des jeux présentant un risque social élevé (casino, salle de jeux automatiques). L'âge précité correspond environ à celui où les jeunes deviennent économiquement indépendants ainsi qu'à la fin de la postadolescence.

Door op het stuk van de eerste drie criteria grenzen te voorzien en een hoog «return» percentage op te leggen, wordt het maatschappelijke gevaar van het apparaat verminderd. Bovendien wordt de controle die uitsluitend betrekking heeft op objectieve aspecten erdoor vergemakkelijkt.

Over het verband daartussen, rijst, volgens de minister, de vraag: welke spelen en op welke plaatsen? Met andere woorden, hoe ver gaat de uitzondering op het verbodsprincipe?

Op die vraag kan worden geantwoord op grond van criteria zoals het maatschappelijk gevaar van het spel, de behoefte aan mensen (bv. een croupier), de functie en de structuur van de inrichting (privé-club), het cliëntèle, de toegangsvoorwaarden en het aantal spelen.

Een en ander kan op de volgende manier worden aangepakt, namelijk dat op bepaalde plaatsen bepaalde spelen zouden kunnen worden toegelaten.

Bijgevolg :

— zou een casino tafelspelen en apparaten zonder beperkingen uitbaten en een sociaal-culturele activiteit hebben (casino's hebben traditioneel een culturele functie, wat een last meebrengt die niet op andere types van speelinrichtingen weegt);

— een speelautomatenhall zou enkel apparaten uitbaten;

— stands op kermessen en handelsbeurzen, enz. zouden apparaten uitbaten waarvan de winst alleen in de vorm van kleine prijzen kan worden uitgekeerd;

— de inrichtingen van de horecasector zouden een klein aantal apparaten met beperkingen exploiteren.

Die aanpak heeft het voordeel dat de inrichtingen gemakkelijk kunnen worden omschreven, naar gelang van de spelen die er worden aangeboden.

b) Beschermende maatregelen :

Het doel van die maatregelen bestaat erin te voorkomen dat de vraag naar spelen door het speelaanbod wordt aangewakkerd. Twee risicogroepen moeten in het bijzonder worden beoogt: minderjarigen en verslaafde of dwangmatige spelers.

Personen jonger dan 21 jaar hebben geen toegang tot etablissementen waar spelen met een hoog maatschappelijk risico (casino, speelautomatenhall) worden gespeeld. Voornoemde leeftijd stemt ongeveer overeen met de leeftijd waarop jongeren economisch onafhankelijk worden en met het einde van de postadolescentie.

Pour les joueurs dépendants ou invétérés, en d'autres termes les personnes incapables de réfréner leur passion du jeu, il est capital :

— de fixer des normes afférentes au problème du surendettement dont sont souvent victimes les joueurs qui perdent conscience de la valeur économique de l'argent. Il est capital à cet égard de rappeler que l'article 1965 du Code civil dispose que la loi n'accorde aucune action pour une dette du jeu ou pour le paiement d'un pari.

— d'interdire à l'exploitant d'accorder un crédit (direct ou indirect) au joueur;

— de prévoir des normes en matière de consommation possible d'alcool dans les établissements de jeu (interdiction dans les salles de jeux automatiques), une obligation d'identification et une interdiction de consentir des crédits.

c) *Organisation du contrôle*

La nécessité d'imposer des normes strictes au secteur n'est plus à démontrer. Le contrôle doit avoir lieu à trois échelons et à toutes les phases: ainsi contrôlera-t-on le jeu, son exploitation et son environnement. Ce contrôle est préalable à l'octroi de la licence et continue également pendant les activités.

Les établissements de jeux de hasard sont divisés en trois classes, à savoir les établissements de jeux de classe I ou casinos, les établissements de jeux de classe II ou salles de jeux automatiques, les établissements de jeux de classe III ou débits de boissons.

Il existe cinq classes de licences non cessibles et valables pour des périodes renouvelables de respectivement 15, 10 ou 5 ans.

Chaque classe de licence est soumise à une série de conditions strictes. Pour l'ensemble du territoire belge, le nombre de casinos, c'est-à-dire les établissements qui présentent, parmi tous les établissements de jeux de hasard prévus, les implications financières les plus importantes, est limité à neuf. L'amendement limite à 200 le nombre de salles de jeux automatiques. Une licence est également requise pour l'exploitation des débits de boissons dans lesquels sont exploités des jeux de hasard, au nombre maximum de trois.

Il est institué sous la dénomination de «commission des jeux de hasard» une autorité administrative indépendante d'avis, de décision et de contrôle, composée de neuf représentants des ministres de la Justice, des Finances, des Affaires économiques et de l'Intérieur.

La commission contrôle le respect de la loi et des conditions auxquelles est assorti l'octroi d'une licence; elle donne des avis aux ministres de la Justice,

Voor verslaafde spelers of dwangmatige spelers, met andere woorden personen die hun aandrang om te spelen niet kunnen beheersen, is het volgende belangrijk:

— normen die verband houden met het probleem van een overmatige schuldenlast, wat vaak voorkomt bij spelers die geen besef meer hebben van de economische waarde van geld. Heel belangrijk hierbij is in herinnering te brengen dat artikel 1965 van het Burgerlijk Wetboek bepaalt dat de wet geen rechtsvordering toestaat voor een speelschuld of voor de betaling van een weddenschap;

— verbod om de uitbater toe te laten de speler krediet te verlenen (rechtstreeks of onrechtstreeks);

— normen die verband houden met de mogelijkheid om in de speelinrichtingen alcohol te gebruiken (verbod van speelautomatenhallen), identificatieverplichting en kredietverbod.

c) *Organisatie van de controle*

De noodzaak om de sector strikte maatregelen op te leggen, moet niet meer worden aangetoond. De controle moet op drie echelons en in alle fasen worden uitgeoefend: bijgevolg worden het spel, de exploitatie en de omgeving ervan gecontroleerd. Die controle gaat vooraf aan de toelating en wordt ook tijdens activiteiten voortgezet.

Kansspelinrichtingen worden onderverdeeld in drie klassen te weten kansspelinrichtingen klasse I of casino's, kansspelinrichtingen klasse II of speelautomatenhallen, kansspelinrichtingen klasse III of drankgelegenheden.

Er bestaan vijf klassen niet-overdraagbare vergunningen die geldig zijn voor hernieuwbare periodes van respectievelijk 15, 10 of 5 jaar.

Voor elke klasse van vergunning geldt er een reeks stringente vereisten. Voor het hele Belgische grondgebied is het aantal casino's, dat wil zeggen de inrichtingen die van alle voorziene kansspelinrichtingen de belangrijkste financiële gevolgen meebrengen, beperkt tot negen. Het amendement beperkt het aantal speelautomatenhallen tot 200. Ook voor de exploitatie van drankgelegenheden waar ten hoogste drie kansspelen mogen worden uitgebaat, is er een vergunning vereist.

Er wordt een onafhankelijke administratieve advies-, beslissings- en controleoverheid opgericht, «Kansspelcommissie» genoemd. Zij telt negen vertegenwoordigers van de minister van Justitie, van de minister van Financiën, van de minister van Economische Zaken en van de minister van Binnenlandse Zaken.

Deze commissie ziet toe op de naleving van de wet en van de vereisten waaraan de toekenning van een vergunning is onderworpen. Over de uitvoering van

des Finances, de l'Intérieur et des Affaires économiques concernant l'exécution de la loi. Elle octroie les licences si le demandeur remplit les conditions posées et peut, si nécessaire, prononcer des avertissements, suspendre partiellement ou totalement ces licences pour une durée déterminée ou les retirer. Elle peut imposer une interdiction d'exploitation provisoire ou définitive d'un ou de plusieurs jeux de hasard. Elle est dirigée par un magistrat.

L'amendement n° 39 fixe donc toute la législation : la composition de la commission des jeux de hasard, la manière dont sont octroyés les cinq types de licence, la description des divers établissements de jeux de hasard, les règles de vente, de location, de leasing, de mise à disposition, d'importation et d'exportation, de production, les services d'entretien, de réparation et d'équipement de jeux de hasard, la livraison, les mesures de protection des joueurs et parieurs et, enfin, également les dispositions pénales ainsi que les dispositions relatives aux garanties que doit fournir l'exploitant.

3.2. Discussion générale

Les auteurs des amendements n°s 1 à 38 déclarent retirer ceux-ci. La discussion se poursuivra sur la base de l'amendement déposé par le gouvernement, qui remplace l'intitulé et l'intégralité du dispositif de la proposition de loi.

Plusieurs membres souhaitent prendre connaissance de l'avis du Conseil d'État concernant l'avant-projet de loi que le ministre avait rédigé. Le ministre communique cet avis ainsi que le texte de l'avant-projet (voir annexes n° 1 et n° 2).

Plusieurs membres se rallient ensuite à la procédure suivie. Ils estiment qu'en déposant l'amendement gouvernemental à la proposition de loi, le ministre de la Justice manifeste son appréciation du travail parlementaire.

Un membre ajoute que le Bureau du Sénat a accepté cette procédure de dépôt de l'amendement du gouvernement, ce qui démontre que le Parlement entame peut-être une procédure un peu moins rigide dans le bicaméralisme que celle pratiquée pendant les premiers mois de l'application de la nouvelle Constitution après les élections de 1995.

Un commissaire souhaite prendre l'avis de la Commission des Affaires sociales concernant le texte de l'amendement gouvernemental à l'examen. Un autre commissaire propose ensuite de demander également l'avis de la Commission de la Justice sur ce texte.

de wet verleent zij advies aan de minister van Justitie, aan de minister van Financiën, aan de minister van Binnenlandse Zaken en aan de minister van Economische Zaken. Zij geeft vergunningen af aan de aanvrager die aan de vereisten voldoet en kan zo nodig waarschuwingen uitspreken, de vergunning voor een bepaalde tijd schorsen of intrekken en een voorlopig of definitief verbod van exploitatie van een of meer kansspelen opleggen. Zij wordt geleid door een magistraat.

In het amendement nr. 39 is dus de hele wetgeving uitgewerkt: de samenstelling van de kansspelcommissie, de wijze waarop de vijf soorten vergunningen worden toegekend, de beschrijving van de diverse kansspelinrichtingen, de regels in verband met de verkoop, verhuur, leasing, terbeschikkingstelling, in- en uitvoer, productie, diensten inzake onderhoud, herstelling en uitrusting van kansspelen, de levering, de maatregelen ter bescherming van spelers en gokkers en, ten slotte, ook de strafbepalingen en bepalingen omtrent waarborgen die moeten gegeven worden door de exploitant.

3.2. Algemene bespreking

De auteurs van de amendementen nrs. 1 tot en met 38 verklaren hun amendementen in te trekken. De bespreking zal voortgezet worden op basis van het door de regering ingediende amendement dat het opschrift en het volledig bepalend gedeelte van het wetsvoorstel vervangt.

Meerdere leden wensen kennis te nemen van het advies van de Raad van State op het voorontwerp van wet dat de minister van Justitie had opgesteld. De minister deelt dit advies mede, alsmede de tekst van het voorontwerp (zie bijlagen nrs. 1 en 2).

Vervolgens spreken meerdere leden hun goedkeuring uit over de gevolgde werkwijze. Zij menen dat door de indiening van het regeringsamendement op het wetsvoorstel, de minister van Justitie blijk geeft van appreciatie voor het parlementair werk.

Een lid voegt eraan toe dat het Bureau van de Senaat deze procedure van neerlegging van het amendement van de regering heeft goedgekeurd. Dat wijst erop dat het Parlement wellicht een minder stroeve procedure inzake het bicameralisme aanneemt dan die welke het gevolgd heeft tijdens de eerste maanden na de verkiezingen van 1995 waarin de nieuwe Grondwet van toepassing was.

Een commissielid wenst het advies van de commissie voor de Sociale Aangelegenheden in te winnen over de voorliggende tekst van het regeringsamendement. Een ander lid stelt dan weer voor om ook het advies van het commissie voor de Justitie te vragen over deze tekst.

Un membre n'a pas d'objection de principe pour demander l'avis, mais il souhaite qu'on fixe un délai dans lequel l'avis doit être rendu.

Un autre membre est d'accord sur cette suggestion. Il faut traiter dans un délai raisonnable la proposition et les amendements. Demander l'avis de plusieurs commissions est la meilleure façon de tuer une proposition de loi.

D'autres membres ne sont pas d'accord de demander l'avis d'autres commissions. En effet, chaque sénateur peut suivre les discussions et déposer des amendements dans cette commission-ci.

En ce qui concerne la Commission des Affaires sociales, un membre note que chacun peut prendre connaissance du rapport de la discussion de la proposition de résolution relative au problème de la dépendance au jeu (doc. Sénat, n° 1-546). Tout le monde est préoccupé par ce problème, mais il n'existe aucune contradiction entre l'examen de la présente proposition de loi et l'inquiétude face à la dépendance au jeu. Celle-ci trouve d'ailleurs un écho dans la proposition de loi, tout comme la problématique du blanchiment d'argent.

Un commissaire propose de demander à la Commission de la Justice si la procédure suivie, qui consiste à remplacer le texte intégral de la proposition de loi par un amendement gouvernemental, est acceptable. Il peut être répondu à cette question dans un délai rapproché. Point n'est besoin de demander un avis sur le texte proprement dit.

Un autre membre explique que le bicaméralisme est interprété de façon très restrictive. On a décidé, en concertation entre la Chambre et le Sénat, de scinder en deux tous les projets de type mixte, sauf quand il n'y a pas moyen de dissocier les deux parties. Tous les projets qui ressortissent à l'article 78 de la Constitution doivent être déposés obligatoirement à la Chambre. On aurait pu adopter une autre approche, notamment que, pour les projets de loi mixtes, le gouvernement ait le choix de déposer le projet devant la chambre qu'il considère la plus appropriée, mais ceci n'a pas été fait. Quant à la procédure qui a été suivie, l'intervenant fait observer que le Bureau du Sénat l'a acceptée. On ne peut pas recommencer le débat qui a eu lieu au Bureau.

En ce qui concerne les mesures de protection, un membre note que le ministre a déclaré dans son exposé que les personnes de moins de 21 ans n'auraient pas accès à des établissements où l'on peut jouer à des jeux de hasard à risque social élevé. À présent que la majorité a été ramenée à 18 ans, l'intervenant se demande si cette disposition n'est pas contraire à la loi sur la majorité.

Le ministre explique que le critère d'accès aux établissements n'est pas la majorité mais l'indépen-

En un lid verklaart principieel niet gekant te zijn tegen het vragen van een advies doch hij wenst dat er een termijn wordt vastgesteld om dat advies uit te brengen.

Een ander lid zegt akkoord te gaan met dit voorstel. Het voorstel en de amendementen moeten binnen een redelijke termijn behandeld worden. De meest efficiënte manier om een wetsvoorstel te kelderen bestaat erin verschillende commissies om advies te vragen.

Andere leden zijn het niet eens met het voorstel om een advies aan andere commissies te vragen. Iedere senator kan immers de besprekingen volgen en amendementen indienen in deze Commissie.

Wat de commissie voor de Sociale Aangelegenheden betreft, stipt een lid aan dat iedereen kennis kan nemen van het verslag van de bespreking over het voorstel van resolutie over de gokverslaving (Stuk Senaat, nr. 1-546). Iedereen is bekommerd over dit probleem, doch er is geen enkele tegenstrijdigheid tussen het behandelen van dit wetsvoorstel en de bekommernis over de gokverslaving. Deze bekommernis is trouwens in de tekst van het wetsvoorstel opgenomen, net zoals de problematiek van het witwassen van geld.

Een commissielid stelt voor om aan de commissie voor de Justitie de vraag te stellen of de gevolgde procedure, namelijk een regeringsamendement dat de hele tekst van het wetsvoorstel vervangt, een aanvaardbare procedure is. Deze vraag kan binnen een korte tijdsspanne worden beantwoord. Over de tekst zelf hoeft er geen advies gevraagd te worden.

Volgens een ander lid heeft men tot nu het begrip bicameralisme zeer beperkend geïnterpreteerd. Na overleg tussen Kamer en Senaat heeft men besloten alle gemengde ontwerpen te splitsen behalve wanneer blijkt dat de twee delen niet te splitsen zijn. Alle ontwerpen waarop artikel 78 van de Grondwet van toepassing is, moeten noodzakelijkerwijs in de Kamer worden ingediend. Men had het evenwel anders kunnen regelen, meer bepaald zo dat de regering bij gemengde wetsontwerpen vrijelijk kan beslissen het ontwerp in te dienen in de Kamer die zij het meest aangewezen acht. Dat is echter niet gebeurd. Voorts merkt spreker op dat het Bureau van de Senaat akkoord kon gaan met de gevolgde procedure. Het debat in het Bureau mag niet worden overgedaan.

Wat betreft de beschermende maatregelen, stipt een lid aan dat de minister in zijn uiteenzetting verklaard heeft dat personen jonger dan 21 jaar geen toegang zouden hebben tot etablissementen waar kansspelen met een hoog maatschappelijk risico worden gespeeld. Nu de meerderjarigheid op 18 jaar werd gebracht, vraagt spreker zich af of deze niet tegenstrijdig is met de wet op de meerderjarigheid.

De minister legt uit dat het criterium voor de toegang tot de etablissementen niet de meerderjarigheid,

dance économique. Il part du principe qu'à 21 ans, les jeunes deviennent économiquement autonomes et peuvent mieux juger de l'affectation de leur propre argent.

Un commissaire déclare ensuite que son groupe se réjouit de constater que la proposition de loi et l'amendement du gouvernement constituent enfin une initiative en vue de résoudre le problème des jeux de hasard, qui est encore réglé actuellement par une loi du 24 octobre 1902.

La tolérance qui a prévalu jusqu'à présent engendre une insécurité juridique, parce que les interventions diffèrent selon la région. Les procureurs ne mènent pas tous la même politique.

Lors de la discussion de la proposition de loi à l'examen, l'intervenant ne fera assurément pas obstruction, mais il collaborera de manière constructive à l'élaboration du texte, à la condition toutefois que plusieurs amendements essentiels soient votés, comme ceux concernant la protection des joueurs, la composition de la commission des jeux de hasard, la sécurité juridique, l'implication du Parlement et le contrôle parlementaire.

La proposition de loi et les différents amendements seront abordés tant sous l'angle du problème de l'asservissement au jeu que d'un point de vue technico-juridique.

Enfin, la commission décide d'organiser des auditions avant de poursuivre la discussion.

3.3. Auditions

3.3.1. Audition de M. E. Potier, directeur général de Shandwick, et de M. A. Dhooghe, administrateur de Ladbroke's

L'ensemble du secteur des jeux de hasard et des paris est constitué de différents segments qui se concurrencent. Ignorer la concurrence entre ces différents segments serait nier la réalité. Or, les paris relatifs aux courses de chevaux ou à d'autres sports ne sont pas visés par la proposition de loi à l'examen, alors qu'ils devraient l'être. Il en va de même de la Loterie nationale.

La commission prend connaissance d'un résumé de l'étude de Coopers & Lybrand sur l'«efficacité des systèmes d'octroi de licence, de taxation, de surveillance et de contrôle du secteur de divertissement et de hasard en Belgique» (décembre 1997) et d'un résumé d'une étude récente exécutée par l'OFLOT (l'Office de la Loterie nationale de Grande-Bretagne), qui a tenté de mesurer l'incidence de la vente de produits de la Loterie nationale sur les jeunes. Cette étude révèle une série de dysfonctionnements inadmissibles dans

mais wel de economische onafhankelijkheid is. De minister gaat ervan uit dat 21 jaar de leeftijd is waarop jongeren economisch onafhankelijk worden en beter kunnen oordelen wat ze met hun eigen geld doen.

Een commissielid stelt ten slotte dat zijn fractie verheugd is dat door het wetsvoorstel en het regeringsamendement er eindelijk een initiatief genomen is in de problematiek van de kansspelen die nog geregeld wordt door een wet van 24 oktober 1902.

Het gedoogbeleid dat tot op heden gevoerd wordt, geeft aanleiding tot rechtsonzekerheid omdat er verschillend wordt opgetreden naargelang het rechtsgebied. De procureurs voeren niet allen hetzelfde beleid.

Spreker zal bij de bespreking van het voorliggende wetsvoorstel zeker geen obstructie voeren, maar constructief meewerken aan de totstandkoming van de tekst, op voorwaarde evenwel dat enkele essentiële amendementen worden gestemd, zoals deze met betrekking tot de bescherming van de spelers, de samenstelling van de kansspelcommissie, de rechtszekerheid, de parlementaire betrokkenheid en de parlementaire controle.

Het wetsvoorstel en de verschillende amendementen zullen zowel vanuit de problematiek van de gokverslaving, als vanuit technisch-juridisch oogpunt, benaderd worden.

Tot besluit beslist de commissie om, alvorens de bespreking verder te zetten, hoorzittingen te organiseren.

3.3. Hoorzittingen

3.3.1. Hoorzitting van de heer E. Potier, directeur generaal van Shandwick en van de heer A. Dhooghe, administrateur van Ladbroke's

De sector van de kansspelen en de weddenschappen als geheel bestaat uit verschillende segmenten, waartussen concurrentie heerst. Het niet inzien dat er concurrentie is tussen die verschillende segmenten, is het negeren van de realiteit. Nu maken weddenschappen met betrekking tot paardenrennen of andere sporten geen deel uit van het voorliggende wetsvoorstel, terwijl dit wel het geval zou moeten zijn. Hetzelfde geldt voor de Nationale Loterij.

De commissie ontvangt een samenvatting van de studie van Coopers & Lybrand over de «Doeltreffendheid van vergunningen, van belasting-, toezicht- en controlesysteem voor de spel- en gokindustrie in België» (december 1997) en een samenvatting van een recente studie uitgevoerd door OFLOT (Kantoor van de Nationale Loterij in Groot-Brittannië) die getracht heeft de impact te meten van de verkoop van producten van de Nationale Loterij aan jongeren. Deze studie toont een reeks onaanvaardbare dysfuncties in

le comportement de ces jeunes à la suite de la vente de ces produits.

Ladbrokes est la dénomination commerciale de deux sociétés de droit belge, la SA Derby et la SA Tiercé Ladbroke, filiales de la multinationale britannique Ladbroke Group PLC.

En Belgique, Ladbrokes est leader du marché des agences de paris avec un réseau de 450 agences et un chiffre d'affaires de 7,5 milliards de francs.

Le Groupe, coté en bourse à Londres, à Bruxelles et à Anvers, est particulièrement actif dans le marché des jeux et paris ainsi que dans le marché de l'hôtellerie, puisqu'il est propriétaire et gestionnaire de la chaîne Hilton International.

Ladbrokes en Belgique

Ladbrokes Belgium fait partie de la division «Jeux et Paris» du groupe Ladbroke et est installé en Belgique depuis 1982. L'activité principale de la société en Belgique consiste à organiser des paris sur les courses hippiques étrangères.

Jusqu'à ce jour, la société a investi plus de 5 milliards de francs belges dont 3,8 milliards pour l'acquisition du réseau. Le solde — 1,2 milliard — a servi :

- à l'adaptation des produits au marché belge;
- à la modernisation du réseau;
- à la retransmission des courses hippiques par satellite et à l'aide d'autres nouvelles technologies.

Alors que les paris sur les courses hippiques et l'ensemble du secteur ont progressé pendant les années '80, les années '90 ont été caractérisées par une régression sensible du chiffre d'affaires. Afin de compenser cette régression, les agences hippiques ont introduit auprès du ministre des Finances une requête et obtenu l'autorisation de diversifier leurs activités par l'organisation d'autres formes de paris.

Cette diversification a toutefois pesé sur la rentabilité des entreprises qui ont été amenées :

- à rationaliser leur réseau (Ladbrokes est passé de 1 050 à 440 agences entre 1989 et 1997);
- à appliquer une gestion rigoureuse de la marge brute qui est de l'ordre de $\pm 30\%$.

La société emploie actuellement près de 700 personnes dont la moitié sont des employés.

En outre, les agences hippiques ont souffert de nouvelles ponctions fiscales opérées par les gouvernements régionaux entre 1991 et 1996 qui les ont obli-

het gedrag van deze jongeren aan, ingevolge de verkoop van deze producten.

Ladbrokes is de commerciële benaming voor twee vennootschappen naar Belgisch recht, de NV Derby en de NV Tierce Ladbroke, dochtermaatschappijen van de Britse multinational Ladbroke Group PLC.

In België is Ladbrokes marktleider van de weddenshapkantoren met een netwerk van 450 kantoren en een omzet van 7,5 miljard frank.

De groep, die genoteerd staat op de beurzen van Londen, Brussel en Antwerpen, is bijzonder actief op de markt van de kans- en gokspelen en is daarnaast actief in het hotelwezen, als eigenaar en beheerder van de hotelketen Hilton International.

Ladbrokes in België

Ladbrokes Belgium behoort tot de afdeling «kans- en gokspelen» van de groep Ladbroke en is in België aanwezig sinds 1982. In België houdt de maatschappij zich voornamelijk bezig met het organiseren van weddenschappen op de buitenlandse paardenrennen.

Tot op vandaag investeerde de maatschappij meer dan 5 miljard frank, waarvan 3,8 miljard werd besteed aan het verwerven van het netwerk. De resterende 1,2 miljard ging naar :

- de aanpassing van de producten aan de Belgische markt;
- de modernisering van het netwerk;
- de heruitzending van de paardenwedrennen via satelliet en andere nieuwe technologieën.

Terwijl de weddenschappen op de paardenrennen en de sector in zijn geheel er in de jaren '80 op vooruitgingen, is de omzet in de jaren '90 gevoelig bergaf gegaan. De paardenwedrenkantoren willen die neerwaartse trend ombuigen en hebben daarom bij het ministerie van Financiën een verzoek ingediend en de toestemming verkregen om hun activiteiten te diversifiëren door andere types weddenschappen te organiseren.

Het was een diversificatie die evenwel niet zonder gevolgen bleef voor de rentabiliteit van de ondernemingen, die zich gedwongen zagen :

- hun netwerk te rationaliseren (Ladbrokes ging tussen 1989 en 1997 van 1 050 naar 440 kantoren);
- strikt toe te zien op het hanteren van de brutomarge, die schommelt rond de 30%.

De maatschappij stelt momenteel bijna 700 personen tewerk, waarvan de helft als bediende.

Bovendien dienden de paardenwedrenkantoren af te rekenen met nieuwe fiscale ingrepen uitgevoerd door de gewestregeringen tussen 1991 en 1996, waar-

gées à partiellement reporter les effets fiscaux sur les parieurs.

Dans un contexte concurrentiel, où les activités traditionnelles des agences de paris sont de plus en plus menacées par le secteur des jeux automatiques, par les paris hippiques électroniques (Royal Ascot, International Toote, etc.) et par certains produits de la Loterie nationale, les agences hippiques doivent lutter pour survivre.

Le tableau ci-dessous reflète l'impact cumulatif sur plusieurs années de trois éléments sur le bénéfice de Ladbrokes: l'indexation, la dégradation continue du chiffre d'affaires et finalement l'augmentation de la pression fiscale.

Impact sur le bénéfice en millions de francs Impact op de winst in miljoen frank	Indexation (2%) Indexering (2%)	Dim. CA (1%) Omzetzdaling (1%)	Augm. taxes (1%) Belastingverhoging (1%)
Année 1. — <i>Jaar 1</i>	19	12	73
Année 2. — <i>Jaar 2</i>	38	24	72
Année 3. — <i>Jaar 3</i>	57	36	72
Année 4. — <i>Jaar 4</i>	76	48	71
Année 5. — <i>Jaar 5</i>	95	60	70

Sachant que le bénéfice brut de Ladbrokes en 1997 était de 155 millions de francs belges, nous constatons:

- qu'une indexation sur 5 ans réduirait le bénéfice actuel à quasi zéro.
- qu'une diminution du chiffre d'affaires de 1% par an réduirait le bénéfice de plus de 60 millions après cinq ans. Une taxation supplémentaire de 1% diminuerait le bénéfice de 70 millions, soit près de 70% de moins que le bénéfice actuel. L'accumulation de deux ou de trois éléments de ce tableau mettrait Ladbrokes d'office en perte.

Ce tableau démontre clairement la gravité de la situation actuelle, d'autant plus que les trois autres opérateurs sur le marché des paris sont encore moins rentables que Ladbrokes.

L'avenir de Ladbrokes

L'avenir de Ladbrokes en Belgique ainsi que celui des autres opérateurs dans le secteur des jeux et paris dépend de quatre éléments clés:

1. l'amélioration de la réputation du secteur des jeux et paris;
2. une concurrence loyale entre les différents segments du secteur des jeux et paris;
3. la diversification des activités afin de mieux rentabiliser l'infrastructure existante;
4. le relâchement ou du moins la stabilisation de la pression fiscale.

door de fiscale gevolgen moesten worden doorgerekend aan de wedders.

In een markt met heel wat concurrentie, waar de traditionele activiteiten van de paardenwedrenkantoren meer en meer bedreigd worden door de sector van de automatische kansspelen, het elektronische wedden op paarden (Royal Ascot, International Toote, enz.) en bepaalde producten van de Nationale Loterij is het voor de paardenwedrenkantoren vechten om te overleven.

De tabel hieronder geeft het cumulatieve effect weer over meerdere jaren van drie factoren op de winst van Ladbrokes: de indexering, de voortdurende afkalving van de omzet en ten slotte de toenemende fiscale druk.

Gezien de brutowinst van Ladbrokes in 1997 155 miljoen frank bedroeg, stellen wij vast dat:

- vijf jaar indexering de huidige winst zou terugbrengen tot quasi nul.
- in geval van een omzetvermindering van 1%, de winst na vijf jaar met 60 miljoen zou verminderen. Een bijkomende belasting van 1% zou de winst doen teruglopen met 70 miljoen, of nagenoeg 70% minder dan de huidige winst. Twee of drie factoren uit de tabel gecombineerd zou voor Ladbrokes sowieso verlies betekenen!

De tabel toont duidelijk de ernst aan van de huidige situatie. Overigens zijn de drie andere maatschappijen die actief zijn op de markt van de weddenschappen, nog minder rendabel dan Ladbrokes.

De toekomst van Ladbrokes

In België is de toekomst van zowel Ladbrokes als van de andere maatschappijen afhankelijk van vier sleutelfactoren:

1. een verbetering van het imago van de sector van de kansspelen en de weddenschappen;
2. een eerlijke concurrentie tussen de verschillende segmenten van de sector kans- en gokspelen;
3. een diversificatie van de activiteiten ten einde de bestaande infrastructuur beter te rentabiliseren;
4. een afzwakking of ten minste stabilisering van de fiscale druk.

Ladbrokes et la proposition de loi sur le jeu

Depuis la fin des années 80, l'ensemble des segments du secteur des jeux et paris en Belgique régresse, exception faite de la Loterie nationale.

Outre ce problème fondamental, le secteur souffre d'un manque de contrôle.

Le rapport de Coopers & Lybrand de décembre 1997 intitulé «Efficacité des systèmes d'octroi de licence, de taxation, de surveillance et de contrôle du secteur des jeux de divertissement et de hasard en Belgique», confirme cette position.

Ladbrokes estime que l'amélioration de la réputation du secteur des jeux et paris est indispensable pour sortir de la «zone d'ombre» dans laquelle le secteur se trouve. Il faut que le joueur ou parieur puisse avoir à nouveau confiance et cela suppose :

- l'organisation d'une transparence totale;
- l'organisation d'un contrôle renforcé;
- l'application d'une éthique stricte.

Plusieurs réformes concernant l'organisation, la taxation et le contrôle du secteur des jeux et paris sont heureusement en cours.

La proposition de loi sur les jeux de hasard, discutée actuellement au Sénat, en fait partie.

La demande de Ladbrokes

Ladbrokes soutient cette initiative législative du Sénat. Toutefois, sur la base des recommandations qui ont été faites par Coopers & Lybrand, Ladbrokes souhaiterait concrètement que :

1. le domaine d'application de cette nouvelle loi soit élargi à l'ensemble des jeux et paris, c'est-à-dire les loteries et les jeux et paris sur les courses hippiques ou autres sports.

Il est évident que tous les types de jeux se font concurrence et ne pas appliquer cette nouvelle législation à l'ensemble du secteur reviendrait à instaurer un régime de concurrence déloyale avec deux poids, deux mesures.

→ *Ladbrokes demande d'adapter l'intitulé de la loi ainsi que le chapitre Ier, article 3, de l'actuelle proposition de loi.*

Ladbrokes en het wetsvoorstel betreffende kansspelen

Sinds het einde van de jaren 80 gaat de sector van de kansspelen en de weddenschappen als geheel achteruit, met uitzondering van de Nationale Loterij.

Naast dat fundamentele probleem is er in de sector ook te weinig controle.

Dat wordt bevestigd door het rapport van Coopers & Lybrand van december 1997: «Doeltreffendheid van systemen voor het toekennen van vergunningen, van belasting, van toezicht en van controle in de sector van amusements- en kansspelen in België.»

Volgens Ladbrokes is het absoluut noodzakelijk dat de sector zorgt voor een verbetering van haar imago, wil ze uit het dal raken waar ze zich nu bevindt. De speler of wedder moet opnieuw vertrouwen hebben — en dat kan alleen indien :

- de sector volledig transparant wordt georganiseerd;
- de sector onderworpen wordt aan een verregaande controle;
- de sector een strikte ethische code hanteert.

Gelukkig staan er momenteel verscheidene hervormingen op stapel inzake taxatie en controle van de sector van de kansspelen.

Een ervan is het wetsvoorstel betreffende de kansspelen dat momenteel in de Senaat ter discussie voorligt.

De vraag van Ladbrokes

Ladbrokes steunt dit wetgevende initiatief van de Senaat. Niettemin wil Ladbrokes op basis van de aanbevelingen van Coopers & Lybrand dat er concreet werk wordt gemaakt van :

1. een uitbreiding van het toepassingsgebied van deze nieuwe wet naar de totaliteit van de gok- en kansspelen. Daaronder wordt dus verstaan: loterijen en gok- en kansspelen met betrekking tot paardenrennen of andere sporten.

Dat alle gokspelen voor elkaar concurrentie betekenen, is evident. Het niet-toepassen van deze nieuwe wetgeving op de totaliteit van de sector zou dus oneerlijke concurrentie inhouden, met twee maten en twee gewichten.

→ *Ladbrokes vraagt dat de wet anders wordt benoemd en dat ook hoofdstuk I, artikel 3, van het huidige wetsvoorstel wordt gewijzigd.*

2. la mission de la commission des jeux de hasard soit également élargie à l'ensemble du secteur des jeux et paris, y compris les loteries et les jeux et paris sur courses hippiques et autres sports.

Ladbrokes défend, pour tout le secteur des jeux et paris, une tutelle de contrôle au moins double et partagée entre les Ministères de la Justice et des Finances.

3. la composition de la commission des jeux de hasard soit élargie à un représentant par segment concerné, c'est-à-dire la Loterie nationale, les casinos, les paris sur courses hippiques belges et les agences hippiques (courses hippiques étrangères). En outre, Ladbrokes préconise également la présence des syndicats.

Nous pensons qu'il faut «équilibrer» l'organe de contrôle en lui donnant toute l'expertise et la connaissance du secteur dont il a besoin. La présence de représentants des partenaires sociaux nous semble donc indispensable.

Il s'agit d'une composition qui est appliquée en Belgique dans bon nombre d'organes de contrôle de la vie économique et sociale.

→ *Ladbrokes demande d'adapter le chapitre II, article 10, § 2, de l'actuelle proposition de loi.*

4. les agences hippiques puissent d'office exploiter des appareils automatiques dans leurs agences.

Il serait inacceptable que des jeux pratiqués au moyen d'appareils de jeux de hasard automatiques soient autorisés d'office dans des casinos mais pas dans les agences hippiques. En effet, celles-ci répondent aux mêmes règles que les casinos, à savoir :

- l'accès contrôlé et interdit aux moins de 18 ans;
- la garantie de la moralité, de la solvabilité et de l'assise financière de l'opérateur.

Comme nous l'avons indiqué plus haut, les agences hippiques sont obligées de diversifier leurs activités afin de garantir leur développement et leur avenir. La proposition de loi telle qu'elle est actuellement, permettrait donc aux casinos une telle diversification mais elle l'exclurait pour les agences hippiques. Ladbrokes ne peut accepter le traitement inégal qui légalise une concurrence déloyale.

→ *Ladbrokes demande en conséquence d'adapter le chapitre IV.*

2. de uitbreiding van de opdracht van de commissie aangaande kansspelen naar de totaliteit van de gok- en kansspelen, met inbegrip van de loterijen en het gokken en wedden bij paardenrennen en bij andere sporten.

Ladbrokes komt in eerste instantie op voor de sector van de kans- en gokspelen, en streeft minimaal naar een dubbele controle op de sector, opgedeeld tussen het ministerie van Justitie en het ministerie van Financiën.

3. de uitbreiding van de commissie aangaande de kansspelen met één vertegenwoordiger per betrokken segment, dus één voor de Nationale Loterij, één voor de casino's, één voor de weddenschappen op de paardenrennen en één voor de wedrenkantoren (buitenlandse wedrennen). Ladbrokes is bovendien gewonnen voor de aanwezigheid van de vakbonden.

Wij vinden dat het controleorgaan moet worden «uitgebalanceerd», door het alle expertise en kennis van de sector in handen te geven. Daarom lijkt de aanwezigheid van de sociale partners ons noodzakelijk.

Heel wat controleorganen uit het sociaal-economische leven zijn in België volgens dat beproefde recept samengesteld.

→ *Ladbrokes vraagt de aanpassing van hoofdstuk II, artikel 10, § 2, van het huidige wetsvoorstel.*

4. de paardenwedrenkantoren moeten in de kantoren kunnen gebruikmaken van automatische toestellen.

Het is immers onaanvaardbaar dat gokspelen waarvoor gebruikgemaakt wordt van automatische toestellen wel worden toegestaan in casino's maar niet in paardenwedrenkantoren, aangezien deze laatste aan dezelfde regels onderworpen zijn als de casino's, meer bepaald :

- de toegang wordt gecontroleerd en is verboden onder de 18 jaar;
- gedrag, solvabiliteit en financiële fundering van de uitbater staan niet ter discussie.

Zoals we hierboven hebben aangegeven, worden de paardenwedrenkantoren verplicht hun activiteiten te diversifiëren om hun verdere ontwikkeling en toekomst te vrijwaren. Het wetsvoorstel zoals het nu voorligt, zou dat soort diversificatie wel mogelijk maken voor de casino's maar die mogelijkheid niet voorzien voor de paardenwedrenkantoren. Ladbrokes kan niet akkoord gaan met een dergelijke ongelijke behandeling waardoor een wettelijke basis wordt verleend aan een oneerlijke concurrentie.

→ *Ladbrokes vraagt dientengevolge de aanpassing van hoofdstuk IV.*

3.3.2. Discussion

Un commissaire revient sur les critiques selon lesquelles les paris relatifs aux courses de chevaux et la Loterie nationale ne sont pas visés par la proposition de loi à l'examen. Il souligne que celle-ci est inspirée par une double préoccupation: légaliser la situation illégale existante et instaurer une sécurité juridique.

Étant donné que la proposition vise à légaliser la situation existante en ce qui concerne les casinos, elle se limite aux jeux de hasard et exclut toutes les autres activités qui ne sont pas des jeux de hasard, y compris les loteries.

Toutefois, il est évident que les domaines qui ne sont pas actuellement visés par la proposition de loi sont, eux aussi, importants.

Outre l'aspect légalisation, la proposition de loi tend à assurer la sécurité juridique des opérateurs, de sorte que ceux qui investissent dans l'exploitation de casinos et en font leur activité professionnelle bénéficient d'une sécurité juridique dans l'exercice de celle-ci. La sécurité juridique vaut également pour les pouvoirs publics, qui doivent avoir une certitude fiscale en ce qui concerne les recettes, lesquelles doivent pouvoir être prélevées et évaluées correctement.

La proposition de loi et les amendements récents du gouvernement attirent manifestement l'attention de tous sur l'ensemble de la problématique. Bien que la proposition date d'octobre 1996, chacun semble tout à coup s'éveiller et vouloir en souligner à tous les points les avantages et inconvénients. Ainsi, la commission a déjà reçu l'avis de la Commission de la Justice et de la Commission des Affaires sociales.

Personnellement, l'intervenant n'a jamais voulu incorporer les paris sur les courses de chevaux dans le champ d'application de la proposition de loi, parce que tout le monde soulignait l'image négative de ce secteur et conseillait de s'en tenir aux secteurs dont on peut déterminer avec certitude la signification intrinsèque. L'intervenant reconnaît toutefois que le fait que les paris ne figurent pas dans la proposition de loi constitue une lacune.

Il est indubitable qu'une fois la proposition adoptée, après avoir, le cas échéant, été amendée, on remettra l'accent sur les autres domaines, ce qui inclura une éventuelle révision de la loi relative à la Loterie nationale.

La grande innovation de la proposition de loi est qu'une licence sera obligatoire pour les personnes exerçant des activités dans le secteur. Cette licence sera soumise à des conditions strictes et un organe de contrôle sera créé. Il est techniquement possible de

3.3.2. Bespreking

Een commissielid komt terug op de kritiek dat de weddenschappen op paardenrennen en de Nationale Loterij niet het voorwerp uitmaken van het voorliggende wetsvoorstel. Spreker onderstreept dat de becommernis van het wetsvoorstel tweeledig is, het legaliseren van de bestaande onwettelijke toestand en het scheppen van rechtszekerheid.

Omdat het voorstel tot doel heeft het legaliseren van de huidige toestand met betrekking tot de casino's, werd het voorstel beperkt tot de kansspelen en werden alle andere activiteiten, die geen kansspelen zijn, uitgesloten, inclusief de loterijen.

Het is echter evident dat ook de domeinen die thans niet in het wetsvoorstel zijn opgenomen, belangrijk zijn.

Naast het aspect legaliseren, wil het wetsvoorstel ook rechtszekerheid scheppen in hoofde van de operatoren, zodat diegenen die investeren in casino's en er hun beroepsactiviteit van maken, rechtszekerheid hebben met betrekking tot hun activiteit. De rechtszekerheid geldt ook voor de overheid die fiscale zekerheid moet hebben met betrekking tot de inkomsten die op een correcte manier moeten geïnd en begroot kunnen worden.

Ingevolge het wetsvoorstel en de recente amendementen van de regering, wordt blijkbaar de aandacht van iedereen nu op de hele problematiek gevestigd. Niettegenstaande dat het wetsvoorstel dateert van oktober 1996, lijkt het alsof iedereen plots ontwaakt en overal de voor- en nadelen wil doen opmerken. Zo heeft de commissie al het advies van de commissie voor de Justitie en van de commissie voor de Sociale Zaken ontvangen.

Persoonlijk heeft spreker nooit de weddenschappen op paardenrennen in het wetsvoorstel willen opnemen omdat iedereen wees op het negatief imago van die sector en de raad gaf zich te beperken tot de sectoren waarvoor met zekerheid kan bepaald worden wat ze inhoudelijk betekenen. Spreker erkent evenwel dat het niet opnemen van de weddenschappen op paardenrennen een leemte is in het wetsvoorstel.

Ongetwijfeld zal, éénmaal het wetsvoorstel aangenomen, na eventuele amendering, de aandacht terug gevestigd worden op de andere domeinen, inclusief op een eventuele herziening van de wet betreffende de Nationale Loterij.

De grote vernieuwing die in het wetsvoorstel vervat ligt, is dat er een vergunning zal geëist worden voor diegenen die actief zijn in de sector. Aan die vergunning worden strenge voorwaarden gekoppeld en er wordt een controleorgaan opgericht. De mogelijk-

procéder à un contrôle efficace à 100 % en connectant les appareils en ligne.

L'intervenant reconnaît néanmoins que certaines des observations de l'exposé sont fondées. En ce qui concerne Ladbrokes, il plaide pour que les acteurs belges de ce segment soient placés sur un pied d'égalité avec les acteurs étrangers. La taxe que Ladbrokes doit acquitter en tant qu'opérateur étranger est supérieure à celle que l'on exige des opérateurs belges. Il faut chercher à remédier à cette discrimination, car cette situation est contraire au droit européen et au principe de l'égalité.

Des représentants des Ministères de la Justice et des Finances seront désignés au sein de la commission des jeux de hasard, mais, comme les produits des jeux de hasard sont des recettes régionales, les ministres des Finances des différentes régions devront également être représentés. C'est ainsi qu'en Flandre, la taxe sur les bingos a été portée de 36 000 francs à 144 000 francs, alors que cela n'a été le cas ni à Bruxelles, ni en Wallonie. Il existe une différence due à la révision de la Constitution et à la réforme de l'État, et il faut en tenir compte.

Un autre membre ajoute que la commission a l'ambition de voter la proposition de loi à l'examen au cours de la présente législature. Plus on y ajoutera, plus il sera difficile d'arriver à un vote. Dans le gouvernement Martens V, le ministre de la Justice a aussi eu l'ambition de légaliser l'activité des casinos, mais il n'a pas réussi à le faire et il a même dû retirer son projet de loi.

Quant au fond, l'intervenant admet qu'une certaine rationalité impliquerait que la proposition de loi soit étendue à tous les segments du marché des jeux de hasard. La question est toutefois de savoir s'il faut nécessairement le faire à l'occasion de la présente proposition de loi. Selon lui, il serait même très dangereux de le faire et le risque de n'aboutir à rien serait grand.

Un autre membre n'est pas d'accord. Il serait erroné de ne réglementer qu'un seul segment du secteur et de ne pas le faire pour l'autre segment, qui constitue un pôle opposé naturel. Cela donnerait lieu à des distorsions malsaines. L'amendement du gouvernement prévoit, lui aussi, une dérogation pour les paris relatifs aux courses de chevaux. On peut se demander pour quelle raison. Il faut interroger le ministre à ce sujet.

Même si l'intervenant peut se rallier à la demande visant à regrouper tous les jeux de paris et de hasard en un seul ensemble cohérent, il est moins convaincu en ce qui concerne les activités de la Loterie nationale. Sur quels arguments se baserait-on pour incorporer également ses activités dans la proposition de loi en discussion? Ce n'est pas parce que la Loterie natio-

heid om met deskundigen een 100 % sluitende controle te realiseren, is technisch mogelijk door het online schakelen van de apparaten.

Het lid erkent wel dat sommige opmerkingen uit de uiteenzetting gegrond zijn. Wat Ladbrokes betreft, pleit spreker ervoor dat de Belgische actoren in dit segment op dezelfde voet als de buitenlandse actoren worden gezet. De taks die door Ladbrokes als buitenlandse operator betaald moet worden, ligt hoger dan de taks die aan Belgische operatoren wordt gevraagd. Voor deze discriminatie moet een oplossing gezocht worden, want deze toestand is in strijd met het Europese recht en met het gelijkheidsbeginsel.

In de kansspelcommissie zullen vertegenwoordigers van het ministerie van Justitie en van Financiën aangeduid worden, maar, aangezien de opbrengsten op de kansspelen gewestelijke inkomsten zijn, zullen ook de ministers van Financiën van de verschillende gewesten moeten vertegenwoordigd worden. Zo werd in Vlaanderen de taks op de bingo's van 36 000 frank tot 144 000 frank verhoogd, terwijl dit niet het geval was in Brussel, noch in Wallonië. Er is een verscheidenheidsingevolge de Grondwetsherziening en de Staatshervorming, waarmee rekening gehouden moet worden.

Een ander lid voegt eraan toe dat de commissie erop staat het voorliggend ontwerp nog tijdens deze zittingsperiode goed te keuren. Hoe meer eraan wordt toegevoegd, hoe moeilijker het wordt erover te stemmen. Ten tijde van de regering Martens V wilde de minister van Justitie de activiteiten van de casino's legaliseren doch hij is daar niet in geslaagd en heeft zijn ontwerp zelfs moeten terugnemen.

Wat de inhoud betreft, geeft spreker toe dat de logica wil dat het voorstel wordt verruimd tot alle segmenten van de kansspelenmarkt. Het is evenwel zeer de vraag of dat noodzakelijkerwijze moet gebeuren in het kader van dit voorstel. Volgens hem zou dat zelfs niet zonder gevaar zijn en bestaat het risico dat alles met een sisser afloopt.

Een ander lid is het hier niet mee eens. Het zou fout zijn om slechts één segment van de sector te reglementeren en het ander segment, dat een natuurlijke tegenpool vormt, niet te reglementeren. Hierdoor zouden ongezonde scheeftrekkingen ontstaan. Ook het amendement van de regering maakt een uitzondering voor weddenschappen op paardenwedrennen. De vraag is waarom? Daarover moet de minister onderzocht worden.

Ook al kan spreker instemmen met de eis om alle gok- en kansspelen in één coherent geheel in te brengen, toch is hij er minder van overtuigd voor wat betreft de activiteiten van de Nationale Loterij. Op welke argumenten steunt men zich om ook deze activiteiten te incorporeren in het voorliggende wetsvoorstel? Het is niet omdat de Britse nationale loterij onder de-

nale britannique relève de la même législation que les jeux de hasard qu'il faut nécessairement en faire autant chez nous. Quels arguments supplémentaires l'étude a-t-elle avancés en faveur de l'incorporation de la Loterie nationale dans la législation sur les jeux de hasard?

Selon un autre membre, le principal argument invoqué par l'étude de Coopers & Lybrand est qu'il n'est absolument pas normal que le législateur autorise sans plus l'accès des jeunes aux produits de la Loterie nationale et qu'il faut à tout le moins prévoir un certain seuil. Le législateur a ici une grande responsabilité. La proposition de loi en discussion est l'occasion rêvée d'introduire un seuil, parce qu'elle règle le secteur des jeux de hasard, dont la loterie est en fait partie intégrante. Un autre argument est que la Loterie nationale lance chaque année de nouveaux produits sur le marché. La dernière nouveauté est constituée par des appareils automatiques de jeux de hasard, qui apparaîtront sous peu.

L'intervenant n'est pas demandeur d'une modification de toute la législation relative aux paris sur les courses de chevaux, mais voudrait que la proposition à l'examen dispose que la commission des jeux de hasard contrôle également ce segment, les paris sur les courses de chevaux et les événements sportifs en Belgique et à l'étranger. Pour y parvenir, point n'est besoin de revoir intégralement la législation, il suffit d'apporter quelques petites modifications au texte examiné.

Il est tout à fait d'accord pour reconnaître que les paris relatifs aux courses de chevaux ont mauvaise presse. C'est surtout le monde des courses hippiques en Belgique qui connaît une multitude de problèmes. Raison de plus pour placer également ce segment sous le contrôle de la commission des jeux de hasard.

3.3.3. Audition des bourgmestres des huit communes ayant un casino sur leur territoire

Exposé de M. Fournaux, bourgmestre de Dinant

La situation actuelle des huit casinos sur le territoire belge n'est pas aussi brillante qu'on pourrait le croire. La course des Bruxellois qui souhaitent ouvrir un casino, peut être légitime, mais il faut se rendre compte qu'un casino n'est pas l'aubaine extraordinaire que l'on croit.

M. Fournaux veut souligner deux éléments. Premièrement, les casinos sont des établissements qui doivent répondre à des normes de confort d'accueil excessivement importantes, ce qui implique que les investissements sont souvent excessivement lourds. Il faut donc être très prudent lorsqu'on envisage des créations législatives dans ce cas et ne pas faire en

zelfde wetgeving als de kansspelen valt, dan dit noodzakelijk ook bij ons het geval moet zijn. Welke bijkomende argumenten heeft de studie naar voren gebracht om te pleiten voor de incorporatie van de Nationale Loterij in de wetgeving op de kansspelen?

Volgens een ander lid heeft de studie van Coopers & Lybrand als belangrijkste argument naar voren gebracht dat het absoluut niet normaal is dat de wetgever toelaat dat jongeren gewoon toegang hebben tot producten van de Nationale Loterij en dat ook hiervoor ten minste een zekere drempel moet gelden. De wetgever draagt hier een grote verantwoordelijkheid. Het voorliggende wetsvoorstel is de perfecte gelegenheid om een drempel in te bouwen, omdat hier toch de sector van de kansspelen, waarvan de loterij in feite een onderdeel is, wordt geregeld. Een ander argument is dat de Nationale Loterij jaarlijks nieuwe producten op de markt brengt. De laatste nieuwigheid zijn automatische gokmachines die weldra zullen verschijnen.

Spreker is geen vragende partij om de volledige wetgeving betreffende weddenschappen op paardenrennen te wijzigen, maar wel dat in het voorliggende voorstel voorzien wordt dat de kansspelcommissie ook over dit segment, de weddenschappen op Belgische en buitenlandse paardenrennen en sportevenementen, zou waken. Om dit te realiseren moet niet de volledige wetgeving worden herzien, dit kan aangepakt worden door een paar kleine wijzigingen aan de voorliggende tekst.

Spreker is het er wel volledig mee eens dat de weddenschappen op paardenrennen een slecht imago hebben. Vooral de wereld van de Belgische paardenrennen kent een heleboel problemen. Dit is een reden te meer om ook dit segment onder controle van de kansspelcommissie te brengen.

3.3.3. Hoorzitting met de burgemeesters van de acht gemeenten die een casino op hun grondgebied bezitten

Uiteenzetting van de heer Fournaux, burgemeester van Dinant

De toestand van de acht casino's op het Belgisch grondgebied staat er thans niet zo schitterend voor als men wel zou denken. Het streven van de Brusselaars om een casino te openen kan gewettigd zijn doch men mag niet uit het oog verliezen dat een casino niet de buitengewone meevaller is die men denkt.

De heer Fournaux vestigt de aandacht op twee punten. In de eerste plaats moeten de casino's als inrichtingen voldoen aan uitzonderlijk belangrijke normen inzake een comfortabele opvang. Dat brengt vaak uiterst zware investeringen mee. Wanneer men op dit punt wetgevend werk wil verrichten behoort men dus zeer omzichtig te werk te gaan om bestaande

sorte de bouleverser des situations établies ou projetées en matière d'investissement, qui réduiront à néant des efforts entrepris par les communes depuis des années.

Deuxièmement, les casinos sont actuellement victimes d'une concurrence étrangère, due au fait que les casinos hollandais, allemands et français ne sont pas loin. Depuis plusieurs mois, les huit bourgmestres des villes concernées se réunissent très régulièrement et ont fait des démarches communes auprès des ministres de la Justice et des Finances et auprès des responsables de la Loterie nationale.

Ce qui les mobilise aujourd'hui n'est pas tellement le fait de vouloir légaliser la situation actuelle, mais bien l'ouverture d'un neuvième casino à Bruxelles. M. Fournaux insiste sur le fait que les huit bourgmestres ont le même point de vue sur cette question.

Exposé de M. Bacquelaine, bourgmestre de Chaudfontaine

Les huit bourgmestres comprennent qu'il est légitime que Bruxelles, capitale de la Belgique et capitale de l'Europe, veuille ouvrir un casino dans sa région. Le débat ne porte donc pas sur le caractère acceptable ou non de l'ouverture d'un neuvième casino en Belgique.

Il y a actuellement huit casinos en Belgique. Quatre sont situés en Flandre et quatre sont situés en Wallonie.

Ces exploitations constituent en fait une infraction à la loi de 1902 concernant le jeu de hasard. Cette loi promulgue une interdiction générale et sans condition de tirer profit des jeux de hasard. Les casinos existants sont tolérés pour des « raisons historiques et fiscales » par les parquets généraux de Gand et de Liège moyennant le respect de certaines conditions strictes.

La proposition de loi soumise à l'examen et amendée par le gouvernement vise à remplacer la politique de tolérance actuelle par une loi dont le principe général consiste en l'interdiction d'exploiter des jeux de hasard sauf exceptions qu'elle prévoit précisément.

Les bourgmestres des communes où sont situés les huit casinos qui existent actuellement en Belgique ne sont pas opposés au principe d'une telle loi mais ils tiennent à attirer l'attention sur ses implications sur les plans socio-économique et éthique.

Les casinos emploient directement 1 200 personnes et on estime à plus de 3 600 le nombre de retombées indirectes sous forme d'emplois.

Les casinos recouvrent une réalité culturelle. Ils sont un pôle d'attraction pour les communes dans les-

toestanden of plannen inzake investeringen niet in de war te sturen omdat deze de jarenlange inspanningen van de gemeenten teniet kunnen doen.

In de tweede plaats ondergaan de casino's thans de buitenlandse concurrentie omdat de Nederlandse, Duitse en Franse casino's niet zo ver afliggen. Sedert verscheidene maanden plegen de acht burgemeesters van de betrokken steden op gezette tijden overleg. Ook zijn zij samen gaan aankloppen bij de minister van Justitie en bij diens collega van Financiën alsook bij de directie van de Nationale Loterij.

Wat hen thans drijft is niet zozeer het streven om de bestaande toestand te legaliseren maar wel het feit dat er een negende casino kan bijkomen te Brussel. De heer Fournaux wijst er met nadruk op dat de acht burgemeesters over deze kwestie hetzelfde standpunt delen.

Uiteenzetting van de heer Bacquelaine, burgemeester van Chaudfontaine

De acht burgemeesters begrijpen dat Brussel, als hoofdstad van België en hoofdstad van Europa, terecht een casino in het gewest wil openen. Het debat gaat dus niet over het feit of het openen van een nieuw casino in België al dan niet aanvaardbaar is.

Op dit ogenblik zijn er in België acht casino's. Vier ervan bevinden zich in Vlaanderen en vier in Wallonië.

Die exploitaties zijn in feite een overtreding van de wet van 1902 op het spel. Die wet vaardigt een algemeen en onvoorwaardelijk verbod uit om voordeel te trekken uit kansspelen. De bestaande casino's worden gedoogd om « historische en fiscale redenen » door de parketten-generaal van Gent en Luik, mits aan sommige strikte voorwaarden wordt voldaan.

Het wetsvoorstel dat thans voorligt en door de regering is geamendeerd, bedoelt het bestaande gedoogbeleid te vervangen door een wet die als algemeen principe huldigt dat het verboden is kansspelen te exploiteren, behalve in nauwkeurig bepaalde uitzonderingsgevallen.

De burgemeesters van de gemeenten waar de acht thans in België bestaande casino's zich bevinden, hebben geen bezwaren tegen het principe van een dergelijke wet maar zij vestigen wel de aandacht op de sociaal-economische en ethische gevolgen ervan.

De casino's verschaffen rechtstreeks werkgelegenheid aan 1 200 mensen en het aantal afgeleide banen wordt op meer dan 3 600 geschat.

De casino's zijn een cultureel gegeven. Ze zijn een attractiepool voor de gemeenten waar zij gevestigd

quelles ils sont implantés et qui y organisent nombre d'expositions, de spectacles et d'autres activités socio-culturelles.

L'implantation d'un neuvième casino sur le territoire d'une des communes de la Région bruxelloise est légitime. Toutefois, toute chose restant égale et sans adaptation de la loi proposée, cette nouvelle implantation menace gravement la survie des casinos actuels et le développement économique, touristique et culturel des communes concernées. Cela pourrait se traduire par de très importantes pertes d'emplois. Il est nécessaire de donner aux casinos actuels des moyens d'évoluer et de rester attractifs notamment par rapport aux casinos installés à nos frontières et dans les pays voisins.

Pour compenser la perte que représenterait l'ouverture d'un casino supplémentaire, il faut étendre les activités autorisées dans les casinos aux jeux automatiques. Le gouvernement semble vouloir réserver ces jeux automatiques aux 200 luna-parcs qui seraient autorisés par la loi en projet. Il est clair que l'existence des casinos est évidemment conditionné par l'autorisation des jeux qui peuvent y être pratiqués. On peut également affirmer que le législateur, interrogé sur l'existence des casinos, doit également être saisi de l'examen de jeux qui y sont autorisés. L'article 7 de la proposition de loi, tel qu'amendé par le gouvernement, devrait être davantage précisé.

Le problème de moralité qui entoure la question des jeux, ainsi que les préoccupations sociales qui sont d'ailleurs très bien décrites dans l'exposé des motifs de la proposition de loi, impliquent la nécessité d'un débat parlementaire non seulement sur la question de l'autorisation des casinos, mais aussi sur les jeux qui seraient autorisés dans ces casinos.

Actuellement, l'on entend par casino les jeux traditionnels, tel que le jeu de la boule, le trente-quarante, la roulette américaine, la roulette française, le black-jack, le baccara, le baccara chemin de fer, le punto-y-banco, le poker, le craps et le sigbo, mais nous pensons qu'afin de donner aux casinos la possibilité de s'adapter, il faut leur permettre l'accès aux jeux automatiques. Il s'agit principalement des jeux automatiques à rouleaux, des jeux automatiques vidéo et des simulations de courses de chevaux.

Les casinos sont d'ailleurs les lieux les plus appropriés pour l'installation de ces jeux automatiques. En effet, la proposition de loi prévoit des normes assez strictes en matière de moralité et de sérieux des exploitations, les casinos sont peu nombreux et leur accès est extrêmement bien contrôlé. Par contre, l'installation de jeux automatiques dans des endroits très nombreux renforcerait l'élément asservissement au jeu, en ce que l'accessibilité au jeu serait accrue.

zijn, die er heel wat tentoonstellingen, voorstellingen en andere sociaal-culturele activiteiten organiseren.

De vestiging van een negende casino op het grondgebied van een van de gemeenten van het Brussels Gewest is gewettigd. Bij de huidige stand van zaken echter en zonder aanpassing van de voorgestelde wet worden de overlevingskansen van de bestaande casino's en de economische, toeristische en culturele ontwikkeling van de betrokken gemeenten ernstig bedreigd. Er zou een belangrijk verlies van banen kunnen uit voortvloeien. De bestaande casino's moeten de middelen krijgen om zich te ontwikkelen en aantrekkelijk te blijven, met name in vergelijking met de casino's die zich in de nabijheid van onze grenzen en in onze buurlanden bevinden.

Om het verlies te compenseren dat de opening van een bijkomend casino zou meebrengen, dienen de toegestane activiteiten in de casino's uitgebreid te worden tot de speelautomaten. Het ziet er naar uit dat de regering de exploitatie van die speelautomaten wil beperken tot de 200 lunaparken die door de ontworpen wet zouden worden toegestaan. Het spreekt vanzelf dat het bestaan van de casino's afhangt van de spelen die er worden toegestaan. Ook dient de wetgever niet alleen over het bestaan van de casino's te beslissen, maar tevens moet hij onderzoeken welke spelen er worden toegestaan. Daarom moet artikel 7, zoals door de regering geamendeerd, meer nauwkeurige bepalingen bevatten.

Het morele probleem rond de kansspelen en de sociale zorg, die overigens zeer goed worden beschreven in de toelichting bij het wetsvoorstel, houden in dat er niet alleen over de exploitatievergunning van de casino's een parlementair debat moet worden gehouden maar ook over de vraag welke spelen in die casino's zullen worden toegestaan.

Onder casinospelen worden thans verstaan de traditionele spelen zoals boule, trente-quarante, Amerikaanse roulette, Franse roulette, black-jack, baccara, baccara chemin de fer, punto-y-banco, poker, craps en sigbo. Wij zijn echter van oordeel dat de casino's ook over speelautomaten moeten beschikken, zodat ze zich kunnen aanpassen. Het betreft hier hoofdzakelijk rollenmachines, videospelen en simulaties van paardenrennen.

De casino's zijn overigens de meest geschikte plaatsen om die speelautomaten te installeren. Het wetsvoorstel bepaalt immers vrij strikte normen inzake moraliteit en ernst van de exploitatie, de casino's zijn weinig talrijk en de toegang ertoe wordt bijzonder goed gecontroleerd. De installatie van speelautomaten op vele plaatsen daarentegen zou het element gokverslaving versterken doordat het spel gemakkelijker toegankelijk wordt.

Autoriser l'installation des jeux automatiques dans 200 luna-parcs ne permettrait pas un contrôle suffisant par rapport à l'asservissement au jeu, ainsi que par rapport au contrôle fiscal. S'il est actuellement pensable et imaginable de contrôler étroitement l'activité dans les casinos, notamment sur le plan fiscal et sur le plan de l'accès, assurer ce même contrôle dans 200 endroits paraît alléatoire. Il faudrait que l'on précise exactement le type de jeux qui sont autorisés, d'une part, dans les casinos, d'autre part, dans les luna-parcs. C'est d'ailleurs le cas dans la législation hollandaise. Il serait dangereux socialement d'en installer partout.

Autoriser les casinos plutôt que les luna-parcs à installer ces types de jeux, correspond donc au souci de préserver la population du danger social de l'asservissement, et également à la nécessité économique de permettre l'adaptation des casinos qui restent de formidables outils de promotion pour les communes qui les abritent.

Pour répondre à la volonté de faire rentrer les casinos dans la légalité, il faut donc se décider sur leur existence et sur les jeux qui peuvent y être pratiqués.

Quant aux luna-parcs, l'article 8 de la proposition de loi prévoit une délégation au Roi pour la fixation du montant maximum de la mise par possibilité de jeu, de la perte et du gain dans le chef des joueurs et des parieurs pour chaque jeu de hasard exploité dans un établissement de jeux de hasard de classe II et III.

Il serait logique que le législateur décide lui-même de ces prescriptions et les inscrive dans la loi comme c'est le cas aux Pays-Bas.

À l'heure actuelle, certains luna-parcs exploitent de véritables jeux de casino pour lesquels les mises en jeu sont parfois extrêmement élevées.

Cette situation participe de manière prépondérante au développement de l'asservissement au jeu.

Dans le cas où le législateur donnerait la possibilité d'exploiter des jeux automatiques en dehors des casinos, il pourrait s'inspirer des normes strictes reprises dans la loi hollandaise.

Selon l'intervenant, il est impératif pour la survie des casinos de ne pas accepter l'ouverture de plus de neuf casinos en Belgique. Chacun doit bien peser les conséquences d'autorisations supplémentaires éventuelles.

Enfin, il suggère de laisser aux casinos une large autonomie de gestion qui doit tenir compte de chaque situation concrète et locale. Ainsi, les heures de fermeture par exemple ne doivent pas faire l'objet d'une loi générale mais plutôt être laissée à l'appréciation des bourgmestres d'une part, des gestionnaires et employés de casinos d'autre part.

Het installeren van speelautomaten toestaan in 200 lunaparken zou onvoldoende controle mogelijkheden bieden ten aanzien van de gokverslaving en ook voor de fiscale controle. Thans is het goed denkbaar dat de activiteiten in de casino's van nabij worden gecontroleerd, zowel op fiscaal vlak als op het gebied van toegang, maar diezelfde controle op 200 plaatsen lijkt helemaal niet mogelijk te zijn. Het soort toegestane spelen zou precies moeten worden bepaald, enerzijds voor de casino's en anderzijds voor de lunaparken. Dat is trouwens het geval in de Nederlandse wetgeving. Het zou sociaal gevaarlijk zijn overal speelautomaten te installeren.

Door de casino's, liever dan de lunaparken, toe staan dit soort spelen te installeren, komt men dus tegemoet aan de zorg om de bevolking te beschermen tegen het sociale gevaar van de verslaving en ook aan de economische noodzaak om de casino's de kans te bieden zich aan te passen. Zij blijven immers een uitstekend middel voor de promotie van de gemeenten waar ze zijn gevestigd.

Om de casino's binnen de wettigheid te brengen moet er dus een beslissing vallen over hun bestaan en over de spelen die er kunnen worden beoefend.

Voor de lunaparken bepaalt artikel 8 van het voorstel dat de Koning het maximumbedrag van de inzet, het verlies en de winst van de spelers en gokkers kan bepalen voor elk spel dat wordt geëxploiteerd in een kansspelinrichting van klasse II en III.

Het zou logisch zijn dat de wetgever zelf die regels bepaalt en ze in de wet opneemt, zoals dat in Nederland het geval is.

Thans exploiteren sommige lunaparken echte casinospelen waarvoor de omzet soms bijzonder hoog is.

Dat werkt de gokverslaving nog meer in de hand.

Mocht de wetgever instemmen met de exploitatie van speelautomaten buiten de casino's, dan zou hij zich kunnen laten inspireren door de strikte voorschriften die de Nederlandse wet oplegt.

Volgens spreker is het voor de overlevingskansen van de casino's van wezenlijk belang dat er niet meer dan negen casino's in België worden geopend. Iedereen moet goed nadenken welke de gevolgen zouden zijn van bijkomende vergunningen.

Tot slot suggereert hij om de casino's een ruime beheersautonomie te geven, die rekening houdt met elke concrete en plaatselijke situatie. De sluitingsuren bijvoorbeeld mogen niet in een algemene wet worden vastgelegd maar dienen enerzijds te worden overgelaten aan het oordeel van de burgemeesters en anderzijds aan de beheerders en de bedienden van de casino's.

Exposé de M. Houssa, bourgmestre de Spa

M. Houssa attire plus particulièrement l'attention sur les casinos de la province de Liège. Ces casinos sont très anciens, notamment le casino de Spa, qui est le plus vieux casino au monde.

Il y a une trentaine d'années, ont été créés les casinos de Valkenburg et d'Aix-la-Chapelle. Ces casinos font une concurrence très vive parce que les «gros» joueurs sont principalement des ressortissants allemands. Les casinos de Valkenburg et d'Aix-la-Chapelle, comme en général les casinos en Allemagne, en France, au grand-duché de Luxembourg et en Hollande, disposent de machines à sous. De ce fait, la concurrence est effrénée.

Si la loi permettait l'ouverture d'un casino à 20 km de Spa, dans la région germanophone, entre Aix et Spa, ce serait la mort du casino de Spa et la perte de soixante emplois à Spa.

Selon M. Houssa, il importe de fixer le nombre de casinos (classe I) par la loi et de les limiter à neuf (quatre en Flandre, quatre en Wallonie et un à Bruxelles) en les citant.

L'intervenant insiste pour que ce nombre ne soit plus augmenté, car augmenter ce chiffre signifiera la mort des casinos communaux existants, et mettra l'emploi en danger. Pour Spa, dans un rayon de quelque 60 km, nous comptons quatre casinos (Chaudfontaine, Valkenburg, Aix-la-Chapelle, Spa).

En ce qui concerne les luna-parcs et les jeux automatiques, il est inacceptable, selon M. Houssa, que les luna-parcs exploitent des jeux de casino (roulette, blackjack) comme c'est le cas aujourd'hui, avec des mises importantes et sans véritable contrôle.

Pour les jeux automatiques exploités hors casino, le Roi fixera le montant maximum de la mise par possibilité de jeu, de la perte ou du gain dans le chef des joueurs et des parieurs. Il peut en outre fixer le montant maximum de la perte que peut subir un joueur ou un parieur par période de jeu à déterminer par Lui.

M. Houssa estime que ces prescriptions doivent être fixées par la loi, comme c'est le cas en Hollande.

En ce qui concerne les machines à sous, M. Houssa déclare que les casinos subissent déjà la concurrence des casinos implantés dans les pays voisins (Hollande, Allemagne, France, grand-duché de Luxembourg) où les machines à sous sont placées et autorisées. Les machines à sous doivent donc être l'exclusivité des casinos comme dans les autres pays voisins en raison des contrôles et du manque à gagner par l'introduction d'un casino supplémentaire à Bruxelles.

En ce qui concerne la fermeture des casinos, M. Houssa souligne que tous les bourgmestres

Uiteenzetting van de heer Houssa, burgemeester van Spa

De heer Houssa vestigt in het bijzonder de aandacht op de casino's in de provincie Luik. Die casino's zijn zeer oud, met name het casino van Spa dat het oudste ter wereld is.

Zowat dertig jaar geleden werden de casino's van Valkenburg en Aken opgericht. Deze casino's zijn zeer sterke concurrenten omdat de «zware» spelers hoofdzakelijk Duitsers zijn. De casino's van Valkenburg en Aken beschikken over slotmachines, zoals in het algemeen ook de casino's in Duitsland, Frankrijk, het Groothertogdom Luxemburg en Nederland. Daardoor is de concurrentie werkelijk moordend.

Mocht de wet het openen van een casino toestaan op 20 km van Spa, in het Duitstalige gebied tussen Aken en Spa, dan zou dat de dood betekenen voor het casino van Spa en het verlies van zestig banen in Spa.

Volgens de heer Houssa is het belangrijk dat het aantal casino's (klasse I) bij wet wordt vastgelegd en tot 9 wordt beperkt (4 in Vlaanderen, 4 in Wallonië en 1 in Brussel) waarbij ze bij naam worden genoemd.

Spreeker dringt erop aan dat het aantal niet meer wordt verhoogd, omdat dat de dood zou betekenen van de bestaande gemeentelijke casino's en de werkgelegenheid. Spa telt in een straal van zowat 60 km reeds 4 casino's (Chaudfontaine, Valkenburg, Aken, Spa).

Wat betreft de lunaparken en speelautomaten, is het, volgens de heer Houssa, onaanvaardbaar dat lunaparken casinospelen exploiteren (roulette, blackjack), zoals thans reeds het geval is, met belangrijke inzetten en zonder echte controle.

Voor de speelautomaten buiten de casino's zal de Koning het maximumbedrag van de inzet per speelmans bepalen, evenals het verlies en de winst van de spelers en gokkers. Hij kan ook het maximumbedrag bepalen dat een speler of gokker kan verliezen per door hem vastgestelde speelduur.

De heer Houssa is van mening dat die regels bij wet moeten worden vastgelegd zoals dat in Nederland het geval is.

Met betrekking tot de slotmachines, stelt de heer Houssa dat de casino's, de concurrentie van casino's in de buurlanden (Nederland, Duitsland, Frankrijk, Groothertogdom Luxemburg) waar er slotmachines bestaan en toegestaan zijn, reeds ondergaan. De slotmachines dienen dus exclusief tot de casino's worden beperkt, zoals dat in de buurlanden het geval is, en dat met het oog op de controles en wegens de winstdaling als gevolg van een bijkomend casino in Brussel.

Over de sluiting van de casino's, onderstreept de heer Houssa dat alle burgemeesters vragen dat alleen

demandent que les heures d'ouverture et de fermeture des salles de jeux restent de la seule compétence des concessionnaires des casinos.

Exposé de M. Lippens, bourgmestre de Knokke-Heist

Selon M. Lippens, les huit bourgmestres souhaitent une sécurité juridique d'une part pour l'emploi et d'autre part pour l'existence des casinos. Le seul moyen d'y parvenir est d'autoriser les jeux automatiques dans les casinos.

Autrefois, ces jeux automatiques étaient autorisés dans les débits de boissons, avec tous les inconvénients que cela comportait. Aujourd'hui, nous constatons que les pays voisins les ont autorisés dans les casinos où ils sont contrôlés et où le seuil est fixé à un niveau toujours supérieur à celui des débits de boissons ou des luna-parcs.

M. Lippens renvoie expressément au groupe Michiels, un groupe belge très puissant et propriétaire de milliers de bingos. Lorsque la taxe sur les bingos est passée de 36 000 francs à 144 000 francs, la différence a été à peine ressentie étant donné que leurs appareils leur rapportent des sommes colossales, sans le moindre contrôle.

Sans vouloir aborder les aspects législatifs de cette question, M. Lippens souligne que les appareils de jeu automatiques installés dans les casinos seraient quant à eux contrôlés.

La seule chance de survie de nos casinos et des 3 600 personnes qu'ils occupent réside dans l'installation de jeux automatiques. Tel est le point de vue des huit bourgmestres qui demandent par conséquent que l'on revoie la proposition de loi en examen dans ce sens. Si les jeux de hasard automatiques n'étaient pas autorisés, cela constituerait le coup de grâce pour les casinos.

Exposé de M. Monset, bourgmestre de Blankenberge

La nouvelle législation sur les jeux de hasard intéresse au plus haut point la ville de Blankenberge. Notre ville est en effet un cas unique en ce sens qu'elle compte sur son territoire plusieurs luna-parcs et un casino. Ces deux types d'établissements, que la législation sur les jeux de hasard classe dans deux catégories distinctes, remplissent une fonction sociale et économique et ont aussi un impact touristique.

Les luna-parcs ont toujours été axés principalement sur l'élément récréatif. Ce sont des établissements où en particulier les jeunes et les familles viennent passer les heures moins ensoleillées et tentent leur chance pour obtenir des prix en nature. Depuis peu, l'on peut aussi jouer pour de l'argent dans les

de concessionnaires van de casino's bevoegd blijven voor de openings- en sluitingsuren van de zalen.

Uiteenzetting van de heer Lippens, burgemeester van Knokke-Heist

Volgens de heer Lippens wensen de acht burgemeesters rechtszekerheid, enerzijds rechtszekerheid voor de tewerkstelling en anderzijds, rechtszekerheid voor het bestaan van de casino's. Dit kan alleen door de automatische spelen in de casino's toe te laten.

Deze automatische spelen waren vroeger toegelaten in drankgelegenheden, met alle nadelen vandien. Vandaag stellen we vast dat ze, wat betreft de ons omringende landen, toegelaten zijn in de casino's waar ze gecontroleerd worden en waarvoor nog steeds een hogere drempel bestaat dan voor drankgelegenheden of lunaparken.

De heer Lippens verwijst expliciet naar de groep Michiels, een zeer machtige groep in ons land en eigenaar van duizenden bingotoestellen. Op het ogenblik dat de taks op de bingotoestellen werd verhoogd van 36 000 frank naar 144 000 frank, hebben zij dit nauwelijks gevoeld, aangezien zij enorme bedragen verdienen met hun toestellen, zonder enige controle.

Zonder de wetgevende aspecten van deze zaak te willen aansnijden, onderstreept de heer Lippens dat automatische goktoestellen in de casino's daarentegen wel zouden gecontroleerd worden.

De enige overlevingskans van onze casino's en van de 3 600 personen die er tewerkgesteld worden, zijn de automatische spelen. Dat standpunt nemen alle acht burgemeesters in en zij vragen dan ook om het voorliggende wetsvoorstel in die zin te herzien. Indien de automatische gokspelen niet zouden toegelaten worden, betekent dit de doodsteek voor de casino's.

Uiteenzetting van de heer Monset, burgemeester van Blankenberge

De stad Blankenberge is zeer nauw betrokken bij de nieuwe kansspelwetgeving. De stad is inderdaad uniek in deze zin dat zij op haar grondgebied zowel meerdere lunaparken als een casino huisvest. Beide inrichtingen, die in de kansspelwetgeving in een verschillende categorie zijn ondergebracht, hebben hun sociale en economische functie en hebben hun toeristische impact.

Het is altijd zo geweest dat de lunaparken vooral gericht zijn op het recreatieve element. Het zijn instellingen waar in het bijzonder de jeugd en families de minder zonnige dagen doorbrengen en een gokje wagen waarbij ze door prijzen in natura gecompenseerd worden. Sinds kort wordt in de lunaparken, zij

luna-parcs, mais dans une mesure nettement moindre à Blankenberge que dans d'autres villes.

À notre avis, il convient surtout de mettre l'accent en ce qui concerne les luna-parcs sur le niveau peu élevé des mises et sur le caractère récréatif et de réserver aux casinos la part du lion en matière de jeux.

Depuis 1995, le casino de Blankenberge a été rénové de fond en comble et le bâtiment comporte plusieurs salles qui accueillent, toute l'année durant, des activités culturelles. Tout ceci se fait en collaboration étroite avec le concessionnaire et cette synergie crée un pôle d'attraction non négligeable pour la ville dont la principale source de revenus est le tourisme.

Une étude socio-économique montre que tous les indicateurs portant sur l'exploitation de casinos sont à la baisse.

Année — Jaar	Mises — Inzet	Résultat — Resultaat	Pourboires — Fooien	Visiteurs — Bezoekers	Autocars — Bussen
1995	1 839 181 100	281 459 700	151 803 710	139 210	26 450
1996	1 655 285 725	277 156 575	144 266 820	125 457	21 235
1997	1 620 474 060	264 015 560	129 541 250	127 380	20 760

Cela fait des années que la concurrence étrangère (Pays-Bas, Luxembourg et France) écrème une partie du marché et présente une offre de jeu plus large et plus intéressante pour le joueur. Ainsi, la ville de Blankenberge est-elle une destination traditionnelle de la clientèle anversoise. Or, des autocars partent chaque jour d'Anvers pour conduire gratuitement les joueurs que cela intéresse au casino de Breda. Ceci n'est qu'un exemple parmi tant d'autres.

L'évolution qu'ont connue les prétendus luna-parcs des métropoles belges de Gand, Anvers et de Bruxelles, qui se sont transformés en véritables clubs de jeux de hasard, au détriment absolu de l'aspect récréatif, a une influence non négligeable sur la baisse de succès des casinos.

Voilà pourquoi il est absolument nécessaire que les casinos puissent suivre l'évolution de l'époque et étendre leur offre de jeu en y incluant les jeux électroniques modernes.

Cette option peut parfaitement aller de pair avec l'introduction des mesures de protection sociales qui s'imposent en matière de dépendance au jeu.

Nos concurrents les plus sérieux sont incontestablement les Holland Casino's; ces casinos d'État, qui attirent également des clients de notre pays grâce à de la publicité dans les hebdomadaires et à la télévision, réussissent à s'acquitter de leur mission commerciale tout en s'imposant des règles déontologiques strictes.

Les coûts d'exploitation d'un casino avec son personnel nombreux et ses engagements touristiques

het te Blankenberge in tegenstelling tot andere steden in zeer beperkte mate, ook voor geld gegokt.

Ons inziens moet voor de lunaparken vooral de nadruk gelegd worden op de laagdrempeligheid en het recreatieve en moet het grootste spelaanbod aan de casino's voorbehouden blijven.

Sedert 1995 werd het casino te Blankenberge volledig vernieuwd en het gebouw herbergt diverse zalen die het ganse jaar door voor culturele activiteiten gebruikt worden. Dit gebeurt in zeer nauwe samenwerking met de concessiehouder en uit deze synergie resulteert een niet weg te denken aantrekkingspool voor de stad waarvan het toerisme de voornaamste bron van inkomsten is.

Uit een sociaal-economische studie blijkt dat alle indices van de casino-uitbating een negatieve trend vertonen.

De buitenlandse concurrentie (Nederland, Luxemburg en Frankrijk) schuimen reeds jarenlang een deel van de markt af en bieden een groter en voor de speler interessanter spelaanbod. Zo is de stad Blankenberge traditioneel een bestemming voor Antwerps cliënteel. Welnu, dagelijks vertrekken vanuit Antwerpen een aantal bussen die gratis geïnteresseerde spelers naar het casino van Breda voeren. Dit is slechts één van de vele voorbeelden.

Ook de evolutie van de zogezegde lunaparken in de Belgische grootsteden Gent, Antwerpen en Brussel, die zich tot echte gokclubs omgevormd hebben en waar het recreatieve geen enkele rol meer speelt, hebben een niet te onderschatten invloed op het casinon succes.

Het is daarom absoluut noodzakelijk dat de casino's met hun tijd kunnen meegaan en hun spelaanbod ook met moderne elektronische spelen kunnen uitbreiden.

Deze optie kan perfect samengaan met het invoeren van de nodige beschermende sociale maatregelen tegenover gokverslaving.

Onze grootste concurrent is ongetwijfeld Holland Casino's en deze staatscasino's, die ook in ons land via publiciteit in weekbladen en via televisie cliënteel werven, koppelen met succes hun commerciële opdracht aan hoge deontologische eisen.

De uitbatingskosten van een casino met hun hoge personeelsbezetting en hun toeristische engagemen-

vis-à-vis de la commune sont à ce point importants qu'élèver le seuil sans accroître l'offre de jeu en autorisant, entre autres, les machines à sous rendra sans aucun doute la situation intenable sur le plan financier — avec une faillite à la clé. Laisser l'offre de jeux inchangée tout en créant un neuvième casino à Bruxelles, qui attirera aussi de la clientèle anversoise (puisque la distance qui sépare Anvers de Bruxelles n'est que de 40 km) serait un coup fatal direct porté au casino de Blankenberge.

Et à Blankenberge, on sait de quoi l'on parle puisque le casino de la ville a été victime d'une faillite en 1985. M. Monset est dès lors parfaitement en mesure d'évaluer quelles ont été pour la ville balnéaire les conséquences dramatiques de cette faillite.

M. Monset lance un vibrant appel au législateur pour qu'il soit conscient, tout en n'oubliant pas la responsabilité sociale qui lui incombe en matière de dépendance au jeu, qu'il doit aussi pouvoir accorder aux casinos la marge nécessaire qui leur permettra, grâce à un accroissement de l'offre de jeux, d'au moins se trouver sur un pied d'égalité avec la concurrence étrangère et nationale.

ten tegenover de gemeente worden zo hoog dat een verhoging van de drempel zonder een verhoging van het spelaanbod met onder andere de slots zonder enige twijfel de toestand op financieel vlak onhoudbaar zal maken met een faillissement tot gevolg. Een status quo in spelaanbod, samengaand met een negende casino te Brussel dat ook Antwerps cliënteel zal aantrekken (slechts 40 km), wordt een rechtstreekse doodsteek voor het Blankenbergse casino.

Te Blankenberge weet men daarover op dit gebied mee te spreken want het Blankenbergse casino was in 1985 failliet. De heer Monset is aldus zeer goed geplaatst om de dramatische gevolgen hiervan voor de badstad te kunnen inschatten.

De heer Monset lanceert een dringende oproep om de wetgever bewust te maken dat naast het invullen van de sociale verantwoordelijkheid tegenover spelverslaving aan de casino's ook de nodige zuurstof moet kunnen gegeven worden, waardoor zij, door een verhoging van het spelaanbod, minstens gelijke tred moeten kunnen houden met de buitenlandse en binnenlandse concurrentie.

Deze grafiek is beschikbaar op papier en op de
WWW-site van de Senaat (<http://www.senate.be>).

Ce graphique est disponible sur support papier et sur
le site WWW du Sénat (<http://www.senate.be>).

Deze grafiek is beschikbaar op papier en op de
WWW-site van de Senaat (<http://www.senate.be>).

Ce graphique est disponible sur support papier et sur
le site WWW du Sénat (<http://www.senate.be>).

M. Monset cite d'autres chiffres : le casino de Blankenberge occupe 130 personnes auxquelles s'ajoutent quelque 35 emplois dérivés. Cela représente environ 4,5 à 5 % des 300 000 emplois que compte au total Blankenberge, ce qui n'est pas négligeable. Au niveau culturel, le casino présente un programme dont le prix de revient peut être évalué à 15 ou 20 millions de francs que se répartissent le concessionnaire, la ville et les associations. Les mises se sont élevées au casino de Blankenberge à 1,8 milliard de francs en 1995. De cette somme, reste environ 220 millions de francs. Les pourboires au personnel s'élèvent à quelque 150 millions de francs. Le chiffre d'affaires de la partie horeca s'élève à Blankenberge à 45 millions, ce qui fait au total 475 millions de francs. Une somme de 300 millions est affectée au paiement des salaires et quelque 125 millions de francs vont grossir les caisses de l'État sous forme de taxes. Enfin, 32 millions de francs sont versés à la ville pour la concession. Restent donc 20 millions de francs pour couvrir les frais généraux (chauffage, électricité, prix, etc.). La rumeur selon laquelle un exploitant de casino deviendrait immensément riche est donc une fable.

Les luna-parcs à Blankenberge occupent environ 100 personnes et sont spécifiquement familiaux, récréatifs, de petite taille et touristiques, contrairement à certains luna-parcs dans les grandes villes qui se sont transformés en petits casinos. On n'a pas l'intention de modifier quoi que ce soit à la situation à la côte.

M. Monset conclut que la proposition de loi à l'examen doit prévoir, à l'instar de la législation néerlandaise, des dispositions décrivant le type de jeu, le montant maximum, le nombre de secondes entre chaque partie, le nombre de parties que l'on peut jouer au cours d'une période déterminée. Cela devrait permettre de faire une distinction entre le jeu «de gros» ou jeu de hasard, qui caractérise le casino, et le jeu récréatif des luna-parcs. Les machines à sous sont une nécessité pour la survie économique des casinos, mais il faudrait qu'elles disparaissent des luna-parcs. Tout le monde devrait savoir qu'autoriser les machines à sous dans les luna-parcs entraînera les mêmes pratiques maffieuses que celles qui sont déjà monnaie courante dans les grandes villes. Le casino se prête beaucoup mieux à l'installation de tels appareils eu égard au système du contrôle du casino (la fiche signalétique, la limite d'âge, le seuil social, le contrôle fiscal).

Exposé de M. Desseyn, échevin de Middelkerke

L'immeuble dans lequel le casino est exploité est propriété de la commune, et l'administration communale de Middelkerke y a procédé, au fil des ans, et plus particulièrement en 1979, lorsqu'il a été rouvert après une faillite, à de lourds investissements (en 1979, environ 50 millions de francs).

De heer Monset citeert nog enkele cijfers : het casino te Blankenberge telt 130 werknemers met daarnaast nog ongeveer 35 afgeleide werkplaatsen. Voor een totaal van 3 000 werkplaatsen in Blankenberge, betekent dit ongeveer 4,5 à 5 %, hetgeen niet onaanzienlijk is. Cultureel wordt een programma geboden waarvan de kostprijs mag geschat worden op 15 à 20 miljoen frank, voor de concessionaris, de stad en de verenigingen samen. De drop in het casino te Blankenberge bedroeg 1,8 miljard frank in 1995. Hier blijft ongeveer 220 miljoen frank van over. De tips voor het personeel bedragen ongeveer 150 miljoen frank. De omzet op horeca-uitbating bedraagt voor Blankenberge 45 miljoen, hetgeen in totaal 475 miljoen frank is. Hiervan is 300 miljoen frank bestemd voor loonlasten en een bedrag van ongeveer 125 miljoen frank voor taksen ten voordele van de Staat. Ten slotte gaat nog een bedrag van 32 miljoen frank als concessieprijs naar de stad. Er blijft dus 20 miljoen frank over om de algemene onkosten te dekken (verwarming, elektriciteit, prijzen, enz.). Het gerucht als zou een casino-uitbater gigantisch rijk worden met een casino, is dus een fabel.

De lunaparken in Blankenberge stellen ongeveer 100 mensen tewerk en zijn specifiek familiaal, recreatief, kleinschalig en toeristisch; in tegenstelling met een aantal lunaparken in de grote steden die zich tot kleine casino's hebben ontwikkeld. De bedoeling is om deze toestand ook zo te houden aan de kust.

De heer Monset besluit dat in het voorliggende wetsvoorstel, naar Nederlands model, bepalingen moeten opgenomen worden die het type van spel beschrijven, het maximumbedrag, het aantal seconden dat gewacht moet worden tussen elke spelbeurt, het aantal spelbeurten dat mag gespeeld worden in een bepaalde tijd. Op die wijze kan men een onderscheid maken tussen het «grof» spel of het gokspel dat in het casino thuishoort en het recreatieve spel van de lunaparken. De slotmachines zijn een noodzaak voor de economische haalbaarheid van de casino's, maar moeten geweerd worden in de lunaparken. Iedereen zou moeten weten dat het toelaten van slotmachines in de lunaparken aanleiding zal geven tot dezelfde maffiapraktijken als deze die nu al in de grootsteden bestaan. Het casino leent zich veel beter tot het plaatsen van dergelijke toestellen, gelet op het controlesysteem van de casino (de identiteitskaart, de leeftijdsdrempel, de sociale drempel, de fiscale controle).

Uiteenzetting van de heer Desseyn, schepen van Middelkerke

Het gebouw waarin het casino wordt uitgebaat is eigendom van de gemeente en het gemeentebestuur van Middelkerke heeft in de loop der jaren, in het bijzonder in 1979 toen het casino na een faillissement werd heropend, vrij zwaar in het gebouw geïnvesteerd (in 1979 ongeveer 50 miljoen frank).

Les recettes directes que le casino procure à l'administration communale sont plutôt maigres et suivent d'ailleurs une courbe descendante: 13 038 809 francs en 1993, 11 970 758 francs en 1994, 12 333 144 francs en 1995 et 9 708 340 francs en 1996. À titre de comparaison: les recettes dans le service ordinaire pour 1996 s'élevaient en 1996 à 1 005 467 194 francs. Cette baisse est directement liée à la diminution du montant des recettes générées par le jeu, qui est passée de 337 487 490 francs pour l'année record 1993 à 250 075 880 francs en 1996.

L'importance du casino dans l'optique de l'offre touristique et de l'image de marque de la commune réside beaucoup plus dans son rayonnement que dans les recettes directes. Cette importance ne peut pas ou ne peut que difficilement être chiffrée, mais le simple fait que de nombreuses émissions ont été réalisées au casino, telles que «De muziekdoos», «Margriet», la «Baccarabeker» et «Casino royale», illustre le rôle que celui-ci joue dans le domaine du tourisme.

Le casino dispose aussi d'une salle bien équipée dans laquelle sont organisées des manifestations culturelles, qui représentent également une plus-value pour la commune.

Récemment, le casino de Middelkerke a été repris par les Casinos anglais Grosvenor. Le nouveau concessionnaire vient d'entreprendre une rénovation complète du casino, ce qui revient à un investissement d'environ 60 millions de francs. La commune de Middelkerke y ajoutera 10 millions de francs.

Dans le cadre de cette opération, la proposition de loi sur le jeu, qui régularise l'exploitation des casinos et offre une sécurité en ce qui concerne les possibilités d'exploitation, revêt une grande importance, parce que les nouveaux concessionnaires souhaitent obtenir une sécurité juridique et que la politique de tolérance existante était insuffisante sur ce point.

Le fait que le casino soit pour la commune l'enseigne touristique par excellence n'empêche pas l'administration communale de prêter attention aux dangers du jeu et aux risques de la dépendance au jeu. Elle souscrit à l'intention du législateur d'exercer un contrôle strict sur les casinos, d'assurer la transparence des sociétés d'exploitation, de prendre des mesures de protection de la jeunesse et de mener une politique préventive visant à limiter autant que possible les risques de dépendance au jeu.

Le CPAS de Middelkerke se charge actuellement de la guidance de neuf personnes aux prises avec des problèmes de dépendance au jeu. Dans la pratique, il est plus souvent sollicité par des personnes qui jouent sur les bingos et dans les luna-parcs que par des

De rechtstreekse inkomsten uit het casino zijn voor het gemeentebestuur eerder gering en gaan trouwens in dalende lijn: 13 038 809 frank in 1993, 11 970 758 frank in 1994, 12 333 144 frank in 1995 en 9 708 340 frank in 1996. Ter vergelijking: de ontvangsten in de gewone dienst voor 1996 bedroegen 1 005 467 194 frank. Deze daling staat in rechtstreeks verband met de vermindering van het spelresultaat van 337 487 490 frank in het topjaar 1993 tot 250 075 880 frank in 1996.

Veel meer dan de rechtstreekse inkomsten is de uitstraling van het casino van belang voor het toeristisch aanbod en het imago van de gemeente. Dit kan moeilijk of niet in cijfers worden uitgedrukt maar alleen al het feit dat in de laatste jaren talrijke televisieuitzendingen in het casino werden gerealiseerd, zoals «De muziekdoos», «Margriet», de Baccarabeker en «Casino royale», illustreert de rol die het casino op het vlak van het toerisme speelt.

Het casino beschikt eveneens over een goed uitgeruste zaal waar culturele manifestaties worden georganiseerd, die ook voor de gemeente een toegevoegde waarde bieden.

Recent werd het casino van Middelkerke overgenomen door het Engelse Grosvenor Casinos. De nieuwe concessiehouder is zopas gestart met een totale renovatie van het casino, wat neerkomt op een investering van ongeveer 60 miljoen frank. De gemeente Middelkerke zal 10 miljoen frank daarbovenop dragen.

In deze operatie was het wetsvoorstel op het spel dat de uitbating van de casino's legaliseert en zekerheid biedt over de exploitatiemogelijkheden van groot belang omdat de nieuwe concessiehouders juridische zekerheid wensten en het bestaande gedoogbeleid dit onvoldoende kon bieden.

Het feit dat het casino voor de gemeente het toeristische uithangbord bij uitstek is, belet niet dat het gemeentebestuur aandacht heeft voor de gevaren van het spel en het risico van de gokverslaving. De bedoeling van de wetgever om een strikte controle op de casino's toe te passen, om te zorgen voor doorzichtigheid van de uitbatingsmaatschappijen, om maatregelen te treffen ter bescherming van de jeugd en om een preventief beleid te voeren dat de risico's op gokverslaving zoveel mogelijk wenst te beperken, onderschrijft de gemeente.

Het OCMW van Middelkerke begeleidt momenteel negen personen die problemen hebben ingevolge het gokken. Hun ervaring is dat meer mensen die op bingo's en in lunaparken spelen, zich aandienen dan spelers uit het casino, hoewel het absoluut aantal

joueurs du casino, encore que le nombre absolu soit minime et que l'on ne puisse donc guère en tirer de conclusions pertinentes.

*
* *

Pour conclure, M. Fournaux souligne que le problème est très simple: on veut légaliser le jeu en Belgique et la tolérance dans les casinos. C'est un avantage de régulariser une situation qui ne peut pas durer. Dans ce cadre, vu qu'il est clair qu'on va vers l'ouverture d'un neuvième casino à Bruxelles, les huit bourgmestres demandent en compensation, étant donné le risque de déséquilibrer la gestion actuelle des casinos, l'entrée des jeux automatiques dans les casinos.

En ce qui concerne le problème de moralité, M. Fournaux est d'avis que les casinos sont le lieu où le jeu est le mieux organisé et le plus contrôlé, y compris sur le plan moral, qui interdit à des jeunes d'entrer dans un casino, qui sélectionne la clientèle et qui contrôle sur le plan fiscal (dans les casinos, un agent du fisc est présent en permanence qui scelle et déscelle les caisses à l'ouverture et à la fermeture des tables). Si le législateur va vers l'introduction des jeux automatiques, c'est dans les casinos que cela doit se faire et sûrement pas de manière ouverte à tout le monde dans les agences hippiques ou dans les lunaparc.

L'intervenant insiste sur le fait qu'actuellement, la concurrence internationale est présente. Si on ajoute à cette concurrence internationale l'ouverture d'un casino à Bruxelles, c'est une véritable catastrophe pour les casinos actuels.

Enfin, M. Fournaux fait part des contacts que les bourgmestres ont eus avec la Loterie nationale. Le problème avec la Loterie nationale est qu'elle ne veut pas perdre son monopole, ce qui est compréhensible, parce que, s'il est exact que la Loterie nationale dégage des chiffres d'affaires excessivement importants, sur le plan européen, notre Loterie nationale est toute petite. Il y a là un choix de société fondamental qui est de dire qu'au travers de cette proposition, il faut faire attention à ne pas remettre en cause notre Loterie nationale et veiller à ne pas la laisser engloûtir par les loteries européennes.

Les bourgmestres ont rencontré la Loterie nationale à deux reprises, dont une fois en présence du ministre des Finances, où les bourgmestres lui ont fait part d'une éventuelle suggestion, à savoir que puisque la Loterie nationale veut garder un monopole en Belgique, que la Cour européenne de Justice, au travers de l'arrêt Schindler, lui a donné raison et que la Loterie nationale veut gérer des jeux automatiques en disant que cela entre dans le cadre du monopole des jeux de la Loterie nationale, pourquoi ne pas

klein is en er dus weinig relevante conclusies uit kunnen getrokken worden.

*
* *

De heer Fournaux onderstreept tot besluit dat het om een eenvoudig probleem gaat: men wil het kansspel in België en het gedoogbeleid ten aanzien van de casino's legaliseren. Het is goed dat een toestand die toch niet kan blijven duren, wordt geregulariseerd. Aangezien men duidelijk streeft naar een negende casino in Brussel, vragen de acht burgemeesters in dat verband als compensatie het invoeren van speelautomaten in de casino's, omdat het gevaar bestaat dat het huidige casinobeheer uit evenwicht wordt gebracht.

Wat het moraliteitsvraagstuk betreft, is de heer Fournaux van oordeel dat een casino de plaats is waar het kansspel het best georganiseerd en het meest gecontroleerd wordt, ook op moreel vlak aangezien een casino verboden is voor jongeren, het cliënteel er geselecteerd wordt en er controle is op het fiscale vlak (in de casino's is permanent een fiscaal ambtenaar aanwezig die de kassa's bij de opening en de sluiting verzegelt en ontzegt). Indien de wetgever de speelautomaten wil invoeren, dient dat in de casino's te gebeuren en beslist niet openlijk voor iedereen in weddenshappkantoren voor paardenrennen of in lunaparken.

Spreeker wijst er nadrukkelijk op dat de internationale concurrentie thans groot is. Indien men dan ook nog een nieuw casino in Brussel opent, staat er de bestaande casino's een echte ramp te wachten.

Tot slot maakt de heer Fournaux melding van de contacten die de burgemeesters met de Nationale Loterij gehad. Het probleem met de Nationale Loterij is dat zij haar monopolie niet wil verliezen en dat is begrijpelijk omdat onze Nationale Loterij op Europees vlak zeer klein is, ook al heeft zij een bijzonder grote omzet. Het betreft hier een fundamentele maatschappijkeuze: met dit voorstel moeten we oppassen dat onze Nationale Loterij niet in het gedrang komt en dat we haar in Europees verband niet verzwolgen zien worden door de Europese loterijen.

De burgemeesters hebben tweemaal een ontmoeting gehad met de Nationale Loterij, waarvan een keer in aanwezigheid van de minister van Financiën, waarbij de burgemeesters een suggestie hebben gedaan: waarom zouden we op het ogenblik dat de Nationale Loterij in België een monopolie wil bewaren, op het ogenblik dat het Europees Hof van Justitie door middel van het arrest-Schindler haar gelijk hebben gegeven en dat de Nationale Loterij de speelautomaten wil beheren met het argument dat dit

imaginer de mettre autour de la table, avec la Loterie nationale, les bourgmestres, y compris celui de Bruxelles, les parlementaires et le gouvernement, pour voir si ce n'est pas tout simplement au travers d'une collaboration avec les casinos qu'il faut entrevoir l'entrée des jeux sur le territoire belge, dont on organiserait la présence dans les casinos avec la collaboration de la Loterie nationale. Ce serait donc une collaboration uniquement concernant l'aspect des jeux automatiques.

3.3.4. Discussion

Un membre a deux observations à formuler.

Premièrement, dès qu'on touche à la Loterie nationale, on se trouve immédiatement confronté à des contraintes européennes. Pour éviter ce problème, le ministre des Finances a décidé de continuer à gérer le monopole de la Loterie nationale via le ministère des Finances.

Deuxièmement, en ce qui concerne le casino de Bruxelles, l'intervenant note qu'il n'est pas contesté. Il est certain qu'un casino à Bruxelles enlèvera une certaine clientèle aux autres casinos, mais il mobilisera également une nouvelle clientèle, notamment les étrangers qui sont à Bruxelles et qui n'ont pas l'occasion de se rendre dans les casinos existants. La moyenne de présence d'étrangers à Bruxelles est de 1,5 à 2 jours, ce qui signifie qu'ils n'ont pas le temps d'aller jouer dans un casino à Knokke ou Spa, mais bien dans un casino à Bruxelles. Il y a donc un potentiel de croissance, dans certaines limites évidemment.

Un autre commissaire comprend l'inquiétude des bourgmestres concernant l'avenir de leur casino, surtout si l'on en construit également un à Bruxelles. Il peut également admettre qu'ils soient demandeurs pour que certains appareils automatiques de jeux de hasard soient autorisés dans leur casino. Mais ce qu'il ne comprend pas, c'est qu'ils plaident pour l'autorisation d'un appareil de jeu automatique actuellement interdit: le jack-pot. Il s'agit d'une question éthique et il faut assurément tenir compte ici de la dépendance au jeu.

Une deuxième observation de ce commissaire concerne les luna-parcs. Il faut faire une distinction, y compris sur le plan de la législation, entre les luna-parcs ambulants, par exemple dans les foires, et ceux qui sont, en fait, des salles de jeux automatiques.

Enfin, l'intervenant s'interroge sur les conséquences en matière d'emploi dans les casinos existants et l'incidence sur les recettes fiscales des communes de la création du casino de Bruxelles.

L'intervenant suivant souscrit entièrement à la thèse selon laquelle les casinos accomplissent une tâche touristique et culturelle importante pour les communes. Ce sont effectivement de véritables pôles d'attraction pour celles-ci.

behoort tot het monopolie op de spelen van de Nationale Loterij, waarom zouden we dan de burgemeesters, ook die van Brussel, de parlementsleden en de regering niet samen met de Loterij rond de tafel kunnen brengen? We kunnen dan zien of het invoeren van speelautomaten in België niet kan gebeuren in samenwerking met de casino's; men zou ze dan in de casino's kunnen organiseren in samenwerking met de Nationale Loterij. Die samenwerking zou uitsluitend betrekking hebben op de speelautomaten.

3.3.4. Bespreking

Een lid maakt twee opmerkingen.

Ten eerste, zodra men aan de Nationale Loterij raakt, wordt men onmiddellijk geconfronteerd met Europese druk. Om dit probleem te vermijden heeft de minister van Financiën besloten het monopolie van de Nationale Loterij te blijven beheeren via het ministerie van Financiën.

Ten tweede stelt spreker vast dat de vestiging van een casino in Brussel niet wordt betwist. Het is een feit dat daardoor een aantal klanten aan de andere casino's zullen worden onttrokken, maar er zal eveneens een nieuw cliënteel komen, met name de buitenlanders die zich in Brussel bevinden en die niet de gelegenheid hebben om de bestaande casino's te bezoeken. De gemiddelde aanwezigheid van buitenlanders in Brussel is anderhalve tot twee dagen, wat betekent dat ze niet de tijd hebben om in een casino in Knokke of Spa te gaan spelen, maar wel in Brussel. Er is dus binnen bepaalde grenzen een groeipotentieel.

Een ander commissielid begrijpt de bezorgdheid van de burgemeesters wat de toekomst van hun casino betreft, zeker ingeval er in Brussel ook een casino zal worden opgericht. Spreker kan er ook inkomen dat zij vragende partij zijn voor het toelaten van bepaalde automatische kansspelen in hun casino. Wat spreker echter niet begrijpt, is dat zij pleiten voor het toelaten van een speelautomaat die nu verboden is, namelijk de jack-pot. Dit is een ethische kwestie en hier moet zeker rekening gehouden worden met het aspect van de gokverslaving.

Een tweede opmerking van dit lid betreft de luna-parken. Er moet een onderscheid gemaakt worden, ook naar de wetgeving toe, tussen de ambulante luna-parken, zoals op de kermissen, en de lunaparken die eigenlijk gokautomatenhallen zijn.

Spreker peilt ten slotte naar de gevolgen op het vlak van de tewerkstelling in de bestaande casino's en naar de gevolgen voor de fiscale inkomsten van de gemeenten indien het casino in Brussel wordt opgericht.

Een volgende spreker is het volledig eens met de stelling dat de casino's voor de gemeenten een belangrijke toeristische en culturele taak vervullen. Het zijn inderdaad echte attractiepolen voor de gemeenten.

Quant à la remarque selon laquelle la concurrence avec certains casinos deviendrait trop vive s'il s'ajoutait un casino trop proche d'un casino existant, l'intervenant estime que cet argument n'est pas pertinent, car la côte compte quatre casinos à quelques kilomètres de distance: Knokke-Blankenberge-Middelkerke-Ostende. Il s'agit même d'une des plus fortes concentrations de casinos au monde!

La proposition de loi initiale prévoyait onze casinos: les huit casinos existants, un à Bruxelles, un à Anvers et un dans la région de langue allemande. À la suite de l'avis du Conseil d'État, selon lequel des critères objectifs devaient être fixés pour l'implantation des casinos, cette énumération a été modifiée. Un amendement base l'implantation sur le critère de la population, à savoir un casino par million d'habitants, ce qui représente un total de neuf casinos. La question est à présent de savoir quelle instance décidera à quel endroit un casino sera construit. Cela constituera-t-il une compétence fédérale ou régionale? Cette question devra encore être débattue au sein de la commission.

En ce qui concerne le casino de Bruxelles, l'intervenant estime que la demande d'un tel casino est légitime. Il doute même qu'un casino légal à Bruxelles soit un grand concurrent pour les casinos existants. Il fera plutôt fortement concurrence aux casinos clandestins existants. Chacun sait qu'il existe à Bruxelles et à Anvers de nombreux casinos clandestins, qui souffriront sans aucun doute vivement de la concurrence d'un casino légal.

Le problème des jeux automatiques relève d'une autre discussion. La proposition de loi initiale prévoyait que les casinos pouvaient, eux aussi, offrir ces jeux à leur clientèle, mais, en vertu de l'amendement gouvernemental, de tels appareils ne seront en aucun cas admis dans les casinos.

Différents intervenants ont fait référence à la situation aux Pays-Bas. Toutefois, les casinos y sont des casinos d'État. Les bourgmestres veulent-ils, eux aussi, des casinos d'État, placés sous la direction du ministère des Finances? L'intervenant souligne qu'il n'est pas partisan de cette solution. Il convient néanmoins d'assurer la sécurité juridique et de soumettre l'exploitation des casinos à un contrôle strict.

En ce qui concerne les luna-parcs, le même membre estime qu'ils sont plutôt pour les communes du littoral des parcs de divertissements familiaux et qu'ils ne sont absolument pas de petits casinos. Il plaide pour le maintien de ces luna-parcs, qui procurent exclusivement de la détente et de l'amusement.

Si nous plaidons pour la création d'une commission des jeux de hasard constituée d'experts qui connaissent les jeux, nous devons également permettre à cette commission de déterminer quels appareils peuvent être utilisés, et où. L'intervenant voit aussi un

Wat betreft de opmerking dat de concurrentie met sommige casino's te scherp zou worden indien er een casino zou bijkomen dat te dicht in de buurt van een bestaande casino zou liggen, meent het lid dat dit argument geen hout snijdt. Immers, aan de kust liggen vier casino's op enkele kilometers afstand: Knokke-Blankenberge-Middelkerke-Oostende. Dit is zelfs één van de grootste concentraties van casino's ter wereld!

In het oorspronkelijke wetsvoorstel waren elf casino's voorzien: de acht bestaande casino's, één te Brussel, één in Antwerpen en één in het Duitstalig gebied. Na het advies van de Raad van State, dat stelde dat er objectieve criteria voor de inplanting van de casino's moesten bepaald worden, werd deze opsomming gewijzigd. Bij amendement wordt de inplanting gebaseerd op een bevolkingscriterium, namelijk één casino per miljoen inwoners, hetgeen een totaal van negen casino's betekent. De vraag is nu welke instantie zal aanduiden waar een casino wordt opgericht. Is dit een federale dan wel een gewestelijke bevoegdheid? Over deze vraag zal nog in de Commissie moeten gedebatteerd worden.

Wat betreft het casino te Brussel, meent spreker dat de vraag naar een dergelijk casino toch een legitieme vraag is. Spreker twijfelt zelfs dat een legaal casino te Brussel een grote concurrent zou zijn voor de bestaande casino's. Eerder zal het een grote concurrentie betekenen ten nadele van de bestaande clandestiene casino's. Iedereen weet toch dat er heel wat clandestiene casino's zijn in Brussel en in Antwerpen, die ongetwijfeld hevige concurrentie zullen ondervinden van een legaal casino.

Het probleem van de automatische spelen is een andere discussie. In het oorspronkelijk wetsvoorstel was voorzien dat ook de casino's deze spelen konden aanbieden aan hun cliënteel, maar volgens het regeringsamendement worden dergelijke toestellen in geen geval toegelaten in de casino's.

Verschillende sprekers hebben verwezen naar de toestand in Nederland. In Nederland zijn de casino's echter staatscasino's. Willen de burgemeesters echt ook staatscasino's, onder leiding van het ministerie van Financiën? Spreker onderstreept dat hij geen voorstander is van deze oplossing. Wel moet rechtszekerheid geboden worden en een strenge controle op de uitbating van de casino's.

Wat de lunaparken betreft, meent het lid dat deze voor de kustgemeenten eerder familiale ontspanningsparken zijn en hoegenaamd geen kleine casino's. Spreker pleit voor het behoud van deze lunaparken die puur ontspanning en amusement bieden.

Als we pleiten voor het oprichten van een kansspelcommissie die bestaat uit deskundigen die de spelen kennen, dan moeten we ook deze commissie laten bepalen waar welke toestellen kunnen gebruikt worden. Ook wat betreft het onderscheid tussen de

problème dans la distinction entre les luna-parcs ambulants des foires et les autres, car les forains restent toujours hors de portée. La Région flamande a aligné la taxe pour les luna-parcs à la côte sur la taxe applicable aux luna-parcs urbains, ce qui constitue une décision inéquitable, car ils ne sont pas comparables. Malheureusement, la Cour d'arbitrage a également confirmé cette décision.

L'intervenant s'attend à quelques difficultés en ce qui concerne le plaidoyer des bourgmestres en faveur du maintien des huit casinos actuels. Cette situation est difficilement tenable. Les régions ne sont pas seulement compétentes sur le plan fiscal, elles sont en outre habilitées à indiquer à quel point des casinos peuvent être implantés. Nous ne pouvons éluder cette discussion.

La commission partage nombre des inquiétudes qui ont été évoquées. Tout le monde se préoccupe de la dépendance au jeu, comme tout le monde est contre l'alcoolisme et la toxicomanie. Reconnaissons que tout asservissement doit être évité et combattu, mais ne concentrons pas la discussion sur ce seul aspect.

L'intervenant demande de faire preuve de modération, d'être raisonnable et de bien posséder la matière, de façon à éviter les querelles, car ce serait au détriment d'une bonne discussion et d'une bonne législation.

L'intervenant suivant souhaite encore observer, en ce qui concerne le nombre des casinos, que celui-ci ne peut être limité que si l'on définit des critères objectifs. La situation actuelle est tout à fait contraire à la réglementation européenne en la matière. La limitation numérique des casinos est indéfendable et elle entraînera certainement une condamnation devant la Cour européenne de justice. Aucun critère objectif ne justifie la situation actuelle, compte tenu de la concentration géographique des casinos.

Il veut ajouter un élément supplémentaire. L'ouverture, en 1994, d'un neuvième casino à Eindhoven, aux Pays-Bas, n'a pas engendré de baisse des recettes. Au contraire, les recettes globales des casinos néerlandais ont augmenté, y compris par établissement. La thèse selon laquelle l'ouverture d'un casino supplémentaire posera des problèmes aux casinos existants est donc inexacte, étant entendu toutefois qu'il faut donner aux casinos les possibilités de poursuivre leurs activités d'une manière rentable.

M. Fournaux souligne que les huit bourgmestres n'ont jamais eu la volonté de s'opposer à l'ouverture du casino bruxellois. Les bourgmestres attirent uniquement l'attention sur la situation actuelle qui est déjà difficile sur le plan de la concurrence à cause des

ambulante lunaparken op kermissen en de andere, ziet spreker een probleem, want de foorkramers blijven altijd buiten schot. Het Vlaamse Gewest heeft de taks voor de lunaparken aan de kust op dezelfde hoogte gebracht als de taks voor de stedelijke lunaparken, hetgeen een onrechtvaardige beslissing is want beide kunnen niet vergeleken worden. Deze beslissing is jammer genoeg ook door het Arbitragehof bevestigd.

Spreker ziet enige moeilijkheden wat betreft het pleidooi van de burgemeesters voor het behoud van de huidige acht casino's. Deze toestand is moeilijk houdbaar. De gewesten zijn niet alleen op fiscaal vlak bevoegd, maar hebben ook de bevoegdheid om aan te duiden waar casino's mogen ingeplant worden. We mogen die discussie niet uit de weg gaan.

Heel wat bekommernissen waarnaar werd verwezen, worden door de Commissie gedeeld. Iedereen is bekommerd om de gokverslaving, zoals iedereen ook tegen alcoholverslaving en drugsmisbruik is. Laten we erkennen dat elke verslaving moet voorkomen en bestreden worden, maar laten we de discussie niet accentueren op dat ene aspect.

Spreker pleit voor gematigheid, voor redelijkheid en ook voor het inzicht in de materie, zodat niet alles door elkaar wordt gehaspeld, want dat schaadt een goede discussie en een goede wetgeving.

Een volgende spreker wenst nog in verband met het aantal casino's op te merken dat het aantal casino's slechts beperkt mag worden indien objectieve criteria worden gedefinieerd. De huidige toestand is volkomen in strijd gekomen met de Europese regelgeving terzake. De numerieke beperking van het aantal casino's kan niet verdedigd worden en zal zeker leiden tot een veroordeling voor het Europees Hof van Justitie. Er zijn geen objectieve criteria om de huidige toestand te rechtvaardigen, gezien de geografische concentratie van de casino's.

Het lid wil daar een bijkomend gegeven aan toevoegen. De opening van een negende casino te Eindhoven in Nederland in 1994 heeft niet geleid tot een daling van de inkomsten. Integendeel, de globale inkomsten van de casino's in Nederland zijn gestegen, ook per instelling. De stelling dat de opening van een bijkomend casino problemen zal opleveren voor de bestaande casino's is dus onjuist, met dien verstande evenwel dat aan de casino's de mogelijkheden moeten gegeven worden om op een rendabele manier verder te werken.

De heer Fournaux antwoordt dat de acht burgemeesters zich nooit hebben willen verzetten tegen de opening van een casino in Brussel. Zij vestigen alleen de aandacht op de huidige toestand, die voor hen reeds moeilijk is op het vlak van concurrentie wegens

casinos voisins étrangers qui disposent d'autres types de jeux.

En ce qui concerne le modèle hollandais, les huit bourgmestres n'ont jamais voulu dire qu'ils admirent ce modèle, mais bien que les casinos belges subissent la concurrence des casinos de tous les pays voisins (l'Allemagne, la Hollande et la France) qui disposent d'autres types de jeux.

En ce qui concerne les luna-parcs, M. Fournaux n'est pas d'accord avec la thèse développée: il est faux de dire que les luna-parcs de la côte sont les luna-parcs d'activités familiales. Le bourgmestre de Namur pourrait expliquer comment il a procédé il y a quelques mois, avec l'aide de la justice, pour fermer sur le champ un luna-parc namurois ayant des activités qui étaient loin d'être familiales ou touristiques où on gagne des animaux en peluche. Vu le lobby utilisé par certains fabricants de machines pour les luna-parcs, on peut douter objectivement que ce soit pour le tourisme familial.

M. Monset souligne qu'aucun bourgmestre n'ignore délibérément le côté éthique de l'affaire, mais l'aspect éthique et moral ne peut pas non plus engendrer une forme d'aveuglement dans le sens inverse. Tant les casinos que les luna-parcs connaissent des joueurs invétérés, mais ceux des casinos sont contrôlés. Ce contrôle peut d'ailleurs être renforcé, par exemple par le biais de mesures telles que le refus d'accès, l'obligation de guidance sociale et d'information. Il existe cependant dans les luna-parcs tout autant de personnes asservies au jeu, qui sont souvent de très jeunes gens et même des enfants de 12, 13 ou 14 ans, y compris dans les luna-parcs familiaux situés le long du littoral. Il n'existe ici aucun contrôle. Étendre les possibilités de jeu dans les luna-parcs, à l'instar de ce qui existe dans les grandes villes, engendrera un problème éthique beaucoup plus grave dans un secteur non contrôlé, auquel la jeunesse a un accès totalement libre.

À propos des conséquences de la proposition de loi en discussion et compte tenu de l'installation d'un neuvième casino à Bruxelles, M. Monset craint pour la survie du casino de Blankenberge. Un contrat d'analyse sera soumis à la discussion du prochain conseil communal, de sorte que la ville puisse prévoir des alternatives possibles pour l'avenir. Le casino est actuellement marginal sur le plan économique. Tous les chiffres (mises, bénéfice net, pourboires, visiteurs, bus) régressent. En 1995, la ville a consenti de lourds investissements en faveur du casino (environ 300 millions de francs) et négocié un prix de concession élevé. C'est la raison pour laquelle il faut trouver d'autres solutions.

M. Monset se rend d'ailleurs compte que la situation actuelle est intenable et qu'il s'impose de légaliser et de libéraliser le marché. Tôt ou tard, au neuvième casino viendra s'en ajouter un dixième, puis un

de naburige buitenlandse casino's die over andere soorten spelen beschikken.

Wat het Nederlandse model betreft hebben de acht burgemeesters nooit gezegd dat zij dat bewonderen maar wel dat de Belgische casino's concurrentie ondervinden van casino's van alle buurlanden (Duitsland, Nederland en Frankrijk), die over die andere soorten spelen beschikken.

Voor de lunaparken is de heer Fournaux het niet eens met de stelling die wordt ontwikkeld: het is vals te beweren dat de lunaparken aan de kust gezinslunaparken zijn. De burgemeester van Namen zou kunnen toelichten hoe hij enkele maanden geleden met de hulp van justitie overgegaan is tot de plotse sluiting van een Naams lunapark dat activiteiten uitoefende die ver van familiaal of toeristisch waren of waar men pluchen diertjes kon winnen. Gezien de lobby-activiteiten van sommige fabrikanten van speelapparaten voor de lunaparken kan men objectief twifelen dat die gericht zijn op gezinstoerisme.

De heer Monset onderstreept dat geen enkele burgemeester blind is voor de ethische kant van de zaak, doch het ethische en morele aspect mag ook niet leiden tot een vorm van blindheid langs de andere kant. Zowel de casino's als de lunaparken kennen gokverslaafden, maar de gokverslaafden in casino's worden gecontroleerd. Die controle mag trouwens verscherpt worden, door bijvoorbeeld maatregelen als weigering van toegang, dwingen tot sociale begeleiding en voorlichting. Er zijn echter evenveel gokverslaafden in de lunaparken, dikwijls zeer jonge mensen, zelfs kinderen van 12, 13 of 14 jaar, ook in de familiale lunaparken aan de kust. Hier bestaat geen controle. Indien de spelmogelijkheden in de lunaparken uitgebreid worden, zoals naar het voorbeeld van de spelmogelijkheden in de lunaparken van de grootsteden, dan ontstaat er een veel groter ethisch probleem in een ongecontroleerde sector, waar de jeugd volledig vrije toegang heeft.

Wat betreft de gevolgen van het voorliggende wetsvoorstel en rekening houdende met de komst van een negende casino te Brussel, vreest de heer Monset voor het voortbestaan van het casino van Blankenberge. Op de volgende gemeenteraad zal een analysecontract ter bespreking voorliggen, zodat de stad zich kan wapenen met mogelijke alternatieven voor de toekomst. Het casino is nu economisch marginaal. Alle cijfers (inzet, netto-winst, fooien, bezoekers, bussen) gaan achteruit. In 1995 heeft de stad zwaar geïnvesteerd in het casino (ongeveer 300 miljoen frank) en een zware concessieprijs bedongen. Daarom moeten er alternatieven gevonden worden.

De heer Monset is er zich trouwens van bewust dat de huidige toestand onhoudbaar is en dat de legalisering en de liberalisering van de markt zich opdringt. Vroeg of laat zal het negende casino aangevuld

onzième, etc. En connaissance de cause, la ville de Blankenberge a décidé de choisir dès maintenant. M. Monset préconise de laisser aux communes quelque temps pour se préparer au marché ouvert, pour préserver le patrimoine, dans lequel des centaines de millions ont été engloutis, ainsi que l'emploi. Dans d'autres secteurs aussi, la libéralisation a été introduite progressivement; seulement, ces secteurs sont parfois un peu plus influents.

M. Bacquelaine explique que les bourgmestres n'ont pas nécessairement peur de la concurrence. Un casino à Bruxelles n'est pas essentiellement préoccupant, mais on ne peut pas à la fois introduire de nouveaux casinos sur la base d'une certaine concurrence, en même temps donner les moyens aux luna-parcs de se développer avec les jeux automatiques et interdire ces jeux dans les casinos. Ceci est vraiment vouloir l'extinction des casinos. De plus, il n'y a pas de base logique ni intellectuelle pour autoriser les jeux automatiques dans les luna-parcs et ne pas les autoriser dans les casinos.

Il paraît très normal que le législateur puisse lui-même décider du contenu du casino et du contenu du luna-parc avant de l'autoriser. Qu'on soit donc plus précis dans le type de jeux et dans les mises autorisées. On pourrait éventuellement imaginer les mêmes jeux dans les casinos et dans les luna-parcs, mais que les mises, les gains et les pertes soient différents parce que l'accès est différent. La notion d'asservissement au jeu a une prépondérance différente selon qu'il s'agisse d'un luna-parc ou d'un casino.

M. Desseyn estime également que les luna-parcs ne sont pas des parcs d'amusement familiaux, étant donné que leurs joueurs aboutissent parfois aussi au CPAS, leur dépendance au jeu nécessitant une guidance.

Une deuxième observation concerne l'arrêt Schindler. Cet arrêt dispose clairement qu'une limitation du nombre des casinos est possible pour des raisons d'ordre public et de protection du public. En tout cas, il ne s'agit pas de l'implantation en un lieu bien déterminé, mais bien de la limitation du nombre total.

La sécurité juridique a été invoquée à plusieurs reprises en ce qui concerne les casinos. Il est donc très curieux que même le lieu de l'implantation des casinos soit sujet à discussion dans les amendements, alors que l'amendement gouvernemental énumère les lieux. Les communes ont des contrats de concession à long terme qu'elles sont censées respecter. Si une initiative législative fait obstacle à cette sécurité juridique, les communes devront faire face à des problèmes insurmontables.

M. Fournaux conclut en se référant à l'histoire. La logique qui a présidé à l'époque à l'installation des

worden met een tiende, een elfde en zo verder. Op basis van die wetenschap kiest de stad Blankenberge nu al. De heer Monset pleit ervoor enige tijd te laten aan de gemeenten om zich voor te bereiden op de open markt, om het patrimonium, waar honderden miljoenen werd ingestoken, en de werkgelegenheid te vrijwaren. Ook in andere sectoren werd de liberalisering geleidelijk ingevoerd; alleen hebben die sectoren soms wat meer invloed.

De heer Bacquelaine licht toe dat de burgemeesters niet noodzakelijk schrik hebben van concurrentie. Een casino in Brussel bezorgt hen niet echt zorgen maar men kan niet tegelijk nieuwe casino's oprichten en de luna-parken de middelen bieden om uit te breiden met speelautomaten en diezelfde automaten in de casino's verbieden. Dat is werkelijk de doodsteek willen toebrengen aan de casino's. Bovendien is er geen enkele logische of verstandelijke grond om speelautomaten toe te staan in luna-parken en niet in de casino's.

Het lijkt normaal dat de wetgever zelf kan beslissen over wat er in een casino en in een luna-park mag vooraleer hij toestemming verleent. Er dient dus nauwkeuriger te werk te worden gegaan bij het bepalen van het soort spelen en de toegestane inzetten. Men kan zich voorstellen dat dezelfde spelen voorkomen in de casino's en in de luna-parken, maar dat de inzetten, winsten en verliezen verschillend zijn omdat de toegangsmogelijkheid anders is. Het begrip gokverslaving is heel verschillend naarmate het om een luna-park dan wel om een casino gaat.

De heer Desseyn is ook van oordeel dat luna-parken geen familiale amusementsparks zijn, aangezien spelers ook daar soms eindigen bij het OCMW voor begeleiding bij gokverslaving.

Een tweede opmerking betreft het arrest-Schindler. Dit arrest bepaalt duidelijk dat een beperking op het aantal casino's mogelijk is omwille van redenen van openbare orde en bescherming van het publiek. In ieder geval, het gaat niet over de inplanting op een welbepaalde plaats, maar wel om de beperking van het totaal aantal.

Er werd meermaals verwezen naar de rechtszekerheid met betrekking tot de casino's. Het is dan ook zeer eigenaardig dat in de amendementen zelfs de plaats van de inplanting van de casino's ter discussie wordt gesteld, terwijl in het regeringsamendement de plaatsen worden opgenoemd. De gemeenten hebben langlopende concessiecontracten die ze geacht worden uit te voeren. Wanneer door een wetgevend initiatief die rechtszekerheid doorkruist wordt, dan zullen de gemeenten te kampen krijgen met onoverkomelijke problemen.

De heer Fournaux besluit met een historische verwijzing. Destijds was de redenering dat casino's in

casinos en Belgique était de les installer dans des villes d'eau, parce qu'à ce moment on a voulu valoriser la côte. Il ne faut pas remettre ces choses en cause. À ce moment, aucune autre ville ne voulait de casino, parce qu'un casino a parfois aussi une image un peu négative. Il ne faut pas non plus condamner les villes qui, à l'époque, ont pris le risque en acceptant un casino, et qui y ont investi.

3.4. Discussion des articles de l'amendement du gouvernement

Intitulé

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 57 :

« Remplacer l'intitulé par ce qui suit :

« Loi sur les jeux de hasard, les établissements de jeux de hasard et la protection des joueurs ».

Justification

L'intitulé de la loi doit faire ressortir clairement que, comme celles relatives aux jeux de hasard et aux établissements de jeux de hasard mêmes, les dispositions qui visent à protéger les joueurs constituent aussi un élément essentiel de la loi. Par conséquent, le présent amendement tend à mettre l'intitulé de celle-ci en conformité avec la triple portée du projet de loi.

Un membre préfère un titre plus court, comme « loi sur les jeux de hasard ». En effet, plus un titre est long, moins la loi sera considérée comme une loi fondamentale parce que personne ne saura en retenir le titre. En plus, une fois la loi votée et publiée, le titre disparaîtra par la suite et l'on se référera à la loi du ... (la date de la loi).

Le ministre n'a aucune objection à cet amendement. La modification proposée rend vraisemblablement mieux l'objectif de la proposition de loi.

L'amendement est adopté par 10 voix et 1 abstention.

Article 1er

Cet article ne donne lieu à aucune question et est approuvé par 10 voix et 1 abstention.

België moesten worden gevestigd in badplaatsen, omdat men op dat moment de kust wilde valoriseren. Dat moet nu niet opnieuw op de helling staan. Op dat ogenblik wou geen enkele andere stad een casino omdat een casino ook soms een negatief beeld schiep. Nu mogen de steden die destijds het risico namen door een casino te aanvaarden en er in geïnvesteerd hebben, niet worden gestraft.

3.4. Artikelsgewijze bespreking van het regeringsamendement

Opschrift

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 57 in :

« Het opschrift vervangen als volgt :

« Wet op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers. »

Verantwoording

Het opschrift van de wet moet duidelijk tot uiting brengen dat de bepalingen ter bescherming van de spelers een niet minder essentieel onderdeel van de wet vormen dan de bepalingen betreffende de kansspelen en de kansspelinrichtingen zelf. Dit amendement strekt er bijgevolg toe het opschrift in overeenstemming te brengen met de drieledigheid van het ontwerp.

Een lid verkiest een korter opschrift, zoals bijvoorbeeld « wet op de kansspelen ». Hoe langer het opschrift immers is, hoe minder de wet zal worden beschouwd als een fundamentele wet omdat niemand het opschrift ervan zal kunnen onthouden. Wanneer bovendien de wet eenmaal is aangenomen en bekendgemaakt, zal het opschrift verdwijnen en zal men verwijzen naar de wet van ... (datum van de wet).

De minister heeft geen bezwaar tegen dit amendement. De voorgestelde wijziging van het opschrift is wellicht een betere weergave van de doelstelling van het wetsvoorstel.

Het amendement wordt aanvaard met 10 stemmen bij één onthouding.

Artikel 1

Dit artikel geeft geen aanleiding tot vragen en wordt aangenomen met 10 stemmen bij 1 onthouding.

Article 2

MM. Weyts et consorts déposent l'amendement n° 166:

« Remplacer cet article par ce qui suit :

« Art. 2. — Pour l'application de la présente loi et de ses arrêtés exécution, il faut entendre par :

1° jeu de hasard: tout jeu ou pari dans lequel un enjeu de nature quelconque est engagé, ayant pour conséquence soit la perte de l'enjeu par un au moins des joueurs ou des parieurs, soit le gain, de quelque nature qu'il soit, au profit d'au moins un des joueurs, parieurs ou organisateurs du jeu ou du pari et dans lequel le hasard est un élément, même accessoire, pour le déroulement du jeu, la détermination du vainqueur ou la fixation de la hauteur du gain;

2° exploiter: mettre ou maintenir en service, installer ou maintenir un ou plusieurs jeux de hasard ou établissements de jeux de hasard;

3° établissement de jeu de hasard: les bâtiments ou les lieux où sont exploités un ou plusieurs jeux de hasard. »

L'amendement et l'article 2 amendé sont adoptés par 10 voix et 1 abstention.

Article 3

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 80:

« Au point 1 de l'article 3 proposé, supprimer les mots: « ainsi que les paris engagés à l'occasion de ces jeux. »

Justification

Il est justifié de mentionner explicitement les compétitions sportives, etc., qui ne constituent pas des jeux de hasard au sens de la loi, mais les paris engagés à cette occasion n'en restent pas moins des paris. Les paris sur les courses d'animaux, comme les courses de chiens ou de chevaux, tombent dès lors sous le coup de la loi.

Un des auteurs ajoute à la justification de son amendement que les représentants de Ladbrokes ont eux aussi émis le souhait de voir les paris sur les compétitions sportives et les paris sur les courses de chiens et de chevaux tomber également sous le coup de la loi.

Selon un autre membre, un pari sur des compétitions sportives n'est pas un jeu de hasard et ne ressortit donc pas au champ d'application de la proposition de loi à l'examen.

Artikel 2

De heren Weyts c.s. dienen het amendement nr. 166 in:

« Dit artikel vervangen als volgt:

« Art. 2. — Voor de toepassing van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten wordt verstaan onder:

1° kansspelen: elk spel of weddenschap, waarbij een ingebrachte inzet van om het even welke aard, hetzij het verlies van deze inzet door minstens één der spelers of wedders, hetzij een winst van om het even welke aard voor minstens één der spelers, wedders of inrichters van het spel of de weddenschap tot gevolg heeft en waarbij het toeval een zelfs bijkomstig element is in het spelverloop, de aanduiding van de winnaar of de bepaling van de winstgrootte;

2° exploiteren: in werking stellen of houden, installeren of in stand houden van één of meerdere kansspelen of kansspelinrichtingen;

3° kansspelinrichting: de gebouwen of plaatsen waar één of meerdere kansspelen worden geëxploiteerd. »

Het amendement en het geamendeerde artikel 2 worden aangenomen met 10 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 3

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 80 in:

« In het voorgestelde artikel 3, punt 1, de woorden « en weddenschappen die naar aanleiding ervan worden aangegaan » schrappen. »

Verantwoording

Het is zinvol sportwedstrijden en dergelijke die niet bedoeld worden met de wet expliciet te weren, maar weddenschappen die naar aanleiding ervan worden aangegaan, zijn wel weddenschappen. Hierdoor wordt, in één beweging, het wedden op sportwedstrijden met dieren zoals honden- of paardenwedrennen onder de wet gebracht.

De auteur voegt aan de verantwoording van zijn amendement toe dat ook de vertegenwoordigers van Ladbrokes tijdens de hoorzitting verklaard hebben vragende partij te zijn opdat de weddenschappen op sportwedstrijden en de weddenschappen op honden- en paardenwedrennen onder de wet zouden worden gebracht.

Volgens een ander lid is een weddenschap op sportwedstrijden geen kansspel en valt deze dus buiten het toepassingsgebied van het voorliggend wetsvoorstel.

Le ministre de la Justice partage ce point de vue. Les jeux relatifs à l'exercice d'un sport ainsi que les paris engagés à l'occasion de ces jeux ne sont pas considérés comme des jeux de hasard. Cette disposition est une transcription littérale de l'article 7 de la loi de 1902 qui dispose: «La présente loi ne s'applique pas aux jeux qui tiennent à l'exercice ou à l'adresse du corps, ni aux paris qui sont engagés à l'occasion de ces jeux». Il peut aussi trouver l'explication de cette exception dans les articles 1965 (l'exception du jeu) et 1966 (valable aussi pour les paris) du Code civil. Le législateur a aussi fait remarquer que les paris engagés sur des jeux d'adresse et sur le sport peuvent contribuer à la popularité d'un sport et accroître le nombre de ses pratiquants.

Le ministre plaide dès lors pour le maintien de l'ancien article 7.

En ce qui concerne les courses de chevaux, le ministre fait encore remarquer que celles-ci sont soumises à une réglementation distincte, à savoir l'arrêté royal du 23 novembre 1965. Ni la proposition de loi, ni l'amendement du gouvernement ne visent à abroger cet arrêté royal. Les courses de chiens en Belgique sont très rares ou inexistantes et ne présentent donc pas de danger réel.

M. Weyts dépose l'amendement n° 40:

« Remplacer le 2° de cet article par ce qui suit :

« 2° Les jeux ne nécessitant qu'un enjeu très limité et qui ne peuvent procurer, au joueur ou au parieur, qu'un avantage matériel de faible valeur ou le droit de jouer gratuitement cinq fois au maximum. »

Justification

La loi du 19 avril 1963 dispose que: « Ne sont pas considérés comme jeux de hasard, au sens de la loi pénale, ceux qui ne donnent au joueur aucune chance d'enrichissement ou d'avantage matériel autre que le droit de continuer à jouer ».

Ce texte de loi de 1963 n'était pas du tout satisfaisant; dès lors, nous lisons dans l'exposé des motifs de la loi du 22 novembre 1974: « Dix ans d'application de la loi du 19 avril 1963 ont démontré l'impossibilité d'un contrôle suffisamment efficace. Les infractions sont difficiles à constater et les autorités publiques doivent se reconnaître impuissantes à empêcher les joueurs gagnants de chercher à monnayer leur « droit de continuer à jouer » et à retirer ainsi du jeu des espèces sonnantes en dépit de la loi qui aurait voulu ne pas leur permettre d'atteindre ce résultat. »

La loi du 22 novembre 1974 visait les appareils dits jackpots. Le présent amendement est de la plus haute

De minister van Justitie volgt deze stelling. De spelen betreffende de sportbeoefening en de weddenschappen die naar aanleiding ervan worden aangegaan, worden niet als kansspelen beschouwd. Deze bepaling is een letterlijke herneming van artikel 7 van de wet van 1902 die bepaalt dat: «deze wet is niet van toepassing op spelen die lichaamsbeoefening of handigheid vereisen, evenmin als op de weddenschappen naar aanleiding van deze spelen aangegaan». De verklaring voor deze uitzondering kan ook teruggevonden worden in de artikelen 1965 (de exceptie van spel) en 1966 (geldt ook voor weddenschappen) van het Burgerlijk Wetboek. De wetgever heeft ook opgemerkt dat weddenschappen op behendigheidsspelen en sport kunnen bijdragen tot de populariteit van een sport en tot een toename van het aantal beoefenaars ervan.

De minister pleit dan ook voor het behoud van het vroegere artikel 7.

Wat betreft de paardenwedrennen, merkt de minister nog op dat deze aan een aparte reglementering onderworpen zijn, namelijk het koninklijk besluit van 23 november 1965. Het wetsvoorstel noch het regeringsamendement strekken tot de afschaffing van dit koninklijk besluit. Hondenwedrennen worden zelden of nooit in België georganiseerd en houden als dusdanig geen echt gevaar in.

De heer Weyts dient het amendement nr. 40 in:

« Het 2° van dit artikel vervangen als volgt:

« 2° Spelen die slechts een zeer beperkte inzet vereisen en aan de speler of gokker slechts een stoffelijk voordeel van geringe waarde kunnen opleveren of een maximum van vijf gratis spelen. »

Verantwoording

In de wet van 19 april 1963 stond: « als kansspelen in de zin van de Strafwet worden niet beschouwd de spelen die aan de speler geen andere kans van verrijking of stoffelijk voordeel opleveren dan het recht om gratis verder te spelen ».

Deze wettekst van 1963 gaf helemaal geen voldoening en wij lezen dan ook in de memorie van toelichting bij de wet van 22 november 1974: « Tien jaar toepassing van de wet van 19 april 1963 heeft aangetoond dat een voldoende doeltreffende controle niet mogelijk is. De overtredingen zijn moeilijk vast te stellen en de openbare overheid moet erkennen dat zij niet bij machte is om te beletten dat de winnende spelers hun recht om verder te spelen ten gelde maken en aldus klinkende munt slaan uit het spel in weerwil van de wet die tot doel had hun niet de gelegenheid te bieden tot dat resultaat te komen. »

De wet van 22 november 1974 beoogde de zogenaamde jack-pots. Dit amendement is van het aller

importance car, s'il n'est pas adopté, il y aura certainement des abus graves dans la pratique, étant donné que l'on ne peut pas placer un contrôleur à côté de chaque appareil.

L'auteur de l'amendement complète sa justification en précisant qu'en ajoutant «le droit de jouer gratuitement cinq fois au maximum», on introduit une donnée contrôlable pour déterminer si un jeu doit ou non être considéré comme un jeu de hasard au sens de la loi pénale.

D'autres membres donnent la préférence au texte de l'amendement du gouvernement, qui serait plus clair que la notion d'avantage matériel de faible valeur, qui est difficile à définir.

Selon le ministre, le texte de l'amendement du gouvernement qui renvoie aux jeux offrant aux joueurs ou aux parieurs comme seul enjeu le droit de poursuivre le jeu gratuitement est plus sévère que le texte de l'amendement n° 40.

Le texte de l'amendement du gouvernement est en fait une transcription littérale de l'article 1er, alinéa 3, de la loi du 24 octobre 1902 concernant le jeu. Dans les années 60 et 70, on a souvent contourné cet article. Ainsi a-t-on vu l'arrivée en masse sur le marché de jeux automatiques dont les exploitants donnaient aux joueurs, en cas de gain, toutes sortes d'objets et de titres dont la seule valeur était soi-disant le droit de continuer à jouer mais qui *de facto* pouvaient être convertis en espèces. La jurisprudence qui s'en est suivie a estimé que tout enrichissement, tout avantage matériel, y compris l'octroi de simples points, comme dans le cas du bingo par exemple, serait en principe punissable. Le législateur a alors modifié la loi en ajoutant les alinéas 4 (l'attribution de jetons, objets ou titres quelconques est considérée comme un enrichissement ou avantage matériel) et 5 (la liste des jeux de hasard autorisés) à l'article 1er. L'amendement du gouvernement suit le même raisonnement. Un avantage matériel de faible valeur n'est prévu que dans le cas des jeux de cartes ou de société pratiqués en dehors des établissements de jeux de hasard de classe I et II, ainsi que pour les jeux exploités dans des parcs d'attraction ou par des industriels forains.

L'amendement n° 40 ouvre à nouveau la porte à la politique selon laquelle les objets gagnés dans le cadre de jeux de hasard ordinaires que l'on peut pratiquer partout peuvent facilement s'échanger contre une somme déterminée.

L'auteur ne souscrit pas à cette explication et renvoie à la loi de 1963 et à sa modification de 1974. Il y avait à cette époque le problème des jackpots et, dans la justification de l'amendement, l'on a déjà fait référence au problème du contrôle. L'amendement n° 40 tend précisément à éviter qu'il y ait un problème de contrôle.

hoogste belang, omdat in de praktijk anders zeker grote misbruiken zullen ontstaan gezien het niet mogelijk is naast ieder toestel een controleur te plaatsen.

De auteur van het amendement voegt aan de verantwoording van zijn amendement toe dat de toevoeging van «maximum vijf gratis spelen» een controlebaar gegeven is om te oordelen of een spel al dan niet als een kansspel in de zin van de strafwet wordt beschouwd.

Andere leden geven de voorkeur aan de tekst van het regeringsamendement, dat duidelijker zou zijn dan de notie «stoffelijk voordeel van geringe waarde» die moeilijk definieerbaar is.

Volgens de minister is de tekst van het regeringsamendement die verwijst naar spelen die aan de speler of gokker geen ander voordeel opleveren dan het recht om gratis verder te spelen, strenger dan de tekst van het amendement nr. 40.

De tekst van het regeringsamendement is in feite een letterlijke overname van artikel 1, derde lid van de wet van 24 oktober 1902 op het spel. In de jaren 60 en 70 werd dit artikel dikwijls omzeild. Zo kwamen er massaal speelautomaten op de markt waarbij de exploitanten aan de spelers, ingeval van winst, allerlei voorwerpen en titels gaven die zagezegd enkel het recht incorporeerden om verder te spelen, maar de facto konden deze voorwerpen en titels worden ingewisseld tegen geld. De daarop volgende rechtspraak oordeelde dat in principe elke verrijking, elk stoffelijk voordeel, ook het toekennen van eenvoudige punten, zoals bijvoorbeeld bij het bingo-spel, strafbaar zou worden gesteld. De wetgever heeft toen de wet gewijzigd en aan het artikel 1 een vierde (het toekennen van penningen, voorwerpen of titels van welke aard ook wordt als een verrijking of stoffelijk voordeel beschouwd) en vijfde lid (de lijst van de toegelaten kansspelen) toegevoegd. Het regeringsamendement handhaaft deze redenering. Een stoffelijk voordeel van geringe waarde is enkel voorzien in geval van kaart- of gezelschapsspelen, uitgeoefend buiten de kansspelinrichtingen klasse I en II, en voor spelen uitgebaat door de pretparken of door kermisexploitanten.

Het amendement nr. 40 zet opnieuw de deur open voor de praktijk waarbij, ingeval van gewone kansspelen die overal kunnen worden beoefend, de gewonnen voorwerpen gemakkelijk kunnen worden ingeruild voor een bepaald bedrag of een bepaalde som.

De auteur gaat niet akkoord met deze uitleg en verwijst naar de wet van 1963 en de daarop volgende wetswijziging van 1974. Toen stelde zich het probleem van de jack-pots en in de verantwoording van het amendement werd reeds verwezen naar het probleem van controle. Het amendement nr. 40 voorkomt precies het controleprobleem.

Le ministre propose d'insérer la disposition visant à limiter à cinq le nombre maximum de jeux gratuits dans le texte de l'amendement gouvernemental.

Le ministre dépose l'amendement n° 154 :

« *Au point 2 de l'article 3 proposé, ajouter les mots « et ce cinq fois au maximum; ».*

Justification

Il y a lieu de limiter raisonnablement le droit de poursuivre le jeu gratuitement pour éviter les excès ou les abus.

Un membre estime que l'on peut considérer la limitation à cinq jeux gratuits au maximum comme une limitation supplémentaire.

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 81 :

« *Au point 3 de l'article 3 proposé, remplacer les mots « par des industriels forains à l'occasion de kermesses, » par les mots « dans des luna-parcs, à l'occasion de kermesses » et ajouter in fine les dispositions suivantes: « Seuls les établissements de jeux exploités par des industriels forains, tels qu'ils sont décrits ci-dessus, peuvent porter et utiliser la dénomination « luna-parc. »*

Justification

Il y a lieu de faire une distinction entre les endroits où l'on exploite des jeux qui ne nécessitent qu'un enjeu très limité et qui ne peuvent procurer au joueur ou au parieur qu'un avantage matériel de faible valeur — les jeux d'amusement — et les jeux de hasard. Pour permettre au public de toujours faire la distinction entre ces deux catégories, nous proposons de réserver la dénomination « luna-parc » pour les établissements de jeu qui ne nécessitent qu'un enjeu très limité et qui ne peuvent procurer au joueur ou au parieur qu'un avantage matériel de faible valeur à l'occasion de kermesses. Les autres établissements de jeu se verront attribuer la dénomination « salles de jeux automatiques ».

Les auteurs considèrent qu'il s'agit d'un amendement important. Nombre de salles de jeux automatiques ou de jeux de hasard automatiques portent aujourd'hui abusivement la dénomination de luna-parc puisqu'il s'agit en réalité de véritables salles de jeux de hasard. Il s'ensuit bien souvent que des industriels forains, qui exploitent quant à eux un véritable luna-parc axé exclusivement sur le divertissement, ne parviennent plus à obtenir des administrations communales les autorisations de tenir un luna-parc

De minister stelt voor om de beperking tot maximum van vijf gratis spelen in te lassen in de tekst van het regeringsamendement.

De minister dient het amendement nr. 154 in :

« *Tussen de woorden « om » en « gratis » de woorden « maximaal vijf keer » invoegen. »*

Verantwoording

De invulling van het recht om gratis verder te spelen moet redelijkerwijze worden beperkt teneinde excessen of misbruiken te vermijden.

Een lid meent dat de beperking tot maximum vijf gratis spelen als een additionele beperking kan worden beschouwd.

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 81 in :

« *In het voorgestelde artikel 3, punt 3, de woorden « door kermisexploitanten naar aanleiding van kermissen » vervangen door de woorden « lunaparken op kermissen » en, in fine, de woorden « Enkel inrichtingen met spelen, uitgebaat door kermisexploitanten, zoals hierboven beschreven, mogen de benaming lunapark dragen en gebruiken » toevoegen. »*

Verantwoording

Het is zinvol een onderscheid te maken tussen plaatsen waar spelen worden uitgebaat die slechts een zeer beperkte inzet vereisen en aan de speler of gokker slechts een stoffelijk voordeel van geringe waarde kunnen opleveren — spelen voor amusement — en gokspelen. Om het publiek in staat te stellen ten allen tijde het onderscheid te maken tussen beide categorieën, stellen wij voor de term « lunapark » voor te behouden voor spelen die slechts een zeer beperkte inzet vereisen en aan de speler of gokker slechts een stoffelijk voordeel van geringe waarde kunnen opleveren op kermissen. Voor andere kansspelinrichtingen kan de Nederlandse term « gokspelautomatenhal » gereserveerd worden.

Voor de auteur is dit een belangrijk amendement. Veel speelautomatenhallen of gokautomatenhallen dragen nu de benaming « lunapark », hetgeen misleidend is aangezien het om echte gokspelen gaat. Het gevolg is dikwijls dat de kermisexploitanten die dan wel een echt lunapark, uitsluitend bestemd voor amusement uitbaten, van de gemeentebesturen geen toelating meer krijgen om een lunapark op een kermis te openen, omwille van de gokverslavingsproblematiek. Door het amendement zal een duidelijk onder-

lors d'une kermesse à cause du problème de la dépendance au jeu. L'amendement permet de faire une nette distinction entre les jeux d'amusement à l'occasion d'une kermesse et les jeux de hasard proprement dits.

Un commissaire ne peut marquer son accord sur la modification proposée de la définition. Selon lui, il existe trois types de luna-parcs: les luna-parcs urbains, les luna-parcs côtiers et les luna-parcs forains, mais tous n'en restent pas moins des luna-parcs. Affirmer que les luna-parcs forains sont différents des luna-parcs côtiers n'a aucun sens. Il faut se garder de rendre la confusion plus grande qu'elle ne l'est déjà. Un luna-parc reste un luna-parc qu'il se trouve dans une kermesse, à la côte ou où que ce soit. Il n'est donc pas nécessaire de faire une distinction en utilisant le terme «salle de jeux de hasard automatiques».

L'objectif de l'initiative législative à l'examen est de mettre en place la législation la plus sévère au monde dans le domaine de la politique du jeu. Par ailleurs, le législateur doit certes offrir la sécurité juridique et garantir la possibilité d'exploitation. Or, un luna-parc, qu'il se situe sur une kermesse ou ailleurs, est soumis aux mêmes règles et reste le même luna-parc. L'intervenant plaide pour que l'on conserve le texte de l'amendement du gouvernement.

Selon un autre membre, l'on emploie souvent la dénomination «luna-parc» à Bruxelles. Comme on ne protège que le terme «luna-parc», le membre se demande si ceci implique une nouvelle dénomination protégée et que par conséquent les établissements qui, actuellement, sont des «luna-parcs», ne sont plus autorisés à porter ce nom.

Un autre membre estime que l'amendement tend à faire une nette distinction entre les endroits où l'on peut réellement jouer pour réaliser un gain et ceux où l'on peut jouer pour se divertir. Aux termes de l'amendement, «seuls les établissements de jeux exploités par des industriels forains, tels qu'ils sont décrits ci-dessus, peuvent porter et utiliser la dénomination «luna-parc».

Le ministre déclare que le terme «luna-parc» ne traduit pas une notion juridique et qu'il se pourrait, dès lors, si l'on introduisait ce terme, que des exploitants habiles en profitent pour tourner la loi et échapper aux intentions qui sous-tendent l'amendement.

L'amendement du gouvernement vise à éliminer l'ambiguïté que recelait auparavant la notion de luna-parc et ne reprend pas le terme en tant que tel dans la loi. On préfère se référer aux établissements de jeux de hasard de classe II, à savoir les salles de jeux automatiques, suivant en cela l'exemple néerlandais. Ces salles de jeux automatiques peuvent exploiter des jeux de hasard moyennant autorisation. Les parcs d'attraction où les jeux impliquant une mise peu élevée et offrant un avantage matériel de faible valeur exploités

scheid gemaakt tussen het speelse op de kermis en het echte gokken.

Een commissielid kan niet akkoord gaan met de voorgestelde wijziging van definitie. Volgens spreker zijn er drie soorten lunaparken: de stedelijke lunaparken, de lunaparken aan de kust en deze op kermissen, maar het zijn allemaal lunaparken. Beweren dat de lunaparken op de kermissen anders zijn dan de lunaparken aan de kust, heeft geen zin. We mogen de verwarring niet groter maken dan ze al is. Een lunapark op de kermis, aan de kust of elders blijft een lunapark. Het is dus niet nodig om een term «gokspelautomatenhal» te gebruiken om een onderscheid te maken.

De bedoeling van het voorliggend wetgevend initiatief is te komen tot de meest strenge wetgeving ter wereld op het vlak van het spelbeleid. Daarnaast moet de wetgever wel rechtszekerheid bieden en de kans tot uitbaten. Welnu, een lunapark op een kermis of elders is onderworpen aan dezelfde duidelijke regels en blijft hetzelfde lunapark. Spreker pleit voor het behoud van de tekst van het regeringsamendement.

Volgens een ander lid wordt in Brussel heel vaak de naam «luna-park» (de Engelse term) gebruikt. Aangezien men alleen de term «lunapark» beschermt vraagt het lid zich af of dat inhoudt dat er een nieuwe naam wordt beschermd en dat bijgevolg de inrichtingen die thans «luna-park» heten niet langer die naam mogen dragen.

Een volgende spreker meent dat het amendement een duidelijk onderscheid wil maken tussen plaatsen waar men werkelijk kan spelen om een winst te halen en daar waar men kan spelen voor het amusement. De tekst van het amendement stelt dat «enkel inrichtingen met spelen, uitgebaat door kermisexploitanten, zoals hierboven beschreven, mogen de benaming lunapark dragen en gebruiken».

De minister verklaart dat de term «lunapark» geen juridisch begrip is, zodat, door de invoering van deze term, handige exploitanten de wet zouden kunnen omzeilen en ontsnappen aan de intenties van het amendement.

Het regeringsamendement poogt om de vroegere dubbelzinnigheid die heerst rond het begrip «lunapark» weg te werken en herneemt de term in de wet zelf. In de plaats daarvan wordt verwezen naar de kansspelinrichtingen klasse II, de zogenaamde speelautomatenhallen naar Nederlands voorbeeld. In deze speelautomatenhallen worden kansspelen geëxploiteerd waarvoor een vergunning vereist is. Pretparken of door kermisexploitanten naar aanleiding van kermissen of gelijkaardige omstandigheden, geëx-

par des industriels forains à l'occasion de kermesses ou de circonstances similaires, sont des institutions qui ne nécessitent pas d'autorisation, parce qu'elles n'exploitent pas des jeux de hasard au sens de la loi. On conserve la dénomination «salle de jeux automatiques» pour les institutions qui requièrent une licence et la dénomination «parc d'attraction» pour les autres afin d'éviter l'ambiguïté que suscite le terme «luna-parc».

MM. Vergote et Coene retirent l'amendement n° 81 et déposent ensuite l'amendement n° 136:

« Compléter l'article 3 proposé, point 3, par le texte suivant :

« La dénomination 'luna-parc' est réservée aux établissements de jeux où ne sont installés que des appareils de jeu énumérés à l'article 3 de l'arrêté royal du 13 janvier 1975. »

Justification

Il y a lieu de faire une distinction entre les endroits où l'on exploite des jeux qui ne nécessitent qu'un enjeu très limité et qui ne peuvent procurer au joueur ou au parieur qu'un avantage matériel de faible valeur — les jeux d'amusement — et ceux où l'on exploite des jeux de hasard. Pour permettre au public de toujours faire la distinction entre ces deux catégories, nous proposons de réserver la dénomination « luna-parc » aux établissements de jeux qui ne nécessitent qu'un enjeu très limité et qui ne peuvent procurer au joueur ou au parieur qu'un avantage matériel de faible valeur à l'occasion de kermesses. Les autres établissements de jeux se verront attribuer la dénomination « salles de jeux automatiques » ou « salles de jeux de hasard automatiques ».

Un des auteurs explique que cet amendement est une réponse aux objections juridiques formulées par le ministre.

MM. Vergote et Coene déposent encore l'amendement n° 137:

« À l'article 3 proposé, point 3, remplacer les mots « ou par des industriels forains à l'occasion de kermesses » par les mots « ou dans des luna-parcs à l'occasion de kermesses où ne sont installés que des appareils de jeux figurant dans la liste dressée à l'article 3 de l'arrêté royal du 13 janvier 1975. »

Justification

Il y a lieu de faire une distinction entre les endroits où l'on exploite des jeux qui ne nécessitent qu'un enjeu très limité et qui ne peuvent procurer au joueur ou au parieur qu'un avantage matériel de faible valeur

ploiteerde spelen met een geringe inzet en een gering stoffelijk voordeel, zijn instellingen die geen vergunning nodig hebben, omdat ze geen kansspelen in de zin van de wet exploiteren. De benaming «speelautomatenhal» wordt behouden voor de instellingen die vergunningsplichtig zijn en de benaming «pretpark» voor de andere om de dubbelzinnigheid rond de term «lunapark» weg te werken.

De heren Vergote en Coene trekken het amendement nr. 81 in en dienen vervolgens het amendement nr. 136 in:

« Het voorgestelde artikel 3, punt 3, aanvullen als volgt:

« De benaming 'lunapark' wordt exclusief voorbehouden voor spelinrichtingen waar enkel speelapparaten opgesteld staan zoals opgesomd in artikel 3 van het koninklijk besluit van 13 januari 1975. »

Verantwoording

Het is zinvol een onderscheid te maken tussen plaatsen waar spelen worden uitgbaat die slechts een zeer beperkte inzet vereisen en aan de speler of gokker slechts een stoffelijk voordeel van geringe waarde kunnen opleveren — spelen voor amusement — en gokspelen. Om het publiek in staat te stellen ten allen tijde het onderscheid te maken tussen beide categorieën, stellen wij voor de term « lunapark » voor te behouden voor spelen die slechts een zeer beperkte inzet vereisen en aan de speler of gokker slechts een stoffelijk voordeel van geringe waarde kunnen opleveren op kermessen. Voor andere kansspelinrichtingen kunnen de termen « speelautomatenhal » of « gokautomatenhal » gereserveerd worden.

De auteur legt uit dat dit amendement een antwoord is op de juridische bezwaren die door de minister werden geuit.

De heren Vergote en Coene dienen ook nog het amendement nr. 137 in:

« In het voorgestelde artikel 3, punt 3, de woorden « of door kermisexploitanten naar aanleiding van kermessen » vervangen door de woorden « lunaparken op kermessen waar enkel speelapparaten opgesteld staan zoals opgesomd in het artikel 3 van het koninklijk besluit van 13 januari 1975. »

Verantwoording

Het is zinvol een onderscheid te maken tussen plaatsen waar spelen worden uitgbaat die slechts een zeer beperkte inzet vereisen en aan de speler of gokker slechts een stoffelijk voordeel van geringe waarde

— les jeux d'amusement — et ceux où l'on exploite des jeux de hasard. Les luna-parcs fonctionnant dans le cadre de kermesses et où ne sont proposés que les jeux d'amusement visés par l'arrêté royal du 13 janvier 1975 tombent logiquement en dehors du champ d'application de la présente loi.

Un commissaire note que l'arrêté royal du 13 janvier 1975, auquel les deux amendements font référence, a été pris sur la base d'une loi qui deviendra caduque dès que la proposition de loi à l'examen aura été votée. L'amendement n'a donc aucun sens.

Le ministre confirme que l'arrêté royal ne sera effectivement plus applicable dès que la présente proposition de loi aura été votée.

D'ailleurs, il n'est pas habituel en technique législative qu'une loi fasse référence à un arrêté royal.

Un membre propose que la définition qui figure actuellement à l'article 3 de l'arrêté royal du 13 janvier 1975 soit transposée dans un nouvel amendement de manière à ne plus faire référence à l'arrêté royal. L'on répond ainsi à la critique formulée par le ministre.

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 58 :

« Au 4° de l'article 3 proposé, après le mot « loteries », insérer les mots « , la Loterie nationale exceptée. »

Justification

Dans la mesure où elle organise des jeux de hasard au sens de la présente loi, la Loterie nationale doit être soumise au même contrôle social et légal que les autres jeux de hasard. La Loterie nationale doit relever des défis fondamentaux. Les produits nouveaux (par exemple, les billets à gratter), les technologies nouvelles (loteries, vidéo, etc.) et la possibilité d'une privatisation vont modifier si radicalement le champ d'application et l'organisation de la Loterie nationale qu'en excluant la Loterie nationale du champ d'application de la loi proposée, on risque fort d'ouvrir la voie à l'arbitraire.

Au cas où l'amendement serait adopté, il y aurait lieu d'adapter tous les articles relatifs à la répartition des établissements en classes, aux licences, aux garanties, aux frais, etc.

Un commissaire fait remarquer que la Loterie nationale est soumise à une législation propre et que la proposition de loi à l'examen ne porte pas sur les produits de la Loterie nationale ni davantage sur les courses de chevaux. D'ailleurs, ce dernier point pourrait susciter un problème communautaire étant donné que toutes les courses de chevaux sont organisées en Flandre.

kunnen opleveren — spelen voor amusement — en gokspelen. Lunaparken op kermessen waar enkel de amusementsspelen zoals opgesomd in het koninklijk besluit van 13 januari 1975 worden aangeboden, vallen logischerwijze buiten het bereik van deze wet.

Een commissielid stipt aan dat het koninklijk besluit van 13 januari 1975, waarnaar beide amendementen verwijzen, genomen is op basis van een wet die zal vervallen eens het voorliggende wetsvoorstel is gestemd. Het amendement heeft dus geen zin.

De minister bevestigt dat het koninklijk besluit inderdaad niet langer van toepassing zal zijn eens het voorliggende wetsvoorstel gestemd.

Trouwens, het is legistiek niet gebruikelijk dat een verwijzing naar een koninklijk besluit in een wet wordt opgenomen.

Een lid stelt voor dat de definitie die nu in artikel 3 van het koninklijk besluit van 13 januari 1975 is opgenomen, wordt overgenomen in een nieuw amendement zodat niet langer wordt verwezen naar het koninklijk besluit. Op die manier kan de kritiek van de minister worden ondervangen.

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 58 in :

« In het 4° van het voorgestelde artikel 3, na het woord « loterijen », de woorden « uitgezonderd de Nationale Loterij » toevoegen. »

Verantwoording

De Nationale Loterij moet, in de mate dat zij kansspelen zoals bedoeld door deze wet organiseert, aan dezelfde maatschappelijke en wettelijke controle onderworpen worden als andere kansspelen. De Nationale Loterij staat voor fundamentele uitdagingen. Nieuwe producten (bijvoorbeeld krasloten), nieuwe technologieën (video-loterijen, en andere) en de mogelijkheid tot privatisering zullen het toepassingsgebied en de organisatie van de Nationale Loterij zo ingrijpend veranderen dat het buiten de wet stellen van de Nationale Loterij de mogelijkheid tot willekeur sterk open laat.

Indien dit amendement wordt aanvaard, moeten alle artikelen met betrekking tot de klasse-indeling, de vergunningen, de waarborgen en kosten en dergelijke eveneens worden aangepast.

Een commissielid merkt op dat de Nationale Loterij onderworpen is aan een eigen wetgeving en dat het voorliggende wetsvoorstel niet handelt over de producten van de Nationale Loterij, noch over de paardenwedrennen. Trouwens, dit laatste punt levert een mogelijk communautair probleem op aangezien paardenwedrennen alleen in Vlaanderen worden georganiseerd.

Un autre membre ne partage pas ce point de vue parce que l'offre de la Loterie nationale comporte malgré tout aussi des jeux de hasard. Il n'y a aucune raison d'exclure la Loterie nationale du champ d'application de la présente loi.

Le ministre ne peut accepter l'amendement n° 58. La réalité est un peu plus nuancée que les positions des intervenants précédents.

Selon le Conseil d'État, eu égard au texte actuel, les loteries entrent aussi dans la définition du jeu de hasard mais d'autres textes de loi, à savoir la loi de 1851 et la loi de 1991 relative à la Loterie nationale, s'appliquent aux loteries. Ni la proposition de loi à l'examen ni l'amendement du gouvernement n'ont pour but de modifier ou d'abroger ces deux lois.

De plus, il convient de faire une distinction juridique entre les loteries et les jeux de hasard. Les jeux de hasard impliquent une collaboration effective tandis qu'une loterie veut que le participant se procure simplement un billet de loterie et vérifie *a posteriori* s'il a gagné ou s'il a perdu.

L'article 2 de la loi de 1991 dispose clairement que la Loterie nationale est chargée d'organiser, dans l'intérêt général et selon des méthodes commerciales, les loteries publiques dans les formes fixées par le Roi. Cette mission peut être étendue par arrêté royal délibéré en Conseil des ministres, à toutes les formes de paris, concours et jeux de hasard autorisés par la loi. Si la Loterie nationale organisait certains jeux de hasard, les textes à l'examen lui seraient applicables et la Loterie nationale devrait d'abord obtenir l'autorisation de la commission des jeux de hasard.

Un commissaire souligne que, vu sa situation financière précaire, la Loterie nationale développera de nouveaux produits. Si ces produits étaient proposés par d'autres organismes que la Loterie nationale, ils entreraient dans le champ d'application de la nouvelle loi. Il est inconcevable qu'il n'en aille pas de même pour la Loterie nationale. Il convient également d'élaborer un système de licence pour la Loterie nationale comme pour les autres catégories.

Le ministre répète que si la Loterie nationale organisait des jeux de hasard et des paris, elle devrait en demander l'autorisation à la commission des jeux de hasard étant donné que les jeux de hasard et les paris ne sont pas des loteries.

M. Olivier dépose l'amendement n° 99 :

« Au point 4 de l'article 3 proposé, ajouter après les mots « les loteries » les mots « , au sens de la loi du 31 décembre 1851 sur les loteries et de la loi du 22 juillet 1991 relative à la Loterie nationale. »

Een ander lid is het niet eens met dit lid omdat de Nationale Loterij toch ook kansspelen aanbiedt. Er is geen reden om de Nationale Loterij uit te sluiten uit het toepassingsgebied van deze wet.

De minister kan het amendement nr. 58 niet aanvaarden. De werkelijkheid is iets genuanceerder dan de stellingen van voorgaande sprekers.

Volgens de Raad van State vallen, gelet op de huidige tekst, ook de loterijen onder de definitie van het kansspel, maar voor loterijen geldt een andere wettekst, namelijk de wet van 1851 en de wet van 1991 betreffende de Nationale Loterij. Noch het voorliggende wetsvoorstel noch het regeringsamendement strekken tot wijziging of opheffing van deze wetten.

Daarenboven moet een juridisch onderscheid gemaakt worden tussen loterijen en kansspelen. Kansspelen impliceren een daadwerkelijke medewerking, terwijl bij een loterij de deelnemer enkel een loterijbiljet aanschaft en dit achteraf controleert op winst en verlies.

Artikel 2 van de wet van 1991 bepaalt duidelijk dat de Nationale Loterij wordt gelast om, in het algemeen belang en volgens de handelsmethodes, de openbare loterijen te organiseren in de vorm bepaald door de Koning. Die opdracht kan, bij een Ministerraad overlegd koninklijk besluit, worden uitgebreid tot alle vormen van weddenschappen, wedstrijden en kansspelen die bij de wet zijn toegestaan. Indien de Nationale Loterij bepaalde kansspelen zou organiseren, dan zijn de voorliggende teksten van toepassing en moet de Nationale Loterij eerst de toelating krijgen van de kansspelcommissie.

Een commissielid onderstreept dat, gezien haar precare financiële situatie, de Nationale Loterij nieuwe producten zal ontwikkelen. Wanneer deze producten door andere instellingen dan de Nationale Loterij zouden aangeboden worden, dan zouden zij onder het toepassingsgebied van de nieuwe wet vallen. Het kan niet dat dit niet voor de Nationale Loterij zou gelden. Ook voor de Nationale Loterij moet een vergunningssysteem uitgewerkt worden, net zoals voor de andere categorieën.

De minister herhaalt dat in de mate dat de Nationale Loterij kansspelen en weddenschappen zou organiseren, zij aan de kansspelcommissie toelating moet vragen om ze te organiseren, vermits kansspelen en weddenschappen geen loterijen zijn.

De heer Olivier dient het amendement nr. 99 in :

« In punt 4 van het voorgestelde artikel 3, na het woord « loterijen », de woorden « in de zin van de wet van 31 december 1851 op de loterijen en de wet van 22 juli 1991 betreffende de Nationale Loterij » toevoegen. »

Justification

Comme le précise le gouvernement dans la justification du texte qu'il propose par cet article, la quatrième catégorie des jeux exclus du champ d'application de ce texte est délimitée. En mentionnant explicitement les formes de loterie qui ne tombent pas sous le coup de la loi relative aux jeux de hasard et aux établissements de jeux de hasard, on limite cette exclusion à son essence même : les loteries, à savoir tous les produits de loterie régis par les lois de 1851 et 1991, et rien d'autre.

Le ministre n'a aucune objection de principe à l'amendement qu'il y a toutefois lieu de compléter. Il convient de faire aussi référence aux loteries visées aux articles 301 à 304 du Code pénal.

MM. Weyts et D'Hooghe déposent l'amendement n° 147 :

«Ajouter les mots «et les infractions visées au chapitre VII du titre V du Code pénal» à la fin du texte proposé.»

Justification

Cet ajout est nécessaire, si l'on veut être complet.

Le ministre fait remarquer qu'il faut faire référence aux articles 301 à 304 du Code pénal et non au chapitre VII, qui est plus vaste que ces articles.

L'auteur retire son amendement.

Le ministre dépose l'amendement n° 155 :

«Au point 4 in fine de l'article 3 proposé, ajouter les mots «au sens de la loi du 31 décembre 1851 sur les loteries, de la loi du 22 juillet 1991 relative à la Loterie nationale et des articles 301, 302, 303 et 304 du Code pénal.»

Justification

Cet amendement précise et complète le texte de l'article 3 proposé.

L'amendement n° 80 est rejeté par 2 voix contre 8 et 1 abstention.

L'amendement n° 154 est adopté par 10 voix et 1 abstention.

Les amendements nos 136, 137 et 58 sont rejetés par 2 voix contre 10 et 1 abstention.

Les amendements nos 40, 81 et 147 sont retirés par leurs auteurs.

Verantwoording

Zoals uit de toelichting van de regering bij dit artikel van de door haar voorgestelde tekst blijkt, bedoelt men met dit vierde punt een beperkte uitsluiting van het toepassingsgebied van deze tekst. Door in de wettekst expliciet op te nemen welke vorm van loterijen niet onder de wet op de kansspelen en de kansspelinrichtingen valt, herleidt men deze uitzonderingsbepaling tot haar essentie: de loterijen, met name alle loterijproducten, zoals ze geregeld zijn in de wet van 1851 en 1991, en geen andere.

De minister heeft geen principieel bezwaar tegen het amendement, dat echter wel moet aangevuld worden. Er moet ook naar de loterijen vermeld in artikel 301 tot en met 304 van het Strafwetboek, worden verwezen.

De heren Weyts en D'Hooghe dienen het amendement nr. 147 in :

«In fine van de voorgestelde tekst, de woorden «en de misdrijven bepaald in hoofdstuk VII van titel V van het Strafwetboek.» toevoegen.»

Verantwoording

De toevoeging van deze misdrijven is noodzakelijk om volledig te zijn.

De minister merkt op dat er moet gerefereerd worden naar de artikelen 301 tot en met 304 van het Strafwetboek, en niet naar hoofdstuk VII, dat ruimer is dan deze artikelen.

De auteur trekt dit amendement in.

De minister dient het amendement nr. 155 in :

«In fine van punt 4 van het voorgestelde artikel 3, de woorden «in de zin van de wet van 31 december 1851 op de loterijen, de wet van 22 juli 1991 betreffende de Nationale Loterij en de artikelen 301, 302, 303 en 304 van het Strafwetboek» toevoegen.»

Verantwoording

Verduidelijking en vervollediging van de tekst.

Het amendement nr. 80 wordt verworpen met 2 tegen 8 stemmen bij 1 onthouding.

Het amendement nr. 154 wordt aangenomen met 10 stemmen bij 1 onthouding.

De amendementen nrs. 136, 137 en 58 worden verworpen met 2 tegen 10 stemmen bij 1 onthouding.

De amendementen nrs. 40, 81 en 147 worden ingetrokken door de auteurs.

Les amendements n°s 99 et 155 sont adoptés par 10 voix et 3 abstentions.

L'article 3 amendé est adopté par 10 voix contre 2, et 1 abstention.

Article 4

Cet article ne donne lieu à aucune observation et est adopté par 12 voix et 1 abstention.

Article 5

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 82 :

« Supprimer l'article 5 proposé. »

Justification

Les parties contractantes doivent être sur un pied d'égalité.

Un membre estime que cet article vise à sauvegarder les droits du Trésor afin qu'il puisse encaisser les taxes sur les jeux de hasard.

Le ministre explique que l'article 5 prend en compte la remarque formulée par le Conseil d'État selon laquelle, en vertu de l'article 6, 1131, 1963 et 1967 du Code civil, les contrats faits en vue de jeux autres que d'adresse ou de sport et de leur exploitation, sont privés de toute force civile contraignante. Ce point de vue pose un problème important, entre autres pour ce qui est des contrats de concession qui, sans l'article 5, ne relèveraient pas de la loi. Les articles 1965 et 1967 du Code civil ne sont pas applicables parce qu'il ne s'agit pas de contrats portant sur des jeux ou des paris. La cause et l'objet de pareils contrats seront illicites lorsque l'exploitation même des jeux de hasard est contraire à l'ordre public et aux bonnes mœurs.

Lorsque cette exploitation est interdite d'un point de vue pénal, la cause et l'objet de tout contrat de ce type sont illicites, étant contraires à l'ordre public comme il ressort du droit pénal.

La doctrine en vigueur a toujours estimé que les dispositions pénales n'exercent aucune influence au niveau civil. Par conséquent, en dépit du fait que, par exemple, un appareil de jeu déterminé figure sur la liste des appareils autorisés, ce jeu n'est pas tolérable sur le plan civil.

En l'absence de l'article 5, les actes préparatoires, comme la conclusion d'un contrat de concession, d'un contrat d'achat d'une table de roulette et autres, restent également des actes illégaux sur le plan civil. D'où l'existence de cet article 5 qui permet d'éviter

De amendementen nrs. 99 en 155 worden aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Het geamendeerde artikel 3 wordt aangenomen met 10 tegen 2 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 4

Dit artikel geeft geen aanleiding tot opmerkingen en wordt aangenomen met 12 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 5

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 82 in :

« Het voorgestelde artikel 5 schrappen. »

Verantwoording

De contracterende partijen dienen op grond van gelijkheid tegenover elkaar te staan.

Een lid is van oordeel dat dit artikel de rechten van de Schatkist wil veilig stellen opdat de belastingen op de kansspelen geïnd kunnen worden.

De minister legt uit dat het artikel 5 tegemoet komt aan een opmerking van de Raad van State dat krachtens de artikelen 6, 1131, 1963 en 1967 van het Burgerlijk Wetboek, contracten met het oog op spelen die geen behendigheids- of sportspelen zijn en met het oog op de exploitatie ervan, geen dwingende burgerrechtelijke kracht hebben. Deze stelling creëert een groot probleem, onder meer wat betreft de concessieovereenkomsten, die, zonder het artikel 5, buiten de wet zouden vallen. De artikelen 1965 en 1967 van het Burgerlijk Wetboek zijn niet van toepassing omdat het niet om contracten van spel of weddenschap gaat. De oorzaak en het voorwerp van dergelijke overeenkomsten zal ongeoorloofd zijn indien de kansspeexploitatie zelf strijdig is met de openbare orde en de goede zeden.

Als deze exploitatie penaal verboden is, dan heeft elke overeenkomst daaromtrent een ongeoorloofd voorwerp en oorzaak gelet op de strijdigheid met de openbare strafrechtelijke orde.

De heersende rechtsleer heeft altijd gemeend dat de strafrechtelijke bepalingen geen enkele invloed uitoefenen op het burgerrechtelijk gebied. Bijgevolg, ondanks het feit dat bijvoorbeeld een bepaald speltoestel voorkomt op de lijst van de toegelaten spelen, is dit spel burgerrechtelijk niet tolereerbaar.

Zonder het artikel 5 blijven ook de voorbereidende handelingen, zoals een concessieovereenkomst, het contract tot aankoop van een roulettetafel en dergelijke, onwettig op burgerrechtelijk vlak. Vandaar het artikel 5 zodat de nietigheid van deze overeenkomsten

que l'on puisse prononcer la nullité de ces contrats conclus en vue de l'exploitation des jeux de hasard autorisés par la présente loi sous le seul prétexte que ces jeux de hasard ou établissements de jeux de hasard seraient illicites.

Un membre fait observer que sans l'article 5, l'État ne peut pas percevoir la TVA et le concessionnaire ne peut pas procéder à l'encaissement des droits en fonction de la concession. Si cet article est supprimé, l'État et les différents pouvoirs n'ont plus aucun droit à l'égard d'un tel contrat. Il faut donc conserver l'article 5.

L'article 5 est adopté par 10 voix contre 2 et 1 abstention. L'amendement visant à abroger l'article est par conséquent caduc.

Article 6

M. Weyts dépose l'amendement n° 41, qui est libellé comme suit :

« Remplacer les mots « qu'ils peuvent exploiter » par les mots « qui peuvent être exploités dans l'établissement de jeux. »

Justification

Pour ce qui est des établissements de jeux de classe III, l'on n'envisage pas d'autoriser les jackpots et/ou les machines à rouleaux dans les débits de boissons. L'on n'envisage pas davantage d'élargir l'offre de jeux de hasard. C'est pourquoi il serait préférable de faire figurer dans la loi elle-même les jeux de hasard autorisés dans les établissements de jeux de classe III et de les définir. Les jeux de hasard qui se trouvent actuellement dans les débits de boissons ne sont pas exploités par le patron du café, mais par une firme spécialisée en la matière, ce que l'on appelle l'exploitant de jeux automatiques.

La loi en projet, dans sa forme actuelle, apporte une modification importante en l'espèce : en effet, les jeux de hasard seront exploités par l'établissement de jeux. En soi, cela ne posera pas de problème aux établissements de jeux de hasard de classe I et II, qui sont habitués à exploiter ces jeux et qui disposent d'une infrastructure permettant l'installation d'un système de contrôle efficace.

Un établissement de jeux de hasard de classe III a son activité principale dans le secteur horeca, plus particulièrement en vendant des boissons destinées à être consommées sur place. Un patron de café confie l'exploitation des jeux de hasard dans son café à un « exploitant de jeux automatiques », qui met les appareils à la disposition des joueurs. Un patron de café n'est jamais propriétaire des appareils qui se trouvent dans son café, ou ne l'est que rarement.

met het oog op exploitatie van de door deze wet toegestane kansspelen, niet kan worden ingeroepen op grond alleen dat deze kansspelen of kansspelinrichtingen ongeoorloofd zouden zijn.

Een lid merkt op dat de Staat zonder dit artikel 5 geen BTW kan innen en dat de concessiehouder geen rechten kan ontvangen op grond van de concessie. Als dit artikel vervalt hebben de Staat en de verschillende overheden geen enkel recht meer ten aanzien van een dergelijk contract. Artikel 5 moet dus gehandhaafd blijven.

Artikel 5 wordt aangenomen met 10 tegen 2 stemmen bij 1 onthouding. Het amendement dat ertoe strekt het artikel te doen schrappen, komt bijgevolg te vervallen.

Artikel 6

De heer Weyts dient het amendement nr. 41 in :

« In dit artikel de woorden « dat zij mogen exploiteren » vervangen door de woorden « dat in de kansspelinrichting mag geëxploiteerd worden. »

Verantwoording

Wat betreft de kansspelinrichting klasse III wordt niet overwogen om jackpots en/of rollenmachines in drankgelegenheden toe te laten. Evenmin wordt een uitbreiding van het kansspelaanbod overwogen. Daarom ware het beter de toegelaten kansspelen in de kansspelinrichtingen klasse III in de wet zelf op te nemen en te bepalen. De kansspelen die zich momenteel in drankgelegenheden bevinden, worden niet geëxploiteerd door de caféhouder zelf maar wel door een daarin gespecialiseerde firma, de zogenaamde automatenexploitant.

In zijn huidige vorm brengt het wetsontwerp daarin een grote verandering : de kansspelen worden immers geëxploiteerd door de kansspelinrichtingen. Dit stelt op zich geen probleem voor de kansspelinrichtingen klasse I en II, die met deze exploitatie vertrouwd zijn en die over een infrastructuur beschikken die de installatie van een efficiënt controlesysteem mogelijk maakt.

De hoofdactiviteit van een kansspelinrichting klasse III ligt op het vlak van de horeca, meer bepaald de verkoop van drank voor verbruik ter plaatse. Een cafébaas vertrouwt de exploitatie van kansspelen in zijn café toe aan een « automatenexploitant », die de toestellen daar ter beschikking stelt van de spelers. Een cafébaas is zelden of nooit eigenaar van de toestellen die zich in zijn café bevinden.

En outre, il faut préférer l'installation d'un système de contrôle efficace chez \pm 300 exploitants de jeux automatiques, qui, en fait, sont également responsables de l'exploitation de ces appareils, à celle d'un système de contrôle dans environ 30 000 débits de boissons, dont il est prouvé statistiquement qu'ils changent d'exploitant en moyenne tous les dix-huit mois et dont les exploitants ne connaissent absolument rien à l'exploitation des jeux de hasard.

L'auteur de l'amendement souligne que le système de contrôle mis en place par la loi est très important. Il n'est pas possible d'organiser le contrôle de 30 000 débits de boissons qui changent d'exploitant, en moyenne, tous les 18 mois. D'ailleurs, un cafetier n'est que rarement, voire jamais, propriétaire des appareils de jeux de hasard installés dans son café. Sont propriétaires, les établissements habilités à cette fin. C'est pourquoi l'amendement dispose que l'article 6 doit renvoyer aux exploitants de jeux de hasard placés dans des cafés, et non aux cafetiers proprement dits.

Selon un commissaire, cet amendement part de l'hypothèse que le café est exploité par une société.

Si le café n'est pas exploité par une de société mais à titre individuel par l'exploitant, l'amendement ne crée-t-il pas une solidarité entre les exploitants successifs? Imaginons un exploitant qui, après 18 mois d'exploitation, cède son café à un autre. La question est de savoir si les faits délictueux qui se sont produits sous l'exploitant précédent, vont concerner le successeur qui, sur le plan individuel, n'a rien à se reprocher.

D'après son auteur, cet amendement a précisément pour objet de résoudre le problème des exploitants de café individuels. Il existe actuellement environ 300 exploitants d'appareils automatiques qui sont, en fait, responsables de l'exploitation des appareils dans les cafés. Quasiment aucun cafetier n'exploite lui-même les jeux. Il reçoit, pour l'exploitation, un pourcentage qui lui permet de payer à peu près le prix du bail.

Il est primordial de conclure avec les 300 exploitants d'appareils automatiques des accords en vue d'un raccordement informatique en ligne avec l'ordinateur central du ministère des Finances. À l'étranger aussi, c'est ainsi que le contrôle est organisé: chaque mise introduite dans un appareil et chaque gain qu'il distribue sont enregistrés dans un ordinateur central. Un tel système de contrôle ne peut être organisé que si la partie intéressée est l'exploitant des jeux de hasard, et non un des 30 000 débits de boissons qui changent d'exploitant tous les 18 mois. L'investissement que constitue un raccordement en

De installatie van een efficiënt controlesysteem bij \pm 300 automatenexploitanten, die in feite ook verantwoordelijk zijn voor de exploitatie van deze toestellen, is daarenboven te verkiezen boven een controlesysteem in ongeveer 30 000 drankgelegenheden waarvan statistisch bewezen is dat ze gemiddeld om de 18 maand van uitbater veranderen en die niet in het minst vertrouwd zijn met de exploitatie van kansspelen.

De auteur van het amendement onderstreept dat het controlesysteem dat in de wet wordt uitgebouwd zeer belangrijk is. Een controle organiseren van 30 000 drankgelegenheden die gemiddeld om de 18 maanden van uitbater veranderen, is niet mogelijk. Trouwens, een cafébaas is zelden of nooit eigenaar van de kansspelen in zijn café. Eigenaar zijn de inrichtingen die ertoe gemachtigd zijn. Daarom stelt het amendement dat in artikel 6 moet verwezen worden naar de exploitanten van kansspelen in cafés en niet naar de cafébazen zelf.

Volgens een commissielid gaat dit amendement uit van de veronderstelling dat het café door een vennootschap wordt uitgebaat.

Indien het café niet wordt geëxploiteerd door een vennootschap maar door een individuele exploitant, zou dit amendement dan geen hoofdelijke aansprakelijkheid scheppen tussen de opeenvolgende exploitanten? Nemen wij het geval van een exploitant die na achttien maanden zijn café aan iemand anders overlaat. De vraag is dan of strafbare feiten die onder de eerste exploitant hebben plaatsgevonden, ook de opvolger zullen treffen die zich persoonlijk niets te verwijten heeft.

Volgens de auteur heeft dit amendement precies tot doel om het probleem van de individuele caféuitbaters op te lossen. Er zijn nu ongeveer 300 automatenexploitanten die in feite verantwoordelijk zijn voor de exploitatie van de toestellen in cafés. Praktisch geen enkele cafébaas baat zelf de spelen uit. Voor de uitbating ontvangt hij een percentage waarmee hij praktisch de pachtprijs kan betalen.

Het is van het grootste belang dat met de 300 automatenexploitanten afspraken worden gemaakt voor een on-line verbinding per computer naar de centrale computer in het ministerie van Financiën. Ook in het buitenland wordt zo de controle georganiseerd: iedere inworp van geld en uitgekeerde winst wordt geregistreerd in een centrale computer. Een dergelijk controlesysteem kan alleen maar georganiseerd worden als de betrokken partij de exploitant van de kansspelen is en niet één van de 30 000 drankgelegenheden waarvan om de 18 maanden de uitbater verandert. De investering van

ligne avec l'ordinateur central peut être exigé des exploitants de jeux de hasard, mais non des cafetiers.

Un autre membre estime que le contrôle peut se faire d'une autre façon et qu'il n'est pas nécessaire de modifier le texte de l'amendement gouvernemental.

Le ministre souligne que la philosophie de l'amendement gouvernemental n'est pas tout à fait la même que celle de l'amendement n° 41.

Le nombre des débits de boissons disposant de jeux de hasard n'est pas de 30 000, mais d'environ 8 000 cafés où l'on exploite principalement des bingos.

Le gouvernement veut surtout contrôler les actes du cafetier, qui a une certaine responsabilité, car il surveille *de facto* la manipulation et l'éventuel usage abusif de l'appareil dans son café. L'article 24 dispose clairement que le cafetier lui-même doit avoir une licence de classe C pour l'exploitation de ce genre d'appareil dans son propre établissement et que l'exploitant de jeux de hasard doit posséder une licence distincte de classe E pour la location, la location-financement, la fourniture et même la simple mise à disposition gratuite. L'article 26 prévoit ensuite l'interdiction de cumul entre les licences des classes A, B, C et D et les licences de classe E. Tant le cafetier que l'exploitant des jeux de hasard doivent donc posséder une licence, et ces licences ne sont pas cumulables.

Finalement, la possibilité de contrôler dans le café un éventuel asservissement au jeu ou d'éventuels usages abusifs de l'appareil appartient au seul cafetier, et non à l'exploitant de l'appareil automatique de jeux de hasard, qui se trouve à distance.

L'objectif est clair: l'amendement gouvernemental vise à faire obstacle à tous les abus en matière de blanchiment, surtout dans le cas des casinos.

Un commissaire demande si le nombre des débits de boissons (8 000) n'obstrue pas le contrôle.

Le ministre affirme qu'en soi, ce nombre n'est pas un obstacle, dans la mesure où la loi dispose explicitement que les coûts seront récupérés auprès du secteur des jeux de hasard lui-même.

Selon l'intervenant suivant, imputer la responsabilité aux cafetiers et non aux exploitants est une grande erreur, car on ne peut pas de la sorte assurer le contrôle.

Les cafetiers doivent certes vérifier s'il n'y a pas de mineurs qui jouent, mais le contrôle du système, de la dépendance au jeu et des activités à la limite de la criminalité n'est possible que si l'ensemble peut être repris dans un réseau soumis à un contrôle central. Aux Pays-Bas, par exemple, on peut contrôler chaque café quotidiennement: combien de pièces ont été

een on-line verbinding naar de centrale computer kan wel gevraagd worden aan de uitbaters van kansspelen, maar niet aan cafébazen.

Een ander lid meet dat de controle op een andere manier kan gebeuren en dat het niet nodig is om de tekst van het regeringsamendement te wijzigen.

De minister wijst op de filosofie van het regeringsamendement die niet helemaal dezelfde als deze van het amendement nr. 41.

Het aantal drankgelegenheden waar kansspelen worden aangeboden, bedraagt geen 30 000, maar wel ongeveer 8 000 cafés waar voornamelijk bingo's worden geëxploiteerd.

De regering wil voornamelijk de handelingen van de cafébaas, die een bepaalde verantwoordelijkheid draagt, controleren want hij heeft de facto toezicht op de manipulatie en het eventueel misbruik van het toestel in zijn café. In artikel 24 wordt duidelijk bepaald dat de cafébaas zelf een vergunning klasse C nodig heeft voor de exploitatie van een dergelijk apparaat in zijn eigen inrichting en dat de exploitant van kansspeltoestellen voor de verhuur, de leasing, de levering en zelfs de eenvoudige gratis ter beschikking stelling, een aparte vergunning klasse E nodig heeft. Artikel 26 voorziet vervolgens het verbod van cumul van de vergunningen van de klassen A, B, C en D en de vergunningen van klasse E. Zowel de cafébaas als de exploitant van de kansspelen moeten dus beide een vergunning hebben en deze vergunningen zijn niet cumuleerbaar.

Uiteindelijk kan alleen de cafébaas in zijn café mogelijke gokspelverslaving en mogelijke misbruiken van het toestel controleren en niet de ver verwijderde exploitant van de kansspelautomaat.

De bedoeling is duidelijk: het regeringsamendement wil alle misbruiken aangaande witwassen tegen gaan, vooral in het geval van de casino's.

Een lid vraagt of het aantal drankgelegenheden (8 000) geen beletsel is voor de controle.

De minister stelt dat dit aantal op zich niet storend is in de mate dat de wet uitdrukkelijk bepaalt dat de kosten zullen worden gerecupeerd op de kansspelsector zelf.

Volgens een volgende spreker is het een grote vergissing om de verantwoordelijkheid te leggen bij de cafébazen en niet bij de exploitanten, want op die manier kan de controle niet verzekerd worden.

Cafébazen moeten wel nagaan of er geen minderjarige spelen, maar de controle over het systeem, spelverslaving en activiteiten op de rand van de criminaliteit, is alleen mogelijk als het geheel kan opgenomen worden in een netwerk dat centraal kan gecontroleerd worden. Zo kan men bijvoorbeeld in Nederland alle dagen ieder café controleren: hoeveel munten in

mises dans un appareil déterminé, et combien en sont sorties. Un système parfaitement satisfaisant y a été mis au point. L'objet de la proposition de loi est aussi de mettre sur pied un système aussi étanche, mais on n'y parviendra qu'en l'organisant avec les exploitants de jeux de hasard, et non avec les cafetiers.

Le représentant du ministre des Finances expose que le problème du contrôle est un point délicat dès l'instant où le gouvernement a pris position en cette matière dans le cadre de l'amendement n° 39. L'idée centrale en l'espèce était d'interdire tout cumul de licences entre les exploitants de jeux, d'une part, et les personnes impliquées dans la fabrication, l'importation, la vente, la location et la distribution, d'autre part. En cela, le projet du gouvernement est cohérent.

Il est néanmoins évident que cette façon de procéder va provoquer, dès le démarrage de la commission, un afflux de dossiers en vue de l'octroi d'une licence C dont le nombre peut d'ores et déjà être évalué à 8 000. Ce nombre correspond en effet aux cafés dans lesquels sont exploités aujourd'hui des appareils de jeu qui tomberont dans le champ d'application de la loi. En outre, ces dossiers seront introduits par des personnes qui ne sont pas — pour l'immense majorité d'entre elles — propriétaires desdits appareils et qui ne sont donc impliquées que de façon indirecte dans l'exploitation desdits jeux.

Dans cet ordre d'idées, le sous-amendement ne représente certainement pas un progrès dès lors qu'il aurait pour résultat d'augmenter — de façon potentielle en tout cas — le nombre de candidatures à l'obtention d'une licence. En effet, en réservant la licence à l'établissement de classe III, le nombre de dossiers pourrait grimper à environ 30 000, ce qui correspond au nombre de cafés actuellement en exploitation en Belgique.

En ce qui concerne le contrôle, son efficacité maximale serait garantie en ne permettant l'exploitation de jeux de hasard dans les cafés qu'aux exploitants réels de ces jeux qui ne sont pas, sauf exception, les tenanciers de cafés. De la sorte, la commission et son secrétariat pourraient se concentrer sur un plus petit nombre de dossiers (environ 300) mais relatifs aux personnes tirant directement profit de l'exploitation. Tant du point de vue du fonctionnement de la commission que de l'efficacité fiscale, cette solution serait à préconiser. Néanmoins, elle romprait la cohérence évoquée ci-avant en matière de cumul de licences.

Un membre demande si parmi les 300 exploitants de jeux de hasard, la répartition se fait de manière équilibrée ou s'il existe des accords entre eux.

Un commissaire répond que les exploitants de jeux de hasard sont des firmes indépendantes qui fonction-

een bepaald toestel worden gestopt, hoeveel er worden uitgeworpen. Hier is een volledig sluitend systeem uitgebouwd. De bedoeling van het wetsvoorstel is ook een dergelijk sluitend systeem op te stellen, maar dat kan alleen als het wordt georganiseerd met de exploitanten van kansspelen en niet met de cafébazen.

De vertegenwoordiger van de minister van Financiën licht toe dat het probleem van de controle een delicaat punt is door het standpunt van de regering in het raam van amendement nr. 39. Het centrale idee was alle cumulaties van vergunningen te verbieden tussen de exploitanten van spelen enerzijds en personen die betrokken zijn bij de fabricage, de invoer, de verkoop, de plaatsing en de distributie anderzijds. Op dat vlak is het regeringsontwerp coherent.

Het is echter evident dat die wijze van handelen van bij het begin van de werking van de commissie een toevloed van dossiers zal veroorzaken voor het toekennen van een vergunning C, waarvan men nu al het aantal op 8 000 kan schatten. Dit aantal stemt immers overeen met de drankgelegenheden waarin thans speelapparaten worden geëxploiteerd die onder het toepassingsgebied van de wet zullen vallen. Bovendien zullen die dossiers worden ingediend door personen die voor de overgrote meerderheid geen eigenaar zijn van die toestellen en die dus indirect zullen betrokken zijn bij de exploitatie van die spelen.

In dat verband is het subamendement beslist geen vooruitgang omdat het als resultaat zou hebben dat het aantal kandidaten voor het verkrijgen van een vergunning zou toenemen, althans potentieel. Door de vergunning uitsluitend te verlenen aan de inrichtingen van klasse III zou het aantal dossiers immers kunnen stijgen tot ongeveer 30 000, wat overeenstemt met het aantal cafés dat thans in België wordt geëxploiteerd.

Voor de controle zou een maximale doeltreffendheid worden verzekerd door de exploitatie van kansspelen in de drankgelegenheden alleen toe te staan aan de feitelijke exploitanten van die spelen die, op een enkele uitzondering na, niet de caféhouders zijn. Op die wijze zou de commissie en haar secretariaat zich kunnen concentreren op een kleiner aantal dossiers (ongeveer 300), die dan betrekking hebben op personen die rechtstreeks voordeel halen uit de exploitatie. Zowel uit het standpunt van de werking van de commissie als uit dat van de fiscale doelmatigheid is die oplossing te verkiezen. Niettemin zou zij de samenhang verbreken waarover hierboven sprake inzake het cumuleren van vergunningen.

Een lid vraagt zich af of er onder de 300 exploitanten van kansspelen een evenwichtige verdeling bestaat, dan wel of er akkoorden zijn tussen hen.

Een commissielid antwoordt dat de uitbaters van kansspelen onafhankelijke firma's zijn die autonoom

nent de manière autonome, sans se mettre d'accord entre elles. La concurrence entre les exploitants est assez forte.

Le représentant du ministre des Finances explique que ces 300 entreprises sont de tailles très différentes : certaines exploitent plus de 2 000 appareils, d'autres couvrent entre cinq et dix bingos. Toutefois, il est évident que des sociétés qui existent sous des noms différents peuvent avoir des actionnaires qui sont les mêmes. Ceci peut difficilement être empêché.

Il ne peut y avoir une situation de monopole avec 300 sociétés qui sont réparties du nord au sud, de l'est à l'ouest du pays. Entre les sociétés, il existe bien des accords sur la répartition géographique de leur aire d'influence. En général, il s'agit d'un « gentlemen's agreement ». Est-ce admissible ou non ?

L'avantage de permettre un contrôle sur les titulaires de licence E est qu'il s'agit d'un contrôle direct sur les titulaires mêmes et sur leurs activités financières. On ne sera pas obligé de passer par un tenancier de café.

L'intervenant indique également qu'il est possible que certains patrons de café soient propriétaires des appareils dans leur établissement, mais cette situation doit être marginale à cause de la relative haute technicité de ces appareils. Un individu isolé n'a pas nécessairement les possibilités d'acquérir le *know-how* et le matériel nécessaire à leur entretien et leur réparation. Personnellement, le représentant du ministre des Finances ne connaît pas de patron de café qui soit propriétaire, mais cette possibilité ne peut pas être exclue.

Une membre de la commission se demande si, pour un établissement avec des jeux de hasard, un patron de café fait plutôt un bénéfice par le fait que ses clients jouent sur la machine, restent plus longtemps dans l'établissement et consomment donc plus, ou s'il fait un bénéfice grâce au pourcentage sur le revenu de la machine.

Le représentant du ministre des Finances explique que la plupart des contrats entre les patrons de cafés et les exploitants de jeux automatiques sont des contrats de commission, dont la part classique est 50-50. Parfois, dans des situations particulières, la part du patron de café est augmentée, par exemple dans un café qui rapporte bien et où le propriétaire du jeu souhaite rémunérer les bonnes performances du patron.

La membre en déduit que le cafetier a tout intérêt à ce que sa clientèle joue beaucoup sur les jeux qui se trouvent dans son café.

Le représentant du ministre des Finances admet que, dans l'absolu, la réponse est affirmative. Certains patrons de café sont particulièrement actifs dans

werken, zonder onderlinge afspraken. De concurrentie tussen de exploitanten is eerder nogal hard.

De vertegenwoordiger van de minister van Financiën licht toe dat die 300 bedrijven van heel verschillende omvang zijn: sommigen exploiteren meer dan 2 000 toestellen en andere hebben tussen vijf en tien bingos. Het spreekt echter vanzelf dat vennootschappen die onder verschillende namen bestaan, aandeelhouders kunnen hebben die dezelfde zijn. Dat kan moeilijk worden verhinderd.

Met 300 maatschappijen die in het land verspreid zijn van noord tot zuid en van oost tot west, kan er geen monopoliesituatie bestaan. Tussen de maatschappijen zijn er wel degelijk akkoorden over de geografische verdeling van hun invloedssfeer. In het algemeen gaat het om een ereakkoord. Is dat al dan niet toelaatbaar ?

Het voordeel van een controle op de houders van vergunning E is dat het om een rechtstreekse controle gaat op de vergunningshouders zelf en op hun financiële activiteiten. Men zal niet verplicht zijn via een exploitant van een drankgelegenheden te gaan.

Spreker verklaart ook dat het mogelijk is dat sommige cafébazen zelf eigenaar zijn van de toestellen in hun inrichting, maar dat dit toch randgevallen zijn wegens het erg technische karakter van de toestellen. Een individu heeft niet noodzakelijk de mogelijkheden om de knowhow te verwerven en het noodzakelijke materieel voor onderhoud en herstelling. Persoonlijk kent de vertegenwoordiger van de minister geen cafébaas die eigenaar is, maar die mogelijkheid kan niet worden uitgesloten.

Een lid van de commissie vraagt zich af of een cafébaas in een inrichting met kansspelen zijn winst haalt uit het feit dat de klanten op de toestellen spelen, langer in de zaak blijven en dus meer verbruiken dan wel of zijn winst komt uit een percentage op de inkomsten uit het toestel.

De vertegenwoordiger van de minister van Financiën verklaart dat de meeste contracten tussen cafébazen en exploitanten van kansspelen commissieovereenkomsten zijn, waarvan de klassieke verdeling 50/50 is. In bijzondere omstandigheden wordt het aandeel van de cafébaas verhoogd, bijvoorbeeld in een café dat zeer goed opbrengt en waar de eigenaar van de spelen het goede resultaat van de baas wil belonen.

Het lid leidt daaruit af dat de cafébaas er alle belang bij heeft dat zijn klanten veel spelen.

De vertegenwoordiger van de minister van Financiën erkent dat dit in het algemeen het geval is. Sommige cafébazen zijn bijzonder actief om hun

le fait de pousser leur clientèle à jouer, d'autres voient leur appareil plutôt comme faisant partie du décor.

Sur un total de 30 000 cafés en Belgique, environ 8 000 cafés disposent de ces appareils. Fin 1990, avant les mesures restrictives prises par le ministre de la Justice et les mesures principalement fiscales en Flandre, il y avait environ 20 000 bingos en Belgique. Ces mesures restrictives ont eu un effet positif sur la limitation du nombre d'appareils en exploitation. De ce fait, il ne reste actuellement que 11 000 bingos.

Un autre commissaire répète que l'on ne peut ignorer la situation existante. Comme le représentant du ministre des Finances l'a admis, chaque cafetier fait aujourd'hui appel à un titulaire d'une licence E. Si l'amendement n'est pas adopté, la situation existante sera totalement perturbée.

Un autre membre fait observer que si on s'engage dans cette voie, il faut adapter le libellé de la classe E puisque la classe E ne prévoit pas l'exploitation des jeux automatiques.

L'intervenant estime toutefois qu'il faut rencontrer la situation existante et ne pas la changer brutalement du jour au lendemain. Le texte du gouvernement reviendra à dire que les propriétaires actuels ne peuvent plus l'être demain.

Le représentant du ministre des Finances répond que la volonté du gouvernement était d'éviter tout cumul de licence entre, d'une part, tout ce qui concerne la fourniture, la fabrication, etc., des jeux automatiques et, d'autre part, l'exploitation proprement dite.

Selon le ministre de la Justice, les articles qui concernent cette problématique sont, d'abord l'article 24, 3, qui dispose que la licence de classe C permet, pour des périodes de cinq ans renouvelables, l'exploitation d'un établissement de jeux de classe III ou débit de boissons, et l'article 38, selon lequel les établissements de jeux de hasard de classe III ou débits de boissons sont des établissements où, d'une part, peuvent être vendues des boissons mais dans lesquels, d'autre part, sont exploités au maximum trois jeux de hasard. Ces articles ne prévoient donc pas que c'est nécessairement le cafetier lui-même qui doit exploiter les jeux de hasard dans son débit de boissons. Il peut éventuellement donner à un tiers, titulaire d'une licence de classe E, l'autorisation de le faire. Ensuite, l'article 47 dispose qu'une licence de classe E est accordée à celui qui se charge de la vente, de la location-financement et de la mise à disposition de jeux de hasard.

Le texte de l'amendement gouvernemental traduit parfaitement la pratique actuelle.

Un commissaire ne partage pas l'avis du ministre, qui ignore l'article 6, qui impose une limitation.

klanten tot spelen aan te zetten, maar andere zien hun toestellen uitsluitend als deel van het decor.

Op het totaal van 30 000 café's in België beschikken er 8 000 over die toestellen. Eind 1990, dus vóór de beperkende maatregelen die de minister van Justitie heeft genomen en de hoofdzakelijk fiscale maatregelen in Vlaanderen, waren er in België ongeveer 20 000 bingo's. Die beperkende maatregelen hebben een positief effect gehad op de beperking van het aantal geëxploiteerde toestellen. Daardoor zijn er thans maar 11 000 meer.

Een ander commissielid herhaalt dat de bestaande toestand niet mag genegeerd worden. Zoals de vertegenwoordiger van de minister van Financiën heeft toegegeven doet elke cafébaas nu een beroep op een vergunninghouder E. Als het amendement niet aanvaard wordt, dan wordt de bestaande toestand volledig op zijn kop gezet.

Een ander lid merkt op dat men, indien in die richting verder wordt gegaan, de benaming van klasse E zal moeten aanpassen aangezien klasse E niet voorziet in de exploitatie van speelautomaten.

Spreker is evenwel van mening dat men moet tegemoetkomen aan de bestaande toestand en niet een abrupte wijziging invoeren van de ene dag op de andere. De regeringstekst zou erop neerkomen dat de huidige eigenaren morgen eigenaar af zijn.

De vertegenwoordiger van de minister van Financiën antwoordt dat het de wil van de regering was om alle cumulatie van vergunningen te verbieden tussen enerzijds al wat het leveren, fabriceren enz. van de kansspelen betreft en anderzijds de eigenlijke exploitatie.

Volgens de minister van Justitie zijn de artikelen die betrekking hebben op deze problematiek vooreerst het artikel 24, 3°, dat bepaalt dat de vergunning klasse C voor hernieuwbare periodes van vijf jaar de exploitatie toelaat van een kansspelinrichting klasse III of een drankgelegenheid en het artikel 38 dat zegt dat kansspelinrichtingen klasse III of drankgelegenheden, inrichtingen zijn waar enerzijds drank kan worden verkocht maar anderzijds waarin maximaal drie kansspelen worden geëxploiteerd. Deze artikelen voorzien dus niet dat noodzakelijkerwijze de cafébaas zelf de kansspelen in zijn drankgelegenheid moet exploiteren. Hij kan eventueel de toelating geven aan een derde, een houder van een vergunning klasse E, om dit te doen. Vervolgens stelt artikel 47 dat er een vergunning klasse E wordt toegekend aan diegene die instaat voor verkoop, verhuur, de leasing en de terbeschikkingstelling van kansspelen.

De huidige praktijk wordt perfect vertaald in de tekst van het regeringsamendement.

Een commissielid is het niet eens met de minister, die het artikel 6, waarin een beperking wordt opge-

L'article 24 accorde aux cafetiers le monopole de l'exploitation des jeux de hasard dans des débits de boissons. Un renvoi à l'article 38 n'est absolument pas justifié, puisque cet article ne traite que du nombre de jeux de hasard dans un café.

Un autre commissaire propose de préciser, à l'article 24, 3, ce que l'on entend par exploitation et de disposer que deux formules sont possibles, celle où le propriétaire se charge lui-même de l'exploitation et celle où l'exploitation est sous-traitée.

Selon le ministre, il faut dans ce cas en faire autant pour les classes I et II, car il se peut que l'exploitant d'un luna-parc ne soit pas propriétaire de ses propres appareils et veuille faire appel à un exploitant de classe E pour placer des appareils. Il faut prévoir la possibilité, pour l'exploitant d'un casino ou d'un luna-parc, de louer des appareils.

Le représentant du ministre des Finances explique qu'il est vrai qu'à propos de la tolérance des machines à sous dans les casinos, six des huit casinos du pays avaient créé une société distincte pour les acheter auprès de sociétés spécialisées et les exploiter.

Un membre estime qu'il faut clairement dire que l'exploitant n'est pas nécessairement le patron du café, ni même, dans certains cas, le propriétaire du luna-parc au moins pour une partie de son appareillage. Dans la classe E, l'exploitant est celui qui perçoit directement la recette. Quelqu'un de la classe E n'est pas nécessairement un exploitant, ce qui est contraire à la situation existante.

Le ministre de la Justice en déduit que l'on confond deux choses, notamment, d'une part, l'exploitation des établissements de jeux de hasard et, d'autre part, l'exploitation des jeux de hasard mêmes. Cette confusion est renforcée par le texte actuel de l'article 6, puisque cet article définit les établissements de jeux de hasard selon la nature et le nombre de jeux de hasard qu'ils peuvent exploiter.

Dans cette optique, l'amendement n° 41 peut être accepté. Par contre, sans contester la réalité de la situation actuelle (le patron de café confie l'exploitation des jeux de hasard dans son établissement à un exploitant de jeux automatiques qui met les appareils à la disposition des joueurs), l'amendement n° 42 à l'article 24 empêcherait les exploitants de débits de boissons d'être eux-mêmes propriétaires des jeux exploités dans leur établissement. Il conviendrait dès lors de trouver un texte plus approprié.

Dès qu'on accepte l'amendement, il n'y a plus de confusion possible. Les établissements de jeux de hasard ne sont plus définis par l'exploitation des jeux de hasard. L'article 24 devient cohérent. Les licences des classes A, B et C parlent uniquement de l'exploitation des établissements de jeux de hasard. En ce qui

legd, negeert. In artikel 24 wordt het monopolie van de exploitatie van kansspelen in drankgelegenheden toegekend aan de caféuitbaters. Een verwijzing naar artikel 38 is helemaal niet terecht aangezien dit artikel alleen handelt over het aantal kansspelen in een café.

Een ander commissielid stelt voor om in artikel 24, 3, te preciseren wat men onder exploitatie verstaat en te vermelden dat twee formules mogelijk zijn, namelijk de formule waar de eigenaar zelf de uitbating doet en de formule waar de exploitatie wordt uitbesteed.

Volgens de minister moet dan hetzelfde voor de klassen I en II gedaan worden, want de mogelijkheid bestaat dat de uitbater van een lunapark niet de eigenaar is van zijn eigen toestellen en een beroep wil doen op een exploitant klasse E om toestellen te plaatsen. De mogelijkheid dat een uitbater van een casino of een lunapark toestellen huurt, moet voorzien worden.

De vertegenwoordiger van de minister van Financiën zegt dat het, wat het gedogen van slotmachines in de casino's betreft, juist is dat zes van de acht casino's van het land een afzonderlijke maatschappij hadden opgericht om ze te kopen bij gespecialiseerde firma's en ze te exploiteren.

Een lid meent dat duidelijk moet worden gezegd dat de exploitant niet noodzakelijk de cafébaas is en zelfs in sommige gevallen niet de eigenaar van het lunapark, althans voor een gedeelte van de toestellen. In klasse E is de exploitant degene die rechtstreeks de ontvangsten int. Iemand van klasse E is niet noodzakelijk een exploitant, wat in strijd is met de bestaande toestand.

De minister van Justitie leidt daaruit af dat hier twee zaken worden verward, te weten enerzijds de exploitatie van kansspelinrichtingen en anderzijds de exploitatie van de kansspelen zelf. Deze verwarring wordt nog versterkt door de huidige tekst van artikel 6, aangezien dit artikel de kansspelinrichtingen definieert volgens aard en aantal van de kansspelen die zij mogen exploiteren.

In dat verband is amendement nr. 41 aanvaardbaar. Zonder de huidige feitelijke toestand te betwisten (de cafébaas draagt de exploitatie van de kansspelen in zijn inrichting op aan een exploitant van speelautomaten die de toestellen ter beschikking stelt van de spelers), dient te worden gezegd dat amendement nr. 42 op artikel 24 de exploitanten van drankgelegenheden zou verhinderen zelf eigenaar te zijn van de spelen die zij exploiteren. Daarom moet een meer geschikte tekst worden gevonden.

Als men het amendement aanneemt is er geen verwarring meer mogelijk. De kansspelinrichtingen worden niet langer gedefinieerd door het exploiteren van kansspelen. Artikel 24 wordt dan samenhangend. De vergunningen van de klassen A, B en C hebben het uitsluitend over het exploiteren van kans-

concerne les licences de classe C, elles prévoient que leurs titulaires peuvent exploiter un établissement de jeux de hasard, tandis que la licence de classe E prévoit la mise à disposition des jeux de hasard, mais pas leur exploitation. On pourrait contourner le problème en ajoutant l'exploitation à la licence de classe E.

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 83 :

«À l'article 6 proposé, remplacer les mots «les établissements de jeux de classe II ou salles de jeux automatiques» par les mots «les établissements de jeux de classe II ou salles permanentes de jeux de hasard automatiques.»

Justification

La notion de «jeux automatiques» est vague. Il est préférable d'utiliser l'expression «jeux de hasard automatiques» qui correspond à l'expression qui est utilisée aux Pays-Bas et qui indique clairement que les jeux en question sont des jeux automatiques impliquant l'utilisation d'argent — l'existence de paris — et la possibilité d'en perdre. En insérant l'adjectif «permanentes» l'on a voulu établir une distinction entre les luna-parcs/salles de jeux automatiques/salles de jeux de hasard automatiques, dans lesquelles on peut jouer pour de l'argent, et les attractions foraines itinérantes qui ne présentent aucun danger. Les attractions foraines, que l'article 3.3 exclut du champ d'application de la loi, qui ne nécessitent qu'une mise très modique et qui ne permettent pas aux joueurs d'obtenir plus qu'un avantage matériel limité, sont un exemple de jeux que l'on ne pratique que pour s'amuser. Il faut qu'on puisse continuer à le faire sous l'emprise de la nouvelle loi.

Il va de soi qu'il faut apporter les modifications rédactionnelles en question partout où cela s'avère nécessaire.

L'auteur déclare que cet amendement est le corollaire logique de l'amendement n° 81, qui réserve aux établissements exploités à l'occasion de kermesses la dénomination de «luna-parc» et aux établissements de jeux de classe II la dénomination néerlandaise, à savoir «de gokautomatenhallen» (salles de jeux de hasard automatiques).

Le ministre note que l'article 130, C, de la loi néerlandaise sur les jeux de hasard utilise expressément le terme «speelautomatenhal», et non «gokautomatenhal». La terminologie actuelle de l'amendement gouvernemental est conforme à la législation néerlandaise.

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 84 :

«À l'article 6 proposé, remplacer les mots «trois classes» par les mots «cinq classes» et ajouter les mots

spelinrichtingen. De vergunningen van klasse C schrijven voor dat de houders een kansspelinrichting mogen exploiteren, terwijl de vergunning klasse E het ter beschikking stellen van kansspelen regelt, maar niet de exploitatie. Het probleem zou kunnen worden omzeild door aan de vergunning klasse E ook de exploitatie toe te voegen.

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 83 in :

«In het voorgestelde artikel 6, de woorden «kansspelinrichtingen klasse II of speelautomatenhallen» vervangen door de woorden «kansspelinrichtingen klasse II of vaste gokautomatenhallen.»

Verantwoording

Het begrip «speelautomaat» is een vaag begrip. Beter is het gebruik, naar Nederlands model, van de term «gokautomaat» waardoor onmiddellijk duidelijk wordt dat het gaat over automaten waarbij met geld wordt gespeeld — dus wordt gegokt — en waarbij geld kan verloren worden. Het invoegen van de specificatie «vaste» heeft tot doel het onderscheid tussen de lunaparken/speelautomatenhallen/gokautomatenhallen enerzijds waar voor geld kan gespeeld worden en ongevaarlijke rondtrekkende kermisattracties, anderzijds, vast te stellen. Kermisattracties, die volgens artikel 3.3 worden uitgesloten van de wet en waar enkel met een zeer beperkte inzet wordt gespeeld en waar de speler slechts een stoffelijk voordeel van beperkte aard kan verkrijgen, zijn een voorbeeld waarbij enkel voor amusement wordt gespeeld. Dit moet, ook binnen de nieuwe wet, mogelijk blijven.

Het spreekt voor zich dat de aanpassing van de termen consequent in alle relevante artikelen moet doorgezet worden.

De auteur verklaart dat dit amendement een logisch gevolg is van het amendement nr. 81 waarbij voor de inrichtingen op kermissen, de benaming «lunapark» wordt weerhouden en voor de kansspelinrichtingen klasse II, de Nederlandse benaming, namelijk «de gokautomatenhallen».

De minister stipt aan dat in artikel 130, C, van de Nederlandse wet op de kansspelen uitdrukkelijk wordt gesproken over een «speelautomatenhal» en niet over een «gokautomatenhal». De huidige terminologie van het regeringsamendement is in overeenstemming met de Nederlandse wetgeving.

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 84 in :

«In het voorgestelde artikel 6, de woorden «drie klassen» vervangen door de woorden «vijf klassen»

« de classe IV ou la Loterie nationale et de classe V ou les établissements organisateurs de paris » après les mots « classe III ou débits de boissons. »

Justification

La loi doit être applicable à la Loterie nationale, sans quoi la porte sera ouverte à l'arbitraire. Elle doit être applicable également aux établissements qui organisent des paris.

Les classes ne sont pas citées par ordre d'importance.

Cet amendement est le corollaire logique de l'amendement n° 58 à l'article 3.

Le ministre ne peut accepter cet amendement et renvoie à sa réponse relative à l'amendement n° 58.

Les amendements n°s 83 et 84 sont rejetés par 10 voix contre 2 et une abstention.

L'amendement n° 41 et l'article 6 ainsi amendé sont adoptés par 10 voix et 3 abstentions.

Article 7

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 59:

« Compléter l'article 7 proposé par la phrase suivante: « La commission des jeux de hasard rend un avis à ce sujet. »

Justification

Il est indiqué de manière explicite dans le commentaire des articles qu'il appartient au Roi de décider plus tard si des appareils de jeux de hasard avec mécanismes de paiement automatique, entre autres les jackpots, les jeux de poker vidéo, les machines à sous, pourront être admis. Ce n'est pas un hasard s'il s'agit précisément des jeux qui sont le plus susceptibles de créer une dépendance. En tout état de cause, la décision d'ouvrir ces jeux au public doit faire l'objet d'un avis émis par des spécialistes indépendants.

Les auteurs sont d'avis que l'article 7 est un article crucial. L'objectif de l'amendement est que la commission des jeux de hasard rende un avis sur la liste des jeux de hasard et sur le nombre de ces jeux dont l'exploitation est autorisée, étant donné que cette commission est composée d'experts indépendants.

Un commissaire n'est en principe pas opposé à ce que des commissions émettent des avis, mais il souligne que, dans certains cas, ces avis limitent les possibi-

en na de woorden « klasse III of drankgelegenheid » de woorden « klasse IV of de Nationale Loterij en klasse V of de instellingen die weddenschappen organiseren » toevoegen. »

Verantwoording

De Nationale Loterij moet onder het bereik van de wet vallen, anders staat de poort open voor willekeur. Hetzelfde geldt voor de instellingen die weddenschappen organiseren.

De volgorde van opsomming van de klassen is niet indicatief voor hun belang.

Dit amendement is het logisch gevolg van het amendement nr. 58 op artikel 3.

De minister kan dit amendement niet aanvaarden en verwijst naar zijn antwoord bij het amendement nr. 58.

De amendementen nrs. 83 en 84 worden verworpen met 10 tegen 2 stemmen bij één onthouding.

Het amendement nr. 41 en het aldus geamendeerde artikel 6 worden aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 7

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 59 in:

« Het voorgestelde artikel 7 aanvullen met de volgende zin: « De spelcommissie geeft hiervoor een advies. »

Verantwoording

Bij de artikelsgewijze bespreking staat expliciet dat het aan de Koning toekomt later te bepalen of speelapparaten met automatisch betalingsmechanisme, onder meer jackpots, videopokerspelen en slotmachines kunnen worden toegelaten. Niet toevallig worden hier de meest verslavende spelen opgenoemd. Het vrijlaten van deze spelen voor de bevolking moet ten allen tijde worden onderworpen aan het advies van onafhankelijke specialisten.

De auteur is van oordeel dat artikel 7 een cruciaal artikel is. Het amendement strekt ertoe dat de kansspelcommissie advies zou uitbrengen over de lijst van kansspelen en het aantal kansspelen waarvan de exploitatie toegestaan is, omdat deze commissie samengesteld is uit onafhankelijke deskundigen.

Een commissielid heeft in principe geen bezwaar tegen adviezen die door commissies worden uitgebracht, doch in sommige gevallen worden hierdoor

lités du ministre, surtout s'il faut agir d'urgence. Le cas échéant, il se peut que lors de l'arrivée sur le marché d'un appareil déterminé, le ministre doive prendre immédiatement un arrêté royal au lieu de saisir d'abord la commission afin que celle-ci rende un avis qui ne serait même pas contraignant. Le ministre ne prendra de toute façon pas une décision à la légère et consultera d'abord des experts du secteur et de l'administration.

Un autre membre estime en tout cas que si l'amendement est adopté, il doit être complété par la phrase suivante: «Le ministre fixe le délai dans lequel cet avis doit être rendu», de façon qu'en cas d'urgence, la commission soit convoquée immédiatement et rende immédiatement un avis. De cette façon, la procédure n'est pas un retardement.

Un membre déclare qu'il n'est pas favorable à ce que l'on impose un avis à ce stade, mais que si tel devait néanmoins être le cas, il faudrait que cet avis soit contraignant et que le ministre motive sa décision s'il choisissait de ne pas le suivre.

M. Van Goethem dépose l'amendement n° 157, qui est un sous-amendement à l'amendement n° 59:

«Compléter la phrase proposée comme suit:

«dans un délai de trois mois. Le Roi peut ne pas tenir compte de l'avis de cette commission pour autant qu'Il motive sa décision.»

Justification

Le Roi ne peut être empêché de prendre une décision lorsque la commission tarde à rendre son avis. Étant donné l'importance sociale de ce problème, il nous paraît opportun de prévoir une règle permettant au Roi de déroger à l'avis précité pour autant qu'Il motive sa décision.

Un autre membre n'est pas d'accord. Le ministre doit rester entièrement libre de décider, même si l'avis de la commission ne rejoint pas ce qu'il souhaite faire. Il ne faut pas compliquer la notion d'avis.

Le ministre fait remarquer que le public, suivant une tendance actuelle de la société, a davantage confiance en toutes sortes de commissions consultatives qu'en un ministre alors que celui-ci est encore et toujours responsable devant le Parlement. Le ministre cite l'exemple du Conseil supérieur de la Justice: des personnes qui n'ont aucune responsabilité vis-à-vis du Parlement devront se prononcer sur les nominations et sur certaines décisions.

Il est judicieux d'attribuer une compétence consultative à la commission des jeux de hasard, mais elle est

de mogelijkheden van de minister beperkt, vooral indien er dringend moet worden ingegrepen. In casu kan, bij het op de markt komen van een bepaald toestel, het nodig zijn dat de minister onmiddellijk een koninklijk besluit treft in plaats van eerst de commissie samen te roepen die dan nog een niet bindend advies zal geven. De minister zal toch niet lichtzinnig een beslissing nemen en zal eerst deskundigen uit de sector en uit de administratie raadplegen.

Een ander lid meent dat het amendement, als het wordt aangenomen, in elk geval moet worden aangevuld met de volgende zin: «De minister stelt de termijn vast waarbinnen het advies dient te worden uitgebracht», zodat in dringende gevallen de commissie onmiddellijk wordt bijeengeroepen en advies uitbrengt. Op die wijze leidt de procedure niet tot vertraging.

Een lid is geen voorstander om in deze fase een advies op te leggen, doch indien dit toch zou worden gedaan, dan moet het een niet bindend advies zijn en moet de minister zijn afwijkende beslissing motiveren.

De heer Van Goethem dient het amendement nr. 157 in dat een subamendement op het amendement nr. 59 is:

«De voorgestelde zin aanvullen als volgt:

«binnen een termijn van drie maanden. De Koning kan van het advies van deze commissie afwijken mits Hij zijn beslissing met redenen omkleedt.»

Verantwoording

De besluitvorming van de Koning mag niet gehinderd worden door het langdurig uitblijven van een advies. Gezien het maatschappelijk belang van de problematiek lijkt ons een gemotiveerde afwijkingsregel voor de Koning opportuun.

Een ander lid is het daar niet mee eens. De minister moet volledig vrij blijven om te beslissen, ook al beantwoordt het advies van de commissie niet aan wat hij wenst te doen. Het begrip advies mag niet te ingewikkeld worden gemaakt.

De minister merkt op dat het publiek, ingevolge een huidige trend in de samenleving, nu eenmaal meer vertrouwen heeft in allerlei adviescommissies dan in een minister, terwijl een minister nog altijd verantwoordelijkheid verschuldigd is ten aanzien van het Parlement. De minister geeft als voorbeeld de Hoge Raad voor de Justitie: personen die geen verantwoordelijkheid nemen ten aanzien van het Parlement zullen zich moeten uitspreken over benoemingen en bepaalde beslissingen.

Een advies van de kansspelcommissie is zinvol, maar dit is reeds voorzien in het artikel 19. Ingevolge

déjà prévue à l'article 19. Aux termes de cet article, la commission peut donner d'initiative ou à la demande des ministres concernés son avis sur toute initiative législative ou réglementaire. La question est de savoir s'il y a lieu de répéter expressément cette possibilité d'émettre un avis à l'article 7. Un ministre faisant preuve de sagesse usera sans aucun doute de la faculté de recueillir un avis, mais la prise de décision doit rester efficace.

Un membre partage l'avis du ministre. L'article 19 est suffisant. Il souligne que l'article 7 prévoit un arrêté délibéré en Conseil des ministres, ce qui implique que, non seulement le ministre, mais l'ensemble du Conseil des ministres sont responsables. La disposition telle quelle est suffisante.

Un membre ajoute qu'il faut éviter de tomber dans le travers de certaines lois qui soumettent littéralement la décision du gouvernement à l'avis de personnes qui ne sont aucunement responsables et qui sont, non pas élues, mais nommées sur la base d'un équilibre politique.

L'intervenant cite l'exemple de la commission du suivi prévue dans la loi sur les écotaxes: dans toute une série de cas, le ministre est lié par les avis émis par cette commission.

Le Conseil supérieur des finances aussi, dans la branche des finances publiques, émet des avis qui ont pratiquement une force réglementaire à l'égard des pouvoirs subordonnés pour fixer les économies à faire et on ne va certainement pas relâcher tellement la pression dans les années à venir.

Si on adopte l'amendement, il faut que le ministre ait la possibilité d'imposer un délai dans lequel l'avis doit être rendu, sinon l'avis est censé être rendu. Toutefois, le membre admet que dans certains cas d'urgence, cette commission ne peut pas donner l'avis d'initiative, parce qu'elle ignore qu'il y a urgence. Le ministre peut aussi imposer la demande d'avis. Comme en février 1982, le gouvernement belge a décidé de dévaluer le franc et a «oublié» d'avertir, de consulter ou d'informer les partenaires luxembourgeois. De temps en temps, il faut rappeler au ministre qu'il a intérêt à consulter. Il n'y a jamais eu de crise aussi grave entre la Belgique et le Luxembourg que celle qui a découlé de cette «petite» omission.

Un membre estime que le ministre renvoie à juste titre à l'article 19. Si le ministre oubliait de demander un avis à la commission, celle-ci pourrait le rendre de sa propre initiative. Affirmer que, dans certains cas, la commission pourrait ignorer qu'une décision urgente doit être prise est un signe que les membres ne sont pas des experts et ne suivent pas la problématique. Le ministre a raison lorsqu'il plaide pour que des personnes qui sont responsables et qui peuvent être interpellées aient la priorité sur les organes consultatifs.

dit artikel kan de commissie op eigen initiatief of op verzoek van de betrokken ministers advies uitbrengen omtrent wetgevende of regelgevende initiatieven. De vraag is of in artikel 7 nog eens expliciet de mogelijkheid van advies opgenomen moet worden. Een wijs minister zal ongetwijfeld gebruik maken van de mogelijkheid om advies in te winnen, doch de besluitvorming moet efficiënt blijven.

Een lid is het met de minister eens. Artikel 19 moet voldoende zijn. Hij onderstreept dat artikel 7 voorziet in een in Ministerraad overlegd besluit, wat inhoudt dat niet alleen de minister maar de hele ministerraad verantwoordelijk is. Daarom is de bepaling als zodanig voldoende.

Een lid voegt eraan toe dat men moet vermijden dezelfde fout te begaan als in sommige wetten die de beslissing van de regering onderwerpen aan het advies van personen die geen enkele verantwoordelijkheid dragen en niet verkozen zijn, maar die benoemd zijn op grond van het politieke evenwicht.

Spreekster citeert het voorbeeld van de opvolgingscommissie in de wet op de ecotaks: in een groot aantal gevallen was de minister gebonden door de adviezen die de commissie heeft uitgebracht.

Ook de Hoge Raad voor de Financiën brengt, in het domein van de openbare financiën, adviezen uit die praktisch regelgevende kracht hebben ten aanzien van de ondergeschikte besturen om de besparingen vast te leggen. In de komende jaren zal men beslist die druk niet laten afnemen.

Als het amendement wordt aangenomen moet de minister de mogelijkheid krijgen om een termijn vast te stellen waarbinnen het advies moet worden verstrekt of geacht wordt te worden verstrekt. Het lid neemt wel aan dat in sommige spoedeisende gevallen de commissie op eigen initiatief geen advies kan verlenen, omdat zij niet weet dat er haast bij is. De minister kan ook de adviesaanvraag opleggen. In februari 1982 heeft de Belgische regering bijvoorbeeld besloten de frank te devalueren en «vergeten» de Luxemburgse partners te waarschuwen, te raadplegen of te informeren. Van tijd tot tijd moet de minister erop worden gewezen dat een raadpleging belangrijk kan zijn. Er is nooit een zo ernstige crisis tussen België en Luxemburg geweest als die welke voortvloeide uit die «kleine» nalatigheid.

Een lid meent dat de minister terecht verwijst naar artikel 19. Indien de minister zou vergeten een advies te vragen, dan kan de commissie op eigen initiatief een advies geven. Beweren dat de commissie in sommige gevallen niet kan weten dat een dringende beslissing moet genomen worden, houdt in dat de leden geen deskundigen zijn en de problematiek niet volgen. De minister heeft gelijk wanneer hij pleit dat personen die verantwoordelijkheid dragen en kunnen geïnterpelleerd worden, voorrang hebben op adviesorganen.

L'article 19 suffit pour que la commission puisse intervenir dans tous les cas, même afin de contrôler des arrêtés d'exécution.

Un membre exprime sa confiance en l'actuel ministre de la Justice avant de souligner que la loi est aussi élaborée pour l'avenir. En application de l'article 7, un autre ministre de la Justice pourrait décider d'autoriser à nouveau les jackpots. Un avis de la commission serait dans ce cas très utile.

Les amendements n°s 59 et 157 sont adoptés par 12 voix et 1 abstention.

L'article 7 ainsi amendé est adopté par un vote identique.

Article 8

M. Olivier dépose l'amendement n° 100:

« *Au premier alinéa de l'article 8 proposé, entre le mot « fixe » et les mots « le montant maximum », insérer les mots « par arrêté délibéré en Conseil des ministres.»* »

Justification

Il s'agit ici d'aspects essentiels de la prévention de la dépendance au jeu, à savoir la fixation du montant maximum de la mise par possibilité de jeu, de la perte et du gain dans le chef des joueurs et parieurs. Il est dès lors indiqué d'étendre à cet article la formalité de l'arrêté royal à prendre en exécution de l'article 7.

L'auteur souligne que, même s'il a confiance en chacun des ministres, il est préférable que les décisions à propos de telles matières soient prises en Conseil des ministres.

Un membre se dit favorable à l'amendement.

Un autre membre s'inquiète de la tendance à collectiviser continuellement toutes les décisions de l'exécutif. Pour finir, un ministre n'aura plus rien à dire à titre individuel. Cette évolution a terriblement imprégné la vie politique belge. À l'époque où la politique des prix était importante, entre 1958 et 1961, le ministre des Affaires économiques, à titre individuel, prenait les arrêtés ministériels ou royaux nécessaires après discussion sur l'évolution des prix avec le seul premier ministre, une fois par mois. Actuellement, toutes les décisions doivent être prises par le Conseil des ministres, à tel point que le Conseil devient une espèce d'hydrocéphale qui risque l'apoplexie à tout moment parce que tous les ministres sont obligés de soumettre tous leurs problèmes au Conseil des ministres.

Un autre intervenant note que la commission des jeux de hasard se voit conférer des compétences nette-

Artikel 19 volstaat opdat de commissie kan optreden in alle gevallen, zelfs om uitvoeringsbesluiten te controleren.

Een lid spreekt zijn vertrouwen in de huidige minister van Justitie uit, doch onderstreept tevens dat de wet ook voor de toekomst is gemaakt. In toepassing van artikel 7 zou dan een andere minister van Justitie de beslissing om jack-pots weer toe te laten, kunnen nemen. Een advies van de commissie zou dan zeker nuttig zijn.

De amendementen nrs. 59 en 157 worden aangenomen met 12 stemmen bij één onthouding.

Het aldus geamendeerde artikel 7 wordt met dezelfde stemmenverhouding aangenomen.

Artikel 8

De heer Olivier dient het amendement nr. 100 in:

« *In het eerste lid van het voorgestelde artikel 8, tussen het woord « bepaalt » en het woord « voor », de woorden « in een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit » invoegen. »*

Verantwoording

Het gaat hier om essentiële aspecten in de preventie van het gokken, met name het per speelmans vastleggen van het maximumbedrag van de inzet, het verlies en de winst van de spelers en gokkers. De vormvereiste betreffende het koninklijk besluit, zoals dat in uitvoering van artikel 7 zal opgesteld worden, kan bijgevolg best doorgetrokken worden naar dit artikel.

De auteur onderstreept dat ook al heeft hij vertrouwen in individuele ministers, voor dergelijke materies de beslissingen beter worden genomen in Ministerraad.

Een lid verklaart dit amendement te steunen.

Een ander lid is verontrust door de trend om steeds alle beslissingen van de regering gemeenschappelijk te maken. Uiteindelijk zal een minister alleen niets meer te zeggen hebben. Die ontwikkeling is diep in het Belgische politieke leven doorgedrongen. Toen het prijsbeleid zo belangrijk was, tussen 1958 en 1961, nam de minister van Economische Zaken zelf alle ministeriële of koninklijke besluiten die nodig waren, na bespreking over de prijsontwikkeling met alleen de eerste minister, een keer in de maand. Thans dienen alle beslissingen door de Ministerraad te worden genomen zodanig dat die raad een soort waterhoofd wordt, waardoor alles dreigt verlamd te worden omdat alle ministers verplicht zijn te allen tijde al hun problemen in de Ministerraad te brengen.

Een volgende spreker stipt aan dat de kansspelcommissie duidelijk omschreven bevoegdheden krijgt. Is

ment définies. Est-il réellement nécessaire de prévoir, dans un article distinct pour chaque élément afférent à ces compétences, le renvoi au Conseil des ministres ? Il n'appartient pas en fin de compte au Conseil des ministres de déterminer quel jeu de hasard peut être utilisé dans tel établissement ni de fixer les montants maximums des mises ou des pertes des joueurs. Le ministre dispose d'une commission consultative et il ne lui faut dès lors plus demander conseil à tous ses collègues.

Le ministre admet que l'article 8 porte sur des questions qui ont une grande importance sociale, mais cela ne doit pas l'empêcher de prendre ses responsabilités en la matière. Dans la mesure où le ministre prend une décision contraire, le Parlement pourra exercer son contrôle et l'inviter à se justifier séance tenante.

Le ministre déclare qu'il ne s'opposera pas à la décision de la majorité, mais il demande que l'on ne perde pas de vue l'importance des décisions et que l'on détermine si les divers aspects relèvent de la compétence d'un ministre individuel ou du Conseil des ministres.

Un commissaire souligne que personne ne doute de l'actuel ministre de la Justice mais la loi est aussi faite pour l'avenir. Cet article concerne le nœud du problème: la fixation du montant maximum de la mise, des gains et de la perte dans le chef des joueurs et des parieurs. L'intervenant déclare cependant qu'il se rangera à la décision de la majorité.

Selon un autre membre, si l'article 8 est effectivement la clé de voûte de la proposition à l'examen, le législateur ne peut même pas faire confiance au Conseil des ministres et il faudrait que le montant maximum de la mise du gain et de la perte soit fixé par la loi.

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 138:

« Compléter l'article 8 proposé par ce qui suit :

« Art. 8. — Les arrêtés pris en application des articles 7 et 8 cessent de produire leurs effets à la fin du sixième mois suivant leur entrée en vigueur, à moins qu'ils n'aient été confirmés par la loi avant cette échéance. En cas de dissolution des Chambres, le délai est suspendu jusqu'à ce que celles-ci soient à nouveau réunies.

Les arrêtés qui ont été confirmés par la loi, comme prévu ci-dessus, ne peuvent être modifiés, complétés, remplacés ou abrogés que par une loi. »

Justification

L'arbitraire et le manque de sécurité juridique doivent être proscrits. Il est tout à fait logique qu'une

het werkelijk nodig om ieder element van die bevoegdheden in een afzonderlijk artikel door te schuiven naar de ministerraad? Het behoort toch niet tot de taak van de ministerraad om te bepalen welk kansspel in welke instelling kan worden gebruikt, wat de maximumbedragen van de inzetten zijn of het verlies van de spelers. De minister heeft een adviescommissie ter zijner beschikking, het is dan niet meer nodig om nog raad te vragen aan al zijn collega's.

De minister geeft toe dat artikel 8 handelt over aangelegenheden met een groot maatschappelijk belang, doch de minister moet terzake zijn verantwoordelijkheid kunnen nemen. In de mate dat de minister een verkeerde beslissing neemt, dan staat hij onder controle van het parlement dat hem onmiddellijk ter verantwoording kan roepen.

De minister zal zich niet verzetten tegen de beslissing van de meerderheid, doch vraagt het belang van de beslissingen voor ogen te houden en uit te maken of de aspecten behoren tot de bevoegdheid van een individuele minister dan wel van de Ministerraad.

Een commissielid onderstreept dat niemand twijfelt aan de huidige minister van Justitie, doch de wet is ook voor de toekomst gemaakt. Dit artikel handelt over de kern van het probleem: het bepalen van het maximumbedrag van de inzet, de winst en het verlies van spelers en gokkers. Spreker legt zich echter neer bij de beslissing van de meerderheid.

Indien artikel 8 effectief het essentiële artikel van dit wetsvoorstel is, dan mag, volgens een ander lid, de wetgever zelfs geen vertrouwen hebben in de Ministerraad, maar moet het maximumbedrag van de inzet, de winst en het verlies bij wet worden bepaald.

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 138 in:

« Het voorgestelde artikel 8 aanvullen als volgt :

« Art. 8. — De besluiten genomen krachtens de artikelen 7 en 8 houden op uitwerking te hebben op het einde van de zesde maand volgend op hun inwerkingtreding, tenzij zij voor die dag bij wet zijn bekrachtigd. In geval van ontbinding van de Kamers, wordt de termijn geschorst tot de Kamers opnieuw verenigd zijn.

De besluiten die bij wet zijn bekrachtigd zoals hierboven bedoeld, kunnen niet dan bij wet worden gewijzigd, aangevuld, vervangen of opgeheven. »

Verantwoording

Willekeur en gebrek aan rechtszekerheid moeten uitgesloten worden. Het is niet meer dan logisch dat

liste de l'importance de celle des jeux de hasard autorisés, les dispositions relatives à leur nombre et les dispositions définies pour chaque jeu de hasard par le Roi, par la voie d'un arrêté délibéré en Conseil des ministres, soient soumises au Parlement, qui doit les confirmer.

Un des auteurs souligne que les articles 7 et 8 sont effectivement des articles importants et que c'est la raison pour laquelle on propose que les arrêtés qui seront pris en application de ces articles soient confirmés par le Parlement.

Le ministre renvoie à la hiérarchie des valeurs au niveau de la technique législative. Le cas échéant, il ne s'agit pas d'un arrêté royal devant être confirmé par la loi.

Plusieurs membres ajoutent qu'en effet, il ne s'agit pas d'un arrêté de pouvoir spécial, mais bien d'un arrêté ordinaire.

L'amendement n° 100 est retiré par son auteur. L'amendement n° 138 est rejeté par 10 voix contre 2, et 1 abstention.

L'article 8 est adopté par 10 voix et 3 abstentions.

Article 9

Cet article ne donne lieu à aucune question et est adopté par 12 voix et 1 abstention.

Article 10

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 85 :

«Au § 1er de l'article 10 proposé, remplacer les mots «dont un magistrat qui en assume la présidence» par les mots «parmi lesquels un président est élu.»

Justification

Comme l'on fait appel de toutes parts aux magistrats, il n'y a rien d'étonnant à ce que l'appareil judiciaire connaisse un arriéré. La fonction sociale d'un magistrat consiste d'ailleurs non pas à siéger dans des commissions, mais à dire le droit.

Un membre estime que pour empêcher la nomination d'un magistrat comme membre de la commission, il faut prévoir que la commission comprend neuf membres, dont aucun magistrat, sinon on pourrait même nommer neuf magistrats.

Le ministre déclare que la réglementation actuelle prévoit deux magistrats du ministère public. Vu la

een zo belangrijke lijst als de lijst en de aantallen van de toegelaten kansspelen en de door de Koning bij een in de Ministerraad overlegd besluit vastgelegde bepalingen per kansspel, worden voorgelegd aan het Parlement, dat dit dient te bekrachtigen.

De auteur beklemtoont dat de artikelen 7 en 8 inderdaad belangrijke artikelen zijn en daarom wordt voorgesteld dat de besluiten die ingevolge deze artikelen worden genomen, bekrachtigd worden door het Parlement.

De minister verwijst naar de hiërarchie van de waarden op legistiek vlak. In casu gaat het niet om een koninklijk besluit dat bij wet moet bekrachtigd worden.

Verschillende leden voegen eraan toe dat het geen bijzonderemachtenbesluit is, maar een gewoon besluit.

Het amendement nr. 100 wordt teruggetrokken door zijn auteur. Het amendement nr. 138 wordt verworpen met 2 tegen 10 stemmen bij één onthouding.

Artikel 8 wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 9

Dit artikel geeft geen aanleiding tot vragen en wordt aangenomen met 12 stemmen bij één onthouding.

Artikel 10

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 85 in :

«In § 1 van het voorgestelde artikel 10, de woorden «onder wie een magistratuur, die het voorzitterschap waarneemt» vervangen door de woorden «onder wie een voorzitter wordt verkozen.»

Verantwoording

Magistraten worden nu reeds overal voor gevraagd, waardoor het niet verwonderlijk is dat het gerechtelijk apparaat kampt met achterstand. De maatschappelijke functie van een magistratuur bestaat er ook niet in om in commissies te zetelen, maar om recht te spreken.

Een lid meent dat om te verhinderen dat een magistratuur wordt benoemd als lid van de commissie, de commissie negen leden dient te omvatten, van wie geen enkele magistratuur, anders zou men ook negen magistraten kunnen benoemen.

De minister verklaart dat in de huidige regelgeving twee magistraten van het openbaar ministerie zijn

mission importante de cette commission, il est opportun qu'un magistrat soit désigné comme membre. Si un magistrat est membre d'une commission, il va de soi qu'il en assume la présidence. Cela donne fièvre à cette commission et cela favorise son indépendance et son objectivité. Voilà pourquoi le ministre plaide pour que l'on maintienne la disposition prévoyant la présence d'un magistrat assumant également la présidence de la commission. C'est un signe du crédit que l'on accorde à la commission des jeux de hasard.

Le membre demande si, en dehors du président, d'autres magistrats sont désignés comme membre. En effet, le ministre de la Justice désigne déjà deux représentants (un francophone et un néerlandophone) et, encore deux magistrats. Le membre comprend le souci de l'amendement: si on dépeuple effectivement la magistrature, étant donné que cette commission va être extrêmement active, on risque de s'exposer aux critiques formulées dans la justification de l'amendement.

Un autre membre estime que ceci est de la responsabilité du ministre de la Justice: s'il veut désigner un magistrat, il en connaît les conséquences.

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 60:

« Au § 1er de l'article 10 proposé, remplacer le chiffre « 9 » par le chiffre « 11 ». »

Au § 2, premier alinéa, insérer un cinquième tiret, suivi du texte suivant: « un représentant francophone et un représentant néerlandophone du ministre de la Santé publique. »

Justification

Dans notre vision des choses, l'univers des jeux de hasard présente dans son ensemble une dimension importante sur le plan social. Le phénomène de l'asservissement aux paris et au jeu nécessite une approche adaptée et experte. Dans cette perspective, la présence, au sein de la Commission des jeux de hasard, d'un représentant du ministre de la Santé publique semble non seulement pleinement justifiée, mais même nécessaire, car son apport peut garantir que cette approche spécifique sera également prise en considération dans le cadre des travaux de la commission.

Mme Van der Wildt dépose l'amendement n° 94:

« A. À l'article 10, § 1er, proposé, remplacer le chiffre « 9 » par le chiffre « 11 ». »

voorzien. Gelet op de belangrijke opdracht van deze commissie, is het zinvol dat een magistraat wordt aangewezen als lid. Indien een magistraat lid is van een commissie, is het ook vanzelfsprekend dat hij het voorzitterschap waarneemt. Dit komt de allure van deze commissie en haar onafhankelijkheid en objectiviteit alleen maar ten goede. Vandaar dat de minister ervoor pleit om de aanwezigheid van een magistraat, tevens voorzitter van de commissie, te behouden. Dit is een teken dat de kansspelcommissie ernstig wordt genomen.

Het lid vraagt of naast de voorzitter ook andere magistraten als lid worden aangewezen. De minister wijst immers reeds twee vertegenwoordigers aan (een Nederlandstalige en een Franstalige) en bovendien nog twee magistraten. Het lid begrijpt door welke zorg het amendement is ingegeven: als men de magistratuur nog verder ontvolkt, en rekening houdend met het feit dat die commissie zeer actief zal zijn, loopt men het gevaar weer bloot te staan voor de kritiek die in de verantwoording van het amendement wordt geformuleerd.

Een ander lid meent dat dit de verantwoordelijkheid van de minister van Justitie is: als hij een magistraat wil aanwijzen, weet hij ook wat de gevolgen ervan zijn.

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 60 in:

« In § 1 van het voorgestelde artikel 10, het cijfer « 9 » vervangen door het cijfer « 11 ». »

In § 2, eerste lid, een vijfde streepje invoegen met de tekst « een Nederlandstalige en een Franstalige vertegenwoordiger van de minister van Volksgezondheid. »

Verantwoording

In onze visie vertoont het volledig kansspelgebeuren een sociaal belangrijke dimensie. Het fenomeen van de gok- en spelverslaving vereist een aangepaste en deskundige benadering. In die zin lijkt de aanwezigheid van een vertegenwoordiger van de minister van Volksgezondheid in de kansspelcommissie niet alleen ten volle verantwoord, maar zelfs noodzakelijk. Zijn inbreng kan immers garanderen dat ook die specifieke benadering bij de werkzaamheden van de commissie aan bod zal komen.

Mevrouw Van der Wildt dient het amendement nr. 94 in:

« A. In het voorgestelde artikel 10, § 1, het woord « 9 » vervangen door « 11 ». »

B. À l'article 10, § 2, quatrième tiret, proposé, remplacer le point par un point-virgule.

C. Compléter l'article 10, § 2, par un cinquième tiret, libellé comme suit :

« — un représentant francophone et un représentant néerlandophone du ministre de la Santé publique. »

Justification

La présence d'un représentant du ministre de la Santé publique est indispensable, étant donné les conséquences importantes que les décisions de la commission des jeux de hasard peuvent avoir au niveau social, notamment en matière de prévention de la dépendance au jeu et de lutte contre celle-ci.

Les deux amendements visent aussi à étendre la composition de la commission à deux représentants du ministre de la Santé publique de manière à garantir une représentation équilibrée et à assurer son bon fonctionnement.

Un commissaire est d'avis que le texte de l'amendement du gouvernement offre suffisamment de garanties: le nombre de ministres représentés au sein de la commission des jeux de hasard est suffisant et il est, en outre, prévu que les décisions les plus importantes soient prises par arrêté royal délibéré en Conseil des ministres.

Le ministre déclare que le gouvernement parle d'une seule voix. La représentation du ministre de la Justice, du ministre des Finances, du ministre des Affaires économiques et du ministre de l'Intérieur sert déjà l'intérêt général. Si les commissaires estiment toutefois que le ministre de la Santé publique doit aussi être représenté à la commission des jeux de hasard, il n'y voit aucune objection de principe.

Une autre membre a un avis partagé sur ces amendements. En ajoutant une représentation du ministre de la Santé publique dans la commission des jeux de hasard, l'on attire l'attention sur la problématique de la dépendance aux jeux, qui est importante. Toutefois, elle est aussi sensible à l'argument selon lequel une représentation de cinq ministres, c'est un peu trop. On pourrait également se demander pourquoi ne pas aussi prévoir une représentation du ministre des Affaires sociales ?

M. Olivier dépose l'amendement n° 101 :

« À l'article 10 proposé, apporter les modifications suivantes :

A) Au § 1er, remplacer les mots « 9 membres » par les mots « 17 membres ».

B) Compléter le § 2 par un cinquième tiret, rédigé comme suit : « un représentant francophone et un re-

B. In het voorgestelde artikel 10, § 2, vierde streepje, het punt vervangen door een komma.

C. Het voorgestelde artikel 10, § 2, aanvullen met een vijfde streepje luidende als volgt :

« — een Nederlandstalige en een Franstalige vertegenwoordiger van de minister van Volksgezondheid. »

Verantwoording

De aanwezigheid van een vertegenwoordiger van de minister van Volksgezondheid is noodzakelijk gelet op de belangrijke impact welke de beslissingen van de kansspelcommissie kunnen hebben op het sociale vlak, met name inzake het voorkomen en bestrijden van gokverslavingen.

Beide amendementen hebben tot doel de commissie uit te breiden met twee vertegenwoordigers van de minister van Volksgezondheid, zodat een evenwichtige samenstelling en een werkbare commissie kan gegarandeerd worden.

Een commissielid is van oordeel dat de tekst van het regeringsamendement genoeg waarborgen biedt: in de kansspelcommissie zijn voldoende ministers vertegenwoordigd en daarnaast is voorzien dat de belangrijkste beslissingen worden getroffen door een in Ministerraad overleg koninklijk besluit.

De minister verklaart dat de regering uit één woord spreekt. De vertegenwoordiging van de minister van Justitie, van Financiën, van Economische Zaken en van Binnenlandse Zaken dient reeds het algemeen belang. Indien de commissieleden echter van oordeel zijn dat ook de minister van Volksgezondheid moet betrokken worden in de kansspelcommissie, dan heeft de minister hiertegen geen principieel bezwaar.

Een ander lid oordeelt genuanceerd over deze amendementen. Door een vertegenwoordiger van de minister van Volksgezondheid toe te voegen aan de kansspelcommissie vestigt men de aandacht op het probleem van de gokverslaving, wat toch belangrijk is. Zij voelt echter ook voor het argument dat een vertegenwoordiging van vijf ministers toch wat veel is. Men kan zich dan ook afvragen waarom er geen vertegenwoordiging van de minister van Sociale Zaken is ?

De heer Olivier dient het amendement nr. 101 in :

« In het voorgestelde artikel 10, de volgende wijzigingen aanbrengen :

A) In § 1, de woorden « 9 leden » vervangen door de woorden « 17 leden ».

B) Paragraaf 2 aanvullen met een vijfde streep luidende : « een Nederlandstalige en Franstalige verte-

présentant néerlandophone du ministre de la Santé publique», ainsi que par un sixième tiret, rédigé comme suit: «un représentant de chaque communauté et région, avec voix consultative».

C) Remplacer le dernier alinéa du § 3 comme suit: «Pendant l'exercice de son mandat, il ne peut exercer aucune autre activité professionnelle.»

Justification

L'article 10 ne prévoit aucune délégation du ministre de la Santé publique. Comme la santé constitue également un facteur important en l'espèce, il convient de prévoir cette représentation.

L'article 10 perd en outre de vue qu'une série d'aspects réglés par la présente loi revêtent une importance capitale pour les matières communautaires et régionales. Il paraît dès lors indiqué de permettre à chaque communauté et région d'avoir un représentant au sein de la commission des jeux de hasard, ne fût-ce qu'avec voix consultative. La politique de prévention en matière de santé est, en effet, une matière communautaire et la taxe sur les jeux et paris, une matière régionale.

L'auteur ajoute à la justification de l'amendement qu'il est important de prévoir que le président et le vice-président de la commission ne peuvent exercer aucune autre activité professionnelle pendant la durée de leur mandat.

Selon un commissaire, l'amendement pose un problème constitutionnel en ce sens que le législateur fédéral ne peut prévoir aucune compétence pour les régions. Cet amendement porte donc préjudice au principe de verticalité en droit public belge. Le but sous-jacent de l'amendement peut facilement être rencontré au moyen d'un accord de coopération entre la commission des jeux de hasard et les communautés et les régions.

Un membre demande si ce souci n'a pas été rencontré dans d'autres législations en indiquant que les ministres-présidents des régions et des communautés «peuvent» désigner un représentant. Le législateur fédéral ne les oblige pas à le faire. Il faut réécrire cet amendement. Un autre membre estime aussi que le point B de l'amendement doit être vérifié. L'intervenant n'est pas convaincu que, sur la base d'expériences dans d'autres domaines, le législateur fédéral puisse unilatéralement décider que les régions et les communautés vont siéger dans une commission, sans accord entre les parties. Il est possible que les régions et les communautés, même si elles sont intéressées, demandent une autre rédaction du texte.

Un membre souligne l'objectif de cet amendement, à savoir parvenir à une solution valable en matière de

genwoordiger van de minister van Volksgezondheid» en met een zesde streep, luidende: «van elk gewest en gemeenschap een vertegenwoordiger met adviserende stem».

C) Het laatste lid van paragraaf 3 vervangen als volgt: «Hij mag tijdens de uitoefening van zijn mandaat geen andere beroepsbezigheid uitoefenen.»

Verantwoording

Artikel 10 voorziet geen afvaardiging van de minister van Volksgezondheid. Gezien het gezondheidsaspect hierin ook een belangrijke factor is, dient deze vertegenwoordiging zeker opgenomen te worden.

Artikel 10 ziet bovendien over het hoofd dat een aantal aspecten die door deze wet geregeld worden, van groot belang zijn voor gewest- en gemeenschapsmateries. Het lijkt daarom ook aangewezen om, zij het slechts met raadgevende stem, elk gewest en elke gemeenschap vertegenwoordigd te zien in de kansspelcommissie. Preventief gezondheidsbeleid is immers een gemeenschapsbevoegdheid en de belasting op spelen en weddenschappen een gewestbevoegdheid.

De auteur voegt aan de verantwoording van het amendement toe dat het belangrijk is te voorzien dat de voorzitter en de ondervoorzitter van de commissie geen andere beroepsbezigheden mogen uitoefenen tijdens de duur van hun mandaat.

Volgens een commissielid stelt het amendement op één punt een grondwettelijk probleem, namelijk dat de federale wetgever geen bevoegdheden kan voorzien voor de gewesten. Dit amendement gaat dus in tegen het verticaliteitsbeginsel in het Belgisch staatsrecht. De onderliggende bedoeling van het amendement kan best geregeld worden door een samenwerkingsakkoord tussen de kansspelcommissie en de gemeenschappen en gewesten.

Een lid vraagt zich af of daaraan niet tegemoet is gekomen in andere wetgevingen, door aan te geven dat de ministers-presidenten van de gewesten en gemeenschappen een vertegenwoordiger «kunnen» aanwijzen. De federale wetgever verplicht hen daartoe niet. Dit amendement dient herschreven te worden. Een ander lid is eveneens van oordeel dat punt B van het amendement opnieuw moet worden bekeken. Spreker is er niet van overtuigd dat, op grond van ervaringen in andere domeinen, de federale wetgever eenzijdig kan beslissen dat de gewesten en gemeenschappen in een commissie zitting zullen hebben zonder dat daarover overeenstemming is bereikt tussen de partijen. Het is mogelijk dat de gewesten en gemeenschappen, ook indien zij belangstelling hebben, een andere redactie van de tekst vragen.

Een lid wijst op de bedoeling van dit amendement, namelijk tot een goede oplossing komen voor de be-

lutte contre la dépendance au jeu et de la prévention de celle-ci. Ce sont des matières qui concernent les régions et les communautés et il faut les y associer. Un accord de coopération est effectivement la solution de technique législative la plus correcte même si un tel accord n'est pas toujours praticable. Si un des partenaires fait opposition, on ne peut parvenir à aucun accord. D'où le régime plus souple prévu dans l'amendement: les communautés et les régions seront responsables et auront une voix consultative.

Un autre membre partage la préoccupation de l'intervenant précédent. En ce qui concerne la première partie de l'amendement, il renvoie à l'amendement n° 60 qui prévoit aussi la représentation du ministre de la Santé publique. En ce qui concerne la deuxième partie, il est vrai qu'il est difficile de prévoir la représentation des régions et des communautés dans une loi fédérale. L'intervenant estime toutefois que l'amendement n° 64 à l'article 23 répond à cette préoccupation. L'article 23 dispose que la commission rencontre au moins une fois par an les représentants des exploitants dans un comité de concertation. L'amendement propose que la commission ne rencontre pas seulement les exploitants mais aussi les travailleurs, les thérapeutes, les groupes d'entraide et les communautés.

Le ministre déclare que l'arrêté royal de 1975 prévoit que la Région bruxelloise, la Région flamande et la Région wallonne peuvent chacune désigner un représentant qui peuvent participer à toutes les réunions de la commission. Aussi appartient-il aux régions de décider si elles vont ou non désigner un représentant. Les autorités fédérales ne se substituent pas aux régions.

Un membre répond qu'à la suite de la réforme de l'État, la politique de prévention relève des compétences des communautés. Il faut par conséquent non seulement désigner un représentant des régions mais aussi un représentant des communautés.

Un autre membre estime que la représentation du ministre de la Santé publique répond au souci de l'amendement. Il se demande s'il est vraiment utile de prévoir la représentation des communautés et des régions. Les régions et les communautés ne peuvent pas être obligées d'envoyer un représentant, le législateur fédéral ne peut que les inviter à participer. Ceci pose déjà une question d'interprétation délibérative ou consultative.

En plus, la problématique de la santé est une compétence à la fois communautaire et fédérale; les communautés et les régions ont la compétence sur l'aspect préventif de la problématique et également partiellement sur l'aspect curatif, l'autre partie de l'aspect curatif étant de la compétence de l'autorité fédérale.

strijding van de gokverslaving en de preventie. Dit zijn materies die de gewesten en de gemeenschappen aanbelangen en zij moeten erbij worden betrokken. Een samenwerkingsakkoord is inderdaad de meest legistiek correcte oplossing, doch een zulkdanig akkoord is niet altijd werkbaar. Als één van de partners zich verzet, kan geen akkoord worden bereikt. Vandaar voorziet het amendement een soepelere regeling: de gemeenschappen en gewesten zullen vertegenwoordigd zijn met adviserende stem.

Een ander lid deelt de bezorgdheid van vorige spreker. Wat het eerste gedeelte van het amendement betreft, verwijst het lid naar het amendement nr. 60 dat ook de vertegenwoordiging van de minister van Volksgezondheid voorziet. Wat het tweede deel betreft, is het inderdaad moeilijk om de vertegenwoordiging van de gewesten en de gemeenschappen te voorzien in een federale wet. Spreker meent echter dat het amendement nr. 64 op artikel 23 tegemoetkomt aan deze bezorgdheid. In artikel 23 wordt gestipuleerd dat de commissie minstens één maal per jaar de vertegenwoordigers van de exploitanten in een overlegcomité ontmoet. Bij amendement wordt voorgesteld dat de commissie niet alleen de exploitanten ontmoet, maar ook de werknemers, de hulpverleners, de zelfhulpgroepen en de gemeenschappen.

De minister verklaart dat het koninklijk besluit van 1975 voorziet dat het Brussels Gewest, het Vlaams en het Waals Gewest elk een vertegenwoordiger kunnen aanwijzen die deelneemt aan alle vergaderingen van de commissie. Op die manier wordt het aan de gewesten overgelaten om te beslissen of zij al dan niet een vertegenwoordiger aanwijzen. De federale autoriteiten treden niet in hun plaats.

Een lid antwoordt dat ingevolge de staatshervorming, het preventiebeleid behoort tot de bevoegdheden van de gemeenschappen. Vandaar moet niet alleen een vertegenwoordiger van de gewesten worden aangewezen, maar ook van de gemeenschappen.

Een ander lid meent dat een vertegenwoordiging van de minister van Volksgezondheid tegemoet komt aan de zorg die aan het amendement ten grondslag ligt. Hij vraagt zich af of het werkelijk nuttig is dat gemeenschappen en gewesten vertegenwoordigd zijn. De gewesten en de gemeenschappen kunnen niet verplicht worden een vertegenwoordiger te sturen, de federale wetgever kan hen slechts uitnodigen om deel te nemen. Hier rijst al een probleem van adviesrecht of stemrecht.

Het probleem van de volksgezondheid is bovendien een bevoegdheid die tegelijk tot de gemeenschappen en tot het federale behoort; de gemeenschappen en de gewesten zijn bevoegd voor het preventieve aspect en gedeeltelijk ook voor het curatieve, het andere gedeelte van het curatieve aspect is een federale bevoegdheid.

En Wallonie, la situation est plus compliquée qu'en Flandre puisque la Communauté française est compétente pour intervenir sur l'aspect préventif et la Région wallonne, avec la commission communautaire à Bruxelles, sur l'aspect curatif. Il y a donc trois partenaires qu'il faut contacter.

La présence du ministre fédéral de la Santé publique ne suffit-elle pas ?

Un autre commissaire partage ce point de vue. Il faut simplifier les dispositions relatives à la composition de la commission des jeux de hasard. Comme la commission peut inviter des experts, il lui est tout aussi loisible d'inviter des représentants des communautés et des régions.

Le ministre propose de n'étendre la composition qu'au seul représentant du ministre fédéral de la Santé publique. Ce dernier peut consulter ses collègues sur les matières qui relèvent de leurs compétences.

M. Erdman dépose l'amendement n° 49 :

« Remplacer le deuxième alinéa du paragraphe 3 de l'article 10 proposé par le troisième alinéa du même paragraphe et insérer un alinéa 3 (nouveau), rédigé comme suit :

« En tant que magistrat, le président de la commission conserve sa place dans la liste de rang. Il continue à bénéficier de son traitement et des augmentations et avantages qui y sont attachés. Il est censé exercer sa fonction pendant la durée de son mandat. Les dispositions relatives à la mise à la retraite et à la pension lui sont applicables. Le magistrat est remplacé par la voie d'une nomination en surnombre, conformément aux dispositions du Code judiciaire. Lorsque le magistrat est un chef de corps, il est pourvu à son remplacement par la voie de la nomination en surnombre d'un magistrat de rang immédiatement inférieur. »

L'auteur explique que son amendement vise à garantir les droits du président-magistrat de la commission des jeux de hasard. En fait, le régime proposé est identique à celui prévu pour le président-magistrat des Comités P et R. Lors de l'instauration de ces comités on avait certes oublié de prévoir cette disposition et on a dû régulariser la situation par la suite tant en ce qui concerne la place sur la liste de rang qu'en ce qui concerne le régime de pension et autres des magistrats.

Un membre fait observer que lors de la discussion des deux propositions de loi relatives à la concurrence économique (la proposition de loi insérant un article 309bis dans le Code judiciaire et modifiant l'article 20 de la loi du 5 août 1991 sur la protection de la concurrence économique, n° 1-417/1, et la proposition de loi modifiant le Code judiciaire et la loi du 5 août 1991 sur la protection de la concurrence écono-

In Wallonië is de toestand ingewikkelder dan in Vlaanderen aangezien de Franse Gemeenschap bevoegd is voor het preventieve aspect en het Waalse Gewest, samen met de gemeenschapscommissie in Brussel, voor het curatieve aspect. Er dient dus met drie partners contact te worden opgenomen.

Is de aanwezigheid van de federale minister van Volksgezondheid dan niet voldoende ?

Een ander commissielid sluit zich hierbij aan. De bepalingen over de samenstelling van de kansspelcommissie moeten vereenvoudigd worden. Aangezien de commissie deskundigen kan uitnodigen, kan zij ook vertegenwoordigers van de gemeenschappen en de gewesten uitnodigen.

De minister stelt voor om de samenstelling alleen uit te breiden met een vertegenwoordiger van de federale minister van Volksgezondheid. Deze laatste kan zijn collega's consulteren over de materies die tot hun bevoegdheid behoren.

De heer Erdman dient het amendement nr. 49 in :

« Het tweede lid van paragraaf 3 van het voorgestelde artikel 10 vervangen door het derde lid van paragraaf 3 van hetzelfde artikel en een (nieuw) derde lid toevoegen, luidende als volgt :

« De voorzitter van de commissie behoudt als magistraat zijn plaats op de ranglijst. Hij blijft zijn wedde met de daaraan verbonden verhogingen en voordelen genieten. Gedurende zijn opdracht wordt hij geacht zijn ambt te hebben uitgeoefend. De bepalingen inzake inruststelling en pensioen zijn op hem van toepassing. In de vervanging van de magistraat wordt voorzien door een benoeming in overtal overeenkomstig de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek. Wanneer het een korpschef betreft, wordt in zijn vervanging voorzien door de benoeming in overtal van een magistraat uit de onmiddellijk lagere rang. »

Volgens de auteur heeft dit amendement tot doel de rechten van de voorzitter-magistraat van de kansspelcommissie te vrijwaren. In feite wordt dezelfde regeling voorgesteld als de regeling die voorzien is voor de voorzitter-magistraat van de Comités P & I. Bij de oprichting van deze comités was men weliswaar vergeten in deze bepaling te voorzien en moest nadien de situatie geregulariseerd worden, zowel wat betreft de plaats op de ranglijst, als de pensioenregeling en dergelijke van de magistraten.

Een lid verwijst naar de bespreking van de twee wetsvoorstellen over de economische mededinging (het wetsvoorstel tot invoeging van een artikel 309bis in het Gerechtelijk Wetboek en wijziging van artikel 20 van de wet van 5 augustus 1991 tot bescherming van de economische mededinging, nr. 1-417/1, en het wetsvoorstel tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek en van de wet van 5 augustus 1991

mique, n° 1-614/1), la commission a demandé au ministre compétent, qui a accepté de le prévoir, que lorsqu'un magistrat est détaché pour une fonction au Conseil de la concurrence, son remplacement immédiat soit prévu afin d'éviter l'arriéré judiciaire. Comme il s'agit des juridictions commerciales, la commission ne veut pas que, par la soustraction de plusieurs magistrats du tribunal de commerce, un arriéré judiciaire s'y installe alors qu'il n'en connaît pas actuellement.

Il propose d'insérer dans le dispositif de l'amendement que le Roi doit veiller au remplacement immédiat du magistrat qui est nommé président de la commission des jeux de hasard.

Selon un membre, il ne peut s'agir que d'un vœu pieu. Dès lors qu'un emploi est déclaré vacant, il y a des délais à respecter: le Roi doit organiser le dépôt des candidatures, il faut demander des avis, etc. Ainsi, lors de l'institution du collège de recrutement des magistrats en 1991, certains sénateurs ont aussi voulu inscrire dans la loi qu'il fallait pourvoir à toute vacance dans les six mois. Le ministre de la Justice a déclaré à l'époque qu'il ne pouvait pas s'y engager parce qu'il était tributaire de la réception de nombre d'informations. Il a dû se limiter à promettre de pourvoir le plus rapidement possible à ces emplois vacants.

L'intervenant propose que le gouvernement s'engage à prendre immédiatement les mesures qui s'imposent pour remplacer un magistrat qui est délégué.

Le ministre déclare que le gouvernement n'a aucune objection quant au contenu de cet article, qui est analogue à ce qui a été décidé dans le cadre du projet de loi instituant les commissions de libération conditionnelle, mais il estime que cet amendement est en fait superflu eu égard au nouvel article 53 du projet de loi relative au Conseil supérieur de la Justice. Cet article règle les cas de délégation de magistrats à des postes de président de commission.

Plusieurs membres sont d'avis que cet article 53 sera certes très utile à l'avenir, mais ils se demandent quand le Parlement le votera.

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 86:

«Au § 3 de cet article, remplacer les mots: «magistrats ou les magistrats honoraires et francophones ou néerlandophones qui, conformément à l'article 43quinquies de la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire, ont fourni la preuve de la connaissance respectivement de

tot bescherming van de economische mededinging, nr. 1-614/1). De commissie heeft toen de bevoegde minister gevraagd, en deze heeft daarmee ingestemd, dat een magistraat die wordt gedetacheerd voor een ambt bij de Raad voor de Mededinging, onverwijld wordt vervangen om een gerechtelijke achterstand te vermijden. Aangezien het om handelszaken gaat wil de commissie niet dat er door het onttrekken van verschillende magistraten aan de rechtbank van koop-handel een gerechtelijke achterstand ontstaat terwijl er daar nu geen is.

Er wordt voorgesteld in het amendement te bepalen dat de Koning zorgt voor de onmiddellijke vervanging van de magistraat die tot voorzitter van de commissie voor de kansspelen wordt benoemd.

Volgens een andere spreker kan dit slechts een vrome wens zijn. Vanaf het ogenblik dat er een vacature open wordt verklaard, moeten er termijnen geëerbiedigd worden: de Koning moet een regeling treffen waarbij de kandidaturen worden ingediend, er moeten adviezen worden gevraagd en dergelijke. Zo hebben een aantal senatoren bij de oprichting van het Wervingscollege voor magistraten in 1991 ook in de wet willen laten opnemen dat elke vacature binnen de zes maanden moest worden ingevuld. De minister van Justitie heeft toen verklaard dat hij zich hiertoe niet kon verbinden omdat hij afhankelijk is van heel wat informatie. Het enige wat hij kon doen was beloven om de vacature zo snel als mogelijk in te vullen.

Spreker stelt voor dat de regering er zich toe verbindt dat wanneer een magistraat wordt afgevaardigd, onmiddellijk de nodige stappen voor zijn vervanging zullen genomen worden.

De minister verklaart dat de regering geen bezwaar heeft tegen de inhoud van dit artikel dat analoog is met hetgeen beslist is geworden in het kader van het wetsontwerp tot instelling van de commissies voor de voorwaardelijke invrijheidsstelling, doch meent dat dit amendement in feite overbodig is, gelet op het nieuwe artikel 53 van het wetsontwerp betreffende de Hoge Raad voor Justitie. Dit artikel regelt alle gevallen van delegatie van magistraten naar de plaats van commissievoorzitter.

Meerdere leden zijn van oordeel dat dit artikel 53 weliswaar zeer waardevol is voor de toekomst, doch de vraag is wanneer het door het Parlement zal worden gestemd.

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 86 in:

«In § 3 van het voorgestelde artikel 10, de woorden «magistraten en eremagistraten die overeenkomstig artikel 43quinquies van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken het bewijs van de kennis van de Nederlandse, respectievelijk Franse taal hebben geleverd» vervangen door de woorden «leden

la langue néerlandaise ou de la langue française » par les mots: « membres de la commission qui ont fourni une preuve de la connaissance de la langue néerlandaise ou de la langue française. »

Justification

Comme l'on fait appel de toutes parts aux magistrats, il n'y a rien d'étonnant à ce que l'appareil judiciaire connaisse un arriéré. La fonction sociale du magistrat consiste d'ailleurs, non pas à siéger dans des commissions, mais à dire le droit.

L'auteur déclare que cet amendement est la suite logique de l'amendement n° 85.

Le ministre renvoie à la réponse qu'il a formulée dans le cadre de cet amendement.

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 87:

«Au § 4 de cet article, supprimer le mot « renouvelable. »

Justification

Prévoir une rotation régulière des membres de la commission, par exemple tous les cinq ans, constitue le meilleur moyen de garantir l'objectivité et l'indépendance de la commission des jeux de hasard.

M. Olivier dépose l'amendement n° 102:

«Au § 4 de l'article 10 proposé, après le mot « renouvelable », ajouter les mots « une seule fois. »

Justification

Cette modification a pour but d'éviter que la commission des jeux de hasard ne se transforme en une « amicale » des exploitants des établissements de jeux de hasard. Nous sommes d'avis qu'un maximum de deux mandats doit assurer régulièrement à cet organe de contrôle et d'avis l'oxygène nécessaire pour un fonctionnement efficace.

L'auteur de l'amendement souligne que, d'une part, il doit être possible de proroger le mandat de sorte que les membres de la commission puissent acquérir de l'expérience mais que, d'autre part, cette prolongation doit être unique.

Un membre estime que par cet amendement, il n'y a aucune continuité parmi les membres de la commission, ce qui peut poser problème. Il faut prévoir un renouvellement des mandats par phase.

van de commissie die een bewijs van de kennis van de Nederlandse, respectievelijk de Franse taal hebben gegeven.»

Verantwoording

Magistraten worden nu reeds overal voor gevraagd, waardoor het niet verwonderlijk is dat het gerechtelijk apparaat kampt met achterstand. De maatschappelijke functie van een magistraat bestaat er ook niet in om in commissies te zetelen, maar om recht te spreken.

De auteur verklaart dat dit amendement een logisch gevolg is van het amendement nr. 85.

De minister verwijst naar zijn antwoord bij dat amendement.

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 87 in:

«In § 4 van het voorgestelde artikel 10, het woord « hernieuwbare » schrappen. »

Verantwoording

Een regelmatige rotatie, bijvoorbeeld om de vijf jaar, is de beste garantie voor het behoud van een objectieve en onafhankelijke spelcommissie.

De heer Olivier dient het amendement nr. 102 in:

«In § 4 van het voorgestelde artikel 10, tussen het woord « een » en het woord « hernieuwbaar, » het woord « eenmalig » invoegen. »

Verantwoording

Deze wijziging wil vermijden dat de leden van de kansspelcommissie verworden tot een vriendenclubje van uitbaters van kansspelinrichtingen. Volgens onze inzichten zal een maximum van twee termijnen op regelmatige basis de noodzakelijke zuurstof geven voor een efficiënt werkend controle- en adviesorgaan.

De auteur van het amendement onderstreept dat, enerzijds, de verlenging van het mandaat moet mogelijk zijn, zodat de leden van de commissie ervaring kunnen opdoen, maar dat, anderzijds, de verlenging éénmalig moet zijn.

Een lid meent dat er met dit amendement geen enkele continuïteit zal zijn onder de leden van de commissie, wat tot problemen aanleiding kan geven. Er dient in een gefaseerde hernieuwing van de mandaten te worden voorzien.

Un autre membre voit deux problèmes à résoudre simultanément. Premièrement, il ne faut pas laisser s'installer une féodalité en permettant à un certain nombre de personnes de rester 15 à 20 ans dans une fonction. Ceci n'est pas sain, certainement pas dans une affaire qui est aussi étroitement liée à des aspects monétaires, financiers, etc. Deuxièmement, il faut prévoir un régime de transition avec un renouvellement partiel des membres pour que toute la mémoire de la commission ne soit pas éliminée d'un coup.

Plusieurs commissaires partagent cet avis. Les deux problèmes doivent être résolus. L'amendement n° 87 vise à éviter que les membres de la commission des jeux de hasard ne soient trop proches du milieu des établissements de jeux de hasard. L'amendement n° 102 prévoit un maximum de deux mandats pour les membres. Personnellement, un intervenant donne la préférence à une élection plus graduelle, de sorte que tout le monde ne soit pas remplacé en même temps. Comme on l'a déjà fait remarquer, il faut introduire une continuité. Un nouvel amendement répondant à ces deux préoccupations doit être déposé.

M. Erdman dépose ensuite l'amendement n° 50 :

« Remplacer le paragraphe 4 proposé par le texte suivant :

« § 4. Les membres de la commission et leurs suppléants sont nommés pour une durée de trois ans, renouvelable une seule fois pour une durée de cinq ans. Trois ans au plus tôt après la fin de leur mission, les membres et leurs suppléants peuvent poser à nouveau leur candidature à la fonction qu'ils ont exercée. Ils peuvent être nommés une nouvelle fois pour une durée non renouvelable de cinq ans. »

Un commissaire note que cet amendement partage la même préoccupation. En limitant le mandat à trois ans et en permettant une prolongation pour une durée maximale de cinq ans, on tient compte des deux éléments.

Le ministre plaide en faveur de l'adoption de cet amendement, qui reprend, en fait, le texte du projet de loi instituant les commissions de libération conditionnelle.

Un membre fait observer que l'amendement ne prévoit pas non plus le remplacement progressif par phase pour assurer la continuité dans la commission des jeux de hasard. L'amendement doit être complété afin de prévoir une disposition transitoire lors de l'installation de la commission.

M. Van Goethem dépose l'amendement n° 158 :

« Remplacer la première phrase du § 4 proposé par la disposition suivante : « Les membres de la commis-

Een ander lid ziet twee problemen die tegelijk moeten worden opgelost. In de eerste plaats mag er geen feodale regeling worden ingevoerd door een aantal personen 15 tot 20 jaar in eenzelfde ambt te handhaven. Dat is niet gezond en zeker niet in een zaak die zo nauw verband houdt met monetaire, financiële en andere aspecten. Ten tweede moet er voor een overgangsregeling met een gedeeltelijke hernieuwing van de leden worden gezorgd opdat er niet plotseling een breuk ontstaat met alle precedenten.

Meerdere commissieleden zijn het hiermee eens. Beide problemen moeten opgelost worden. Het amendement nr. 87 poogt te beletten dat de leden van de kansspelcommissie te vertrouwd worden met het milieu van uitbaters van kansspelinrichtingen. Het amendement nr. 102 voorziet in een maximum van twee termijnen voor de leden. Persoonlijk verkiest een lid een meer getrapte verkiezing, zodat niet iedereen op hetzelfde ogenblik vervangen wordt. Zoals reeds opgemerkt, moet er een continuïteit worden ingebouwd. Er moet een nieuw amendement ingediend worden dat tegemoetkomt aan beide bekommernissen.

De heer Erdman dient vervolgens het amendement nr. 50 in :

« Paragraaf 4 van het voorgestelde artikel 10 vervangen als volgt :

« § 4. De leden van de commissie en hun plaatsvervangers worden aangewezen voor een termijn van drie jaar, die eenmaal kan worden verlengd voor een termijn van vijf jaar. Ten vroegste drie jaar na het einde van hun opdracht kunnen de leden en hun plaatsvervangers zich opnieuw kandidaat stellen voor het ambt dat zij hebben uitgeoefend. Zij kunnen worden aangewezen voor een termijn van vijf jaar, die niet kan worden verlengd. »

Een commissielid stipt aan dat dit amendement dezelfde bekommernis deelt. Door het mandaat te beperken tot drie jaar en een verlenging tot maximaal vijf jaar mogelijk te maken, wordt aan beide elementen tegemoet gekomen.

De minister pleit voor het aanvaarden van dit amendement, dat in feite de tekst uit het wetsontwerp tot instelling van de commissie voor de voorwaardelijke invrijheidstelling overneemt.

Een lid merkt op dat het amendement evenmin voorziet in de geleidelijke gefaseerde vervanging om de continuïteit in de commissie voor de kansspelen te verzekeren. Het amendement moet worden aangevuld met een overgangsbepaling voor het installeren van de commissie.

De heer Van Goethem dient het amendement nr. 158 in :

« In de eerste zin van de voorgestelde tekst van § 4, tussen de woorden « verlengd » en « voor » de woor-

sion et leurs suppléants sont nommés pour une durée de trois ans, renouvelable une seule fois pour une période de trois ans pour les deux tiers d'entre eux.»

Justification

Ce sous-amendement permet, sauf lors de la création, de garantir toujours que les 2/3 des membres effectifs auront trois ans d'expérience et d'expertise, sans renoncer à la limitation du risque que peut présenter une trop longue participation aux activités.

Les amendements n°s 85 et 86 sont rejetés par 10 voix contre 2 et 1 abstention. Les amendements n°s 94, 101, 87 et 102 sont retirés par leurs auteurs.

Les amendements n°s 60, 49, 50 et 158 sont adoptés par 12 voix et 1 abstention.

L'article 10 ainsi amendé est adopté par 12 voix et 1 abstention.

Article 11

M. Erdman dépose l'amendement n° 51 :

« Au 2° de cet article, supprimer les mots « et être d'une moralité irréprochable. »

Justification

L'on peut faire référence à ce sujet à la discussion détaillée qui a eu lieu dans le cadre du débat sur le projet de loi instituant les commissions de libération conditionnelle (doc. Sénat, session de 1996-1997, n° 1-589/7, pp. 106 et suiv.).

À l'époque, on s'interrogeait déjà sur l'interprétation qu'il y a lieu de donner, dans une société pluraliste, à la notion de moralité. Comme on n'a toujours pas répondu clairement à cette question, il y a lieu de supprimer la condition visée.

L'auteur souligne qu'il est clair que, pour une nomination, on procède à une enquête sur l'honorabilité de l'intéressé, dont le certificat de bonnes vie et mœurs ne constitue qu'un élément. L'intéressé recevra ce certificat, même si, entre-temps, plusieurs enquêtes à sa charge sont pendantes, même s'il a été condamné en première instance et que cette décision a fait l'objet d'un recours. Le certificat n'a donc en fait aucun sens, car il faut malgré tout procéder à une enquête.

En ce qui concerne le contenu de la notion de «moralité irréprochable», le ministre renvoie à l'article 30, 2, qui dispose que le titulaire de la licence doit être d'une conduite répondant aux exigences de la fonction.

den « voor twee derde van de leden van de commissie » toevoegen en het woord « vijf » vervangen door het woord « drie. »

Verantwoording

Dit subamendement laat toe, behoudens bij de oprichting, steeds 2/3 van de zetelende leden van de commissie met drie jaar ervaring en expertise in de commissie te verzekeren, zonder in te boeten op de risicobeperking die te langdurige deelname aan de activiteiten kan teweegbrengen.

De amendementen nrs. 85 en 86 worden verworpen met 2 tegen 10 stemmen bij één onthouding. De amendementen nrs. 94, 101, 87 en 102 worden teruggetrokken door hun auteurs.

De amendementen nrs. 60, 49, 50 en 158 worden aangenomen met 12 stemmen bij één onthouding.

Het aldus geamendeerde artikel 10 wordt aangenomen met 12 stemmen bij één onthouding.

Artikel 11

De heer Erdman dient het amendement nr. 51 in :

« In het voorgestelde artikel 11, 2°, de woorden « en van goed zedelijk gedrag zijn » doen vervallen. »

Verantwoording

Er kan terzake verwezen worden naar de uitvoerige discussie zoals gevoerd tijdens het debat betreffende het wetsontwerp tot instelling van de commissies voor de voorwaardelijke invrijheidstelling (Stuk Senaat, zitting 1996-1997, nr. 1-589/7, p. 106 e.v.).

Reeds toen werd de vraag gesteld hoe men het begrip moraliteit interpreteert in een pluralistische samenleving. Gelet op het nog steeds ontbrekende eenduidige antwoord dient deze vereiste dan ook te worden geschrapt.

De auteur onderstreept dat het duidelijk is dat voor een benoeming navraag wordt gedaan naar de honorabiliteit van de betrokkene. Het attest van goed zedelijk gedrag is hierin slechts één element. De betrokkene zal dit attest ontvangen, zelfs als er ondertussen meerdere onderzoeken ten zijne laste hangende zijn, zelfs al is betrokkene in eerste aanleg veroordeeld en werd er beroep aangetekend tegen die beslissing. Het attest heeft dus in feite geen zin, want er moet toch een onderzoek worden ingesteld.

Voor wat de inhoud van het begrip « goed zedelijk gedrag » betreft, verwijst de minister naar artikel 30, 2 dat voorziet dat de vergunninghouder zich moet gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie.

Si la commission préfère une autre formulation, le ministre propose de remplacer la notion de « moralité irréprochable » par l'exigence de « ne pas avoir été condamné, avec sursis ou non, en tant qu'auteur ou complice d'une des infractions dont la liste est fixée par le Roi ».

Selon un membre, cette formulation ne résout pas le problème des enquêtes pendantes.

Le ministre fait observer que jusqu'à preuve du contraire, l'intéressé bénéficie toujours de la présomption d'innocence.

L'intervenant demande qui assume la responsabilité si l'on nomme au sein de la commission un membre qui peut certes produire un certificat de bonnes vie et mœurs mais qui entre-temps fait l'objet de plusieurs enquêtes pénales.

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 88 :

« Supprimer le point 4 de cet article. »

Justification

La suppression de cette disposition se justifie à la lumière de la législation européenne.

L'auteur ne voit pas la nécessité, pour les membres de la commission des jeux de hasard, d'avoir leur domicile en Belgique. Un Belge qui a son domicile ailleurs doit aussi pouvoir devenir membre de la commission. Du reste, pareille disposition n'est-elle pas contraire à la réglementation européenne ?

D'après le ministre, il est pertinent de disposer qu'un membre d'une commission belge a son domicile en Belgique. De nombreuses commissions doivent respecter cette condition, qui est en fait liée à une question de disponibilité.

Un membre y ajoute qu'en effet, les membres de la commission sont censés être au courant de ce qui se passe en Belgique. Si les membres ne résident pas en Belgique, on peut se demander s'ils ne sont pas mal informés sur la problématique.

Le ministre avance encore un autre argument. Le président, les membres de la commission et les membres du secrétariat qui sont des fonctionnaires ont la qualité d'officier de police judiciaire. Ils doivent donc satisfaire à la condition du domicile en Belgique.

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 89 :

« Au point 5 de cet article, remplacer les mots « ou n'avoir aucun intérêt, direct ou indirect, quelle qu'en

Indien de commissie een andere formulering verkiest, dan stelt de minister voor om het begrip « goed zedelijk gedrag » te vervangen door « niet zijn veroordeeld, al dan niet met uitstel, als dader of medeplichtige van een misdrijf waarvan de lijst door de Koning wordt bepaald ».

Volgens een lid lost deze formulering het probleem van de hangende onderzoeken niet op.

De minister merkt op dat de betrokkene toch altijd geniet van het vermoeden van onschuld tot bewijs van het tegendeel.

Het lid vraagt wie dan de verantwoordelijkheid opneemt indien een lid van de commissie wordt benoemd, die wel een attest van goed zedelijk gedrag kan voorliggen, doch ondertussen het voorwerp is van meerdere strafrechtelijke onderzoeken.

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 88 in :

« Punt 4 van het voorgestelde artikel 11 schrappen. »

Verantwoording

De schrapping van dit punt wordt voorgesteld op grond van de Europese wetgeving.

De auteur ziet niet de noodzaak waarom de leden van de kansspelcommissie hun woonplaats in België moeten hebben. Een Belg die zijn woonplaats elders heeft, moet ook lid kunnen worden van de commissie. Trouwens, is een dergelijke bepaling niet strijdig met de Europese regelgeving ?

Volgens de minister is het zinvol te bepalen dat een lid van een Belgische commissie zijn woonplaats in België heeft. In tal van commissies geldt deze vereiste, die in feite een kwestie van beschikbaarheid betreft.

Een lid voegt eraan toe dat de commissieleden inderdaad geacht moeten worden op de hoogte te zijn van wat er in België gebeurt. Men kan zich afvragen of ze niet slecht geïnformeerd zijn over de problemen wanneer zij niet in België verblijven.

De minister heeft nog een ander argument. De voorzitter, de leden van de commissie en de leden van het secretariaat die ambtenaar zijn, hebben de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie. Zij moeten dus aan de vereiste van de woonplaats in België voldoen.

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 89 in :

« In punt 5 van het voorgestelde artikel 11, tussen de woorden « van welke aard ook, hebben » en de woor-

soit la nature, dans l'exploitation d'un tel établissement » par les mots « ou ne pas avoir ou avoir eu un intérêt direct ou indirect, quelle qu'en soit la nature, dans l'exploitation d'un tel établissement. »

Justification

Il y a lieu de veiller également à ce qu'une personne qui a, qui a eu ou qui pourrait avoir un intérêt quelconque dans l'exploitation d'un établissement de ce type ne puisse pas siéger au sein de la commission.

Le ministre ne comprend pas la portée de l'amendement. L'article 11, 5 dispose déjà que les membres ne peuvent pas exercer ou avoir exercé de fonction dans un établissement de jeux de hasard. On se réfère donc déjà au passé.

Un commissaire relève que cette interdiction doit également viser les personnes qui ont un intérêt dans l'exploitation d'un tel établissement. Pour ces personnes, aucune référence au passé n'est faite.

Le ministre ne voit dans ce cas aucune objection à l'amendement.

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 90:

«Au point 6 de l'article 11 proposé, supprimer le mot « électif. »

Justification

Afin d'éviter toute confusion d'intérêts, il semble opportun d'exclure tout mandataire.

L'auteur note qu'il y a encore beaucoup de mandats qui ne sont pas électifs, comme celui de président du CPAS.

Le ministre propose de résoudre le problème qui se pose en ajoutant les mots « ou non électif » après les mots « mandat électif ». On couvre ainsi tous les mandats, tant électifs que non électifs.

L'auteur de l'amendement accepte cette suggestion, qui respecte l'esprit de l'amendement.

Un membre estime que pour connaître la définition du terme « mandat », le ministre doit consulter le rapport de MM. Hatry et Moens sur le projet de loi spéciale exécutant et complétant la loi spéciale du 2 mai 1995 relative à l'obligation de déposer une liste de mandats, fonctions et professions et une déclaration de patrimoine (doc. Sénat, n° 1-622/10).

En effet, il faut être précis et savoir de quel mandat on parle. Par exemple, le président d'une ASBL culturelle est-il titulaire d'un mandat au sens de la législation?

den « in de exploitatie », de woorden « of gehad hebben » toevoegen. »

Verantwoording

Het moet vermeden worden dat personen met welk huidig, verleden of toekomstig belang, van welke aard ook, in de exploitatie van dergelijke inrichting, zetelen in de spelcommissie.

De minister begrijpt de draagwijdte van het amendement niet. In artikel 11, 5 wordt reeds vermeld dat de leden geen functie mogen uitoefenen of hebben uitgeoefend in een kansspelinrichting. Men verwijst dus reeds naar het verleden.

Een lid stipt aan dat dit verbod ook moet gelden voor personen die een belang hebben in de exploitatie van een dergelijke inrichting. Voor deze personen wordt niet naar het verleden verwezen.

De minister heeft in dat geval geen bezwaar tegen het amendement.

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 90 in:

«In punt 6 van het voorgestelde artikel 11, het woord « verkozen » schrappen. »

Verantwoording

Om belangenvermenging te vermijden, is het raadzaam elke mandataris uit te sluiten.

De auteur stipt aan dat er nog veel mandaten zijn die niet verkozen zijn, zoals het mandaat van OCMW-voorzitter.

De minister stelt voor om het gestelde probleem op te lossen door de woorden « al dan niet » toe te voegen voor de woorden « verkozen mandaat ». Zo zijn alle mandaten gevat, zowel de verkozen als de niet-verkozen mandaten.

De auteur van het amendement gaat akkoord met deze suggestie die de geest van het amendement volgt.

Een lid meent dat de minister, zo hij de definitie van de term « mandaat » wil kennen, het verslag moet raadplegen van de heren Hatry en Moens over het ontwerp van bijzondere wet tot uitvoering en aanvulling van de bijzondere wet van 2 mei 1995 betreffende de verplichting om een lijst van mandaten, ambten en beroepen, alsmede een vermogensaangifte in te dienen (Stuk Senaat, nr. 1-622/10).

Men moet immers precies zijn en weten over welk mandaat men spreekt. Bekleedt bijvoorbeeld de voorzitter van een culturele VZW een mandaat in de zin van de wetgeving?

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 91 :

« *Au point 7 de l'article 11 proposé, insérer le mot « économique, » entre le mot « juridique, » et le mot « administrative. »*

Justification

La présence de personnes issues du monde économique peut apporter un plus à la commission des jeux de hasard.

Selon l'un des auteurs de l'amendement, il est important que des personnes issues du monde économique, comme les réviseurs d'entreprises, puissent devenir membres de la commission des jeux de hasard.

Le ministre relève que cet article prévoit que les membres de la commission des jeux de hasard ont exercé pendant dix ans au moins une fonction juridique, administrative ou académique. Le secteur économique ne pose pas de problème en soi, mais une définition plus qualitative s'impose.

Un commissaire propose comme critère que les membres aient joué un rôle actif pendant au moins dix ans dans le monde économique.

Le ministre se demande si ce critère est suffisant et estime que les membres doivent toutefois pouvoir faire valoir certaines qualifications.

Un membre fait observer que le ministre n'a pas émis d'objection à la représentation du ministre de la Santé publique dans la commission. Afin d'éviter une contradiction avec la désignation du délégué du ministre de la Santé publique, il faudra introduire un concept social ou autre dans la liste des qualifications.

De plus, une fonction économique est une notion plus floue qu'une fonction académique, juridique ou administrative. D'ailleurs, une fonction sociale est aussi une notion floue, de même qu'une fonction administrative.

Selon un membre, une fonction administrative vise une personne qui travaille dans une administration.

Mme Willame-Boonen et consorts déposent l'amendement n° 172 :

« *Remplacer le point 7 de l'article 11 proposé par ce qui suit :*

« *7. exercer depuis 10 ans au moins une fonction académique, juridique, administrative, économique ou sociale. »*

Justification

La présence de personnes issues du monde économique et social peut apporter un plus à la Commission des jeux de hasard.

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 91 in :

« *In punt 7 van het voorgestelde artikel 11, tussen het woord « juridisch, » en het woord « administratief, » het woord « economisch » invoegen. »*

Verantwoording

Personen uit het bedrijfsleven kunnen een toegevoegde waarde geven aan de kansspelcommissie.

Volgens de auteur van het amendement is het belangrijk dat ook personen uit de economische wereld, zoals bedrijfsrevisoren, lid kunnen worden van de kansspelcommissie.

De minister stipt aan dat dit artikel voorziet dat de leden van de kansspelcommissie gedurende ten minste tien jaar een juridisch, administratief of academisch ambt hebben uitgeoefend. De economische sector stelt op zich geen probleem, doch een meer kwalitatieve omschrijving dringt zich op.

Een lid stelt als criterium voor dat de leden ten minste tien jaar actief geweest zijn in de economische wereld.

De minister vraagt zich af of dit criterium wel voldoende is en oordeelt dat de leden toch een bepaalde kwalificatie moeten kunnen voorleggen.

Een lid merkt op dat de minister geen bezwaar heeft geuit tegen de vertegenwoordiging van de minister van Volksgezondheid in de commissie. Om te vermijden dat er tegenspraak ontstaat met de aanwijzing van een vertegenwoordiger van de minister van Volksgezondheid dient ook een sociaal element in de lijst van de kwalificaties te worden opgenomen.

Bovendien is een economisch ambt een veel vager begrip dan een academisch, juridisch of administratief ambt. Een sociaal ambt is ook vaag, net zoals een administratief ambt.

Volgens een lid betekent een administratief ambt het werken in een overheidsdienst.

Mevrouw Willame-Boonen c.s. dienen het amendement nr. 172 in :

« *Punt 7 van het voorgestelde artikel 11 vervangen als volgt :*

« *7. gedurende ten minste tien jaar een academisch, juridisch, administratief, economisch of sociaal ambt uitoefenen. »*

Verantwoording

De aanwezigheid van personen uit de economische en sociale wereld kan een meerwaarde opleveren voor de kansspelcommissie.

L'amendement n° 51 est retiré par son auteur. Les amendements n°s 88 et 90 sont rejetés par 2 voix contre 10 et 1 abstention. Les amendements n°s 89, 91 et 172 sont adoptés par 12 voix et 1 abstention.

L'article 11 amendé est adopté par 12 voix et 1 abstention.

Article 12

Cet article ne suscite aucune question et est adopté par 12 voix et 1 abstention.

Article 13

M. Erdman dépose l'amendement n° 52:

« À cet article, entre les mots « aux membres » et les mots « de la commission », insérer les mots « et aux suppléants. »

Justification

Comme l'on a fait mention expressis verbis des suppléants dans les autres articles, le fait de ne pas les mentionner dans l'article 13 donne à penser, à tort, qu'ils n'y sont pas visés.

Plusieurs commissaires déclarent qu'ils approuvent cet amendement. Ils estiment que les incompatibilités doivent également valoir pour les membres suppléants.

L'amendement et l'article 13 ainsi amendé sont adoptés par 12 voix et 1 abstention.

Article 13bis (nouveau)

Mme Van der Wildt dépose l'amendement n° 95:

« Insérer un article 13bis (nouveau), qui est rédigé comme suit:

« Art. 13bis. — Les gouvernements de communauté et de région peuvent déléguer, aux réunions de la commission, un représentant ayant voix consultative. »

Justification

Comme la commission des Affaires sociales l'a fait remarquer à juste titre, il serait souhaitable que des représentants des communautés et des régions participent aux activités de la commission des jeux de hasard. L'on propose de les autoriser à assister aux

Het amendement nr. 51 wordt teruggetrokken door zijn auteur. De amendementen nrs. 88 en 90 worden verworpen met 2 tegen 10 stemmen bij één onthouding. De amendementen nrs. 89, 91 en 172 worden aangenomen met 12 stemmen bij één onthouding.

Het geamendeerde artikel 11 wordt aangenomen met 12 stemmen bij één onthouding.

Artikel 12

Dit artikel geeft geen aanleiding tot vragen en wordt aangenomen met 12 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 13

De heer Erdman dient het amendement nr. 52 in:

« In het voorgestelde artikel 13 tussen de woorden « de leden » en « van de commissie » de woorden « en de plaatsvervangende leden » toevoegen. »

Verantwoording

Door de plaatsvervangende leden expressis verbis te vermelden in de andere artikelen geeft men onterecht de indruk dat deze niet zouden zijn begrepen in de formulering van artikel 13.

Meerdere commissieleden verklaren dit amendement te aanvaarden. De onverenigbaarheden moeten inderdaad ook van toepassing zijn op de plaatsvervangende leden.

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel 13 worden aangenomen met 12 stemmen bij één onthouding.

Artikel 13bis (nieuw)

Mevrouw Van der Wildt dient het amendement nr. 95 in:

« Een artikel 13bis (nieuw) toevoegen, luidend als volgt:

« Art. 13bis. — De gemeenschaps- en gewestregeringen kunnen de zittingen van de commissie laten bijwonen door een vertegenwoordiger met raadgevende stem. »

Verantwoording

Zoals de commissie voor de Sociale Aangelegenheden terecht opmerkt, is het wenselijk dat ook de gemeenschappen en de gewesten bij de werking van de kansspelcommissie worden betrokken. Er wordt voorgesteld om hen het recht te geven de zittingen bij

réunions avec une voix consultative seulement. Ils ne seront pas considérés comme des membres de la commission des jeux de hasard, si bien que les dispositions relatives aux membres de cette commission ne leur seront pas applicables. Cette distinction doit être faite à la lumière de la répartition des compétences qu'implique la structure actuelle de l'État.

Compte tenu des remarques faites à propos de l'amendement n° 101, qui tendait également à régler la participation des communautés et des régions, l'auteur de l'amendement n° 95 retire celui-ci.

Article 14

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 92:

« Compléter le premier alinéa de l'article 14 proposé par les mots « et du ministère des Finances. »

Justification

Les fonctionnaires du ministère des Finances ont des compétences complémentaires.

Un membre déclare que l'on considère que le contrôle est important. Or, l'amendement prévoit que des fonctionnaires du ministère des Finances viendront étoffer le secrétariat qui assiste la commission des jeux de hasard.

Selon le ministre, on ne peut pas s'écarter de la délimitation des compétences entre les différents départements. En l'occurrence, l'article 9 dispose qu'il est institué auprès du ministère de la Justice, sous la dénomination de « commission des jeux de hasard », un organisme d'avis, de décision et de contrôle des jeux de hasard. Il est donc question d'une matière qui tombe dans le champ de compétences du ministre de la Justice.

Un commissaire dit ne pas partager cet avis. La commission des jeux de hasard a une triple mission: fournir des avis, prendre des décisions et réaliser des contrôles. Le contrôle doit être assuré par le ministère des Finances.

Un autre commissaire estime qu'il faut alors pousser jusqu'au bout la logique de l'amendement et exiger également la désignation d'un fonctionnaire du ministère de la Santé publique.

Le ministre considère que le ministère de la Justice est, lui aussi, à même de bien organiser le contrôle.

Selon un autre membre, rien n'exclut la possibilité de prévoir plusieurs fonctionnaires, dont, éventuellement, un fonctionnaire du ministère des Finances. Au cas où le secrétariat ne serait constitué que d'un seul secrétaire, il serait bon que celui-ci soit un fonctionnaire

te wonen, doch enkel met een raadgevende stem. Zij worden niet als lid van de kansspelcommissie beschouwd zodat de bepalingen inzake de leden van de kansspelcommissie niet op hen van toepassing zijn. Het onderscheid wordt ingegeven door de bevoegdheidsverdeling van de huidige staatsstructuur.

Gelet op de opmerkingen geuit bij het amendement nr. 101, dat ook de betrokkenheid van de gemeenschappen en gewesten wou regelen, wordt het amendement nr. 95 teruggetrokken door de auteur.

Artikel 14

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 92 in:

« In fine van het eerste lid van het voorgestelde artikel 14, de woorden « en van Financiën » toevoegen. »

Verantwoording

Ambtenaren van het ministerie van Financiën hebben aanvullende competenties.

Een lid verklaart dat de controle van groot belang wordt geacht. Welnu, door dit amendement zullen ook ambtenaren van het ministerie van Financiën worden toegevoegd aan het secretariaat dat de kansspelcommissie bijstaat.

Volgens de minister mag niet afgeweken worden van de bevoegdheidsafbakening tussen de verschillende departementen. In casu stipuleert artikel 9 dat bij het ministerie van Justitie onder de benaming « kansspelcommissie » een advies-, beslissing- en controleorganisme inzake kansspelen wordt opgericht. Dit betreft dus een materie die zich situeert binnen de bevoegdheden van de minister van Justitie.

Een lid is het hier niet mee eens. De kansspelcommissie heeft een driedubbele taak: advies, beslissing en controle. Bij de controle hoort het ministerie van Financiën thuis.

Een ander lid meent dat de logica van het amendement dan moet doorgetrokken worden en ook vereist dat een ambtenaar van het ministerie van Volksgezondheid zou aangewezen worden.

De minister is van oordeel dat ook het ministerie van Justitie in staat is om de controle goed te organiseren.

Volgens een ander lid sluit dit niet uit dat meerdere ambtenaren worden voorzien, waaronder eventueel een ambtenaar van het ministerie van Financiën. Als het secretariaat slechts uit één secretaris bestond, dan zou het aangewezen zijn dat de secretaris een ambte-

naire du ministère de la Justice, mais, comme le secrétariat serait constitué de plusieurs fonctionnaires, l'on peut prévoir aussi un fonctionnaire du ministère des Finances.

Un autre membre estime, quant à lui, que le secrétariat doit être assuré par des fonctionnaires du ministère de la Justice.

D'ailleurs, l'on pourrait réclamer aussi, en l'espèce, la nomination de fonctionnaires des régions, puisque les taxes sur le produit des jeux de hasard sont des recettes régionales.

Le ministre souligne que le ministère des Finances est déjà représenté au sein de la commission des jeux de hasard proprement dite. De plus, celle-ci peut aussi faire appel à des experts en application de l'article 15. Elle peut donc très bien remplir les diverses fonctions dont elle est chargée et, plus précisément, réaliser les contrôles, fournir des avis et prendre des décisions. Les fonctionnaires du ministère de la Justice sont parfaitement capables d'assurer seuls le secrétariat de la commission.

L'amendement n° 92 est rejeté par 2 voix contre 10 et 1 abstention.

L'article 14 est adopté par 10 voix et 3 abstentions.

Article 15

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 93:

«Au § 1er, point 5, de l'article 15 proposé, remplacer les mots «de la police communale, de la gendarmerie ou de la police judiciaire» par les mots «des services de police et/ou à l'office fédéral pour la répression de la corruption.»

Justification

Le secteur du jeu est un secteur plutôt complexe, que seuls des policiers spécialement formés peuvent contrôler efficacement. Ces personnes doivent maîtriser aussi bien les questions fiscales que la technique électronique. En présence d'un lien évident entre corruption, crime organisé et fraude fiscale à grande échelle, il faut aussi pouvoir faire appel à l'office fédéral pour la répression de la corruption.

En cas de réforme éventuelle des services de police, il ne faudrait pas modifier ce passage.

Le ministre accepte l'idée que traduit l'amendement, mais estime que les termes ne pourraient être adaptés qu'après le vote par le Parlement de la réforme des services de police. L'on entend, en tout cas, associer à l'enquête le service fédéral chargé de la répression de la corruption.

naar van het ministerie van Justitie is, maar aangezien het secretariaat uit meerdere ambtenaren bestaat, bestaat de mogelijkheid ook een ambtenaar van het ministerie van Financiën te voorzien.

Een ander lid is dan weer van oordeel dat het secretariaat door ambtenaren van het ministerie van Justitie moet waargenomen worden.

Trouwens, hier zou ook de vraag gesteld kunnen worden om ook ambtenaren van de gewesten te benoemen, want de belastingen op de opbrengst van kansspelen zijn gewestelijke inkomsten.

De minister onderstreept dat het ministerie van Financiën reeds is vertegenwoordigd in de kansspelcommissie zelf. De commissie kan daarnaast ook een beroep doen op deskundigen ingevolge artikel 15. Op deze wijze kunnen de verschillende functies van de kansspelcommissie, controle, advies en beslissing, perfect ingevuld worden. De ambtenaren van het ministerie van Justitie zijn volkomen in staat alleen het secretariaat van de commissie waar te nemen.

Het amendement nr. 92 wordt verworpen met 2 tegen 10 stemmen bij één onthouding.

Artikel 14 wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 15

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 93 in:

«In § 1, punt 5, van het voorgestelde artikel 15, de woorden «de gemeentepolitie, van de rijkswacht of van de gerechtelijke politie» vervangen door de woorden «de politiediensten en/of op de federale anti-corruptiedienst.»

Verantwoording

De goksector is een vrij ingewikkelde sector, waarbij de controle enkel effectief kan gebeuren door politiemensen die hiervoor speciaal werden opgeleid. Deze groep moet beslagen zijn zowel in fiscaal-administratieve als in technisch-elektronische zaken. Bij duidelijk verband tussen corruptie, georganiseerde misdaad en grote fiscale fraude moet ook op de federale anti-corruptiedienst beroep kunnen gedaan worden.

Bij een eventuele hervorming van de politiediensten dient deze passage niet gewijzigd te worden.

De minister gaat akkoord met de idee die wordt verwoord in het amendement, doch meent dat de term pas aangepast kan worden als de hervorming van de politiediensten door het Parlement goedgekeurd is. Het is wel de bedoeling dat de federale anti-corruptiedienst betrokken wordt in het onderzoek.

M. Olivier dépose l'amendement n° 103 :

« Compléter le § 1er de l'article 15 proposé comme suit : « Tout établissement de jeux de classe I est soumis au moins une fois par an à une enquête obligatoire. »

Justification

La commission des jeux de hasard a pour mission de procéder à un contrôle continu. Soumettre obligatoirement chaque établissement de jeux de hasard de classe I à une enquête annuelle est un minimum.

Un commissaire se demande si l'obligation de procéder à au moins un contrôle annuel n'est pas trop lourde. En fait, cette fréquence est plus élevée que celle des contrôles de l'Administration des Contributions !

L'intervenant se demande s'il y a lieu d'inscrire ce détail dans la loi.

Le ministre estime que le texte de l'amendement gouvernemental permet plusieurs contrôles par an et que, selon les termes de l'amendement, l'on pourrait se limiter à un contrôle par an. En fait, l'amendement pourrait produire l'effet inverse de l'effet escompté.

Le ministre dépose ensuite l'amendement n° 129 :

« Remplacer le § 2, quatrième alinéa, de l'article 15 proposé par la disposition suivante :

« Le procureur du Roi veille à la légalité des moyens de preuve ainsi qu'à la loyauté avec laquelle ils sont rassemblés. »

Justification

Cette adaptation vise à mettre le texte en concordance avec celui de l'article 5, § 3, alinéa 2, de la loi du 12 mars 1998 relative à l'amélioration de la procédure pénale au stade de l'information et de l'instruction (Moniteur belge du 2 avril 1998, p. 10029).

Il déclare que cet amendement vise à une adaptation technique. En effet, comme la commission de la Justice l'a fait remarquer dans son avis (doc. Sénat, n° 419/6), il y a lieu d'adapter la formulation en question au texte de la loi Franchimont.

L'amendement n° 93 est rejeté par 2 voix contre 10 et 1 abstention. L'amendement n° 103 est retiré par son auteur. L'amendement n° 129 est adopté par 12 voix et 1 abstention.

L'article 15 amendé est adopté par 10 voix et 3 abstentions.

De heer Olivier dient het amendement nr. 103 in :

« De eerste paragraaf van het voorgestelde artikel 15 aanvullen als volgt : « Iedere kansspelinrichting klasse I wordt ten minste jaarlijks aan een verplicht onderzoek onderworpen. »

Verantwoording

De kansspelcommissie heeft de opdracht continue doorlichtingen te doen. Een verplichte jaarlijkse controle van een kansspelinrichting klasse I is een minimum.

Een lid vraagt zich af of de verplichting van minstens één jaarlijkse controle niet te zwaar is. Dit is in feite meer dan de controles die de administratie der belastingen uitvoert !

Spreker vraagt zich tevens af of dit detail wel in de wet moet worden opgenomen.

De minister is van oordeel dat de tekst van het regeringsamendement meerdere controles per jaar mogelijk maakt, terwijl door het amendement het risico ontstaat dat de controles zullen beperkt worden tot slechts één controle per jaar. In feite kan het amendement zo het tegenovergestelde effect hebben van wat zijn bedoeling is.

De minister dient vervolgens het amendement nr. 129 in :

« Paragraaf 2, vierde lid, van het voorgestelde artikel 15, vervangen door de volgende bepaling :

« De procureur des Konings waakt voor de veiligheid van de bewijsmiddelen en de loyaliteit waarmee ze worden verzameld. »

Verantwoording

Door deze aanpassing stemt de tekst overeen met die van de wet van 12 maart 1998 tot verbetering van de strafrechtspleging in het stadium van het opsporingsonderzoek en het gerechtelijk onderzoek (Belgisch Staatsblad van 2 april 1998, blz. 10029).

De minister legt uit dat dit amendement een technische aanpassing beoogt. Inderdaad, zoals de commissie voor de Justitie in haar advies heeft opgemerkt (Stuk Senaat, nr. 419/6), moet de formulering aangepast worden aan de tekst van de wet Franchimont.

Het amendement nr. 93 wordt verworpen met 2 tegen 10 stemmen bij één onthouding. Het amendement nr. 103 wordt teruggetrokken door de auteur. Het amendement nr. 129 wordt aangenomen met 12 stemmen bij één onthouding.

Het geamendeerde artikel 15 wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Article 16

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 61 :

« À l'article 16 proposé, insérer, entre les mots « des Finances » et les mots « et de la Justice », les mots «, de la Santé publique ».

Ajouter, in fine, les mots « et d'y joindre une note politique circonstanciée ».

Ajouter un deuxième alinéa, libellé comme suit :

« Le rapport et la note politique sont également communiqués aux Chambres législatives. »

Justification

Comme nous estimons, pour des raisons exposées ailleurs, qu'il est essentiel d'associer le ministre de la Santé publique à la problématique des jeux de hasard, il va de soi qu'il doit, tout comme tous les autres responsables politiques concernés, être informé du rapport de la Commission des jeux de hasard.

Au rapport doit être jointe une note politique expliquant les lignes de force et les prévisions relatives à la politique qu'il y a lieu de mener en matière de jeux de hasard. Ces deux documents doivent également être communiqués au parlement.

L'auteur de l'amendement note que celui-ci comporte, en fait, deux parties. La première concerne la représentation du ministre de la Santé publique (premier alinéa) et la seconde, le contrôle démocratique et parlementaire (les deuxième et troisième alinéas).

Le ministre ne voit pas d'objection à la communication du rapport au Parlement.

M. Olivier dépose l'amendement n° 104 :

« Remplacer l'article 16 proposé comme suit :

« La commission fait chaque année rapport de ses activités aux ministres des Affaires économiques, de l'Intérieur, des Finances, de la Justice et de la Santé publique. Elle fait aussi chaque année rapport de ses activités aux chambres législatives, aux communautés et aux régions. »

Justification

Voir l'amendement n° 101 à l'article 10.

Selon son auteur, cet amendement prévoit que le rapport doit être fait non seulement aux ministres concernés, mais aussi, chaque année, aux chambres législatives, aux communautés et aux régions. Cela doit permettre, non seulement aux divers ministères,

Artikel 16

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 61 in :

« In het voorgestelde artikel 16, tussen de woorden « Financiën » en « Justitie », het woordje « en » schrappen en de woorden « Volksgezondheid en » invoegen.

Tussen de woorden « verslag » en « over » de woorden « alsmede een omstandige beleidsnota » invoegen.

Een tweede lid toevoegen, luidend als volgt :

« Het verslag en de beleidsnota worden tevens meegedeeld aan de Wetgevende Kamers. »

Verantwoording

Vermits wij om elders uiteengezette redenen de betrokkenheid van de minister van Volksgezondheid bij de kansspelproblematiek essentieel achten, spreekt het vanzelf dat hij net als alle andere betrokken beleidsverantwoordelijken in kennis wordt gesteld van het verslag van de kansspelcommissie.

Bij het verslag dient een beleidsnota te worden gevoegd die de krachtlijnen en de prognoses betreffende het te voeren kansspelbeleid toelicht. Beide documenten moeten tevens meegedeeld worden aan het parlement.

De auteur van het amendement stipt aan dat dit amendement in feite uit twee delen bestaat, het eerste deel heeft betrekking op de vertegenwoordiging van de minister van Volksgezondheid (het eerste lid) en het tweede deel betreft de democratische en parlementaire controle (het tweede en derde lid).

De minister heeft geen bezwaar tegen het verslag aan het Parlement.

De heer Olivier dient het amendement nr. 104 in :

« Het voorgestelde artikel 16 vervangen als volgt :

« De commissie brengt jaarlijks verslag uit over haar werkzaamheden bij de ministers van Economische Zaken, Binnenlandse Zaken, Financiën, Justitie en Volksgezondheid. Zij brengt eveneens jaarlijks verslag uit over haar werkzaamheden aan de wetgevende kamers, de gemeenschappen en de gewesten. »

Verantwoording

Zie amendement nr. 101 op artikel 10.

Volgens de auteur voorziet dit amendement niet alleen in de verslaggeving aan de betrokken ministers, maar ook jaarlijks aan de wetgevende kamers, de gemeenschappen en de gewesten. Hierdoor kunnen niet alleen de diverse ministeries, maar ook de wetgevende

mais aussi aux chambres législatives, aux communautés et aux régions, de suivre l'évolution en question.

Un autre membre craint que cet amendement fasse la même infraction à la verticalité des institutions, en ayant une commission qui fait rapport aux communautés et aux régions alors qu'elle n'a pas son origine dans une décision des régions ou des communautés. Il suggère de prévoir que la commission publie chaque année un rapport de ses activités dont tout le monde peut prendre connaissance et éventuellement en tirer ses conclusions.

Tout le monde serait ainsi concerné sans que l'on ne mentionne explicitement les communautés et les régions.

Un commissaire renvoie à l'amendement n° 61, prévoit la communication du rapport et d'une note politique circonscrite aux chambres législatives, y compris celles des communautés et des régions. Cela permettrait éventuellement de résoudre le problème constitutionnel.

M. Hotyat et consorts déposent l'amendement n° 165:

« Remplacer cet article par le texte suivant :

« Art. 16. — La commission est tenue de faire chaque année rapport de ses activités aux chambres législatives et aux ministres de l'Économie, de l'Intérieur, des Finances, de la Justice et de la Santé publique. »

Justification

Il convient de s'assurer que les chambres législatives soient tenues informées. Par ailleurs, dans la mesure où le ministre de la Santé publique est concerné, il n'est que logique qu'il soit aussi tenu informé.

Un commissaire déclare que cet amendement rendrait le rapport de la commission des jeux de hasard disponible pour tous.

Un autre membre se demande s'il faut vraiment multiplier les rapports qui sont envoyés aux chambres législatives. Pourquoi ne pas prévoir qu'un rapport annuel est publié? Le membre ne comprend pas l'enthousiasme que les chambres législatives ont à recevoir des documents que la majorité ne lit jamais.

Un autre membre constate que cet amendement poursuit en fait le même objectif que l'amendement n° 61.

L'amendement n° 61 est rejeté par 2 voix contre 10 et 1 abstention. L'amendement n° 104 est retiré par son auteur. L'amendement n° 165 et l'article 16 amendé sont adoptés par 12 voix et 1 abstention.

kamers, de gemeenschappen en de gewesten de evolutie volgen.

Een ander lid vreest dat het amendement op dezelfde manier ingaat tegen de verticaliteit van de instellingen omdat er een commissie is die verslag uitbrengt bij de gewesten en gemeenschappen terwijl ze haar oorsprong niet vindt in een beslissing van de gewesten of gemeenschappen. Hij stelt voor te bepalen dat de commissie elk jaar een verslag publiceert van haar activiteiten, waarvan iedereen dan kennis kan nemen en er eventueel de besluiten uit trekken.

Op die manier wordt iedereen betrokken, zonder uitdrukkelijk de gemeenschappen en de gewesten te vernoemen.

Een commissielid verwijst naar het amendement nr. 61, waarin wordt gevraagd dat het verslag en een omstandige beleidsnota worden medegedeeld aan de wetgevende kamers, hetgeen ook de wetgevende kamers van de gemeenschappen en de gewesten impliceert. Dit is een mogelijke oplossing voor het constitutioneel probleem.

De heer Hotyat c.s. dienen amendement nr. 165 in:

« Dit artikel vervangen als volgt :

« Art. 16. — De commissie moet ieder jaar bij de wetgevende kamers en bij de ministers van Economische Zaken, Binnenlandse Zaken, Financiën, Justitie en Volksgezondheid een verslag over haar werkzaamheden indienen. »

Verantwoording

Men moet ervoor zorgen dat de wetgevende kamers op de hoogte worden gehouden. Het is trouwens niet meer dan logisch dat ook de minister van Volksgezondheid op de hoogte wordt gehouden aangezien hij ook bij deze zaak betrokken is.

Een commissielid verklaart dat door dit amendement het verslag van de kansspelcommissie voor iedereen beschikbaar is.

Een ander lid vraagt zich af of er werkelijk zoveel verslagen naar de wetgevende kamers moeten worden gestuurd. Waarom niet voorzien in een jaarverslag? Het lid begrijpt niet dat de Wetgevende Kamers zo enthousiast zijn om documenten te ontvangen die de meerderheid van de leden toch nooit leest.

Een ander lid stelt vast dat dit amendement in feite hetzelfde beoogt als het amendement nr. 61.

Het amendement nr. 61 wordt verworpen met 2 tegen 10 stemmen bij één onthouding. Het amendement nr. 104 wordt teruggetrokken door zijn auteur. Het amendement nr. 165 en het geamendeerde artikel 16 worden aangenomen met 12 stemmen bij één onthouding.

Article 17

Cet article ne soulève aucune question et est adopté par 10 voix et 3 abstentions.

Article 18

M. Erdman dépose l'amendement n° 53 :

« Au troisième alinéa de cet article, supprimer les mots « si elles sont réunies, sinon dès l'ouverture de leur prochaine session. »

Justification

Il s'agit d'une disposition superflue.

Le ministre accepte cet amendement.

Il y a une série de problèmes, selon un commissaire. Au cas où l'on accorderait des pouvoirs spéciaux au Roi tout en prévoyant une procédure de confirmation, il faudrait fixer également un délai dans lequel la confirmation devrait avoir lieu, sinon l'article relatif à la confirmation n'aurait aucun sens. L'intervenant plaide pour le maintien du texte.

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 139 :

« Compléter l'article 18 proposé par un nouvel alinéa, qui est rédigé comme suit :

« La confirmation doit avoir lieu avant la fin du sixième mois qui suit la saisine, à défaut de quoi l'arrêté sera caduc. »

Justification

Pour que la commission des jeux de hasard puisse être créée rapidement et pour qu'elle puisse fonctionner convenablement, il y a lieu de définir une procédure claire et de fixer des délais limités.

L'auteur ajoute à la justification de cet amendement que l'article 18 donne des pouvoirs spéciaux au Roi. Il est certes prévu que ces pouvoirs spéciaux seront ultérieurement confirmés par une loi, mais le délai dans lequel cette confirmation doit avoir lieu n'a pas été fixé. En vue de prévenir toute insécurité juridique, l'amendement prévoit que la confirmation doit intervenir dans les six mois de la saisine, sans quoi l'arrêté royal sera caduc. En fait cette procédure est normale dans ce genre de matière.

Le ministre déclare qu'en fait, il ne s'oppose pas au principe que traduit l'amendement, mais il se demande si le délai de six mois peut être respecté par tous les départements concernés.

Artikel 17

Dit artikel geeft geen aanleiding tot vragen en wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 18

De heer Erdman dient het amendement nr. 53 in :

« In het derde lid van het voorgestelde artikel 18 de woorden « zodra zij verenigd zijn of bij de opening van hun volgende zitting, » doen vervallen. »

Verantwoording

Het betreft een overbodige bepaling.

De minister is het eens met dit amendement.

Een commissielid ziet een aantal problemen. Indien aan de Koning een volmacht wordt gegeven en er tevens een bekrachtigingsprocedure is voorzien, dan moet ook een termijn worden voorzien binnen dewelke de bekrachtiging moet geschieden, anders is het bekrachtigingsartikel zinloos. Spreker pleit voor het behoud van de tekst.

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 139 in :

« Het voorgestelde artikel 18 aanvullen met een nieuw lid, luidend als volgt :

« De bekrachtiging dient op het einde van de zesde maand na de voorlegging een feit te zijn, zoniet vervalt het besluit. »

Verantwoording

De spoedige oprichting en de goede werking van de kansspelcommissie vereisen een duidelijke procedure en beperkte termijnen.

De auteur voegt aan de verantwoording bij dit amendement toe dat artikel 18 een volmacht geeft aan de Koning. Er is wel voorzien dat deze volmacht achteraf door een wet wordt bekrachtigd, doch er werd geen termijn voorzien binnen dewelke de bekrachtiging dient te geschieden. Teneinde geen juridische onzekerheid tot stand te brengen, voorziet het amendement dat de bekrachtiging binnen de zes maanden na de voorlegging een feit dient te zijn, op straffe van verval van het koninklijk besluit. In feite is dit de gewone procedure in dergelijke aangelegenheden.

De minister verklaart in feite geen bezwaar te hebben tegen het principe verwoord in het amendement, doch hij vraagt zich af of de termijn van zes maanden haalbaar is voor al de verschillende betrokken departementen.

Selon un autre membre, le ministre peut formuler une contre-proposition s'il estime qu'un délai de six mois est trop court.

L'amendement n° 53 est adopté par 10 voix contre 2 et 1 abstention. L'amendement n° 139 est rejeté par 2 voix contre 10 et 1 abstention.

L'article 18 amendé est adopté par 10 voix et 3 abstentions.

Article 19

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 62 :

« Insérer, après le troisième alinéa de l'article 19 proposé, la disposition suivante :

« La commission est chargée de réaliser une étude scientifique sur l'ampleur et les causes des problèmes liés à l'asservissement au jeu, y compris une analyse socio-financière des coûts et profits. Cette étude et l'évaluation annuelle de celle-ci sont soumises au Parlement. »

Justification

Il convient d'exécuter la résolution adoptée.

Un commissaire demande quelques explications concernant la notion d'« analyse socio-financière des coûts et profits ».

Un membre estime qu'en fait, cet amendement met en oeuvre, sur le plan législatif, la résolution relative au problème de la dépendance au jeu, adoptée à l'unanimité (doc. Sénat n° 1-546/4, 1997-1998).

Le contenu et la portée de cette notion ont été clairement abordés dans le rapport relatif à cette résolution (doc. Sénat n° 1-546/3, 1997-1998). Lors de la discussion de celle-ci, le ministre de la Santé publique s'est dit prêt à collaborer à l'étude scientifique relative à l'ampleur et aux causes du problème de la dépendance au jeu et à l'analyse socio-financière des coûts et profits. En effet, contrairement aux Pays-Bas, notre pays ne dispose d'aucune étude concernant cette problématique ou les conséquences de celle-ci.

Un autre membre suppose que l'étude scientifique ne devra pas être un rapport annuel.

Un commissaire déclare que l'objectif est de réaliser une étude unique, qui sera ensuite évaluée chaque année en fonction de l'évolution de la problématique.

Le ministre note que cet amendement impose une nouvelle mission à la commission des jeux de hasard et se demande si cette mission est compatible avec

Volgens een ander lid kan de minister toch een tegenvoorstel formuleren als hij oordeelt dat de zes maanden te kort zijn.

Het amendement nr. 53 wordt aangenomen met 10 tegen 2 stemmen, bij één onthouding. Het amendement nr. 139 wordt verworpen met 2 tegen 10 stemmen, bij één onthouding.

Artikel 18, geamendeerd, wordt aangenomen met 10 stemmen, bij 3 onthoudingen.

Artikel 19

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 62 in :

« In het voorgestelde artikel 19, na het derde lid, invoegen hetgeen volgt :

« De commissie staat in voor een wetenschappelijke studie over de omvang en de oorzaken van de gokverslavingsproblematiek, met inbegrip van een financieel-maatschappelijke kosten-batenanalyse. Deze studie, samen met de jaarlijkse evaluatie ervan, worden aan het Parlement voorgelegd. »

Verantwoording

In uitvoering van de goedgekeurde resolutie.

Een commissielid vraagt enige toelichting bij het begrip « financieel-maatschappelijke kosten-batenanalyse ».

Volgens een lid is dit amendement in feite de implementatie in de wetgeving van de eenparig goedgekeurde resolutie betreffende de gokverslavingsproblematiek (Stuk Senaat, nr. 1-546/4, 1997-1998).

In het verslag bij deze resolutie (Stuk Senaat, nr. 1-546/3, 1997-1998) is de inhoud en draagwijdte van dit begrip duidelijk aan bod gekomen. Tijdens de bespreking van deze resolutie, heeft de minister van Volksgezondheid zich bereid verklaard om mee te werken aan de wetenschappelijke studie over de omvang en de oorzaken van de gokverslavingsproblematiek en de financieel-maatschappelijke kosten-batenanalyse. Immers, in vergelijking met Nederland, beschikken wij in ons land over geen enkele studie betreffende deze problematiek, noch over de gevolgen ervan.

Een ander lid veronderstelt dat de wetenschappelijke studie toch geen jaarlijks verslag zal moeten zijn.

Een lid verklaart dat het de bedoeling is om éénmalige studie te realiseren, die nadien jaarlijks wordt geëvalueerd volgens de evolutie van de problematiek.

De minister stipt aan dat dit amendement een nieuwe opdracht aan de kansspelcommissie oplegt en hij stelt zich de vraag of deze opdracht compatibel is

l'article 9 de l'amendement gouvernemental. Cet article prévoit la création de la commission des jeux de hasard au ministère de la Justice et dispose que la commission est un organisme d'avis, de décision et de contrôle des jeux de hasard. Vise-t-on également à ce que la commission prépare des études scientifiques? La commission dispose-t-elle des compétences requises? Doit-elle faire appel à des experts?

Un autre commissaire estime que l'étude constitue une nécessité absolue pour que la commission des jeux de hasard puisse donner un avis correct.

Selon l'intervenant suivant, tout le monde se préoccupe de la lutte contre toutes les formes d'asservissement, y compris au jeu. Le problème est cependant que la politique préventive ne relève pas des compétences des autorités fédérales. Cette compétence appartient aux communautés.

L'intervenant renvoie à cet égard aux discussions qui ont eu lieu au Parlement flamand concernant la dépendance au jeu et la prévention.

Le préopinant ne se rallie pas tout à fait à ce point de vue. La politique préventive relève, certes, en grande partie de la compétence des communautés, mais une partie de celle-ci échoit au pouvoir fédéral. D'ailleurs, dans le cadre de la résolution précitée, le ministre fédéral de la Santé publique s'est déjà déclaré disposé à mener une politique de prévention en la matière.

En ce qui concerne la compétence des membres de la commission des jeux de hasard, l'intervenant fait observer que celle-ci a toujours la possibilité de charger des experts extérieurs de réaliser l'étude.

M. Olivier dépose l'amendement n° 105 :

« Compléter l'article 19 proposé par un nouvel alinéa, rédigé comme suit :

« La commission reçoit les plaintes et remplit une fonction de médiation, selon les modalités déterminées par le Roi. »

Justification

Il est essentiel que les joueurs puissent disposer d'un interlocuteur en cas de recherche d'informations, de difficultés ou de plaintes. De plus, il faut également prévoir un système de réclamation permettant à tout citoyen d'émettre sans trop de difficultés des observations sur tout ce qui touche aux activités des établissements de jeux de hasard.

L'auteur explique que cet amendement charge la commission d'une nouvelle mission, à savoir une fonction de médiation. Cela signifie que la commis-

met artikel 9 van het regeringsamendement. Dit artikel voorziet de oprichting van de kansspelcommissie bij het ministerie van Justitie en bepaalt dat de commissie een advies-, beslissings- en controleorganisme inzake kansspelen is. Is het ook de bedoeling dat de commissie wetenschappelijke studies voorbereidt? Heeft de commissie hiervoor de nodige competenties? Moet de commissie beroep doen op deskundigen?

Een ander lid is van oordeel dat de studie een absolute noodzakelijkheid is opdat de kansspelcommissie een juist advies zou kunnen verstrekken.

Volgens een volgende spreker is iedereen bekommerd om de bestrijding van alle vormen van verslaving, inclusief gokverslaving. Het probleem is echter dat het preventiebeleid niet behoort tot de bevoegdheden van de federale autoriteiten. Het preventiebeleid is een bevoegdheid van de gemeenschappen.

Spreker verwijst in dit verband naar de besprekingen die in het Vlaams Parlement zijn gevoerd over de gokverslaving en de preventie.

De vorige spreker is het niet volledig eens met deze zienswijze. Het preventiebeleid is weliswaar grotendeels een bevoegdheid van de gemeenschappen, doch er blijft een deel behoren tot de bevoegdheid van de federale autoriteiten. Trouwens, de federale minister van Volksgezondheid heeft, in het kader van de bespreking van de hierboven geciteerde resolutie, zich reeds akkoord verklaard om aan preventiebeleid terzake te doen.

Wat betreft de competentie van de leden van de kansspelcommissie, merkt spreker op dat de commissie altijd de mogelijkheid heeft om opdracht te geven aan externe deskundigen om de studie te maken.

De heer Olivier dient het amendement nr. 105 in :

« Het voorgestelde artikel 19 aanvullen met een nieuw lid, luidende :

« De commissie ontvangt klachten en vervult een ombudsfunctie op door de Koning bepaalde wijze. »

Verantwoording

Het is essentieel dat spelers een aanspreekpunt hebben in het geval een behoefte aan informatie, moeilijkheden of klachten zich voordoen. Daarnaast moet ook voorzien worden in een klachtensysteem dat elke burger de mogelijkheid geeft om zonder veel moeite zijn opmerkingen rond het reilen en zeilen in of rond een kansspelinrichting te maken.

De auteur legt uit dat door dit amendement een nieuwe opdracht aan de commissie wordt gegeven, namelijk een ombudsfunctie. Dit wil zeggen dat de

sion peut intervenir en tant que médiateur entre des exploitants et des utilisateurs ou des victimes au cas où des problèmes se posent.

Un commissaire appuie cet amendement.

Le ministre se demande si une fonction de médiation est compatible avec la fonction de contrôle qu'exercera la commission des jeux de hasard. Il craint que l'octroi d'une fonction de médiation ne compromette l'indépendance de la commission en matière de contrôle.

Selon un commissaire, la réponse à cette question dépend du contenu de la fonction de médiation. La commission est effectivement chargée d'une fonction de contrôle, mais elle doit également pouvoir recueillir des plaintes, jouer un rôle de médiateur et, lorsqu'une initiative législative doit être prise, transmettre un rapport au législateur. Il ne s'agit donc pas de la fonction de médiation telle que beaucoup l'accomplissent actuellement, qui consiste à fournir des informations, etc. Le Roi précisera la teneur de la fonction de médiation.

Le ministre souligne que si le législateur décide d'introduire la notion de fonction de médiation, il devra également définir précisément en quoi elle consiste.

Il dit à nouveau son inquiétude et craint que la fonction de contrôle ne soit vidée de sa substance si la commission se voit également assigner un rôle de médiateur. L'indépendance de l'organe de contrôle est particulièrement importante. Combiner cette fonction avec une fonction de médiation risque de compromettre le contrôle. La commission verra également son image d'instance indépendante altérée si elle intervient en tant que médiateur, car celle-ci doit également «établir des contacts avec».

D'après un autre commissaire, l'article 5 de l'amendement gouvernemental est à cet égard important. En vertu de cet article, l'exception du jeu ne peut plus être invoquée et plainte peut être déposée à la police ou à la gendarmerie. En cas de discussions contractuelles, il sera désormais possible d'ester en justice, ce qui n'était précédemment pas le cas. L'article 5 préserve les droits des citoyens sur le plan juridique.

Le ministre renvoie à l'article 15, § 2, de l'amendement gouvernemental qui dispose que dans tous les cas, les agents et officiers de police judiciaire informeront la commission de toute plainte ou déposition ainsi que de toute information ou constatation faite en rapport avec l'application et le respect de la loi en projet.

Le problème est toutefois que la fonction de médiation couvre plus que le simple fait de recueillir des plaintes.

commissie kan bemiddelen tussen exploitanten en gebruikers of slachtoffers ingeval er problemen rijzen.

Een commissielid verklaart dit amendement te steunen.

De minister vraagt zich af of een ombudsfunctie compatibel is met de controlefunctie van de kansspelcommissie. De minister vreest dat de onafhankelijke controlebevoegdheid van de commissie in het gedrang kan komen door het toekennen van een ombudsfunctie.

Volgens een lid is het antwoord op dit probleem afhankelijk van de inhoud van de ombudsfunctie. De commissie heeft inderdaad een controlefunctie, maar zij moet ook klachten kunnen ontvangen, een bemiddelende rol spelen en wanneer een wetgevend initiatief moet genomen, een verslag overmaken aan de wetgever. Het gaat dus niet om de ombudsfunctie zoals nu door velen wordt vervuld, namelijk het verstrekken van informatie, en dergelijke. De Koning zal de inhoud van de ombudsfunctie nader omschrijven.

De minister onderstreept dat als de wetgever beslist om de notie ombudsfunctie in te voeren, hij ook precies moet omschrijven wat wordt bedoeld.

De minister herhaalt zijn bezorgdheid en vreest dat de controlefunctie wordt ondermijnd wanneer ook een bemiddelende rol voor de commissie is weggelegd. Een onafhankelijk controle-orgaan is bijzonder belangrijk. De vermenging van deze functie met een bemiddelende functie, kan de controle in het gedrang brengen. Ook zal de perceptie van de commissie als onafhankelijke instantie aangetast worden als de commissie zou bemiddelen, want bemiddelen betekent ook «contacten leggen met».

Volgens een ander commissielid is artikel 5 van het regeringsamendement in dit verband een belangrijk artikel. Door dit artikel kan de exceptie van het spel niet meer worden ingeroepen en kunnen klachten worden neergelegd bij de politie of rijkswacht. Ingeval van contractuele discussies, kan nu in rechte worden opgetreden, hetgeen vroeger niet het geval was. Door artikel 5 worden de rechten van de burgers op juridisch vlak veilig gesteld.

De minister verwijst naar artikel 15, § 2, van het regeringsamendement dat voorziet dat de agenten en officieren van gerechtelijke politie de commissie in elk geval in kennis stellen van alle klachten en verklaringen, alsmede van alle inlichtingen en vaststellingen die verband houden met de toepassing en inachtneming van het voorliggende wetsvoorstel.

Het probleem is echter dat de ombudsfunctie meer inhoudt dan alleen klachten ontvangen.

Un membre fait observer que les médiateurs publics sont en général des médiateurs entre des organismes de l'administration publique et le client du service public. Ici, il s'agit des casinos privés. C'est une innovation d'y avoir un médiateur. C'est donc une déviation par rapport à ce qu'est, à nos yeux, un médiateur.

Un intervenant suivant estime que, si une association des casinos se constitue, elle doit pouvoir désigner un médiateur, comme l'association belge des banques a un médiateur. Un médiateur est dans ce cas plutôt une fonction privée pour assurer l'image de la profession. Le médiateur qui est visé dans l'amendement doit jouer le même rôle que celui des fédérations professionnelles: pour éviter qu'un joueur doive s'adresser directement au casino, il peut s'adresser à un intermédiaire qui cherche à concilier des points de vues opposés.

En tout cas, il n'est pas souhaitable de confondre contrôle et médiation.

Si un médiateur s'avère nécessaire, c'est aux casinos qu'il appartient de prévoir cette fonction. Il s'agirait dans ce cas d'un médiateur de type privé, et non de la fonction telle qu'elle est exercée par un médiateur d'un service public.

Un membre conclut qu'il convient malgré tout de chercher une autre solution, étant donné qu'il y a une trop grande confusion à propos de la notion de fonction de médiation. L'objectif est que des victimes puissent porter plainte de manière simple et ne soient pas obligées de s'adresser au parquet.

MM. Weyts et D'Hooghe déposent l'amendement n° 148, qui est un sous-amendement à l'amendement n° 105.

« Supprimer les mots « et remplit une fonction de médiation, » dans le nouvel alinéa proposé à cet article. »

Justification

Il est peut-être préférable de ne pas confier ici une fonction de médiation à un organe qui est en fait investi d'une mission de contrôle et d'un rôle consultatif.

Par ailleurs, il appert de la discussion que la notion sème la confusion et est sujette à diverses interprétations.

Une large interprétation du droit de plainte est quant à elle justifiée.

Le sous-amendement n° 148 est adopté par 10 voix et 3 abstentions. L'amendement n° 105 ainsi amendé est adopté par un vote identique. L'amendement n° 62 est rejeté par 2 voix contre 10 et 1 abstention.

Een lid merkt op dat de openbare ombudsmannen in het algemeen bemiddelaars zijn tussen bestuursorganen en de klanten van de openbare dienst. Hier betreft het particuliere casino's. Een ombudsfunctie is in dit geval nieuw. Dit is een afwijking van wat wij als een ombudsman beschouwen.

Een volgende spreker meent dat wanneer er een vereniging van casino's zou worden opgericht, zij een ombudsman kunnen aanstellen, net zoals ook de vereniging van Belgische banken een ombudsman heeft. In dat geval is de ombudsman veeleer een privé-ambt om het imago van het beroep hoog te houden. De ombudsman die in het amendement bedoeld wordt, dient dezelfde rol te spelen als die van de beroepsfederaties: om te vermijden dat een speler zich rechtstreeks tot het casino dient te richten kan hij zich tot een ombudsman richten die dan de tegengestelde standpunten probeert te verzoenen.

Het is in elk geval niet wenselijk dat controle en ombudsfunctie samenvallen.

Indien een ombudsman nodig blijkt te zijn, dan komt het aan de casino's toe om in deze functie te voorzien. Het zou dan gaan om een ombudsman van het privé type en niet om de functie zoals uitgeoefend door een ombudsman van een publieke dienst.

Een lid besluit dat er toch een andere oplossing moet gezocht worden aangezien er te veel verwarring heerst rond het begrip ombudsfunctie. De bedoeling is dat slachtoffers op een eenvoudige manier een klacht kunnen neerleggen en niet verplicht zijn zich te wenden tot het parket.

De heren Weyts en D'Hooghe dienen het amendement nr. 148 in dat een subamendement op het amendement nr. 105 is:

« In het voorgestelde nieuwe lid van dit artikel, de woorden « en vervult een ombudsfunctie » schrappen. »

Verantwoording

Het is wellicht beter om op deze plaats niet het instellen van een ombudsfunctie te voorzien voor een instelling die eigenlijk een controle- en adviestaak heeft.

Bovendien blijkt uit de bespreking dat het begrip verwarring zaait en voor meervoudige uitleg vatbaar is.

Een ruime interpretatie van het klachtenrecht is evenwel op zijn plaats.

Het subamendement nr. 148 wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen. Het aldus gearmenende amendement nr. 105 wordt met dezelfde stemmenverhouding aangenomen. Het amendement nr. 62 wordt verworpen met 2 tegen 10 stemmen bij één onthouding.

L'article 19 amendé est adopté par 10 voix et 3 abstentions.

Article 20

Cet article ne suscite aucune question et est adopté par 12 voix et 1 abstention.

Article 21

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 63 :

« *Au premier alinéa de l'article 21 proposé, insérer, entre les mots « des Finances » et les mots « et de la Justice », les mots « de la Santé publique.»* »

Justification

Dans l'esprit de nos amendements qui prévoient l'association systématique du département de la Santé publique, il convient de soumettre également à l'approbation du ministre de la Santé publique le règlement d'ordre intérieur de la commission des jeux de hasard.

M. Olivier dépose l'amendement n° 106, qui a le même objet que l'amendement n° 63 :

« *À la fin de l'alinéa 1er de l'article 21 proposé, les mots « et de la Justice » sont remplacés par les mots « , de la Justice et de la Santé publique.»* »

Justification

Voir l'amendement n° 101 à l'article 10.

L'amendement n° 63 est adopté par 12 voix et 1 abstention. Par conséquent, l'amendement n° 106 devient caduc.

L'article 21 est adopté par 12 voix et 1 abstention.

Article 22

Cet article ne suscite aucune question et est adopté par 12 voix et 1 abstention.

Article 23

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 64 :

« *Remplacer l'article 23 proposé par ce qui suit :*

« *La commission rencontre au moins une fois par an les représentants des exploitants ainsi que des*

Artikel 19, geamendeerd, wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 20

Dit artikel geeft geen aanleiding tot vragen en wordt aangenomen met 12 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 21

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 63 in :

« *In het eerste lid van het voorgestelde artikel 21, tussen de woorden « Financiën » en « en », het woord « Volksgezondheid » invoegen.»* »

Verantwoording

In de lijn van onze amendementen die in een systematische betrokkenheid van het departement Volksgezondheid voorzien, dient het intern reglement van de kansspelcommissie ook aan de minister van Volksgezondheid ter goedkeuring te worden voorgelegd.

De heer Olivier dient het amendement nr. 106 in, dat dezelfde doelstelling heeft als het amendement nr. 63 :

« *In fine van het eerste lid van het voorgestelde artikel 21, de woorden « en Justitie » vervangen door de woorden « , Justitie en Volksgezondheid.»* »

Verantwoording

Zie amendement nr. 101 op artikel 10.

Het amendement nr. 63 wordt aangenomen met 12 stemmen bij 1 onthouding. Het amendement nr. 106 komt bijgevolg te vervallen.

Het artikel 21 wordt aangenomen met 12 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 22

Dit artikel geeft geen aanleiding tot vragen en wordt aangenomen met 12 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 23

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 64 in :

« *De tekst van het voorgestelde artikel 23 vervangen als volgt :*

« *De commissie ontmoet tenminste eenmaal per jaar de vertegenwoordigers van de exploitanten en de*

travailleurs, des thérapeutes, des groupes d'entraide et des communautés dans un comité de concertation dont la composition et les modalités de fonctionnement sont fixées par le Roi. »

Justification

Il est à la fois unilatéral et insensé d'avoir un comité de concertation où siègeraient uniquement les membres de la commission et les représentants des exploitants. Il est préférable d'étendre la composition de ce comité à tous les acteurs. Une meilleure représentativité et l'équilibrage des rapports de force au sein du comité de concertation lui permettront d'avoir un impact plus grand dans le processus décisionnel. On tiendra aussi davantage compte des recommandations nuancées qu'il émettra.

L'auteur souligne que cet amendement résout également le problème de la fonction de médiation soulevé par l'amendement n° 105. En effet, l'amendement érige la rencontre annuelle entre la commission des jeux de hasard et les représentants des exploitants en un comité de concertation où siègent également les représentants des travailleurs, les thérapeutes, les groupes d'entraide et les communautés. Ce sont précisément ces groupes d'entraide et ces thérapeutes qui reçoivent les plaintes.

Le ministre considère que cet amendement pose un problème quant à la manière de déterminer qui sont les représentants des thérapeutes et des groupes d'entraide. Le ministre répète qu'il peut accepter une représentation du ministre de la Santé publique, ce qui, en fait, associe déjà le secteur visé par l'amendement à la commission des jeux de hasard. En réalité, le ministre concerné représente son département et la problématique qui lui est propre. Le problème est résolu du fait que le ministre de la Santé publique est représenté.

Un commissaire aimerait savoir pourquoi seuls les représentants des exploitants peuvent rencontrer la commission des jeux de hasard, à l'exclusion des autres.

Le ministre relève que les exploitants sont les seuls à ne pas être représentés au sein de la commission.

Le commissaire répond que ce n'est pas non plus le cas des salariés.

Un autre membre espère que, même si l'article 23 ne prévoit qu'une rencontre obligatoire par an, la commission qui a le contrôle des casinos va rencontrer les représentants des exploitants plus d'une fois par an.

L'amendement n° 64 est rejeté par 2 voix contre 10 et 1 abstention.

werknemers, de hulpverleners, de zelfhulpgroepen en de gemeenschappen in een overlegcomité, waarvan de samenstelling en de werking door de Koning worden bepaald. »

Verantwoording

Een overlegcomité waarin naast de commissie enkel vertegenwoordigers van de exploitanten opgenomen zijn, is eenzijdig en zinloos. Beter wordt de samenstelling van het overlegcomité uitgebreid tot alle actoren. Door de grotere representativiteit en het grotere evenwicht binnen het overlegcomité zal de stem van het comité luider kunnen doorklinken in de besluitvorming en zal met haar genuanceerde aanbevelingen meer rekening worden gehouden.

De auteur onderstreept dat dit amendement ook het probleem van de ombudsfunctie, zoals verwoord in het amendement nr. 105, oplost. Immers door het amendement wordt de jaarlijkse ontmoeting tussen de kansspelcommissie en de vertegenwoordigers van de exploitanten uitgebreid tot een overlegcomité waarin ook de vertegenwoordigers van de werknemers, de hulpverleners, de zelfhulpgroepen en de gemeenschappen, zijn vertegenwoordigd. Precies die zelfhulpgroepen en hulpverleners ontvangen de klachten.

De minister is van oordeel dat dit amendement een probleem stelt, namelijk voor het bepalen wie de representatieve vertegenwoordigers van de hulpverleners en de zelfhulpgroepen zijn. De minister herhaalt dat hij kan instemmen met de vertegenwoordiging van de minister van Volksgezondheid, zodat in feite de door het amendement geviseerde sector reeds betrokken is bij de kansspelcommissie. De betrokken minister is in feite representatief voor zijn departement en de problematiek die de zijne is. Door de vertegenwoordiging van de minister van Volksgezondheid is het probleem opgelost.

Een commissielid wenst te weten waarom alleen de vertegenwoordigers van de exploitanten de kansspelcommissie kunnen ontmoeten en de anderen niet.

De minister stipt aan dat de exploitanten de enigen zijn die niet in de commissie vertegenwoordigd zijn.

Het lid antwoordt dat dit ook niet het geval is voor de werknemers.

Een ander lid hoopt dat de commissie die toezicht houdt op de casino's, ook al is er slechts een ontmoeting per jaar verplicht, de vertegenwoordigers van de exploitanten toch meer dan eenmaal per jaar zal ontmoeten.

Het amendement nr. 64 wordt verworpen met 2 tegen 10 stemmen bij 1 onthouding.

L'article 23 est adopté par 10 voix et 3 abstentions.

Article 24

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 65 :

« Au 2° de l'article 24 proposé, remplacer les mots « pour des périodes de cinq ans renouvelables » par les mots « pour des périodes de neuf ans renouvelables. »

Justification

Le choix d'une période de neuf ans accroît la sécurité juridique pour les entreprises visées, en particulier si l'on tient compte de l'ampleur des investissements qui sont nécessaires pour un établissement de classe II ou une salle de jeux automatiques. L'amendement aligne la durée de la licence sur celle du bail commercial.

M. Weyts dépose l'amendement n° 42 :

« Remplacer le 3° de cet article par ce qui suit :

« 3° La licence de classe C permet, pour une période de cinq ans renouvelable, à l'exploitant d'un débit de boissons d'autoriser le titulaire d'une licence E à exploiter des jeux de hasard dans son établissement; »

Justification

Il faut conserver la situation actuelle. Les jeux de hasard qui se trouvent dans les débits de boissons sont exploités par un exploitant d'appareils automatiques et non par le patron de café.

Un établissement de jeux de hasard de classe III a son activité principale dans le secteur Horeca, plus particulièrement en vendant des boissons destinées à être consommées sur place. Le patron de café confie l'exploitation des jeux de hasard dans son café à un « exploitant de jeux automatiques » qui met les appareils à la disposition des joueurs. Un patron de café n'est jamais propriétaire des appareils qui se trouvent dans son café, ou ne l'est que rarement.

En outre, il faut préférer l'installation d'un système de contrôle efficace chez environ 300 exploitants de jeux automatiques qui, en fait, sont également responsables de l'exploitation de ces appareils, à celle d'un système de contrôle dans environ 30 000 débits de boissons dont il est prouvé statistiquement qu'ils changent d'exploitant en moyenne tous les dix-huit mois et dont les exploitants ne connaissent absolument rien à l'exploitation des jeux de hasard.

Het artikel 23 wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 24

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 65 in :

« In het 2° van het voorgestelde artikel 24, de woorden « hernieuwbare periodes van vijf jaar » vervangen door de woorden « hernieuwbare periodes van negen jaar. »

Verantwoording

Een periode van negen jaar verhoogt de rechtszekerheid van deze ondernemingen, zeker in het licht van de omvang van de investeringen die een kansspel-inrichting klasse II of speelautomatenhal vereisen. Dit amendement brengt de duur van de vergunning op eenzelfde hoogte als die van de handelshuur.

De heer Weyts dient amendement nr. 42 in :

« Het 3° van dit artikel vervangen als volgt :

« 3° de vergunning klasse C geeft voor een hernieuwbare periode van vijf jaar de toelating aan een uitbater van een drankgelegenheid om een vergunninghouder E te machtigen in zijn inrichting kansspelen uit te baten; »

Verantwoording

De bestaande toestand moet behouden blijven. De kansspelen in drankgelegenheden worden uitgebaat door een automatenexploitant en niet door de café-uitbater.

De hoofdactiviteit van de kansspelinrichting klasse III ligt op het vlak van de horeca, meer bepaald de verkoop van drank voor verbruik ter plaatse. De exploitatie van kansspelen in zijn café vertrouwt een cafébaas toe aan een « automatenexploitant », die de toestellen daar ter beschikking stelt van de spelers. Een cafébaas is zelden of nooit eigenaar van de toestellen die zich in zijn café bevinden.

De installatie van een efficiënt controlesysteem bij ongeveer 300 automatenexploitanten, die in feite ook verantwoordelijk zijn voor de exploitatie van deze toestellen, is daarenboven te verkiezen boven een controlesysteem in ongeveer 30 000 drankgelegenheden waarvan statistisch bewezen is dat ze gemiddeld om de 18 maand van uitbater veranderen en die niet in het minst vertrouwd zijn met de exploitatie van kansspelen.

L'auteur souligne que pour permettre un contrôle efficace dans les débits de boissons, il faut que les exploitants de jeux automatiques assurent l'exploitation de ceux-ci dans les débits de boissons, comme c'est déjà le cas aujourd'hui. On ne peut laisser cette exploitation aux cafetiers. Le contrôle doit se faire par le raccordement en ligne des appareils à un ordinateur central situé au ministère des Finances, ce qui n'est possible que si l'on confie l'exploitation aux 300 PME spécialisées.

Le ministre se demande si le législateur peut empêcher l'exploitant d'un débit de boissons d'être lui-même propriétaire de l'appareil de jeux installé dans son débit de boissons. En application de l'amendement, seuls les exploitants pourraient acheter de tels appareils, puis les mettre à la disposition des exploitants de débits de boissons. Le législateur peut-il créer pareil monopole?

Un membre renvoie à l'amendement n° 41 à l'article 6, qui remplace les mots «qu'ils peuvent exploiter» par les mots «qui peuvent être exploités dans l'établissement de jeux». L'article 6 définit les trois classes d'établissements de jeux de hasard: les casinos, les salles de jeux automatiques et les débits de boissons. L'amendement prévoit la possibilité, pour le cafetier, de confier l'exploitation des jeux de hasard installés dans son café à des exploitants de jeux automatiques. L'amendement n° 42 à l'article 24 dispose que la licence de classe C permet, pour une période de cinq ans renouvelable, à l'exploitant d'un débit de boissons d'autoriser le titulaire d'une licence E à exploiter des jeux de hasard dans son établissement.

M. Weyts retire son amendement n° 42 et dépose ensuite l'amendement n° 167:

«Au point 5 de l'article 24 proposé, ajouter un deuxième alinéa rédigé comme suit:

«En outre, elle permet, pour une période de dix ans renouvelable, l'exploitation de jeux de hasard dans les établissements de classe III.»

Justification

Il est apparu en cours de discussion que les débits de boissons et leurs exploitants représentaient une problématique particulière que la présente proposition telle qu'amendée par le gouvernement ne prend peut-être pas suffisamment en considération.

En effet, les quelque huit mille exploitants de débits de boissons dans l'établissement desquels sont installés des appareils de jeux de hasard ne sont que tout à fait exceptionnellement propriétaires desdits appareils.

De auteur benadrukt dat, om een efficiënte controle in de drankgelegenheden mogelijk te maken, het noodzakelijk is dat de automatenexploitanten de uitbating van de automatische spelen in drankgelegenheden zouden verzekeren, zoals nu het geval reeds is. De exploitatie mag niet overgelaten worden aan de café-uitbaters. De controle moet gebeuren door het on-line verbinden van de toestellen met een centrale computer in het ministerie van Financiën. Dit kan alleen als de uitbating overgelaten wordt aan de 300 gespecialiseerde KMO's.

De minister vraagt zich af of de wetgever kan verhinderen dat een uitbater van een drankgelegenheid zelf eigenaar zou zijn van het ontspanningstoestel in zijn drankgelegenheid. Ingevolge het amendement zouden alleen de exploitanten dergelijke toestellen mogen aankopen en dan ter beschikking stellen van de uitbaters van drankgelegenheden. Mag de wetgever een dergelijk monopolie creëren?

Een lid verwijst naar amendement nr. 41 op artikel 6, waardoor de woorden «dat zij mogen exploiteren» worden vervangen door de woorden «dat in de kansspelinrichting mag geëxploiteerd worden». In artikel 6 worden de drie klassen kansspelinrichtingen omschreven: casino's, speelautomatenhallen en drankgelegenheden. Het amendement voorziet de mogelijkheid dat de cafébaas de exploitatie van de kansspelen in zijn café toevertrouwt aan automatenexploitanten. Het amendement nr. 42 op artikel 24 voorziet dat de vergunning klasse C voor een hernieuwbare periode van vijf jaar de toelating geeft aan een uitbater van een drankgelegenheid om een vergunninghouder E te machtigen in zijn inrichting kansspelen uit te baten.

De heer Weyts trekt zijn amendement nr. 42 in en dient vervolgens het amendement nr. 167 in:

«Aan punt 5 van het voorgestelde artikel 24, een tweede lid toevoegen, luidende:

«Zij laat bovendien, voor een hernieuwbare periode van tien jaar, de exploitatie van kansspelen toe in de kansspelinrichtingen klasse III.»

Verantwoording

In de loop van de besprekingen is gebleken dat de drankgelegenheden en hun exploitanten een bijzonder probleem vormden waarmee het door de regering geamendeerde voorstel niet voldoende rekening houdt.

De ongeveer achtduizend exploitanten van drankgelegenheden waarin speelautomaten geïnstalleerd zijn, zijn slechts in heel uitzonderlijke gevallen eigenaar van deze automaten.

Il fallait donc veiller à ne pas adopter un système qui soit totalement contraire à la pratique actuelle où le tenancier du débit de boisson laisse en fait un tiers, le plus souvent véritable propriétaire des jeux, installer chez lui un ou plusieurs appareils de jeux de hasard en vertu d'une convention juridique habituellement proche de la concession.

Ce problème étant en partie réglé par un amendement à l'article 6, il est cependant apparu également, d'une part, que le contrôle au niveau des milliers de débits de boissons serait impossible ou inefficace et, d'autre part, que, en pratique, des montages plus ou moins frauduleux risqueraient de dissimuler aux yeux des autorités de contrôle le véritable exploitant des jeux de hasard, aggravant ainsi le problème du contrôle.

Il était pourtant opportun de maintenir un système de contrôle basé sur le lieu où sont situés les jeux de hasard, à l'instar des classes I et II.

Toutefois, dans le cas de la classe III ou débit de boisson, ce contrôle sera très simplifié et visera plutôt à recenser l'ensemble des lieux où les jeux sont exploités. De là, une simplification attendue de la procédure d'obtention de la licence de classe C et une réduction du montant de la caution réclamée.

Par contre, il a été nécessaire de renforcer la possibilité de contrôler des tiers, véritables exploitants des jeux dans la pratique, sans toutefois exclure la possibilité pour un tenancier d'un débit de boissons, ou établissement de classe III, d'exploiter lui-même, des appareils de jeu de hasard. À cet effet, le titulaire d'une licence de classe C qui veut exploiter en personne des jeux de hasard devra obtenir une licence de classe E. Dès lors, la définition de cette dernière catégorie de licence a été adaptée en conséquence.

Les avantages de cette solution sont triples.

Premièrement, elle correspond parfaitement à la pratique actuelle du secteur, les patrons de débit de boissons n'étant pas les véritables exploitants des appareils de jeu. De ce fait, le contrôle peut à leur niveau être simplifié et moins coûteux, tout en permettant un recensement complet des débits de boissons où se trouveraient des appareils de jeux de hasard.

Deuxièmement, la formule retenue préserve intégralement la philosophie du projet, notamment précisément en ce qu'elle maintient un contrôle complet et adéquat sur l'ensemble des lieux susceptibles d'accueillir des appareils de jeu de hasard.

Men moet dus voorzichtig zijn dat men geen regels invoert die volledig indruisen tegen de huidige praktijk waarin de exploitant van de drankgelegenheden een of meer speelautomaten bij zich laat installeren door een derde, meestal de echte eigenaar van de spelen, en dit krachtens een overeenkomst die meestal dicht bij de concessie staat.

Hoewel dit probleem gedeeltelijk geregeld wordt door een amendement op artikel 6, is toch ook gebleken enerzijds dat controle op duizenden drankgelegenheden onmogelijk of inefficiënt zou zijn en anderzijds dat de echte exploitant van de speelautomaten door middel van min of meer frauduleuze constructies verborgen kan worden gehouden voor de controleverende overheid, waardoor het probleem van de controle nog verergert.

Toch was het raadzaam een controlesysteem te behouden dat gebaseerd is op de plaats waar de kansspelen zich bevinden en dit naar analogie van de klassen I en II.

In het geval van klasse III of van drankgelegenheden zal deze controle sterk vereenvoudigd worden en veeleer de bedoeling hebben een inventaris op te maken van alle plaatsen waar deze spelen geëxploiteerd worden. Vandaar dat een vereenvoudiging verwacht wordt van de procedure voor het verkrijgen van de vergunning klasse C en een vermindering van het bedrag van de gevraagde waarborg.

Het is daarentegen noodzakelijk gebleken de mogelijkheid te versterken om controle uit te oefenen op derden die in de praktijk de echte eigenaars van de spelen zijn, zonder dat evenwel de mogelijkheid wordt uitgesloten dat de exploitant van een drankgelegenheden of inrichting van klasse III de speelautomaten persoonlijk exploiteert. Daartoe zal de houder van een vergunning klasse C die persoonlijk kansspelen wil exploiteren, een vergunning klasse E moeten verkrijgen. Bijgevolg is de definitie van deze laatste vergunning aangepast.

Deze oplossing heeft drie voordelen.

Op de eerste plaats stemt deze regeling volkomen overeen met de thans gangbare praktijk waar de eigenaars van drankgelegenheden niet de echte exploitanten van de speelautomaten zijn. Daardoor kan men de desbetreffende controle eenvoudiger en goedkoper laten verlopen en wordt het mogelijk een volledige inventaris op te maken van de drankgelegenheden waar zich speelautomaten bevinden.

Op de tweede plaats blijven de doelstellingen van het ontwerp integraal gevrijwaard, in die zin dat met de gekozen formule een volledige en aangepaste controle mogelijk is over de plaatsen waar speelautomaten opgesteld kunnen worden.

Enfin, troisièmement, cette formule permet de concentrer efficacement l'essentiel du travail de contrôle sur des détenteurs moins nombreux d'une licence de classe E.

Les modifications ainsi prévues conservent donc la cohérence du projet en collant à la réalité et en améliorant encore l'efficacité.

Les amendements n°s 65 et 167 sont adoptés par 12 voix et 1 abstention. L'amendement n° 42 est retiré par son auteur.

L'article 24 amendé est adopté par 12 voix et 1 abstention.

Article 25

Cet article ne suscite aucune question et est adopté par 12 voix et 1 abstention.

Article 26

M. Weyts et consorts déposent l'amendement n° 168:

«À l'article 26, premier alinéa, proposé, remplacer les mots « les licences des classes A, B, C et D » par les mots « les licences des classes A, B et D. »

Justification

Voir la justification de l'amendement n° 167 à l'article 24.

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 66:

«Au deuxième alinéa de l'article 26 proposé, remplacer les mots « nul ne peut détenir plus de trois licences de classe A » par les mots « nul ne peut détenir plus de cinq licences de classe A. »

Justification

Lorsque les demandeurs d'une licence satisfont aux exigences que la loi fixe pour l'obtention d'une licence, on doit éviter, pour ne pas entraver la formation de groupes, d'imposer des limites trop strictes au nombre de licences qu'on peut détenir. Il serait souhaitable de limiter le nombre de licences de classe A à cinq, afin d'éviter la constitution de véritables monopoles.

L'auteur estime que le nombre de licences a été fixé assez arbitrairement. Il ne plaide pas pour la formation d'un monopole, mais entend malgré tout donner

Op de derde plaats ten slotte kan men dankzij deze formule de controle hoofdzakelijk toespitsen op de minder talrijke houders van een vergunning klasse E.

Door de aldus ingevoegde wijzigingen behoudt het ontwerp zijn samenhang, sluit het beter aan bij de werkelijkheid en wordt de efficiëntie verbeterd.

De amendementen nrs. 65 en 167 worden aangenomen met 12 stemmen bij één onthouding. Het amendement nr. 42 wordt teruggetrokken door de auteur.

Artikel 24, geamendeerd, wordt aangenomen met 12 stemmen bij één onthouding.

Artikel 25

Dit artikel geeft geen aanleiding tot vragen en wordt aangenomen met 12 stemmen bij één onthouding.

Artikel 26

De heer Weyts c.s. dient het amendement nr. 168 in:

«In het voorgestelde artikel 26, eerste lid, de woorden « de vergunningen klasse A, B, C en D » vervangen door de woorden « de vergunningen klasse A, B en D. »

Verantwoording

Zie de verantwoording bij amendement nr. 167 op artikel 24.

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 66 in:

«In het tweede lid van het voorgestelde artikel 26, de woorden « Niemand kan houder zijn van meer dan drie vergunningen klasse A » vervangen door de woorden « Niemand kan houder zijn van meer dan vijf vergunningen klasse A. »

Verantwoording

Wanneer de aanvragers van een vergunning aan de vereisten van de wet voor het verkrijgen van een vergunning voldoen, mogen geen te strakke beperkingen van aantal het vormen van groepen belemmeren. Om echte monopolies te vermijden is een maximum van vijf vergunningen klasse A aangewezen.

De auteur meent dat het aantal vergunningen nogal arbitrair is vastgelegd. Spreker pleit niet voor monopolievorming, maar wil toch de houders van een ver-

aux titulaires d'une licence la possibilité de demander plus de trois licences.

M. Olivier dépose l'amendement n° 107 :

« Remplacer le deuxième alinéa de l'article 26 proposé par ce qui suit: « Nul ne peut détenir plus d'une licence de classe A ou plus de cinq licences de classe B. »

Justification

Il faut éviter la formation de chaînes d'établissements.

L'auteur de cet amendement considère, au contraire, qu'il faut inscrire dans la loi que l'on ne peut accorder qu'une seule licence pour la classe A et cinq seulement pour la classe B. Il renvoie à la pratique en vigueur qui a engendré certaines concentrations et participations réciproques. Les risques sont trop grands en cas de concentrations.

Un autre membre met en garde contre une discrimination possible au détriment des exploitants belges. Il est illogique d'imposer des limitations aux propriétaires belges, et non aux étrangers. Ainsi, un groupe étranger qui possède déjà vingt licences à l'étranger peut encore reprendre un casino belge, alors qu'un exploitant belge ne peut obtenir que trois licences au maximum et même, en vertu de l'amendement n° 107, une seule licence au maximum.

Si l'on prévoit dans la loi qu'une seule licence est accordée par exploitant, l'exploitant du casino d'Ostende ou de Spa, par exemple, ne pourra pas introduire de demande en vue d'obtenir une licence pour un casino à Bruxelles. Le législateur ne peut pas rendre impossible toute initiative belge.

Une limitation ne résout rien, mais rend le contrôle plus difficile. Il est plus facile de contrôler un propriétaire unique qui exploite cinq casinos que cinq propriétaires qui n'exploitent chacun qu'un seul casino.

Un commissaire se demande si des limitations sont également imposées à l'étranger.

Un autre commissaire répond par la négative.

Un membre estime que les Allemands doivent être très attentifs au problème, parce qu'ils veulent toujours créer une concurrence saine. Le ministre peut-il expliquer la situation en Allemagne? Le membre croit qu'il n'y a aucune limitation.

Le représentant du ministre des Finances déclare qu'en Allemagne, l'obtention d'une licence est de la compétence des *Länder*. Aux Pays-Bas, une seule organisation, à savoir *Holland Casino*, gère tous les casinos.

gunning de kans geven om meer dan drie vergunningen aan te vragen.

De heer Olivier dient het amendement nr. 107 in :

« Het tweede lid van het voorgestelde artikel 26 vervangen als volgt: « Niemand kan houder zijn van meer dan één vergunning klasse A of van meer dan vijf vergunningen klasse B. »

Verantwoording

Ketenvorming moet vermeden worden.

De auteur van dit amendement is daarentegen van oordeel dat bij wet wordt vastgelegd dat slechts één vergunning voor de klasse A en slechts vijf voor de klasse B kunnen worden toegekend. Spreker verwijst naar de heersende praktijk waar bepaalde concentraties en onderlinge participaties op gang zijn gebracht. De risico's worden te groot in geval van concentraties.

Een ander lid waarschuwt voor een mogelijke discriminatie ten nadele van Belgische exploitanten. Het is onlogisch om beperkingen op te leggen voor Belgische eigenaars en niet voor buitenlandse. Zo kan een buitenlandse groep die al wel 20 vergunningen in het buitenland heeft, toch nog een Belgisch casino overnemen, terwijl een Belgische exploitant maximaal drie vergunningen kan bekomen; volgens het amendement nr. 107 maximaal zelfs één vergunning.

In de wet voorzien dat er slechts één vergunning per exploitant wordt toegekend, heeft als gevolg dat bijvoorbeeld de exploitant van het casino van Oostende of Spa geen aanvraag kan indienen voor het bekomen van een vergunning voor een casino te Brussel. De wetgever mag Belgische initiatieven niet onmogelijk maken.

Een beperking lost niets op, maar bemoeilijkt wel de controle. Een eigenaar die vijf casino's exploiteert, is gemakkelijker te controleren dan vijf eigenaars met elk één casino.

Een commissielid vraagt zich af of er in het buitenland ook beperkingen worden opgelegd.

Een ander lid antwoordt ontkennend.

Een lid meent dat de Duitsers bijzondere aandacht moeten hebben voor het probleem omdat zij steeds een gezonde concurrentie willen scheppen. Kan de minister de toestand in Duitsland toelichten? Het lid denkt dat daar geen enkele beperking bestaat.

De vertegenwoordiger van de minister van Financiën verklaart dat het verkrijgen van de vergunning in Duitsland een bevoegdheid van de *Länder* is. In Nederland beheert één enkele organisatie alle casino's, te weten *Holland Casino*.

Le ministre plaide pour la limitation telle que concrétisée pour l'amendement gouvernemental. Cette limitation est équilibrée, à savoir au maximum trois licences de classe A pour un exploitant.

Un membre demande quelle est la finalité de l'instauration d'une limitation.

Le ministre répond que la *ratio legis* de cette disposition est de prévenir les positions monopolistiques. Si un exploitant possède plus de cinq licences de classe A, il dirige en fait plus de la moitié des casinos belges.

Un membre estime de telles restrictions injustifiées, alors qu'il ne s'agit pas d'un bien de première nécessité, qu'il y a une concurrence acharnée avec les loteries, les courses de chevaux, etc.

MM. Weyts et D'Hooghe déposent l'amendement n° 152:

« Supprimer le deuxième alinéa de l'article 26 proposé. »

Justification

Compte tenu des conditions strictes auxquelles les exploitants doivent satisfaire, il est superflu d'imposer cette restriction. De plus, elle favoriserait de manière disproportionnée certains groupes étrangers, parce qu'il n'existe aucune restriction en ce qui concerne les avoirs en dehors du territoire belge.

Selon un membre, cet amendement reprend la thèse en vertu de laquelle les auteurs estiment qu'imposer des contraintes de nombre pour les exploitants, aura comme seul avantage de favoriser les étrangers qui veulent venir chez nous.

Un commissaire répète que les candidats belges ne peuvent pas être victimes d'une discrimination en faveur des exploitants étrangers. Le deuxième alinéa de l'article 26 introduit indûment une discrimination au détriment des candidats belges.

Le ministre ne voit aucune objection de principe à cet amendement.

Il dépose l'amendement n° 130:

« In fine de l'alinéa 3 de l'article 26 proposé, remplacer les mots: «... à la condition que la commission des jeux de hasard en ait été préalablement avisée.» par les mots «... moyennant information et autorisation préalables de la commission des jeux de hasard.» »

Justification

Pour que tout abus puisse être évité à temps et de manière efficace, il importe non seulement que la commission soit informée, mais en outre que la

De minister van Justitie pleit voor de beperking, zoals verwoord in het regeringsamendement. Deze beperking is evenwichtig, namelijk maximaal drie vergunningen klasse A voor één exploitant.

Een lid vraagt wat de bedoeling is van de invoering van een beperking.

De minister antwoordt dat de *ratio legis* van deze bepaling het voorkomen van monopolieposities is. Wanneer een exploitant meer dan vijf vergunningen klasse A heeft, dan runt hij in feite meer dan de helft van het aantal casino's in België.

Een lid vindt dergelijke beperkingen niet verantwoord, terwijl het toch niet om een levensnoodzakelijk goed gaat en er een hevige concurrentie bestaat met de loterijen, de paardenrennen, enz.

De heren Weyts en D'Hooghe dienen het amendement nr. 152 in:

« In het voorgestelde artikel 26, het tweede lid schrappen. »

Verantwoording

Gezien de strikte voorwaarden waaraan de uitbaters moeten voldoen, is het niet noodzakelijk deze beperking op te leggen. Bovendien zal het bepaalde buitenlandse groepen onevenredig bevoordelen, omdat er geen beperkingen bestaan wat betreft de bezittingen buiten het Belgische grondgebied.

Volgens een lid zijn de indieners van oordeel dat voor de exploitanten de beperking van het aantal alleen tot gevolg zal hebben dat de buitenlanders die bij ons komen, bevoordeeld worden.

Een lid herhaalt dat de Belgische kandidaten niet mogen gediscrimineerd worden ten gunste van de buitenlandse exploitanten. Het tweede lid van artikel 26 voert ten onrechte een discriminatie ten nadele van de Belgische kandidaten in.

De minister heeft geen principeel bezwaar tegen dit amendement.

De minister dient het amendement nr. 130 in:

« In fine van lid 3 van het voorgestelde artikel 26, de woorden «... mits voorafgaandelijk de kansspelcommissie hierover te hebben ingelicht.» vervangen door de woorden «... mits voorafgaandelijke inlichting en toestemming van de kansspelcommissie.» »

Verantwoording

Om misbruiken tijdig en doeltreffend te voorkomen is het niet alleen belangrijk dat de commissie wordt ingelicht maar ook dat de effectieve overdracht

cession effective puisse seulement intervenir après approbation et contrôle préalable de la part de la commission des jeux de hasard.

Cet amendement ne fait l'objet d'aucune observation.

Les amendements n°s 168 et 152 sont adoptés par 10 voix et 3 abstentions. L'amendement n° 130 est adopté par 12 voix et 1 abstention. L'amendement n° 66 est rejeté par 2 voix contre 10 et 1 abstention. L'amendement n° 107 est rejeté par 12 voix et 1 abstention.

L'article 26 amendé est adopté par 10 voix et 3 abstentions.

Article 26bis (nouveau)

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 67 :

« CHAPITRE IIIbis (NOUVEAU)

Insérer un chapitre IIIbis (nouveau), intitulé: « Du fonds de prévention » et un article 26bis (nouveau), rédigé comme suit :

« Art. 26bis. — Il est instauré un fonds de prévention financé par une contribution annuelle des détenteurs d'une licence des classes A, B, C et E. Le Roi fixe le montant de la redevance ainsi que les modalités d'exécution. Ce fonds est utilisé exclusivement pour l'information du public au sens de l'article 57. »

Justification

Les entreprises qui offrent au public des jeux de hasard susceptibles de créer une dépendance ont la responsabilité sociale d'informer le public des risques attachés à ces jeux.

L'auteur note que les autorités fédérales sont aussi partiellement compétentes en matière de prévention; elles peuvent créer un fonds de prévention pour faire de la prévention au niveau fédéral. Ce fonds de prévention est alimenté par une contribution annuelle des titulaires des licences. Cet amendement est nécessaire si l'on entend sérieusement combattre et prévenir la dépendance au jeu.

Le représentant du ministre des Finances explique qu'indépendamment de l'opportunité de cet amendement, il y a une impossibilité technique dans l'amendement. Puisqu'il s'agit d'un fonds destiné à couvrir des frais dans l'intérêt général, sans qu'il y ait d'intervention pour des individus particuliers, il ne peut s'agir en l'occurrence que d'une redevance. En effet, une redevance a toujours un caractère rémuné-

slechts kan doorgaan na goedkeuring en voorafgaande controle door de kansspelcommissie.

Er worden geen opmerkingen op dit amendement geuit.

De amendementen nrs. 168 en 152 worden aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen. Het amendement nr. 130 wordt aangenomen met 12 stemmen bij één onthouding. Het amendement nr. 66 wordt verworpen met 2 tegen 10 stemmen bij één onthouding. Het amendement nr. 107 wordt verworpen met 12 stemmen bij één onthouding.

Het geamendeerde artikel 26 wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 26bis (nieuw)

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 67 in :

« HOOFDSTUK IIIbis (NIEUW)

Een hoofdstuk IIIbis (nieuw) invoegen met als titel: « Het preventiefonds » en een artikel 26bis (nieuw) invoegen luidend als volgt :

« Art. 26bis. — Er wordt een preventiefonds opgericht, dat gespijsd wordt door een jaarlijkse bijdrage van de houders van een vergunning klasse A, B, C en E. De Koning bepaalt het bedrag van de retributie en de uitvoeringsmodaliteiten. Dit fonds kan uitsluitend aangewend worden voor de voorlichting van het publiek zoals bedoeld in artikel 57. »

Verantwoording

De aanbieders van potentieel verslavende gokspelen hebben de maatschappelijke verantwoordelijkheid om te wijzen op de gevaren ervan.

De auteur stipt aan dat de federale autoriteiten ook deels bevoegd zijn inzake preventie; de federale autoriteiten kunnen een preventiefonds oprichten om aan federale preventie te doen. Dat preventiefonds wordt gespijsd door een jaarlijkse bijdrage van de houders van de vergunningen. Indien men het ernstig meent met de bestrijding en het voorkomen van gokverslaving, dan is dit amendement noodzakelijk.

De vertegenwoordiger van de minister van Financiën verklaart dat dit amendement, ongeacht het feit of het opportuun is, technisch onmogelijk is. Aangezien het een fonds betreft dat bestemd is om kosten te dekken in het algemeen belang, zonder interventie voor afzonderlijke personen, kan het hier alleen om een retributie gaan. Een retributie is immers altijd een vergoeding voor een openbare dienstlevering. In feite

ratoire pour une prestation de service public. Il s'agit donc en fait d'un impôt, dont le montant doit être fixé dans la loi.

Un commissaire ajoute que si l'avis du Conseil d'État était demandé en la matière, il déclarerait immédiatement que la contribution annuelle prévue est un impôt. En plus, le fonds de prévention devrait fonctionner sous forme d'un fonds budgétaire, sinon les ressources seraient frappées par l'annalité budgétaire et tomberaient au bénéfice du Trésor le 31 décembre de chaque année. Une troisième remarque est que la prévention est du ressort des communautés.

L'amendement n° 67 est rejeté par 2 voix contre 10 et 1 abstention.

Article 27

M. Weyts dépose l'amendement n° 43 :

« À cet article, insérer, entre les mots « jeux de hasard » et le mot « autorisés » les mots « non automatiques. »

Justification

En d'autres termes, l'on ne peut élargir que l'offre de jeux de hasard non automatiques, puisque le gouvernement n'a certainement pas l'intention d'assouplir la législation sur les jeux de hasard, ni d'élargir l'offre de jeux. Il n'a pas non plus l'intention de légaliser le jackpot. Il apparaît donc particulièrement nécessaire de le prévoir explicitement dans la loi elle-même.

M. Ph. Charlier dépose l'amendement n° 144 :

« A. À l'article 27 proposé, remplacer les mots « les jeux de hasard autorisés par le Roi » par les mots « des jeux de casino traditionnels et des jeux automatiques ».

B. In fine de l'article 27 proposé, ajouter ce qui suit :

« Les jeux de casino traditionnels se déroulent autour d'une table, sans mécanisme électronique. Ils sont joués en groupe et manuellement avec l'assistance d'un personnel spécialisé. »

« Les jeux automatiques sont les jeux à rouleaux, les jeux vidéo et les simulations de courses de chevaux. »

Justification

1. Situation des casinos

Il y a actuellement huit casinos tolérés par les autorités judiciaires.

gaat het dus om een belasting, waarvan het bedrag in de wet moet worden vastgelegd.

Een commissielid voegt hieraan toe dat de Raad van State, mocht zijn advies worden gevraagd, onmiddellijk zal verklaren dat de jaarlijkse bijdrage een belasting is. Bovendien zou het preventiefonds moeten functioneren als een begrotingsfonds, anders zouden de inkomsten onder de jaarlijkse begroting vallen en dus elk jaar op 31 december aan de Schatkist toekomen. Een derde opmerking is dat preventie tot de bevoegdheden van de Gemeenschappen behoort.

Het amendement nr. 67 wordt verworpen met 2 tegen 10 stemmen bij één onthouding.

Artikel 27

De heer Weyts dient het amendement nr. 43 in :

« In dit artikel, tussen het woord « toegestane » en het woord « kansspelen », de woorden « niet-automatische » invoegen. »

Verantwoording

Dit betekent dus dat alleen uitbreiding van het aanbod van spelen mogelijk is als het niet-automatische kansspeltoestellen betreft, vermits het zeker niet in de bedoeling van de regering ligt om de wetgeving op de kansspelen te versoepelen, noch om het spelaanbod te verruimen. Evenmin ligt het in de bedoeling de jackpot te legaliseren. Het komt dan ook bijzonder noodzakelijk voor dit in de wet zelf duidelijk vast te leggen.

De heer Ph. Charlier dient amendement nr. 144 :

« A. In het voorgestelde artikel 27 de woorden « de door de Koning toegestane kansspelen » vervangen door de woorden « traditionele casinospelen en elektronische kansspelen ».

B. Aan het slot van het voorgestelde artikel 27 het volgende toevoegen :

« Traditionele casinospelen hebben plaats rond een tafel zonder elektronisch mechanisme. Ze worden in groep en manueel gespeeld met de hulp van gespecialiseerd personeel. »

Elektronische kansspelen zijn de rollenmachines, de videospelen en de simulaties van paardenrennen. »

Verantwoording

1. Toestand van de casino's

Thans worden er door de gerechtelijke instanties acht casino's gedoogd.

Le projet prévoit l'implantation d'un neuvième sur le territoire des communes bruxelloises.

Les casinos emploient directement 1 200 personnes et on estime à plus de 3 600 le nombre d'emplois indirects.

Les casinos recouvrent une réalité culturelle. Ils sont un pôle d'attraction pour les communes dans lesquelles ils sont implantés et qui y organisent nombre d'expositions et autres activités socio-culturelles.

2. Perspectives

Il existe cependant le risque à court terme, que les casinos ne puissent survivre s'ils ne peuvent s'adapter à notre époque. Afin qu'ils demeurent attractifs, il est nécessaire de leur donner les moyens d'évoluer.

D'une part, il faut lever l'hypothèque d'illégalité qui pèse sur leurs activités. D'autre part, ils doivent pouvoir accéder à certains jeux souhaités par le public.

3. Objectif de l'amendement

L'amendement du gouvernement à l'examen, lève partiellement l'illégalité.

Partiellement, parce que rien ne sera dit dans la loi sur les jeux qui seront tolérés dans les casinos. Une liste devra être établie dans un arrêté d'application et aucun délai n'est prévu pour ce faire.

Il est clair que l'existence des casinos est conditionnée par l'autorisation des jeux qui peuvent y être pratiqués. On peut légalement affirmer que le législateur interrogé sur l'existence des casinos doit également être saisi de l'examen des jeux autorisés.

Le problème de moralité qui entoure la question ainsi que les préoccupations sociales qui ont très bien été décrites dans l'exposé des motifs du projet de loi, impliquent la nécessité d'un débat parlementaire non seulement sur la question de l'autorisation des casinos mais aussi sur la question des jeux de hasard qui peuvent y être tolérés.

Quant à la question du jeu, il est évident que l'autorisation d'un casino implique l'autorisation qu'y soient pratiqués les jeux traditionnels que sont : le jeu de la boule, le trente/quarante, la roulette américaine, la roulette française, le black jack, le baccara, le baccara/chemin de fer, le punto-y-banco, le poker, le craps, le sigbo.

Het ontwerp voorziet in de vestiging van een negende casino op het grondgebied van de Brusselse gemeenten.

De casino's bieden rechtstreeks werk aan 1 200 mensen en men schat het aantal indirecte banen op meer dan 3 600.

De casino's zijn een maatschappelijke realiteit. Zij vormen een aantrekkingspool voor de gemeenten op wier grondgebied zij gelegen zijn en die er tal van tentoonstellingen en andere sociaal-culturele activiteiten organiseren.

2. Vooruitzichten

Op korte termijn bestaat evenwel het gevaar dat de casino's niet kunnen overleven indien ze zich niet aanpassen aan onze tijd. Om aantrekkelijk te blijven, moeten zij kunnen beschikken over de middelen om zich te ontwikkelen.

In de eerste plaats moet komaf gemaakt worden met de opvatting dat hun activiteiten eigenlijk illegaal zijn. In de tweede plaats moeten zij bepaalde kansspelen die het publiek wenst, kunnen aanbieden.

3. Doel van het amendement

Het regeringsamendement dat thans besproken wordt, maakt gedeeltelijk een einde aan die illegaliteit.

Gedeeltelijk slechts, daar in de wet niets gezegd wordt over de kansspelen die in de casino's zullen worden gedoogd. Er moet een lijst worden opgesteld die in een uitvoeringsbesluit wordt opgenomen maar daarvoor is geen enkele termijn bepaald.

Het is duidelijk dat de overlevingskansen van de casino's afhankelijk zijn van de kansspelen die er toegestaan zullen zijn. De wetgever die zich buigt over het voortbestaan van de casino's, moet zich eveneens kunnen buigen over de vraag welke kansspelen toegestaan worden.

Het moraliteitsprobleem dat nauw verweven is met deze kwestie, evenals de sociale implicaties ervan die zeer goed beschreven zijn in de memorie van toelichting bij het wetsontwerp, vergen niet alleen een parlementair debat over de kwestie van de vergunningen voor casino's maar ook over de kansspelen die er kunnen worden gedoogd.

Wat de kansspelen betreft, is het duidelijk dat een casino dat een exploitatievergunning verkrijgt, ook een toestemming verkrijgt voor de volgende traditionele spelen: one ball, trente/quarante, Amerikaanse roulette, Franse roulette, black jack, baccarat, baccarat/chemin de fer, punto-y-banco, poker, craps, sigbo.

Afin de donner aux casinos la possibilité d'adaptation dont il vient d'être question, il faut leur permettre l'accès aux jeux automatiques. Il s'agit des jeux automatiques à rouleaux, des jeux automatiques vidéo (vidéo-poker, vidéo-black jack, vidéo-roller slots) et des simulations de courses de chevaux. Les casinos sont d'ailleurs les lieux les plus appropriés pour l'installation de ces jeux automatiques.

En effet, la proposition de loi prévoit de nombreuses normes pour garantir la moralité et le sérieux des exploitants. Les casinos sont peu nombreux et leur accès est contrôlé. L'installation de jeux automatiques dans de trop nombreux endroits renforcerait un élément déterminant sur l'asservissement au jeu, à savoir l'accessibilité du jeu.

Les jeux automatiques sont présents dans tous les casinos européens à l'exception de la Belgique. Les Belges peuvent donc participer aux jeux automatiques aux Pays-Bas, en Allemagne et en France, à quelques kilomètres de la frontière.

Il est tout à fait utopique de vouloir interdire ces jeux automatiques. Il serait dangereux socialement d'en installer partout.

Autoriser les casinos à installer ces types de jeux, correspond donc au souci de préserver la population du danger social de l'asservissement, et également à la nécessité économique de permettre l'adaptation des casinos qui restent de formidables outils de promotion pour les communes qui les abritent.

Pour répondre à la volonté de faire entrer les casinos dans la légalité, il faut donc décider de leur existence et des jeux qui peuvent y être pratiqués.

Le ministre renvoie aux articles 7 et 8 de l'amendement gouvernemental. Pour chacune des classes d'établissements de jeux de hasard, le Roi, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, arrête la liste des jeux de hasard. C'est donc au Roi de décider ultérieurement si des appareils de jeux de hasard avec mécanisme de paiement automatique, entre autres les jackpots, les jeux de poker video, les machines à sous, pourront être autorisés (doc.Sénat, n° 1-419/4, p.31).

Le gouvernement remet donc à plus tard la décision.

M. Weyts et consorts déposent l'amendement n° 159:

«À l'article 27 proposé, insérer les mots « automatiques ou non » entre le mot « hasard » et le mot « autorisés. »

Om de casino's in staat te stellen zich aan te passen moeten zij ook speelautomaten kunnen exploiteren. Het gaat om elektronische rollenmachines, elektronische videospelen (video-poker, video-black jack, video-roller slots) en simulaties van paardenrennen. Casino's zijn trouwens de meest geschikte plaatsen om dergelijke speelautomaten te installeren.

Het wetsvoorstel voorziet immers in tal van bepalingen die de moraliteit en de betrouwbaarheid van de exploitant moeten garanderen. Het aantal casino's is beperkt en de toegang wordt gecontroleerd. De installatie van speelautomaten in te veel inrichtingen zou de kansspelen veel toegankelijker maken en de spelverslaving in de hand werken.

Speelautomaten zijn te vinden in alle Europese casino's met uitzondering van de Belgische. Belgen kunnen voor dit soort kansspelen dus terecht in Nederland, Duitsland en Frankrijk, op enkele kilometers van de grens.

Het is volstrekt utopisch die speelautomaten te willen verbieden, maar vanuit sociaal oogpunt zou het gevaarlijk zijn er overal te installeren.

De casino's toestaan dat soort speelautomaten te installeren beantwoordt dus aan de noodzaak om de bevolking te beschermen tegen het maatschappelijk gevaar van verslaving en ook aan de economische noodzaak de casino's in staat te stellen zich aan te passen. Zij blijven immers een uiterst belangrijk reclame-middel voor de gemeenten waar zij gevestigd zijn.

Wil men aan de casino's een wettelijke grondslag verlenen, dan moet men een regeling treffen voor de vestiging ervan en ook voor de kansspelen die er mogen worden aangeboden.

De minister verwijst naar de artikelen 7 en 8 van het regeringsamendement. De Koning bepaalt bij een in Ministerraad overlegd besluit, per klasse van kansspelinrichting, de lijst van kansspelen. Het komt dus aan de Koning toe later te bepalen of speelapparaten met automatisch betalingsmechanisme, onder meer jackpots, videopokerspelen en slotmachines, kunnen worden toegelaten (Stuk Senaat, nr. 1-419/4, blz. 31).

De regering heeft de beslissing over dit probleem dus uitgesteld naar de toekomst toe.

De heer Weyts c.s. dienen het amendement nr. 159 in:

«In het voorgestelde artikel 27, tussen het woord « toegestane » en het woord « kansspelen », de woorden « al dan niet automatische » invoegen. »

Justification

La commission rend un avis au Roi, à la suite de quoi le Roi fixe pour chaque classe la liste des jeux de hasard qui peuvent être exploités. Il paraît utile de préciser que les casinos pourraient aussi exploiter des jeux de hasard automatiques, si le Roi les y autorisait, étant donné qu'il y a manifestement un doute à ce propos.

L'auteur relève que cet amendement vise à inscrire dans la loi la possibilité de placer non seulement les appareils de jeux classiques, mais aussi les automatiques, dans les établissements de jeux de hasard de classe I. Le Roi décide, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, quels sont les différents jeux de hasard autorisés.

Les amendements n°s 43 et 144 sont retirés par leurs auteurs. L'amendement n° 159 est adopté par 12 voix et 1 abstention.

L'article 27 amendé est adopté par 10 voix et 3 abstentions.

Article 28

M. Olivier dépose l'amendement n° 108 :

« Remplacer le premier alinéa de l'article 28 proposé par le texte suivant :

« Le nombre total des établissements de jeux de hasard de classe I autorisés sur le territoire belge et dans les eaux territoriales de la Belgique, à savoir la zone de 12 milles marins fixée par la Convention de Montego Bay du 10 décembre 1982, est limité à 9. »

Justification

Il y a lieu d'éviter que l'on n'exploite des établissements de jeux de hasard à bord de navires.

L'auteur de l'amendement souligne le risque que des casinos puissent être exploités à bord de navires navigants. Cet amendement définit clairement le territoire belge, en ce sens que la mer territoriale en fait également partie.

Selon un membre, cet amendement va donner des idées à ceux qui vont vouloir ancrer un navire à 13 milles marins et on ne peut pas l'empêcher. Grâce à l'amendement, ils vont y penser.

D'après le ministre, l'amendement est superflu, car le territoire belge inclut toujours la mer territoriale.

Un membre met en garde contre les casinos flottants situés à quelques centaines de mètres de la côte belge.

Verantwoording

De commissie geeft een advies aan de Koning, waarna deze de lijst kansspelen die mogen uitgebaat worden, vastlegt voor elke klasse. Het lijkt nuttig te verduidelijken dat de casino's ook automatische kansspelen zouden kunnen uitbaten indien de Koning dit wil, omdat er klaarblijkelijk getwijfeld wordt aan dit uitgangspunt.

De auteur stipt aan dat dit amendement tot doel heeft om in de wet de mogelijkheid te voorzien dat niet alleen de klassieke maar ook de automatische kansspelen mogen worden geplaatst in de kansspelinrichtingen klasse I. De Koning beslist, bij een in Ministerraad overlegd besluit, over de verschillende kansspelen die toegelaten worden.

De amendementen nrs. 43 en 144 worden teruggetrokken door hun auteurs. Het amendement nr. 159 wordt aangenomen met 12 stemmen, bij één onthouding.

Het geamendeerde artikel 27 wordt aangenomen met 10 stemmen, bij 3 onthoudingen.

Artikel 28

De heer Olivier dient het amendement nr. 108 in :

« Het eerste lid van het voorgestelde artikel 28 vervangen als volgt :

« Het aantal toegestane kansspelinrichtingen klasse I is op het Belgisch grondgebied en op de Belgische territoriale zee, zijnde de 12-mijlzone overeenkomstig het Verdrag van Montego Bay van 10 december 1982, beperkt tot maximum 9. »

Verantwoording

Exploitatie van kansspelinrichtingen op boten moet vermeden worden.

De auteur van het amendement wijst op het gevaar dat casino's op varende schepen zouden kunnen uitgebaat worden. Door dit amendement wordt het Belgisch grondgebied duidelijk omschreven, namelijk dat ook de territoriale zee een deel van het Belgisch grondgebied is.

Volgens een lid zal dit amendement ideeën geven aan hen die een schip willen voor anker leggen op 13 zeemijl en men kan dat niet verhinderen. Door het amendement zullen zij eraan denken.

Volgens de minister is het amendement overbodig want het Belgisch grondgebied omvat steeds de Belgische territoriale zee.

Een lid wil waarschuwen voor vlottende casino's op enkele honderden meters voor de Belgische kust.

Il est répondu négativement à la question de savoir si aux Pays-Bas, des casinos sont exploités sur des navires au large de la côte néerlandaise.

M. Weyts dépose l'amendement n° 47 :

« Remplacer le texte de l'article 28 proposé par les dispositions suivantes :

« Un seul établissement de jeux de hasard de classe I peut être exploité sur le territoire des communes désignées par le gouvernement de région.

Chaque gouvernement de région peut autoriser une commune par million d'habitants ou par tranche entamée d'un million d'habitants de la région, à conclure une convention de concession pour l'exploitation de cet établissement de jeux de hasard.

Il prend une décision motivée, sur la base de critères objectifs, les parties concernées entendues. À cet effet, il choisit sur la liste des communes qui se sont portées candidates auprès de la Commission des jeux de hasard. »

Justification

Le texte de l'article 28 proposé par le gouvernement ne satisfait absolument pas aux conditions juridiques que l'on pose toujours à la prise de telles décisions. Les principes de la technique législative, mais aussi la sécurité juridique et les principes de bonne administration nécessitent de modifier ce texte :

a) pour fixer dans la loi des limites à l'habilitation du pouvoir exécutif, sur la base de critères objectifs;

b) pour faire en sorte que les décisions du pouvoir exécutif soient prises au niveau le plus adéquat.

Dans son avis du 21 janvier 1997 concernant la proposition de loi sur le jeu, le Conseil d'État a écrit sans détour, concernant la disposition qui y figurait et dont le parallélisme avec le texte actuel du gouvernement est manifeste, que « les développements doivent préciser les critères objectifs pris en considération pour limiter le nombre de casinos à un seul établissement pour chaque commune indiquée dans la proposition, en excluant toute autre commune ».

Pour remplir cette condition, nous avons estimé qu'il était en outre nécessaire de fixer dans la loi quelques règles objectives, un cadre, en quelque sorte, dans lequel la décision devra être prise.

Pourquoi un seul casino par commune ?

Les mesures que l'on prendra en vue de protéger la santé publique et les dangers de dépendance au jeu

Op de vraag of er in Nederland casino's op schepen voor de Nederlandse kust worden uitgebaut, wordt ontkennend geantwoord.

De heer Weyts dient het amendement nr. 47 in :

« De tekst van het voorgestelde artikel 28 vervangen als volgt :

« Er kan één kansspelinrichting klasse I worden ingericht op het grondgebied van de gemeenten die door de gewestregering worden aangeduid.

Elke gewestregering kan per 1 miljoen inwoners of begonnen deel van 1 miljoen inwoners in het gewest, een gemeente een toelating geven tot het sluiten van een concessie-overeenkomst voor de uitbating van deze kansspelinrichting.

Zij neemt haar gemotiveerde beslissing aan de hand van objectieve criteria, de betrokken partijen gehoord. Zij kiest hiervoor uit de lijst van gemeenten die zich kandidaat hebben gesteld bij de kansspelcommissie. »

Verantwoording

De tekst van het door de regering voorgestelde artikel 28 voldoet geenszins aan de juridische vereisten die steeds gesteld worden om dergelijke beslissingen te nemen. De rechtszekerheid en de beginselen van behoorlijk bestuur, naast de beginselen van de legislatiek, noodzaken een wijziging opdat er :

a) grenzen aan de opdracht aan de uitvoerende macht worden gesteld in de wet, op basis van objectieve criteria;

b) wordt gestreefd om de beslissingen van de uitvoerende macht op het meest adequate niveau te laten gebeuren.

De Raad van State heeft in haar advies op het wetsvoorstel op het spel van 21 januari 1997 over de daarin voorkomende bepaling, die zeer opvallend gelijklopend was met de voorliggende regeringstekst, onomwonden geschreven dat « in de toelichting de objectieve criteria moeten worden omschreven die in aanmerking zijn genomen om slechts één enkel casino te gedogen in elk van de gemeenten opgesomd in het voorstel, met uitzondering van alle overige gemeenten ».

Om aan deze vereiste te voldoen hebben wij geoordeeld dat het bovendien nodig was in de wet enkele objectieve regels vast te leggen; als het ware een kader waarbinnen de beslissing zal moeten worden genomen.

Waarom één casino per gemeente ?

De maatregelen die zullen worden genomen tot bescherming van de volksgezondheid en de gevaren

qu'implique la présence d'un casino, ainsi que la nécessité de maîtriser strictement la propagation des établissements de jeux de hasard, dont des études récentes ont montré une nouvelle fois qu'ils sont un endroit sensible par excellence pour le blanchiment d'argent ou qu'ils risquent en tout cas de devenir une zone criminogène, contraignent à se limiter strictement à un casino au maximum par commune.

Le but ne saurait être, en effet, de créer une masse incontrôlable d'établissements de jeux de hasard, ni d'encourager à une situation digne de Las Vegas.

Pourquoi le gouvernement de région ?

Comme les impôts sur les appareils de détente automatique sont de la compétence des régions et qu'en outre, celles-ci exercent la tutelle hiérarchique des communes, c'est ce niveau de pouvoir qui est le plus adéquat pour décider de l'implantation des casinos.

Pourquoi un casino par million d'habitants ou par tranche entamée d'un million d'habitants ?

C'est une fois de plus essentiellement pour limiter au maximum les effets criminogènes et réduire le risque de dommages pour la santé publique, qu'il semble opportun de n'autoriser qu'un nombre très limité de casinos. Une répartition selon le nombre d'habitants présente en outre l'avantage de constituer un critère extrêmement objectif.

Quels critères objectifs ?

Outre le nombre d'habitants, cité ci-dessus, qui indique les limites de la compétence exécutive du gouvernement de région, les critères de nature historique et sociale tels que ceux évoqués par le gouvernement devront certainement être complétés par des critères économiques et de répartition géographique.

Il est clair que le gouvernement de région devra expliciter soigneusement ces critères dans sa décision et qu'ils seront, le cas échéant, soumis à l'appréciation du Conseil d'État. Il ne nous semble toutefois pas opportun de faire figurer dès à présent une série de critères contraignants dans le texte de loi, étant donné qu'une énumération ne pourrait jamais être exhaustive.

M. Chantraine dépose l'amendement n° 48 :

« Remplacer cet article par ce qui suit :

« Art. 28. — Le nombre total des établissements de jeux de hasard de classe I autorisés est limité à 11.

voor gokverslaving die een casino inhoudt, naast de noodzaak strikt de hand te houden aan de verspreiding van kansspelinrichtingen waarvan recente studies nog eens hebben aangetoond dat ze een risicoplaats bij uitstek zijn voor het witwassen van geld of in ieder geval het risico lopen een criminogene zone te zijn, nopen tot de strenge beperking van maximum 1 casino per gemeente.

Het kan immers niet de bedoeling zijn een oncontroleerbare massa kansspelinrichtingen te creëren, noch het stimuleren van een Las-Vegasachtige toestand.

Waarom de gewestregering ?

Aangezien de belastingen op de automatische ontspanningstoestellen tot de gewestbelastingen behoren en bovendien de gewesten het hiërarchische toezicht uitoefenen over de gemeenten, is het deze overheid die het meest aangewezen is de beslissing te nemen over de plaats van de casino's.

Waarom 1 per 1 miljoen inwoners of begonnen deel van 1 miljoen inwoners ?

Weerom met het hoofddoel de criminogene effecten zo beperkt mogelijk te houden en de kans tot verstoring van de volksgezondheid te verminderen, lijkt het aangewezen slechts een zeer beperkt aantal casino's toe te laten. De afbakening naar aantal inwoners heeft bovendien het voordeel een uiterst objectief criterium te zijn.

Welke objectieve criteria ?

Naast het hierboven reeds genoemde aantal inwoners, dat de grenzen van de uitvoeringsbevoegdheid van de gewestregering aanduidt, zullen criteria als de door de regering aangehaalde historische en sociale, ook zeker aangevuld dienen te worden met een economisch criterium en een criterium dat de geografische spreiding op het oog heeft.

Het is duidelijk dat de gewestregering in haar beslissing deze criteria omstandig zal moeten toelichten, en dat deze toelichting in voorkomend geval beoordeeld kan worden door de Raad van State. Het lijkt ons evenwel niet opportuun nu reeds een bindend pakket criteria op te nemen in de wettekst, aangezien een opsomming nooit exhaustief zou kunnen zijn.

De heer Chantraine dient amendement nr. 48 in :

« Dit artikel vervangen als volgt :

« Art. 28. — Het totaal aantal toegestane kansspelinrichtingen klasse I is beperkt tot 11.

Un établissement de jeux de hasard de classe I peut seulement être exploité sur le territoire des communes de Blankenberge, Chaudfontaine, Dinant, Knokke-Heist, Lontzen-Herbesthal, Middelkerke, Namur, Ostende, Spa, ainsi que sur le territoire d'une des 19 communes de la Région de Bruxelles-Capitale et de la ville d'Anvers. Après avis du gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale et sur base des possibilités d'implantation et d'infrastructure ainsi que sur base de l'impact social de l'implantation d'un établissement de jeux de hasard de classe I, le Roi désigne, dans un arrêté délibéré en Conseil des ministres, la commune parmi les communes de la Région de Bruxelles-Capitale qui ont posé leur candidature par lettre recommandée à la poste adressée au ministre de la Justice dans les trois mois à compter de l'entrée en vigueur de la présente loi.

Un seul établissement de jeux de hasard de classe I peut être exploité par commune. À cette fin, chaque commune conclut une convention de concession avec le candidat exploitant.

Le Roi peut déterminer, par arrêté délibéré en Conseil des ministres les conditions auxquelles doit répondre la convention de concession. »

Justification

Cet amendement vise à rétablir la situation d'après-guerre en ce qui concerne l'exploitation d'un casino dans l'une des communes germanophones du pays, tout en assurant un équilibre au niveau de la répartition des casinos sur le territoire national. En effet, il prévoit également un casino supplémentaire en Flandre.

En 1935, considérant la situation géographique et financière particulière de Lontzen-Herbesthal sous le régime belge, résultat du traité de Versailles, le gouvernement concéda à cette commune des Cantons de l'Est la tolérance d'un cercle de jeux. Neuf localités se voyaient donc autoriser une dérogation à la loi du 24 octobre 1902 sur les jeux de hasard. Mais suite à la réannexion du territoire, les Allemands fermèrent le casino de Lontzen-Herbesthal en 1940. À la fin de la guerre, la libération des territoires rétablissant automatiquement les situations au 10 mai 1940 (en vertu des arrêtés-loi pris par le gouvernement de Londres), le casino de Lontzen-Herbesthal fut rouvert. Le 7 juillet 1947, M. Tahon, procureur général de Liège, décida inopinément la fermeture du casino.

Une réouverture du casino de Lontzen-Herbesthal entraînerait la création d'une soixantaine d'emplois, permettrait de valoriser les possibilités touristiques des Cantons de l'Est et serait favorable à l'activité commerciale de la commune et des alentours. Il serait en effet souhaitable que cette partie de notre pays

Een kansspelinrichting klasse I kan slechts worden geëxploiteerd op het grondgebied van de gemeenten Blankenberge, Chaudfontaine, Dinant, Knokke-Heist, Lontzen-Herbesthal, Middelkerke, Namen, Oostende, Spa en op het grondgebied van een van de 19 gemeenten van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en van de stad Antwerpen. Na advies van de Brusselse Hoofdstedelijke regering, duidt de Koning, bij een in de Ministerraad overlegd besluit, op basis van de vestigings- en infrastructuurmogelijkheden, evenals van de sociale impact van de vestiging van een kansspelinrichting klasse I, de gemeente aan binnen de gemeenten van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest die zich daarvoor kandidaat hebben gesteld en dit bij een ter post aangetekende brief gericht aan de minister van Justitie, binnen drie maanden na de inwerkingtreding van deze wet.

Per gemeente kan slechts één kansspelinrichting klasse I worden geëxploiteerd. Daartoe moet elke gemeente een concessieovereenkomst sluiten met de kandidaat-exploitant.

De Koning kan bij een in de Ministerraad overlegd besluit de voorwaarden bepalen waaraan de concessieovereenkomst moet voldoen. »

Verantwoording

Dit amendement voert de mogelijkheid in om een casino te exploiteren in een van de Duitstalige gemeenten van het land, zoals dat ook na de oorlog het geval was. Teneinde het aantal casino's evenwichtig te verdelen over het nationale grondgebied, voorziet het amendement ook in een bijkomend casino in Vlaanderen.

Wegens de specifieke geografische en financiële toestand van Lontzen-Herbesthal, die als gevolg van het Verdrag van Versailles onder Belgisch bewind was geplaatst, heeft de Belgische regering in 1935 aan die gemeente van de Oostkantons toestemming gegeven voor het openen van een casino. Zo waren er negen gemeenten die een afwijking verkregen van de wet van 24 oktober 1902 op de kansspelen. In 1940 werd dit grondgebied opnieuw door Duitsland geannexeerd en de Duitsers sloten het casino van Lontzen-Herbesthal. Bij de bevrijding werden situaties zoals die bestonden op 10 mei 1940 automatisch hersteld (krachtens de besluitwetten van de regering te Londen) en het casino van Lontzen-Herbesthal werd opnieuw geopend. Op 7 juli 1947 besloot de heer Tahon, procureur-generaal van Luik, plots dat het casino gesloten moest worden.

Heropening van het casino te Lontzen-Herbesthal zou het scheppen van een zestigtal arbeidsplaatsen mogelijk maken, het toeristisch potentieel van de Oostkantons valoriseren en bevorderlijk zijn voor de handel in de gemeente en de omgeving. Het is inderdaad wenselijk dat ook dat gedeelte van ons land pro-

bénéficie également des retombées économiques favorables découlant de l'activité d'un casino.

Afin d'équilibrer la répartition des casinos sur le territoire belge, il faudrait prévoir, en plus de l'ouverture d'un casino dans la Région de Bruxelles-Capitale, et la réouverture du casino de Lontzen-Herbesthal, l'ouverture d'un casino supplémentaire en Flandre, et en particulier, à Anvers.

L'auteur de l'amendement rappelle l'historique du casino de Lontzen-Herbesthal. Après la première guerre mondiale, les cantons d'Eupen et de Malmedy ont été restitués à la Belgique. Ce transfert de territoires a provoqué une perturbation dans les services administratifs et la commune de Lontzen-Herbesthal (cantons rédimés) s'est sentie particulièrement touchée au point de vue financier. En effet, sous le régime allemand, les ressources de Lontzen-Herbesthal reposaient presque exclusivement sur les revenus qui lui revenaient de la gare de Herbesthal (internationale) et du service de la douane. L'établissement du régime belge, résultat du Traité de Versailles, ruinait donc, du jour au lendemain, tout le système financier sur lequel reposait la fiscalité de la commune de Lontzen-Herbesthal.

Considérant la situation particulière de Lontzen-Herbesthal, tant au point de vue géographique que financier, le gouvernement lui concède la tolérance d'un cercle de jeu en 1935.

La première convention entre la commune et un groupe de concessionnaires date du 31 décembre 1935. Cette convention fut approuvée par la députation permanente de Liège le 13 janvier 1936.

Confirmant les dispositions en vigueur, le projet de loi déposé à la Chambre des représentants le 2 février 1939 (doc. n° 104, session-n 1938-1939) autorise officiellement une dérogation à la loi sur les jeux de hasard dans neuf localités: Ostende, Blankenberge, Middelkerke et Knokke (pour la Région flamande); Chaudfontaine, Spa, Namur et Dinant (pour la Région wallonne) et Lontzen-Herbesthal (pour la Région allemande, cantons rédimés).

Cette situation de fait est donc parfaitement équilibrée. Les documents se trouvent dans les archives du ministère de la Justice et du parlement.

Le casino de Lontzen-Herbesthal travaille donc à plein rendement sans interruption pour en arriver au 10 mai 1940. L'Allemagne réannexe les territoires d'Eupen et de Malmedy. La fiscalité change à nouveau et le casino de Lontzen-Herbesthal est fermé.

Or, en vertu des arrêtés-lois, pris par le gouvernement de Londres, la libération du pays rétablissait automatiquement la situation existant au 10 mai 1940 et ce, dans tous les domaines. Lontzen-Herbesthal peut donc réouvrir son casino, ce qui est fait.

fiteert van de gunstige economische gevolgen die een casino meebrengt.

Voor een evenwichtige verdeling van de casino's over het Belgisch grondgebied zou er, naast de opening van een casino in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en de opening van een casino in Lontzen-Herbesthal, ook een casino moeten bijkomen in Vlaanderen, meer bepaald in Antwerpen.

De indiener van het amendement herinnert aan de geschiedenis van het casino van Lontzen-Herbesthal. Na de eerste wereldoorlog werden de gebieden Eupen en Malmedy aan België teruggegeven. Deze overdracht van grondgebied heeft verwarring teweeggebracht in de overheidsdiensten en de gemeente Lontzen-Herbesthal (Oostkantons) voelde zich financieel bijzonder benadeeld. Onder het Duitse regime immers haalde Lontzen-Herbesthal zijn bestaansmiddelen bijna uitsluitend uit inkomsten van het station van Herbesthal (internationaal) en de douanediensten. Het Belgische regime, een resultaat van het Verdrag van Versailles, vernietigde het hele financiële stelsel waarop de fiscaliteit van de gemeente Lontzen-Herbesthal steunde.

Gezien de bijzondere toestand van Lontzen-Herbesthal, zowel geografisch als financieel, gedoogde de regering er in 1935 een spelinrichting.

De eerste overeenkomst tussen de gemeente en een groep concessiehouders dateert van 31 december 1935. Deze overeenkomst werd op 13 januari 1936 goedgekeurd door de bestendige deputatie van Luik.

Overeenkomstig de geldende bepalingen stond het wetsontwerp dat op 2 februari 1939 bij de Kamer van volksvertegenwoordigers werd ingediend (stuk nr. 104, zitting 1938-1939) officieel een afwijking van de wet op het spel toe in negen plaatsen: Oostende, Blankenberge, Middelkerke en Knokke voor Vlaanderen; Chaudfontaine, Spa, Namen en Dinant voor Wallonië en Lontzen-Herbesthal voor het Duitssprekende gebied in de Oostkantons.

Deze feitelijke toestand is dus volmaakt evenwichtig. De documenten bevinden zich in de archieven van het ministerie van Justitie en van het parlement.

Het casino van Lontzen-Herbesthal werkte voluit zonder onderbreking tot 10 mei 1940. Duitsland annexeert de gebieden van Eupen en Malmedy opnieuw, de fiscaliteit wijzigt weer en het casino van Lontzen-Herbesthal wordt gesloten.

Krachtens de besluitwetten die door de regering van Londen worden genomen herstelt de bevrijding automatisch de toestand zoals die op 10 mei 1940 bestond en dit op alle gebieden. Lontzen-Herbesthal kan zijn casino opnieuw openen, wat dan ook gebeurt.

Une nouvelle convention (après un changement de concessionnaire) est approuvée le 27 août 1946 par la députation permanente de Liège. Le casino de Lontzen-Herbesthal est donc réouvert et fonctionne à la satisfaction générale de toutes les instances. La maison est particulièrement bien tenue. Toutes les obligations sont honnêtement assurées, service social, service financier, etc.

Le casino frontalier n'a jamais encouru le moindre reproche, jamais aucun procès, jamais aucune poursuite quelconque, l'honorabilité des joueurs, à 80 % étrangers, et du concessionnaire n'est jamais mise en doute. Toutefois, le 7 juillet 1947, M. Tahon, procureur général de Liège, qui a en même temps Spa, Chaudfontaine, Namur et Dinant sous sa juridiction, fait fermer Lontzen-Herbesthal, toléré au même titre que ceux cités ci-dessus. Pourquoi ?

Aucune poursuite n'est engagée, aucun procès, aucune saisie de matériel ! Seul le concessionnaire est informé de la fermeture à réaliser dans les 24 heures.

Cette interdiction intempestive n'est même pas signifiée au conseil communal de Lontzen-Herbesthal qui reste, envers et contre tout, pourvu d'une tolérance lui accordée dès 1935 et confirmée en 1939 sous forme de loi. Devant cette décision arbitraire, prise par un fonctionnaire de l'État, employé à la Justice, que doivent penser les habitants de la commune ?

Vu la situation précaire de la commune de Lontzen-Herbesthal, vu que la Communauté germanophone n'a pas de siège de casino et vu que le gouvernement de la Communauté germanophone a pris la décision de vouloir réouvrir un casino dans sa communauté à Lontzen-Herbesthal, parce qu'il y en a un qui existe toujours dans la loi, ne pas citer le casino de Lontzen-Herbesthal dans la liste des casinos existants, n'est pas relater la réalité des choses.

Si la Communauté germanophone désire un casino, ce n'est pas un nouveau casino, mais bien la réouverture d'un casino qui a été fermé sans que Lontzen-Herbesthal, jusqu'à ce jour, sache pourquoi.

Selon le représentant du ministre des Finances, le casino de Lontzen-Herbesthal est connu par l'administration fiscale. Ce casino n'est pas un vrai casino, mais bien un cercle de jeux, qui n'est pas comparable aux autres casinos de Spa, Chaudfontaine, Dinant, Namur ou les casinos de la côte.

Si on s'engage dans la voie décrite par l'amendement, on pourrait attendre très légitimement des demandes de la part d'autres communes ayant eu également des cercles de jeux, comme La Panne.

Een nieuwe overeenkomst (na een verandering van concessiehouder) wordt goedgekeurd door de bestedige deputatie van Luik op 27 augustus 1946. Het casino van Lontzen-Herbesthal gaat opnieuw open en werkt tot algehele voldoening van alle instanties. Het huis wordt zeer goed beheerd. Alle verplichtingen worden eerlijk nagekomen, sociale dienst, financiële dienst, enz.

Dit grenscasino heeft nooit enig verwijt moeten ontvangen, geen enkel proces, geen enkele vervolging, de eerbaarheid van de spelers die voor 80 % buitenlanders waren en van de concessiehouder is nooit in twijfel getrokken. Op 7 juli 1947 nochtans zal de heer Tahon, procureur-generaal van Luik, die tezelfdertijd Spa, Chaudfontaine, Namen en Dinant in zijn rechtsgebied heeft, Lontzen-Herbesthal doen sluiten, dat op dezelfde manier gedoogd werd als de andere vier. Waarom ?

Er werd geen enkele vervolging ingesteld, er is geen proces geweest en er werd geen materiaal in beslag genomen ! Alleen de concessiehouder werd op de hoogte gebracht van de sluiting die binnen 24 uur diende te gebeuren.

Dit misplaatste en overhaaste verbod werd zelfs niet aan de gemeenteraad van Lontzen-Herbesthal medegedeeld, waarvoor, ondanks alles, nog steeds het gedoogbeleid geldt dat hij in 1935 verkreeg en dat in 1939 bij wet bevestigd werd. Wat moeten de inwoners van de gemeente denken van deze willekeurige beslissing, genomen door een rijksambtenaar van Justitie ?

Gelet op de zorgelijke toestand van de gemeente Lontzen-Herbesthal, het feit dat de Duitstalige Gemeenschap geen casino heeft en dat de regering van de Duitstalige Gemeenschap besloten heeft een casino te willen heropenen in Lontzen-Herbesthal omdat die volgens de wet nog bestaat, is het niet in overeenstemming met de feiten het casino van Lontzen-Herbesthal in de lijst van de bestaande casino's niet op te nemen.

Indien de Duitstalige Gemeenschap een casino wenst is dat geen nieuw casino, maar wel een heropening van een casino dat gesloten werd zonder dat de gemeente tot nu toe weet waarom.

Volgens de vertegenwoordiger van de minister van Financiën is het casino van Lontzen-Herbesthal bekend bij de belastingadministratie. Dit is geen echt casino maar een speelclub, wat niet vergelijkbaar is met de casino's van Spa, Chaudfontaine, Dinant en Namen of de casino's aan de kust.

Als men het amendement volgt kan men terecht verwachten dat andere gemeenten die ook speelclubs hebben, zoals De Panne, aanvragen indienen.

Un membre demande si, outre la commune de La Panne, d'autres communes avaient aussi des cercles de jeux.

Le représentant du ministre des Finances explique qu'à Bruxelles, il existait également des cercles, mais l'administration se posait la question de savoir s'ils étaient des jeux de hasard ou des jeux d'adresse. Selon l'administration de la Justice, les jeux exploités dans les années 70-80 à Bruxelles, étaient des jeux de roulette optique et ne tombaient donc pas dans le champ d'application de la loi.

Un sénateur fait observer que le casino de Lontzen-Herbesthal a été considéré dans la loi sur pied d'égalité avec les autres casinos. La législation a toujours été respectée par ce casino.

Selon un commissaire, cet amendement est avant tout une question d'opportunité politique. Le gouvernement doit décider du nombre de casinos à ouvrir.

Un autre membre fait observer que les textes en discussion mentionnent nominativement les communes qui possèdent un casino. Dans l'hypothèse où une commune déciderait de fermer le casino, une autre commune qui ne figure pas actuellement sur la liste nominative pourra-t-elle reprendre le casino ?

D'ailleurs, pourquoi sont-ce précisément les huit communes énumérées qui doivent être mentionnées dans la loi ?

Le ministre explique que tant la proposition de loi initiale que l'amendement gouvernemental reflètent la situation existante. D'une part, ce choix est dicté par les accords conclus au sein du comité de concertation entre le gouvernement fédéral et les communautés et régions. D'autre part, le ministre estime que les implications sociales doivent être examinées sur la base de la situation existante.

Bien entendu, il est clair qu'ici aussi, un certain nombre d'équilibres ont été prévus entre les différentes communautés.

Un commissaire renvoie à une question orale qui a été posée au ministre de la Justice concernant ce problème. Il est ressorti très clairement de la réponse du ministre de la Justice de l'époque que la décision d'attribuer un casino à Bruxelles et non à la Région germanophone était une décision purement politique et arbitraire.

Il y avait un équilibre entre la Flandre et la Wallonie. Le gouvernement rompt à présent cet équilibre. L'intervenant ne demande pas que l'on ouvre un neuvième casino à Bruxelles, mais étant donné que le gouvernement rompt arbitrairement l'équilibre, il est illogique de ne pas donner leur chance à d'autres villes ou d'autres régions. Il s'agit d'une violation du principe d'égalité. La cour d'arbitrage donnera sûrement raison aux parties en cause.

Een lid vraagt of er naast De Panne nog andere gemeenten speelclubs hadden.

De vertegenwoordiger van de minister zegt dat er in Brussel ook speelclubs waren maar dat de administratie zich wel de vraag stelde of het daar om kansspelen dan wel om behendigheids spelen ging. Volgens Justitie waren de spelen die in de jaren 1970-1980 in Brussel werden geëxploiteerd optische roulettespelen en vielen ze dus niet onder de wet.

Een senator merkt op dat het casino van Lontzen-Herbesthal in de wet op gelijke voet met de andere casino's werd behandeld. Dit casino heeft de wetgeving altijd nageleefd.

Volgens een commissielid is dit amendement vooral een kwestie van politieke opportuniteit. De regering dient te beslissen over het aantal casino's dat geopend mag worden.

Een ander lid merkt op dat in de voorliggende teksten nominatief de gemeenten met een casino, worden vermeld. In de hypothetische veronderstelling dat een gemeente beslist om het casino te sluiten, kan dan een andere gemeente, die nu niet in de nominatieve lijst is vermeld, het casino overnemen ?

Waarom worden trouwens precies de acht opgesomde gemeenten in de wet opgenomen ?

De minister legt uit dat zowel het oorspronkelijk wetsvoorstel als het regeringsamendement de weerspiegeling is van de bestaande toestand. Deze keuze is enerzijds ingegeven door de afspraken gemaakt in het overlegcomité tussen de federale regering en de gemeenschappen en gewesten. Anderzijds is de minister van oordeel dat, op basis van de bestaande toestand, de sociale implicaties moeten worden nagegaan.

Het is natuurlijk duidelijk dat ook hier een aantal evenwichten tussen de verschillende gemeenschappen zijn voorzien.

Een commissielid verwijst naar een mondelinge vraag die werd gesteld aan de minister van Justitie over dit probleem. Uit het antwoord van de toenmalige minister van Justitie bleek zeer duidelijk dat de beslissing om een casino toe te wijzen aan Brussel en niet aan het Duitsalig gebied, een louter politieke en arbitraire beslissing was.

Er was een evenwicht tussen Vlaanderen en Wallonië. Nu verbreekt de regering die evenwicht. Spreker is geen vragende partij om een negende casino in Brussel te openen, maar aangezien de regering het evenwicht verbreekt op een arbitraire manier, is het onlogisch dat andere steden of andere gebieden geen kans krijgen. Dit is een schending van het gelijkheidsbeginsel. Het Arbitragehof zal de betrokken partijen zeker in het gelijk stellen.

Un autre intervenant note que la proposition de loi initiale prévoyait également un casino à Bruxelles, à Anvers et dans la Région germanophone. Son souci était de mettre fin à la discrimination et de prévoir un casino dans la Région de Bruxelles-Capitale. Bruxelles, mais aussi Anvers, qui sont des métropoles internationales, méritent, plutôt que les casinos clandestins qui y existent actuellement, des casinos officiels, ce qui permettrait de fermer les casinos clandestins russes.

Le Conseil d'État a émis des observations concernant la proposition de loi initiale et a déclaré que les critères d'attribution d'un casino devaient être fixés objectivement. On peut en fait formuler la même observation à propos de l'amendement du gouvernement et de l'amendement n° 48.

M. Hatry dépose l'amendement n° 141 :

« Remplacer le deuxième alinéa de l'article 28 proposé, par le dispositif suivant :

« Un établissement de jeux de hasard de classe I peut seulement être exploité sur le territoire des communes de Blankenberge, Chaudfontaine, Dinant, Knokke-Heist, Middelkerke, Namur, Ostende, Spa ainsi que sur le territoire de la Région de Bruxelles-Capitale.

Le gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale détermine les modalités d'implantation du casino établi sur son territoire. »

Justification

Le gouvernement a choisi d'énumérer dans la loi les communes autorisées à accueillir un casino sur leur territoire. Pour ce qui concerne la Région de Bruxelles-Capitale, le dispositif prévoit qu'il appartiendra au pouvoir fédéral de désigner l'une des 19 communes qui sera autorisée à exploiter un casino sur son territoire.

Il ne nous paraît pas opportun de confier cette décision au pouvoir fédéral. En effet, en raison des nombreuses implications régionales qu'implique une telle décision, celle-ci devrait être prise au niveau du gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale. C'est ce niveau de pouvoir qui nous paraît être le plus adéquat pour décider de l'implantation de ce casino.

L'auteur de l'amendement fait observer que, compte tenu des discussions qui se déroulent à Bruxelles, l'amendement tient compte de la nécessité de laisser à l'exécutif bruxellois la tâche de prendre lui-même la décision de choisir la commune dans laquelle se trouverait éventuellement le casino. Il n'est pas opportun que le gouvernement fédéral tranche en la matière.

Cet amendement sauvegarde un point sur lequel le gouvernement bruxellois a l'autorité pour prendre le

Een andere spreker stipt aan dat in het oorspronkelijke wetsvoorstel ook een casino in Brussel, Antwerpen en het Duitse taalgebied werd voorzien. De bekkomenis was om de discriminatie weg te werken en in het Brussels hoofdstedelijk gebied een casino te voorzien. Brussel, maar ook Antwerpen, die internationale metropolen zijn, verdienen niet de huidige bestaande clandestiene casino's, maar wel officiële casino's zodat de Russische geheime casino's kunnen gesloten worden.

De Raad van State heeft opmerkingen gemaakt bij het oorspronkelijk wetsvoorstel en stelde dat de criteria om een casino toe te kennen op objectieve manier moesten vastgelegd worden. Deze opmerking kan in feite ook gemaakt worden bij het amendement van de regering en het amendement nr. 48.

De heer Hatry dient amendement nr. 141 in :

« Het tweede lid van het voorgestelde artikel 28 vervangen als volgt :

« Een kansspelinrichting klasse I kan alleen worden geëxploiteerd op het grondgebied van de gemeenten Blankenberge, Chaudfontaine, Dinant, Knokke-Heist, Middelkerke, Namen, Oostende, Spa en op het grondgebied van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

De regering van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest bepaalt de vestigingsregels voor het casino dat op zijn grondgebied wordt geëxploiteerd. »

Verantwoording

De regering heeft ervoor gekozen in de wet de gemeenten op te sommen die een casino op hun grondgebied mogen oprichten. Voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest bepaalt de tekst dat de federale overheid een van de 19 gemeenten moet aanwijzen die een casino op haar grondgebied mag exploiteren.

Het lijkt ons niet raadzaam deze beslissing aan de federale overheid op te dragen. Immers, wegens de vele gevolgen die deze beslissing voor het Gewest zal hebben, zou ze genomen moeten worden door de Brusselse hoofdstedelijke regering. Dit bevoegdheidsniveau lijkt ons het meest aangewezen voor een beslissing over de vestiging van een casino.

De indiener merkt op dat, in het licht van de discussies die thans in Brussel plaatsvinden, het amendement rekening houdt met de noodzaak om de Brusselse regering de bevoegdheid te laten om zelf de beslissing te nemen voor het kiezen van de gemeente waarin het casino gevestigd zou moeten worden. Het past niet dat de federale regering daarover beslist.

Dit amendement laat de Brusselse regering het politieke risico om te beslissen. De plaats kiezen waar het

risque politique de la décision. Choisir l'endroit où le casino sera implanté à Bruxelles, est une décision délicate: une commune sera satisfaite et 18 autres mécontentes.

Si l'économie de la loi exige qu'il ne soit pas fait de distinction quant à la compétence de décision, puisque le gouvernement fédéral décide ce qu'il en est des 8 autres casinos, et que l'on ne veut pas donner cette compétence au gouvernement de Bruxelles-capitale, l'intervenant a une solution alternative, à savoir l'amendement n° 142.

M. Hatry dépose l'amendement n° 142:

«Au deuxième alinéa de l'article 28 proposé, entre les mots «Après avis» et les mots «du gouvernement», insérer le mot «conforme.»

Justification

Cet amendement poursuit la même philosophie que l'amendement précédent. Cependant, d'un point de vue formel, on maintient la compétence du gouvernement fédéral; mais toute décision de celui-ci ne peut intervenir qu'après avoir recueilli l'avis conforme du gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale.

L'auteur de l'amendement précise que si le gouvernement fédéral ne souhaite pas donner totalement l'autorité au gouvernement bruxellois, on lui demandera un avis conforme. L'intervenant estime que cet amendement n'est pas un «cadeau» pour la région de Bruxelles-capitale, mais, compte tenu des structures fédérales de l'État belge, il incombe au gouvernement bruxellois de faire le choix.

Un autre membre estime que cet amendement est également contraire au principe de la verticalité. Le législateur fédéral ne peut imposer des compétences aux régions, même pas à la Région de Bruxelles-Capitale.

Un membre propose de modifier l'amendement n° 142 et de prévoir que le gouvernement de la région de Bruxelles-capitale peut émettre un avis en la matière. Il va de soi que si cet avis est donné, on s'attend à ce que le gouvernement fédéral en tienne compte.

L'intervenant souligne la spécificité de Bruxelles, notamment que les communes de Bruxelles ne sont pas fusionnées, ce qui est la grande différence avec les autres communes, y compris Anvers. Par conséquent, le problème est différent de tout le restant du pays où, en principe, on a veillé à créer de grandes communes. Il faut trouver une formule. C'est l'autorité de Bruxelles-capitale qui doit avoir son mot à dire en la matière.

Le ministre fait siennes les objections formulées à l'égard du principe de verticalité, mais souhaite égale-

casino van Brussel moet worden gevestigd, is een heikele aangelegenheid: één gemeente zal tevreden zijn en de 18 andere misnoegd.

Indien de inrichting van de wet vereist dat er geen splitsing wordt gemaakt in de beslissingsbevoegdheid, omdat de federale regering beslist over de acht andere casino's en men die bevoegdheid niet aan de Brusselse hoofdstedelijke regering wil geven, heeft spreker een andere oplossing, namelijk amendement nr. 142.

De heer Hatry dient amendement nr. 142 in:

«In het tweede lid van het voorgestelde artikel 28 tussen het woord «Na» en de woorden «advies van de Brusselse hoofdstedelijke regering» invoegen het woord «eensluidend.»

Verantwoording

Aan dit amendement ligt dezelfde gedachtegang ten grondslag als aan het vorig amendement. Formeel bekeken raakt men niet aan de bevoegdheid van de federale regering. Het is evenwel zo dat die eerst een beslissing kan nemen nadat zij het eensluidend advies heeft ontvangen van de Brusselse hoofdstedelijke regering.

Indien de federale regering de Brusselse regering daarvoor niet de gehele bevoegdheid wil geven, aldus de indiener, moet men toch een eensluitend advies vragen. Spreker is van oordeel dat dit amendement geen geschenk is voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, maar de federale structuren van de Belgische Staat in acht genomen, staat het toch aan de Brusselse regering om de keuze te maken.

Volgens een ander lid is dit amendement ook in strijd met het verticaliteitsbeginsel. De federale wetgever kan geen bevoegdheden opleggen aan de gewesten, ook niet aan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Een lid stelt voor amendement nr. 142 te wijzigen en te bepalen dat de Brusselse regering een advies ter zake kan uitbrengen. Het spreekt vanzelf dat de federale regering dan met dit advies rekening dient te houden.

Spreker onderstreept het eigen karakter van Brussel, met name door het feit dat de Brusselse gemeenten niet gefuseerd zijn, wat het grote verschil is met de andere gemeenten, Antwerpen inbegrepen. Het probleem ligt daarom anders dan in de rest van het land, waar men in principe grote gemeenten heeft gevormd. Er moet een formule worden gevonden. De overheid van Brussel-Hoofdstad moet in die aangelegenheid haar zeg hebben.

De minister onderschrijft de bezwaren betreffende het verticaliteitsbeginsel, doch wenst ook op te mer-

ment faire remarquer que la législation porte, en l'espèce, sur l'ordre public et les bonnes mœurs, ce qui fait qu'elle forme une compétence purement fédérale dans laquelle seul le Roi peut prendre une décision. La seule chose que l'on peut prévoir, c'est de demander un avis, lequel ne peut toutefois pas être contraignant ou conforme.

Un commissaire estime que, dans ce cas, il faut prévoir que non seulement Bruxelles, mais également les autres régions, disposent du pouvoir consultatif.

Le ministre souligne qu'en ce qui concerne les autres régions, l'on a déjà déterminé dans quelles communes se trouveront les casinos. S'il faut l'avis du gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, c'est uniquement parce qu'il n'y a pas encore de casino à Bruxelles.

Un membre se réfère ensuite à l'avis du Conseil d'État sur l'avant-projet de loi, déposé en 1985 par le ministre de la Justice, J. Gol. À l'époque, le Conseil d'État a estimé que l'on ne pouvait pas garantir aux exploitants en place, la continuité de leur exploitation. En d'autres termes, il fallait remettre immédiatement en jeu les huit casinos existants et l'on ne pouvait même pas garantir la fin de l'exploitation jusqu'au bout de la période pour laquelle ces casinos avaient été concédés, y compris donc normalement les investissements que les exploitants avaient faits. Le ministre n'a-t-il pas le même genre de crainte en la matière ?

Le ministre renvoie à la politique de tolérance dont ont bénéficié jusqu'à présent les huit casinos existants. En novembre 1995, le collège des procureurs généraux a décrété un moratoire en proclamant formellement qu'il ne pouvait être question d'un casino supplémentaire à Bruxelles tant que l'on ne disposait pas de réglementation légale pour l'ensemble des casinos existants. Ce moratoire a été le détonateur de la proposition de loi à l'examen.

Le Conseil d'État ne défend plus le même avis qu'en 1985, puisque la proposition à l'examen prévoit une réglementation légale pour l'ensemble des casinos existants et rompt avec la politique de tolérance.

M. Hatry dépose l'amendement n° 164 :

« Remplacer le deuxième alinéa de l'article 28 proposé par les alinéas suivants :

« Un établissement de jeux de hasard de classe I peut seulement être exploité sur le territoire des communes de Blankenberge, Chaudfontaine, Dinant, Knokke-Heist, Middelkerke, Namur, Ostende, Spa ainsi que sur le territoire de la Région de Bruxelles-Capitale.

Sur avis conforme du comité d'implantation, le Roi désigne, dans un arrêté délibéré en Conseil des ministres, la commune parmi les communes de la Région

ken dat in casu deze wetgeving de openbare orde en de goede zeden aanbelangt, zodat dit een uitsluitende federale bevoegdheid is waar alleen de Koning kan beslissen. Het enige dat kan voorzien worden, is een advies dat echter niet bindend of eensluidend kan zijn.

Een commissielid is van oordeel dat dan ook de adviesbevoegdheid voor de andere gewesten moet voorzien worden en niet alleen voor Brussel.

De minister onderstreept dat de gemeenten reeds vastliggen voor de andere gewesten. Het advies van de Brusselse hoofdstedelijke regering is alleen nodig omdat er nog geen casino in Brussel is.

Een lid verwijst vervolgens naar het advies van de Raad van State over het voorontwerp van wet dat in 1985 door de heer Gol, minister van Justitie, werd ingediend. De Raad van State was destijds van oordeel dat men de bestaande exploitanten niet kon waarborgen dat ze konden blijven werken. Met andere woorden, het bestaan van de acht bestaande casino's werd onmiddellijk op het spel gezet en met kon zelfs niet het einde van de exploitatie waarborgen voor de periode waarvoor ze een concessie hadden verkregen, met inbegrip van de investeringen die de exploitanten hadden gedaan. Vreest de minister hier niet hetzelfde ?

De minister verwijst naar het gedoogbeleid dat tot op heden voor de acht bestaande casino's is gevoerd. In november 1995 werd door het college van procureurs-generaal een moratorium afgekondigd waarin uitdrukkelijk werd gezegd dat zolang er geen wettelijke regeling was voor alle bestaande casino's, er geen sprake kon zijn van een bijkomend casino in Brussel. Dat is de start geweest om het voorliggende wetsvoorstel uit te werken.

De Raad van State heeft niet meer dezelfde mening als in 1985 omdat er nu een wettelijke regeling wordt voorzien voor alle bestaande casino's en er afstand wordt gedaan van het gedoogbeleid.

De heer Hatry dient amendement nr. 164 in :

« Het tweede lid van het voorgestelde artikel 28 vervangen als volgt :

« Een kansspelinrichting klasse I kan slechts worden geëxploiteerd op het grondgebied van de gemeenten Blankenberge, Chaudfontaine, Dinant, Knokke-Heist, Middelkerke, Namen, Oostende, Spa alsmede op het grondgebied van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Op eensluidend advies van het vestigingscomité duidt de Koning, bij een in de Ministerraad overlegd besluit, de gemeente aan binnen de gemeenten van het

de Bruxelles-Capitale qui ont posé leur candidature par lettre recommandée à la poste adressée au ministre de la Justice dans les trois mois à compter de l'entrée en vigueur de la présente loi.

Le comité d'implantation visé à l'alinéa précédent est composé de cinq membres désignés par le Roi en fonction de leur compétence dans le domaine économique et social.

Le gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale peut également désigner cinq membres supplémentaires, justifiant de compétences comparables et ayant également voix délibérative.

Ce comité d'implantation statue à la majorité des 2/3 des membres présents, après avis du gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale et sur la base des possibilités d'implantation et d'infrastructure ainsi que sur la base de l'impact social de l'implantation d'un établissement de jeux de hasard de classe I.»

Justification

Le gouvernement a choisi d'énumérer dans la loi les communes autorisées à accueillir un casino sur leur territoire. En ce qui concerne la Région de Bruxelles-Capitale, le dispositif prévoit qu'il appartiendra au pouvoir fédéral de désigner l'une des 19 communes qui sera autorisée à exploiter un casino sur son territoire.

En fait, la désignation des huit communes en Région wallonne et flamande confirme une implantation de fait antérieure à la régionalisation du pays. Il est normal de ne pas remettre en cause cette situation de fait. Par contre, pour Bruxelles, où une situation nouvelle est créée, nous estimons préférable d'associer davantage le gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale dans le processus décisionnel.

Il est apparu que les amendements déposés initialement ne pouvaient s'inscrire comme tels dans notre système institutionnel, au risque d'interférer dans la répartition des compétences.

Le présent amendement rencontre cette objection et s'inscrit dans la logique et l'esprit des réformes qui ont conduit à la régionalisation de notre État. De fait, les nombreuses implications régionales d'une telle décision nécessitent une parfaite coordination et concertation entre les différents niveaux de pouvoir concernés. Le comité de concertation que nous proposons de créer permettra de remplir utilement et efficacement cet objectif.

L'auteur de l'amendement explique que les huit casinos existants ont été créés antérieurement à la régionalisation du pays. Comme la loi en projet ne fait rien d'autre qu'entériner la situation existante, il

Brusselse Hoofdstedelijke Gewest die zich daarvoor kandidaat hebben gesteld en dit bij een ter post aange tekende brief gericht aan de minister van Justitie, binnen drie maanden na de inwerkingtreding van deze wet.

Het vestigingscomité bedoeld in het vorige lid bestaat uit vijf leden aangewezen door de Koning op grond van hun deskundigheid op economisch en sociaal vlak.

De regering van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest kan eveneens vijf bijkomende leden aanwijzen die het bewijs leveren van een vergelijkbare deskundigheid en die eveneens stemgerechtigd zijn.

Dit vestigingscomité beslist bij meerderheid van twee derde van de aanwezige leden, na advies van de regering van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en op basis van de vestigings- en infrastructuurmogelijkheden, alsmede op grond van de sociale weerslag van de vestiging van een kansspelinrichting klasse I.»

Verantwoording

De regering heeft ervoor gekozen in de wet de gemeenten op te sommen die op hun grondgebied een casino mogen oprichten. Voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest bepaalt de tekst dat de federale overheid een van de 19 gemeenten moet aanwijzen die een casino op haar grondgebied mag exploiteren.

De acht gemeenten in het Waalse en Vlaamse Gewest die in deze bepaling worden aangewezen, hadden reeds vóór de gewestvorming een casino. Het is normaal dat deze feitelijke situatie niet opnieuw op de helling wordt gezet. In Brussel wordt echter een nieuwe situatie geschapen en daarom vinden wij het raadzaam om de regering van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest nauwer bij het besluitvormingsproces te betrekken.

Er is gebleken dat eerder ingediende amendementen niet in ons institutioneel systeem pasten omdat ze dreigden te raken aan de bevoegdheidsverdeling.

Dit amendement vangt dit bezwaar op en past volledig in de geest van de hervormingen die hebben geleid tot de regionalisering van onze Staat. Een beslissing zoals deze heeft verstrekkende regionale gevolgen, wat betekent dat tussen de verschillende betrokken bevoegdheidsniveaus een perfecte coördinatie en overleg moeten bestaan. Het overlegcomité dat wij willen oprichten, zal deze taak op efficiënte en nuttige wijze vervullen.

De indiener van het amendement legt uit dat de acht bestaande casino's werden opgericht vóór de gewestvorming. Aangezien het ontwerp niets doet dan de bestaande toestand te bekrachtigen, dient er

n'y a pas lieu de tenir compte de la régionalisation intégrale de la politique économique.

Par contre, pour le nouveau casino qui, si la proposition de loi à l'examen est votée, serait créé à Bruxelles, il faut tenir compte de l'existence de la régionalisation et de l'existence des lois du 8 août 1980, du 8 août 1988, de la loi du 1989 sur la Région de Bruxelles-Capitale et de la réforme constitutionnelle de 1993.

L'intervenant est entièrement d'accord avec le ministre que les amendements n°s 141 et 142 n'étaient pas compatibles avec la verticalité et la séparation des compétences entre les autorités fédérales et régionales. Dès lors, il retire les amendements n°s 141 et 142. L'intervenant ajoute que le comité d'implantation, qui sera créé, sera un comité purement temporaire. Quand il aura accompli sa tâche, il n'existera plus.

Cet amendement mérite l'attention des sénateurs qui ne désirent pas compromettre l'efficacité de la régionalisation.

Une membre demande pourquoi l'amendement prévoit un comité d'implantation particulier pour la Région de Bruxelles-Capitale et pourquoi il ne faut pas prévoir un comité d'implantation dans chaque région. C'est une aberration de donner beaucoup de pouvoir à la Région de Bruxelles-Capitale quant aux casinos. On pourrait alors poursuivre le même raisonnement et régionaliser toute la politique des casinos. En effet, l'amendement crée une totale régionalisation des casinos pour Bruxelles, tandis que la problématique des casinos est une matière fédérale qui doit être réglée par une loi fédérale.

Un autre membre estime qu'il n'est pas nécessaire d'avoir des comités d'implantation dans les autres régions parce qu'il ressort clairement du texte que l'intention est de confirmer purement et simplement les huit casinos existants. Il ne faut donc pas créer un comité d'implantation dans les autres régions puisque personne ne critique l'existence des huit casinos actuels.

Par contre, il n'est pas admissible, dans un pays régionalisé, que ceux qui auront à subir les inconvénients du nouveau casino, n'aient rien à dire sur les aspects positifs. Les autorités de Bruxelles-Capitale estiment donc qu'elles ont quelque chose à dire dans une matière d'implantation qui dépend fondamentalement d'elles-mêmes.

Un autre intervenant ne peut faire sienne la thèse selon laquelle seule la Région de Bruxelles-Capitale est encore susceptible de bénéficier de nouvelles implantations. Cette logique ne repose sur aucune base. Si l'on peut créer de nouveaux casinos à Bruxelles, on peut également en créer dans les autres régions, tant en Wallonie qu'en Flandre.

geen rekening te worden gehouden met de volledige regionalisering van het economisch beleid.

Daarentegen voor het nieuwe casino dat in Brussel zal worden opgericht als deze wet wordt aangenomen, dient rekening te worden gehouden met de regionalisering en met de wetten van 8 augustus 1980, de wet van 8 augustus 1988, de wet van 1989 over het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en de grondwetsherziening van 1993.

Spreker is het met de minister volledig eens dat de amendementen nr. 141 en nr. 142 niet verenigbaar waren met het verticaliteitsbeginsel en met de scheiding van de bevoegdheden tussen de federale en gewestelijke overheid. Daarom trekt hij amendementen nr. 141 en nr. 142 in. Spreker voegt eraan toe dat het vestigingscomité dat zal worden opgericht, een tijdelijk bestaan zal kennen. Als zijn taak eenmaal afgelopen is blijft het niet langer bestaan.

Dit amendement verdient de aandacht van de senatoren die de doelmatigheid van de gewestvorming niet in gevaar willen brengen.

Een lid vraagt waarom het amendement in een vestigingscomité voorziet voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en waarom dat niet het geval is voor elk gewest. Het is verkeerd dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest grote bevoegdheden krijgt voor de casino's. Dezelfde redenering zou doorgetrokken kunnen worden om het hele casinobeleid te regionaliseren. Het amendement zorgt immers voor een totale regionalisering voor Brussel terwijl de problematiek van de casino's een federale aangelegenheid is, die door een federale wet moet worden geregeld.

Een ander lid is van oordeel dat het niet noodzakelijk is vestigingscomités te hebben in de andere gewesten omdat uit de tekst duidelijk blijkt dat de bedoeling is het bestaan van de acht reeds aanwezige casino's alleen maar te bevestigen. Er dient dus geen vestigingscomité te worden opgericht voor de andere gewesten aangezien niemand het bestaan van die acht casino's betwist.

In een geregionaliseerd land daarentegen is het onaanvaardbaar dat zij die de ongemakken van een nieuw casino moeten ondergaan, niets te zeggen zouden hebben over de positieve aspecten. De overheid van Brussel-Hoofdstad is dus van oordeel dat zij inspraak heeft in een aangelegenheid die in de eerste plaats van haarzelf afhangt.

Een volgende spreker kan niet akkoord gaan met de stelling dat alleen het Brusselse Gewest nog in aanmerking komt voor nieuwe inplantingen. Deze logica kan op geen enkele manier gestaafd worden. Als in Brussel nieuwe casino's kunnen opgericht worden, dan kunnen er ook in de andere gewesten, zowel in Wallonië als in Vlaanderen, nieuwe casino's komen.

Un commissaire renvoie à l'amendement n° 160, qui vise précisément à permettre de transférer des casinos.

M. Coene dépose l'amendement n° 146:

« Remplacer le texte de l'article 28 proposé par le texte suivant :

« Le Roi agrée, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, les établissements de jeux de hasard de classe I. Pour un million d'habitants ou par tranche entamée d'un million d'habitants dans une région et dans une zone d'un rayon de cinquante kilomètres dans une région, il ne peut y avoir qu'un seul établissement agréé de jeux de hasard de classe I.

Pour l'application de l'alinéa précédent, le territoire germanophone sera considéré comme une région.

Par dérogation à l'alinéa 1er, les établissements qui, au 1er janvier 1998, répondaient à la définition de l'établissement de jeux de hasard figurant à l'article 27 et qui sont situés sur le territoire des communes de Blankenberge, Chaudfontaine, Dinant, Knokke-Heist, Middelkerke, Namur, Ostende et Spa peuvent être agréés par le Roi au titre d'établissement de jeux de hasard de classe I. »

Justification

Il y a lieu d'objectiver l'agrément des casinos en application de la réglementation européenne d'une part, et pour tenir compte des objections formulées par le Conseil d'État. Seuls des critères objectifs peuvent permettre au législateur de limiter le nombre d'établissements de jeux de hasard. L'objectif est de parvenir, grâce à ces critères, à une certaine dispersion des établissements et de garantir un potentiel minimum. Les deux critères autorisent la création éventuelle d'un casino à Anvers et à Bruxelles.

Une dérogation ne pourra être accordée que pour des raisons historiques. Les casinos existants peuvent par conséquent bénéficier d'un agrément automatique.

L'auteur défend son amendement n° 146 qui règle l'agrément des établissements de jeux de hasard de classe I. Cet amendement présente l'avantage de fixer les critères objectifs permettant de déterminer le nombre d'établissements de jeux de hasard ainsi que l'endroit où ils seront implantés. En effet, tous les amendements déposés jusqu'à présent soulèvent la même objection, à savoir qu'ils sont contraires à la réglementation européenne, laquelle prévoit que l'agrément doit se faire sur la base de critères objectifs.

Dans cette logique, l'intervenant propose de confier au Roi, l'agrément des établissements de jeux de hasard, sur la base de deux critères, le premier portant sur le nombre d'habitants (un établissement

Een commissielid verwijst naar het amendement nr. 160 dat precies tot doel heeft de verplaatsingen van casino's mogelijk te maken.

De heer Coene dient het amendement nr. 146 in:

« De tekst van het voorgestelde artikel 28 vervangen als volgt :

« De Koning erkent bij een in Ministerraad overlegd besluit de kansspelinrichtingen klasse I. Per 1 miljoen inwoners of begonnen deel van 1 miljoen inwoners in een gewest en in een gebied met een straal van 50 km in een gewest kan slechts één kansspelinrichting klasse I erkend worden.

Voor de toepassing van het vorige lid zal het Duitstalige gebied als een gewest beschouwd worden.

In afwijking van het eerste lid kunnen de instellingen die op 1 januari 1998 beantwoorden aan de omschrijving van de kansspelinrichting klasse I volgens artikel 27 en die gelegen zijn in de gemeenten Blankenberge, Chaudfontaine, Dinant, Knokke-Heist, Middelkerke, Namen, Oostende en Spa door de Koning erkend worden als kansspelinrichting klasse I. »

Verantwoording

Om in regel te zijn met de Europese regelgeving en tegelijkertijd tegemoet te komen aan de bezwaren van de Raad van State dient de erkenning van casino's geobjectiveerd te worden. Het is enkel op basis van objectieve criteria dat de wetgever het aantal kansspelinrichtingen kan beperken. Deze criteria hebben tot doel een zekere spreiding van de inrichtingen te bekomen en een minimaal potentieel te verzekeren. De twee criteria laten toe dat eventueel in Antwerpen en in Brussel een casino zou geopend worden.

Hiervan kan enkel afgeweken worden om historische redenen. De bestaande casino's kunnen derhalve automatisch erkend worden.

De auteur verdedigt zijn amendement nr. 146 dat de erkenning van de kansspelinrichtingen klasse I regelt. Het voordeel van dit amendement is dat het de objectieve criteria vastlegt om het aantal en de plaats van de kansspelinrichtingen te bepalen. Immers, al de amendementen die tot op heden werden ingediend, stuiten allen op hetzelfde bezwaar, namelijk dat zij in strijd zijn met de Europese regelgeving die voorziet dat de erkenning moet gebeuren op basis van objectieve criteria.

In die logica stelt spreker voor om de erkenning van een kansspelinrichting toe te kennen aan de Koning op basis van twee criteria; het eerste zijnde het bevolkingsaantal (één kansspelinrichting klasse I per 1 mil-

de jeux de hasard de classe I par million d'habitants ou par tranche entamée de million d'habitants dans une région), le deuxième portant sur la superficie (un seul établissement dans une zone d'un rayon de 50 km dans une région). Un régime particulier est prévu en ce qui concerne le territoire germanophone. Par dérogation à cette règle, les huit casinos existants peuvent être agréés pour des raisons historiques.

Le ministre de la Justice estime que cet amendement ne fait que déplacer le critère objectif, puisqu'il ne précise pas davantage de quelle façon les communes sont en fin de compte sélectionnées. Le texte de l'amendement du gouvernement s'inspire du texte de la législation néerlandaise en la matière. C'est ainsi que la loi néerlandaise prévoit formellement dans quelles communes on créera un casino.

Le ministre renvoie plus particulièrement à l'arrêt Schindler. Il s'agit, en l'espèce, d'une matière concernant l'ordre public et les bonnes mœurs, de sorte que le gouvernement peut prévoir dans la loi où précisément seront implantés les casinos.

Un membre déduit de la réponse du ministre que le gouvernement ne dispose en fait pas de critères objectifs pour désigner les communes.

En d'autres termes, la commune qui, la première, a rentré une demande sera désignée, comme il est prévu à l'amendement n° 146, comme commune pouvant accueillir un casino. Les communes qui se sentent lésées par ce procédé s'adresseront à la Cour européenne et obtiendront certainement gain de cause puisque le gouvernement n'a pas prévu de critères objectifs.

La réglementation envisagée constitue en même temps aussi une limitation de la liberté d'établissement.

Aux dires d'un membre, l'amendement n'empêche même pas que l'on ouvre un casino à Bruxelles, à Anvers, ou même dans d'autres villes situées à plus de 50 km d'un casino existant.

Le ministre fait remarquer que, si l'on adopte cet amendement, il y aura six casinos en Flandre, quatre casinos en Wallonie, un casino à Bruxelles ainsi qu'un casino en région germanophone. Est-ce là le souhait du législateur?

L'adoption de l'amendement donnerait également lieu à des discussions quant à savoir dans quelles villes exactement seront implantés les casinos.

Le ministre propose de maintenir le texte de l'amendement du gouvernement.

MM. Weyts et D'Hooghe déposent l'amendement n° 151 :

« Remplacer cet article par le texte suivant :

joen inwoners of begonnen deel van 1 miljoen inwoners in een gewest) en het tweede zijnde de oppervlakte (één inrichting in een straal van 50 km in een gewest). Voor het Duitstalig gebied is een bijzonder regime voorzien. In afwijking van deze regel kunnen, omwille van historische redenen, de acht bestaande casino's erkend worden.

De minister van Justitie meent dat door dit amendement het objectief criterium slechts wordt verschoven, omdat het amendement niet nader bepaalt op welke wijze de gemeenten uiteindelijk worden geselecteerd. De tekst van het regeringsamendement is geïnspireerd is op de tekst van de Nederlandse wetgeving terzake. Zo wordt in de Nederlandse wet precies bepaalt in welke gemeenten een casino wordt opgericht.

De minister verwijst hier in het bijzonder nog naar het arrest Schindler. Het gaat in casu om een aangelegenheid die de openbare orde en de goede zeden aanbelangt, zodat de regering in de wet kan bepalen waar precies de casino's zullen komen.

Een lid leidt uit het antwoord van de minister af dat de regering in feite geen objectieve criteria heeft om de gemeenten aan te duiden.

Met andere woorden, de gemeente die als eerste een aanvraag heeft ingediend, zal, net zoals voorzien in het amendement nr. 146, worden aangeduid als gemeente waar een casino mag worden opgericht. Gemeenten die zich hierdoor benadeeld achten, zullen zich wenden tot het Europees Hof en zullen zeker in het gelijk gesteld worden omdat de regering geen objectieve criteria voorziet.

Terzelfdertijd is de regeling ook een beperking van de vrijheid van vestiging.

Volgens een lid belet dit amendement zelfs niet het openen van een casino in Brussel, Antwerpen of zelfs in andere steden die verder dan 50 km van een bestaand casino zijn gelegen.

De minister merkt op dat als dit amendement wordt aanvaard, er in Vlaanderen zes casino's, in Wallonië vier, in Brussel één en in het Duitstalig gebied ook één zullen zijn. Is dit de wens van de wetgever?

Ook zal dit amendement aanleiding geven tot de discussie in welke stad precies de casino's zullen opgericht worden.

De minister stelt voor om de tekst van het regeringsamendement te behouden.

De heren Weyts en D'Hooghe dienen het amendement nr. 151 in :

« Dit artikel vervangen als volgt :

« Un casino peut être installé dans chacune des entités suivantes :

- la Région de Bruxelles-Capitale;
- Anvers;
- Blankenberge;
- Knokke-Heist;
- Middelkerke;
- Ostende;
- Chaudfontaine;
- Dinant;
- Namur;
- Spa;
- une commune faisant partie de la région de langue allemande.

Le Roi fixe par arrêté délibéré en Conseil des ministres les conditions auxquelles doit répondre la convention de concession que la commune conclura avec le candidat exploitant.

Sur avis de la Commission des jeux de hasard et éventuellement du gouvernement régional concerné, le Roi désigne par arrêté délibéré en Conseil des ministres la commune de la Région de Bruxelles-Capitale et celle de la région de langue allemande, sur la base de la liste des communes qui se sont portées candidates selon les modalités fixées par Lui. »

Ici aussi, le ministre propose de maintenir le texte de l'amendement du gouvernement.

Enfin, M. Weyts et consorts déposent l'amendement n° 160 :

« À la fin de cet article, ajouter un alinéa rédigé comme suit :

« En cas de fermeture d'un établissement de jeux de hasard de classe I, le Roi peut, sur avis de la commission, autoriser par un arrêté délibéré en Conseil des ministres le transfert de l'exploitation d'un établissement de jeux de hasard de classe I vers une autre commune de la même région. »

L'auteur de l'amendement explique que celui-ci permet de transférer un casino vers une autre commune que celle prévue par la loi, lorsque la commission des jeux de hasard donne un avis favorable dans ce sens. Le transfert est toutefois limité territorialement aux communes qui font partie de la même région. En fait, cet amendement vise à maintenir le texte de l'amendement du gouvernement, tout en instaurant une certaine souplesse.

Un membre déclare accepter cet amendement. Ce dernier permet de transférer un casino wallon existant

« Eén casino mag in elk van de volgende entiteiten worden gevestigd :

- het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest;
- Antwerpen;
- Blankenberge;
- Knokke-Heist;
- Middelkerke;
- Oostende;
- Chaudfontaine;
- Dinant;
- Namen;
- Spa;
- een gemeente die deel uitmaakt van het Duitse taalgebied.

De Koning bepaalt bij een in Ministerraad overlegd besluit de voorwaarden waaraan de concessieovereenkomst dient te voldoen die de gemeente zal afsluiten met een kandidaat-exploitant.

Na advies van de Kansspelcommissie en eventueel van de betrokken gewestregering, duidt de Koning, bij een in Ministerraad overlegd besluit, de gemeente binnen het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest en het Duitse taalgebied aan op basis van de lijst van gemeenten die zich op de door de Koning bepaalde wijze hebben kandidaat gesteld. »

De minister stelt ook hier voor de tekst van het regeringsamendement te behouden.

De heer Weyts c.s. dienen ten slotte het amendement nr. 160 in :

« In fine van dit artikel een lid toevoegen, luidende als volgt :

« Bij sluiting van een kansspelinrichting klasse I, kan de Koning, op advies van de commissie, bij een in Ministerraad overlegd besluit de toestemming verlenen om de exploitatie van een kansspelinrichting klasse I te verplaatsten naar een andere gemeente van hetzelfde gewest. »

De auteur stipt aan dat door dit amendement het verplaatsen van een casino naar een andere gemeente dan deze voorzien in de wet, toegestaan is wanneer de kansspelcommissie een gunstig advies geeft. De verplaatsing is wel territoriaal beperkt tot de gemeenten die deel uitmaken van hetzelfde gewest. In feite is de bedoeling van dit amendement om de tekst van het regeringsamendement te behouden, maar om toch enige soepelheid in te voeren.

Een lid verklaart dit amendement te aanvaarden. Door dit amendement is het mogelijk om, wanneer

tant, au cas où celui-ci serait fermé, vers une commune de la région germanophone.

Un autre membre fait observer que le même problème subsiste, à savoir qu'on ne prévoit pas de critères objectifs en vue de déterminer quelle commune entrera en ligne de compte pour l'ouverture d'un casino en cas de fermeture d'un casino existant.

Les amendements n°s 47, 108, 141, 142 et 151 sont retirés par leurs auteurs. Les amendements n°s 48 et 162 sont rejetés par 12 voix contre 1. L'amendement n° 146 est rejeté par 10 voix contre 2 et 1 abstention. L'amendement n° 160 est adopté par 10 voix et 3 abstentions.

L'article 28 ainsi amendé est adopté par 10 voix contre 2 et 1 abstention.

Articles 29 et 30

Ces articles ne soulèvent aucune question et sont adoptés par 9 voix et 3 abstentions.

Article 31

M. Olivier dépose l'amendement n° 109 :

« In fine de l'article 31 proposé, ajouter, après les mots « des tiers », les mots « qui détiennent une licence de classe D. »

Justification

Il est important de veiller à ce que l'exploitant horeca remplisse certaines conditions.

L'auteur de l'amendement s'oppose à ce que l'on confie à n'importe qui l'exploitation d'un bar ou d'un restaurant situé dans la salle de jeux d'un casino. Il convient de mentionner au moins que cette personne doit remplir un certain nombre de conditions, à savoir qu'elle est titulaire d'une licence de classe D.

Le ministre peut donner son accord à cet amendement.

L'amendement n° 109 ainsi que l'article 31 amendé sont adoptés par 11 voix et 1 abstention.

een bestaand Waals casino wordt gesloten, dit te verplaatsen naar een gemeente in het Duitstalig gebied.

Een ander lid merkt op dat hetzelfde probleem blijft bestaan, namelijk dat er geen objectieve criteria voorzien zijn om te bepalen welke gemeente in aanmerking zal komen om een casino te openen wanneer een bestaand casino sluit.

De amendementen nrs. 47, 108, 141, 142 en 151 worden teruggetrokken door de auteurs. De amendementen nrs. 48 en 162 worden verworpen met één stem tegen 12 stemmen. Het amendement nr. 146 wordt verworpen met 2 tegen 10 stemmen bij één onthouding. Het amendement nr. 160 wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 28, geamendeerd, wordt aangenomen met 10 tegen 2 stemmen bij één onthouding.

Artikelen 29 en 30

Deze artikelen geven geen aanleiding tot vragen en worden aangenomen met 9 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 31

De heer Olivier dient het amendement nr. 109 in :

« In fine van het voorgestelde artikel 31, tussen de woorden « aan een derde » en de woorden « toe te vertrouwen », de woorden « die een vergunning klasse D heeft » toevoegen. »

Verantwoording

Het is belangrijk dat ook de horeca-uitbater aan een aantal voorwaarden voldoet.

De auteur van het amendement heeft er bezwaar tegen dat de uitbating van een bar of restaurant in de speelzaal van een casino's aan om 't even wie wordt toevertrouwd. Minstens moet hier worden vermeld dat deze persoon aan een aantal voorwaarden voldoet, namelijk dat hij houder is van een vergunning klasse D.

De minister kan instemmen met dit amendement.

Het amendement nr. 109 en het aldus geamendeerde artikel 31 worden aangenomen met 11 stemmen bij één onthouding.

Article 32

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 68:

«Ajouter à l'article 32 proposé un point 6, libellé comme suit:

«6. Il fixe l'heure de fermeture des établissements de jeux de hasard de classe I à 3 heures et, le week-end, à 4 heures.»

Justification

En vue de garantir une réglementation générale et objective de l'accessibilité des casinos pour le public intéressé et les joueurs, il paraît opportun que le Roi fixe une heure de fermeture pour tous les établissements de classe I. Une fermeture générale fixée à 3 heures, et à 4 heures le week-end, est justifiée socialement pour le personnel, permet d'éviter une concurrence déloyale comme actuellement et est bénéfique pour la sécurité du casino et de ses travailleurs. En outre, elle favorise le contrôle social et atténue l'asservissement au jeu.

Un commissaire souligne que l'amendement précité s'inspire des règles applicables à l'étranger.

Le ministre estime que la loi ne doit pas arrêter les heures de fermeture des établissements de jeux de hasard, puisqu'il s'agit là d'une mesure d'exécution prévue à l'article 32, 3, de l'amendement du gouvernement. Cet article prévoit que le Roi détermine les modalités d'administration et de fonctionnement des établissements de jeux de hasard de classe I. Dans la compétence qui est ainsi octroyée au Roi figure la définition de l'heure de fermeture.

Un membre propose de fixer formellement l'heure de fermeture à l'article 32. Le fait d'imposer une heure de fermeture constitue une mesure importante visant à protéger les joueurs.

Un autre membre se demande s'il ne faut pas, dans ce cas, prévoir également une heure d'ouverture. Si un casino doit fermer à 3 heures, il peut tout aussi bien réouvrir à 3 h 15.

Selon un commissaire, c'est le Roi, et non le législateur, qui est le plus en mesure de prendre une décision en la matière. Il n'existe actuellement pas d'heure de fermeture, notamment parce que la politique relative aux casinos est une politique de tolérance.

En supposant que les appareils électroniques soient autorisés dans les casinos, on devrait évidemment prévoir d'autres heures de fermeture pour ceux-ci que pour les jeux classiques de casino. On devra également mener des discussions avec le personnel. Le ministre de la Justice a déclaré qu'avant d'autoriser l'installation d'appareils électroniques dans les casi-

Artikel 32

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 68 in:

«Aan het voorgestelde artikel 32 een punt 6 toevoegen, luidend als volgt:

«6. Bepaalt het sluitingsuur van kansspelinrichtingen klasse I op 3 uur, in de weekends op 4 uur.»

Verantwoording

Met het oog op een algemene en objectieve regeling inzake de toegankelijkheid van de casino's voor het belangstellende publiek en de spelers, achten wij het aangewezen dat de Koning voor alle inrichtingen van klasse I een sluitingsuur zou bepalen. Een algemeen sluitingsuur van 3 uur, in de weekends van 4 uur, is sociaal verantwoord voor de personeelsleden, is niet concurrentievervalsend zoals nu en is positief voor de veiligheid van het casino en zijn werknemers. Bovendien bevordert het de sociale controle en vermindert het de gokverslaving.

Een commissielid onderstreept dat dit amendement is geïnspireerd op de regels die in het buitenland van toepassing zijn.

De minister meent dat de wet niet de sluitingsuren van de kansspelinrichtingen moet vastleggen, want dit is een uitvoeringsmaatregel die voorzien is in artikel 32, 3, van het regeringsamendement. Dit artikel stelt dat de Koning de wijze bepaalt waarop kansspelinrichtingen klasse I moeten werken en worden beheerd. Deze bevoegdheid omvat het bepalen van het sluitingsuur.

Een lid stelt voor om het bepalen van het sluitingsuur uitdrukkelijk op te nemen in artikel 32. Het opleggen van een sluitingsuur is een belangrijke maatregel voor de bescherming van de spelers.

Een ander lid vraagt zich af of dan ook geen openingsuur moet worden voorzien. Wanneer een casino om 3 uur moet sluiten, dan kan het evengoed om 3.15 uur terug openen.

Volgens een commissielid is de Koning het best geplaatst om in deze materie op te treden en niet de wetgever. Voor het ogenblik is er geen sluitingsuur bepaald, ook al omwille van het feit dat het beleid betreffende de casino's een gedoogbeleid is.

In de veronderstelling dat de elektronische toestellen in de casino's zouden toegelaten worden, dan gelden hiervoor uiteraard andere sluitingsuren dan voor de klassieke casinospelen. Zo zullen er ook met het personeel besprekingen moeten gevoerd worden. De minister van Justitie heeft verklaard dat alvorens elektronische toestellen in de casino's toe te laten, er

nos, on doit au préalable conclure un accord avec les syndicats, le personnel et les employeurs. Cet accord a entre-temps vu le jour.

M. Olivier dépose l'amendement n° 110:

« Compléter le point 5 de l'article 32 proposé par les mots « et des règles comptables uniformes. »

Justification

Une comptabilité uniforme permet d'assurer un contrôle efficace.

Le ministre explique que l'article 32, 3, prévoit déjà que le Roi détermine les modalités selon lesquelles doit être tenue une comptabilité distincte. L'amendement proposé ne fait-il pas double emploi avec la disposition qui figure dans l'amendement du gouvernement ?

Un membre souligne qu'il est nécessaire que la comptabilité soit transparente, ce qu'on peut réaliser en instaurant un système comptable uniforme pour l'ensemble des casinos. Il serait peut-être indiqué de compléter l'article 32, 3, par la disposition « une comptabilité uniforme distincte ».

MM. Weyts et D'Hooghe déposent l'amendement n° 149:

« Au point 3 de l'article 32 proposé, insérer les mots « et des règles comptables uniformes » entre les mots « de classe I » et les mots « étant étendu. »

Justification

Il est préférable d'introduire cette disposition à l'article 32, 3; plutôt qu'à l'article 32, 5.

Un membre aimerait savoir quelle sera la personnalité civile des casinos. C'est là un élément non dénué d'importance, puisque l'applicabilité ou non de la législation de base de 1975 relative à la réglementation comptable dépend du type de personne morale choisi.

Le ministre déclare que les casinos actuels se sont constitués sous la forme d'ASBL.

L'intervenant estime que, dans ce cas, les règles comptables classiques ne s'appliquent pas à eux. Ne serait-il alors pas utile d'établir malgré tout le plan comptable ?

Le représentant du ministre des Finances explique que l'administration fiscale a une certaine expérience en ce qui concerne le contrôle des casinos. Les documents comptables requis par l'administration pour pouvoir déterminer la base imposable sont fixés par arrêté royal.

Ces documents sont évidemment uniformes pour tous les casinos.

voorafgaandelijk een akkoord tot stand moet komen met de vakbonden, het personeel en de werkgevers. Dat akkoord is inmiddels tot stand gekomen.

De heer Olivier dient het amendement nr. 110 in:

« Het punt 5 van het voorgestelde artikel 32 aanvullen als volgt: « en eenvormige boekhoudregels. »

Verantwoording

Een eenvormige boekhouding maakt een efficiënte controle mogelijk.

De minister legt uit dat artikel 32, 3, reeds voorziet dat de Koning de wijze bepaalt waarop een afzonderlijke boekhouding moet worden gevoerd. Is dit geen overlapping met de bepaling van het amendement ?

Een lid onderstreept dat transparantie in de boekhouding noodzakelijk is. Dit wordt bereikt door een eenvormig boekhoudsysteem voor alle casino's in te voeren. Misschien zou het aangewezen zijn om artikel 32, 3, aan te vullen door de bepaling « een afzonderlijke eenvormige boekhouding » op te nemen.

De heren Weyts en D'Hooghe dienen het amendement nr. 149 in:

« In punt 3 van het voorgestelde artikel 32, de woorden « en eenvormige boekhoudregels » invoegen tussen de woorden « beheerd, » en « met dien verstande. »

Verantwoording

Het is beter deze bepaling in artikel 32, 3, op te nemen dan in artikel 32, 5.

Een lid wenst te weten welke vorm van rechtspersoon de casino's zullen hebben. Dit is niet onbelangrijk aangezien de rechtspersoon bepaalt of de basiswetgeving van 1975 inzake boekhoudkundige reglementering al dan niet van toepassing is.

De minister verklaart dat de huidige casino's de vorm van een VZW hebben aangenomen.

Volgens het lid zijn de klassieke boekhoudregels dan niet op hen van toepassing. Zou het dan toch niet nuttig zijn om het boekhoudplan vast te leggen ?

De vertegenwoordiger van de minister van Financien legt uit dat de fiscale administratie enige ervaring heeft met de controle van de casino's. De boekhoudkundige documenten die door de administratie vereist worden om de belastbare basis te bepalen, zijn door koninklijk besluit vastgelegd.

Deze documenten zijn uiteraard eenvormig voor alle casino's.

Le ministre souligne également que l'article 30 prévoit que le demandeur d'une licence de classe A ne peut pas être une ASBL. En conséquence, la législation de base relative à la réglementation comptable est applicable aux personnes morales, qui détiennent une licence de classe A. À l'heure actuelle, les casinos sont constitués sous la forme d'ASBL parce qu'ils sont considérés comme des cercles privés.

L'amendement n° 68 est rejeté par 9 voix contre 2 et 1 abstention. Les amendements n°s 110 et 149 sont retirés par leur auteurs.

L'article 32 est adopté par 9 voix et 3 abstentions.

Article 33

M. Weyts dépose l'amendement n° 44 :

« À cet article, insérer, entre les mots « jeux de hasard » et le mot « autorisés » les mots « automatiques. »

Justification

Il s'agit donc uniquement de jeux de hasard automatiques.

M. Olivier dépose l'amendement n° 113 :

« Au deuxième alinéa de l'article 33 proposé, entre les mots « établissements de jeux de hasard de classe II autorisés » et les mots « est limité à 200 », insérer les mots « sur le territoire belge et dans les eaux territoriales de la Belgique. »

Justification

Cf. amendement n° 108 à l'article 28.

L'auteur renvoie à la discussion qui a déjà eu lieu à ce sujet.

M. Olivier dépose ensuite l'amendement n° 114 :

« Compléter l'article 33 proposé par un alinéa nouveau, rédigé comme suit :

« Une convention est conclue entre l'établissement de jeux de classe II et la commune du lieu de l'établissement. La convention détermine où l'exploitant peut installer les jeux automatiques, qui pourra accéder aux différentes parties de la salle de jeux automatiques et qui exerce le contrôle de la commune. »

Justification

L'intervention de la commune renforce l'effet de contrôle qui est exercé.

De minister stipt verder aan dat artikel 30 voorziet dat de aanvrager van een vergunning klasse A geen VZW meer mag zijn. Bijgevolg is de basiswetgeving inzake boekhoudkundige reglementering wel van toepassing op de rechtspersonen, houder van een vergunning klasse A. Nu zijn de casino's opgericht onder de vorm van een VZW omdat casino's beschouwd worden als private kringen.

Het amendement nr. 68 wordt verworpen met 2 tegen 9 stemmen bij één onthouding. De amendementen nrs. 110 en 149 worden teruggetrokken door hun auteurs.

Artikel 32 wordt aangenomen met 9 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 33

De heer Weyts dient het amendement nr. 44 in :

« In dit artikel, tussen het woord « toegestane » en het woord « kansspelen », de woorden « automatische » invoegen. »

Verantwoording

Het gaat dus alleen maar om automatische kansspelen.

De heer Olivier dient het amendement nr. 113 in :

« In fine van het tweede lid van het voorgestelde artikel 33, de woorden « op het Belgisch grondgebied en op de Belgische territoriale zee » toevoegen. »

Verantwoording

Zie amendement nr. 108 op artikel 28.

De auteur verwijst naar de reeds gevoerde bespreking in dit verband.

De heer Olivier dient vervolgens het amendement nr. 114 in :

« Het voorgestelde artikel 33 aanvullen met een nieuw lid, luidende :

« Er wordt een convenant afgesloten tussen de gemeente van vestiging en de uitbater van de kansspelinrichting klasse II. Deze convenant bepaalt waar automaten mogen worden opgesteld, wie toegang krijgt tot welk gedeelte van de automatenhal en wie het gemeentelijk toezicht waarneemt. »

Verantwoording

De inschakeling van de gemeente versterkt het controle-effect.

Les amendements n°s 44 et 113 sont retirés par leurs auteurs. L'amendement n° 114 est adopté par 11 voix et 1 abstention.

L'article 33 amendé est adopté par un vote identique.

Article 34

Cet article ne soulève pas de questions et est adopté par 9 voix et 3 abstentions.

Article 35

Le ministre dépose l'amendement n° 131 :

«Remplacer le 1° de l'article 35 proposé par la disposition suivante :

« 1. si c'est une personne physique, avoir la qualité de ressortissant d'un État membre de l'Union européenne; si c'est une personne morale, avoir cette qualité selon le droit belge ou le droit national d'un des États membres de l'Union européenne; »

Justification

Il n'y a pas de raison de maintenir la condition de société commerciale pour les licences de classe B, alors qu'on l'a supprimée pour la licence de classe A. Il est important de ne pas empêcher la Loterie nationale, qui n'est pas une société commerciale mais bien un établissement public (parastatal C), d'étendre dans le futur ses activités dans le domaine du jeu, si, bien entendu, une décision en ce sens était prise.

Le ministre explique que l'amendement précité tient compte des préoccupations de la Loterie nationale, qui n'est pas une société commerciale, mais bien un établissement public. La disposition proposée met en fait les règles applicables aux classes B et C en conformité avec les règles applicables à la classe A.

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 69 :

«Au 4° de l'article 35 proposé, remplacer les mots «à proximité» par les mots «dans un rayon de 500 mètres.»

Justification

La notion de «proximité» est trop vague et doit être spécifiée. Un joueur doit faire un effort pour se rendre dans un lunapark.

De amendementen nrs. 44 en 113 worden teruggetrokken door de auteurs. Het amendement nr. 114 wordt aangenomen met 11 stemmen bij één onthouding.

Het geamendeerde artikel 33 wordt met dezelfde stemmenverhouding aangenomen.

Artikel 34

Dit artikel 34 geeft geen aanleiding tot vragen en wordt aangenomen met 9 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 35

De minister dient het amendement nr. 131 in :

«Het 1° van het voorgestelde artikel 35 vervangen door de volgende bepaling :

« 1. indien het gaat om een natuurlijke persoon, onderdaan zijn van een lidstaat van de Europese Unie; indien het gaat om een rechtspersoon, deze hoedanigheid naar Belgisch recht of naar het recht van een Lid-Staat van de Europese Unie bezitten; »

Verantwoording

Er bestaat geen reden om de hoedanigheid van handelsvennootschap als voorwaarde te behouden voor de vergunningen van klasse B terwijl deze voorwaarde werd ingetrokken voor de vergunningen van klasse A. Het komt erop aan de Nationale Loterij, die geen handelsvennootschap is maar wel een publieke instelling (C-parastatale), niet te verhinderen haar activiteiten op het gebied van het spel in de toekomst uit te breiden voor zover, uiteraard, een beslissing in die zin genomen wordt.

De minister legt uit dat dit amendement tegemoet komt aan de bekommernis van de Nationale Loterij, die geen handelsvennootschap is, maar wel een publieke instelling. In feite worden door deze bepaling de regels voor de klassen B en C conform gemaakt aan de regels voor de klasse A.

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 69 in :

«In het 4° van het voorgestelde artikel 35, de woorden «in de nabijheid van» vervangen door de woorden «binnen een straal van 500 m van.»

Verantwoording

Het begrip «nabijheid» is een te vage omschrijving die moet gespecificeerd worden. Een speler moet een inspanning doen om zich naar een lunapark te begeven.

L'auteur ajoute à la justification de son amendement que celui-ci vise à protéger les jeunes, en prévoyant une distance suffisante (minimum 500 m) entre les écoles et les établissements de jeux de hasard de classe II, afin d'en diminuer l'attrait pour les jeunes.

Le ministre déclare être ému par le souci de régulation dont l'intervenant fait preuve, mais pense qu'il n'est pas réaliste d'avancer un chiffre pour déterminer la notion de «proximité». Cette détermination sera laissée à l'appréciation du juge.

M. Olivier dépose l'amendement n° 115 :

« Remplacer le point 4 de l'article 35 proposé par le texte suivant :

« veiller à ne pas établir l'emplacement de l'établissement de jeux de hasard de classe II à l'intérieur ou à proximité d'établissements d'enseignement, d'hôpitaux, d'endroits fréquentés essentiellement par des jeunes — à l'exception, le cas échéant, des établissements de jeux de classe II eux-mêmes —, de lieux de culte et de prisons. »

Justification

Le texte proposé vise à étendre le champ d'application de l'interdiction.

Par cet amendement, l'auteur souhaite préciser que non seulement on ne peut pas implanter des exploitations de jeux de hasard de classe II à proximité de certains établissements (hôpitaux, prisons, ...), mais qu'on ne peut pas davantage les implanter dans lesdits établissements eux-mêmes.

Le ministre fait remarquer que, dans ces cas (une exploitation de jeux de hasard au sein de l'établissement lui-même), la commission des jeux de hasard ne délivrera certainement pas de licence pour un établissement de jeux de hasard de classe II.

L'amendement n° 131 est adopté par 11 voix et 1 abstention.

L'amendement n° 69 est rejeté par 9 voix contre 2 et 1 abstention.

L'amendement n° 115 est retiré par son auteur.

L'article 35 amendé est adopté par 9 voix et 3 abstentions.

Article 36

Cet article ne suscite pas de questions et est adopté par 11 voix et 1 abstention.

De auteur voegt aan de verantwoording van zijn amendement toe dat het doel van het amendement de bescherming van de jeugd is, namelijk door een voldoende (minimaal 500 m) afstand te voorzien tussen de scholen en de kansspelinrichtingen klasse II, teneinde de aantrekkingskracht op jongeren te verminderen.

De minister verklaart ontroerd te zijn door de reguleringsdrang van het lid, doch stelt dat het niet realistisch is om een cijfer te geven voor het bepalen van het begrip «nabijheid». Dit zal overgelaten worden aan de appreciatie van de rechter.

De heer Olivier dient het amendement nr. 115 in :

« Punt 4 van het voorgestelde artikel 35 vervangen als volgt :

« ervoor zorgen dat de kansspelinrichting klasse II niet gevestigd wordt in en in de nabijheid van onderwijsinstellingen, ziekenhuizen, plaatsen die vooral door jongeren worden bezocht met uitzondering, in voorkomend geval, van de kansspelinrichtingen klasse II zelf, plaatsen waar erediensten worden gehouden en gevangenis. »

Verantwoording

Het gaat hier om een uitbreiding van het verbod.

De auteur van het amendement wenst door middel van dit amendement te verduidelijken dat niet alleen geen kansspelinrichtingen klasse II mogen opgericht worden in de nabijheid van bepaalde instellingen (ziekenhuizen, gevangenis, ...), maar ook niet in deze instellingen zelf.

De minister merkt op dat de kansspelcommissie in die gevallen (een inrichting in de instelling zelf) zeker geen vergunning zal afleveren voor een kansspelinrichting klasse II.

Het amendement nr. 131 wordt aangenomen met 11 stemmen bij één onthouding.

Het amendement nr. 69 wordt verworpen met 2 tegen 9 stemmen bij één onthouding.

Het amendement nr. 115 wordt teruggetrokken door de auteur.

Het geamendeerde artikel 35 wordt aangenomen met 9 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 36

Dit artikel geeft aanleiding tot vragen en wordt aangenomen met 11 stemmen bij één onthouding.

Article 37

M. Olivier dépose l'amendement n° 111 :

« Compléter le point 5 de l'article 42 proposé par les mots : « et des règles comptables uniformes. »

MM. Weyts et D'Hooghe déposent l'amendement n° 150 :

« Au point 3 de l'article 37 proposé, insérer les mots « et des règles comptables uniformes » entre les mots « de classe II » et les mots « étant entendu. »

Justification

Il est préférable d'introduire cette disposition à l'article 37, point 3, plutôt qu'à l'article 37, point 5.

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 140 :

« Compléter l'article 37 proposé par un point 6 (nouveau), qui est rédigé comme suit :

« 6. L'heure de fermeture des établissements de jeux de hasard de classe II à 3 heures et, le week-end, à 4 heures. »

Justification

Il paraît opportun, pour garantir au public intéressé et aux joueurs, une réglementation générale et objective de l'accessibilité des établissements de jeux de hasard où l'on peut parier des sommes considérables, que le Roi fixe une heure de fermeture pour tous les établissements de classe I et de classe II. Une fermeture générale fixée à 3 heures, et à 4 heures le week-end, est justifiée socialement pour le personnel, permet d'éviter une concurrence déloyale comme celle qui sévit actuellement et est bénéfique à la sécurité de l'établissement de jeux de hasard et de ses travailleurs. En outre, elle favorise le contrôle social et atténue l'asservissement au jeu.

Un commissaire déclare que l'on évite, grâce à l'amendement précité, qu'une fois les casinos fermés, les joueurs se rendent, dans un établissement de jeux de hasard de classe II. Il est proposé, pour éviter une concurrence déloyale, de prévoir également une heure de fermeture pour les établissements de ce type.

Le ministre renvoie à la réponse qu'il a donnée précédemment à l'amendement n° 68.

Les amendements n°s 111 et 150 sont retirés par leurs auteurs. L'amendement n° 140 est rejeté par 9 voix contre 2 et 1 abstention.

L'article 37 est adopté par 9 voix et 3 abstentions.

Artikel 37

De heer Olivier dient het amendement nr. 111 in :

« Het punt 5 van het voorgestelde artikel 42 aanvullen als volgt : « en eenvormige boekhoudregels. »

De heren Weyts en D'Hooghe dienen het amendement nr. 150 in :

« In punt 3 van het voorgestelde artikel 37, de woorden « en eenvormige boekhoudregels » invoegen tussen de woorden « beheerd, » en « met dien verstande. »

Verantwoording

Het is beter deze bepaling in artikel 37, punt 3 op te nemen dan in artikel 37, punt 5.

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 140 in :

« Het voorgestelde artikel 37 aanvullen met een punt 6 (nieuw), luidend als volgt :

« 6. Bepaalt het sluitingsuur van kansspelinrichtingen klasse II op 3 uur en, in de weekends op 4 uur. »

Verantwoording

Met het oog op een algemene en objectieve regeling inzake de toegankelijkheid van de kansspelinrichtingen waar voor aanzienlijke bedragen kan gespeeld worden voor het belangstellende publiek en de spelers, achten wij het aangewezen dat de Koning voor alle inrichtingen van klasse I en II een sluitingsuur zou bepalen. Een algemeen sluitingsuur van 3 uur, in de weekends van 4 uur, is sociaal verantwoord voor de personeelsleden, is niet concurrentievervalsend zoals nu en is positief voor de veiligheid van de kansspelinrichting en zijn werknemers. Bovendien bevordert het de sociale controle en vermindert het de gokverslaving.

Een commissielid verklaart dat door dit amendement wordt vermeden dat spelers, eens de casino's sluiten, naar een kansspelinrichting klasse II zouden gaan. Om concurrentievervalsing tegen te gaan, wordt voorgesteld ook een sluitingsuur voor deze instellingen te voorzien.

De minister verwijst naar zijn eerder gegeven antwoord bij het amendement nr. 68.

De amendementen nrs. 111 en 150 worden teruggetrokken door de auteurs. Het amendement nr. 140 wordt verworpen met 2 tegen 9 stemmen bij één onthouding.

Het artikel 37 wordt aangenomen met 9 stemmen bij 3 onthoudingen.

Article 38

M. Weyts dépose l'amendement n° 45 :

« Remplacer cet article par le texte suivant :

« Art. 38. — Les établissements de jeux de hasard de classe III ou débits de boissons sont des établissements où sont vendues des boissons qui, quelle qu'en soit la nature, doivent être consommées sur place et dans lesquels sont exploités au maximum trois jeux de billard électronique avec un enjeu de base fixe, qui peut éventuellement être multiplié, appelés communément « bingo » ou « one ball ». Ces jeux sont exploités par le détenteur d'une licence de classe E. Ils ne peuvent jamais être la propriété de l'établissement de jeux de hasard de classe III. »

Justification

Pour ce qui est des établissements de jeux de classe III, l'on n'envisage pas d'autoriser les jackpots et/ou les machines à rouleaux dans les débits de boissons. L'on n'envisage pas davantage d'élargir l'offre de jeux de hasard. C'est pourquoi il serait préférable de faire figurer dans la loi elle-même les jeux de hasard autorisés dans les établissements de jeux de classe III et de les définir. Les jeux de hasard qui se trouvent actuellement dans les débits de boissons ne sont pas exploités par le patron du café mais par une firme spécialisée en la matière, que l'on appelle l'exploitant de jeux automatiques.

La loi en projet, dans sa forme actuelle, apporte une modification importante en l'espèce : en effet, les jeux de hasard seront exploités par l'établissement de jeux. En soi, cela ne posera pas de problème aux établissements de jeux de hasard de classe I et II, qui sont habitués à exploiter ces jeux et qui disposent d'une infrastructure permettant l'installation d'un système de contrôle efficace.

Un établissement de jeux de hasard de classe III a son activité principale dans le secteur horeca, plus particulièrement en vendant des boissons destinées à être consommées sur place. Le patron de café confie l'exploitation des jeux de hasard dans son café à un « exploitant de jeux automatiques » qui met les appareils à la disposition des joueurs. Un patron de café n'est jamais propriétaire des appareils qui se trouvent dans son café, ou ne l'est que rarement.

En outre, il faut préférer l'installation d'un système de contrôle efficace chez environ 300 exploitants de jeux automatiques, qui, en fait, sont également responsables de l'exploitation de ces appareils, à celle d'un système de contrôle dans environ 30 000 débits de boissons, dont il est prouvé statistiquement qu'ils changent d'exploitant en moyenne tous les dix-huit mois et dont les exploitants ne connaissent absolument rien à l'exploitation des jeux de hasard.

Artikel 38

De heer Weyts dient het amendement nr. 45 in :

« Dit artikel vervangen als volgt :

« Art. 38. — Kansspelinrichtingen klasse III of drankgelegenheden zijn inrichtingen waar drank, ongeacht de aard ervan, wordt verkocht voor gebruik ter plaatse en waarvan maximaal drie elektrische biljarten met een vaste basisinzet, die eventueel mag worden vermenigvuldigd, gewoonlijk « bingo » of « one ball » genaamd, worden geëxploiteerd. Zij worden daar geëxploiteerd door een vergunninghouder klasse E en kunnen nooit eigendom zijn van de kansspelinrichting klasse III. »

Verantwoording

Wat betreft de kansspelinrichting klasse III wordt niet overwogen om jackpots en/of rollenmachines in drankgelegenheden toe te laten. Evenmin wordt een uitbreiding van het kansspelaanbod overwogen. Daarom ware het beter de toegelaten kansspelen in de kansspelinrichtingen klasse III in de wet zelf op te nemen en te bepalen. De kansspelen die zich momenteel in drankgelegenheden bevinden, worden niet geëxploiteerd door de caféhouder zelf maar wel door een gespecialiseerde firma, de zogenaamde automatenexploitant.

In zijn huidige vorm brengt het wetsontwerp daarin een grote verandering : de kansspelen worden immers geëxploiteerd door de kansspelinrichting. Dit stelt op zich geen probleem voor de kansspelinrichtingen klasse I en II, die met deze exploitatie vertrouwd zijn en die over een infrastructuur beschikken die de installatie van een efficiënt controlesysteem mogelijk maakt.

De hoofdactiviteit van de kansspelinrichting klasse III ligt daarentegen op het vlak van de horeca, meer bepaald de verkoop van drank voor verbruik ter plaatse. De exploitatie van kansspelen in zijn café vertrouwt een cafébaas toe aan een « automatenexploitant », die de toestellen daar ter beschikking stelt van de spelers. Een cafébaas is zelden of nooit eigenaar van de toestellen die zich in zijn café bevinden.

De installatie van een efficiënt controlesysteem bij ongeveer 300 automatenexploitanten, die in feite ook verantwoordelijk zijn voor de exploitatie van deze toestellen, is daarenboven te verkiezen boven een controlesysteem in ongeveer 30 000 drankgelegenheden waarvan statistisch bewezen is dat ze gemiddeld om de 18 maand van uitbater veranderen en die niet in het minst vertrouwd zijn met de exploitatie van kansspelen.

Mme Van der Wildt dépose l'amendement n° 96 :

« À l'article 38 proposé, remplacer le mot « trois » par le mot « deux. »

M. Olivier dépose l'amendement n° 116 :

« À l'article 38 proposé, remplacer les mots « sont exploités au maximum trois jeux de hasard » par les mots « est exploité au maximum un jeu de hasard. »

Justification

On peut installer des jeux de hasard dans des débits de boissons, mais il faut que leur nombre soit limité.

Le ministre déclare que le nombre de jeux de hasard prévu dans un débit de boissons, à savoir au maximum 3, est issu de la réglementation actuelle qui figure à l'arrêté royal de 1975.

Plusieurs membres renvoient aux auditions, organisées au sein de la Commission des Affaires sociales, lors de la discussion de la résolution relative au problème de la dépendance au jeu. Tous les groupes d'entraide ont déclaré à l'époque qu'il faudrait limiter le nombre de jeux de hasard dans les débits de boissons.

Un commissaire plaide toutefois pour le maintien de trois jeux de hasard dans les débits de boissons ce qui ne peut assurément pas être considéré comme exagéré. Il faut bien se rendre compte de quels appareils il s'agit en fait. C'est ainsi que les personnes auditionnées ont mentionné des appareils qui n'existent plus. À l'heure actuelle, les bingos sont des simples appareils de délassement grâce auxquels on ne peut plus gagner que 20 000 francs au maximum. En effet, depuis que le ministre de la Justice de l'époque a pris deux arrêtés royaux concernant ces appareils, des restrictions techniques y ont été apportées de sorte qu'un bingo est devenu un appareil inoffensif. Entre temps, tous parlent pourtant, y compris les personnes qui ont été entendues par la Commission des Affaires sociales, des bingos comme étant les effroyables machines à sous qu'ils étaient jadis.

À la demande de plusieurs membres, le représentant du ministre des Finances fait un bref exposé sur les pertes théoriques des bingos. (Voir annexe 3.)

Comme la loi doit être accueillie favorablement, un membre estime qu'elle ne peut en aucun cas bouleverser ce qui existe. La proposition de loi à l'examen essaie de légaliser une situation dépourvue de conséquences négatives. Le fait que la réglementation actuelle prévoit trois jeux de hasard, devrait inciter le législateur à ne pas mettre le désordre le plus total dans l'organisation. L'intervenant partage l'opinion du ministre en la matière.

Mevrouw Van der Wildt dient het amendement nr. 96 in :

« In het voorgestelde artikel 38, het woord « drie » vervangen door « twee. »

De heer Olivier dient het amendement nr. 116 in :

« In het voorgestelde artikel 38, de woorden « waarin maximaal drie » vervangen door de woorden « waarin maximaal 1. »

Verantwoording

De kansspelen mogen in drankgelegenheden aanwezig zijn, doch hun aantal moet worden beperkt.

De minister verklaart dat het aantal voorziene kansspelen in een drankgelegenheid, namelijk maximaal 3, is overgenomen uit de huidige regeling die vervat is in het koninklijk besluit van 1975.

Meerdere leden verwijzen naar de hoorzittingen, gehouden in de commissie voor de Sociale Zaken, naar aanleiding van de bespreking van de resolutie over de gokverslaving. Alle zelfhulpgroepen hebben toen verklaard dat het aantal kansspelen in drankgelegenheden zouden moeten beperkt worden.

Een commissielid pleit echter voor het behoud van drie kansspelen in drankgelegenheden, hetgeen zeker niet overdreven mag genoemd worden. Men moet hierbij goed voor ogen houden over welke toestellen men het eigenlijk heeft. Zo werd in de hoorzittingen verwezen naar toestellen die in feite niet meer bestaan. Bingo's zijn nu eenvoudige ontspanningstoestellen waarop nog maximaal 20 000 frank kan gewonnen worden. Immers, sinds de toenmalige minister van Justitie twee koninklijke besluiten heeft genomen over dit toestel, werden er technische beperkingen invoerd zodat een bingo nu een onschadelijk toestel geworden is. Ondertussen spreekt iedereen, ook zij die gehoord werden in de commissie voor de Sociale Zaken, nog altijd over de bingo's als over de verschrikkelijke geldmachines zoals zij vroeger waren.

Op vraag van meerdere leden, geeft de vertegenwoordiger van de minister van Financiën een korte uiteenzetting over de theoretische verliezen van de bingo's. (Zie bijlage 3.)

Aangezien de wet op een positieve wijze moet ontvangen worden, meent een lid dat zij zeker niet alles wat bestaat omver mag gooien. Het voorstel dat hier ter bespreking ligt probeert een toestand te legaliseren zonder negatieve gevolgen. Het feit dat de huidige reglementering in drie kansspelen voorziet zou de wetgever moeten aanzetten om geen totale wanorde te scheppen in de organisatie. Spreker deelt de mening van de minister terzake.

Un commissaire peut comprendre ce point de vue. Il convient peut-être de trouver une clause transitoire qui permettrait de passer, par débit de boissons, de trois appareils de délassement à un au maximum.

Il est pourtant nécessaire de procéder à une limitation, puisque les auditions ont fait état non seulement des sommes considérables qu'un joueur perd sur ce genre d'appareils, mais également de ce que les jeux de hasard disponibles dans un débit de boissons constituent précisément la forme la plus dangereuse de dépendance.

Le ministre est lui aussi préoccupé par la nécessité de prévenir la dépendance. L'on a déjà tenu compte de cette préoccupation dans les articles 7 et 8, en prévoyant que le Roi fixe pour chaque jeu de hasard, le montant maximum de la mise par possibilité de jeu. Si on limite le montant maximum de la mise, on peut prévenir l'important problème de la dépendance au jeu. Ce n'est pas nécessairement le nombre d'appareils, mais bien le montant maximum de la mise qu'il faut limiter.

Un commissaire répète que la commission doit se baser sur des informations exactes et non sur des informations dépassées. La mise maximale pour le bingo est fixée actuellement à 250 francs. L'intervenant déclare qu'il a lui-même donné l'impulsion à l'augmentation de la taxe sur le bingo, qui est passée de 36 000 francs à 144 000 francs. Dix mille bingos ont disparu grâce à cette augmentation. De plus, après des années d'efforts, l'intervenant a réussi à faire en sorte qu'un arrêté royal définisse l'appareil, la façon dont les mises peuvent être faites et ce qui n'est plus autorisé. L'ensemble du développement matériel de l'appareil s'en est trouvé modifié.

Un commissaire convient que les chiffres qui figurent dans le rapport des auditions, fait au nom de la Commission des Affaires sociales, correspondent aux affirmations du préopinant. Certains chiffres font l'objet de nombreux fantasmes, alors que les chiffres suscitent des doutes dans l'esprit d'autres personnes. Les chiffres qui peuvent prouver à combien s'élèvent la mise et le bénéfice maximum constituent une donnée importante. Le législateur doit se garder de faire foi à des rumeurs.

Le danger que représentent ces appareils réside, d'après un commissaire, dans le fait que leur accès dans les débits de boissons est très facile. On peut jouer avec une mise très peu élevée, ce qui constitue précisément le grand danger de cet appareil. C'est pourquoi il est utile d'en limiter le nombre. Personne n'ignore en outre que, dans certains cas, le cafetier verse les bénéfices aux joueurs, même s'il est affiché que cela n'est pas permis.

Le ministre estime que tout le monde a en fait raison dans cette discussion. Tout se résume à une question de confiance. Si l'exploitant du débit de boissons se met d'accord avec le joueur pour lui payer

Een commissielid heeft begrip voor deze stelling. Er moet wellicht een overgangsclausule gevonden worden om van drie naar maximaal één ontspanningstoestel per drankgelegenheid over te stappen.

Toch is een beperking noodzakelijk want tijdens de hoorzittingen is niet alleen gewag gemaakt van de aanzienlijke sommen die een speler vergoekt op dergelijke toestellen, maar ook van het feit dat kansspelen in een drankgelegenheid precies de gevaarlijkste vorm van verslaving zijn.

De minister onderschrijft de zorg om de verslaving te voorkomen. In de artikelen 7 en 8 is reeds tegemoet gekomen aan deze zorg, namelijk door te voorzien dat de Koning voor elk kansspel, per speelkans, het maximumbedrag van de inzet bepaalt. In de mate dat het maximumbedrag van de inzet wordt beperkt, kan het ernstig probleem van de gokverslaving worden voorkomen. Het gaat in wezen niet om het aantal toestellen, maar wel om het maximumbedrag van de inzet dat moet worden beperkt.

Een commissielid herhaalt dat de commissie zich op juiste informatie moet baseren en niet mag steunen op achterhaalde informatie. De maximale inzet voor bingo's is nu 250 frank. Spreker verklaart dat hij zelf de aanzet heeft gegeven om de taks op bingo's te verhogen van 36 000 frank naar 144 000 frank. Door deze verhoging zijn 10 000 bingo's verdwenen. Daarnaast heeft spreker, na jaren inspanning, verkregen dat het toestel bij koninklijk besluit werd omschreven, hoe de inzetten kunnen geschieden en wat niet meer kan. De hele materiële uitbouw van dat toestel is hierdoor gewijzigd.

Een commissielid beaamt dat de cijfers in het verslag van de hoorzittingen, uitgebracht namens de commissie voor de Sociale Zaken, overeenstemmen met hetgeen de vorige spreker beweert. Over sommige cijfers wordt veel gefantaseerd, anderen trekken de cijfers in twijfel. Cijfers die kunnen bewijzen hoeveel de inzet en de maximale winst zijn, zijn een belangrijk gegeven. De wetgever moet zich hoeden voor geruchten.

Volgens een commissielid is het gevaar voor deze toestellen de zeer lage drempel in drankgelegenheden. Er kan gespeeld worden met een zeer lage inzet, hetgeen precies het grote gevaar van dit toestel is. Daarom is de beperking van het aantal wel nuttig. Bovendien weet iedereen dat, ook al wordt er geafficheerd dat de winst niet wordt uitbetaald, de cafébaas dit in sommige gevallen wel doet.

Volgens de minister heeft iedereen in deze discussie in feite gelijk. Het is een kwestie van vertrouwen. Als de uitbater van de drankgelegenheid het op een akkoord gooit met de speler om per winnend punt een

un montant de 10 000 francs par point gagnant, on ne peut rien y faire à l'heure actuelle. L'amendement du gouvernement apporte une solution en la matière: l'obligation pour l'exploitant de disposer d'une licence. S'il commet un abus de confiance, on peut lui retirer sa licence. Ce procédé constitue un contrôle équilibré et protège le joueur.

Les amendements n°s 45 et 116 sont retirés par leurs auteurs. L'amendement n° 96 est adopté par 9 voix contre 2 et 1 abstention.

L'article 38 est adopté par 9 voix et 3 abstentions.

Articles 39, 40 et 41

Ces articles ne suscitent aucune question et sont adoptés par 11 voix et 1 abstention.

Article 42

M. Olivier dépose l'amendement n° 112:

« Compléter le point 5 de l'article proposé par les mots: « et des règles comptables uniformes. »

Justification

Une comptabilité uniforme permet d'assurer un contrôle efficace.

Le ministre renvoie à la réponse qu'il a donnée précédemment.

L'amendement est retiré par son auteur.

L'article 42 est adopté par 11 voix et 1 abstention.

Article 43

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 70:

« À l'article proposé, supprimer les mots « de manière visible. »

Justification

Le port visible de la carte d'identification peut se révéler dangereux pour les employés de l'établissement de jeux si la carte comporte des éléments d'identification qui peuvent être lus par n'importe qui. Il n'est pas impensable que si des joueurs mécontents peuvent lire clairement les nom, prénom et adresse des

bedrag van 10 000 frank uit te betalen, dan kan daaraan nu niets gedaan worden. De oplossing is vervat in het regeringsamendement: een vergunningsplicht voor de uitbater. Wanneer hij het vertrouwen schendt, kan zijn vergunning worden ingetrokken. Dat is een sluitende controle en een bescherming van de speler.

De amendementen nrs. 45 en 116 worden teruggetrokken door de auteurs. Het amendement nr. 96 wordt aangenomen met 9 tegen 2 stemmen bij één onthouding.

Artikel 38 wordt aangenomen met 9 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikelen 39, 40 en 41

Deze artikelen geven geen aanleiding tot vragen en worden aangenomen met 11 stemmen bij één onthouding.

Artikel 42

De heer Olivier dient het amendement nr. 112 in:

« Het punt 5 van het voorgestelde artikel aanvullen als volgt: « en eenvormige boekhoudregels. »

Verantwoording

Een eenvormige boekhouding maakt een efficiënte controle mogelijk.

De minister verwijst naar zijn eerder gegeven antwoord.

Dit amendement wordt teruggetrokken door de auteur.

Artikel 42 wordt aangenomen met 11 stemmen bij één onthouding.

Artikel 43

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 70 in:

« In het voorgestelde artikel, de woorden « zichtbaar dragen » vervangen door de woorden « bij zich hebben. »

Verantwoording

Het zichtbaar dragen van de identificatiekaart kan voor de spelbedienden persoonlijk gevaarlijk zijn wanneer op de kaart persoonlijke identificatiegegevens voorkomen die door iedereen kunnen gelezen worden. Het is niet denkbeeldig dat wanneer ontevreden spelers duidelijk de naam, voornaam en het

personnes qui travaillent dans les salles de jeux, celles-ci s'exposent à des représailles ou des règlements de comptes. L'identification est nécessaire, mais elle peut également se faire par la présentation de la carte d'identification sur simple demande. L'obligation faite aux intéressés d'avoir la carte sur soi est donc suffisante.

Un membre déclare que cet amendement qui vise à protéger les employés de l'établissement tient compte d'une préoccupation syndicale.

Un membre trouve que la préoccupation de l'amendement est légitime. Ne peut-on pas prévoir des badges qui officialisent la fonction de la personne sans mentionner son nom?

Le ministre peut se rallier à cet amendement.

L'amendement n° 70 et l'article 43 ainsi amendé sont adoptés par 11 voix et 1 abstention.

Article 44

Cet article ne suscite pas de questions et est adopté par 11 voix et 1 abstention.

Article 45

M. Olivier dépose l'amendement n° 117:

« Compléter l'article 45 proposé par un alinéa nouveau, rédigé comme suit: « Le titulaire d'une licence de classe A, B ou C qui occupe cette personne est solidairement responsable des conventions conclues en violation de cette interdiction. »

Justification

Cette disposition vise à mettre l'exploitant devant ses responsabilités.

Un commissaire estime qu'il est inacceptable que l'employeur soit responsable de ce genre d'actes fautifs commis par des employés. L'intervenant renvoie à cet égard à l'article 5 qui supprime l'exception en ce qui concerne le jeu, de sorte que les règles du droit commun s'appliquent.

Le ministre est d'accord avec cette observation.

Un autre membre demande si les dispositions de l'article 45 englobent les pourboires pour le personnel du casino.

Le représentant du ministre des Finances explique que le pourboire fait partie intégrante de la rémunération du personnel des casinos. Le personnel d'un casino est considéré comme un personnel rémunéré aux

adres kunnen aflezen van de personen die in de speelzalen werken, deze zich blootstellen aan represailles of afrekeningen. Identificatie is noodzakelijk, maar kan ook gebeuren door de identificatiekaart op eenvoudig verzoek voor te leggen. Het verplicht bijhouden van de kaart is bijgevolg voldoende.

Een lid verklaart dat dit amendement, dat de bescherming van de spelbedienden beoogt, beantwoordt aan een syndicale bekommernis.

Een lid vindt dat de zorg waardoor het amendement is ingegeven, gewettigd is. Kan men geen badges uitreiken waaruit het officiële ambt van de persoon blijkt zonder dat zijn naam wordt vermeld?

De minister kan akkoord gaan met dit amendement.

Het amendement nr. 70 en het aldus geamendeerde artikel 43 worden aangenomen met 11 stemmen bij één onthouding.

Artikel 44

Dit artikel geeft geen aanleiding tot vragen en wordt aangenomen met 11 stemmen bij één onthouding.

Artikel 45

De heer Olivier dient het amendement nr. 117 in:

« Het voorgestelde artikel 45 aanvullen met een nieuw lid, luidende: « De houder van een vergunning klasse A, B of C die deze persoon tewerkstelt, is hoofdelijk aansprakelijk voor de overeenkomsten die worden gesloten in tegenspraak met dit verbod. »

Verantwoording

Deze bepaling plaatst de uitbater voor zijn verantwoordelijkheid.

Een commissielid is van oordeel dat het onaanvaardbaar is dat de werkgever aansprakelijk wordt gesteld voor dergelijke foutieve handelingen verricht door werknemers. Spreker verwijst in dit verband naar artikel 5 dat de exceptie van het spel opheft, zodat de regels van het gemeen recht gelden.

De minister gaat akkoord met deze opmerking.

Een ander lid vraagt zich af of artikel 45 ook de fooien voor het casinopersoneel inhoudt.

De vertegenwoordiger van de minister van Financiën legt uit dat de fooien integraal deel uitmaken van de bezoldiging van het personeel. Casinopersoneel wordt net zoals personeel in de horeca beschouwd als

pourboires comme le personnel dans l'horeca. L'article 45 prévoit les rémunérations annexes autres que les rémunérations du travail.

Un autre commissaire demande si les employeurs et les syndicats ont conclu un accord concernant le système de rémunération. Un des problèmes serait constitué par le fait que le personnel est rémunéré par les pourboires.

Un membre rappelle qu'à un certain moment, on a parlé d'étendre la politique de tolérance aux jeux automatiques qu'on peut trouver dans les casinos. Il va de soi que les joueurs qui tentent leur chance aux appareils automatiques plutôt qu'à un jeu classique de casino ne donnent pas de pourboires. Le ministre de la Justice de l'époque avait posé comme condition préalable à l'élargissement de la politique de tolérance que les syndicats et les employeurs concluent un accord. C'est ce que l'on a fait à l'époque, mais comme tout le monde attend la nouvelle loi, on n'a toujours pas étendu la politique de tolérance.

À la question de savoir si ce point pose encore des problèmes aujourd'hui, le représentant du ministre des Finances répond négativement.

Les relations entre les exploitants de casino et les croupiers sont réglées par les conventions collectives de travail. Les croupiers sont partiellement rémunérés par les pourboires distribués aux tables par les gagnants et aussi par une somme fixe qui est relativement basse, quasiment symbolique, même inférieure au salaire minimum. Le minimum leur est au moins octroyé par les pourboires. Le système peut être comparé au système existant dans le secteur horeca. Tous les pourboires ne sont pas directement ristournés aux croupiers; en général 40 % sont prélevés par le casino pour payer les charges sociales.

L'amendement n° 117 est retiré par son auteur.

L'article 45 est adopté par 10 voix et 1 abstention.

Article 46

M. Olivier dépose l'amendement n° 118:

« Compléter l'article 46 proposé par un point 3, rédigé comme suit: « les aptitudes et les certificats requis pour obtenir une licence de classe D. »

Justification

Il va de soi que toute personne qui souhaite exercer, pendant les heures d'ouverture de la salle de jeux d'un établissement de jeux de hasard de classe I ou II, une activité professionnelle quelconque ayant un rapport avec le jeu, doit être tenue de suivre une formation.

bezoldigd met fooien. Artikel 45 slaat op bijkomende bezoldigingen die niet het arbeidsloon zijn.

Een ander commissielid vraagt of er een akkoord tussen de werkgevers en de vakbonden over het vergoedingssysteem is bereikt. Het feit dat het personeel vergoed wordt met het drinkgeld zou één van de knelpunten zijn.

Een lid verwijst naar de periode toen er sprake was om het gedoogbeleid uit te breiden naar de automatische spelen in de casino's. Het is evident dat er geen drinkgeld wordt gegeven wanneer spelers een kans wagen op de automatische toestellen in plaats van aan een klassiek casinospel. De toenmalige minister van Justitie had als voorafgaandelijke voorwaarde gesteld dat het gedoogbeleid slechts zou uitgebreid worden indien er tussen vakbonden en werkgevers een akkoord gesloten werden. Er werd toen een akkoord bereikt, doch ondertussen is het gedoogbeleid nog niet uitgebreid omdat iedereen de nieuwe wet afwacht.

Op de vraag of er vandaag nog problemen zijn over dit punt, antwoordt de vertegenwoordiger van de minister van Financiën ontkennend.

De verhoudingen tussen de casino-exploitanten en de croupiers wordt geregeld door collectieve arbeidsovereenkomsten. De croupiers krijgen hun bezoldiging van fooien die zij aan de tafels van de winnaars krijgen en ook van een tamelijk laag vast bedrag, bijna symbolisch, dat zelfs lager ligt dan het minimumsalaris. Door de fooien krijgen zij ten minste het minimum. Het systeem is vergelijkbaar met wat in de horecasector bestaat. Niet alle fooien worden rechtstreeks aan de croupiers uitgekeerd; in het algemeen wordt 40 % door het casino ingehouden om de sociale lasten te betalen.

Het amendement nr. 117 wordt teruggetrokken door de auteur.

Artikel 45 wordt aangenomen met 10 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 46

De heer Olivier dient het amendement nr. 118 in:

« Het voorgestelde artikel 46 aanvullen met een punt 3, luidende: « welke bekwaamheden en welke getuigschriften nodig zijn om een vergunning klasse D te verkrijgen. »

Verantwoording

Het spreekt voor zich dat iedere persoon die gedurende de openingsuren van de speelzaal binnen een kansspelinrichting klasse I of II enige beroepsactiviteit, van welke aard ook, wenst uit te oefenen die verband houdt met het spel, een opleiding dient te volgen.

Un membre estime que l'amendement est excessif: il n'y a pas de diplôme, il n'y a même pas de formation prévue.

Le ministre demande que l'on rejette cet amendement.

L'amendement n° 118 est adopté par 9 voix contre 1 et 1 abstention.

L'article 46 amendé est adopté par un vote identique.

Article 47

M. Weyts et consorts déposent les amendements n°s 169 et 170:

« CHAPITRE V

Ajouter à l'intitulé du chapitre V les mots « ainsi que leur exploitation dans les établissements de classe III » après les mots « de réparation et d'équipements des jeux de hasard. »

Justification

Voir la justification de l'amendement n° 167 à l'article 24.

« Remplacer l'article 47 par ce qui suit :

« Art. 47. — La vente, la location, la location-financement, la fourniture, la mise à disposition, l'importation, l'exportation, la production, les services d'entretien, de réparation et d'équipement de jeux de hasard, ainsi que leur exploitation sous quelque forme que se soit dans les établissements de classe III, sont soumis à l'octroi d'une licence de classe E. »

Justification

Voir la justification de l'amendement n° 167 à l'article 24.

Ces amendements sont adoptés par 10 voix et 1 abstention.

L'article 47 amendé est adopté par un vote identique.

Article 48

Cet article ne donne lieu à aucune question et est adopté par 10 voix et 1 abstention.

Een lid meent dat dit amendement te ver gaat: er is niet voorzien in een diploma, noch in een opleiding.

De minister vraagt de verwerping van dit amendement.

Het amendement nr. 118 wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 1 stem bij 1 onthouding.

Het geamendeerde artikel 46 wordt aangenomen met dezelfde stemmenverhouding.

Artikel 47

De heer Weyts c.s. dient de amendementen nrs. 169 en 170 in:

« HOOFDSTUK V

Aan het opschrift van hoofdstuk V na de woorden « herstelling en uitrusting van kansspelen » de woorden « alsmede de exploitatie ervan in de kansspelinrichtingen klasse III » toevoegen. »

Verantwoording

Zie de verantwoording bij amendement nr. 167 op artikel 24.

« Artikel 47 vervangen als volgt :

« Art. 47. — De verkoop, de verhuur, de leasing, de levering, de terbeschikkingstelling, de invoer, de uitvoer, de productie, de diensten inzake onderhoud, herstelling en uitrusting van kansspelen, alsmede de exploitatie ervan in welke vorm dan ook in de kansspelinrichtingen klasse III kunnen slechts plaatsvinden na toekenning van een vergunning klasse E. »

Verantwoording

Zie de verantwoording bij amendement nr. 167 op artikel 24.

Deze amendementen worden aangenomen met 10 stemmen bij 1 onthouding.

Het geamendeerde artikel 47 wordt met dezelfde stemmenverhouding aangenomen.

Artikel 48

Dit artikel geeft geen aanleiding tot vragen en wordt aangenomen met 10 stemmen bij 1 onthouding.

Article 49

Le ministre dépose l'amendement n° 132 :

« Remplacer le 1° de l'article 49 proposé par la disposition suivante :

« 1. avoir la qualité de ressortissant d'un État membre de l'Union européenne si c'est une personne physique; si c'est une personne morale, avoir cette qualité selon le droit belge ou le droit national d'un des États membres de l'Union européenne; »

Justification

Il n'y a pas de raison de maintenir la condition de société commerciale pour les licences de classe E, alors qu'on l'a supprimée pour la licence de classe A. Il est important de ne pas empêcher la Loterie nationale, qui n'est pas une société commerciale mais bien un établissement public (parastatal C), d'étendre dans le futur ses activités dans le domaine du jeu, si, bien entendu, une décision en ce sens était prise.

L'amendement n° 132 et l'article 49 ainsi amendé sont adoptés par 9 voix contre 1 et 1 abstention.

Article 50

Cet article ne donne lieu à aucune question et est adopté par 10 voix et 1 abstention.

Article 51

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 71 :

« À l'article 51 proposé, insérer, après les mots « sur le territoire belge », les mots « être muni d'un certificat de conformité, d'un certificat d'étalonnage annuel et d'une boîte noire. Tout modèle de matériel ou d'appareil décrit ci-dessus doit. »

Justification

Ces mesures de contrôle sont destinées à exclure la fraude.

L'un des auteurs de l'amendement signale qu'une solution de rechange à celle proposée par l'amendement est de relier tous les appareils *on-line* au Ministère des Finances. L'intervenant estime que l'on ne se rend pas bien compte du gigantisme de l'opération. Si l'on veut créer une liaison *on-line* pour chaque appa-

Artikel 49

De minister dient het amendement nr. 132 in :

« Het 1° van het voorgestelde artikel 49 vervangen door de volgende bepaling :

« 1. indien het gaat om een natuurlijke persoon, onderdaan zijn van een Lid-Staat van de Europese Unie; indien het gaat om een rechtspersoon, deze hoedanigheid naar Belgisch recht of naar het recht van een Lid-Staat van de Europese Unie bezitten; »

Verantwoording

Er bestaat geen reden om de hoedanigheid van handelsvennootschap als voorwaarde te behouden voor de vergunningen van klasse E terwijl deze voorwaarde werd ingetrokken voor de vergunningen van klasse A. Het komt erop aan de Nationale Loterij, die geen handelsvennootschap is maar wel een publieke instelling (C-parastatale), niet te verhinderen haar activiteiten op het gebied van het spel in de toekomst uit te breiden voor zover, uiteraard, een beslissing in die zin genomen wordt.

Het amendement nr. 132 en het aldus geamendeerde artikel 49 worden aangenomen met 9 stemmen tegen 1 stem bij één onthouding.

Artikel 50

Dit artikel geeft geen aanleiding tot vragen en wordt aangenomen met 10 stemmen bij één onthouding.

Artikel 51

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 71 in :

« In het voorgestelde artikel 51, na het woord « geëxploiteerd » toevoegen hetgeen volgt : « voorzien zijn van een gelijkvormigheidsattest, een jaarlijks ijkingscertificaat en een black box. Elk model van materiaal of toestel zoals hierboven beschreven moet goedgekeurd worden. »

Verantwoording

Deze controlemaatregelen moeten fraude uitsluiten.

Eén van de auteurs stipt aan dat tegenover dit amendement de idee staat om al de toestellen *on-line* te verbinden met een centrale computer op het ministerie van Financiën. Spreker meent dat men zich niet goed realiseert wat een gigantische operatie dit zal worden. Een *on-line* verbinding voor elk toestel eisen,

reil, il faudra, en réalité, relier individuellement chacun des appareils de notre pays, qui sont plus de 10 000, à un ordinateur central. L'on devra établir cette liaison *on-line* dès que l'on allumera l'appareil, pour enregistrer toutes les opérations. Cette liaison reviendra cher et ne constitue certainement pas le moyen adéquat d'exercer un contrôle. Toute la procédure sera encore plus complexe en cas de démantèlement. Bref, pareille liaison *on-line* est coûteuse et n'est pas réalisable en pratique.

L'amendement n° 71 propose une solution plus simple, qui consiste, outre le fait d'exiger un certificat de conformité et un certificat d'étalonnage annuel, à relier à chaque appareil une boîte noire qui enregistre toutes les opérations, lesquelles peuvent être ensuite vérifiées par un contrôleur.

Le représentant du ministre des Finances ne souhaite pas limiter les possibilités de contrôle à un système de boîte noire. En effet, dans le domaine des télécommunications au sens large, l'évolution est phénoménale. Il prône dès lors de ne pas inscrire le mode de contrôle dans la loi, mais bien de laisser au Roi le soin de définir le système informatique approprié au moment où il devra le prescrire en fonction des possibilités du marché.

Un autre commissaire doute de l'efficacité des boîtes noires.

Un autre membre fait référence à l'industrie aéronotique qui considère la boîte noire comme un instrument de contrôle très fiable.

L'intervenant admet néanmoins que l'instrument de contrôle pourra être décrit ultérieurement dans un arrêté royal, ce qui offre effectivement une plus grande souplesse.

Le ministre de la Justice renvoie à l'article 42, 5, qui prévoit que le Roi déterminera les modalités de surveillance et de contrôle des jeux de hasard, notamment par un système informatique approprié, et à l'article 52, 6, qui dispose que le Roi déterminera également le montant et le mode de perception des rétributions relatives aux contrôles d'agrément de modèle et aux contrôles subséquents.

L'amendement n° 71 est rejeté par 1 voix contre 9 et 1 abstention.

L'article 51 est adopté par 9 voix contre 1 et 1 abstention.

Article 52

Cet article ne suscite aucune question et est adopté par 10 voix et 1 abstention.

betekent in feite dat elk van de meer dan 10 000 toestellen in ons land een individuele verbinding zullen moeten hebben met een centrale computer. Die on-line verbinding moet dan aangeschakeld worden van zodra het toestel aangezet wordt om dan alle verrichtingen te registreren. Dit is een dure operatie en is zeker niet de aangewezen weg om controle uit te oefenen. De hele procedure wordt nog omslachtiger ingeval van verhuis. Kortom, een dergelijke on-line verbinding is duur en niet doenbaar in de praktijk.

Het amendement nr. 71 biedt een eenvoudigere oplossing, namelijk om, naast het gelijkvormigheidsattest en het jaarlijks ijkingscertificaat, een black-box te verbinden met ieder toestel die alle verrichtingen opneemt zodat ze achteraf kunnen afgelezen worden door een controleur.

De vertegenwoordiger van de minister van Financiën wenst de controlemogelijkheden niet te beperken tot een soort zwarte doos. Op het vlak van de telecommunicatie in ruime zin is er een fenomenale ontwikkeling. Hij pleit niet voor het opnemen van een controlesysteem in de wet, maar wil wel de Koning opdragen het geschikte informaticasysteem te bepalen dat geschikt is op het ogenblik dat het moet worden ingevoerd, volgens de mogelijkheden van de markt.

Een commissielid twijfelt aan de efficiëntie van de black box.

Een ander lid verwijst naar de vliegtuigindustrie waar de black box als een zeer betrouwbaar controle-instrument wordt beschouwd.

Spreker is het er wel mee eens dat het controle-instrument later in koninklijk besluit kan beschreven worden, hetgeen inderdaad meer soepelheid biedt.

De minister van Justitie verwijst naar het artikel 42, 5, dat voorziet dat de Koning de regels van toezicht op en controle van de kansspelen, inzonderheid door middel van een passend informaticasysteem, zal bepalen en naar het artikel 52, 5, dat stelt dat de Koning ook het bedrag en de wijze van innen van de vergoedingen betreffende de controles voor de modelgoedgekeuring en de navolgende controles, zal bepalen.

Het amendement nr. 71 wordt verworpen met 1 stem tegen 9 stemmen bij 1 onthouding.

Het artikel 51 wordt aangenomen met 9 stemmen tegen 1 stem bij 1 onthouding.

Artikel 52

Dit artikel geeft geen aanleiding tot vragen en wordt aangenomen met 10 stemmen bij één onthouding.

Article 53

M. Weyts dépose l'amendement n° 46:

« Remplacer le premier alinéa de cet article par les dispositions suivantes :

« L'accès aux établissements de jeux de hasard des classes I et II est interdit aux personnes de moins de 21 ans. La pratique des jeux de hasard dans les établissements de jeux de hasard de classe III est interdite aux mineurs. »

Justification

L'accès aux établissements de jeux de hasard des classes I et II et la pratique des jeux de hasard dans les établissements de classe III sont interdits aux personnes de moins de vingt et un ans.

En ce qui concerne les établissements de jeux de hasard des classes I et II, le contrôle de l'âge ne pose en soi aucun problème. En effet, conformément à l'article 53 du texte en discussion, l'accès aux salles de jeux des établissements de jeux de hasard des classes I et II n'est autorisé que sur présentation, par la personne concernée, d'un document d'identité et moyennant l'inscription, par l'exploitant, de l'identité complète et de l'adresse de cette personne dans un registre.

En revanche, pour l'exploitant d'un établissement de jeux de hasard de classe III, les choses ne sont pas aussi simples. Un patron de café n'est pas habilité à demander à ses clients majeurs de lui présenter leur carte d'identité et on peut difficilement attendre de lui qu'il ne se trompe jamais en évaluant leur âge, s'il ne peut se baser que sur le seul aspect physique. C'est d'autant plus injuste que la violation de cette règle est sanctionnée, notamment, par le retrait de la licence. L'on propose donc, en ce qui concerne les établissements de jeux de hasard de classe III, de maintenir la situation actuelle et d'interdire aux mineurs la pratique des jeux de hasard dans les cafés.

Le ministre de la Justice plaide pour le maintien du texte de l'amendement gouvernemental, qui retient l'âge de 21 ans. La question qui se pose est de savoir dans quelle mesure les jeunes peuvent être protégés au maximum contre les abus et l'asservissement. Le législateur doit prendre ses responsabilités en la matière. D'après les données en la possession du ministre, c'est précisément la catégorie d'âge entre 18 et 21 ans qui constitue le groupe le plus à risques en ce qui concerne l'asservissement. Il s'agit de la catégorie la plus vulnérable, qui a certainement besoin d'être protégée.

Le représentant du ministre des Finances propose de remplacer, à l'article 53, premier alinéa, les mots « la pratique de » par les mots « l'accès à des » et de rendre les cafetiers responsables, mais aussi de leur donner la possibilité d'exercer un contrôle. S'il n'en

Artikel 53

De heer Weyts dient het amendement nr. 46 in:

« Het eerste lid van dit artikel vervangen als volgt :

« De toegang tot kansspelinrichtingen klasse I en II is verboden voor personen jonger dan 21 jaar. De deelneming aan kansspelen in kansspelinrichtingen klasse III is verboden voor minderjarigen. »

Verantwoording

De toegang tot kansspelinrichtingen klasse I en II en de deelneming aan kansspelen in kansspelinrichtingen klasse III zijn verboden voor personen jonger dan 21 jaar.

Voor de kansspelinrichtingen klasse I en II stelt de leeftijdscontrole van de bezoekers geen probleem op zich. Immers, conform artikel 58 van de voorliggende tekst, is de toegang tot de speelzalen van kansspelinrichtingen van de klasse I en II slechts toegestaan wanneer de betrokken persoon een identiteitsbewijs overlegt en de exploitant zijn volledige naam en adres in een register inschrijft.

Voor de uitbater van een kansspelinrichting klasse III is dit echter niet zo eenvoudig. Een cafébaas is immers niet gemachtigd om zijn meerderjarige klanten te vragen dat zij hun identiteitskaart voorleggen; men kan ook moeilijk verwachten dat hij foutloos hun leeftijd inschat, wanneer hij zich daarbij louter op het uiterlijk kan baseren. Dit is des te meer onrechtvaardig gezien de sanctie die gepaard gaat met een overtreding van deze regel, onder andere het intrekken van de vergunning. Voorgesteld wordt om, wat betreft de kansspelinrichtingen klasse III, de huidige toestand te handhaven en de deelneming aan kansspelen in cafés te verbieden voor minderjarigen.

De minister van Justitie pleit voor het behoud van de tekst van het regeringsamendement dat de leeftijd van 21 jaar weerhoudt. De vraag is in welke mate jonge mensen maximaal beschermd kunnen worden tegen misbruik en verslaving. De wetgever moet terzake zijn verantwoordelijkheid opnemen. Volgens de gegevens in het bezit van de minister, is precies de leeftijdscategorie van 18 tot 21 jaar de meest risicovolle groep wat betreft verslaving. Dit is de meest kwetsbare categorie die zeker bescherming nodig heeft.

De vertegenwoordiger van de minister van Financiën stelt voor om in artikel 53, eerste lid, de woorden « deelneming aan » te vervangen door de woorden « toegang tot » en de cafébaas verantwoordelijk te maken, maar hem tevens de mogelijkheid tot controle

est pas ainsi, les jeunes, mêmes âgés de moins de 18 ans, continueront de jouer sans que le cafetier n'assume la moindre responsabilité.

Un commissaire fait observer que l'exploitant est déjà responsable à l'heure actuelle. Certains exploitants ont d'ailleurs déjà été condamnés par les tribunaux.

Le représentant du ministre des Finances note que l'article 53 ne règle que la participation au jeu. L'accès à l'établissement relève de la responsabilité de l'exploitant, mais celui-ci n'a pas le droit de contrôler l'âge d'un joueur. Cette disposition ne pose toutefois aucun problème pour les établissements de jeux de hasard des classes I et II.

Le ministre de la Justice ajoute que l'exploitant a le droit de demander éventuellement la carte d'identité, mais que le joueur a également le droit de refuser de produire celle-ci, auquel cas l'exploitant peut refuser à l'intéressé l'accès à l'appareil.

M. Erdman dépose l'amendement n° 54 :

« Remplacer le premier alinéa de cet article par ce qui suit :

« Art. 53. — § 1er. L'accès aux établissements de jeux de hasard des classes I et II ainsi que la pratique de jeux de hasard dans les établissements de jeux de hasard de classe III sont interdits aux personnes de moins de 25 ans. »

Justification

L'article en question fait partie du chapitre 6, portant « des mesures de protection des joueurs et des parieurs ». Dans la justification de son amendement, le gouvernement invoque entre autres, pour fixer la limite d'âge à 21 ans, le principe de l'indépendance financière.

Il faut cependant souligner qu'à 21 ans, les jeunes (étudiants) ne sont pas encore indépendants financièrement, mais qu'ils dépendent encore dans une large mesure du soutien financier de leurs parents et des membres de leur famille.

En outre, l'étude réalisée par le Service de politique criminelle révèle que l'immense majorité des personnes dépendantes au jeu sont des hommes (90%), que les trois quarts d'entre eux jouent aux machines à sous et que la moitié environ n'a pas 25 ans.

Dans ce contexte, il paraît indiqué de porter la limite d'âge à 25 ans.

L'auteur fait remarquer que le législateur a fixé avec beaucoup d'enthousiasme l'âge de la majorité à 18 ans. Lors des discussions qui allaient aboutir à la loi sur la majorité, le législateur a toutefois constaté

te geven. Indien dit niet zo is, zullen jongeren, zelfs jonger dan 18 jaar, verder blijven spelen zonder enige verantwoordelijkheid van de cafébaas.

Een commissielid merkt op dat de exploitant nu toch ook al verantwoordelijk is. Sommige exploitanten zijn trouwens reeds veroordeeld door de rechtbank.

De vertegenwoordiger van de minister van Financiën stipt aan dat het artikel 53 alleen de deelneming aan het spel regelt. De toegang tot de inrichting valt onder de verantwoordelijkheid van de uitbater, maar deze laatste heeft niet het recht de leeftijd van een speler te controleren. Deze bepaling stelt wel geen probleem voor de kansspelinrichtingen klasse I en II.

De minister van Justitie voegt eraan toe dat de uitbater wel het recht heeft om eventueel de identiteitskaart te vragen, maar de speler heeft evenveel recht te weigeren zijn identiteitskaart te tonen op grond waarvan de uitbater kan weigeren de betrokkene te laten spelen op het toestel.

De heer Erdman dient het amendement nr. 54 in :

« Het eerste lid van het voorgestelde artikel 53 vervangen als volgt :

« Art. 53. — § 1. De toegang tot kansspelinrichtingen klasse I en II en de deelneming aan kansspelen in kansspelinrichtingen klasse III zijn verboden voor personen jonger dan 25 jaar. »

Verantwoording

Het betrokken artikel maakt deel uit van hoofdstuk VI, houdende « maatregelen ter bescherming van spelers en gokkers ». In de toelichting wordt ondermeer op de financiële onafhankelijkheid gewezen om de leeftijdsgrens op 21 jaar vast te leggen.

Nochtans dient vooreerst te worden opgemerkt dat (studerende) jongeren op eenentwintigjarige leeftijd nog niet over een financiële onafhankelijkheid beschikken en in grote mate afhangen van de financiële steun van ouders en familieleden.

Daarenboven blijkt uit de studie van de Dienst strafrechtelijk beleid dat van de gokverslaafden de overgrote meerderheid (90%) van het mannelijk geslacht is, dat driekwart op gokautomaten speelt en ongeveer de helft jonger is dan 25 jaar.

Binnen deze optiek lijkt het dan ook aangewezen de leeftijdsgrens op te trekken tot 25 jaar.

De auteur merkt op dat de wetgever vol enthousiasme de meerderjarigheid op 18 jaar heeft vastgelegd. Tijdens de besprekingen van de wet op de meerderjarigheid heeft de wetgever echter vastgesteld dat

qu'outre la majorité légale, bon nombre d'autres limites d'âge fixes sont également prévues dans différentes lois.

L'une de ces lois est la loi relative aux jeux de hasard. Celle-ci fixe actuellement la limite d'âge à 21 ans. À titre purement hypothétique, on peut se demander si celui qui termine ses études secondaires à 18 ans et entreprend ensuite des études universitaires acquiert une certaine autonomie avant l'âge de 25 ans. C'est pourquoi l'intervenant plaide en faveur du relèvement de la limite d'âge à 25 ans, pour le moins. Si la commission veut placer la barre encore plus haut, il ne s'y opposera pas. Plus l'accès aux casinos sera limité, meilleure sera la protection.

Un membre fait observer que, si le but est de protéger les plus faibles, il est vrai qu'à l'âge de 21 ans, beaucoup n'ont pas encore l'indépendance financière, morale ou intellectuelle que donne le fait d'avoir un travail. Compte tenu des problèmes actuels sur le marché de l'emploi, certains n'ont même pas leur indépendance financière après 25 ans.

Personnellement, l'intervenante comprend le souci de protéger un maximum de personnes, mais elle estime que le fait de prévoir un troisième niveau de maturité (après 18 et 21 ans, encore 25 ans), rend les choses compliquées. En effet, il existe encore d'autres limites d'âge pour l'entrée dans les cafés et les cinémas (16 ans), pour l'usage des bancs solaires (15 ans). En plus, ces limites sont fictives, puisque certains n'ont pas encore de maturité à 25 ans, peut être même pas à 60 ans. Elle plaide pour le maintien de la limite de 21 ans.

Selon un autre membre, il y a plusieurs possibilités de limiter l'accès aux casinos, notamment en introduisant un critère relatif à la situation patrimoniale. Ainsi, seules, par exemple, les personnes qui possèdent au moins 20 millions auraient accès aux casinos. En fait, il s'agit toujours de limites fictives. Toutefois, tant le gouvernement fédéral que les gouvernements régionaux essaient d'assurer l'entrée des jeunes sur le marché du travail, tandis que le législateur va leur permettre d'entrer dans les casinos. Au profit de qui? Pas aux profit de ces jeunes.

Le ministre fait observer que dans son avis, la commission de la Justice a décidé à l'unanimité qu'il faut au moins maintenir l'âge de 21 ans. Le gouvernement peut se rallier à ce principe.

Un membre estime que si on veut être cohérent avec la législation actuelle, il faut prévoir 18 ans. On ne peut pas établir des échelons intermédiaires.

Un autre membre se demande si le législateur a agi trop à la légère lorsqu'il a fixé à 18 ans l'âge de la majorité.

er naast de wettelijke meerderjarigheid, ook tal van andere vaste ouderdomsgrenzen in verschillende wetten voorzien zijn.

Eén van die wetten is de wet op de kansspelen. In deze wet is de leeftijdsgrens nu op 21 jaar bepaald. Louter hypothetisch kan men zich afvragen of iemand die op 18 jaar zijn middelbare studies beëindigd heeft en dan een universitaire studie onderneemt, voor de leeftijd van 25 jaar een zelfstandigheid heeft uitgebouwd. Daarom pleit spreker voor het verhogen van de leeftijdsgrens, minstens tot 25 jaar. Indien de commissie de lat nog hoger wil leggen, dan heeft spreker daar geen bezwaar tegen. Hoe minder mensen er toegelaten worden tot de casino's, hoe beter de bescherming.

Een lid merkt op dat als het erom gaat de zwaksten te verdedigen, het inderdaad juist is dat velen op 21 jaar nog niet de financiële, morele en intellectuele onafhankelijkheid hebben die een baan kan bieden. Gelet op de tegenwoordige problemen op de arbeidsmarkt zijn sommigen ook na 25 jaar nog niet financieel onafhankelijk.

Persoonlijk begrijpt spreekster de zorg om de mensen zo goed mogelijk te beschermen, maar zij meent dat een derde rijpheidsniveau (na 18 en 21 jaar, ook nog 25 jaar) de zaken alleen maar ingewikkeld maakt. Er zijn immers andere minimumleeftijden om cafés en bioscopen binnen te mogen (16 jaar) en voor het gebruik van zonnebanken (15 jaar). Bovendien zijn die grenzen fictief aangezien sommigen nog niet op 25 jaar of zelfs niet op 60 jaar rijp zijn. Zij wil de grens op 21 jaar handhaven.

Volgens een ander commissielid zijn er meerdere mogelijkheden om de toegang tot de casino's te beperken, namelijk door een criterium in te voeren dat betrekking heeft op de vermogenstoestand. Zo zouden bijvoorbeeld alleen personen die minstens 20 miljoen bezitten, toegang hebben tot casino's. Uiteindelijk blijven het fictieve grenzen. Zowel de federale regering als de gewestregeringen proberen jongeren op de arbeidsmarkt te krijgen, terwijl de wetgever hen in de casino's zou toelaten. Ten voordele van wie? Zeker niet in hun eigen voordeel.

De minister merkt op dat de commissie voor de Justitie in haar advies unaniem beslist dat minstens de leeftijd van 21 jaar moet worden behouden. De regering kan zich hierbij aansluiten.

Een lid is van oordeel dat men de grens op 18 jaar moet stellen als men logisch wil zijn met de bestaande wetgeving. Andere niveaus mogen niet bestaan.

Een ander lid vraagt zich af of wetgever dan te lichtzinnig heeft gehandeld toen de meerderjarigheid op 18 jaar werd vastgelegd.

M. Erdman dépose ensuite l'amendement n° 55 :

« Remplacer les deuxième et troisième alinéas de cet article par le texte suivant :

« § 2. L'accès aux établissements de jeux de hasard de classe I et II est interdit aux magistrats, aux notaires, aux huissiers et aux membres des services de police.

§ 3. La commission prononce l'exclusion des salles de jeu des établissements de classe I et II :

1. des personnes qui ont volontairement sollicité une mesure d'interdiction;

2. des personnes qui ont été placées sous statut de minorité prolongée;

3. des incapables, à la demande de leur représentant légal ou de leur conseil judiciaire;

4. des personnes à qui, conformément à l'arrêté royal n° 22 du 24 octobre 1934, interdiction a été faite d'exercer certaines fonctions, professions ou activités, après notification par le ministère public. »

Justification

Conformément à l'article 487bis du Code civil, le mineur dont il est établi qu'en raison de son arriération mentale grave, il est et paraît devoir rester incapable de gouverner sa personne et d'administrer ses biens, peut être placé sous statut de minorité prolongée.

Étant donné que l'article 53, premier alinéa, impose uniquement une limite d'âge, il y a lieu de mentionner également cette catégorie de personnes.

Conformément à l'article 487sexies du Code civil, les décisions mettant une personne sous régime de minorité prolongée sont mentionnées sur la carte d'identité de la personne pour laquelle la mesure est prise. Comme l'article 58 proposé n'autorise l'accès aux salles de jeu des établissements de jeux de hasard des classes I et II que sur la présentation, par la personne concernée, d'un document d'identité et moyennant l'inscription, par l'exploitant, de l'identité complète et de l'adresse de cette personne dans un registre, il n'est pas nécessaire d'insérer une obligation de déclaration particulière pour la catégorie de personnes susvisée.

L'inclusion, dans la liste, des personnes à qui interdiction a été faite d'exercer certaines fonctions, professions ou activités, conformément à l'arrêté royal n° 22 du 24 octobre 1934, va également de soi. Cette interdiction repose en effet sur l'absence de fiabilité de ces personnes en matière financière.

De heer Erdman dient vervolgens het amendement nr. 55 in:

« Het tweede en derde lid van het voorgestelde artikel 53 vervangen als volgt:

« § 2. De toegang tot kansspelinrichtingen klasse I en II is verboden voor magistraten, notarissen, deurwaarders en leden van de politiediensten.

§ 3. De commissie ontzegt de toegang tot kansspelinrichtingen klasse I en II aan:

1. personen die daarom zelf hebben verzocht;

2. personen die in staat van verlengde minderjarigheid werden verklaard;

3. onbekwaam verklaarden op verzoek van hun wettelijke vertegenwoordiger of van hun gerechtelijk raadsman;

4. personen aan wie krachtens het koninklijk besluit nr. 22 van 24 oktober 1934 een verbod is opgelegd bepaalde ambten, beroepen of werkzaamheden uit te oefenen, na kennisgeving door het openbaar ministerie. »

Verantwoording

Krachtens artikel 487bis kan een minderjarige van wie is gebleken dat hij wegens ernstige geestelijke achterlijkheid ongeschikt is en schijnt te zullen blijven om zichzelf te leiden en zijn goederen te beheren, in staat van verlengde minderjarigheid worden verklaard.

Vermits in artikel 53, eerste lid, enkel gewag wordt gemaakt van een leeftijdsgrens is het noodzakelijk melding te maken van deze categorie personen.

Overeenkomstig artikel 487sexies van het burgerlijk wetboek worden de vermeldingen van de beslissingen waarbij iemand in staat van verlengde minderjarigheid is verklaard aangebracht op de identiteitskaart van de persoon voor wie de maatregel genomen is. Vermits overeenkomstig het voorgestelde artikel 58 de toegang tot de speelzalen van kansspelinrichtingen van de klasse I en II slechts is toegestaan wanneer de betrokken persoon een identiteitsbewijs overlegt en de exploitant zijn volledige naam en adres in een register inschrijft, is voor deze categorie personen geen bijzondere meldingsplicht noodzakelijk.

De toevoeging van de personen aan wie krachtens het koninklijk besluit nr. 22 van 24 oktober 1934 een verbod werd opgelegd bepaalde ambten, beroepen of werkzaamheden uit te oefenen, spreekt eveneens voor zich. Het verbod wordt immers ingegeven door de financiële onbetrouwbaarheid van de betrokken personen.

L'auteur ajoute à la justification de son amendement que ce dernier met les mesures de protection parfaitement en évidence. D'une part, il énumère les interdictions applicables aux magistrats, notaires, huissiers et membres des services de police et, d'autre part, il renvoie aux personnes auxquelles la commission des jeux de hasard peut refuser l'accès aux établissements de jeux de hasard. Cette distinction doit être faite.

Le ministre pense que l'amendement mélange deux types de sanctions, à savoir des sanctions prononcées par le juge, telles que les incapacités, et les interdictions professionnelles, qui sont des interdictions automatiques à perpétuité et qui ne sont pas prononcées par le juge. L'amendement doit en tout cas être scindé en deux. À la Chambre des représentants, on revoit une proposition de loi qui revoit tout le système des sanctions automatiques.

Cette sanction est injuste, occulte et probablement contraire à la Convention européenne des droits de l'homme: on prive quelqu'un d'une possibilité *ad vitam aeternam*.

Un commissaire n'est pas d'accord et se demande quand la proposition de loi à laquelle le ministre se réfère sera votée. Chacun connaît le sort réservé aux propositions parlementaires.

L'intervenant émet également des doutes quant à l'approche plutôt catégorique de ces interdictions et estime qu'elles ne sont nullement contraires à la convention européenne des droits de l'homme. Cette disposition assure une protection au monde économique, protection qui existe déjà aujourd'hui.

Il veut bien faire une distinction entre les points 1, 2 et 3 et le point 4, mais souhaite pour le reste maintenir l'amendement, pour empêcher les personnes visées actuellement par l'interdiction d'exercer un mandat dans le cadre des sociétés commerciales d'organiser un circuit dans un casino.

M. Erdman dépose encore l'amendement n° 76:

«Ajouter à l'article 53 proposé un quatrième alinéa, libellé comme suit:

«La commission prononce préventivement l'exclusion des établissements de jeux de hasard des classes I et II:

1. des personnes à protéger pour lesquelles une requête a été introduite conformément à l'article 487ter du Code civil;

2. des personnes à protéger pour lesquelles une requête a été introduite conformément à l'article 488bis, b), du Code civil;

De auteur voegt aan de verantwoording van het amendement toe dat in dit amendement de beschermingsmaatregelen ten volle naar voor komen. Enerzijds worden de verbodsbepalingen die gelden voor magistraten, notarissen, deurwaarders en leden van de politiediensten, opgesomd en, anderzijds, wordt verwezen naar personen waarvoor de kansspelcommissie de toegang tot kansspelinrichtingen kan ontzeggen. Dit onderscheid moet gemaakt worden.

De minister meent dat het amendement twee soorten sancties vermengt, te weten sancties die door de rechter zijn opgelegd en het verbod op grond van de beroepswerkzaamheid, wat een automatisch en blijvend verbod is en niet door de rechter wordt uitgesproken. In elk geval dient het amendement dan gesplitst te worden. In de Kamer van volksvertegenwoordigers ligt een wetsvoorstel ter bespreking dat het hele systeem van automatische sancties herziet.

Die sanctie is immers onrechtvaardig, duister en waarschijnlijk in strijd met het Europees verdrag voor de rechten van de mens: iemand wordt voor zijn hele leven een mogelijkheid ontzegd.

Een commissielid is het hier niet mee eens en stelt zich de vraag wanneer het wetsvoorstel waarnaar de minister verwijst zal gestemd worden. Iedereen kent het lot van parlementaire voorstellen.

Spreker heeft ook twijfels over de nogal categorieke benadering van die verbodsbepalingen en meent dat er geen enkele tegenstrijdigheid is met het EVRM. Deze bepaling is een bescherming van de economische wereld, die vandaag reeds bestaat.

Spreker wil wel nog aanvaarden om een onderscheid te maken tussen de punten 1, 2 en 3 en punt 4, maar wenst verder het amendement te handhaven om te verhinderen dat diegenen aan wie nu verbod is opgelegd een mandaat in het kader van de handelsvennootschappen uit te oefenen, geen kans te geven in casino een circuit te organiseren.

De heer Erdman dient ook nog het amendement nr. 76 in:

«Aan het voorgestelde artikel 53, een vierde paragraaf toevoegen, luidend als volgt:

«De commissie ontzegt preventief de toegang tot de kansspelinrichtingen I en II aan:

1. de te beschermen persoon voor wie een verzoekschrift is ingediend overeenkomstig artikel 487ter van het Burgerlijk Wetboek;

2. de te beschermen persoon voor wie een verzoekschrift; ingediend overeenkomstig artikel 488bis, b), van het Burgerlijk Wetboek;

3. des personnes à protéger pour lesquelles une requête a été introduite conformément à l'article 5 de la loi du 26 juin 1990 relative à la protection de la personne des malades mentaux.

Les interdictions préventives énumérées au premier alinéa prennent fin lorsque la Commission des jeux de hasard a été avisée des décisions visées respectivement aux articles 487sexies et 488bis, e), § 1er, du Code civil et aux articles 8, 12 et 30 de la loi du 26 juin 1990 relative à la protection de la personne des malades mentaux. »

Justification

Étant donné que les procédures en question visent à protéger les personnes concernées, il faut, dans l'attente d'une décision en la matière (laquelle ne peut pas toujours intervenir aussi rapidement), habiliter la commission des jeux de hasard à interdire préventivement l'accès à ces personnes.

L'exclusion préventive prend cours au moment où la commission des jeux de hasard est avisée, par les soins du greffier, de l'engagement des procédures.

L'exclusion préventive prend fin lorsque la commission des jeux de hasard est avisée par le greffier, conformément aux modifications proposées du Code civil (voir les amendements n°s 77, 78 et 79), des décisions visées aux articles 487sexies et 488bis, e), § 1er du Code civil ou, conformément aux modifications proposées de la loi du 26 juin 1990 relative à la protection de la personne des malades mentaux, des décisions au sens des articles 8, 12 et 30 de cette loi. En effet, il ne subsiste alors que deux possibilités : ou bien la requête est agréée, et l'on se trouve dans une des situations prévues à l'article 53, ou bien elle ne l'est pas, et on n'a donc plus aucune raison d'interdire l'accès aux intéressés.

On peut d'ailleurs observer accessoirement que les modifications proposées au Code civil englobent aussi les décisions de levée ou d'annulation. C'est ainsi que l'on permet également que les interdictions d'accès prévues à l'article 53 prennent fin au moment où la commission des jeux de hasard en est avisée.

L'auteur explique que cet amendement et les amendements n°s 77, 78 et 79 aboutissent à une approche procédurielle et que si le législateur veut protéger certaines personnes, la protection en question doit être offerte *ab initio*. L'intervenant opte donc pour la meilleure protection possible : on protège les intéressés en avertissant la Commission des jeux de hasard pour lui permettre de prendre une décision qui les

3. de te beschermen persoon voor wie een verzoekschrift is ingediend overeenkomstig artikel 5 van de wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke.

De preventieve ontzeggingen opgesomd in het eerste lid nemen een einde wanneer de kansspelcommissie in kennis is gesteld van de beslissingen bedoeld in respectievelijk de artikelen 487sexies en 488bis, e), § 1, van het Burgerlijk Wetboek en in de artikelen 8, 12 en 30 van de wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke. »

Verantwoording

Vermits de vermelde procedures erop gericht zijn om de betrokken personen te beschermen, dient in afwachting van een beslissing terzake (welke niet altijd even snel kan worden genomen) aan de kansspelcommissie de bevoegdheid te worden toegekend om de toegang preventief te ontzeggen aan deze personen.

De preventieve ontzegging neemt een aanvang op het ogenblik dat de kansspelcommissie door toedoen van de griffier kennis krijgt van de opgestarte procedures.

De preventieve ontzegging neemt een einde wanneer de kansspelcommissie overeenkomstig de voorgestelde wijzigingen van het Burgerlijk Wetboek (zie amendementen nrs. 77, 78 en 79) door de griffier in kennis wordt gesteld van de beslissingen bedoeld in de artikelen 487sexies en 488bis, e), § 1, van het Burgerlijk Wetboek of overeenkomstig de voorgestelde wijzigingen van de wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke, van de beslissingen zoals bedoeld in de artikelen 8, 12 en 30 van deze wet. Er zijn alsdan immers slechts twee mogelijkheden : ofwel wordt het verzoek ingewilligd en bevindt men zich in één van de situaties zoals voorzien in artikel 53, ofwel wordt het verzoek niet ingewilligd en zijn er dus geen redenen meer voorhanden om aan de betrokken persoon de toegang te ontzeggen.

In de rand kan trouwens worden opgemerkt dat de voorgestelde wijzigingen van het Burgerlijk Wetboek eveneens de beslissingen van opheffing of van vernietiging omvatten. Zo wordt tevens mogelijk gemaakt dat de ontzegging van de toegang zoals voorzien in artikel 53 een einde neemt op het ogenblik dat de kansspelcommissie hiervan kennis krijgt.

De auteur legt uit dat dit amendement, alsmede de amendementen nrs. 77, 78 en 79, tot een proceduriële benadering komen. Indien de wetgever bepaalde personen wil beschermen, dan moet de bescherming, *ab initio* gelden. Daarom opteert spreker voor de beste bescherming, namelijk dat van zodra een verzoekschrift is ingediend, ook al is de procedure nog niet beëindigd, de betrokkenen worden beschermd

exclut des établissements de jeux de hasard et ce, dès l'introduction d'une requête et même dans le cas où la procédure n'aurait pas encore abouti.

Une requête est toujours basée sur des pièces, sinon la procédure s'éteindrait vite. Si la procédure aboutit à un rejet et si l'intéressé n'est pas déclaré incapable, le greffier doit en avertir la commission. L'intéressé peut se retourner contre la personne qui a intenté une procédure afin d'obtenir des dommages-intérêts pour avoir été exclu des établissements de jeux de hasard pendant une période donnée.

Le ministre se demande si, telle qu'elle est formulée, la procédure par laquelle on interdit préventivement l'accès aux établissements de classes I et II n'est pas trop rigide. Il juge également que l'interdiction prévue au point 4 de l'amendement n° 55 va trop loin.

Un commissaire souligne qu'il serait illogique d'autoriser une personne qui fait l'objet d'une procédure visant à la déclarer incapable, par exemple parce qu'elle dilapide son argent, à se rendre dans des casinos. L'intervenant demande donc que la prévention et la protection interviennent à partir du moment où il existe des indices sérieux, susceptibles de déboucher sur une décision judiciaire. En d'autres termes, la Commission des jeux de hasard doit être avertie dès le dépôt de la requête, afin de lui permettre de prendre la décision d'exclure préventivement l'intéressé. La Commission des jeux de hasard n'est pas obligée d'interdire l'accès, mais elle a la possibilité de le faire et elle jugera donc s'il y a lieu d'appliquer ou non les mesures préventives.

Le ministre estime que l'exclusion préventive par la commission pose un autre problème. S'il suffit d'introduire une requête, n'y a-t-il pas un risque d'incompatibilité avec la loi sur la protection de la vie privée? Le ministre peut souscrire au but recherché par l'amendement, mais il émet des réserves quant à la formulation adoptée. Il est très facile d'introduire une requête et il y a eu, dans certains cas, des abus de procédure.

Le membre signale qu'il est effectivement relativement aisé d'introduire une requête, mais celle-ci doit toujours être accompagnée de certaines pièces. En l'occurrence, la requête en déclaration d'incapacité doit être accompagnée par les certificats médicaux *ad hoc*.

Pour le ministre, c'est précisément là que se pose le problème de respect de la vie privée: la Commission des jeux de hasard peut-elle prendre connaissance des certificats médicaux avant qu'une décision judiciaire définitive soit intervenue?

L'intervenant répète que l'amendement vise en définitive à protéger les plus faibles. Si la protection

door de kansspelcommissie te verwittigen zodat de beslissing om hen de toegang tot de kansspelinrichtingen te ontzeggen, kan genomen worden.

Een verzoekschrift is altijd op stukken gegrond, zoniet is de procedure snel afgelopen. Wordt de procedure beëindigd met een afwijzing en wordt de betrokkene niet onbekwaam verklaard, dan moet de griffier de commissie verwittigen. De betrokkene kan zich wenden tot diegene die een procedure heeft ingespannen voor het bekomen van een schadevergoeding omdat hem de toegang tot kansspelinrichtingen voor een bepaalde periode is ontzegd geweest.

De minister vraagt zich af of de bepaling waarbij preventief de toegang tot de kansspelinrichtingen klasse I en klasse II wordt ontzegd, niet te rigide is in de huidige bewoordingen. Ook het verbod voorzien in amendement nr. 55, punt 4, is eerder verregaand.

Een commissielid onderstreept dat het onlogisch is om tijdens een procedure tot onbekwaamverklaring, bijvoorbeeld wegens verspilzucht, toch nog de betrokkene toegang te verlenen tot casino's. Daarom pleit spreker ervoor om de preventie en de bescherming te laten spelen vanaf het ogenblik dat er ernstige aanwijzingen zijn die mogelijkerwijze een rechterlijke uitspraak met zich zullen meebrengen. Met andere woorden, vanaf het ogenblik dat het verzoekschrift wordt neergelegd, moet het aan de kansspelcommissie worden betekend zodat de beslissing om preventief de toegang te ontzeggen, kan genomen worden. De kansspelcommissie is niet verplicht de toegang te ontzeggen, maar kan het doen en zal dus oordelen of ze de beschermende maatregelen toepast of niet.

De minister ziet nog een probleem in verband met de preventieve ontzegging door de commissie. Als het volstaat dat er een verzoekschrift is ingediend, bestaat er dan geen risico van incompatibiliteit met de wet op de bescherming van de privé levenssfeer? De minister kan de intenties van het amendement onderschrijven, doch is eerder terughoudend wat de bewoordingen betreft. Een verzoekschrift kan zeer gemakkelijk worden ingediend en in sommige gevallen is er zelfs sprake van misbruik van de procedure.

Het lid stipt aan dat het indienen van het verzoekschrift weliswaar relatief eenvoudig is, doch een verzoekschrift moet altijd vergezeld zijn van bepaalde stukken. In casu moet een verzoekschrift tot onbekwaamverklaring vergezeld zijn van de nodige medische attesten.

Volgens de minister situeert zich hier precies het probleem van de privacy: kan de kansspelcommissie kennis nemen van medische attesten, zonder dat er een definitieve rechterlijke uitspraak is?

Het lid herhaalt dat de finaliteit van het amendement de bescherming van de zwakkeren is. Als er in

qu'on accorde à ces personnes présente des lacunes, c'est le législateur qui assumera une lourde responsabilité.

Le ministre est convaincu qu'intervenir de manière préventive dans la capacité de certaines personnes à poser des actes, c'est aller très loin. Chacun peut citer des cas où des abus ont eu lieu, même avec les certificats requis.

M. Van Goethem propose l'amendement n° 163 :

« Dans la première phrase du texte proposé, remplacer les mots « prononce préventivement l'exclusion » par les mots « peut prononcer préventivement l'exclusion. »

M. Olivier dépose l'amendement n° 119 :

« Compléter l'article 53 proposé par un troisième point (nouveau), rédigé comme suit :

« 3. de toute personne après l'heure fixe de fermeture, qui est fixée à trois heures. »

Justification

Comme l'ont fait nos voisins, nous devons introduire une heure de fermeture fixe. Aux Pays-Bas, cette heure a été fixée à trois heures du matin.

Un membre estime que le législateur ne doit pas entrer dans ce genre de détail. Il faut laisser le soin à l'autorité communale, qui a la responsabilité du maintien de l'ordre et de la surveillance policière, de prendre ces décisions. Il n'est pas opportun de prévoir une heure fixe pour tout le pays.

Selon un autre membre, l'amendement précité a été inspiré essentiellement par la concurrence. Certains casinos ferment à 3 h. et constatent alors que les joueurs se rendent dans un autre casino pour y poursuivre leur jeu. Afin d'empêcher cela, lesdits casinos plaident pour que l'on instaure une heure de fermeture identique pour tous les établissements.

Le ministre renvoie à la réponse qu'il a donnée précédemment à ce problème. Il ne faut pas que la loi stipule une heure de fermeture.

Les amendements nos 54 et 119 sont retirés par leurs auteurs. L'amendement n° 46 est adopté par 10 voix et 1 abstention. L'amendement n° 55 est adopté par 9 voix et 2 abstentions. Le sous-amendement n° 163 et l'amendement n° 76 ainsi amendé sont adoptés par 9 voix et 2 abstentions.

L'article 53 amendé est adopté par 9 voix et 2 abstentions.

deze bescherming hiaten blijven, dan draagt de wetgever hier een zware verantwoordelijkheid.

De minister is van oordeel dat het preventief ingrijpen in de handelingsbekwaamheid van bepaalde personen, zeer verregaand is. Iedereen kent casussen waarbij, zelfs met de nodige attesten, er sprake was van misbruik.

De heer Van Goethem dient het amendement nr. 163 in :

« In de eerste zin van de voorgestelde tekst, de woorden « ontzegt preventief de toegang » vervangen door de woorden « kan preventief de toegang ontzegen. »

De heer Olivier dient het amendement nr. 119 in :

« In fine van het voorgestelde artikel 53, een derde punt toevoegen, luidende :

« 3. eenieder na het vast sluitingsuur van 3 uur. »

Verantwoording

Zoals in de ons omringende landen moet ook in ons land een vast sluitingsuur ingevoerd worden. In Nederland is dit 3 uur.

Een lid meent dat de wetgever zich niet met dit soort details moet inlaten. De gemeentelijke overheid is verantwoordelijk voor de ordehandhaving en het politietoezicht en moet dan ook die beslissingen nemen. Een vast sluitingsuur voor het hele land is niet geschikt.

Volgens een ander lid gaat dit amendement hoofdzakelijk uit van de concurrentie. Sommige casino's sluiten om 3 uur en stellen dan vast dat hun spelers een ander casino opzoeken om hun spel verder te zetten. Om dit te verhinderen, pleiten deze casino's voor één en hetzelfde sluitingsuur dat voor alle inrichtingen zou gelden.

De minister verwijst naar zijn eerder gegeven antwoord op dit probleem. Een sluitingsuur moet niet in de wet worden opgenomen.

De amendementen nrs. 54 en 119 worden ingetrokken door de auteurs. Het amendement nr. 46 wordt aangenomen met 10 stemmen bij één onthouding. Het amendement nr. 55 wordt aangenomen met 9 stemmen bij 2 onthoudingen. Het subamendement nr. 163 en het aldus geamendeerde amendement nr. 76, worden aangenomen met 9 stemmen bij 2 onthoudingen.

Het geamendeerde artikel 53 wordt aangenomen met 9 stemmen bij 2 onthoudingen.

Article 53bis (nouveau)

M. Olivier dépose l'amendement n° 120:

« Insérer un article 53bis (nouveau), libellé comme suit :

« Art. 53bis. — Il est interdit d'organiser des déplacements à l'intérieur du pays ou à l'étranger pour se rendre dans des casinos, ainsi que d'appâter des clients au moyen d'offres gratuites ou d'autres techniques alléchantes. »

Justification

On sait par expérience que l'on recourt à certaines techniques pour inciter les gens à parier: organisation de voyages en autocar, offre de repas à titre gratuit, etc.

Un membre se demande si, par exemple, la ville de Dinant peut encore faire de la publicité et de la promotion pour son casino, dans le style: « Venez voir Dinant, son rocher, ses restaurants et son casino ». Cet amendement ne rend-il pas impossible la publicité touristique de certaines villes qui veulent faire de la publicité pour leur tourisme, y compris leur casino ?

Le ministre estime qu'il ne faut pas interdire l'organisation des déplacements vers des casinos. L'article 56 prévoit déjà qu'il est interdit aux exploitants des établissements de jeux de hasard des classes I, II et III, d'offrir des repas ou des boissons à titre gratuit ou à des prix inférieurs à ceux pratiqués à l'égard des consommateurs dans les hôtels, restaurants et cafés.

Un autre membre demande s'il faut vraiment interdire les déplacements. Le problème est à nouveau un problème de concurrence entre exploitants de casino et le secteur horeca et une restriction pour les exploitants de casino d'organiser un transport. Organiser un transport n'est pas la même chose que de donner des repas gratuits. Il faut alors aussi faire en sorte que la SNCB, de Lijn, la STIB, la TEC ne puissent pas offrir des places en dessous du prix du marché.

Un commissaire souligne que l'amendement déposé vise essentiellement à empêcher un certain nombre de pratiques discutables. C'est ainsi que l'on organise, à partir de plusieurs villes, des transports en autocar, destinés essentiellement à des personnes âgées, qui sont ainsi tentées de se rendre dans un casino.

Le représentant du ministre des Finances explique que dans la loi de 1902, il est prévu qu'est punissable l'attraction de joueurs pour des établissements de jeu dans le pays mais aussi pour les établissements situés à l'étranger. Si le législateur décide de prendre une mesure pareille pour les établissements belges, il

Artikel 53bis (nieuw)

De heer Olivier dient het amendement nr. 120 in:

« Een artikel 53bis (nieuw) invoegen, luidende :

« Art. 53bis. — Het is verboden verplaatsingen te organiseren naar casino's in binnen- of buitenland en klanten te ronselen met gratis aanbiedingen of andere verleidingstechnieken. »

Verantwoording

De ervaring leert dat er technieken worden aangevend om mensen aan te zetten tot gokken: het organiseren van busreizen, het gratis aanbieden van maaltijden en andere.

Een lid vraagt zich af of, bijvoorbeeld, de stad Dinant dan nog reclame en promotie kan maken voor het casino in de zin van: « Bezoek Dinant met zijn rots, zijn restaurants en zijn casino ». Maakt dit amendement de toeristische reclame van sommige steden niet onmogelijk, als zij ook voor hun casino reclame zouden willen maken ?

De minister meent dat het verbod om verplaatsingen naar casino's aan te bieden, niet moet voorzien worden. Artikel 56 voorziet reeds dat het de exploitanten van kansspelinrichtingen klasse I, II en III verboden is kosteloos maaltijden en dranken aan te bieden of zulks te doen tegen lagere prijzen dan die aangerekend aan klanten in hotels, restaurants en cafés.

Een ander lid vraagt zich af of die verplaatsingen werkelijk verboden moeten worden. Het is hier weer een probleem van concurrentie tussen de casino-exploitanten en de horeca en een beperking voor de casino-exploitanten om vervoer te organiseren. Vervoer organiseren is niet hetzelfde als gratis maaltijden verstrekken. Op die manier zou men er ook moeten voor zorgen dat de NMBS, De Lijn, de MIVB en de TEC geen plaatsen kunnen aanbieden onder de marktprijs.

Een commissielid wijst op de bedoeling van dit amendement dat hoofdzakelijk een aantal laakbare praktijken wil tegengaan. Zo worden er vanuit diverse steden autocars voorzien, hoofdzakelijk voor senioren, die op die wijze naar een casino worden megelokt.

De vertegenwoordiger van de minister licht toe dat volgens de wet van 1902 het aantrekken van spelers naar binnenlandse maar ook naar buitenlandse spelinrichtingen strafbaar is. Indien de wetgever een dergelijke maatregel wil nemen voor de Belgische inrichtingen moet hij dat ook doen voor de buiten-

faudrait également prévoir une mesure similaire pour les établissements étrangers. Il faut être cohérent et éviter que des autocars viennent chercher des gens à Anvers pour les casinos hollandais.

Un membre fait observer qu'il est aussi interdit de faire de la promotion pour des loteries allemandes. Or, tout le monde reçoit régulièrement de la publicité. En plus, dans les revues allemandes, qui peuvent être achetées en Belgique, il y a de la publicité pour des loteries allemandes.

L'amendement n° 120 est retiré par son auteur.

Article 53bis (nouveau)

M. Erdman dépose l'amendement n° 77 :

« Insérer un article 53bis (nouveau), rédigé comme suit :

« 1. L'article 487ter du Code civil, modifié par la loi du 6 avril 1976, est complété par un quatrième alinéa, libellé comme suit :

« Une copie de la requête est adressée par le greffier à la Commission des jeux de hasard visée à l'article 9 de la loi du ... relative aux jeux de hasard et aux établissements de jeux de hasard. »

2. Le premier alinéa de l'article 487sexies du Code civil, modifié par l'article 65 de la loi du 31 mars 1987, est remplacé par la disposition suivante :

« Les décisions mettant une personne sous régime de minorité prolongée, ordonnant que l'autorité parentale sera remplacée par la tutelle ou désignant un nouveau tuteur sont portées par le greffier à la connaissance du ministre de la Justice, du bourgmestre de la commune dans les registres de la population de laquelle la personne intéressée est inscrite et de la Commission des jeux de hasard visée à l'article 9 de la loi du ... relative aux jeux de hasard et aux établissements de jeux de hasard. »

Justification

Il faut que la Commission des jeux de hasard soit avisée de ces décisions, pour qu'elle puisse exercer d'une manière effective et efficace son pouvoir d'interdire l'accès à certaines personnes.

L'amendement est adopté par 9 voix et 2 abstentions.

landse. Men moet consequent zijn en vermijden dat autobussen mensen in Antwerpen komen ophalen voor Nederlandse casino's.

Een lid merkt op dat het ook verboden is promotie te maken voor Duitse loterijen. Nochtans ontvangt iedereen geregeld reclame daarvoor. Bovendien wordt in Duitse tijdschriften die in België verkocht worden, reclame gemaakt voor de Duitse loterijen.

Het amendement nr. 120 wordt teruggetrokken door de auteur.

Artikel 53bis (nieuw)

De heer Erdman dient het amendement nr. 77 in :

« Een artikel 53bis (nieuw) invoegen, luidende :

« 1. Artikel 487ter van het Burgerlijk Wetboek, gewijzigd bij de wet van 6 april 1976, wordt aangevuld met een vierde lid, luidende :

« Een afschrift van het verzoekschrift wordt door de griffier ter kennis gebracht van de kansspelcommissie als bedoeld in artikel 9 van de wet van ... op de kansspelen en de kansspelinrichtingen. »

2. Het eerste lid van artikel 487sexies van het Burgerlijk Wetboek, gewijzigd bij artikel 65 van de wet van 31 maart 1987, wordt vervangen als volgt :

« De beslissingen waarbij iemand in staat van verlengde minderjarigheid wordt verklaard, waarbij gelast wordt het ouderlijk gezag te vervangen door de voogdij of waarbij een nieuwe voogd wordt benoemd, worden door de griffier ter kennis gebracht van de minister van Justitie, van de burgemeester van de gemeente waar de betrokkene in het bevolkingsregister is ingeschreven en van de kansspelcommissie als bedoeld in artikel 9 van de wet van ... op de kansspelen en de kansspelinrichtingen. »

Verantwoording

Het is noodzakelijk dat de kansspelcommissie in kennis gesteld wordt van deze beslissingen teneinde haar bevoegdheid om de toegang te ontzeggen aan bepaalde personen op een effectieve en efficiënte wijze te kunnen uitoefenen.

Het amendement wordt aangenomen met 9 stemmen bij 2 onthoudingen.

Article 53ter (nouveau)

M. Erdman dépose l'amendement n° 78 :

« *Insérer un article 53ter (nouveau), rédigé comme suit :*

« *1. L'article 488bis, b), § 2, du Code civil est complété par un troisième alinéa, libellé comme suit :*

« *Une copie de la requête est adressée par le greffier à la Commission des jeux de hasard visée à l'article 9 de la loi du ... relative aux jeux de hasard et aux établissements de jeux de hasard.* »

2. *Le quatrième alinéa de l'article 488bis, e), § 1er, du Code civil, inséré par la loi du 18 juillet 1991, est complété par ce qui suit :*

« *et à la Commission des jeux de hasard visée à l'article 9 de la loi du ... relative aux jeux de hasard et aux établissements de jeux de hasard.* »

Justification

Il faut que la Commission des jeux de hasard soit avisée de ces décisions, pour qu'elle puisse exercer d'une manière effective et efficace son pouvoir d'interdire l'accès à certaines personnes.

L'amendement est adopté par 9 voix et 2 abstentions.

Article 53quater (nouveau)

M. Erdman dépose l'amendement n° 79 :

« *Insérer un article 53quater (nouveau), rédigé comme suit :*

« *Art. 53quater. — 1. L'article 7, § 4, alinéa 2, de la loi du 26 juin 1990 relative à la protection de la personne des malades mentaux, est modifié de la manière suivante :*

« *Il envoie une copie non signée de la requête et cette décision aux avocats des parties ainsi qu'à la commission des jeux de hasard visée à l'article 9 de la loi du ... relative aux jeux de hasard et aux établissements de jeux de hasard, et, le cas échéant, au représentant légal, au médecin-psychiatre et à la personne de confiance du malade.* »

2. *L'article 8, § 2, deuxième alinéa, de la même loi, est modifié comme suit :*

« *Il envoie une copie non signée du jugement aux conseils, au procureur du Roi, à la commission des*

Artikel 53ter (nieuw)

De heer Erdman dient het amendement nr. 78 in :

« *Een artikel 53ter (nieuw) invoegen, luidende :*

« *1. Artikel 488bis, b), § 2, van het Burgerlijk Wetboek wordt aangevuld met een derde lid, luidende :*

« *Een afschrift van het verzoekschrift wordt door de griffier ter kennis gebracht van de kansspelcommissie als bedoeld in artikel 9 van de wet van ... op de kansspelen en de kansspelinrichtingen.* »

2. *Het vierde lid van artikel 488bis, e), § 1, van het Burgerlijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 18 juli 1991, wordt vervangen als volgt :*

« *Binnen dezelfde termijn brengt de griffier de beslissing ter kennis van de burgemeester van de verblijfplaats van de beschermde persoon en van de kansspelcommissie als bedoeld in artikel 9 van de wet van ... op de kansspelen en de kansspelinrichtingen.* »

Verantwoording

Het is noodzakelijk dat de kansspelcommissie in kennis gesteld wordt van deze beslissingen teneinde haar bevoegdheid om de toegang te ontzeggen aan bepaalde personen op een effectieve en efficiënte wijze te kunnen uitoefenen.

Het amendement wordt aangenomen met 9 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 53quater (nieuw)

De heer Erdman dient het amendement nr. 79 in :

« *Een artikel 53quater (nieuw) invoegen, luidende :*

« *Art. 53quater. — 1. Artikel 7, § 4, tweede lid, van de wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke wordt gewijzigd als volgt :*

« *Hij zendt een niet ondertekend afschrift van het verzoekschrift en deze beslissing aan de advocaten van de partijen en aan de kansspelcommissie als bedoeld in artikel 9 van de wet van ... op de kansspelen en de kansspelinrichtingen, en in voorkomend geval, aan de wettelijke vertegenwoordiger, de geneesheer-psychiater en de vertrouwenspersoon van de zieke.* »

2. *Artikel 8, § 2, tweede lid, van dezelfde wet, wordt gewijzigd als volgt :*

« *Hij zendt een niet ondertekend afschrift van het vonnis aan de raadslieden, aan de procureur des*

jeux de hasard visée à l'article 9 de la loi du ... relative aux jeux de hasard et aux établissements de jeux de hasard et, le cas échéant, au représentant légal, au médecin-psychiatre et à la personne de confiance du malade. »

3. *L'article 30, § 4, alinéa 2, de la même loi, est modifié comme suit :*

« Il envoie une copie non signée du jugement ou la notification de l'absence de jugement aux conseils, à la commission des jeux de hasard et, le cas échéant, au représentant légal, au médecin et à la personne de confiance du malade. »

Justification

La commission des jeux de hasard doit être informée des décisions susvisées pour pouvoir exercer effectivement et efficacement la compétence qui est la sienne de refuser l'accès à certaines personnes.

On ne doit pas modifier les autres articles de la loi du 26 juin 1990 relative à la protection de la personne des malades mentaux qui ont trait à une modification des modalités ou de la décision (par exemple les articles 12 et 13), car ces articles font explicitement référence à l'application des articles 7 et 8.

L'amendement est adopté par 9 voix et 2 abstentions.

Article 54

Mme Van der Wildt dépose l'amendement n° 97:

« À l'article 54 proposé, ajouter un deuxième et troisième alinéas, rédigés comme suit :

« Les exploitants des établissements de jeux de hasard sont tenus d'informer leur clientèle, de manière intelligible et bien apparente, dans tous les locaux accessibles au public, de l'interdiction de consentir un crédit qui est prévue au premier alinéa.

La présence de distributeurs automatiques de billets de banque et de changeurs de monnaie est interdite dans les établissements de jeux de hasard des classes I, II et III. »

Justification

Selon les témoignages qui ont été recueillis au cours des auditions que la commission des Affaires sociales a organisées, les joueurs dépendants peuvent encore obtenir trop facilement des prêts. L'on propose dès

Konings, aan de kansspelcommissie als bedoeld in artikel 9 van de wet van ... op de kansspelen en de kansspelinrichtingen, en in voorkomend geval, aan de wettelijke vertegenwoordiger, de geneesheer-psychiater en de vertrouwenspersoon van de zieke. »

3. Artikel 30, § 4, tweede lid, van dezelfde wet, wordt gewijzigd als volgt:

« Hij zendt een niet ondertekend afschrift van het vonnis of kennisgeving van het ontbreken van een vonnis aan de raadslieden, aan de kansspelcommissie, en in voorkomend geval, aan de wettelijke vertegenwoordiger, de geneesheer en de vertrouwenspersoon van de zieke. »

Verantwoording

Het is noodzakelijk dat de kansspelcommissie in kennis gesteld wordt van deze beslissingen teneinde haar bevoegdheid om de toegang te ontzeggen aan bepaalde personen op een effectieve en efficiënte wijze te kunnen uitoefenen.

De overige artikelen van de wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke welke betrekking hebben op een wijziging van de modaliteiten of van de beslissing (bijvoorbeeld de artikelen 12 en 13) behoeven geen wijziging, vermits in de betrokken artikelen uitdrukkelijk melding wordt gemaakt van de toepassing van de artikelen 7 en 8.

Het amendement wordt aangenomen met 9 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 54

Mevrouw Van der Wildt dient het amendement nr. 97 in:

« Aan het voorgestelde artikel 54, een tweede en derde lid toevoegen, luidende :

« De exploitanten van de kansspelinrichtingen zijn verplicht in alle voor het publiek toegankelijke lokalen op duidelijk leesbare en goed zichtbare wijze het verbod van kredietverlening, bepaald in het eerste lid, ter kennis te brengen van hun cliënteel.

De aanwezigheid van geldautomaten en wisselautomaten voor muntstukken in kansspelinrichtingen klasse I, II en III is verboden. »

Verantwoording

Uit de getuigenissen tijdens de hoorzittingen georganiseerd door de commissie voor Sociale Aangelegenheden, is gebleken dat gokverslaafden nog al te gemakkelijk aan leningen kunnen geraken. Daarom

lors d'obliger les établissements de jeux de hasard à informer clairement leur clientèle qu'ils ne peuvent lui consentir aucun crédit.

Par ailleurs, il est logique que l'on interdise la présence de distributeurs automatiques de billets de banque et de changeurs de monnaie dans les établissements de jeux de hasard.

Un membre est d'avis que l'interdiction d'octroyer du crédit doit être affichée clairement. On doit aussi veiller à ce que la clientèle des établissements de jeux n'ait pas instantanément accès à de l'argent liquide. Cependant, il doute qu'il faille interdire également les changeurs de monnaie.

Un autre commissaire propose de scinder l'amendement en deux alinéas: d'une part, l'obligation d'informer la clientèle et, d'autre part, la présence des distributeurs automatiques de billets de banque. Les changeurs de monnaie sont utiles et ils ne doivent pas être interdits.

D'après le représentant du ministre des Finances, les changeurs de monnaie sont non seulement utiles, mais indispensables. Une des mesures du ministre de la Justice, prise en 1993, était précisément d'interdire de faire des mises par moyen électronique et de rendre obligatoires les mises sur les bingos en monnaie pour freiner la vitesse du jeu. Comme on ne peut pas obliger un patron de café à être un banquier, la présence d'un changeur de monnaie paraît nécessaire. Ce n'est toutefois pas le cas pour un distributeur automatique de billets de banque.

M. Van Goethem dépose l'amendement n° 173 qui est un sous-amendement à l'amendement n° 97 :

«Au troisième alinéa proposé de l'article 54, supprimer les mots « et de changeurs de monnaie. »

Le sous-amendement n° 173 et l'amendement n° 97 ainsi sous-amendé sont adoptés par 9 voix contre 1 et 1 abstention.

L'article 54 amendé est adopté par 9 voix et 2 abstentions.

Article 55

M. Olivier dépose l'amendement n° 121 :

« Compléter l'article 55 proposé par ce qui suit :

« Il ne peut y avoir aucun distributeur automatique de billets de banque dans l'établissement de jeux de hasard. »

wordt voorgesteld een verplichting in hoofde van de kansspelinrichtingen in te voeren om hun klanten duidelijk in te lichten betreffende het verbod van kredietverlening.

Bovendien worden logischerwijze geldautomaten en wisselautomaten in de kansspelinrichtingen verboden.

Een lid is van oordeel dat het verbod van kredietverlening duidelijk moet geafficheerd worden. Ook moet de onmiddellijke toegang tot cash in kansspelinrichtingen worden afgesneden. Spreker heeft wel twijfels of ook de wisselautomaten moeten geweerd worden.

Een ander commissielid stelt voor om dit amendement te splitsen in twee leden: de verplichting om informatie te geven en de aanwezigheid van geldautomaten. De aanwezigheid van wisselautomaten is zelfs nuttig en mag niet geweerd worden.

Volgens de vertegenwoordiger van de minister van Financiën zijn de wisselautomaten niet alleen nuttig, maar zelfs onontbeerlijk. Een van de maatregelen die de minister van Justitie in 1993 genomen heeft, was precies het verbod om op elektronische manier in te zetten en de inzetten op bingo's met muntstukken verplicht te maken, zodat de snelheid waarmee gespeeld kan worden wordt afgeremd. Omdat men een cafébaas niet kan verplichten ook nog bankier te zijn, lijkt de aanwezigheid van een wisselautomaat voor muntstukken noodzakelijk. Dat is echter niet het geval voor een automatische bankbiljettenverdelers.

De heer Van Goethem dient het amendement nr. 173 in, dat een subamendement is op het amendement nr. 97 :

« In het voorgestelde derde lid van artikel 54, de woorden « en wisselautomaten voor muntstukken » schrappen. »

Het subamendement nr. 173 en het aldus geamendeerde amendement nr. 97, worden aangenomen met 9 stemmen tegen 1 stem bij één onthouding.

Het geamendeerde artikel 54 wordt aangenomen met 9 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 55

De heer Olivier dient het amendement nr. 121 in :

« Het voorgestelde artikel 55 aanvullen als volgt :

« Geen apparaten voor automatische geldistributie mogen aanwezig zijn in de kansspelinrichting. »

Justification

Les distributeurs automatiques de billets de banque rendent l'argent plus accessible au joueur.

L'amendement et l'article 55 ainsi amendé sont adoptés par 9 voix et 2 abstentions.

Article 56

MM. Van Goethem et consorts déposent l'amendement n° 153 :

« À l'article 56 proposé, insérer les mots « ou des déplacements » entre le mot « boissons » et les mots « à titre gratuit. »

Un membre demande ce qu'est un prix normal pour un déplacement, si on sait que la STIB couvre à peu près 25 % de son prix de revient avec ses recettes.

M. Van Goethem dépose ensuite l'amendement n° 156 :

« Remplacer cet article comme suit :

« Il est interdit de proposer aux clients des établissements de jeux de hasard des classes I, II et III, des déplacements, des repas, des boissons ou des présents à titre gratuit ou à des prix inférieurs aux prix du marché. »

Justification

La distribution de présents aux clients est un hiatus dans le texte. Les exploitants desdits établissements de jeux de hasard ne doivent pas être les seuls à être empêchés de recourir à de telles pratiques. L'interdiction doit être générale. Nous estimons que la pratique qui consiste à proposer des déplacements en car ou au moyen d'autres moyens de transport, vers des établissements de jeux de hasard, n'est plus acceptable du point de vue social.

L'amendement n° 153 est retiré par son auteur. L'amendement n° 156 est adopté par 10 voix et 1 abstention.

L'article 56 ainsi amendé est adopté par un vote identique.

Article 57

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 72 :

« À l'article 57 proposé, insérer, après les mots « Code de déontologie » les mots « , Code de publicité. »

Verantwoording

Apparaten voor automatische gelddistributie vergroten het aanbod aan geld voor de speler.

Het amendement en het aldus geamendeerde artikel 55, worden aangenomen met 9 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 56

De heren Van Goethem c.s. dienen het amendement nr. 153 in :

« In het voorgestelde artikel 56, tussen de woorden « dranken » en « aan te bieden » het woord « verplaatsingen » invoegen. »

Een lid vraagt zich af wat de normale prijs is voor een verplaatsing als men weet dat de MIVB met haar ontvangsten ongeveer 25 % van haar kostprijs dekt.

De heer Van Goethem dient vervolgens het amendement nr. 156 in :

« Dit artikel vervangen als volgt :

« Het is verboden kosteloos verplaatsingen, maaltijden, dranken of geschenken aan te bieden aan het cliënteel van kansspelinrichtingen klasse I, II en III of zulks te doen onder de marktprijs van vergelijkbare goederen en diensten. »

Verantwoording

Het uitdelen van geschenken aan klanten is een hiaat in de tekst. Niet enkel de exploitanten van de betrokken kansspelinrichtingen moeten verhinderd worden dergelijke praktijken toe te passen, het moet een algemene verbodsbepaling zijn. Het aanbieden van verplaatsingen, al dan niet per autocar, naar de betrokken kansspelinrichtingen is een reeds bestaande praktijk die we niet langer maatschappelijk opportuun achten.

Het amendement nr. 153 wordt teruggetrokken door de auteur. Het amendement nr. 156 wordt aangenomen met 10 stemmen bij één onthouding.

Het aldus geamendeerde artikel 56 wordt met dezelfde stemmenverhouding aangenomen.

Artikel 57

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 72 in :

« In het voorgestelde artikel 57, na de woorden « deontologische code » de woorden « , een reclamecode, » toevoegen. »

Justification

Contrairement aux dispositions de la loi de 1902, la loi en projet ne contient aucune référence à la promotion des jeux de hasard et établissements de jeux de hasard. Le Roi doit rédiger un Code de publicité pour les jeux de hasard. Pour ce faire, il peut s'inspirer du Code néerlandais de publicité pour les jeux (de casino).

Le ministre renvoie à l'article 60, 3, de l'amendement du gouvernement qui prévoit l'interdiction de la publicité pour toute personne qui, par quelque moyen que ce soit, fait la publicité ou s'occupe du recrutement de joueurs pour un établissement de jeux de hasard prohibé par la loi ou non explicitement autorisé en vertu de la loi, ou d'un établissement similaire situé dans un pays étranger. Cette disposition répond au problème soulevé par les auteurs de l'amendement. Aussi l'amendement devient-il superflu.

Le ministre dépose l'amendement n° 133 :

« À l'article 57 proposé, supprimer les mots « ... toute disposition destinée à lutter contre l'accoutumance au jeu et arrête notamment ... »

Justification

La délégation au Roi est trop large. Le texte doit à tout le moins tracer les grandes lignes de la protection envisagée.

Un membre peut soutenir cet amendement. Il est tellement rare de constater qu'un gouvernement renonce à une habilitation. Puisque la lutte contre l'accoutumance fait partie de la prévention et relève de la compétence des communautés, le fait de supprimer les mots évite des problèmes d'ordre institutionnel.

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 73 :

« Compléter l'article 57 proposé par la phrase suivante :

« Il recueille au préalable l'avis de la commission des jeux de hasard. »

Justification

Compte tenu entre autres de l'article 19 de la proposition à l'examen, il est souhaitable que l'on demande l'avis de la commission avant d'édicter les mesures en question.

L'auteur de l'amendement ajoute que, puisqu'il existe une commission des jeux de hasard, il semble logique de demander son avis avant de prendre des

Verantwoording

In het ontwerp van wet staat, in tegenstelling tot de wet van 1902, geen enkele verwijzing naar het promoten van kansspelen en kansspelinrichtingen. De Koning moet een reclamecode voor kansspelen opstellen. Hiervoor kan zij terugvallen op de Reclamecode (Casino)spelen naar Nederlands model.

De minister verwijst naar het artikel 60, 3 van het regeringsamendement dat het verbod op publiciteit voorziet voor eenieder die op welke wijze ook reclame maakt of spelers werft voor een kansspelinrichting die bij wet verboden of krachtens de wet niet uitdrukkelijk is toegestaan of voor een daarmee vergelijkbare, in het buitenland gevestigde inrichting. Deze bepaling is een antwoord op het door de auteurs van het amendement gestelde probleem. Het amendement is bijgevolg overbodig.

De minister dient het amendement nr. 133 in :

« In het voorgestelde artikel 57, de woorden « ... maatregelen om verslaving aan kansspelen tegen te gaan, onder meer ... » schrappen. »

Verantwoording

De delegatie aan de Koning is te ruim. De tekst zelf moet de grote lijnen van de bedoelde bescherming vermelden.

Een lid kan dit amendement steunen. Het gebeurt zelden dat de regering van een machtigingsbevoegdheid afziet. Vermits de strijd tegen de verslaving deel uitmaakt van de preventie en tot de bevoegdheden van de gemeenschappen behoort, vermijdt het schrappen van deze woorden institutionele problemen.

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 73 in :

« Het voorgestelde artikel 57 aanvullen als volgt :

« Hij wint voorafgaandelijk het advies van de kansspelcommissie in. »

Verantwoording

Het verdient aanbeveling, mede op basis van artikel 19 van onderhavig voorstel, om het advies van de kansspelcommissie te verzoeken alvorens de maatregelen in kwestie worden uitgevaardigd.

De auteur voegt eraan toe dat, aangezien er een kansspelcommissie bestaat, het toch wel evident is dat haar advies wordt gevraagd voor het nemen van

mesures destinées à lutter contre l'accoutumance au jeu.

Le ministre estime que les dispositions de l'amendement du gouvernement sont suffisantes pour permettre au Roi de prendre toutes les décisions qui s'imposent en connaissance de cause. À cet égard, le ministre renvoie, plus particulièrement à l'article 19, qui prévoit que la commission donne, d'initiative ou à la demande des ministres concernés, son avis sur toute initiative législative ou réglementaire.

Plusieurs membres soulignent que la commission des jeux de hasard dispose, à la suite de l'amendement du gouvernement, de tous les pouvoirs au sujet de toutes les matières. Il est inutile de déposer chaque fois un amendement pour préciser ses compétences. Il ne faut pas régler chaque détail dans une loi.

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 74 :

« Compléter l'article 57 proposé par un deuxième alinéa (nouveau), rédigé comme suit :

« Dans les établissements de jeux de hasard des classes I, II et III, des dépliants contenant des informations sur la dépendance au jeu, le numéro d'appel du service d'aide 0800 et les adresses d'assistants sociaux doivent être mis à la disposition du public à un endroit visible. »

Justification

Un dépliant placé à un endroit visible a un effet préventif et joue en même temps une fonction d'accueil. Il rappelle aux personnes (pas encore) dépendantes qu'il existe un risque de dépendance au jeu et donne aux joueurs dépendants des informations sur les possibilités d'accueil, en urgence ou à plus long terme.

L'auteur renvoie à la discussion de la résolution relative au problème de la dépendance au jeu. Au cours de cette discussion, il a suffisamment été fait état de la nécessité de disposer d'informations.

Un membre estime que cet amendement impose des tâches impossibles aux exploitants.

Un autre membre peut accepter cet amendement qui est dans l'intérêt des joueurs dépendants. Ils ont besoin d'informations adéquates.

Le membre répond que les adresses figurant dans les dépliants d'assistants sociaux ne sont pas des adresses fixes, mais qu'elles changent souvent. Quand le joueur se rendra compte que le nom sur le dépliant ne correspond pas à des adresses déterminées, que les numéros de téléphone sont faux, faudra-t-il punir cet assistant ?

Le ministre estime que cette mesure peut être utile, mais renvoie à cet égard à l'article 57 qui prévoit que

maatregelen om verslaving aan kansspelen tegen te gaan.

De minister is van oordeel dat de bepalingen van het regeringsamendement volstaan zodat de Koning met kennis van zaken alle beslissingen kan nemen die zich opdringen. De minister verwijst hierbij in het bijzonder naar artikel 19 dat voorziet dat de commissie op eigen initiatief of op verzoek van de betrokken ministers advies uit omtrent wetgevende of regelgevende initiatieven.

Meerdere leden onderstrepen dat ingevolge het regeringsamendement, de kansspelcommissie de volheid van bevoegdheid heeft over alle materies. Het heeft geen zin om telkens een amendement in te dienen om de bevoegdheden te specificeren. Niet elk detail moet in een wet voorzien worden.

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 74 in :

« Aan het voorgestelde artikel 57, een tweede lid (nieuw) toevoegen, luidend als volgt :

« In kansspelinrichtingen klasse I, II en III moeten folders zichtbaar beschikbaar zijn met informatie over gokverslaving, het telefoonnummer van de hulplijn 0800 en adressen van hulpverleners. »

Verantwoording

Een zichtbare folder werkt tegelijkertijd preventief en opvangend. Het herinnert de (nog) niet verslaafde aan het mogelijk gevaar voor gokverslaving en het geeft de verslaafde speler informatie over opvangmogelijkheden, zowel acuut als op langere termijn.

De auteur verwijst naar de bespreking van de resolutie over de gokverslaving. Tijdens deze besprekingen is voldoende aan het licht gekomen dat informatie noodzakelijk is.

Een lid meent dat dit amendement de exploitanten onmogelijke taken oplegt.

Een ander lid kan dit amendement aanvaarden omdat het in het belang is van de verslaafde spelers. Zij hebben behoefte aan geschikte informatie.

Het lid antwoordt dat de adressen van hulpverleners in de folders geen vaste adressen zijn maar dikwijls veranderen. Moet de hulpverlener dan gestraft worden indien de speler zich rekenschap geeft van het feit dat de naam op de folder niet overeenstemt met bepaalde adressen en dat de telefoonnummers fout zijn ?

De minister is van oordeel dat deze maatregel een nuttige maatregel kan zijn, doch verwijst in dit ver-

le Roi peut prendre toute mesure nécessaire pour lutter contre l'accoutumance au jeu. En énumérant explicitement certaines mesures dans la loi, on risque de ce fait d'exclure d'autres mesures.

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 122 :

« Compléter l'article 57 proposé par ce qui suit : « et à l'interdiction de connecter deux ou plusieurs appareils entre eux en vue d'octroyer un prix unique. »

Justification

Les systèmes en ligne sont de nature à amplifier la dépendance.

Un commissaire estime que cet amendement n'est pas très utile. Il attire toutefois l'attention sur le fait que la Loterie nationale peut organiser un tirage de lotto spécial en vue d'attribuer un prix extraordinaire.

Un autre membre reconnaît que cet amendement n'a guère de sens. *De minimis non curat praetor.*

Les amendements n°s 72 et 73 sont rejetés par 9 voix contre 1 et 1 abstention. Les amendements n°s 133, 74 et 122 sont adoptés par 10 voix et 1 abstention.

L'article 57 amendé est adopté par 10 voix et 1 abstention.

Article 58

Le ministre dépose l'amendement n° 134 :

« Dans le premier alinéa de l'article 58 proposé, remplacer les mots « de l'identité complète » par les mots « du nom complet, prénoms, date de naissance, lieu de naissance, profession. »

Justification

Cette information fait partie de l'information demandée par l'article 53.

M. Olivier dépose l'amendement n° 123 :

« Remplacer le premier alinéa de l'article 58 proposé par ce qui suit : « L'accès aux salles de jeu des établissements de jeux de hasard des classes I et II n'est autorisé que pour autant que l'intéressé produise une pièce d'identité, que l'exploitant en fasse une copie, qu'il inscrive le nom et l'adresse complets de l'intéressé au registre et que l'intéressé ne soit pas enregistré à la Centrale des crédits aux particuliers. »

band naar het artikel 57 dat voorziet dat de Koning alle maatregelen kan nemen om gokverslaving tegen te gaan. Door in de wet enkele maatregelen expliciet te vermelden, ontstaat het risico dat hierdoor andere maatregelen worden uitgesloten.

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 122 in :

« Het voorgestelde artikel 57 aanvullen als volgt : « en verbod op het op elkaar aansluiten van twee of meer toestellen met het oog op het toekennen van één prijs. »

Verantwoording

On-linesystemen werken de verslaving in de hand.

Volgens een commissie lid heeft dit amendement weinig zin. Toch wijst spreker op het feit dat de Nationale Loterij wel een bijzondere lotto-trekking mag organiseren met het oog op het toekennen van een superprijs.

Ook een ander lid is het eens dat dit amendement weinig zin heeft. *De minimis non curat praetor.*

De amendementen nrs. 72 en 73 worden verworpen met 1 stem tegen 9 stemmen bij 1 onthouding. De amendementen nrs. 133, 74 en 122 worden aangenomen met 10 stemmen bij 1 onthouding.

Het geamendeerde artikel 57 wordt aangenomen met 10 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 58

De minister dient het amendement nr. 134 in :

« In het eerste lid van het voorgestelde artikel 58, tussen de woorden « naam » en « en adres » de woorden « voornamen, geboortedatum, geboorteplaats, beroep » invoegen. »

Verantwoording

Deze gegevens maken deel uit van de in artikel 53 gevraagde gegevens.

De heer Olivier dient het amendement nr. 123 in :

« Het eerste lid van het voorgestelde artikel 58 vervangen als volgt : « De toegang tot de speelzalen van kansspelinrichtingen van de klassen I en II is slechts toegestaan wanneer de betrokken persoon een identiteitsbewijs voorlegt, de exploitant een kopie maakt van deze identiteitskaart en zijn volledige naam en adres in het register inschrijft, en de betrokken persoon niet is geregistreerd bij de Centrale voor kredieten aan particulieren. »

Justification

Un contrôle efficace, tant en ce qui concerne les données à caractère personnel que la solvabilité, permet de prévenir les problèmes de dépendance au jeu.

Un membre fait observer qu'il s'agit d'une disposition impraticable parce que la Centrale des crédits aux particuliers n'est pas accessible 24 heures sur 24. En général, on ne joue pas à 8 heures du matin, mais bien dans la soirée et la nuit, moments où il est impossible de vérifier auprès de la Centrale si un joueur est enregistré.

Le ministre ajoute que cet amendement est également contraire à la loi relative à la protection de la vie privée.

L'amendement n° 134 est adopté par 10 voix et 1 abstention.

L'amendement n° 123 est retiré par son auteur.

L'article 58 ainsi amendé est adopté par 10 voix et 1 abstention.

Article 58bis

Mme Van der Wildt dépose l'amendement n° 98 :

« Insérer un article 58bis (nouveau), qui est rédigé comme suit :

« Art. 58bis. — Quiconque peut saisir à tout moment la commission de plaintes relatives à l'application et au respect de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution. »

Justification

Bien que la commission des jeux de hasard soit déjà expressément chargée de contrôler l'application et le respect de la présente loi et des ses arrêtés d'exécution (cf. l'article 19, deuxième alinéa, proposé), il semble opportun d'insérer la disposition précitée afin de protéger les joueurs et les parieurs. En centralisant les plaintes relatives à l'application et au respect de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution, la commission des jeux de hasard pourra intervenir rapidement.

Un commissaire renvoie à la discussion sur la fonction d'ombudsman.

En réalité, il appartient à l'organisation des casinos, si elle l'estime appropriée, de créer la fonction de médiateur dans leur association professionnelle. Comme il ne s'agit pas de l'exercice d'un service public, il n'est pas du rôle du pouvoir public de créer une telle fonction. Il ne faut pas mêler les responsabi-

Verantwoording

Een degelijke controle zowel wat betreft de persoonlijke gegevens als wat betreft de financiële solvabiliteit, voorkomt gokproblemen.

Een lid merkt op dat die bepaling onmogelijk kan worden uitgevoerd omdat de Centrale voor kredieten aan particulieren niet 24 uur op 24 toegankelijk is. In het algemeen wordt er niet om 8 uur 's morgens gespeeld maar 's avonds en 's nachts, een tijdstip waarop het onmogelijk is bij de centrale na te gaan of een speler geregistreerd staat.

De minister voegt eraan toe dat het amendement ook strijdig is met de wet betreffende de bescherming van de privé levenssfeer.

Het amendement nr. 134 wordt aangenomen met 10 stemmen bij 1 onthouding.

Het amendement nr. 123 wordt teruggetrokken door de auteur.

Het geamendeerde artikel 58 wordt aangenomen met 10 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 58bis

Mevrouw Van der Wildt dient het amendement nr. 98 in :

« Een artikel 58bis (nieuw) toevoegen, luidend als volgt :

« Art. 58bis. — Eénieder kan zich ten alleen tijde tot de commissie wenden met klachten inzake de toepassing en naleving van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten. »

Verantwoording

Hoewel het reeds de uitdrukkelijke taak van de kansspelcommissie is om de toepassing en naleving van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten te controleren (cf. het voorgestelde artikel 19, tweede lid) lijkt het niettemin wenselijk om bovenstaande bepaling toe te voegen ter bescherming van spelers en gokkers. Door de klachten betreffende de toepassing en naleving van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten te centraliseren bij de kansspelcommissie, zal deze commissie sneller kunnen optreden.

Een commissielid verwijst naar de discussie die heeft plaatsgehad over de ombudsfunctie.

In feite staat het aan de vereniging van de casino's of zij het nuttig acht het ambt van ombudsman in te stellen in haar beroepsorganisatie. Aangezien dit geen openbare dienstverlening betreft, is het niet de taak van de overheid een dergelijk ambt in te stellen. Men mag de verantwoordelijkheid van de overheid

lités publiques et l'exploitation d'un casino qui est une activité privée, même si elle est concédée et même si le nombre des casinos est limité.

Il va de soi que la commission des jeux de hasard peut recevoir des plaintes relatives à l'application et au respect de la présente loi.

Le ministre signale que l'article 19 prévoit d'ores et déjà que la commission contrôlera l'application et le respect de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution et qu'elle enregistrera aussi les plaintes.

L'amendement est retiré par son auteur.

Artikel 59

M. Olivier dépose l'amendement n° 124:

« Remplacer le point 5 de l'article 59 proposé par ce qui suit: « 5. toute personne qui détient plus d'une licence de classe A ou plus de cinq licences de classe B; »

Justification

Il faut éviter que l'on puisse constituer une chaîne.

Le ministre renvoie à la discussion relative à ce problème et déclare qu'il ne peut pas accepter cet amendement.

L'amendement est retiré par son auteur.

L'article 59 est adopté par 10 voix et 1 abstention.

Article 60

M. Erdman dépose l'amendement n° 56:

« A. Au 1° de cet article, remplacer les mots « de moins de 21 ans » par les mots « de moins de 25 ans ».

B. Insérer un 1^obis (nouveau), rédigé comme suit:

« 1^obis. Toute personne qui aura permis l'accès à un établissement de jeux de hasard des classes I et II aux personnes visées à l'article 53, § 3. »

Justification

Pour ce qui est de la modification proposée au sujet de l'âge, il est fait référence à la justification donnée à l'amendement n° 54.

niet vermengen met de exploitatie van een casino, die een particuliere activiteit is, ook al is die afhankelijk van een concessie en wordt het aantal casino's beperkt.

Het spreekt vanzelf dat de kansspelcommissie klachten kan ontvangen over de uitvoering en het naleven van deze wet.

De minister stipt aan dat het artikel 19 nu reeds voorziet dat de commissie de toepassing en de naleving van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten controleert en dat zij ook de klachten ontvangt.

Het amendement wordt teruggetrokken door de auteur.

Article 59

De heer Olivier dient het amendement nr. 124 in:

« Het punt 5 van het voorgestelde artikel 59 vervangen als volgt: « 5. eenieder die meer dan één vergunning klasse A of meer dan vijf vergunningen klasse B bezit. »

Verantwoording

Ketenvorming moet vermeden worden.

De minister verwijst naar de eerder gevoerde discussie over dit probleem en verklaart dat hij dit amendement niet kan aanvaarden.

Het amendement wordt teruggetrokken door de auteur.

Artikel 59 wordt aangenomen met 10 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 60

De heer Erdman dient het amendement nr. 56 in:

« A. In punt 1 van het voorgestelde artikel 60 de woorden « jonger dan 21 jaar » vervangen door de woorden « jonger dan 25 jaar ».

B. Een punt 1bis (nieuw) toevoegen luidende als volgt:

« 1bis. Eenieder die personen, als bedoeld in artikel 53, § 3, toegang heeft verleend tot een kansspelrichting klasse I of II. »

Verantwoording

Inzake de voorgestelde wijzigingen m.b.t. de leeftijd wordt verwezen naar de verantwoording van het desbetreffende amendement nr. 54.

Il n'y a par ailleurs aucune raison de punir également le fait d'autoriser l'accès aux établissements de jeux de hasard de classe I et II à des personnes auxquelles la commission l'a refusé.

Cet amendement porte lui aussi sur le problème de la limite d'âge.

M. Van Goethem dépose l'amendement n° 162, qui est un sous-amendement à l'amendement n° 56 :

« Supprimer le point A du texte proposé. »

Le ministre peut souscrire à ces amendements.

Il dépose l'amendement n° 135 :

« Au 5° de l'article 60 proposé, remplacer les mots « de l'identité complète » par les mots « les nom, prénoms, date de naissance, lieu de naissance, profession. »

Justification

Harmonisation avec l'article 58 adapté.

Cet amendement ne suscite pas d'observations.

M. Van Goethem dépose l'amendement n° 161 :

« Remplacer l'article 60, 4, proposé, par le texte suivant :

« 4. toute personne qui offre des déplacements, des repas, des boissons ou des présents à titre gratuit à la clientèle des établissements de jeux de hasard des classes I, II et III ou qui le fait à des prix inférieurs aux prix du marché de biens et de services comparables. »

Justification

Adaptation rendue nécessaire par le sous-amendement qu'a introduit l'auteur à l'amendement du gouvernement à l'article 56.

L'auteur explique que cet amendement fixe le taux de la peine pour toutes les personnes qui ne respectent pas l'interdiction de proposer gratuitement, à la clientèle des établissements de jeux de hasard, des déplacements, des repas, des boissons, etc.

Le sous-amendement n° 162 à l'amendement n° 56 est adopté par 9 voix et 3 abstentions. L'amendement n° 56 ainsi modifié est adopté par 9 voix et 2 abstentions. Les amendements n°s 135 et 161 sont adoptés par 9 voix et 2 abstentions.

L'article 60 ainsi amendé est adopté par un vote identique.

Er is verder geen enkele reden voorhanden om het verlenen van de toegang tot de kansspelinrichtingen klasse I en II aan personen aan wie de commissie die toegang heeft ontzegd eveneens strafbaar te stellen.

Dit amendement betreft opnieuw het probleem van de leeftijdsgrens.

De heer Van Goethem dient het amendement nr. 162 in, dat een subamendement is op het amendement nr. 56 :

« Het punt A van de voorgestelde tekst schrappen. »

De minister kan instemmen met deze amendementen.

De minister dient het amendement nr. 135 in :

« In punt 5 van het voorgestelde artikel 60, het woord « identiteit » vervangen door de woorden « naam, voornamen, geboortedatum, geboorteplaats, beroep. »

Verantwoording

Harmonisatie met het aangepaste artikel 58.

Er worden geen opmerkingen over dit amendement gemaakt.

De heer Van Goethem dient het amendement nr. 161 in :

« Het voorgestelde artikel 60, 4, vervangen als volgt :

« 4. eenieder die kosteloos verplaatsingen, maaltijden, dranken of geschenken aanbiedt aan het cliënteel van kansspelinrichtingen klasse I, II en III of zulks doet onder de marktprijs van vergelijkbare goederen en diensten. »

Verantwoording

Aanpassing noodzakelijk ingevolge het subamendement op het amendement van de regering op artikel 56.

De auteur legt uit dat dit amendement de strafmaat regelt voor iedereen die ingaat tegen het verbod om kosteloos verplaatsingen, maaltijden of dranken e.d. te leveren aan het cliënteel van kansspelinrichtingen.

Het subamendement nr. 162 op amendement nr. 56 wordt aangenomen met 9 stemmen bij 3 onthoudingen. Het aldus gewijzigde amendement nr. 56 wordt aangenomen met 9 stemmen bij 2 onthoudingen. De amendementen nrs. 135 en 161 worden aangenomen met 9 stemmen bij 2 onthoudingen.

Het geamendeerde artikel 60 wordt met dezelfde stemmenverhouding aangenomen.

Articles 61, 62 et 63

Ces articles ne suscitent pas de questions et sont adoptés par 9 voix et 2 abstentions.

Article 63bis

M. Olivier dépose l'amendement n° 125 :

« *Insérer un article 63bis (nouveau), qui est libellé comme suit :*

« *Art. 63bis. — Toute infraction entraîne le retrait de la licence.* »

Justification

Il est indispensable de prévoir des mesures sévères pour assurer le respect des prescriptions.

Un membre estime que cet amendement est trop radical. Même pour une infraction de négligence, la licence serait retirée.

Le ministre souligne que le retrait de la licence est déjà prévu. Il renvoie à l'article 20, 2°, qui prévoit que la commission peut retirer la licence et peut, par une décision motivée, imposer, de la manière fixée par le Roi, l'interdiction provisoire ou définitive d'exploiter des jeux de hasard. Cette disposition est plus nuancée que ce qui est proposé par l'amendement.

L'amendement n° 125 est retiré par son auteur.

Articles 64, 65 et 66

Ces articles ne suscitent pas de questions et sont adoptés par 9 voix et 2 abstentions.

Article 67

M. Olivier dépose l'amendement n° 126 :

« *Dans le membre de phrase liminaire du quatrième alinéa de l'article 67 proposé, insérer les mots « , indexable annuellement, » entre le mot « réelle » et les mots « est fixée. »*

Justification

L'indexation est une donnée évidente.

Le représentant du ministre des Finances explique que le système de cautionnement est un système connu en matière fiscale. Il s'agit en principe d'un versement unique, donc il n'y a pas d'utilité de prévoir

Artikelen 61, 62 en 63

Deze artikelen geven geen aanleiding tot vragen en worden aangenomen met 9 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 63bis

De heer Olivier dient het amendement nr. 125 in :

« *Een artikel 63bis (nieuw) invoegen, luidende :*

« *Art 63bis. — Bij elke vorm van overtreding wordt de vergunning ingetrokken.* »

Verantwoording

Strengere maatregelen tot het naleven van de voorschriften zijn noodzakelijk.

Een lid meent dat dit amendement te ver gaat. Zelfs voor een nalatigheid zou de vergunning worden ingetrokken.

De minister onderstreept dat de intrekking van de vergunning reeds voorzien is. Hij verwijst naar het artikel 20, 2, dat voorziet dat de commissie de vergunning kan intrekken en een voorlopig of definitief verbod van exploitatie van kansspelen bij gemotiveerde beslissing kan opleggen op de wijze die de Koning bepaalt. Deze bepaling is genuanceerder dan hetgeen in het amendement wordt voorgesteld.

Het amendement nr. 125 wordt teruggetrokken door de auteur.

Artikelen 64, 65 en 66

Deze artikelen geven geen aanleiding tot vragen en worden aangenomen met 9 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 67

De heer Olivier dient het amendement nr. 126 in :

« *In de aanhef van het vierde lid van het voorgestelde artikel 67, tussen het woord « Het » en het woord « bedrag » de woorden « jaarlijks te indexeren » invoegen.* »

Verantwoording

Indexering is een vanzelfsprekend gegeven.

De vertegenwoordiger van de minister van Financiën legt uit dat het waarborgsysteem in belastingzaken bekend is. Het is in principe een eenmalige storting waarvoor dus geen indexering moet worden

l'indexation. Le cautionnement peut aussi être fait par une garantie bancaire.

Le mode de constitution de ce cautionnement sera fixé par le Roi. Éventuellement, le législateur peut prévoir une indexation annuelle en fonction des nouveaux cautionnements qui devront être versés, mais cela a peu d'utilité.

Le ministre de la Justice ajoute que l'article 67 prévoit également que lorsqu'en cours d'activité, la garantie s'avère insuffisante par défaut de paiement des frais, la commission exige le versement d'un montant complémentaire.

Un membre estime que l'introduction de l'indexation conduirait à des calculs d'apothicaire puisque les indexations annuelles des dernières années sont de l'ordre de 1,50 %, 1,70 % et 1,82 %.

M. Olivier dépose l'amendement n° 127 :

« Au quatrième alinéa de l'article 67 proposé, remplacer les points 1 à 4 par ce qui suit :

« 1. la somme de 25 millions de francs pour chaque licence de classe A;

2. la somme de 5 millions de francs pour chaque licence de classe B;

3. la somme de 100 000 francs pour chaque licence de classe C;

4. la somme de 10 millions de francs pour chaque licence de classe E. »

Justification

Afin d'éviter la constitution d'une chaîne, il doit s'agir d'un montant par licence. Vu les marges bénéficiaires, il convient d'augmenter les montants de la garantie, à l'exception de celui prévu pour la licence de classe C.

Le ministre considère que les montants prévus par l'amendement gouvernemental sont raisonnables. Il demande le rejet de l'amendement proposé.

M. Weyts et consorts déposent l'amendement n° 171 :

« Au point 3 de l'article 67, cinquième alinéa, proposé, remplacer les mots « 100 000 » par les mots « 20 000. »

Justification

Voir la justification de l'amendement n° 167 à l'article 24.

L'amendement n° 126 est retiré par son auteur. L'amendement n° 127 est rejeté par 1 voix contre 9 et

voorzien. Die waarborg kan ook de vorm van een bankgarantie aannemen.

De manier waarop die waarborg wordt samengesteld wordt door de Koning bepaald. De wetgever kan eventueel voorzien in een jaarlijkse indexering naargelang van de nieuwe waarborgen die moeten worden gestort, maar dat heeft weinig nut.

De minister van Justitie voegt eraan toe dat het artikel 67 eveneens voorziet dat indien tijdens de uitoefening van de activiteiten blijkt dat de waarborg ontoereikend is om de kosten te dekken, de commissie de betaling van een bijkomend bedrag eist.

Een lid meent dat het invoeren van een indexering tot apothekersrekeningen aanleiding zou geven, aangezien de jaarlijkse indexeringen van de jongste jaren 1,50 %, 1,70 % en 1,82 % bedragen.

De heer Olivier dient het amendement nr. 127 in :

« In het vierde lid van het voorgestelde artikel 67, de punten 1 tot 4 vervangen als volgt :

« 1. 25 miljoen frank voor en per vergunning klasse A;

2. 5 miljoen frank voor en per vergunning klasse B;

3. 100 000 frank voor en per vergunning klasse C;

4. 10 miljoen frank voor en per vergunning klasse E. »

Verantwoording

Om ketenvorming te vermijden moet het gaan over een bedrag per vergunning. Gezien de winstmarges, moet de waarborg uitgezonderd voor vergunning klasse C verhoogd worden.

De minister is van oordeel dat de bedragen die in het amendement van de regering voorzien zijn, redelijk zijn. Hij vraagt dit amendement te verwerpen.

De heer Weyts c.s. dient het amendement nr. 171 in :

« In punt 3 van het voorgestelde artikel 67, vijfde lid, de woorden « 100 000 frank » vervangen door de woorden « 20 000 frank. »

Verantwoording

Zie de verantwoording bij amendement nr. 167 op artikel 24.

Het amendement nr. 126 wordt teruggetrokken door de auteur. Het amendement nr. 127 wordt ver-

1 abstention. L'amendement n° 171 et l'article 67 ainsi amendé sont adoptés par 9 voix et 2 abstentions.

Articles 68, 69, 70 et 71

Ces articles ne suscitent aucune question et sont adoptés par 9 voix et 2 abstentions.

Articles 71bis et 72bis

M. Weyts dépose l'amendement n° 128:

« *Insérer un article 71bis (nouveau), rédigé comme suit :*

« *Art. 71bis. — À l'article 2bis de la loi du 11 janvier 1993 relative à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux, remplacer le 5° par la disposition suivante : 'les personnes physiques ou morales qui exploitent un ou plusieurs jeux de hasard de classe I visés dans la loi relative aux jeux de hasard et aux établissements de jeux de hasard'. »*

Justification

Dans les dispositions anti-blanchiment, on a fait référence aux anciennes législations et réglementations en matière de casinos, etc. Il faut également adapter cette référence à la réglementation nouvelle que la présente loi entend mettre au point.

M. Hatry dépose l'amendement n° 143:

« *Ajouter un article 72bis (nouveau), rédigé comme suit :*

« *Art. 72bis. — À l'article 2bis de la loi du 11 janvier 1993 relative à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux, modifiée par la loi du 10 août 1998, remplacer le 5° par la disposition suivante :*

« *5° les personnes physiques ou morales qui exploitent un ou plusieurs jeux de hasard de classe I visés dans la loi du ... relative aux jeux de hasard et aux établissements de jeux de hasard. »*

Justification

La loi du 11 janvier 1993 modifiée tout récemment fait référence, pour viser les casinos, à l'article 45 de l'arrêté royal du 23 novembre 1965 portant codification des dispositions légales relatives aux taxes assimilées aux impôts sur les revenus.

worpen met één stem tegen 9 stemmen bij één onthouding. Het amendement nr. 171 en het aldus geamendeerde artikel 67, worden aangenomen met 9 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikelen 68, 69, 70 en 71

Deze artikelen geven geen aanleiding tot vragen en worden aangenomen met 9 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikelen 71bis en 72bis

De heer Weyts dient het amendement nr. 128 in:

« *Een artikel 71bis (nieuw) invoegen luidende :*

« *Art. 71bis. — In artikel 2bis van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld, het 5° vervangen door de volgende bepaling : 'de natuurlijke personen of rechtspersonen die één of meer kansspelen van klasse I exploiteren, bedoeld in de wet op de kansspelen en de kansspelinrichtingen'. »*

Verantwoording

In de antiwitwasbepalingen werd verwezen naar de oude wetgevingen/reglementeringen inzake de casino's en dergelijke. Het is nodig deze verwijzing aan te passen aan de nieuwe regelgeving die met deze wet op punt gesteld wordt.

De heer Hatry dient het amendement nr. 143 in:

« *Een artikel 72bis (nieuw) toevoegen, luidende :*

« *Art. 72bis. — In artikel 2bis van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld, gewijzigd door de wet van 10 augustus 1998, wordt het 5° vervangen als volgt :*

« *5° de natuurlijke personen of de rechtspersonen die een of meer kansspelen van klasse I exploiteren bedoeld in de wet van ... op de kansspelen en de kansspelinrichtingen. »*

Verantwoording

De zeer recent gewijzigde wet van 11 januari 1993 verwijst, om de casino's onder het toepassingsgebied ervan te brengen, naar artikel 45 van het koninklijk besluit van 23 november 1965 houdende codificatie van de wettelijke bepalingen betreffende de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen.

Comme le précisait l'exposé des motifs, cette référence n'était faite que dans l'attente d'un statut légal des casinos. À présent que l'on met en œuvre un tel statut, il convient de viser directement les établissements de jeux de hasard de classe I, tels qu'ils sont définis dans la présente loi.

Lors de la discussion des modifications de la loi du 11 janvier 1993, un amendement similaire a été déposé. Cependant, étant donné que la proposition de loi relative aux jeux de hasard se situait dans un stade moins avancé de la procédure législative, il fut convenu en commission de procéder par voie d'amendements dans le cadre de cette loi. Cette solution a en effet l'avantage de pouvoir établir clairement la référence aux textes légaux.

Cet amendement a le même objet que l'amendement précédent.

Un membre déclare souscrire à part entière à ces amendements.

Les amendements sont la conséquence de la modification que le ministre des Finances a rejetée lors de la discussion du projet de loi modifiant la loi du 11 janvier 1993 relative à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux et la loi du 6 avril 1995 relative aux marchés secondaires, au statut des entreprises d'investissement et à leur contrôle, aux intermédiaires et conseillers en placements (doc. Sénat, n° 1-895).

Le ministre, lui aussi, peut accepter ces amendements.

Les amendements sont adoptés par 10 voix et 1 abstention.

Article 72

Cet article ne suscite aucune question et est adopté par 9 voix et 3 abstentions.

Article 73

MM. Vergote et Coene déposent l'amendement n° 75 :

«Remplacer l'article 73 proposé par le texte suivant :

«Art. 73. — Le Roi exerce les pouvoirs que lui confère la présente loi, sur la présentation conjointe des ministres de l'Économie, de l'Intérieur, des Finances, de la Santé publique et de la Justice. »

Zoals in de memorie van toelichting is opgemerkt, wordt naar dat koninklijk besluit alleen verwezen in afwachting van een wettelijke regeling voor de casinosector. Nu een dergelijke regeling wordt uitgewerkt, is het wenselijk dat de wet op de witwaspraktijken rechtstreeks verwijst naar de kansspelinrichtingen van klasse I zoals zij in deze wet bepaald worden.

Bij de bespreking van de wijzigingen van de wet van 11 januari 1993 werd een soortgelijk amendement ingediend. Aangezien echter het wetsvoorstel op het spel nog niet zover gevorderd was, is in de commissie overeengekomen het voorliggende wetsontwerp te amenderen. Deze oplossing biedt immers het voordeel dat duidelijk verwezen kan worden naar de wetteksten.

Dit amendement heeft dezelfde doelstelling als het vorige amendement.

Een lid verklaart dat hij deze amendementen volledig onderschrijft.

De amendementen zijn het gevolg van de wijziging die de minister van Financiën heeft verworpen bij de bespreking van het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en van de wet van 6 april 1995 inzake de secundaire markten, het statuut van en het toezicht op de beleggingsondernemingen, de bemiddelaars en beleggingsadviseurs (Stuk Senaat, nr. 1-895).

Ook de minister kan deze amendementen aangaan.

De amendementen worden aangenomen met 10 stemmen bij één onthouding.

Artikel 72

Dit artikel geeft geen aanleiding tot vragen en wordt aangenomen met 9 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 73

De heren Vergote en Coene dienen het amendement nr. 75 in :

«Het voorgestelde artikel 73 vervangen als volgt :

«Art. 73. — De Koning oefent de Hem door deze wet toegekende bevoegdheden uit op gezamenlijke voordracht van de ministers van Economische Zaken, Binnenlandse Zaken, Financiën, Volksgezondheid en Justitie. »

Justification

Comme on l'a dit à plusieurs reprises, nous estimons qu'il est indispensable, pour parvenir à une approche équilibrée, d'associer le ministre de la Santé publique à la problématique des jeux de hasard. Dans cette optique, il est dès lors essentiel que les modalités d'application que le Roi prendra en vertu de la présente loi, soient proposées notamment par le ministre qui a la Santé publique dans ses attributions.

En outre, le texte de cet article a été formulé d'une manière quelque peu différente afin d'en accroître la lisibilité par rapport à la version initiale.

Le ministre renvoie à la discussion menée précédemment, au cours de laquelle il a dit ne pas s'opposer à ce que le ministre de la Santé publique soit associé à la problématique.

L'amendement n° 75 est adopté par 11 voix et 1 abstention.

L'article 73 ainsi amendé est adopté par un vote identique.

Article 74

M. Charlier dépose l'amendement n° 145 :

« Remplacer à l'énumération de l'alinéa premier de l'article 74 proposé, les mots « les articles 9 à 22 » par les mots « les articles 9 à 22 et l'article 27. »

Justification

Il convient que l'article 27 amendé soit d'application dès le jour de la publication au Moniteur belge d'où la nécessité d'amender l'article 74.

Cet amendement est retiré par son auteur.

L'article 74 est adopté par 9 voix et 3 abstentions.

3.5. Votes

L'ensemble de l'amendement gouvernemental sous-amendé, qui remplace l'intitulé et le dispositif intégral de la proposition de loi, a été adopté par 9 voix et 3 abstentions.

*
* *

Lors de la lecture du rapport, la commission a encore fait les constatations suivantes :

1. Article 17bis

La commission n'a pas voté sur cet article, qui n'avait pas donné lieu à observations lors de la discussion des articles.

Verantwoording

Zoals al herhaaldelijk gesteld werd, achten wij de betrokkenheid van de minister van Volksgezondheid essentieel voor een evenwichtige benadering van de kansspelproblematiek. In die zin is het dan ook van fundamenteel belang dat de uitvoeringsregelingen, die de Koning krachtens deze wet zal uitvaardigen, mede op voordracht van de minister, bevoegd voor de volksgezondheid, tot stand zouden komen.

De tekst van het artikel werd bovendien enigszins geherformuleerd, waarmee een vlottere leesbaarheid beoogd werd t.o.v. de initiële versie.

De minister verwijst naar de eerder gevoerde discussie waarin hij heeft verklaard geen bezwaar te hebben tegen de betrokkenheid van de minister van Volksgezondheid.

Het amendement nr. 75 wordt aangenomen met 11 stemmen bij één onthouding.

Het aldus geamendeerde artikel 73 wordt met dezelfde stemmenverhouding aangenomen.

Artikel 74

De heer Charlier dient amendement nr. 145 in :

« In het voorgestelde artikel 74 de woorden « de artikelen 9 tot 22 » vervangen door de woorden « de artikelen 9 tot 22 en 27. »

Verantwoording

Het geamendeerde artikel 27 moet van toepassing zijn zodra de wet in het Belgisch Staatsblad is bekendgemaakt. Het is dus noodzakelijk artikel 74 te amenderen.

Dit amendement wordt teruggetrokken door de auteur.

Artikel 74 wordt aangenomen met 9 stemmen bij 3 onthoudingen.

3.5. Stemmingen

Het gesubamendeerde regeringsamendement dat het opschrift en het volledige bepalende gedeelte van het wetsvoorstel vervangt, wordt in zijn geheel aangenomen met 9 stemmen bij 3 onthoudingen.

*
* *

Bij de lezing van het verslag stelt de commissie nog het volgende vast :

1. Artikel 17bis

Dit artikel, dat geen aanleiding tot opmerkingen gaf tijdens de artikelsgewijze bespreking, werd niet gestemd door de commissie.

Un membre attire l'attention de la commission sur cet article qui prévoit que la commission des jeux de hasard doit faire une déclaration au ministre des Finances lorsqu'elle constate, dans un organisme dont elle assure le contrôle, une situation ou des éléments concrets permettant de présumer l'existence ou la préparation d'un mécanisme de fraude fiscale.

Le membre déclare qu'il n'est pas d'accord avec cet article. En effet, dans une disposition de ce genre, on ne peut pas considérer la préparation d'un mécanisme comme étant punissable. Considérer comme une infraction quelque chose qui n'est qu'une étude, une préparation d'un mécanisme, est inacceptable dans notre législation.

Le représentant du ministre des Finances précise qu'il ne s'agit pas d'une disposition à caractère pénal, mais bien d'une dénonciation à caractère fiscal.

Le membre n'est pas d'accord avec cette explication. Il considère qu'il s'agit une fois de plus d'une incitation à la dénonciation, valable ou non, comme dans la période 1940-1944.

Certains membres disent ne pas croire à cette hypothèse.

L'article est adopté par 8 voix contre 1.

2. Article 55

L'adoption de l'amendement n° 97 à l'article 54 ayant eu pour conséquence que cet article prévoit déjà que la présence de distributeurs automatiques de billets de banque et de changeurs de monnaie est interdite dans les établissements de jeux de hasard des classes I, II et III, la commission décide que l'adoption de l'amendement n° 121 à l'article 55, qui visait le même objectif, est en fait superflue. L'auteur de l'amendement n° 121 l'admet et retire son amendement. L'article 55 est donc adopté sans modification.

3. Article 59, 4°

Étant donné qu'en raison de l'adoption de l'amendement n° 167 à l'article 24, la licence de classe E autorise également l'exploitation des jeux de hasard dans des établissements de jeux de hasard de classe III, il serait judicieux de modifier la disposition répressive interdisant le cumul des licences de classes A, B, C et E pour en faire une disposition interdisant le cumul des licences de classes A, B et E.

La commission en décide ainsi à l'unanimité.

4. Article 59, 5°

Comme l'adoption de l'amendement n° 152 à l'article 26 a eu pour effet de supprimer le deuxième alinéa de cet article (nul ne peut détenir plus de trois licences de classe A ou plus de dix licences de classe B), il convient de supprimer également la disposition

Een lid vestigt de aandacht van de commissie op dit artikel, dat bepaalt dat de commissie voor de kansspelen aan de minister van Financiën aangifte dient te doen zodra ze bij een instelling die ze controleert, een situatie of concrete elementen heeft vastgesteld die vermoedelijk wijzen op het bestaan of de voorbereiding van een mechanisme gericht op fiscale fraude.

Het lid verklaart dat hij het met dit artikel niet eens is. In een dergelijke bepaling mag men de voorbereiding van een mechanisme niet strafbaar beschouwen. Iets dat nog maar een studie is, een voorbereiding van een mechanisme als een misdrijf beschouwen, is in onze wetgeving onaanvaardbaar.

De vertegenwoordiger van de minister van Financiën wijst erop dat dit geen strafbepaling is maar wel een aangeven van fiscale aard.

Het lid is het met die verklaring niet eens. Hij meent dat men hier opnieuw aanzet tot verklikking (terecht of niet) zoals dat ook van 1940 tot 1944 het geval is geweest.

Sommige leden laten hun ongeloof over deze stelling blijken.

Het artikel wordt aangenomen met 8 stemmen tegen één stem.

2. Artikel 55

Aangezien door het aanvaarden van het amendement nr. 97 op artikel 54 in dit artikel reeds voorzien is dat de aanwezigheid van geldautomaten in de kansspelinrichtingen klasse I, II en III verboden is, beslist de commissie dat de aanvaarding van het amendement nr. 121 op artikel 55, dat dezelfde doelstelling had, in feite overbodig is. De auteur van het amendement nr. 121 gaat hiermee akkoord en trekt zijn amendement nr. 121 in. Artikel 55 is bijgevolg ongewijzigd aangenomen.

3. Artikel 59, 4°

Aangezien door de goedkeuring van het amendement nr. 167 op artikel 24, de vergunning klasse E ook de exploitatie van kansspelen in de kansspelinrichtingen klasse III toelaat, is het aangewezen om de strafbepaling die voorziet in een verbod van cumul tussen de vergunningen klasse A, B, C, en E te wijzigen in een verbod van cumul tussen de vergunningen A, B en E.

De commissie stemt hiermee eenparig in.

4. Artikel 59, 5°

Aangezien door de goedkeuring van het amendement nr. 152 op artikel 26 het tweede lid van dit artikel (niemand kan houder zijn van meer dan drie vergunningen klasse A of meer dan tien vergunningen klasse B) werd geschrapt, is het aangewezen om ook

répressive (article 59, 5°) qui sanctionnait le non-respect de cette interdiction.

Il en est décidé ainsi à l'unanimité.

*
* *

Le présent rapport a été approuvé à l'unanimité des 9 membres présents.

Le rapporteur,
Jacques D'HOOGHE.

Le président,
Paul HATRY.

de strafbepaling die dit verbod bezegelde (artikel 59, 5°) niet langer op te nemen.

De commissie stemt hiermee eenparig in.

*
* *

Dit verslag is eenparig goedgekeurd door de 9 aanwezige leden.

De rapporteur,
Jacques D'HOOGHE.

De voorzitter,
Paul HATRY.

**VERGELIJKING VAN DE TEKST VAN HET REGERINGSAMENDEMENT
EN VAN DE TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE**

**Tekst van
het regeringsamendement**

« WET OP DE KANSSPELEN
EN DE KANSSPELINRICHTINGEN

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1. — Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2. — Voor de toepassing van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten wordt verstaan onder kansspelen, elk spel of weddenschap, waarbij een ingebrachte inzet van om het even welke aard, hetzij het verlies van deze inzet door minstens één der spelers of gokkers, hetzij een winst van om het even welke aard voor minstens één der spelers, gokkers of inrichters van het spel of de weddenschap, voor gevolg heeft en waarbij het toeval een zelfs bijkomstig element is in het spelverloop, de aanduiding van de winnaar of de bepaling van de winstgrootte.

Art. 3. — Geen kansspelen in de zin van deze wet zijn:

1. spelen betreffende sportbeoefening en weddenschappen die naar aanleiding ervan worden aangegaan;

2. spelen die aan de speler of gokker geen ander voordeel opleveren dan het recht om gratis verder te spelen;

3. kaart- of gezelschapsspelen, uitgeoefend buiten de kansspelinrichtingen klasse I en II, evenals spelen uitgebaat door pretparken, of door kermisexploitanten naar aanleiding van kermissen, handelsbeurzen of andere beurzen onder gelijkaardige omstandigheden, die slechts een zeer beperkte inzet vereisen en aan de speler of gokker slechts een stoffelijk voordeel van geringe waarde kunnen opleveren;

**Tekst aangenomen
door de commissie**

**WET OP DE KANSSPELEN, DE KANSSPELIN-
RICHTINGEN EN DE BESCHERMING VAN DE
SPELERS**

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1. — Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2. — Voor de toepassing van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten wordt verstaan onder:

1° kansspelen: elk spel of weddenschap, waarbij een ingebrachte inzet van om het even welke aard, hetzij het verlies van deze inzet door minstens één der spelers of wedders, hetzij een winst van om het even welke aard voor minstens één der spelers, wedders of inrichters van het spel of de weddenschap tot gevolg heeft en waarbij het toeval een zelfs bijkomstig element is in het spelverloop, de aanduiding van de winnaar of de bepaling van de winstgrootte;

2° exploiteren: in werking stellen of houden, installeren of in stand houden van één of meerdere kansspelen of kansspelinrichtingen;

3° kansspelinrichting: de gebouwen of plaatsen waar één of meerdere kansspelen worden geëxploiteerd.

Art. 3. — Geen kansspelen in de zin van deze wet zijn:

1. spelen betreffende sportbeoefening en weddenschappen die naar aanleiding ervan worden aangegaan;

2. spelen die aan de speler of gokker geen ander voordeel opleveren dan het recht om maximaal vijf keer gratis verder te spelen;

3. kaart- of gezelschapsspelen, uitgeoefend buiten de kansspelinrichtingen klasse I en II, alsook spelen uitgebaat door pretparken of door kermisexploitanten naar aanleiding van kermissen, handelsbeurzen of andere beurzen onder soortgelijke omstandigheden, die slechts een zeer beperkte inzet vereisen en aan de speler of gokker slechts een materieel voordeel van geringe waarde kunnen opleveren;

**VERGELIJKING VAN DE TEKST VAN HET REGERINGSAMENDEMENT
EN VAN DE TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE**

**Tekst van
het regeringsamendement**

« WET OP DE KANSSPELEN
EN DE KANSSPELINRICHTINGEN

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1. — Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2. — Voor de toepassing van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten wordt verstaan onder kansspelen, elk spel of weddenschap, waarbij een ingebrachte inzet van om het even welke aard, hetzij het verlies van deze inzet door minstens één der spelers of gokkers, hetzij een winst van om het even welke aard voor minstens één der spelers, gokkers of inrichters van het spel of de weddenschap, voor gevolg heeft en waarbij het toeval een zelfs bijkomstig element is in het spelverloop, de aanduiding van de winnaar of de bepaling van de winstgrootte.

Art. 3. — Geen kansspelen in de zin van deze wet zijn:

1. spelen betreffende sportbeoefening en weddenschappen die naar aanleiding ervan worden aangegaan;

2. spelen die aan de speler of gokker geen ander voordeel opleveren dan het recht om gratis verder te spelen;

3. kaart- of gezelschapsspelen, uitgeoefend buiten de kansspelinrichtingen klasse I en II, evenals spelen uitgebaat door pretparken, of door kermisexploitanten naar aanleiding van kermissen, handelsbeurzen of andere beurzen onder gelijkaardige omstandigheden, die slechts een zeer beperkte inzet vereisen en aan de speler of gokker slechts een stoffelijk voordeel van geringe waarde kunnen opleveren;

**Tekst aangenomen
door de commissie**

**WET OP DE KANSSPELEN, DE KANSSPELIN-
RICHTINGEN EN DE BESCHERMING VAN DE
SPELERS**

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1. — Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2. — Voor de toepassing van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten wordt verstaan onder:

1° kansspelen: elk spel of weddenschap, waarbij een ingebrachte inzet van om het even welke aard, hetzij het verlies van deze inzet door minstens één der spelers of wedders, hetzij een winst van om het even welke aard voor minstens één der spelers, wedders of inrichters van het spel of de weddenschap tot gevolg heeft en waarbij het toeval een zelfs bijkomstig element is in het spelverloop, de aanduiding van de winnaar of de bepaling van de winstgrootte;

2° exploiteren: in werking stellen of houden, installeren of in stand houden van één of meerdere kansspelen of kansspelinrichtingen;

3° kansspelinrichting: de gebouwen of plaatsen waar één of meerdere kansspelen worden geëxploiteerd.

Art. 3. — Geen kansspelen in de zin van deze wet zijn:

1. spelen betreffende sportbeoefening en weddenschappen die naar aanleiding ervan worden aangegaan;

2. spelen die aan de speler of gokker geen ander voordeel opleveren dan het recht om maximaal vijf keer gratis verder te spelen;

3. kaart- of gezelschapsspelen, uitgeoefend buiten de kansspelinrichtingen klasse I en II, alsook spelen uitgebaat door pretparken of door kermisexploitanten naar aanleiding van kermissen, handelsbeurzen of andere beurzen onder soortgelijke omstandigheden, die slechts een zeer beperkte inzet vereisen en aan de speler of gokker slechts een materieel voordeel van geringe waarde kunnen opleveren;

**Tekst van
het regeringsamendement**

4. loterijen.

Art. 4. — Het is verboden, onder welke vorm, op welke plaats en op welke rechtstreekse of onrechtstreekse manier ook, één of meer kansspelen of kansspelinrichtingen te exploiteren tenzij die overeenkomstig deze wet zijn toegestaan.

Niemand mag zonder voorafgaande schriftelijke vergunning van de kansspelcommissie een of meer kansspelen of kansspelinrichtingen exploiteren.

Art. 5. — De nietigheid van de overeenkomsten met het oog op de exploitatie van de door deze wet en haar uitvoeringbesluiten toegestane kansspelen en kansspelinrichtingen kan niet worden ingeroepen op grond alleen dat deze kansspelen of kansspelinrichtingen ongeoorloofd zouden zijn.

Art. 6. — De kansspelinrichtingen worden in drie klassen ingedeeld, te weten de kansspelinrichtingen klasse I of casino's, de kansspelinrichtingen klasse II of speelautomatenhallen en de kansspelinrichtingen klasse III of drankgelegenheden, naargelang de aard en het aantal kansspelen dat zij mogen exploiteren, de hoegrootheid van het maximumbedrag van inzet, het verlies en de winst in hoofde van de spelers en gokkers bij elk kansspel en de aard der in de respectieve inrichtingen toegelaten nevenactiviteiten

Art. 7. — De Koning bepaalt bij een in de Minister-raad overlegd besluit per klasse van kansspelinrichting de lijst van kansspelen en het aantal kansspelen waarvan de exploitatie is toegestaan onder de voorwaarden van deze wet.

Art. 8. — De Koning bepaalt voor elk kansspel geëxploiteerd in een kansspelinrichting klasse II en III per speelkans het maximumbedrag van de inzet, het verlies en de winst van de spelers en gokkers. Hij kan tevens het maximumbedrag bepalen dat een speler of gokker mag verliezen per door Hem vastgestelde speelduur.

**Tekst aangenomen
door de commissie**

4. loterijen in de zin van de wet van 31 december 1851 op de loterijen, de wet van 22 juli 1991 betreffende de Nationale loterij en de artikelen 301, 302, 303 en 304 van het Strafwetboek.

Art. 4. — Het is verboden, onder welke vorm, op welke plaats en op welke rechtstreekse of onrechtstreekse manier ook, één of meer kansspelen of kansspelinrichtingen te exploiteren tenzij die overeenkomstig deze wet zijn toegestaan.

Niemand mag zonder voorafgaande schriftelijke vergunning van de kansspelcommissie een of meer kansspelen of kansspelinrichtingen exploiteren.

Art. 5. — De nietigheid van de overeenkomsten met het oog op de exploitatie van de door deze wet en haar uitvoeringbesluiten toegestane kansspelen en kansspelinrichtingen kan niet worden opgeworpen alleen op grond van het feit dat deze kansspelen of kansspelinrichtingen ongeoorloofd zouden zijn.

Art. 6. — De kansspelinrichtingen worden in drie klassen ingedeeld, te weten de kansspelinrichtingen klasse I of casino's, de kansspelinrichtingen klasse II of speelautomatenhallen en de kansspelinrichtingen klasse III of drankgelegenheden, naargelang van de aard en het aantal kansspelen dat in de kansspelinrichting mag worden geëxploiteerd, van het maximumbedrag van de inzet, het verlies en de winst van de spelers en gokkers bij elk kansspel en van de aard van de in de respectieve inrichtingen toegestane nevenactiviteiten.

Art. 7. — De Koning bepaalt bij een in de Minister-raad overlegd besluit per klasse van kansspelinrichting de lijst van kansspelen en het aantal kansspelen waarvan de exploitatie is toegestaan onder de voorwaarden van deze wet. De kansspelcommissie geeft hiervoor een advies binnen een termijn van drie maanden. De Koning kan van het advies van deze commissie afwijken mits Hij zijn beslissing met redenen omkleedt.

Art. 8. — De Koning bepaalt voor elk kansspel geëxploiteerd in een kansspelinrichting klasse II en III per speelkans het maximumbedrag van de inzet, het verlies en de winst van de spelers en gokkers. Hij kan tevens het maximumbedrag bepalen dat een speler of gokker mag verliezen per door Hem vastgestelde speelduur.

**Tekst van
het regeringsamendement**

4. loterijen.

Art. 4. — Het is verboden, onder welke vorm, op welke plaats en op welke rechtstreekse of onrechtstreekse manier ook, één of meer kansspelen of kansspelinrichtingen te exploiteren tenzij die overeenkomstig deze wet zijn toegestaan.

Niemand mag zonder voorafgaande schriftelijke vergunning van de kansspelcommissie een of meer kansspelen of kansspelinrichtingen exploiteren.

Art. 5. — De nietigheid van de overeenkomsten met het oog op de exploitatie van de door deze wet en haar uitvoeringbesluiten toegestane kansspelen en kansspelinrichtingen kan niet worden ingeroepen op grond alleen dat deze kansspelen of kansspelinrichtingen ongeoorloofd zouden zijn.

Art. 6. — De kansspelinrichtingen worden in drie klassen ingedeeld, te weten de kansspelinrichtingen klasse I of casino's, de kansspelinrichtingen klasse II of speelautomatenhallen en de kansspelinrichtingen klasse III of drankgelegenheden, naargelang de aard en het aantal kansspelen dat zij mogen exploiteren, de hoegrootheid van het maximumbedrag van inzet, het verlies en de winst in hoofde van de spelers en gokkers bij elk kansspel en de aard der in de respectieve inrichtingen toegelaten nevenactiviteiten

Art. 7. — De Koning bepaalt bij een in de Minister-raad overlegd besluit per klasse van kansspelinrichting de lijst van kansspelen en het aantal kansspelen waarvan de exploitatie is toegestaan onder de voorwaarden van deze wet.

Art. 8. — De Koning bepaalt voor elk kansspel geëxploiteerd in een kansspelinrichting klasse II en III per speelkans het maximumbedrag van de inzet, het verlies en de winst van de spelers en gokkers. Hij kan tevens het maximumbedrag bepalen dat een speler of gokker mag verliezen per door Hem vastgestelde speelduur.

**Tekst aangenomen
door de commissie**

4. loterijen in de zin van de wet van 31 december 1851 op de loterijen, de wet van 22 juli 1991 betreffende de Nationale loterij en de artikelen 301, 302, 303 en 304 van het Strafwetboek.

Art. 4. — Het is verboden, onder welke vorm, op welke plaats en op welke rechtstreekse of onrechtstreekse manier ook, één of meer kansspelen of kansspelinrichtingen te exploiteren tenzij die overeenkomstig deze wet zijn toegestaan.

Niemand mag zonder voorafgaande schriftelijke vergunning van de kansspelcommissie een of meer kansspelen of kansspelinrichtingen exploiteren.

Art. 5. — De nietigheid van de overeenkomsten met het oog op de exploitatie van de door deze wet en haar uitvoeringbesluiten toegestane kansspelen en kansspelinrichtingen kan niet worden opgeworpen alleen op grond van het feit dat deze kansspelen of kansspelinrichtingen ongeoorloofd zouden zijn.

Art. 6. — De kansspelinrichtingen worden in drie klassen ingedeeld, te weten de kansspelinrichtingen klasse I of casino's, de kansspelinrichtingen klasse II of speelautomatenhallen en de kansspelinrichtingen klasse III of drankgelegenheden, naargelang van de aard en het aantal kansspelen dat in de kansspelinrichting mag worden geëxploiteerd, van het maximumbedrag van de inzet, het verlies en de winst van de spelers en gokkers bij elk kansspel en van de aard van de in de respectieve inrichtingen toegestane nevenactiviteiten.

Art. 7. — De Koning bepaalt bij een in de Minister-raad overlegd besluit per klasse van kansspelinrichting de lijst van kansspelen en het aantal kansspelen waarvan de exploitatie is toegestaan onder de voorwaarden van deze wet. De kansspelcommissie geeft hiervoor een advies binnen een termijn van drie maanden. De Koning kan van het advies van deze commissie afwijken mits Hij zijn beslissing met redenen omkleedt.

Art. 8. — De Koning bepaalt voor elk kansspel geëxploiteerd in een kansspelinrichting klasse II en III per speelkans het maximumbedrag van de inzet, het verlies en de winst van de spelers en gokkers. Hij kan tevens het maximumbedrag bepalen dat een speler of gokker mag verliezen per door Hem vastgestelde speelduur.

**Tekst van
het regeringsamendement**

Hij kan zulks ook bepalen voor kansspelen geëxploiteerd in een kansspelinrichting klasse I.

HOOFDSTUK II

De kansspelcommissie

Art. 9. — Bij het ministerie van Justitie wordt onder de benaming «kansspelcommissie» een advies- beslissings- en controleorganisme inzake kansspelen opgericht waarvan de zetel in het administratieve arrondissement Brussel-Hoofdstad is gevestigd.

Art. 10. — § 1. De commissie bestaat uit 9 leden, onder wie een magistraat die het voorzitterschap waarneemt, en evenveel plaatsvervangende leden.

§ 2. Naast de voorzitter telt de commissie volgende leden:

— een Nederlandstalige en een Franstalige vertegenwoordiger van de minister van Justitie;

— een Nederlandstalige en een Franstalige vertegenwoordiger van de minister van Financiën;

— een Nederlandstalige en een Franstalige vertegenwoordiger van de minister van Economische Zaken;

— een Nederlandstalige en een Franstalige vertegenwoordiger van de minister van Binnenlandse Zaken.

De vertegenwoordigers en hun plaatsvervangers worden op voordracht van de betrokken ministers door de Koning benoemd.

§ 3. De voorzitter en zijn plaatsvervanger worden op voordracht van de minister van Justitie bij een in de Ministerraad overlegd besluit door de Koning benoemd uit de Nederlandstalige en Franstalige magistraten en eremagistraten die overeenkomstig artikel 43quinquies van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken het bewijs van de kennis van de Nederlandse, respectievelijk Franse taal hebben geleverd.

De voorzitter oefent zijn ambt voltijds uit.

Zij mogen tijdens de duur van hun mandaat geen andere beroepsbezigheid uitoefenen.

**Tekst aangenomen
door de commissie**

Hij kan zulks ook bepalen voor kansspelen geëxploiteerd in een kansspelinrichting klasse I.

HOOFDSTUK II

De kansspelcommissie

Art. 9. — Bij het ministerie van Justitie wordt onder de benaming «kansspelcommissie» een advies-, beslissings- en controleorgaan inzake kansspelen opgericht waarvan de zetel in het administratieve arrondissement Brussel-Hoofdstad is gevestigd.

Art. 10. — § 1. De commissie bestaat uit 11 leden, onder wie een magistraat die het voorzitterschap waarneemt, en evenveel plaatsvervangende leden.

§ 2. Naast de voorzitter telt de commissie volgende leden:

— een Nederlandstalige en een Franstalige vertegenwoordiger van de minister van Justitie;

— een Nederlandstalige en een Franstalige vertegenwoordiger van de minister van Financiën;

— een Nederlandstalige en een Franstalige vertegenwoordiger van de minister van Economische Zaken;

— een Nederlandstalige en een Franstalige vertegenwoordiger van de minister van Binnenlandse Zaken;

— een Nederlandstalige en een Franstalige vertegenwoordiger van de minister van Volksgezondheid.

De vertegenwoordigers en hun plaatsvervangers worden op voordracht van de betrokken ministers door de Koning benoemd.

§ 3. De voorzitter en zijn plaatsvervanger worden op voordracht van de minister van Justitie bij een in de Ministerraad overlegd besluit door de Koning benoemd uit de Nederlandstalige en Franstalige magistraten en eremagistraten die overeenkomstig artikel 43quinquies van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken het bewijs van de kennis van de Franse, respectievelijk Nederlandse taal hebben geleverd.

De voorzitter oefent zijn ambt voltijds uit.

Hij mag tijdens de duur van zijn mandaat geen andere beroepsbezigheid uitoefenen.

**Tekst van
het regeringsamendement**

Hij kan zulks ook bepalen voor kansspelen geëxploiteerd in een kansspelinrichting klasse I.

HOOFDSTUK II

De kansspelcommissie

Art. 9. — Bij het ministerie van Justitie wordt onder de benaming «kansspelcommissie» een advies- beslissings- en controleorganisme inzake kansspelen opgericht waarvan de zetel in het administratieve arrondissement Brussel-Hoofdstad is gevestigd.

Art. 10. — § 1. De commissie bestaat uit 9 leden, onder wie een magistraat die het voorzitterschap waarneemt, en evenveel plaatsvervangende leden.

§ 2. Naast de voorzitter telt de commissie volgende leden:

— een Nederlandstalige en een Franstalige vertegenwoordiger van de minister van Justitie;

— een Nederlandstalige en een Franstalige vertegenwoordiger van de minister van Financiën;

— een Nederlandstalige en een Franstalige vertegenwoordiger van de minister van Economische Zaken;

— een Nederlandstalige en een Franstalige vertegenwoordiger van de minister van Binnenlandse Zaken.

De vertegenwoordigers en hun plaatsvervangers worden op voordracht van de betrokken ministers door de Koning benoemd.

§ 3. De voorzitter en zijn plaatsvervanger worden op voordracht van de minister van Justitie bij een in de Ministerraad overlegd besluit door de Koning benoemd uit de Nederlandstalige en Franstalige magistraten en eremagistraten die overeenkomstig artikel 43quinquies van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken het bewijs van de kennis van de Nederlandse, respectievelijk Franse taal hebben geleverd.

De voorzitter oefent zijn ambt voltijds uit.

Zij mogen tijdens de duur van hun mandaat geen andere beroepsbezigheid uitoefenen.

**Tekst aangenomen
door de commissie**

Hij kan zulks ook bepalen voor kansspelen geëxploiteerd in een kansspelinrichting klasse I.

HOOFDSTUK II

De kansspelcommissie

Art. 9. — Bij het ministerie van Justitie wordt onder de benaming «kansspelcommissie» een advies-, beslissings- en controleorgaan inzake kansspelen opgericht waarvan de zetel in het administratieve arrondissement Brussel-Hoofdstad is gevestigd.

Art. 10. — § 1. De commissie bestaat uit 11 leden, onder wie een magistraat die het voorzitterschap waarneemt, en evenveel plaatsvervangende leden.

§ 2. Naast de voorzitter telt de commissie volgende leden:

— een Nederlandstalige en een Franstalige vertegenwoordiger van de minister van Justitie;

— een Nederlandstalige en een Franstalige vertegenwoordiger van de minister van Financiën;

— een Nederlandstalige en een Franstalige vertegenwoordiger van de minister van Economische Zaken;

— een Nederlandstalige en een Franstalige vertegenwoordiger van de minister van Binnenlandse Zaken;

— een Nederlandstalige en een Franstalige vertegenwoordiger van de minister van Volksgezondheid.

De vertegenwoordigers en hun plaatsvervangers worden op voordracht van de betrokken ministers door de Koning benoemd.

§ 3. De voorzitter en zijn plaatsvervanger worden op voordracht van de minister van Justitie bij een in de Ministerraad overlegd besluit door de Koning benoemd uit de Nederlandstalige en Franstalige magistraten en eremagistraten die overeenkomstig artikel 43quinquies van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken het bewijs van de kennis van de Franse, respectievelijk Nederlandse taal hebben geleverd.

De voorzitter oefent zijn ambt voltijds uit.

Hij mag tijdens de duur van zijn mandaat geen andere beroepsbezigheid uitoefenen.

**Tekst van
het regeringsamendement**

**Tekst aangenomen
door de commissie**

§ 4. *De leden en hun plaatsvervangers worden aangewezen voor een hernieuwbare periode van 5 jaar.*

§ 5. *Met uitzondering van de voorzitter ontvangen de commissieleden en hun plaatsvervangers per vergadering reis- en verblijfkosten, alsook presentiegeld, waarvan de Koning het bedrag vaststelt.*

Art. 11. — *Om tot lid of plaatsvervangend lid van de commissie te worden benoemd en het te blijven, moet men aan de volgende voorwaarden voldoen:*

1. *Belg zijn;*
2. *de burgerlijke en politieke rechten genieten en van goed zedelijk gedrag zijn;*
3. *de volle leeftijd van 35 jaar bereikt hebben;*
4. *zijn woonplaats in België hebben;*
5. *geen functie hebben uitgeoefend of uitoefenen in een kansspelinrichting of geen rechtstreeks of onrechtstreeks belang, van welke aard ook, hebben in de exploitatie van een dergelijke inrichting of in een andere vergunningsplichtige activiteit als bedoeld in deze wet;*
6. *geen titularis zijn van een verkozen mandaat op gemeentelijk, provinciaal, regionaal of federaal vlak;*
7. *gedurende ten minste tien jaar een juridisch, administratief of academisch ambt uitoefenen.*

De voorzitter van de commissie behoudt als magistraat zijn plaats op de ranglijst. Hij blijft zijn wedde met de daaraan verbonden verhogingen en voordelen genieten. Gedurende zijn opdracht wordt hij geacht zijn ambt te hebben uitgeoefend. De bepalingen inzake inruststelling en pensioen zijn op hem van toepassing. In de vervanging van de magistraat wordt voorzien door een benoeming in overtal overeenkomstig de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek. Wanneer het een korpschef betreft, wordt in zijn vervanging voorzien door de benoeming in overtal van een magistraat uit de onmiddellijk lagere rang.

§ 4. De leden van de commissie en hun plaatsvervangers worden aangewezen voor een termijn van drie jaar, die eenmaal kan worden verlengd voor twee derde van de leden van de commissie voor een termijn van drie jaar. Ten vroegste drie jaar na het einde van hun opdracht kunnen de leden en hun plaatsvervangers zich opnieuw kandidaat stellen voor het ambt dat zij hebben uitgeoefend. Zij kunnen worden aangewezen voor een termijn van vijf jaar, die niet kan worden verlengd.

§ 5. Met uitzondering van de voorzitter ontvangen de commissieleden en hun plaatsvervangers per vergadering reis- en verblijfkosten, alsook presentiegeld, waarvan de Koning het bedrag vaststelt.

Art. 11. — Om tot lid of plaatsvervangend lid van de commissie te worden benoemd en het te blijven, moet men aan de volgende voorwaarden voldoen:

1. Belg zijn;
2. de burgerlijke en politieke rechten genieten en van goed zedelijk gedrag zijn;
3. de volle leeftijd van 35 jaar bereikt hebben;
4. zijn woonplaats in België hebben;
5. geen functie hebben uitgeoefend of uitoefenen in een kansspelinrichting of geen rechtstreeks of onrechtstreeks belang, van welke aard ook, hebben of gehad hebben in de exploitatie van een dergelijke inrichting of in een andere vergunningsplichtige activiteit als bedoeld in deze wet;
6. geen titularis zijn van een verkozen mandaat op gemeentelijk, provinciaal, regionaal of federaal vlak;
7. gedurende ten minste tien jaar een academisch, juridisch, administratief, economisch of sociaal ambt uitoefenen.

**Tekst van
het regeringsamendement**

§ 4. De leden en hun plaatsvervangers worden aangewezen voor een hernieuwbare periode van 5 jaar.

§ 5. Met uitzondering van de voorzitter ontvangen de commissieleden en hun plaatsvervangers per vergadering reis- en verblijfkosten, alsook presentiegeld, waarvan de Koning het bedrag vaststelt.

Art. 11. — Om tot lid of plaatsvervangend lid van de commissie te worden benoemd en het te blijven, moet men aan de volgende voorwaarden voldoen:

- 1. Belg zijn;*
- 2. de burgerlijke en politieke rechten genieten en van goed zedelijk gedrag zijn;*
- 3. de volle leeftijd van 35 jaar bereikt hebben;*
- 4. zijn woonplaats in België hebben;*
- 5. geen functie hebben uitgeoefend of uitoefenen in een kansspelinrichting of geen rechtstreeks of onrechtstreeks belang, van welke aard ook, hebben in de exploitatie van een dergelijke inrichting of in een andere vergunningsplichtige activiteit als bedoeld in deze wet;*
- 6. geen titularis zijn van een verkozen mandaat op gemeentelijk, provinciaal, regionaal of federaal vlak;*
- 7. gedurende ten minste tien jaar een juridisch, administratief of academisch ambt uitoefenen.*

**Tekst aangenomen
door de commissie**

De voorzitter van de commissie behoudt als magistraat zijn plaats op de ranglijst. Hij blijft zijn wedde met de daaraan verbonden verhogingen en voordelen genieten. Gedurende zijn opdracht wordt hij geacht zijn ambt te hebben uitgeoefend. De bepalingen inzake inruststelling en pensioen zijn op hem van toepassing. In de vervanging van de magistraat wordt voorzien door een benoeming in overtal overeenkomstig de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek. Wanneer het een korpschef betreft, wordt in zijn vervanging voorzien door de benoeming in overtal van een magistraat uit de onmiddellijk lagere rang.

§ 4. De leden van de commissie en hun plaatsvervangers worden aangewezen voor een termijn van drie jaar, die eenmaal kan worden verlengd voor twee derde van de leden van de commissie voor een termijn van drie jaar. Ten vroegste drie jaar na het einde van hun opdracht kunnen de leden en hun plaatsvervangers zich opnieuw kandidaat stellen voor het ambt dat zij hebben uitgeoefend. Zij kunnen worden aangewezen voor een termijn van vijf jaar, die niet kan worden verlengd.

§ 5. Met uitzondering van de voorzitter ontvangen de commissieleden en hun plaatsvervangers per vergadering reis- en verblijfkosten, alsook presentiegeld, waarvan de Koning het bedrag vaststelt.

Art. 11. — Om tot lid of plaatsvervangend lid van de commissie te worden benoemd en het te blijven, moet men aan de volgende voorwaarden voldoen:

1. Belg zijn;
2. de burgerlijke en politieke rechten genieten en van goed zedelijk gedrag zijn;
3. de volle leeftijd van 35 jaar bereikt hebben;
4. zijn woonplaats in België hebben;
5. geen functie hebben uitgeoefend of uitoefenen in een kansspelinrichting of geen rechtstreeks of onrechtstreeks belang, van welke aard ook, hebben of gehad hebben in de exploitatie van een dergelijke inrichting of in een andere vergunningsplichtige activiteit als bedoeld in deze wet;
6. geen titularis zijn van een verkozen mandaat op gemeentelijk, provinciaal, regionaal of federaal vlak;
7. gedurende ten minste tien jaar een academisch, juridisch, administratief, economisch of sociaal ambt uitoefenen.

**Tekst van
het regeringsamendement**

De leden en de plaatsvervangende leden van de commissie mogen binnen een termijn van vijf jaar na beëindiging van hun mandaat geen functie uitoefenen in een kansspelinrichting of enig rechtstreeks of onrechtstreeks belang, van welke aard ook, hebben in de exploitatie van dergelijke inrichting.

Art. 12. — Ingeval de voorzitter gedurende meer dan drie maanden afwezig is of zijn mandaat vacant wordt, wordt hij vervangen door zijn plaatsvervanger.

Bij verhindering van de voorzitter wordt hij vervangen door een lid dat de commissie onder haar leden aanwijst.

Art. 13. — De leden van de commissie mogen niet deelnemen aan een beraadslaging over zaken waarbij zij een persoonlijk en rechtstreeks belang hebben of waarbij hun bloed- of aanverwanten tot en met de vierde graad een persoonlijk en rechtstreeks belang hebben.

Art. 14. — De commissie wordt bijgestaan door een secretariaat samengesteld uit ambtenaren van het ministerie van Justitie.

De Koning bepaalt de organisatie, de samenstelling en de werking van het secretariaat.

Art. 15. — § 1. Voor de uitvoering van haar taken kan de commissie een beroep doen op deskundigen.

Zij kan een of meer van haar leden of van de personeelsleden van haar secretariaat belasten met de uitvoering van een onderzoek ter plaatse. De voorzitter, de leden van de commissie en de leden van het secretariaat die ambtenaar zijn, hebben de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings nadat zij door de Koning zijn aangewezen en de volgende eed hebben afgelegd: «Ik zweer getrouwheid aan de Koning, gehoorzaamheid aan de Grondwet en aan de wetten van het Belgische volk».

In het kader van de uitoefening van hun functie kunnen zij:

1. op elk ogenblik van de dag of nacht binnentreden in de inrichtingen, lokalen en vertrekken waar zij voor het vervullen van hun opdracht toegang moeten hebben; tot de bewoonde lokalen hebben ze evenwel enkel toegang indien zij redenen hebben te geloven aan het bestaan van een inbreuk op deze wet en haar

**Tekst aangenomen
door de commissie**

De leden en de plaatsvervangende leden van de commissie mogen gedurende een termijn van vijf jaar na beëindiging van hun mandaat geen functie uitoefenen in een kansspelinrichting of enig rechtstreeks of onrechtstreeks belang, van welke aard ook, hebben in de exploitatie van dergelijke inrichting.

Art. 12. — Ingeval de voorzitter gedurende meer dan drie maanden afwezig is of zijn mandaat vacant wordt, wordt hij vervangen door zijn plaatsvervanger.

Bij verhindering van de voorzitter wordt hij vervangen door een lid dat de commissie onder haar leden aanwijst.

Art. 13. — De leden en de plaatsvervangende leden van de commissie mogen niet deelnemen aan een beraadslaging over zaken waarbij zij een persoonlijk en rechtstreeks belang hebben of waarbij hun bloed- of aanverwanten tot en met de vierde graad een persoonlijk en rechtstreeks belang hebben.

Art. 14. — De commissie wordt bijgestaan door een secretariaat samengesteld uit ambtenaren van het ministerie van Justitie.

De Koning bepaalt de organisatie, de samenstelling en de werking van het secretariaat.

Art. 15. — § 1. Voor de uitvoering van haar taken kan de commissie een beroep doen op deskundigen.

Zij kan een of meer van haar leden of van de personeelsleden van haar secretariaat belasten met de uitvoering van een onderzoek ter plaatse. De voorzitter, de leden van de commissie en de leden van het secretariaat die ambtenaar zijn, hebben de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings nadat zij door de Koning zijn aangewezen en de volgende eed hebben afgelegd: «Ik zweer getrouwheid aan de Koning, gehoorzaamheid aan de Grondwet en aan de wetten van het Belgische volk».

In het kader van de uitoefening van hun functie kunnen zij:

1. op elk ogenblik van de dag of nacht binnentreden in de inrichtingen, lokalen en vertrekken waar zij voor het vervullen van hun opdracht toegang moeten hebben; tot de bewoonde lokalen hebben ze evenwel enkel toegang indien zij redenen hebben om te geloven dat een inbreuk op deze wet en haar uitvoerings-

**Tekst van
het regeringsamendement**

De leden en de plaatsvervangende leden van de commissie mogen binnen een termijn van vijf jaar na beëindiging van hun mandaat geen functie uitoefenen in een kansspelinrichting of enig rechtstreeks of onrechtstreeks belang, van welke aard ook, hebben in de exploitatie van dergelijke inrichting.

Art. 12. — Ingeval de voorzitter gedurende meer dan drie maanden afwezig is of zijn mandaat vacant wordt, wordt hij vervangen door zijn plaatsvervanger.

Bij verhindering van de voorzitter wordt hij vervangen door een lid dat de commissie onder haar leden aanwijst.

Art. 13. — De leden van de commissie mogen niet deelnemen aan een beraadslaging over zaken waarbij zij een persoonlijk en rechtstreeks belang hebben of waarbij hun bloed- of aanverwanten tot en met de vierde graad een persoonlijk en rechtstreeks belang hebben.

Art. 14. — De commissie wordt bijgestaan door een secretariaat samengesteld uit ambtenaren van het ministerie van Justitie.

De Koning bepaalt de organisatie, de samenstelling en de werking van het secretariaat.

Art. 15. — § 1. Voor de uitvoering van haar taken kan de commissie een beroep doen op deskundigen.

Zij kan een of meer van haar leden of van de personeelsleden van haar secretariaat belasten met de uitvoering van een onderzoek ter plaatse. De voorzitter, de leden van de commissie en de leden van het secretariaat die ambtenaar zijn, hebben de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings nadat zij door de Koning zijn aangewezen en de volgende eed hebben afgelegd: «Ik zweer getrouwheid aan de Koning, gehoorzaamheid aan de Grondwet en aan de wetten van het Belgische volk».

In het kader van de uitoefening van hun functie kunnen zij:

1. op elk ogenblik van de dag of nacht binnentreden in de inrichtingen, lokalen en vertrekken waar zij voor het vervullen van hun opdracht toegang moeten hebben; tot de bewoonde lokalen hebben ze evenwel enkel toegang indien zij redenen hebben te geloven aan het bestaan van een inbreuk op deze wet en haar

**Tekst aangenomen
door de commissie**

De leden en de plaatsvervangende leden van de commissie mogen gedurende een termijn van vijf jaar na beëindiging van hun mandaat geen functie uitoefenen in een kansspelinrichting of enig rechtstreeks of onrechtstreeks belang, van welke aard ook, hebben in de exploitatie van dergelijke inrichting.

Art. 12. — Ingeval de voorzitter gedurende meer dan drie maanden afwezig is of zijn mandaat vacant wordt, wordt hij vervangen door zijn plaatsvervanger.

Bij verhindering van de voorzitter wordt hij vervangen door een lid dat de commissie onder haar leden aanwijst.

Art. 13. — De leden en de plaatsvervangende leden van de commissie mogen niet deelnemen aan een beraadslaging over zaken waarbij zij een persoonlijk en rechtstreeks belang hebben of waarbij hun bloed- of aanverwanten tot en met de vierde graad een persoonlijk en rechtstreeks belang hebben.

Art. 14. — De commissie wordt bijgestaan door een secretariaat samengesteld uit ambtenaren van het ministerie van Justitie.

De Koning bepaalt de organisatie, de samenstelling en de werking van het secretariaat.

Art. 15. — § 1. Voor de uitvoering van haar taken kan de commissie een beroep doen op deskundigen.

Zij kan een of meer van haar leden of van de personeelsleden van haar secretariaat belasten met de uitvoering van een onderzoek ter plaatse. De voorzitter, de leden van de commissie en de leden van het secretariaat die ambtenaar zijn, hebben de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings nadat zij door de Koning zijn aangewezen en de volgende eed hebben afgelegd: «Ik zweer getrouwheid aan de Koning, gehoorzaamheid aan de Grondwet en aan de wetten van het Belgische volk».

In het kader van de uitoefening van hun functie kunnen zij:

1. op elk ogenblik van de dag of nacht binnentreden in de inrichtingen, lokalen en vertrekken waar zij voor het vervullen van hun opdracht toegang moeten hebben; tot de bewoonde lokalen hebben ze evenwel enkel toegang indien zij redenen hebben om te geloven dat een inbreuk op deze wet en haar uitvoerings-

**Tekst van
het regeringsamendement**

uitvoeringsbesluiten en mits een voorafgaande toelating van de rechter van de politierechtbank;

2. overgaan tot elk onderzoek, elke controle en elk verhoor, alsook alle dienstige vaststellingen doen en eisen dat hen alle documenten worden overhandigd die nuttig kunnen zijn in het kader van hun onderzoek;

3. zich door de exploitanten en hun personeel, alsook door de politiediensten en de administratieve overheidsdiensten alle bijkomende inlichtingen doen bezorgen die zij nuttig achten;

4. alle voorwerpen, inzonderheid documenten, stukken, boeken en kansspelen, in beslag nemen die kunnen dienen als overtuigingsstuk betreffende een inbreuk op deze wet en haar uitvoeringsbesluiten of nodig zijn om mededaders of medeplichtigen op te sporen;

5. een beroep doen op de bijstand van de gemeentepolitie, van de rijkswacht of van de gerechtelijke politie.

§ 2. De commissie doet bij de procureur des Konings aangifte van elk misdrijf waarvan zij kennis heeft.

De inbreuken worden vastgesteld door middel van processen-verbaal die bewijskracht hebben tot het tegendeel bewezen is.

De agenten en officieren van gerechtelijke politie stellen de commissie in elk geval in kennis van alle klachten en verklaringen, alsmede van alle inlichtingen en vaststellingen die verband houden met de toepassing en inachtneming van deze wet.

De procureur des Konings waakt over de wettelijkheid en de betrouwbaarheid van de overtuigingsstukken.

Art. 16. — De commissie moet ieder jaar bij de ministers van Economische Zaken, Binnenlandse Zaken, Financiën en Justitie een verslag over haar werkzaamheden indienen.

Art. 17. — Onverminderd artikel 15, § 2, zijn de leden van de commissie en het secretariaat en de deskundigen om wiens medewerking is verzocht, verplicht om de feiten, de handelingen of de inlichtingen waarvan zij uit hoofde van hun functie kennis hebben, geheim te houden.

Inbreuken op deze bepaling worden gestraft met de straffen omschreven in artikel 458 van het Strafwetboek.

**Tekst aangenomen
door de commissie**

besluiten wordt gepleegd en mits een voorafgaande toelating van de rechter van de politierechtbank;

2. overgaan tot elk onderzoek, elke controle en elk verhoor, alsook alle dienstige vaststellingen doen en eisen dat hen alle documenten worden overhandigd die nuttig kunnen zijn in het kader van hun onderzoek;

3. zich door de exploitanten en hun personeel, alsook door de politiediensten en de administratieve overheidsdiensten alle bijkomende inlichtingen doen bezorgen die zij nuttig achten;

4. alle voorwerpen, inzonderheid documenten, stukken, boeken en kansspelen, in beslag nemen die kunnen dienen als overtuigingsstuk betreffende een inbreuk op deze wet en haar uitvoeringsbesluiten of die nodig zijn om mededaders of medeplichtigen op te sporen;

5. een beroep doen op de bijstand van de gemeentepolitie, van de rijkswacht of van de gerechtelijke politie.

§ 2. De commissie doet bij de procureur des Konings aangifte van elk misdrijf waarvan zij kennis heeft.

De inbreuken worden vastgesteld door middel van processen-verbaal die bewijskracht hebben tot het tegendeel bewezen is.

De agenten en officieren van gerechtelijke politie stellen de commissie in elk geval in kennis van alle klachten en verklaringen, alsmede van alle inlichtingen en vaststellingen die verband houden met de toepassing van deze wet.

De procureur des Konings waakt voor de wettigheid van de bewijsmiddelen en de loyaliteit waarmee ze worden verzameld.

Art. 16. — De commissie moet ieder jaar bij de wetgevende kamers en bij de ministers van Economische Zaken, Binnenlandse Zaken, Financiën, Justitie en Volksgezondheid een verslag over haar werkzaamheden indienen.

Art. 17. — Onverminderd artikel 15, § 2, zijn de leden van de commissie en het secretariaat en de deskundigen om wiens medewerking is verzocht, verplicht om de feiten, de handelingen of de inlichtingen waarvan zij uit hoofde van hun functie kennis hebben, geheim te houden.

Inbreuken op deze bepaling worden gestraft met de straffen bepaald in artikel 458 van het Strafwetboek.

**Tekst van
het regeringsamendement**

uitvoeringsbesluiten en mits een voorafgaande toelating van de rechter van de politierechtbank;

2. overgaan tot elk onderzoek, elke controle en elk verhoor, alsook alle dienstige vaststellingen doen en eisen dat hen alle documenten worden overhandigd die nuttig kunnen zijn in het kader van hun onderzoek;

3. zich door de exploitanten en hun personeel, alsook door de politiediensten en de administratieve overheidsdiensten alle bijkomende inlichtingen doen bezorgen die zij nuttig achten;

4. alle voorwerpen, inzonderheid documenten, stukken, boeken en kansspelen, in beslag nemen die kunnen dienen als overtuigingsstuk betreffende een inbreuk op deze wet en haar uitvoeringsbesluiten of nodig zijn om mededaders of medeplichtigen op te sporen;

5. een beroep doen op de bijstand van de gemeentepolitie, van de rijkswacht of van de gerechtelijke politie.

§ 2. De commissie doet bij de procureur des Konings aangifte van elk misdrijf waarvan zij kennis heeft.

De inbreuken worden vastgesteld door middel van processen-verbaal die bewijskracht hebben tot het tegendeel bewezen is.

De agenten en officieren van gerechtelijke politie stellen de commissie in elk geval in kennis van alle klachten en verklaringen, alsmede van alle inlichtingen en vaststellingen die verband houden met de toepassing en inachtneming van deze wet.

De procureur des Konings waakt over de wettelijkheid en de betrouwbaarheid van de overtuigingsstukken.

Art. 16. — De commissie moet ieder jaar bij de ministers van Economische Zaken, Binnenlandse Zaken, Financiën en Justitie een verslag over haar werkzaamheden indienen.

Art. 17. — Onverminderd artikel 15, § 2, zijn de leden van de commissie en het secretariaat en de deskundigen om wiens medewerking is verzocht, verplicht om de feiten, de handelingen of de inlichtingen waarvan zij uit hoofde van hun functie kennis hebben, geheim te houden.

Inbreuken op deze bepaling worden gestraft met de straffen omschreven in artikel 458 van het Strafwetboek.

**Tekst aangenomen
door de commissie**

besluiten wordt gepleegd en mits een voorafgaande toelating van de rechter van de politierechtbank;

2. overgaan tot elk onderzoek, elke controle en elk verhoor, alsook alle dienstige vaststellingen doen en eisen dat hen alle documenten worden overhandigd die nuttig kunnen zijn in het kader van hun onderzoek;

3. zich door de exploitanten en hun personeel, alsook door de politiediensten en de administratieve overheidsdiensten alle bijkomende inlichtingen doen bezorgen die zij nuttig achten;

4. alle voorwerpen, inzonderheid documenten, stukken, boeken en kansspelen, in beslag nemen die kunnen dienen als overtuigingsstuk betreffende een inbreuk op deze wet en haar uitvoeringsbesluiten of die nodig zijn om mededaders of medeplichtigen op te sporen;

5. een beroep doen op de bijstand van de gemeentepolitie, van de rijkswacht of van de gerechtelijke politie.

§ 2. De commissie doet bij de procureur des Konings aangifte van elk misdrijf waarvan zij kennis heeft.

De inbreuken worden vastgesteld door middel van processen-verbaal die bewijskracht hebben tot het tegendeel bewezen is.

De agenten en officieren van gerechtelijke politie stellen de commissie in elk geval in kennis van alle klachten en verklaringen, alsmede van alle inlichtingen en vaststellingen die verband houden met de toepassing van deze wet.

De procureur des Konings waakt voor de wettigheid van de bewijsmiddelen en de loyaliteit waarmee ze worden verzameld.

Art. 16. — De commissie moet ieder jaar bij de wetgevende kamers en bij de ministers van Economische Zaken, Binnenlandse Zaken, Financiën, Justitie en Volksgezondheid een verslag over haar werkzaamheden indienen.

Art. 17. — Onverminderd artikel 15, § 2, zijn de leden van de commissie en het secretariaat en de deskundigen om wiens medewerking is verzocht, verplicht om de feiten, de handelingen of de inlichtingen waarvan zij uit hoofde van hun functie kennis hebben, geheim te houden.

Inbreuken op deze bepaling worden gestraft met de straffen bepaald in artikel 458 van het Strafwetboek.

**Tekst van
het regeringsamendement**

Art. 17bis. — Artikel 327 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 wordt aangevuld met een § 6, luidend als volgt:

« § 6. De commissie moet de minister van Financiën onverwijld ervan in kennis stellen dat zij bij een organisme dat zij controleert, concrete elementen heeft vastgesteld die vermoedelijk wijzen op het bestaan of op de voorbereiding van een mechanisme, gericht op fiscale fraude »;

Art. 18. — De oprichtings-, personeels- en werkingskosten van de commissie en haar secretariaat komen volledig ten laste van de houders van de vergunningen klasse A, B, C en E.

De Koning bepaalt de wijze waarop voornoemde kosten aan deze laatsten worden gefactureerd.

De Koning legt aan de wetgevende kamers, zodra zij verenigd zijn of bij de opening van hun volgende zitting, een ontwerp van wet voor dat gericht is op de bekrachtiging van het besluit uitgevaardigd ter uitvoering van het vorige lid.

Art. 19. — De commissie brengt op eigen initiatief of op verzoek van de betrokken ministers advies uit omtrent wetgevende of regelgevende initiatieven betreffende materies bedoeld in deze wet.

De commissie controleert de toepassing en naleving van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten.

De commissie verleent de vergunningen van de klassen A, B, C, D en E.

De commissie is de controle- en toezichhoudende overheid bedoeld in de artikelen 21 en 22 van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld.

Art. 20. — De commissie kan:

1. bij gemotiveerde beslissing en op de hierna omschreven wijze een exploitatievergunning of een andere vergunning uitreiken aan diegene die dergelijke vergunning aanvraagt;

2. bij gemotiveerde beslissing en op de wijze die de Koning bepaalt, de waarschuwingen uitspreken, de vergunning voor een bepaalde tijd schorsen of intrekken en een voorlopig of definitief verbod van exploitatie van een of meer kansspelen opleggen ingeval de bepalingen van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten niet worden nageleefd.

**Tekst aangenomen
door de commissie**

Art. 17bis. — Artikel 327 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 wordt aangevuld met een § 6, luidende:

« § 6. De kansspelcommissie moet de minister van Financiën er onverwijld van in kennis stellen dat zij bij een orgaan dat zij controleert, concrete elementen heeft vastgesteld die vermoedelijk wijzen op het bestaan of op de voorbereiding van een mechanisme, gericht op fiscale fraude; »

Art. 18. — De oprichtings-, personeels- en werkingskosten van de commissie en haar secretariaat komen volledig ten laste van de houders van de vergunningen klasse A, B, C en E.

De Koning bepaalt de wijze waarop voornoemde kosten aan deze laatsten worden gefactureerd.

De Koning legt aan de wetgevende kamers een ontwerp van wet voor dat gericht is op de bekrachtiging van het besluit uitgevaardigd ter uitvoering van het vorige lid.

Art. 19. — De commissie brengt op eigen initiatief of op verzoek van de betrokken ministers advies uit omtrent wetgevende of regelgevende initiatieven betreffende materies bedoeld in deze wet.

De commissie controleert de toepassing en naleving van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten.

De commissie verleent de vergunningen van de klassen A, B, C, D en E.

De commissie is de controle- en toezichhoudende overheid bedoeld in de artikelen 21 en 22 van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld.

De commissie ontvangt klachten op de door de Koning bepaalde wijze.

Art. 20. — De commissie kan:

1. bij gemotiveerde beslissing en op de hierna omschreven wijze een exploitatievergunning of een andere vergunning uitreiken aan degene die dergelijke vergunning aanvraagt;

2. bij gemotiveerde beslissing en op de wijze die de Koning bepaalt, de waarschuwingen uitspreken, de vergunning voor een bepaalde tijd schorsen of intrekken en een voorlopig of definitief verbod van exploitatie van een of meer kansspelen opleggen ingeval de bepalingen van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten niet worden nageleefd.

**Tekst van
het regeringsamendement**

Art. 17bis. — Artikel 327 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 wordt aangevuld met een § 6, luidend als volgt:

« § 6. De commissie moet de minister van Financiën onverwijld ervan in kennis stellen dat zij bij een organisme dat zij controleert, concrete elementen heeft vastgesteld die vermoedelijk wijzen op het bestaan of op de voorbereiding van een mechanisme, gericht op fiscale fraude »;

Art. 18. — De oprichtings-, personeels- en werkingskosten van de commissie en haar secretariaat komen volledig ten laste van de houders van de vergunningen klasse A, B, C en E.

De Koning bepaalt de wijze waarop voornoemde kosten aan deze laatsten worden gefactureerd.

De Koning legt aan de wetgevende kamers, zodra zij verenigd zijn of bij de opening van hun volgende zitting, een ontwerp van wet voor dat gericht is op de bekrachtiging van het besluit uitgevaardigd ter uitvoering van het vorige lid.

Art. 19. — De commissie brengt op eigen initiatief of op verzoek van de betrokken ministers advies uit omtrent wetgevende of regelgevende initiatieven betreffende materies bedoeld in deze wet.

De commissie controleert de toepassing en naleving van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten.

De commissie verleent de vergunningen van de klassen A, B, C, D en E.

De commissie is de controle- en toezichhoudende overheid bedoeld in de artikelen 21 en 22 van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld.

Art. 20. — De commissie kan:

1. bij gemotiveerde beslissing en op de hierna omschreven wijze een exploitatievergunning of een andere vergunning uitreiken aan diegene die dergelijke vergunning aanvraagt;

2. bij gemotiveerde beslissing en op de wijze die de Koning bepaalt, de waarschuwingen uitspreken, de vergunning voor een bepaalde tijd schorsen of intrekken en een voorlopig of definitief verbod van exploitatie van een of meer kansspelen opleggen ingeval de bepalingen van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten niet worden nageleefd.

**Tekst aangenomen
door de commissie**

Art. 17bis. — Artikel 327 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 wordt aangevuld met een § 6, luidende:

« § 6. De kansspelcommissie moet de minister van Financiën er onverwijld van in kennis stellen dat zij bij een orgaan dat zij controleert, concrete elementen heeft vastgesteld die vermoedelijk wijzen op het bestaan of op de voorbereiding van een mechanisme, gericht op fiscale fraude; »

Art. 18. — De oprichtings-, personeels- en werkingskosten van de commissie en haar secretariaat komen volledig ten laste van de houders van de vergunningen klasse A, B, C en E.

De Koning bepaalt de wijze waarop voornoemde kosten aan deze laatsten worden gefactureerd.

De Koning legt aan de wetgevende kamers een ontwerp van wet voor dat gericht is op de bekrachtiging van het besluit uitgevaardigd ter uitvoering van het vorige lid.

Art. 19. — De commissie brengt op eigen initiatief of op verzoek van de betrokken ministers advies uit omtrent wetgevende of regelgevende initiatieven betreffende materies bedoeld in deze wet.

De commissie controleert de toepassing en naleving van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten.

De commissie verleent de vergunningen van de klassen A, B, C, D en E.

De commissie is de controle- en toezichhoudende overheid bedoeld in de artikelen 21 en 22 van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld.

De commissie ontvangt klachten op de door de Koning bepaalde wijze.

Art. 20. — De commissie kan:

1. bij gemotiveerde beslissing en op de hierna omschreven wijze een exploitatievergunning of een andere vergunning uitreiken aan degene die dergelijke vergunning aanvraagt;

2. bij gemotiveerde beslissing en op de wijze die de Koning bepaalt, de waarschuwingen uitspreken, de vergunning voor een bepaalde tijd schorsen of intrekken en een voorlopig of definitief verbod van exploitatie van een of meer kansspelen opleggen ingeval de bepalingen van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten niet worden nageleefd.

**Tekst van
het regeringsamendement**

Betrokkene, die kan worden bijgestaan door zijn raadsman, moet vooraf door de commissie worden gehoord.

Art. 21. — Binnen een maand na haar instelling, stelt de commissie haar intern reglement op, dat ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de minister van Economische Zaken, Binnenlandse Zaken, Financiën en Justitie.

De commissie beraadslaagt slechts dan op geldige wijze, wanneer ten minste de meerderheid van haar leden aanwezig is. Zij beslist bij volstreekte meerderheid. Bij staking van de stemmen is de stem van de voorzitter of bij zijn afwezigheid, van zijn plaatsvervanger doorslaggevend.

De plaatsvervangende leden nemen slechts deel aan de beraadslaging als ze een gewoon lid vervangen.

Art. 22. — De Koning bepaalt de modaliteiten betreffende de organisatie en de werking van de commissie.

Art. 23. — De commissie ontmoet ten minste eenmaal per jaar de vertegenwoordigers van de exploitanten in een overlegcomité, waarvan de samenstelling en de werking door de Koning worden vastgesteld.

HOOFDSTUK III

Vergunningen

Art. 24. — Er bestaan vijf soorten vergunningen:

1. de vergunning klasse A laat voor hernieuwbare periodes van 15 jaar, onder de door haar bepaalde voorwaarden, de exploitatie toe van een kansspelinrichting klasse I of casino;

2. de vergunning klasse B laat voor hernieuwbare periodes van 5 jaar, onder de door haar bepaalde voorwaarden, de exploitatie toe van een kansspelinrichting klasse II of speelautomatenhal;

3. de vergunning klasse C laat voor hernieuwbare periodes van 5 jaar, onder de door haar bepaalde voorwaarden, de exploitatie toe van een kansspelinrichting klasse III of drankgelegheid;

4. de vergunning klasse D laat voor hernieuwbare periodes van 5 jaar, onder de door haar bepaalde voorwaarden, de houder ervan toe een beroepsactiviteit, van welke aard ook, uit te oefenen in een kansspelinrichting klasse I of II;

**Tekst aangenomen
door de commissie**

De betrokkene, die kan worden bijgestaan door zijn raadsman, moet vooraf door de commissie worden gehoord.

Art. 21. — Binnen een maand na haar oprichting, stelt de commissie haar intern reglement op, dat ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de ministers van Economische Zaken, Binnenlandse Zaken, Financiën, Justitie en Volksgezondheid.

De commissie beraadslaagt slechts dan op geldige wijze, wanneer ten minste de meerderheid van haar leden aanwezig is. Zij beslist bij volstreekte meerderheid. Bij staking van de stemmen is de stem van de voorzitter of, bij zijn afwezigheid, van zijn plaatsvervanger doorslaggevend.

De plaatsvervangende leden nemen slechts deel aan de beraadslaging als ze een gewoon lid vervangen.

Art. 22. — De Koning bepaalt de modaliteiten betreffende de organisatie en de werking van de commissie.

Art. 23. — De commissie ontmoet ten minste eenmaal per jaar de vertegenwoordigers van de exploitanten in een overlegcomité, waarvan de samenstelling en de werking door de Koning worden vastgesteld.

HOOFDSTUK III

Vergunningen

Art. 24. — Er bestaan vijf soorten vergunningen:

1. de vergunning klasse A staat voor hernieuwbare periodes van vijftien jaar, onder de door haar bepaalde voorwaarden, de exploitatie toe van een kansspelinrichting klasse I of casino;

2. de vergunning klasse B staat voor hernieuwbare periodes van negen jaar, onder de door haar bepaalde voorwaarden, de exploitatie toe van een kansspelinrichting klasse II of speelautomatenhal;

3. de vergunning klasse C staat voor hernieuwbare periodes van vijf jaar, onder de door haar bepaalde voorwaarden, de exploitatie toe van een kansspelinrichting klasse III of drankgelegheid;

4. de vergunning klasse D staat voor hernieuwbare periodes van vijf jaar, onder de door haar bepaalde voorwaarden, de houder ervan toe een beroepsactiviteit, van welke aard ook, uit te oefenen in een kansspelinrichting klasse I of II;

**Tekst van
het regeringsamendement**

Betrokkene, die kan worden bijgestaan door zijn raadsman, moet vooraf door de commissie worden gehoord.

Art. 21. — Binnen een maand na haar instelling, stelt de commissie haar intern reglement op, dat ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de minister van Economische Zaken, Binnenlandse Zaken, Financiën en Justitie.

De commissie beraadslaagt slechts dan op geldige wijze, wanneer ten minste de meerderheid van haar leden aanwezig is. Zij beslist bij volstreekte meerderheid. Bij staking van de stemmen is de stem van de voorzitter of bij zijn afwezigheid, van zijn plaatsvervanger doorslaggevend.

De plaatsvervangende leden nemen slechts deel aan de beraadslaging als ze een gewoon lid vervangen.

Art. 22. — De Koning bepaalt de modaliteiten betreffende de organisatie en de werking van de commissie.

Art. 23. — De commissie ontmoet ten minste eenmaal per jaar de vertegenwoordigers van de exploitanten in een overlegcomité, waarvan de samenstelling en de werking door de Koning worden vastgesteld.

HOOFDSTUK III

Vergunningen

Art. 24. — Er bestaan vijf soorten vergunningen:

1. de vergunning klasse A laat voor hernieuwbare periodes van 15 jaar, onder de door haar bepaalde voorwaarden, de exploitatie toe van een kansspelinrichting klasse I of casino;

2. de vergunning klasse B laat voor hernieuwbare periodes van 5 jaar, onder de door haar bepaalde voorwaarden, de exploitatie toe van een kansspelinrichting klasse II of speelautomatenhal;

3. de vergunning klasse C laat voor hernieuwbare periodes van 5 jaar, onder de door haar bepaalde voorwaarden, de exploitatie toe van een kansspelinrichting klasse III of drankgelegheid;

4. de vergunning klasse D laat voor hernieuwbare periodes van 5 jaar, onder de door haar bepaalde voorwaarden, de houder ervan toe een beroepsactiviteit, van welke aard ook, uit te oefenen in een kansspelinrichting klasse I of II;

**Tekst aangenomen
door de commissie**

De betrokkene, die kan worden bijgestaan door zijn raadsman, moet vooraf door de commissie worden gehoord.

Art. 21. — Binnen een maand na haar oprichting, stelt de commissie haar intern reglement op, dat ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de ministers van Economische Zaken, Binnenlandse Zaken, Financiën, Justitie en Volksgezondheid.

De commissie beraadslaagt slechts dan op geldige wijze, wanneer ten minste de meerderheid van haar leden aanwezig is. Zij beslist bij volstreekte meerderheid. Bij staking van de stemmen is de stem van de voorzitter of, bij zijn afwezigheid, van zijn plaatsvervanger doorslaggevend.

De plaatsvervangende leden nemen slechts deel aan de beraadslaging als ze een gewoon lid vervangen.

Art. 22. — De Koning bepaalt de modaliteiten betreffende de organisatie en de werking van de commissie.

Art. 23. — De commissie ontmoet ten minste eenmaal per jaar de vertegenwoordigers van de exploitanten in een overlegcomité, waarvan de samenstelling en de werking door de Koning worden vastgesteld.

HOOFDSTUK III

Vergunningen

Art. 24. — Er bestaan vijf soorten vergunningen:

1. de vergunning klasse A staat voor hernieuwbare periodes van vijftien jaar, onder de door haar bepaalde voorwaarden, de exploitatie toe van een kansspelinrichting klasse I of casino;

2. de vergunning klasse B staat voor hernieuwbare periodes van negen jaar, onder de door haar bepaalde voorwaarden, de exploitatie toe van een kansspelinrichting klasse II of speelautomatenhal;

3. de vergunning klasse C staat voor hernieuwbare periodes van vijf jaar, onder de door haar bepaalde voorwaarden, de exploitatie toe van een kansspelinrichting klasse III of drankgelegheid;

4. de vergunning klasse D staat voor hernieuwbare periodes van vijf jaar, onder de door haar bepaalde voorwaarden, de houder ervan toe een beroepsactiviteit, van welke aard ook, uit te oefenen in een kansspelinrichting klasse I of II;

**Tekst van
het regeringsamendement**

5. de vergunning klasse E laat voor hernieuwbare periodes van 10 jaar, onder de door haar bepaalde voorwaarden, de verkoop, de verhuur, de leasing, de levering, de terbeschikkingstelling, de invoer, de uitvoer en de productie van kansspelen, de diensten inzake onderhoud, herstelling en uitrusting van kansspelen.

Art. 25. — De toegekende vergunningen kunnen niet worden overgedragen.

Art. 26. — Het is een zelfde natuurlijke of rechtspersoon verboden de vergunningen klasse A, B, C en D enerzijds en de vergunning klasse E anderzijds rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of door bemiddeling van een natuurlijke of rechtspersoon te cumuleren.

Niemand kan houder zijn van meer dan 3 vergunningen klasse A of van meer dan 10 vergunningen klasse B.

De houders van een vergunning klasse A, B of C kunnen kansspelen, bestemd en gebruikt voor de exploitatie van een kansspelinrichting klasse I, II en III en die als dusdanig werden of worden afgeschreven, overdragen om niet of onder bezwarende titel, mits voorafgaandelijk de kansspelcommissie hierover te hebben ingelicht.

HOOFDSTUK IV

Kansspelinrichtingen

AFDELING I

Kansspelinrichtingen klasse I of casino's

Art. 27. — Kansspelinrichtingen klasse I of casino's zijn inrichtingen waarin de door de Koning toegestane kansspelen worden geëxploiteerd en socio-culturele activiteiten zoals voorstellingen, tentoonstellingen, congressen en horeca-activiteiten worden georganiseerd.

Art. 28. — Het totaal aantal toegestane kansspelinrichtingen klasse I is beperkt tot 9.

**Tekst aangenomen
door de commissie**

5. de vergunning klasse E staat voor hernieuwbare periodes van tien jaar, onder de door haar bepaalde voorwaarden, de verkoop, de verhuur, de leasing, de levering, de terbeschikkingstelling, de invoer, de uitvoer en de productie van kansspelen, de diensten inzake onderhoud, herstelling en uitrusting van kansspelen.

Zij staat bovendien, voor een hernieuwbare periode van tien jaar, de exploitatie van kansspelen toe in de kansspelinrichtingen klasse III.

Art. 25. — De toegekende vergunningen kunnen niet worden overgedragen.

Art. 26. — Het is een zelfde natuurlijke of rechtspersoon verboden de vergunningen klasse A, B en D enerzijds en de vergunning klasse E anderzijds rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of door bemiddeling van een natuurlijke of rechtspersoon te cumuleren.

De houders van een vergunning klasse A, B of C kunnen kansspelen, bestemd en gebruikt voor de exploitatie van een kansspelinrichting klasse I, II en III en die als dusdanig werden of worden afgeschreven, overdragen om niet of onder bezwarende titel, mits voorafgaandelijke inlichting en toestemming van de kansspelcommissie.

HOOFDSTUK IV

Kansspelinrichtingen

AFDELING I

Kansspelinrichtingen klasse I of casino's

Art. 27. — Kansspelinrichtingen klasse I of casino's zijn inrichtingen waarin de door de Koning toegestane al dan niet automatische kansspelen worden geëxploiteerd en socio-culturele activiteiten zoals voorstellingen, tentoonstellingen, congressen en horeca-activiteiten worden georganiseerd.

Art. 28. — Het totaal aantal toegestane kansspelinrichtingen klasse I is beperkt tot 9.

**Tekst van
het regeringsamendement**

5. de vergunning klasse E laat voor hernieuwbare periodes van 10 jaar, onder de door haar bepaalde voorwaarden, de verkoop, de verhuur, de leasing, de levering, de terbeschikkingstelling, de invoer, de uitvoer en de productie van kansspelen, de diensten inzake onderhoud, herstelling en uitrusting van kansspelen.

Art. 25. — De toegekende vergunningen kunnen niet worden overgedragen.

Art. 26. — Het is een zelfde natuurlijke of rechtspersoon verboden de vergunningen klasse A, B, C en D enerzijds en de vergunning klasse E anderzijds rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of door bemiddeling van een natuurlijke of rechtspersoon te cumuleren.

Niemand kan houder zijn van meer dan 3 vergunningen klasse A of van meer dan 10 vergunningen klasse B.

De houders van een vergunning klasse A, B of C kunnen kansspelen, bestemd en gebruikt voor de exploitatie van een kansspelinrichting klasse I, II en III en die als dusdanig werden of worden afgeschreven, overdragen om niet of onder bezwarende titel, mits voorafgaandelijk de kansspelcommissie hierover te hebben ingelicht.

HOOFDSTUK IV

Kansspelinrichtingen

AFDELING I

Kansspelinrichtingen klasse I of casino's

Art. 27. — Kansspelinrichtingen klasse I of casino's zijn inrichtingen waarin de door de Koning toegestane kansspelen worden geëxploiteerd en socio-culturele activiteiten zoals voorstellingen, tentoonstellingen, congressen en horeca-activiteiten worden georganiseerd.

Art. 28. — Het totaal aantal toegestane kansspelinrichtingen klasse I is beperkt tot 9.

**Tekst aangenomen
door de commissie**

5. de vergunning klasse E staat voor hernieuwbare periodes van tien jaar, onder de door haar bepaalde voorwaarden, de verkoop, de verhuur, de leasing, de levering, de terbeschikkingstelling, de invoer, de uitvoer en de productie van kansspelen, de diensten inzake onderhoud, herstelling en uitrusting van kansspelen.

Zij staat bovendien, voor een hernieuwbare periode van tien jaar, de exploitatie van kansspelen toe in de kansspelinrichtingen klasse III.

Art. 25. — De toegekende vergunningen kunnen niet worden overgedragen.

Art. 26. — Het is een zelfde natuurlijke of rechtspersoon verboden de vergunningen klasse A, B en D enerzijds en de vergunning klasse E anderzijds rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of door bemiddeling van een natuurlijke of rechtspersoon te cumuleren.

De houders van een vergunning klasse A, B of C kunnen kansspelen, bestemd en gebruikt voor de exploitatie van een kansspelinrichting klasse I, II en III en die als dusdanig werden of worden afgeschreven, overdragen om niet of onder bezwarende titel, mits voorafgaandelijke inlichting en toestemming van de kansspelcommissie.

HOOFDSTUK IV

Kansspelinrichtingen

AFDELING I

Kansspelinrichtingen klasse I of casino's

Art. 27. — Kansspelinrichtingen klasse I of casino's zijn inrichtingen waarin de door de Koning toegestane al dan niet automatische kansspelen worden geëxploiteerd en socio-culturele activiteiten zoals voorstellingen, tentoonstellingen, congressen en horeca-activiteiten worden georganiseerd.

Art. 28. — Het totaal aantal toegestane kansspelinrichtingen klasse I is beperkt tot 9.

**Tekst van
het regeringsamendement**

Een kansspelinrichting klasse I kan slechts worden geëxploiteerd op het grondgebied van de gemeenten Blankenberge, Chaudfontaine, Dinant, Knokke-Heist, Middelkerke, Namen, Oostende, Spa en een van de 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Na advies van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, duidt de Koning, bij een in de Ministerraad overlegd besluit, op basis van de vestigings- en infrastructuurmogelijkheden, evenals van het sociaal impact van de vestiging van een kansspelinrichting klasse I, de gemeente aan binnen de gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die zich daarvoor kandidaat hebben gesteld en dit bij een ter post aangetekend schrijven, gericht aan de minister van Justitie, binnen de drie maanden na de inwerkingtreding van deze wet.

Per gemeente kan slechts één kansspelinrichting klasse I worden geëxploiteerd. Daartoe zal elke gemeente een concessieovereenkomst afsluiten met een kandidaat-exploitant.

De Koning kan bij een in de Ministerraad overlegd besluit de voorwaarden bepalen waaraan de concessieovereenkomst dient te voldoen.

Art. 29. — De commissie moet nagaan of de aanvrager voldoet aan de in deze wet gestelde voorwaarden.

De commissie kan beslissen vooraf de aanvrager te horen, waarbij deze laatste door zijn raadsman kan worden bijgestaan.

De aanvrager, die kan worden bijgestaan door zijn raadsman, moet op verzoek vooraf door de commissie worden gehoord.

Art. 30. — Om een vergunning klasse A te kunnen verkrijgen moet de aanvrager:

1. indien het gaat om een natuurlijk persoon, onderdaan zijn van een lidstaat van de Europese Unie; indien het gaat om een rechtspersoon, die geen vereniging zonder winstoogmerk mag zijn, deze hoedanigheid naar Belgisch recht of naar het recht van een lidstaat van de Europese Unie bezitten;

2. indien het gaat om een natuurlijk persoon, volledig zijn burgerlijke en politieke rechten genieten

**Tekst aangenomen
door de commissie**

Een kansspelinrichting klasse I kan slechts worden geëxploiteerd op het grondgebied van de gemeenten Blankenberge, Chaudfontaine, Dinant, Knokke-Heist, Middelkerke, Namen, Oostende, Spa en een van de 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Na advies van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, duidt de Koning, bij een in de Ministerraad overlegd besluit, op basis van de vestigings- en infrastructuurmogelijkheden, alsook van de sociale impact van de vestiging van een kansspelinrichting klasse I, de gemeente aan tussen de gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die zich daarvoor kandidaat hebben gesteld en dit bij een ter post aange tekend schrijven, gericht aan de minister van Justitie, binnen drie maanden na de inwerkingtreding van deze wet.

Per gemeente kan slechts één kansspelinrichting klasse I worden geëxploiteerd. Daartoe zal elke gemeente een concessieovereenkomst afsluiten met een kandidaat-exploitant.

De Koning kan bij een in de Ministerraad overlegd besluit de voorwaarden bepalen waaraan de concessieovereenkomst dient te voldoen.

Bij sluiting van een kansspelinrichting klasse I, kan de Koning, op advies van de commissie, bij een in Ministerraad overlegd besluit de toestemming verlenen om de exploitatie van een kansspelinrichting klasse I te verplaatsen naar een andere gemeente van hetzelfde gewest.

Art. 29. — De commissie moet nagaan of de aanvrager voldoet aan de in deze wet gestelde voorwaarden.

De commissie kan beslissen vooraf de aanvrager te horen, waarbij deze laatste door zijn raadsman kan worden bijgestaan.

De aanvrager, die kan worden bijgestaan door zijn raadsman, moet op verzoek vooraf door de commissie worden gehoord.

Art. 30. — Om een vergunning klasse A te kunnen verkrijgen moet de aanvrager:

1. indien het gaat om een natuurlijk persoon, onderdaan zijn van een Lid-Staat van de Europese Unie; indien het gaat om een rechtspersoon, die geen vereniging zonder winstoogmerk mag zijn, deze hoedanigheid naar Belgisch recht of naar het recht van een Lid-Staat van de Europese Unie bezitten;

2. indien het gaat om een natuurlijk persoon, volledig zijn burgerlijke en politieke rechten genieten

**Tekst van
het regeringsamendement**

Een kansspelinrichting klasse I kan slechts worden geëxploiteerd op het grondgebied van de gemeenten Blankenberge, Chaudfontaine, Dinant, Knokke-Heist, Middelkerke, Namen, Oostende, Spa en een van de 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Na advies van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, duidt de Koning, bij een in de Ministerraad overlegd besluit, op basis van de vestigings- en infrastructuurmogelijkheden, evenals van het sociaal impact van de vestiging van een kansspelinrichting klasse I, de gemeente aan binnen de gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die zich daarvoor kandidaat hebben gesteld en dit bij een ter post aangetekend schrijven, gericht aan de minister van Justitie, binnen de drie maanden na de inwerkingtreding van deze wet.

Per gemeente kan slechts één kansspelinrichting klasse I worden geëxploiteerd. Daartoe zal elke gemeente een concessieovereenkomst afsluiten met een kandidaat-exploitant.

De Koning kan bij een in de Ministerraad overlegd besluit de voorwaarden bepalen waaraan de concessieovereenkomst dient te voldoen.

Art. 29. — De commissie moet nagaan of de aanvrager voldoet aan de in deze wet gestelde voorwaarden.

De commissie kan beslissen vooraf de aanvrager te horen, waarbij deze laatste door zijn raadsman kan worden bijgestaan.

De aanvrager, die kan worden bijgestaan door zijn raadsman, moet op verzoek vooraf door de commissie worden gehoord.

Art. 30. — Om een vergunning klasse A te kunnen verkrijgen moet de aanvrager:

1. indien het gaat om een natuurlijk persoon, onderdaan zijn van een lidstaat van de Europese Unie; indien het gaat om een rechtspersoon, die geen vereniging zonder winstoogmerk mag zijn, deze hoedanigheid naar Belgisch recht of naar het recht van een lidstaat van de Europese Unie bezitten;

2. indien het gaat om een natuurlijk persoon, volledig zijn burgerlijke en politieke rechten genieten

**Tekst aangenomen
door de commissie**

Een kansspelinrichting klasse I kan slechts worden geëxploiteerd op het grondgebied van de gemeenten Blankenberge, Chaudfontaine, Dinant, Knokke-Heist, Middelkerke, Namen, Oostende, Spa en een van de 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Na advies van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, duidt de Koning, bij een in de Ministerraad overlegd besluit, op basis van de vestigings- en infrastructuurmogelijkheden, alsook van de sociale impact van de vestiging van een kansspelinrichting klasse I, de gemeente aan tussen de gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die zich daarvoor kandidaat hebben gesteld en dit bij een ter post aange-tekend schrijven, gericht aan de minister van Justitie, binnen drie maanden na de inwerkingtreding van deze wet.

Per gemeente kan slechts één kansspelinrichting klasse I worden geëxploiteerd. Daartoe zal elke gemeente een concessieovereenkomst afsluiten met een kandidaat-exploitant.

De Koning kan bij een in de Ministerraad overlegd besluit de voorwaarden bepalen waaraan de concessieovereenkomst dient te voldoen.

Bij sluiting van een kansspelinrichting klasse I, kan de Koning, op advies van de commissie, bij een in Ministerraad overlegd besluit de toestemming verlenen om de exploitatie van een kansspelinrichting klasse I te verplaatsen naar een andere gemeente van hetzelfde gewest.

Art. 29. — De commissie moet nagaan of de aanvrager voldoet aan de in deze wet gestelde voorwaarden.

De commissie kan beslissen vooraf de aanvrager te horen, waarbij deze laatste door zijn raadsman kan worden bijgestaan.

De aanvrager, die kan worden bijgestaan door zijn raadsman, moet op verzoek vooraf door de commissie worden gehoord.

Art. 30. — Om een vergunning klasse A te kunnen verkrijgen moet de aanvrager:

1. indien het gaat om een natuurlijk persoon, onderdaan zijn van een Lid-Staat van de Europese Unie; indien het gaat om een rechtspersoon, die geen vereniging zonder winstoogmerk mag zijn, deze hoedanigheid naar Belgisch recht of naar het recht van een Lid-Staat van de Europese Unie bezitten;

2. indien het gaat om een natuurlijk persoon, volledig zijn burgerlijke en politieke rechten genieten

**Tekst van
het regeringsamendement**

**Tekst aangenomen
door de commissie**

en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie; indien het gaat om een rechtspersoon, moeten de bestuurders en zaakvoerders volledig hun burgerlijke en politieke rechten genieten en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie;

3. een concessieovereenkomst overleggen, die met de gemeentelijke overheid van de gemeente waar de kansspelinrichting klasse I zou worden gevestigd, gesloten is onder de voorwaarde dat de vergunning klasse A wordt verkregen;

4. het bewijs leveren van zijn kredietwaardigheid en financiële draagkracht en de kansspelcommissie te allen tijde nauwgezet alle inlichtingen verstrekken die haar de mogelijkheid bieden de transparantie van de exploitatie en de identiteit van de aandeelhouders, alsook de latere wijzigingen daaromtrent te controleren.

Art. 31. — Om houder van een vergunning klasse A te kunnen blijven, moet de aanvrager:

1. indien het gaat om een natuurlijk persoon die rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of door middel van een rechtspersoon deelneemt aan de exploitatie van een kansspelinrichting klasse I, te allen tijde op ondubbelzinnige wijze door de kansspelcommissie kunnen worden geïdentificeerd en bij die commissie gekend zijn;

2. de commissie de mogelijkheid bieden om alle andere natuurlijke personen die op enigerlei wijze rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of door middel van een rechtspersoon deelnemen aan de exploitatie van een kansspelinrichting klasse I, te allen tijde op ondubbelzinnige wijze te identificeren en de identiteit van die personen te kennen;

3. aan de commissie alle inlichtingen verstrekken die haar te allen tijde de mogelijkheid bieden de transparantie van de exploitatie en de identiteit van de aandeelhouders, alsook de latere wijzigingen daaromtrent te controleren.

4. ten laatste één maand na het toekennen van de vergunning klasse A het bewijs leveren te zijn ingeschreven in het handelsregister van het arrondissement waar de kansspelinrichting klasse I wordt uitgebaat, alsook het bewijs te leveren dat hij op zijn minst een bedrijfszetel in hetzelfde arrondissement heeft;

5. de ruimte waar de kansspelen worden geëxploiteerd, op zodanige wijze volledig en strikt scheiden van de ruimten in het casino die een andere bestem-

en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie; indien het gaat om een rechtspersoon, moeten de bestuurders en zaakvoerders volledig hun burgerlijke en politieke rechten genieten en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie;

3. een concessieovereenkomst voorleggen, die met de gemeentelijke overheid van de gemeente waar de kansspelinrichting klasse I zou worden gevestigd, gesloten is onder de voorwaarde dat de vergunning klasse A wordt verkregen;

4. het bewijs leveren van zijn kredietwaardigheid en financiële draagkracht en de kansspelcommissie te allen tijde nauwgezet alle inlichtingen verstrekken die haar de mogelijkheid bieden de transparantie van de exploitatie en de identiteit van de aandeelhouders, alsook de latere wijzigingen daaromtrent te controleren.

Art. 31. — Om houder van een vergunning klasse A te kunnen blijven, moet de aanvrager:

1. indien het gaat om een natuurlijk persoon die op enigerlei wijze, rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of door middel van een rechtspersoon deelneemt aan de exploitatie van een kansspelinrichting klasse I, te allen tijde op ondubbelzinnige wijze door de kansspelcommissie kunnen worden geïdentificeerd en bij die commissie gekend zijn;

2. de commissie de mogelijkheid bieden om alle andere natuurlijke personen die op enigerlei wijze rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of door middel van een rechtspersoon deelnemen aan de exploitatie van een kansspelinrichting klasse I, te allen tijde op ondubbelzinnige wijze te identificeren en de identiteit van die personen te kennen;

3. aan de commissie alle inlichtingen verstrekken die haar te allen tijde de mogelijkheid bieden de transparantie van de exploitatie en de identiteit van de aandeelhouders, alsook de latere wijzigingen daaromtrent te controleren.

4. ten laatste één maand na het toekennen van de vergunning klasse A het bewijs leveren dat hij is ingeschreven in het handelsregister van het arrondissement waar de kansspelinrichting klasse I wordt uitgebaat, alsook het bewijs leveren dat hij op zijn minst een bedrijfszetel in hetzelfde arrondissement heeft;

5. de ruimte waar de kansspelen worden geëxploiteerd, op zodanige wijze volledig en strikt scheiden van de ruimten in het casino die een andere bestem-

**Tekst van
het regeringsamendement**

**Tekst aangenomen
door de commissie**

en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie; indien het gaat om een rechtspersoon, moeten de bestuurders en zaakvoerders volledig hun burgerlijke en politieke rechten genieten en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie;

3. een concessieovereenkomst overleggen, die met de gemeentelijke overheid van de gemeente waar de kansspelinrichting klasse I zou worden gevestigd, gesloten is onder de voorwaarde dat de vergunning klasse A wordt verkregen;

4. het bewijs leveren van zijn kredietwaardigheid en financiële draagkracht en de kansspelcommissie te allen tijde nauwgezet alle inlichtingen verstrekken die haar de mogelijkheid bieden de transparantie van de exploitatie en de identiteit van de aandeelhouders, alsook de latere wijzigingen daaromtrent te controleren.

Art. 31. — Om houder van een vergunning klasse A te kunnen blijven, moet de aanvrager:

1. indien het gaat om een natuurlijk persoon die rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of door middel van een rechtspersoon deelneemt aan de exploitatie van een kansspelinrichting klasse I, te allen tijde op ondubbelzinnige wijze door de kansspelcommissie kunnen worden geïdentificeerd en bij die commissie gekend zijn;

2. de commissie de mogelijkheid bieden om alle andere natuurlijke personen die op enigerlei wijze rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of door middel van een rechtspersoon deelnemen aan de exploitatie van een kansspelinrichting klasse I, te allen tijde op ondubbelzinnige wijze te identificeren en de identiteit van die personen te kennen;

3. aan de commissie alle inlichtingen verstrekken die haar te allen tijde de mogelijkheid bieden de transparantie van de exploitatie en de identiteit van de aandeelhouders, alsook de latere wijzigingen daaromtrent te controleren.

4. ten laatste één maand na het toekennen van de vergunning klasse A het bewijs leveren te zijn ingeschreven in het handelsregister van het arrondissement waar de kansspelinrichting klasse I wordt uitgebaat, alsook het bewijs te leveren dat hij op zijn minst een bedrijfszetel in hetzelfde arrondissement heeft;

5. de ruimte waar de kansspelen worden geëxploiteerd, op zodanige wijze volledig en strikt scheiden van de ruimten in het casino die een andere bestem-

en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie; indien het gaat om een rechtspersoon, moeten de bestuurders en zaakvoerders volledig hun burgerlijke en politieke rechten genieten en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie;

3. een concessieovereenkomst voorleggen, die met de gemeentelijke overheid van de gemeente waar de kansspelinrichting klasse I zou worden gevestigd, gesloten is onder de voorwaarde dat de vergunning klasse A wordt verkregen;

4. het bewijs leveren van zijn kredietwaardigheid en financiële draagkracht en de kansspelcommissie te allen tijde nauwgezet alle inlichtingen verstrekken die haar de mogelijkheid bieden de transparantie van de exploitatie en de identiteit van de aandeelhouders, alsook de latere wijzigingen daaromtrent te controleren.

Art. 31. — Om houder van een vergunning klasse A te kunnen blijven, moet de aanvrager:

1. indien het gaat om een natuurlijk persoon die op enigerlei wijze, rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of door middel van een rechtspersoon deelneemt aan de exploitatie van een kansspelinrichting klasse I, te allen tijde op ondubbelzinnige wijze door de kansspelcommissie kunnen worden geïdentificeerd en bij die commissie gekend zijn;

2. de commissie de mogelijkheid bieden om alle andere natuurlijke personen die op enigerlei wijze rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of door middel van een rechtspersoon deelnemen aan de exploitatie van een kansspelinrichting klasse I, te allen tijde op ondubbelzinnige wijze te identificeren en de identiteit van die personen te kennen;

3. aan de commissie alle inlichtingen verstrekken die haar te allen tijde de mogelijkheid bieden de transparantie van de exploitatie en de identiteit van de aandeelhouders, alsook de latere wijzigingen daaromtrent te controleren.

4. ten laatste één maand na het toekennen van de vergunning klasse A het bewijs leveren dat hij is ingeschreven in het handelsregister van het arrondissement waar de kansspelinrichting klasse I wordt uitgebaat, alsook het bewijs leveren dat hij op zijn minst een bedrijfszetel in hetzelfde arrondissement heeft;

5. de ruimte waar de kansspelen worden geëxploiteerd, op zodanige wijze volledig en strikt scheiden van de ruimten in het casino die een andere bestem-

**Tekst van
het regeringsamendement**

ming hebben, alsook van de voor het publiek toegankelijke ruimten buiten het casino, dat de kansspelen van buiten de speelzaal niet kunnen worden gezien; het is de exploitant evenwel toegestaan in de speelzaal een bar of een restaurant uit te baten of zulks aan een derde toe te vertrouwen.

Art. 32. — De Koning bepaalt :

- 1. de vorm van de vergunning klasse A;*
- 2. de wijze waarop de aanvragen van een vergunning moeten worden ingediend en onderzocht;*
- 3. de wijze waarop kansspelinrichtingen klasse I moeten werken en worden beheerd, met dien verstande dat zowel met betrekking tot de spelverrichtingen als tot de andere activiteiten die de kansspelinrichting uitoefent, een afzonderlijke boekhouding moet worden gevoerd;*
- 4. de werkingsregels van de kansspelen;*
- 5. de regels van toezicht op en controle van de kansspelen, inzonderheid door middel van een passend informaticasysteem.*

AFDELING II

*Kansspelinrichtingen klasse II
of speelautomatenhallen*

Art. 33. — De kansspelinrichtingen klasse II of speelautomatenhallen zijn inrichtingen waar de door de Koning toegestane kansspelen worden geëxploiteerd.

Er worden ten hoogste 200 kansspelinrichtingen klasse II toegestaan.

Art. 34. — De kansspelcommissie moet nagaan of de aanvrager voldoet aan de in deze wet gestelde voorwaarden.

De commissie kan beslissen vooraf de aanvrager te horen, waarbij deze laatste door zijn raadsman kan worden bijgestaan.

**Tekst aangenomen
door de commissie**

ming hebben, alsook van de voor het publiek toegankelijke ruimten buiten het casino, dat de kansspelen van buiten de speelzaal niet kunnen worden gezien; het is de exploitant evenwel toegestaan in de speelzaal een bar of een restaurant uit te baten of zulks aan een derde die een vergunning klasse D heeft, toe te vertrouwen.

Art. 32. — De Koning bepaalt :

1. de vorm van de vergunning klasse A;
2. de wijze waarop de aanvragen van een vergunning moeten worden ingediend en onderzocht;
3. de wijze waarop kansspelinrichtingen klasse I moeten werken en worden beheerd, met dien verstande dat zowel met betrekking tot de spelverrichtingen als tot de andere activiteiten die de kansspelinrichting uitoefent, een afzonderlijke boekhouding moet worden gevoerd;
4. de werkingsregels van de kansspelen;
5. de regels van toezicht op en controle van de kansspelen, inzonderheid door middel van een passend informaticasysteem.

AFDELING II

**Kansspelinrichtingen klasse II
of speelautomatenhallen**

Art. 33. — De kansspelinrichtingen klasse II of speelautomatenhallen zijn inrichtingen waar de door de Koning toegestane kansspelen worden geëxploiteerd.

Er worden ten hoogste 200 kansspelinrichtingen klasse II toegestaan.

Er wordt een convenant afgesloten tussen de gemeente van vestiging en de uitbater van de kansspelinrichting klasse II. Dit convenant bepaalt waar automaten mogen worden opgesteld, wie toegang krijgt tot welk gedeelte van de automatenhal en wie het gemeentelijk toezicht waarneemt.

Art. 34. — De kansspelcommissie moet nagaan of de aanvrager voldoet aan de in deze wet vastgestelde voorwaarden.

De commissie kan beslissen vooraf de aanvrager te horen, waarbij deze laatste door zijn raadsman kan worden bijgestaan.

**Tekst van
het regeringsamendement**

ming hebben, alsook van de voor het publiek toegankelijke ruimten buiten het casino, dat de kansspelen van buiten de speelzaal niet kunnen worden gezien; het is de exploitant evenwel toegestaan in de speelzaal een bar of een restaurant uit te baten of zulks aan een derde toe te vertrouwen.

Art. 32. — De Koning bepaalt :

- 1. de vorm van de vergunning klasse A;*
- 2. de wijze waarop de aanvragen van een vergunning moeten worden ingediend en onderzocht;*
- 3. de wijze waarop kansspelinrichtingen klasse I moeten werken en worden beheerd, met dien verstande dat zowel met betrekking tot de spelverrichtingen als tot de andere activiteiten die de kansspelinrichting uitoefent, een afzonderlijke boekhouding moet worden gevoerd;*
- 4. de werkingsregels van de kansspelen;*
- 5. de regels van toezicht op en controle van de kansspelen, inzonderheid door middel van een passend informaticasysteem.*

AFDELING II

*Kansspelinrichtingen klasse II
of speelautomatenhallen*

Art. 33. — De kansspelinrichtingen klasse II of speelautomatenhallen zijn inrichtingen waar de door de Koning toegestane kansspelen worden geëxploiteerd.

Er worden ten hoogste 200 kansspelinrichtingen klasse II toegestaan.

Art. 34. — De kansspelcommissie moet nagaan of de aanvrager voldoet aan de in deze wet gestelde voorwaarden.

De commissie kan beslissen vooraf de aanvrager te horen, waarbij deze laatste door zijn raadsman kan worden bijgestaan.

**Tekst aangenomen
door de commissie**

ming hebben, alsook van de voor het publiek toegankelijke ruimten buiten het casino, dat de kansspelen van buiten de speelzaal niet kunnen worden gezien; het is de exploitant evenwel toegestaan in de speelzaal een bar of een restaurant uit te baten of zulks aan een derde die een vergunning klasse D heeft, toe te vertrouwen.

Art. 32. — De Koning bepaalt :

1. de vorm van de vergunning klasse A;
2. de wijze waarop de aanvragen van een vergunning moeten worden ingediend en onderzocht;
3. de wijze waarop kansspelinrichtingen klasse I moeten werken en worden beheerd, met dien verstande dat zowel met betrekking tot de spelverrichtingen als tot de andere activiteiten die de kansspelinrichting uitoefent, een afzonderlijke boekhouding moet worden gevoerd;
4. de werkingsregels van de kansspelen;
5. de regels van toezicht op en controle van de kansspelen, inzonderheid door middel van een passend informaticasysteem.

AFDELING II

**Kansspelinrichtingen klasse II
of speelautomatenhallen**

Art. 33. — De kansspelinrichtingen klasse II of speelautomatenhallen zijn inrichtingen waar de door de Koning toegestane kansspelen worden geëxploiteerd.

Er worden ten hoogste 200 kansspelinrichtingen klasse II toegestaan.

Er wordt een convenant afgesloten tussen de gemeente van vestiging en de uitbater van de kansspelinrichting klasse II. Dit convenant bepaalt waar automaten mogen worden opgesteld, wie toegang krijgt tot welk gedeelte van de automatenhal en wie het gemeentelijk toezicht waarneemt.

Art. 34. — De kansspelcommissie moet nagaan of de aanvrager voldoet aan de in deze wet vastgestelde voorwaarden.

De commissie kan beslissen vooraf de aanvrager te horen, waarbij deze laatste door zijn raadsman kan worden bijgestaan.

**Tekst van
het regeringsamendement**

De aanvrager, die kan worden bijgestaan door zijn raadsman, moet op verzoek vooraf door de commissie worden gehoord.

Art. 35. — Om een vergunning klasse B te kunnen verkrijgen moet de aanvrager:

1. indien het gaat om een natuurlijk persoon, onderdaan zijn van een lidstaat van de Europese Unie; indien het gaat om een rechtspersoon, de vorm van een handelsvennootschap aannemen en deze hoedanigheid naar Belgisch recht of naar het recht van een lidstaat van de Europese Unie bezitten;

2. indien het gaat om een natuurlijk persoon, volledig zijn burgerlijke en politieke rechten genieten en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie; indien het gaat om een rechtspersoon, moeten de bestuurders en zaakvoerders volledig hun burgerlijke en politieke rechten genieten en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie;

3. het bewijs leveren van zijn kredietwaardigheid en financiële draagkracht en de kansspelcommissie alle inlichtingen verstrekken die haar te allen tijde de mogelijkheid bieden de transparantie van de exploitatie en de identiteit van de aandeelhouders, alsook de latere wijzigingen daaromtrent te controleren.

4. ervoor zorgen dat de kansspelinrichting klasse II niet gevestigd wordt in de nabijheid van onderwijsinstellingen, ziekenhuizen, plaatsen die vooral door jongeren worden bezocht, plaatsen waar erediensten worden gehouden en gevangenis.

Art. 36. — Om houder van een vergunning klasse B te kunnen blijven, moet de aanvrager:

1. indien het gaat om een natuurlijk persoon die op enigerlei wijze, rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of door middel van een rechtspersoon deelneemt aan de exploitatie of zorgt voor de huisvesting van een kansspelinrichting klasse II, te allen tijde op ondubbelzinnige wijze door de kansspelcommissie kunnen worden geïdentificeerd en bij die commissie gekend zijn;

2. de commissie de mogelijkheid bieden om alle andere natuurlijke personen die op enigerlei wijze rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of door middel van een rechtspersoon deelnemen aan de exploitatie of zorgen voor de huisvesting van een kansspelinrichting klasse II, te allen tijde op ondubbelzinnige wijze te identificeren en de identiteit van die personen te kennen;

**Tekst aangenomen
door de commissie**

De aanvrager, die kan worden bijgestaan door zijn raadsman, moet op verzoek vooraf door de commissie worden gehoord.

Art. 35. — Om een vergunning klasse B te kunnen verkrijgen moet de aanvrager:

1. indien het gaat om een natuurlijk persoon, onderdaan zijn van een Lid-Staat van de Europese Unie; indien het gaat om een rechtspersoon, deze hoedanigheid naar Belgisch recht of naar het recht van een Lid-Staat van de Europese Unie bezitten;

2. indien het gaat om een natuurlijk persoon, volledig zijn burgerlijke en politieke rechten genieten en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie; indien het gaat om een rechtspersoon, moeten de bestuurders en zaakvoerders volledig hun burgerlijke en politieke rechten genieten en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie;

3. het bewijs leveren van zijn kredietwaardigheid en financiële draagkracht en de kansspelcommissie alle inlichtingen verstrekken die haar te allen tijde de mogelijkheid bieden de transparantie van de exploitatie en de identiteit van de aandeelhouders, alsook de latere wijzigingen daaromtrent te controleren.

4. ervoor zorgen dat de kansspelinrichting klasse II niet gevestigd wordt in de nabijheid van onderwijsinstellingen, ziekenhuizen, plaatsen die vooral door jongeren worden bezocht, plaatsen waar erediensten worden gehouden en gevangenis.

Art. 36. — Om houder van een vergunning klasse B te kunnen blijven, moet de aanvrager:

1. indien het gaat om een natuurlijk persoon die op enigerlei wijze, rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of door middel van een rechtspersoon deelneemt aan de exploitatie of zorgt voor de huisvesting van een kansspelinrichting klasse II, te allen tijde op ondubbelzinnige wijze door de kansspelcommissie kunnen worden geïdentificeerd en bij die commissie gekend zijn;

2. de commissie de mogelijkheid bieden om alle andere natuurlijke personen die op enigerlei wijze rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of door middel van een rechtspersoon deelnemen aan de exploitatie of zorgen voor de huisvesting van een kansspelinrichting klasse II, te allen tijde op ondubbelzinnige wijze te identificeren en de identiteit van die personen te kennen;

**Tekst van
het regeringsamendement**

De aanvrager, die kan worden bijgestaan door zijn raadsman, moet op verzoek vooraf door de commissie worden gehoord.

Art. 35. — Om een vergunning klasse B te kunnen verkrijgen moet de aanvrager:

1. indien het gaat om een natuurlijk persoon, onderdaan zijn van een lidstaat van de Europese Unie; indien het gaat om een rechtspersoon, de vorm van een handelsvennootschap aannemen en deze hoedanigheid naar Belgisch recht of naar het recht van een lidstaat van de Europese Unie bezitten;

2. indien het gaat om een natuurlijk persoon, volledig zijn burgerlijke en politieke rechten genieten en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie; indien het gaat om een rechtspersoon, moeten de bestuurders en zaakvoerders volledig hun burgerlijke en politieke rechten genieten en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie;

3. het bewijs leveren van zijn kredietwaardigheid en financiële draagkracht en de kansspelcommissie alle inlichtingen verstrekken die haar te allen tijde de mogelijkheid bieden de transparantie van de exploitatie en de identiteit van de aandeelhouders, alsook de latere wijzigingen daaromtrent te controleren.

4. ervoor zorgen dat de kansspelinrichting klasse II niet gevestigd wordt in de nabijheid van onderwijsinstellingen, ziekenhuizen, plaatsen die vooral door jongeren worden bezocht, plaatsen waar erediensten worden gehouden en gevangenis.

Art. 36. — Om houder van een vergunning klasse B te kunnen blijven, moet de aanvrager:

1. indien het gaat om een natuurlijk persoon die op enigerlei wijze, rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of door middel van een rechtspersoon deelneemt aan de exploitatie of zorgt voor de huisvesting van een kansspelinrichting klasse II, te allen tijde op ondubbelzinnige wijze door de kansspelcommissie kunnen worden geïdentificeerd en bij die commissie gekend zijn;

2. de commissie de mogelijkheid bieden om alle andere natuurlijke personen die op enigerlei wijze rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of door middel van een rechtspersoon deelnemen aan de exploitatie of zorgen voor de huisvesting van een kansspelinrichting klasse II, te allen tijde op ondubbelzinnige wijze te identificeren en de identiteit van die personen te kennen;

**Tekst aangenomen
door de commissie**

De aanvrager, die kan worden bijgestaan door zijn raadsman, moet op verzoek vooraf door de commissie worden gehoord.

Art. 35. — Om een vergunning klasse B te kunnen verkrijgen moet de aanvrager:

1. indien het gaat om een natuurlijk persoon, onderdaan zijn van een Lid-Staat van de Europese Unie; indien het gaat om een rechtspersoon, deze hoedanigheid naar Belgisch recht of naar het recht van een Lid-Staat van de Europese Unie bezitten;

2. indien het gaat om een natuurlijk persoon, volledig zijn burgerlijke en politieke rechten genieten en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie; indien het gaat om een rechtspersoon, moeten de bestuurders en zaakvoerders volledig hun burgerlijke en politieke rechten genieten en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie;

3. het bewijs leveren van zijn kredietwaardigheid en financiële draagkracht en de kansspelcommissie alle inlichtingen verstrekken die haar te allen tijde de mogelijkheid bieden de transparantie van de exploitatie en de identiteit van de aandeelhouders, alsook de latere wijzigingen daaromtrent te controleren.

4. ervoor zorgen dat de kansspelinrichting klasse II niet gevestigd wordt in de nabijheid van onderwijsinstellingen, ziekenhuizen, plaatsen die vooral door jongeren worden bezocht, plaatsen waar erediensten worden gehouden en gevangenis.

Art. 36. — Om houder van een vergunning klasse B te kunnen blijven, moet de aanvrager:

1. indien het gaat om een natuurlijk persoon die op enigerlei wijze, rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of door middel van een rechtspersoon deelneemt aan de exploitatie of zorgt voor de huisvesting van een kansspelinrichting klasse II, te allen tijde op ondubbelzinnige wijze door de kansspelcommissie kunnen worden geïdentificeerd en bij die commissie gekend zijn;

2. de commissie de mogelijkheid bieden om alle andere natuurlijke personen die op enigerlei wijze rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of door middel van een rechtspersoon deelnemen aan de exploitatie of zorgen voor de huisvesting van een kansspelinrichting klasse II, te allen tijde op ondubbelzinnige wijze te identificeren en de identiteit van die personen te kennen;

**Tekst van
het regeringsamendement**

3. aan de commissie alle inlichtingen verstrekken die haar te allen tijde de mogelijkheid bieden de transparantie van de exploitatie en de identiteit van de aandeelhouders, alsook de latere wijzigingen daaromtrent te controleren.

4. ten laatste één maand na het toekennen van de vergunning klasse B het bewijs leveren te zijn ingeschreven in het handelsregister van het arrondissement waar de kansspelinrichting klasse II wordt uitgebaat, alsook het bewijs te leveren dat hij op zijn minst een bedrijfszetel in hetzelfde arrondissement heeft;

5. de ruimte waar de kansspelen worden geëxploiteerd, op zodanige wijze volledig en strikt scheiden van de ruimten in de spelinrichting klasse II die een andere bestemming hebben, alsook van de voor het publiek toegankelijke ruimten buiten de spelinrichting, dat de kansspelen van buiten de speelzaal niet kunnen worden gezien; de exploitant mag in de speelzaal geen bar of restaurant uitbaten, noch zulks aan een derde toevertrouwen.

Art. 37. — De Koning bepaalt :

1. de vorm van de vergunning klasse B;
2. de wijze waarop de aanvragen van een vergunning moeten worden ingediend en onderzocht;
3. de wijze waarop kansspelinrichtingen klasse II moeten werken en worden beheerd, met dien verstande dat zowel met betrekking tot de spelverrichtingen als tot de andere activiteiten die de kansspelinrichting uitoefent, een afzonderlijke boekhouding moet worden gevoerd;
4. de werkingsregels van de kansspelen;
5. de regels van toezicht op en controle van de kansspelen, inzonderheid door middel van een passend informaticasysteem.

AFDELING III

**Kansspelinrichtingen klasse III
of drankgelegenheden**

Art. 38. — Kansspelinrichtingen klasse III of drankgelegenheden zijn inrichtingen waar drank, ongeacht de aard ervan, wordt verkocht voor gebruik ter plaatse en waarin maximaal drie kansspelen worden geëxploiteerd.

**Tekst aangenomen
door de commissie**

3. aan de commissie alle inlichtingen verstrekken die haar te allen tijde de mogelijkheid bieden de transparantie van de exploitatie en de identiteit van de aandeelhouders, alsook de latere wijzigingen daaromtrent te controleren.

4. ten laatste één maand na het toekennen van de vergunning klasse B het bewijs leveren dat hij is ingeschreven in het handelsregister van het arrondissement waar de kansspelinrichting klasse II wordt uitgebaat, alsook het bewijs leveren dat hij op zijn minst een bedrijfszetel in hetzelfde arrondissement heeft;

5. de ruimte waar de kansspelen worden geëxploiteerd, op zodanige wijze volledig en strikt scheiden van de ruimten in de spelinrichting klasse II die een andere bestemming hebben, alsook van de voor het publiek toegankelijke ruimten buiten de spelinrichting, dat de kansspelen van buiten de speelzaal niet kunnen worden gezien; de exploitant mag in de speelzaal geen bar of restaurant uitbaten, noch zulks aan een derde toevertrouwen.

Art. 37. — De Koning bepaalt :

1. de vorm van de vergunning klasse B;
2. de wijze waarop de aanvragen van een vergunning moeten worden ingediend en onderzocht;
3. de wijze waarop kansspelinrichtingen klasse II moeten werken en worden beheerd, met dien verstande dat zowel met betrekking tot de spelverrichtingen als tot de andere activiteiten die de kansspelinrichting uitoefent, een afzonderlijke boekhouding moet worden gevoerd;
4. de werkingsregels van de kansspelen;
5. de regels van toezicht op en controle van de kansspelen, inzonderheid door middel van een passend informaticasysteem.

AFDELING III

**Kansspelinrichtingen klasse III
of drankgelegenheden**

Art. 38. — Kansspelinrichtingen klasse III of drankgelegenheden zijn inrichtingen waar drank, ongeacht de aard ervan, wordt verkocht voor gebruik ter plaatse en waarin maximaal twee kansspelen worden geëxploiteerd.

**Tekst van
het regeringsamendement**

3. aan de commissie alle inlichtingen verstrekken die haar te allen tijde de mogelijkheid bieden de transparantie van de exploitatie en de identiteit van de aandeelhouders, alsook de latere wijzigingen daaromtrent te controleren.

4. ten laatste één maand na het toekennen van de vergunning klasse B het bewijs leveren te zijn ingeschreven in het handelsregister van het arrondissement waar de kansspelinrichting klasse II wordt uitgebaat, alsook het bewijs te leveren dat hij op zijn minst een bedrijfszetel in hetzelfde arrondissement heeft;

5. de ruimte waar de kansspelen worden geëxploiteerd, op zodanige wijze volledig en strikt scheiden van de ruimten in de spelinrichting klasse II die een andere bestemming hebben, alsook van de voor het publiek toegankelijke ruimten buiten de spelinrichting, dat de kansspelen van buiten de speelzaal niet kunnen worden gezien; de exploitant mag in de speelzaal geen bar of restaurant uitbaten, noch zulks aan een derde toevertrouwen.

Art. 37. — De Koning bepaalt :

1. de vorm van de vergunning klasse B;
2. de wijze waarop de aanvragen van een vergunning moeten worden ingediend en onderzocht;
3. de wijze waarop kansspelinrichtingen klasse II moeten werken en worden beheerd, met dien verstande dat zowel met betrekking tot de spelverrichtingen als tot de andere activiteiten die de kansspelinrichting uitoefent, een afzonderlijke boekhouding moet worden gevoerd;
4. de werkingsregels van de kansspelen;
5. de regels van toezicht op en controle van de kansspelen, inzonderheid door middel van een passend informaticasysteem.

AFDELING III

**Kansspelinrichtingen klasse III
of drankgelegenheden**

Art. 38. — Kansspelinrichtingen klasse III of drankgelegenheden zijn inrichtingen waar drank, ongeacht de aard ervan, wordt verkocht voor gebruik ter plaatse en waarin maximaal drie kansspelen worden geëxploiteerd.

**Tekst aangenomen
door de commissie**

3. aan de commissie alle inlichtingen verstrekken die haar te allen tijde de mogelijkheid bieden de transparantie van de exploitatie en de identiteit van de aandeelhouders, alsook de latere wijzigingen daaromtrent te controleren.

4. ten laatste één maand na het toekennen van de vergunning klasse B het bewijs leveren dat hij is ingeschreven in het handelsregister van het arrondissement waar de kansspelinrichting klasse II wordt uitgebaat, alsook het bewijs leveren dat hij op zijn minst een bedrijfszetel in hetzelfde arrondissement heeft;

5. de ruimte waar de kansspelen worden geëxploiteerd, op zodanige wijze volledig en strikt scheiden van de ruimten in de spelinrichting klasse II die een andere bestemming hebben, alsook van de voor het publiek toegankelijke ruimten buiten de spelinrichting, dat de kansspelen van buiten de speelzaal niet kunnen worden gezien; de exploitant mag in de speelzaal geen bar of restaurant uitbaten, noch zulks aan een derde toevertrouwen.

Art. 37. — De Koning bepaalt :

1. de vorm van de vergunning klasse B;
2. de wijze waarop de aanvragen van een vergunning moeten worden ingediend en onderzocht;
3. de wijze waarop kansspelinrichtingen klasse II moeten werken en worden beheerd, met dien verstande dat zowel met betrekking tot de spelverrichtingen als tot de andere activiteiten die de kansspelinrichting uitoefent, een afzonderlijke boekhouding moet worden gevoerd;
4. de werkingsregels van de kansspelen;
5. de regels van toezicht op en controle van de kansspelen, inzonderheid door middel van een passend informaticasysteem.

AFDELING III

**Kansspelinrichtingen klasse III
of drankgelegenheden**

Art. 38. — Kansspelinrichtingen klasse III of drankgelegenheden zijn inrichtingen waar drank, ongeacht de aard ervan, wordt verkocht voor gebruik ter plaatse en waarin maximaal twee kansspelen worden geëxploiteerd.

**Tekst van
het regeringsamendement**

Art. 39. — De kansspelcommissie moet nagaan of de aanvrager voldoet aan de in deze wet gestelde voorwaarden.

De commissie kan beslissen vooraf de aanvrager te horen, waarbij deze laatste door zijn raadsman kan worden bijgestaan.

De aanvrager, die kan worden bijgestaan door zijn raadsman, moet op verzoek vooraf door de commissie worden gehoord.

Art. 40. — Om een vergunning klasse C te kunnen verkrijgen moet de aanvrager die een natuurlijk persoon is, volledig zijn burgerlijke en politieke rechten genieten en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie. Indien het gaat om een rechtspersoon, moeten de bestuurders en zaakvoerders volledig hun burgerlijke en politieke rechten genieten en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie.

Art. 41. — Om houder van een vergunning klasse C te blijven, moet de aanvrager ten laatste een maand te rekenen van de toekenning van de vergunning klasse C het bewijs ervan leveren dat hij is ingeschreven in het handelsregister van het arrondissement waar de kansspelinrichting klasse III wordt geëxploiteerd.

Art. 42. — De Koning bepaalt :

- 1. de vorm van de vergunning klasse C;*
- 2. de wijze waarop de aanvragen van een vergunning moeten worden ingediend en onderzocht;*
- 3. de wijze waarop kansspelinrichtingen klasse III moeten werken en worden beheerd, met dien verstande dat zowel met betrekking tot de spelverrichtingen als tot de andere activiteiten die de kansspelinrichting uitoefent, een afzonderlijke boekhouding moet worden gevoerd;*
- 4. de werkingsregels van de kansspelen;*
- 5. de regels van toezicht op en controle van de kansspelen, inzonderheid door middel van een passend informaticasysteem.*

AFDELING IV

Personeel

Art. 43. — Elke persoon die gedurende de opningsuren van de speelzaal binnen een kansspelinrichting klasse I of II enige beroepsactiviteit, van

**Tekst aangenomen
door de commissie**

Art. 39. — De kansspelcommissie moet nagaan of de aanvrager voldoet aan de in deze wet vastgestelde voorwaarden.

De commissie kan beslissen vooraf de aanvrager te horen, waarbij deze laatste door zijn raadsman kan worden bijgestaan.

De aanvrager, die kan worden bijgestaan door zijn raadsman, moet op verzoek vooraf door de commissie worden gehoord.

Art. 40. — Om een vergunning klasse C te kunnen verkrijgen moet de aanvrager die een natuurlijk persoon is, volledig zijn burgerlijke en politieke rechten genieten en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie. Indien het gaat om een rechtspersoon, moeten de bestuurders en zaakvoerders volledig hun burgerlijke en politieke rechten genieten en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie.

Art. 41. — Om houder van een vergunning klasse C te blijven, moet de aanvrager ten laatste een maand te rekenen van de toekenning van de vergunning klasse C het bewijs ervan leveren dat hij is ingeschreven in het handelsregister van het arrondissement waar de kansspelinrichting klasse III wordt geëxploiteerd.

Art. 42. — De Koning bepaalt :

- 1. de vorm van de vergunning klasse C;*
- 2. de wijze waarop de aanvragen van een vergunning moeten worden ingediend en onderzocht;*
- 3. de wijze waarop kansspelinrichtingen klasse III moeten werken en worden beheerd, met dien verstande dat zowel met betrekking tot de spelverrichtingen als tot de andere activiteiten die de kansspelinrichting uitoefent, een afzonderlijke boekhouding moet worden gevoerd;*
- 4. de werkingsregels van de kansspelen;*
- 5. de regels van toezicht op en controle van de kansspelen, inzonderheid door middel van een passend informaticasysteem.*

AFDELING IV

Personeel

Art. 43. — Elke persoon die gedurende de opningsuren van de speelzaal binnen een kansspelinrichting klasse I of II enige beroepsactiviteit, van

**Tekst van
het regeringsamendement**

Art. 39. — De kansspelcommissie moet nagaan of de aanvrager voldoet aan de in deze wet gestelde voorwaarden.

De commissie kan beslissen vooraf de aanvrager te horen, waarbij deze laatste door zijn raadsman kan worden bijgestaan.

De aanvrager, die kan worden bijgestaan door zijn raadsman, moet op verzoek vooraf door de commissie worden gehoord.

Art. 40. — Om een vergunning klasse C te kunnen verkrijgen moet de aanvrager die een natuurlijk persoon is, volledig zijn burgerlijke en politieke rechten genieten en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie. Indien het gaat om een rechtspersoon, moeten de bestuurders en zaakvoerders volledig hun burgerlijke en politieke rechten genieten en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie.

Art. 41. — Om houder van een vergunning klasse C te blijven, moet de aanvrager ten laatste een maand te rekenen van de toekenning van de vergunning klasse C het bewijs ervan leveren dat hij is ingeschreven in het handelsregister van het arrondissement waar de kansspelinrichting klasse III wordt geëxploiteerd.

Art. 42. — De Koning bepaalt :

- 1. de vorm van de vergunning klasse C;*
- 2. de wijze waarop de aanvragen van een vergunning moeten worden ingediend en onderzocht;*
- 3. de wijze waarop kansspelinrichtingen klasse III moeten werken en worden beheerd, met dien verstande dat zowel met betrekking tot de spelverrichtingen als tot de andere activiteiten die de kansspelinrichting uitoefent, een afzonderlijke boekhouding moet worden gevoerd;*
- 4. de werkingsregels van de kansspelen;*
- 5. de regels van toezicht op en controle van de kansspelen, inzonderheid door middel van een passend informaticasysteem.*

AFDELING IV

Personeel

Art. 43. — Elke persoon die gedurende de opningsuren van de speelzaal binnen een kansspelinrichting klasse I of II enige beroepsactiviteit, van

**Tekst aangenomen
door de commissie**

Art. 39. — De kansspelcommissie moet nagaan of de aanvrager voldoet aan de in deze wet vastgestelde voorwaarden.

De commissie kan beslissen vooraf de aanvrager te horen, waarbij deze laatste door zijn raadsman kan worden bijgestaan.

De aanvrager, die kan worden bijgestaan door zijn raadsman, moet op verzoek vooraf door de commissie worden gehoord.

Art. 40. — Om een vergunning klasse C te kunnen verkrijgen moet de aanvrager die een natuurlijk persoon is, volledig zijn burgerlijke en politieke rechten genieten en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie. Indien het gaat om een rechtspersoon, moeten de bestuurders en zaakvoerders volledig hun burgerlijke en politieke rechten genieten en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie.

Art. 41. — Om houder van een vergunning klasse C te blijven, moet de aanvrager ten laatste een maand te rekenen van de toekenning van de vergunning klasse C het bewijs ervan leveren dat hij is ingeschreven in het handelsregister van het arrondissement waar de kansspelinrichting klasse III wordt geëxploiteerd.

Art. 42. — De Koning bepaalt :

1. de vorm van de vergunning klasse C;
2. de wijze waarop de aanvragen van een vergunning moeten worden ingediend en onderzocht;
3. de wijze waarop kansspelinrichtingen klasse III moeten werken en worden beheerd, met dien verstande dat zowel met betrekking tot de spelverrichtingen als tot de andere activiteiten die de kansspelinrichting uitoefent, een afzonderlijke boekhouding moet worden gevoerd;
4. de werkingsregels van de kansspelen;
5. de regels van toezicht op en controle van de kansspelen, inzonderheid door middel van een passend informaticasysteem.

AFDELING IV

Personeel

Art. 43. — Elke persoon die gedurende de opningsuren van de speelzaal binnen een kansspelinrichting klasse I of II enige beroepsactiviteit, van

**Tekst van
het regeringsamendement**

welke aard ook, wenst uit te oefenen die verband houdt met het spel, moet beschikken over een vergunning klasse D en het bewijs daarvan, in de vorm van een identificatiekaart, steeds zichtbaar dragen.

Art. 44. — Om een vergunning klasse D te verkrijgen en te behouden moet de aanvrager volledig zijn burgerlijke en politieke rechten genieten en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie.

Art. 45. — Het is de personeelsleden verboden om persoonlijk of door middel van tussenpersonen deel te nemen aan de geëxploiteerde kansspelen, andere geldelijke of materiële vergoedingen aan te nemen dan die bepaald in hun arbeidsovereenkomst of aan de spelers en gokkers enige vorm van lening of krediet toe te staan.

Art. 46. — De Koning bepaalt :

- 1. de vorm van de vergunning klasse D en van de bijbehorende identificatiekaart;*
- 2. de wijze waarop de aanvragen van een vergunning moeten worden ingediend en onderzocht;*

HOOFDSTUK V

Verkoop, verhuur, leasing, levering, terbeschikkingstelling, invoer, uitvoer, productie, diensten inzake onderhoud, herstelling en uitrusting van kansspelen

Art. 47. — De verkoop, de verhuur, de leasing, de levering, de terbeschikkingstelling, de invoer, de uitvoer, de productie, de diensten inzake onderhoud, herstelling en uitrusting van kansspelen kunnen slechts plaatsvinden na toekenning van een vergunning klasse E.

Art. 48. — De kansspelcommissie moet nagaan of de aanvrager voldoet aan de in deze wet gestelde voorwaarden.

De commissie kan beslissen vooraf de aanvrager te horen, waarbij deze laatste door zijn raadsman kan worden bijgestaan.

**Tekst aangenomen
door de commissie**

welke aard ook, wenst uit te oefenen die verband houdt met het spel, moet beschikken over een vergunning klasse D en het bewijs daarvan, in de vorm van een identificatiekaart, steeds bij zich hebben.

Art. 44. — Om een vergunning klasse D te verkrijgen en te behouden moet de aanvrager volledig zijn burgerlijke en politieke rechten genieten en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie.

Art. 45. — Het is de personeelsleden verboden om persoonlijk of door middel van tussenpersonen deel te nemen aan de geëxploiteerde kansspelen, andere geldelijke of materiële vergoedingen aan te nemen dan die bepaald in hun arbeidsovereenkomst of aan de spelers en gokkers enige vorm van lening of krediet toe te staan.

Art. 46. — De Koning bepaalt :

1. de vorm van de vergunning klasse D en van de bijbehorende identificatiekaart;
2. de wijze waarop de aanvragen van een vergunning moeten worden ingediend en onderzocht;
3. welke bekwaamheden en welke getuigschriften nodig zijn om een vergunning klasse D te verkrijgen.

HOOFDSTUK V

Verkoop, verhuur, leasing, levering, terbeschikkingstelling, invoer, uitvoer, productie, diensten inzake onderhoud, herstelling en uitrusting van kansspelen, alsmede de exploitatie ervan in de kanspelrichtingen klasse III

Art. 47. — De verkoop, de verhuur, de leasing, de levering, de terbeschikkingstelling, de invoer, de uitvoer, de productie, de diensten inzake onderhoud, herstelling en uitrusting van kansspelen, alsmede de exploitatie ervan in welke vorm dan ook in de kanspelrichting klasse III, kunnen slechts plaatsvinden na toekenning van een vergunning klasse E.

Art. 48. — De kansspelcommissie moet nagaan of de aanvrager voldoet aan de in deze wet vastgestelde voorwaarden.

De commissie kan beslissen vooraf de aanvrager te horen, waarbij deze laatste door zijn raadsman kan worden bijgestaan.

**Tekst van
het regeringsamendement**

welke aard ook, wenst uit te oefenen die verband houdt met het spel, moet beschikken over een vergunning klasse D en het bewijs daarvan, in de vorm van een identificatiekaart, steeds zichtbaar dragen.

Art. 44. — Om een vergunning klasse D te verkrijgen en te behouden moet de aanvrager volledig zijn burgerlijke en politieke rechten genieten en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie.

Art. 45. — Het is de personeelsleden verboden om persoonlijk of door middel van tussenpersonen deel te nemen aan de geëxploiteerde kansspelen, andere geldelijke of materiële vergoedingen aan te nemen dan die bepaald in hun arbeidsovereenkomst of aan de spelers en gokkers enige vorm van lening of krediet toe te staan.

Art. 46. — De Koning bepaalt :

- 1. de vorm van de vergunning klasse D en van de bijbehorende identificatiekaart;*
- 2. de wijze waarop de aanvragen van een vergunning moeten worden ingediend en onderzocht;*

HOOFDSTUK V

Verkoop, verhuur, leasing, levering, terbeschikkingstelling, invoer, uitvoer, productie, diensten inzake onderhoud, herstelling en uitrusting van kansspelen

Art. 47. — De verkoop, de verhuur, de leasing, de levering, de terbeschikkingstelling, de invoer, de uitvoer, de productie, de diensten inzake onderhoud, herstelling en uitrusting van kansspelen kunnen slechts plaatsvinden na toekenning van een vergunning klasse E.

Art. 48. — De kansspelcommissie moet nagaan of de aanvrager voldoet aan de in deze wet gestelde voorwaarden.

De commissie kan beslissen vooraf de aanvrager te horen, waarbij deze laatste door zijn raadsman kan worden bijgestaan.

**Tekst aangenomen
door de commissie**

welke aard ook, wenst uit te oefenen die verband houdt met het spel, moet beschikken over een vergunning klasse D en het bewijs daarvan, in de vorm van een identificatiekaart, steeds bij zich hebben.

Art. 44. — Om een vergunning klasse D te verkrijgen en te behouden moet de aanvrager volledig zijn burgerlijke en politieke rechten genieten en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie.

Art. 45. — Het is de personeelsleden verboden om persoonlijk of door middel van tussenpersonen deel te nemen aan de geëxploiteerde kansspelen, andere geldelijke of materiële vergoedingen aan te nemen dan die bepaald in hun arbeidsovereenkomst of aan de spelers en gokkers enige vorm van lening of krediet toe te staan.

Art. 46. — De Koning bepaalt :

1. de vorm van de vergunning klasse D en van de bijbehorende identificatiekaart;
2. de wijze waarop de aanvragen van een vergunning moeten worden ingediend en onderzocht;
3. welke bekwaamheden en welke getuigschriften nodig zijn om een vergunning klasse D te verkrijgen.

HOOFDSTUK V

Verkoop, verhuur, leasing, levering, terbeschikkingstelling, invoer, uitvoer, productie, diensten inzake onderhoud, herstelling en uitrusting van kansspelen, alsmede de exploitatie ervan in de kanspelrichtingen klasse III

Art. 47. — De verkoop, de verhuur, de leasing, de levering, de terbeschikkingstelling, de invoer, de uitvoer, de productie, de diensten inzake onderhoud, herstelling en uitrusting van kansspelen, alsmede de exploitatie ervan in welke vorm dan ook in de kanspelrichting klasse III, kunnen slechts plaatsvinden na toekenning van een vergunning klasse E.

Art. 48. — De kansspelcommissie moet nagaan of de aanvrager voldoet aan de in deze wet vastgestelde voorwaarden.

De commissie kan beslissen vooraf de aanvrager te horen, waarbij deze laatste door zijn raadsman kan worden bijgestaan.

**Tekst van
het regeringsamendement**

De aanvrager, die kan worden bijgestaan door zijn raadsman, moet op verzoek vooraf door de commissie worden gehoord.

Art. 49. — Om een vergunning klasse E te kunnen verkrijgen moet de aanvrager:

1. indien het gaat om een natuurlijk persoon, onderdaan zijn van een Lid-Staat van de Europese Unie; indien het gaat om een rechtspersoon, de vorm van een handelsvennootschap aannemen en deze hoedanigheid naar Belgisch recht of naar het recht van een Lid-Staat van de Europese Unie bezitten;

2. indien het gaat om een natuurlijk persoon, volledig zijn burgerlijke en politieke rechten genieten en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie; indien het gaat om een rechtspersoon, moeten de bestuurders en zaakvoerders volledig hun burgerlijke en politieke rechten genieten en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie;

3. het bewijs leveren van zijn kredietwaardigheid en financiële draagkracht en de kansspelcommissie te allen tijde nauwgezet alle inlichtingen verstrekken die haar de mogelijkheid bieden de transparantie van de exploitatie en de identiteit van de aandeelhouders, alsook de latere wijzigingen daaromtrent te controleren.

Art. 50. — Indien de aanvrager van een vergunning klasse E een natuurlijk persoon is die op welke wijze ook, rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of door middel van een rechtspersoon deelneemt aan een activiteit onderworpen aan de toekenning van een vergunning klasse E, moet hij om houder van die vergunning te kunnen blijven, te allen tijde op ondubbelzinnige wijze door de kansspelcommissie kunnen worden geïdentificeerd en bij die commissie gekend zijn.

De aanvrager moet aan de commissie alle inlichtingen verstrekken die haar te allen tijde de mogelijkheid bieden de transparantie van de exploitatie en de identiteit van de aandeelhouders, alsook de latere wijzigingen daaromtrent te controleren.

Art. 51. — Elk model van materiaal of van toestel dat met het oog op het gebruik in een kansspelinrichting klasse I, II en III, is ingevoerd of vervaardigd binnen de grenzen en voorwaarden gesteld in een vergunning klasse E, moet, teneinde op het Belgische grondgebied te kunnen worden verkocht of geëxploiteerd, goedgekeurd worden door de kansspelcommissie

**Tekst aangenomen
door de commissie**

De aanvrager, die kan worden bijgestaan door zijn raadsman, moet op verzoek vooraf door de commissie worden gehoord.

Art. 49. — Om een vergunning klasse E te kunnen verkrijgen moet de aanvrager:

1. indien het gaat om een natuurlijk persoon, onderdaan zijn van een Lid-Staat van de Europese Unie; indien het gaat om een rechtspersoon, deze hoedanigheid naar Belgisch recht of naar het recht van een Lid-Staat van de Europese Unie bezitten;

2. indien het gaat om een natuurlijk persoon, volledig zijn burgerlijke en politieke rechten genieten en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie; indien het gaat om een rechtspersoon, moeten de bestuurders en zaakvoerders volledig hun burgerlijke en politieke rechten genieten en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie;

3. het bewijs leveren van zijn kredietwaardigheid en financiële draagkracht en de kansspelcommissie te allen tijde nauwgezet alle inlichtingen verstrekken die haar de mogelijkheid bieden de transparantie van de exploitatie en de identiteit van de aandeelhouders, alsook de latere wijzigingen daaromtrent te controleren.

Art. 50. — Indien de aanvrager van een vergunning klasse E een natuurlijk persoon is die op welke wijze ook, rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of door middel van een rechtspersoon deelneemt aan een activiteit onderworpen aan de toekenning van een vergunning klasse E, moet hij om houder van die vergunning te kunnen blijven, te allen tijde op ondubbelzinnige wijze door de kansspelcommissie kunnen worden geïdentificeerd en bij die commissie gekend zijn.

De aanvrager moet aan de commissie alle inlichtingen verstrekken die haar te allen tijde de mogelijkheid bieden de transparantie van de exploitatie en de identiteit van de aandeelhouders, alsook de latere wijzigingen daaromtrent te controleren.

Art. 51. — Elk model van materiaal of van toestel dat met het oog op het gebruik in een kansspelinrichting klasse I, II en III, is ingevoerd of vervaardigd binnen de grenzen en voorwaarden vastgesteld in een vergunning klasse E, moet, teneinde op het Belgische grondgebied te kunnen worden verkocht of geëxploiteerd, goedgekeurd worden door de kansspelcommissie

**Tekst van
het regeringsamendement**

De aanvrager, die kan worden bijgestaan door zijn raadsman, moet op verzoek vooraf door de commissie worden gehoord.

Art. 49. — Om een vergunning klasse E te kunnen verkrijgen moet de aanvrager:

1. indien het gaat om een natuurlijk persoon, onderdaan zijn van een Lid-Staat van de Europese Unie; indien het gaat om een rechtspersoon, de vorm van een handelsvennootschap aannemen en deze hoedanigheid naar Belgisch recht of naar het recht van een Lid-Staat van de Europese Unie bezitten;

2. indien het gaat om een natuurlijk persoon, volledig zijn burgerlijke en politieke rechten genieten en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie; indien het gaat om een rechtspersoon, moeten de bestuurders en zaakvoerders volledig hun burgerlijke en politieke rechten genieten en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie;

3. het bewijs leveren van zijn kredietwaardigheid en financiële draagkracht en de kansspelcommissie te allen tijde nauwgezet alle inlichtingen verstrekken die haar de mogelijkheid bieden de transparantie van de exploitatie en de identiteit van de aandeelhouders, alsook de latere wijzigingen daaromtrent te controleren.

Art. 50. — Indien de aanvrager van een vergunning klasse E een natuurlijk persoon is die op welke wijze ook, rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of door middel van een rechtspersoon deelneemt aan een activiteit onderworpen aan de toekenning van een vergunning klasse E, moet hij om houder van die vergunning te kunnen blijven, te allen tijde op ondubbelzinnige wijze door de kansspelcommissie kunnen worden geïdentificeerd en bij die commissie gekend zijn.

De aanvrager moet aan de commissie alle inlichtingen verstrekken die haar te allen tijde de mogelijkheid bieden de transparantie van de exploitatie en de identiteit van de aandeelhouders, alsook de latere wijzigingen daaromtrent te controleren.

Art. 51. — Elk model van materiaal of van toestel dat met het oog op het gebruik in een kansspelinrichting klasse I, II en III, is ingevoerd of vervaardigd binnen de grenzen en voorwaarden gesteld in een vergunning klasse E, moet, teneinde op het Belgische grondgebied te kunnen worden verkocht of geëxploiteerd, goedgekeurd worden door de kansspelcommissie

**Tekst aangenomen
door de commissie**

De aanvrager, die kan worden bijgestaan door zijn raadsman, moet op verzoek vooraf door de commissie worden gehoord.

Art. 49. — Om een vergunning klasse E te kunnen verkrijgen moet de aanvrager:

1. indien het gaat om een natuurlijk persoon, onderdaan zijn van een Lid-Staat van de Europese Unie; indien het gaat om een rechtspersoon, deze hoedanigheid naar Belgisch recht of naar het recht van een Lid-Staat van de Europese Unie bezitten;

2. indien het gaat om een natuurlijk persoon, volledig zijn burgerlijke en politieke rechten genieten en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie; indien het gaat om een rechtspersoon, moeten de bestuurders en zaakvoerders volledig hun burgerlijke en politieke rechten genieten en zich gedragen op een wijze die beantwoordt aan de vereisten van de functie;

3. het bewijs leveren van zijn kredietwaardigheid en financiële draagkracht en de kansspelcommissie te allen tijde nauwgezet alle inlichtingen verstrekken die haar de mogelijkheid bieden de transparantie van de exploitatie en de identiteit van de aandeelhouders, alsook de latere wijzigingen daaromtrent te controleren.

Art. 50. — Indien de aanvrager van een vergunning klasse E een natuurlijk persoon is die op welke wijze ook, rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of door middel van een rechtspersoon deelneemt aan een activiteit onderworpen aan de toekenning van een vergunning klasse E, moet hij om houder van die vergunning te kunnen blijven, te allen tijde op ondubbelzinnige wijze door de kansspelcommissie kunnen worden geïdentificeerd en bij die commissie gekend zijn.

De aanvrager moet aan de commissie alle inlichtingen verstrekken die haar te allen tijde de mogelijkheid bieden de transparantie van de exploitatie en de identiteit van de aandeelhouders, alsook de latere wijzigingen daaromtrent te controleren.

Art. 51. — Elk model van materiaal of van toestel dat met het oog op het gebruik in een kansspelinrichting klasse I, II en III, is ingevoerd of vervaardigd binnen de grenzen en voorwaarden vastgesteld in een vergunning klasse E, moet, teneinde op het Belgische grondgebied te kunnen worden verkocht of geëxploiteerd, goedgekeurd worden door de kansspelcommissie

**Tekst van
het regeringsamendement**

**Tekst aangenomen
door de commissie**

sie op basis van de controles uitgevoerd door een van de instanties die vermeld zijn in de tweede alinea van onderhavig artikel. Als bewijs hiervan wordt een vergunning uitgereikt.

De controles die de basis vormen voor de goedkeuring worden uitgevoerd door:

— hetzij de Metrologische dienst van het ministerie van Economische Zaken,

— hetzij een organisme dat hiertoe geaccrediteerd is in het raam van de wet van 20 juli 1990 betreffende de accreditatie van certificatie- en keuringsinstellingen, alsmede van beproevingslaboratoria, onder toezicht van de Metrologische dienst,

— hetzij een organisme van een andere Lid-Staat van de Europese Unie dat voor de vermelde activiteit door de overheid van die andere Lid-Staat is erkend.

De controles bij de ingebruikname en bij het gebruik van het materieel of van de toestellen bedoeld in de eerste alinea worden eveneens uitgevoerd door instanties zoals bedoeld in alinea 2.

Art. 52. — De Koning bepaalt:

1. de vorm van de vergunningen klasse E en van die bedoeld in artikel 51;

2. de wijze waarop de aanvragen van een vergunning moeten worden ingediend en onderzocht;

3. de procedures betreffende de controle van de kansspelen die aan de goedkeuring voorafgaan;

4. de werkingsregels van de kansspelen;

5. de regels van toezicht op en controle van de kansspelen, inzonderheid door middel van een passend informaticasysteem.

6. het bedrag en de wijze van innen van de vergoedingen betreffende de controles voor de modelgoedkeuring en de navolgende controles.

HOOFDSTUK VI

**Maatregelen ter bescherming
van spelers en gokkers**

Art. 53. — De toegang tot kansspelinrichtingen klasse I en II en de deelneming aan kansspelen in kansspelinrichtingen klasse III zijn verboden voor personen jonger dan 21 jaar.

sie op basis van de controles uitgevoerd door een van de instanties die vermeld zijn in het tweede lid van onderhavig artikel. Als bewijs hiervan wordt een vergunning uitgereikt.

De controles die de basis vormen voor de goedkeuring worden uitgevoerd door:

— hetzij de Metrologische dienst van het ministerie van Economische Zaken,

— hetzij een orgaan dat hiertoe geaccrediteerd is in het raam van de wet van 20 juli 1990 betreffende de accreditatie van certificatie- en keuringsinstellingen, alsmede van beproevingslaboratoria, onder toezicht van de Metrologische dienst,

— hetzij een orgaan van een andere Lid-Staat van de Europese Unie dat voor de vermelde activiteit door de overheid van die andere Lid-Staat is erkend.

De controles bij de ingebruikneming en bij het gebruik van het materiaal of van de toestellen bedoeld in het eerste lid worden eveneens uitgevoerd door de instanties bedoeld in het tweede lid.

Art. 52. — De Koning bepaalt:

1. de vorm van de vergunningen klasse E en van die bedoeld in artikel 51;

2. de wijze waarop de aanvragen van een vergunning moeten worden ingediend en onderzocht;

3. de procedures betreffende de controle van de kansspelen die aan de goedkeuring voorafgaan;

4. de werkingsregels van de kansspelen;

5. de regels van toezicht op en controle van de kansspelen, inzonderheid door middel van een passend informaticasysteem.

6. het bedrag en de wijze van innen van de vergoedingen betreffende de controles voor de modelgoedkeuring en de navolgende controles.

HOOFDSTUK VI

**Maatregelen ter bescherming
van spelers en gokkers**

Art. 53. — § 1. De toegang tot kansspelinrichtingen klasse I en II is verboden voor personen jonger dan 21 jaar. De deelneming aan kansspelen in kansspelinrichtingen klasse III is verboden voor minderjarigen.

**Tekst van
het regeringsamendement**

**Tekst aangenomen
door de commissie**

sie op basis van de controles uitgevoerd door een van de instanties die vermeld zijn in de tweede alinea van onderhavig artikel. Als bewijs hiervan wordt een vergunning uitgereikt.

De controles die de basis vormen voor de goedkeuring worden uitgevoerd door:

— *hetzij de Metrologische dienst van het ministerie van Economische Zaken,*

— *hetzij een organisme dat hiertoe geaccrediteerd is in het raam van de wet van 20 juli 1990 betreffende de accreditatie van certificatie- en keuringsinstellingen, alsmede van beproevingslaboratoria, onder toezicht van de Metrologische dienst,*

— *hetzij een organisme van een andere Lid-Staat van de Europese Unie dat voor de vermelde activiteit door de overheid van die andere Lid-Staat is erkend.*

De controles bij de ingebruikname en bij het gebruik van het materieel of van de toestellen bedoeld in de eerste alinea worden eveneens uitgevoerd door instanties zoals bedoeld in alinea 2.

Art. 52. — De Koning bepaalt:

1. de vorm van de vergunningen klasse E en van die bedoeld in artikel 51;

2. de wijze waarop de aanvragen van een vergunning moeten worden ingediend en onderzocht;

3. de procedures betreffende de controle van de kansspelen die aan de goedkeuring voorafgaan;

4. de werkingsregels van de kansspelen;

5. de regels van toezicht op en controle van de kansspelen, inzonderheid door middel van een passend informaticasysteem.

6. het bedrag en de wijze van innen van de vergoedingen betreffende de controles voor de modelgoedkeuring en de navolgende controles.

HOOFDSTUK VI

**Maatregelen ter bescherming
van spelers en gokkers**

Art. 53. — De toegang tot kansspelinrichtingen klasse I en II en de deelneming aan kansspelen in kansspelinrichtingen klasse III zijn verboden voor personen jonger dan 21 jaar.

sie op basis van de controles uitgevoerd door een van de instanties die vermeld zijn in het tweede lid van onderhavig artikel. Als bewijs hiervan wordt een vergunning uitgereikt.

De controles die de basis vormen voor de goedkeuring worden uitgevoerd door:

— hetzij de Metrologische dienst van het ministerie van Economische Zaken,

— hetzij een orgaan dat hiertoe geaccrediteerd is in het raam van de wet van 20 juli 1990 betreffende de accreditatie van certificatie- en keuringsinstellingen, alsmede van beproevingslaboratoria, onder toezicht van de Metrologische dienst,

— hetzij een orgaan van een andere Lid-Staat van de Europese Unie dat voor de vermelde activiteit door de overheid van die andere Lid-Staat is erkend.

De controles bij de ingebruikneming en bij het gebruik van het materiaal of van de toestellen bedoeld in het eerste lid worden eveneens uitgevoerd door de instanties bedoeld in het tweede lid.

Art. 52. — De Koning bepaalt:

1. de vorm van de vergunningen klasse E en van die bedoeld in artikel 51;

2. de wijze waarop de aanvragen van een vergunning moeten worden ingediend en onderzocht;

3. de procedures betreffende de controle van de kansspelen die aan de goedkeuring voorafgaan;

4. de werkingsregels van de kansspelen;

5. de regels van toezicht op en controle van de kansspelen, inzonderheid door middel van een passend informaticasysteem.

6. het bedrag en de wijze van innen van de vergoedingen betreffende de controles voor de modelgoedkeuring en de navolgende controles.

HOOFDSTUK VI

**Maatregelen ter bescherming
van spelers en gokkers**

Art. 53. — § 1. De toegang tot kansspelinrichtingen klasse I en II is verboden voor personen jonger dan 21 jaar. De deelneming aan kansspelen in kansspelinrichtingen klasse III is verboden voor minderjarigen.

**Tekst van
het regeringsamendement**

De toegang tot kansspelinrichtingen klasse I en II is verboden voor magistraten, notarissen en leden van de politiediensten.

De commissie ontzegt de toegang tot kansspelinrichtingen klasse I en II aan:

- 1. personen die zelf daarom hebben verzocht;*

- 2. onbekwamen op verzoek van hun wettelijke vertegenwoordiger of van hun gerechtelijk raadsman.*

**Tekst aangenomen
door de commissie**

§ 2. De toegang tot kansspelinrichtingen klasse I en II is verboden voor magistraten, notarissen, deurwaarders en leden van de politiediensten.

§ 3. De commissie ontzegt de toegang tot kansspelinrichtingen klasse I en II aan:

1. personen die daarom zelf hebben verzocht;

2. personen die in staat van verlengde minderjarigheid zijn verklaard;

3. onbekwaam verklaarden op verzoek van hun wettelijke vertegenwoordiger of van hun gerechtelijk raadsman;

4. personen aan wie krachtens het koninklijk besluit nr. 22 van 24 oktober 1934 een verbod is opgelegd bepaalde ambten, beroepen of werkzaamheden uit te oefenen, na kennisgeving door het openbaar ministerie.

§ 4. De commissie kan preventief de toegang tot de kansspelinrichtingen I en II ontzeggen aan:

1. de te beschermen persoon voor wie een verzoekschrift is ingediend overeenkomstig artikel 487ter van het Burgerlijk Wetboek;

2. de te beschermen persoon voor wie een verzoekschrift is ingediend overeenkomstig artikel 488bis, b), van het Burgerlijk Wetboek;

3. de te beschermen persoon voor wie een verzoekschrift is ingediend overeenkomstig artikel 5 van de wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke.

De preventieve ontzeggingen opgesomd in het eerste lid nemen een einde wanneer de kansspelcommissie in kennis is gesteld van de beslissingen bedoeld in respectievelijk de artikelen 487sexies en 488bis, e), § 1, van het Burgerlijk Wetboek en in de artikelen 8, 12 en 30 van de wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke.

Art. 53bis. — 1. Artikel 487ter van het Burgerlijk Wetboek, gewijzigd bij wet van 6 april 1976, wordt aangevuld met een vierde lid, luidende:

«Een afschrift van het verzoekschrift wordt door de griffier ter kennis gebracht van de kansspelcommissie als bedoeld in artikel 9 van de wet van ... op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers.»

2. Het eerste lid van artikel 487sexies van het Burgerlijk Wetboek, gewijzigd bij artikel 65 van de wet van 31 maart 1987, wordt vervangen als volgt:

**Tekst van
het regeringsamendement**

De toegang tot kansspelinrichtingen klasse I en II is verboden voor magistraten, notarissen en leden van de politiediensten.

De commissie ontzegt de toegang tot kansspelinrichtingen klasse I en II aan:

- 1. personen die zelf daarom hebben verzocht;*

- 2. onbekwamen op verzoek van hun wettelijke vertegenwoordiger of van hun gerechtelijk raadsman.*

**Tekst aangenomen
door de commissie**

§ 2. De toegang tot kansspelinrichtingen klasse I en II is verboden voor magistraten, notarissen, deurwaarders en leden van de politiediensten.

§ 3. De commissie ontzegt de toegang tot kansspelinrichtingen klasse I en II aan:

1. personen die daarom zelf hebben verzocht;

2. personen die in staat van verlengde minderjarigheid zijn verklaard;

3. onbekwaam verklaarden op verzoek van hun wettelijke vertegenwoordiger of van hun gerechtelijk raadsman;

4. personen aan wie krachtens het koninklijk besluit nr. 22 van 24 oktober 1934 een verbod is opgelegd bepaalde ambten, beroepen of werkzaamheden uit te oefenen, na kennisgeving door het openbaar ministerie.

§ 4. De commissie kan preventief de toegang tot de kansspelinrichtingen I en II ontzeggen aan:

1. de te beschermen persoon voor wie een verzoekschrift is ingediend overeenkomstig artikel 487ter van het Burgerlijk Wetboek;

2. de te beschermen persoon voor wie een verzoekschrift is ingediend overeenkomstig artikel 488bis, b), van het Burgerlijk Wetboek;

3. de te beschermen persoon voor wie een verzoekschrift is ingediend overeenkomstig artikel 5 van de wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke.

De preventieve ontzeggingen opgesomd in het eerste lid nemen een einde wanneer de kansspelcommissie in kennis is gesteld van de beslissingen bedoeld in respectievelijk de artikelen 487sexies en 488bis, e), § 1, van het Burgerlijk Wetboek en in de artikelen 8, 12 en 30 van de wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke.

Art. 53bis. — 1. Artikel 487ter van het Burgerlijk Wetboek, gewijzigd bij wet van 6 april 1976, wordt aangevuld met een vierde lid, luidende:

«Een afschrift van het verzoekschrift wordt door de griffier ter kennis gebracht van de kansspelcommissie als bedoeld in artikel 9 van de wet van ... op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers.»

2. Het eerste lid van artikel 487sexies van het Burgerlijk Wetboek, gewijzigd bij artikel 65 van de wet van 31 maart 1987, wordt vervangen als volgt:

Tekst van
het regeringsamendement

Tekst aangenomen
door de commissie

«De beslissingen waarbij iemand in staat van verlengde minderjarigheid wordt verklaard, waarbij gelast wordt het ouderlijk gezag te vervangen door de voogdij of waarbij een nieuwe voogd wordt benoemd, worden door de griffier ter kennis gebracht van de minister van Justitie, van de burgemeester van de gemeente waar de betrokkene in het bevolkingsregister is ingeschreven en van de kansspelcommissie als bedoeld in artikel 9 van de wet van ... op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers.»

Art. 53ter. 1. Artikel 488bis, b), § 2, van het Burgerlijk Wetboek, wordt aangevuld met een derde lid, luidende:

«Een afschrift van het verzoekschrift wordt door de griffier ter kennis gebracht van de kansspelcommissie als bedoeld in artikel 9 van de wet van ... op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers.»

2. Het vierde lid van artikel 488bis, e), § 1, van het Burgerlijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 18 juli 1991, wordt vervangen als volgt:

«Binnen dezelfde termijn brengt de griffier de beslissing ter kennis van de burgemeester van de verblijfplaats van de beschermde persoon en van de kansspelcommissie als bedoeld in artikel 9 van de wet van ... op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers.»

Art. 53quater. 1. Artikel 7, § 4, tweede lid, van de wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke wordt gewijzigd als volgt:

«Hij zendt een niet ondertekend afschrift van het verzoekschrift en deze beslissing aan de advocaten van de partijen en aan de kansspelcommissie als bedoeld in artikel 9 van de wet van ... op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers, en in voorkomend geval, aan de wettelijke vertegenwoordiger, de geneesheer-psychiater en de vertrouwenspersoon van de zieke.»

2. Artikel 8, § 2, tweede lid, van dezelfde wet wordt gewijzigd als volgt:

«Hij zendt een niet ondertekend afschrift van het vonnis aan de raadsliden, aan de procureur des Konings, aan de kansspelcommissie als bedoeld in artikel 9 van de wet van ... op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers, en in voorkomend geval, aan de wettelijke vertegenwoordiger, de geneesheer-psychiater en de vertrouwenspersoon van de zieke.»

Tekst van
het regeringsamendement

Tekst aangenomen
door de commissie

«De beslissingen waarbij iemand in staat van verlengde minderjarigheid wordt verklaard, waarbij gelast wordt het ouderlijk gezag te vervangen door de voogdij of waarbij een nieuwe voogd wordt benoemd, worden door de griffier ter kennis gebracht van de minister van Justitie, van de burgemeester van de gemeente waar de betrokkene in het bevolkingsregister is ingeschreven en van de kansspelcommissie als bedoeld in artikel 9 van de wet van ... op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers.»

Art. 53ter. 1. Artikel 488bis, b), § 2, van het Burgerlijk Wetboek, wordt aangevuld met een derde lid, luidende:

«Een afschrift van het verzoekschrift wordt door de griffier ter kennis gebracht van de kansspelcommissie als bedoeld in artikel 9 van de wet van ... op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers.»

2. Het vierde lid van artikel 488bis, e), § 1, van het Burgerlijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 18 juli 1991, wordt vervangen als volgt:

«Binnen dezelfde termijn brengt de griffier de beslissing ter kennis van de burgemeester van de verblijfplaats van de beschermde persoon en van de kansspelcommissie als bedoeld in artikel 9 van de wet van ... op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers.»

Art. 53quater. 1. Artikel 7, § 4, tweede lid, van de wet van 26 juni 1990 betreffende de bescherming van de persoon van de geesteszieke wordt gewijzigd als volgt:

«Hij zendt een niet ondertekend afschrift van het verzoekschrift en deze beslissing aan de advocaten van de partijen en aan de kansspelcommissie als bedoeld in artikel 9 van de wet van ... op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers, en in voorkomend geval, aan de wettelijke vertegenwoordiger, de geneesheer-psychiater en de vertrouwenspersoon van de zieke.»

2. Artikel 8, § 2, tweede lid, van dezelfde wet wordt gewijzigd als volgt:

«Hij zendt een niet ondertekend afschrift van het vonnis aan de raadsliden, aan de procureur des Konings, aan de kansspelcommissie als bedoeld in artikel 9 van de wet van ... op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers, en in voorkomend geval, aan de wettelijke vertegenwoordiger, de geneesheer-psychiater en de vertrouwenspersoon van de zieke.»

**Tekst van
het regeringsamendement**

Art. 54. — Niemand mag aan de spelers en de gokkers enige vorm van lening of krediet toestaan of met hen een geldelijke of materiële transactie aangaan ter betaling van een inzet of een verlies.

Art. 55. — Aan de kansspelen mag alleen worden deelgenomen met contant betaalde speelpenningen en -fiches, die eigen zijn aan de spelinrichting en uitsluitend binnen haar muren door haar personeel worden uitgereikt, of met muntstukken.

Art. 56. — Het is de exploitanten van kansspelinrichtingen klasse I, II en III verboden kosteloos maaltijden en dranken aan te bieden of zulks te doen tegen lagere prijzen dan die aangerekend aan klanten in hotels, restaurants en cafés.

Art. 57. — De Koning neemt alle maatregelen om verslaving aan kansspelen tegen te gaan, onder meer maatregelen gericht op de uitwerking van een deontologische code en de voorlichting van het publiek omtrent de gevaren inherent aan kansspelen.

Art. 58. — De toegang tot de speelzalen van kansspelinrichtingen van de klassen I en II is slechts toege-

**Tekst aangenomen
door de commissie**

3. Artikel 30, § 4, tweede lid, van dezelfde wet wordt gewijzigd als volgt:

«Hij zendt een niet ondertekend afschrift van het vonnis of kennisgeving van het ontbreken van een vonnis aan de raadslieden, aan de kansspelcommissie als bedoeld in artikel 9 van de wet van... op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers, en, in voorkomend geval, aan de wettelijke vertegenwoordiger, de geneesheer en de vertrouwenspersoon van de zieke.»

Art. 54. — Niemand mag aan de spelers en de gokkers enige vorm van lening of krediet toestaan of met hen een geldelijke of materiële transactie aangaan ter betaling van een inzet of een verlies.

De exploitanten van de kansspelinrichtingen zijn verplicht in alle voor het publiek toegankelijke lokalen op duidelijk leesbare en goed zichtbare wijze het verbod van kredietverlening, bepaald in het eerste lid, ter kennis te brengen van hun cliënteel.

De aanwezigheid van geldautomaten in kansspelinrichtingen klasse I, II en III is verboden.

Art. 55. — Aan de kansspelen mag alleen worden deelgenomen met contant betaalde speelpenningen en -fiches, die eigen zijn aan de spelinrichting en uitsluitend binnen haar muren door haar personeel worden uitgereikt, of met muntstukken.

Art. 56. — Het is verboden kosteloos verplaatsingen, maaltijden, dranken of geschenken aan te bieden aan het cliënteel van kansspelinrichtingen klasse I, II en III of zulks te doen onder de marktprijs van vergelijkbare goederen en diensten.

Art. 57. — De Koning neemt maatregelen gericht op de uitwerking van een deontologische code, de voorlichting van het publiek omtrent de gevaren inherent aan kansspelen en het verbod op het op elkaar aansluiten van twee of meer toestellen met het oog op het toekennen van één prijs.

In kansspelinrichtingen klasse I, II en III moeten folders zichtbaar beschikbaar zijn met informatie over gokverslaving, het telefoonnummer van de hulplijn 0800 en adressen van hulpverleners.

Art. 58. — De toegang tot de speelzalen van kansspelinrichtingen van de klassen I en II is slechts toege-

**Tekst van
het regeringsamendement**

**Tekst aangenomen
door de commissie**

Art. 54. — Niemand mag aan de spelers en de gokkers enige vorm van lening of krediet toestaan of met hen een geldelijke of materiële transactie aangaan ter betaling van een inzet of een verlies.

Art. 55. — Aan de kansspelen mag alleen worden deelgenomen met contant betaalde speelpenningen en -fiches, die eigen zijn aan de spelinrichting en uitsluitend binnen haar muren door haar personeel worden uitgereikt, of met muntstukken.

Art. 56. — Het is de exploitanten van kansspelinrichtingen klasse I, II en III verboden kosteloos maaltijden en dranken aan te bieden of zulks te doen tegen lagere prijzen dan die aangerekend aan klanten in hotels, restaurants en cafés.

Art. 57. — De Koning neemt alle maatregelen om verslaving aan kansspelen tegen te gaan, onder meer maatregelen gericht op de uitwerking van een deontologische code en de voorlichting van het publiek omtrent de gevaren inherent aan kansspelen.

Art. 58. — De toegang tot de speelzalen van kansspelinrichtingen van de klassen I en II is slechts toege-

3. Artikel 30, § 4, tweede lid, van dezelfde wet wordt gewijzigd als volgt:

«Hij zendt een niet ondertekend afschrift van het vonnis of kennisgeving van het ontbreken van een vonnis aan de raadslieden, aan de kansspelcommissie als bedoeld in artikel 9 van de wet van... op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers, en, in voorkomend geval, aan de wettelijke vertegenwoordiger, de geneesheer en de vertrouwenspersoon van de zieke.»

Art. 54. — Niemand mag aan de spelers en de gokkers enige vorm van lening of krediet toestaan of met hen een geldelijke of materiële transactie aangaan ter betaling van een inzet of een verlies.

De exploitanten van de kansspelinrichtingen zijn verplicht in alle voor het publiek toegankelijke lokalen op duidelijk leesbare en goed zichtbare wijze het verbod van kredietverlening, bepaald in het eerste lid, ter kennis te brengen van hun cliënteel.

De aanwezigheid van geldautomaten in kansspelinrichtingen klasse I, II en III is verboden.

Art. 55. — Aan de kansspelen mag alleen worden deelgenomen met contant betaalde speelpenningen en -fiches, die eigen zijn aan de spelinrichting en uitsluitend binnen haar muren door haar personeel worden uitgereikt, of met muntstukken.

Art. 56. — Het is verboden kosteloos verplaatsingen, maaltijden, dranken of geschenken aan te bieden aan het cliënteel van kansspelinrichtingen klasse I, II en III of zulks te doen onder de marktprijs van vergelijkbare goederen en diensten.

Art. 57. — De Koning neemt maatregelen gericht op de uitwerking van een deontologische code, de voorlichting van het publiek omtrent de gevaren inherent aan kansspelen en het verbod op het op elkaar aansluiten van twee of meer toestellen met het oog op het toekennen van één prijs.

In kansspelinrichtingen klasse I, II en III moeten folders zichtbaar beschikbaar zijn met informatie over gokverslaving, het telefoonnummer van de hulplijn 0800 en adressen van hulpverleners.

Art. 58. — De toegang tot de speelzalen van kansspelinrichtingen van de klassen I en II is slechts toege-

**Tekst van
het regeringsamendement**

staan wanneer de betrokken persoon een identiteitsbewijs overlegt en de exploitant zijn volledige naam en adres in een register inschrijft.

Een afschrift van het stuk waaruit de identiteit van de speler blijkt, moet gedurende ten minste vijf jaar na zijn laatste deelneming aan een kansspel worden bewaard.

De Koning bepaalt de wijze waarop de spelers worden toegelaten en geregistreerd.

Hij bepaalt de voorwaarden inzake toegang tot de registers.

HOOFDSTUK VII

Strafbepalingen

Art. 59. — Wordt gestraft met een gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar en met een geldboete van 100 frank tot 100 000 frank of met een van die straffen alleen:

1. eenieder die onder welke vorm, op welke plaats en op welke rechtstreekse of onrechtstreekse manier ook, één of meer kansspelen of kansspelinrichtingen exploiteert die overeenkomstig deze wet niet zijn toegestaan;

2. eenieder die een of meer kansspelen of kansspelinrichtingen exploiteert zonder dat de commissie daartoe vooraf een schriftelijke vergunning heeft uitgereikt;

3. eenieder die de hem toegekende vergunning overdraagt;

4. ieder natuurlijk persoon of rechtspersoon die rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of door middel van een natuurlijk persoon of een rechtspersoon, vergunningen klasse A, B, C en D cumuleert met een vergunning klasse E;

5. eenieder die meer dan drie vergunningen klasse A of meer dan tien vergunningen klasse B bezit;

6. iedere houder van een vergunning klasse A, B of C die kansspelen bestemd en gebruikt voor de exploitatie van een kansspelinrichting klasse I, II en III en die als dusdanig werden of worden afgeschreven, heeft overgedragen om niet of onder bezwarende titel, zonder voorafgaandelijk de kansspelcommissie hierover te hebben ingelicht;

**Tekst aangenomen
door de commissie**

staan wanneer de betrokken persoon een identiteitsbewijs voorlegt en de exploitant zijn volledige naam, voornamen, geboortedatum, geboorteplaats, beroep en adres in een register inschrijft.

Een afschrift van het stuk waaruit de identiteit van de speler blijkt, moet gedurende ten minste vijf jaar na zijn laatste deelneming aan een kansspel worden bewaard.

De Koning bepaalt de wijze waarop de spelers worden toegelaten en geregistreerd.

Hij bepaalt de voorwaarden inzake toegang tot de registers.

HOOFDSTUK VII

Strafbepalingen

Art. 59. — Wordt gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar en met geldboete van 100 frank tot 100 000 frank of met een van die straffen alleen:

1. eenieder die onder welke vorm, op welke plaats en op welke rechtstreekse of onrechtstreekse manier ook, één of meer kansspelen of kansspelinrichtingen exploiteert die overeenkomstig deze wet niet zijn toegestaan;

2. eenieder die een of meer kansspelen of kansspelinrichtingen exploiteert zonder dat de commissie daartoe vooraf een schriftelijke vergunning heeft uitgereikt;

3. eenieder die de hem toegekende vergunning overdraagt;

4. ieder natuurlijk persoon of rechtspersoon die rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of door middel van een natuurlijk persoon of een rechtspersoon, vergunningen klasse A, B en D cumuleert met een vergunning klasse E;

5. iedere houder van een vergunning klasse A, B of C die kansspelen bestemd en gebruikt voor de exploitatie van een kansspelinrichting klasse I, II en III en die als dusdanig werden of worden afgeschreven, heeft overgedragen om niet of onder bezwarende titel, zonder voorafgaandelijk de kansspelcommissie hierover te hebben ingelicht;

**Tekst van
het regeringsamendement**

**Tekst aangenomen
door de commissie**

staan wanneer de betrokken persoon een identiteitsbewijs overlegt en de exploitant zijn volledige naam en adres in een register inschrijft.

staan wanneer de betrokken persoon een identiteitsbewijs voorlegt en de exploitant zijn volledige naam, voornamen, geboortedatum, geboorteplaats, beroep en adres in een register inschrijft.

Een afschrift van het stuk waaruit de identiteit van de speler blijkt, moet gedurende ten minste vijf jaar na zijn laatste deelneming aan een kansspel worden bewaard.

Een afschrift van het stuk waaruit de identiteit van de speler blijkt, moet gedurende ten minste vijf jaar na zijn laatste deelneming aan een kansspel worden bewaard.

De Koning bepaalt de wijze waarop de spelers worden toegelaten en geregistreerd.

De Koning bepaalt de wijze waarop de spelers worden toegelaten en geregistreerd.

Hij bepaalt de voorwaarden inzake toegang tot de registers.

Hij bepaalt de voorwaarden inzake toegang tot de registers.

HOOFDSTUK VII

HOOFDSTUK VII

Strafbepalingen

Strafbepalingen

Art. 59. — Wordt gestraft met een gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar en met een geldboete van 100 frank tot 100 000 frank of met een van die straffen alleen:

Art. 59. — Wordt gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar en met geldboete van 100 frank tot 100 000 frank of met een van die straffen alleen:

1. eenieder die onder welke vorm, op welke plaats en op welke rechtstreekse of onrechtstreekse manier ook, één of meer kansspelen of kansspelinrichtingen exploiteert die overeenkomstig deze wet niet zijn toegestaan;

1. eenieder die onder welke vorm, op welke plaats en op welke rechtstreekse of onrechtstreekse manier ook, één of meer kansspelen of kansspelinrichtingen exploiteert die overeenkomstig deze wet niet zijn toegestaan;

2. eenieder die een of meer kansspelen of kansspelinrichtingen exploiteert zonder dat de commissie daartoe vooraf een schriftelijke vergunning heeft uitgereikt;

2. eenieder die een of meer kansspelen of kansspelinrichtingen exploiteert zonder dat de commissie daartoe vooraf een schriftelijke vergunning heeft uitgereikt;

3. eenieder die de hem toegekende vergunning overdraagt;

3. eenieder die de hem toegekende vergunning overdraagt;

4. ieder natuurlijk persoon of rechtspersoon die rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of door middel van een natuurlijk persoon of een rechtspersoon, vergunningen klasse A, B, C en D cumuleert met een vergunning klasse E;

4. ieder natuurlijk persoon of rechtspersoon die rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of door middel van een natuurlijk persoon of een rechtspersoon, vergunningen klasse A, B en D cumuleert met een vergunning klasse E;

5. eenieder die meer dan drie vergunningen klasse A of meer dan tien vergunningen klasse B bezit;

5. iedere houder van een vergunning klasse A, B of C die kansspelen bestemd en gebruikt voor de exploitatie van een kansspelinrichting klasse I, II en III en die als dusdanig werden of worden afgeschreven, heeft overgedragen om niet of onder bezwarende titel, zonder voorafgaandelijk de kansspelcommissie hierover te hebben ingelicht;

6. iedere houder van een vergunning klasse A, B of C die kansspelen bestemd en gebruikt voor de exploitatie van een kansspelinrichting klasse I, II en III en die als dusdanig werden of worden afgeschreven, heeft overgedragen om niet of onder bezwarende titel, zonder voorafgaandelijk de kansspelcommissie hierover te hebben ingelicht;

5. iedere houder van een vergunning klasse A, B of C die kansspelen bestemd en gebruikt voor de exploitatie van een kansspelinrichting klasse I, II en III en die als dusdanig werden of worden afgeschreven, heeft overgedragen om niet of onder bezwarende titel, zonder voorafgaandelijk de kansspelcommissie hierover te hebben ingelicht;

**Tekst van
het regeringsamendement**

7. *iedere houder van een vergunning klasse D die persoonlijk of door middel van tussenpersonen heeft deelgenomen aan de geëxploiteerde kansspelen, die andere geldelijke of materiële vergoedingen heeft aangenomen dan die bepaald in hun arbeidsovereenkomst of aan de spelers en gokkers enige vorm van lening of krediet heeft toegestaan;*

8. *eenieder die aan spelers en gokkers enige vorm van lening of krediet heeft toegestaan of die met hen een financiële of materiële transactie is aangegaan ter betaling van een inzet of een verlies.*

Art. 60. — *Wordt gestraft met een gevangenisstraf van een maand tot drie jaar en met een geldboete van 26 frank tot 25 000 frank of met een van die straffen alleen:*

1. *eenieder die personen jonger dan 21 jaar toegang heeft verleend tot een kansspelinrichting klasse I of II of de mogelijkheid heeft geboden deel te nemen aan een kansspel in een spelinrichting klasse III;*

2. *eenieder die aan de exploitatie van een op grond van deze wet niet-toegestane kansspelinrichting heeft deelgenomen in de hoedanigheid van bankhouder, bestuurder, aangestelde of vertegenwoordiger;*

3. *eenieder die op welke wijze ook reclame maakt of spelers werft voor een kansspelinrichting die bij wet is verboden of krachtens de wet niet uitdrukkelijk is toegestaan, of voor een daarmee vergelijkbare, in het buitenland gevestigde inrichting;*

4. *eenieder die als exploitant van een kansspelinrichting klasse I, II of III, kosteloos maaltijden of dranken aanbiedt, of zulks doet tegen lagere prijzen dan die aangerekend aan klanten in hotels, restaurants en cafés;*

5. *eenieder die als exploitant van een kansspelinrichting klasse I of II toegang tot de speelzaal heeft verleend aan personen zonder hen te hebben gevraagd een identiteitsbewijs over te leggen, die hun volledige identiteit en adres niet in een register heeft ingeschreven of gedurende ten minste vijf jaar na de laatste deelneming van een speler aan een kansspel geen afschrift van het stuk waaruit zijn identiteit blijkt, heeft bewaard.*

**Tekst aangenomen
door de commissie**

6. iedere houder van een vergunning klasse D die persoonlijk of door middel van tussenpersonen heeft deelgenomen aan de geëxploiteerde kansspelen, die andere geldelijke of materiële vergoedingen heeft aangenomen dan die bepaald in hun arbeidsovereenkomst of aan de spelers en gokkers enige vorm van lening of krediet heeft toegestaan;

7. eenieder die aan spelers en gokkers enige vorm van lening of krediet heeft toegestaan of die met hen een financiële of materiële transactie is aangegaan ter betaling van een inzet of een verlies.

Art. 60. — Wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot drie jaar en met geldboete van 26 frank tot 25 000 frank of met een van die straffen alleen:

1. eenieder die personen jonger dan 21 jaar toegang heeft verleend tot een kansspelinrichting klasse I of II of de mogelijkheid heeft geboden deel te nemen aan een kansspel in een spelinrichting klasse III;

1bis. eenieder die personen, als bedoeld in artikel 53, § 3, toegang heeft verleend tot een kansspelinrichting klasse I of II;

2. eenieder die aan de exploitatie van een op grond van deze wet niet-toegestane kansspelinrichting heeft deelgenomen in de hoedanigheid van bankhouder, bestuurder, aangestelde of vertegenwoordiger;

3. eenieder die op welke wijze ook reclame maakt of spelers werft voor een kansspelinrichting die bij wet is verboden of krachtens de wet niet uitdrukkelijk is toegestaan, of voor een daarmee vergelijkbare, in het buitenland gevestigde inrichting;

4. eenieder die kosteloos verplaatsingen, maaltijden, dranken of geschenken aanbiedt aan het cliënteel van kansspelinrichtingen klasse I, II en III of zulks doet onder de marktprijs van vergelijkbare goederen en diensten;

5. eenieder die als exploitant van een kansspelinrichting klasse I of II toegang tot de speelzaal heeft verleend aan personen zonder hen te hebben gevraagd een identiteitsbewijs over te leggen, die hun volledige naam, voornamen, geboortedatum, geboorteplaats, beroep en adres niet in een register heeft ingeschreven of gedurende ten minste vijf jaar na de laatste deelneming van een speler aan een kansspel geen afschrift van het stuk waaruit zijn identiteit blijkt, heeft bewaard.

**Tekst van
het regeringsamendement**

7. *iedere houder van een vergunning klasse D die persoonlijk of door middel van tussenpersonen heeft deelgenomen aan de geëxploiteerde kansspelen, die andere geldelijke of materiële vergoedingen heeft aangenomen dan die bepaald in hun arbeidsovereenkomst of aan de spelers en gokkers enige vorm van lening of krediet heeft toegestaan;*

8. *eenieder die aan spelers en gokkers enige vorm van lening of krediet heeft toegestaan of die met hen een financiële of materiële transactie is aangegaan ter betaling van een inzet of een verlies.*

Art. 60. — *Wordt gestraft met een gevangenisstraf van een maand tot drie jaar en met een geldboete van 26 frank tot 25 000 frank of met een van die straffen alleen:*

1. *eenieder die personen jonger dan 21 jaar toegang heeft verleend tot een kansspelinrichting klasse I of II of de mogelijkheid heeft geboden deel te nemen aan een kansspel in een spelinrichting klasse III;*

2. *eenieder die aan de exploitatie van een op grond van deze wet niet-toegestane kansspelinrichting heeft deelgenomen in de hoedanigheid van bankhouder, bestuurder, aangestelde of vertegenwoordiger;*

3. *eenieder die op welke wijze ook reclame maakt of spelers werft voor een kansspelinrichting die bij wet is verboden of krachtens de wet niet uitdrukkelijk is toegestaan, of voor een daarmee vergelijkbare, in het buitenland gevestigde inrichting;*

4. *eenieder die als exploitant van een kansspelinrichting klasse I, II of III, kosteloos maaltijden of dranken aanbiedt, of zulks doet tegen lagere prijzen dan die aangerekend aan klanten in hotels, restaurants en cafés;*

5. *eenieder die als exploitant van een kansspelinrichting klasse I of II toegang tot de speelzaal heeft verleend aan personen zonder hen te hebben gevraagd een identiteitsbewijs over te leggen, die hun volledige identiteit en adres niet in een register heeft ingeschreven of gedurende ten minste vijf jaar na de laatste deelneming van een speler aan een kansspel geen afschrift van het stuk waaruit zijn identiteit blijkt, heeft bewaard.*

**Tekst aangenomen
door de commissie**

6. iedere houder van een vergunning klasse D die persoonlijk of door middel van tussenpersonen heeft deelgenomen aan de geëxploiteerde kansspelen, die andere geldelijke of materiële vergoedingen heeft aangenomen dan die bepaald in hun arbeidsovereenkomst of aan de spelers en gokkers enige vorm van lening of krediet heeft toegestaan;

7. eenieder die aan spelers en gokkers enige vorm van lening of krediet heeft toegestaan of die met hen een financiële of materiële transactie is aangegaan ter betaling van een inzet of een verlies.

Art. 60. — Wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot drie jaar en met geldboete van 26 frank tot 25 000 frank of met een van die straffen alleen:

1. eenieder die personen jonger dan 21 jaar toegang heeft verleend tot een kansspelinrichting klasse I of II of de mogelijkheid heeft geboden deel te nemen aan een kansspel in een spelinrichting klasse III;

1bis. eenieder die personen, als bedoeld in artikel 53, § 3, toegang heeft verleend tot een kansspelinrichting klasse I of II;

2. eenieder die aan de exploitatie van een op grond van deze wet niet-toegestane kansspelinrichting heeft deelgenomen in de hoedanigheid van bankhouder, bestuurder, aangestelde of vertegenwoordiger;

3. eenieder die op welke wijze ook reclame maakt of spelers werft voor een kansspelinrichting die bij wet is verboden of krachtens de wet niet uitdrukkelijk is toegestaan, of voor een daarmee vergelijkbare, in het buitenland gevestigde inrichting;

4. eenieder die kosteloos verplaatsingen, maaltijden, dranken of geschenken aanbiedt aan het cliënteel van kansspelinrichtingen klasse I, II en III of zulks doet onder de marktprijs van vergelijkbare goederen en diensten;

5. eenieder die als exploitant van een kansspelinrichting klasse I of II toegang tot de speelzaal heeft verleend aan personen zonder hen te hebben gevraagd een identiteitsbewijs over te leggen, die hun volledige naam, voornamen, geboortedatum, geboorteplaats, beroep en adres niet in een register heeft ingeschreven of gedurende ten minste vijf jaar na de laatste deelneming van een speler aan een kansspel geen afschrift van het stuk waaruit zijn identiteit blijkt, heeft bewaard.

**Tekst van
het regeringsamendement**

Art. 61. — Voornoemde straffen kunnen worden verdubbeld:

1. bij recidive binnen vijf jaar volgend op een veroordeling krachtens deze wet of de besluiten tot uitvoering ervan;

2. ingeval de overtreding is gepleegd ten aanzien van een persoon jonger dan 18 jaar.

Art. 62. — Betrokkene kan overeenkomstig artikel 33 van het Strafwetboek bovendien uit bepaalde rechten worden ontzet.

Art. 63. — Bij elke vorm van overtreding worden het bij het spel ingezette geld, de daarmee gelijkgestelde papieren, de meubelen, de instrumenten, het gereedschap en de toestellen gebruikt bij of bestemd voor de spelen verbeurd verklaard.

Art. 64. — De rechter kan de definitieve of tijdelijke sluiting van de kansspelinrichting bevelen.

Art. 65. — Alle bepalingen van Boek I van het Strafwetboek, daaronder begrepen hoofdstuk VII en artikel 85, zijn van toepassing op de misdrijven omschreven in deze wet.

Art. 66. — Natuurlijke personen en bestuurders, zaakvoerders, beheerders, organen, aangestelden en lasthebbers van rechtspersonen zijn burgerrechtelijk aansprakelijk voor de veroordelingen tot schadevergoeding, boete, kosten, verbeurdverklaringen en administratieve boeten van welke aard ook, die worden uitgesproken wegens overtreding van de bepalingen van deze wet.

Hetzelfde geldt voor vennoten van vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid wanneer een vennoot, een beheerder, een aangestelde of een lasthebber de overtreding hebben begaan in het kader van de activiteiten van de vennootschap. Deze personen zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de veroordelingen bedoeld in het eerste lid.

Het openbaar ministerie of de burgerlijke partij kunnen de natuurlijke personen en de rechtspersonen bedoeld in het eerste en tweede lid van dit artikel rechtstreeks voor het strafgerecht dagen.

HOOFDSTUK VIII

Waarborgen en kosten

Art. 67. — Met uitzondering van de vergunning klasse D worden de vergunningen bedoeld in artikel

**Tekst aangenomen
door de commissie**

Art. 61. — Voornoemde straffen kunnen worden verdubbeld:

1. bij recidive binnen vijf jaar volgend op een veroordeling krachtens deze wet of de besluiten tot uitvoering ervan;

2. ingeval de overtreding is gepleegd ten aanzien van een persoon jonger dan 18 jaar.

Art. 62. — Betrokkene kan overeenkomstig artikel 33 van het Strafwetboek bovendien uit bepaalde rechten worden ontzet.

Art. 63. — Bij elke vorm van overtreding worden het bij het spel ingezette geld, de daarmee gelijkgestelde papieren, de meubelen, de instrumenten, het gereedschap en de toestellen gebruikt bij of bestemd voor de spelen verbeurdverklaard.

Art. 64. — De rechter kan de definitieve of tijdelijke sluiting van de kansspelinrichting bevelen.

Art. 65. — Alle bepalingen van Boek I van het Strafwetboek, daaronder begrepen hoofdstuk VII en artikel 85, zijn van toepassing op de misdrijven omschreven in deze wet.

Art. 66. — Natuurlijke personen en bestuurders, zaakvoerders, beheerders, organen, aangestelden en lasthebbers van rechtspersonen zijn burgerrechtelijk aansprakelijk voor de veroordelingen tot schadevergoeding, boeten, kosten, verbeurdverklaringen en administratieve boeten van welke aard ook, die worden uitgesproken wegens overtreding van de bepalingen van deze wet.

Hetzelfde geldt voor vennoten van vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid wanneer een vennoot, een beheerder, een aangestelde of een lasthebber de overtreding hebben begaan in het kader van de activiteiten van de vennootschap. Deze personen zijn hoofdelijk gehouden tot het voldoen van de veroordelingen bedoeld in het eerste lid.

Het openbaar ministerie of de burgerlijke partij kunnen de natuurlijke personen en de rechtspersonen bedoeld in het eerste en tweede lid van dit artikel rechtstreeks voor het strafgerecht dagen.

HOOFDSTUK VIII

Waarborgen en kosten

Art. 67. — Met uitzondering van de vergunning klasse D worden de vergunningen bedoeld in artikel

**Tekst van
het regeringsamendement**

Art. 61. — Voornoemde straffen kunnen worden verdubbeld:

1. bij recidive binnen vijf jaar volgend op een veroordeling krachtens deze wet of de besluiten tot uitvoering ervan;

2. ingeval de overtreding is gepleegd ten aanzien van een persoon jonger dan 18 jaar.

Art. 62. — Betrokkene kan overeenkomstig artikel 33 van het Strafwetboek bovendien uit bepaalde rechten worden ontzet.

Art. 63. — Bij elke vorm van overtreding worden het bij het spel ingezette geld, de daarmee gelijkgestelde papieren, de meubelen, de instrumenten, het gereedschap en de toestellen gebruikt bij of bestemd voor de spelen verbeurd verklaard.

Art. 64. — De rechter kan de definitieve of tijdelijke sluiting van de kansspelinrichting bevelen.

Art. 65. — Alle bepalingen van Boek I van het Strafwetboek, daaronder begrepen hoofdstuk VII en artikel 85, zijn van toepassing op de misdrijven omschreven in deze wet.

Art. 66. — Natuurlijke personen en bestuurders, zaakvoerders, beheerders, organen, aangestelden en lasthebbers van rechtspersonen zijn burgerrechtelijk aansprakelijk voor de veroordelingen tot schadevergoeding, boete, kosten, verbeurdverklaringen en administratieve boeten van welke aard ook, die worden uitgesproken wegens overtreding van de bepalingen van deze wet.

Hetzelfde geldt voor vennoten van vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid wanneer een vennoot, een beheerder, een aangestelde of een lasthebber de overtreding hebben begaan in het kader van de activiteiten van de vennootschap. Deze personen zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de veroordelingen bedoeld in het eerste lid.

Het openbaar ministerie of de burgerlijke partij kunnen de natuurlijke personen en de rechtspersonen bedoeld in het eerste en tweede lid van dit artikel rechtstreeks voor het strafgerecht dagen.

HOOFDSTUK VIII

Waarborgen en kosten

Art. 67. — Met uitzondering van de vergunning klasse D worden de vergunningen bedoeld in artikel

**Tekst aangenomen
door de commissie**

Art. 61. — Voornoemde straffen kunnen worden verdubbeld:

1. bij recidive binnen vijf jaar volgend op een veroordeling krachtens deze wet of de besluiten tot uitvoering ervan;

2. ingeval de overtreding is gepleegd ten aanzien van een persoon jonger dan 18 jaar.

Art. 62. — Betrokkene kan overeenkomstig artikel 33 van het Strafwetboek bovendien uit bepaalde rechten worden ontzet.

Art. 63. — Bij elke vorm van overtreding worden het bij het spel ingezette geld, de daarmee gelijkgestelde papieren, de meubelen, de instrumenten, het gereedschap en de toestellen gebruikt bij of bestemd voor de spelen verbeurdverklaard.

Art. 64. — De rechter kan de definitieve of tijdelijke sluiting van de kansspelinrichting bevelen.

Art. 65. — Alle bepalingen van Boek I van het Strafwetboek, daaronder begrepen hoofdstuk VII en artikel 85, zijn van toepassing op de misdrijven omschreven in deze wet.

Art. 66. — Natuurlijke personen en bestuurders, zaakvoerders, beheerders, organen, aangestelden en lasthebbers van rechtspersonen zijn burgerrechtelijk aansprakelijk voor de veroordelingen tot schadevergoeding, boeten, kosten, verbeurdverklaringen en administratieve boeten van welke aard ook, die worden uitgesproken wegens overtreding van de bepalingen van deze wet.

Hetzelfde geldt voor vennoten van vennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid wanneer een vennoot, een beheerder, een aangestelde of een lasthebber de overtreding hebben begaan in het kader van de activiteiten van de vennootschap. Deze personen zijn hoofdelijk gehouden tot het voldoen van de veroordelingen bedoeld in het eerste lid.

Het openbaar ministerie of de burgerlijke partij kunnen de natuurlijke personen en de rechtspersonen bedoeld in het eerste en tweede lid van dit artikel rechtstreeks voor het strafgerecht dagen.

HOOFDSTUK VIII

Waarborgen en kosten

Art. 67. — Met uitzondering van de vergunning klasse D worden de vergunningen bedoeld in artikel

**Tekst van
het regeringsamendement**

24 slechts afgeleverd na storting van een zakelijke waarborg die bestaat in geld of effecten. De waarborg, die wordt aangewend bij wanbetaling van de kosten en de uitgaven bedoeld in de artikelen 18 en 68, moet ten laatste vijf dagen voor aanvang van de spelverrichtingen bij de Consignatiekas worden gestort.

Bij wanbetaling van de kosten wordt de waarborg aangewend om de verschuldigde bedragen te betalen.

Indien tijdens de uitoefening van de activiteiten blijkt dat de waarborg ontoereikend is om de kosten te dekken, eist de commissie dat binnen vijf dagen een bijkomend bedrag wordt betaald op straffe van schorsing van de vergunning tot het tijdstip van storting.

Het bedrag van de waarborg wordt bepaald op:

- 1. 10 miljoen frank voor een vergunning klasse A;*
- 2. 3 miljoen frank voor een vergunning klasse B;*
- 3. 100 000 frank voor een vergunning klasse C;*
- 4. 5 miljoen frank voor een vergunning klasse E.*

De Koning kan de bedragen van de waarborg bij een in Ministerraad overlegd besluit wijzigen.

De Koning legt aan de wetgevende kamers, zodra zij verenigd zijn of bij de opening van hun volgende zitting, een ontwerp van wet voor dat gericht is op de bekrachtiging van het besluit uitgevaardigd ter uitvoering van het vorige lid.

Art. 68. — De gemaakte kosten worden aan de aanvrager nauwkeurig gefactureerd op de wijze bepaald door de Koning.

Het gaat in dit verband om de voorafgaande, periodieke en andere kosten die de commissie en het secretariaat tijdens de uitoefening van hun opdrachten hebben gemaakt.

HOOFDSTUK IX

Opheffings- en begeleidingsmaatregelen

Art. 69. — De wet van 24 oktober 1902 betreffende het spel, gewijzigd bij de wetten van 19 april 1963 en

**Tekst aangenomen
door de commissie**

24 slechts afgeleverd na storting van een zakelijke waarborg die bestaat uit geld of effecten. De waarborg, die wordt aangewend bij wanbetaling van de kosten en de uitgaven bedoeld in de artikelen 18 en 71, moet ten laatste vijf dagen voor aanvang van de spelverrichtingen bij de Consignatiekas worden gestort.

Bij wanbetaling van de kosten wordt de waarborg aangewend om de verschuldigde bedragen te betalen.

Indien tijdens de uitoefening van de activiteiten blijkt dat de waarborg ontoereikend is om de kosten te dekken, eist de commissie dat binnen vijf dagen een bijkomend bedrag wordt betaald op straffe van schorsing van de vergunning tot het tijdstip van storting.

Het bedrag van de waarborg wordt bepaald op:

1. 10 miljoen frank voor een vergunning klasse A;
2. 3 miljoen frank voor een vergunning klasse B;
3. 20 000 frank voor een vergunning klasse C;
4. 5 miljoen frank voor een vergunning klasse E.

De Koning kan de bedragen van de waarborg bij een in Ministerraad overlegd besluit wijzigen.

De Koning legt aan de wetgevende kamers, zodra zij verenigd zijn of bij de opening van hun volgende zitting, een ontwerp van wet voor dat gericht is op de bekrachtiging van het besluit uitgevaardigd ter uitvoering van het vorige lid.

Art. 68. — De gemaakte kosten worden aan de aanvrager nauwkeurig gefactureerd op de wijze bepaald door de Koning.

Het gaat in dit verband om de voorafgaande, periodieke en andere kosten die de commissie en het secretariaat tijdens de uitoefening van hun opdrachten hebben gemaakt.

HOOFDSTUK IX

Opheffings- en begeleidingsmaatregelen

Art. 69. — De wet van 24 oktober 1902 betreffende het spel, gewijzigd bij de wetten van 19 april 1963 en

**Tekst van
het regeringsamendement**

24 slechts afgeleverd na storting van een zakelijke waarborg die bestaat in geld of effecten. De waarborg, die wordt aangewend bij wanbetaling van de kosten en de uitgaven bedoeld in de artikelen 18 en 68, moet ten laatste vijf dagen voor aanvang van de spelverrichtingen bij de Consignatiekas worden gestort.

Bij wanbetaling van de kosten wordt de waarborg aangewend om de verschuldigde bedragen te betalen.

Indien tijdens de uitoefening van de activiteiten blijkt dat de waarborg ontoereikend is om de kosten te dekken, eist de commissie dat binnen vijf dagen een bijkomend bedrag wordt betaald op straffe van schorsing van de vergunning tot het tijdstip van storting.

Het bedrag van de waarborg wordt bepaald op:

- 1. 10 miljoen frank voor een vergunning klasse A;*
- 2. 3 miljoen frank voor een vergunning klasse B;*
- 3. 100 000 frank voor een vergunning klasse C;*
- 4. 5 miljoen frank voor een vergunning klasse E.*

De Koning kan de bedragen van de waarborg bij een in Ministerraad overlegd besluit wijzigen.

De Koning legt aan de wetgevende kamers, zodra zij verenigd zijn of bij de opening van hun volgende zitting, een ontwerp van wet voor dat gericht is op de bekrachtiging van het besluit uitgevaardigd ter uitvoering van het vorige lid.

Art. 68. — De gemaakte kosten worden aan de aanvrager nauwkeurig gefactureerd op de wijze bepaald door de Koning.

Het gaat in dit verband om de voorafgaande, periodieke en andere kosten die de commissie en het secretariaat tijdens de uitoefening van hun opdrachten hebben gemaakt.

HOOFDSTUK IX

Opheffings- en begeleidingsmaatregelen

Art. 69. — De wet van 24 oktober 1902 betreffende het spel, gewijzigd bij de wetten van 19 april 1963 en

**Tekst aangenomen
door de commissie**

24 slechts afgeleverd na storting van een zakelijke waarborg die bestaat uit geld of effecten. De waarborg, die wordt aangewend bij wanbetaling van de kosten en de uitgaven bedoeld in de artikelen 18 en 71, moet ten laatste vijf dagen voor aanvang van de spelverrichtingen bij de Consignatiekas worden gestort.

Bij wanbetaling van de kosten wordt de waarborg aangewend om de verschuldigde bedragen te betalen.

Indien tijdens de uitoefening van de activiteiten blijkt dat de waarborg ontoereikend is om de kosten te dekken, eist de commissie dat binnen vijf dagen een bijkomend bedrag wordt betaald op straffe van schorsing van de vergunning tot het tijdstip van storting.

Het bedrag van de waarborg wordt bepaald op:

1. 10 miljoen frank voor een vergunning klasse A;
2. 3 miljoen frank voor een vergunning klasse B;
3. 20 000 frank voor een vergunning klasse C;
4. 5 miljoen frank voor een vergunning klasse E.

De Koning kan de bedragen van de waarborg bij een in Ministerraad overlegd besluit wijzigen.

De Koning legt aan de wetgevende kamers, zodra zij verenigd zijn of bij de opening van hun volgende zitting, een ontwerp van wet voor dat gericht is op de bekrachtiging van het besluit uitgevaardigd ter uitvoering van het vorige lid.

Art. 68. — De gemaakte kosten worden aan de aanvrager nauwkeurig gefactureerd op de wijze bepaald door de Koning.

Het gaat in dit verband om de voorafgaande, periodieke en andere kosten die de commissie en het secretariaat tijdens de uitoefening van hun opdrachten hebben gemaakt.

HOOFDSTUK IX

Opheffings- en begeleidingsmaatregelen

Art. 69. — De wet van 24 oktober 1902 betreffende het spel, gewijzigd bij de wetten van 19 april 1963 en

**Tekst van
het regeringsamendement**

22 november 1974, alsook de uitleggingswet van 14 augustus 1978 worden opgeheven.

Art. 70. — Artikel 305 van het Strafwetboek wordt opgeheven.

Art. 71. — Artikel 1 van de wet van 15 juli 1960 tot zedelijke bescherming van de jeugd wordt aangevuld met het volgende lid :

« Deze bepaling is niet van toepassing op kansspel-inrichtingen die zijn toegestaan bij de wet op de kansspelen en de kansspelinrichtingen. »

Art 72. — De concessieovereenkomsten die gelden, op het ogenblik van de inwerkingtreding van deze wet tussen de kansspelinrichtingen klasse I en de gemeenten bedoeld in artikel 28 van deze wet blijven in voorkomend geval gelden gedurende maximum 20 jaar voor zover deze kansspelinrichtingen binnen een jaar na de inwerkingtreding van deze wet voldoen aan de voorwaarden bepaald in deze wet.

HOOFDSTUK X

Slotbepalingen

Art. 73. — De Koning oefent de bevoegdheden uit die Hem door deze wet op de voordracht van de Ministers van Economische Zaken, van Binnenlandse Zaken, Financiën en Justitie zijn toegekend.

Art. 74. — De artikelen 9 tot 22 treden in werking de dag waarop zij in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt.

De andere artikelen treden in werking op de datum bepaald door de Koning.

**Tekst aangenomen
door de commissie**

22 november 1974, alsook de uitleggingswet van 14 augustus 1978 worden opgeheven.

Art. 70. — Artikel 305 van het Strafwetboek wordt opgeheven.

Art. 71. — Artikel 1 van de wet van 15 juli 1960 tot zedelijke bescherming van de jeugd wordt aangevuld met het volgende lid :

« Deze bepaling is niet van toepassing op kansspel-inrichtingen die zijn toegestaan bij de wet op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers. »

Art. 71bis. — In artikel 2bis van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld, gewijzigd door de wet van 10 augustus 1998, wordt het 5° vervangen als volgt:

« 5° de natuurlijke personen of de rechtspersonen die een of meer kansspelen van klasse I exploiteren, bedoeld in de wet van ... op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers. »

Art 72. — De concessieovereenkomsten die gelden op het ogenblik van de inwerkingtreding van deze wet tussen de kansspelinrichtingen klasse I en de gemeenten bedoeld in artikel 28 van deze wet blijven in voorkomend geval gelden gedurende maximum 20 jaar voor zover deze kansspelinrichtingen binnen een jaar na de inwerkingtreding van deze wet voldoen aan de voorwaarden bepaald in deze wet.

HOOFDSTUK X

Slotbepalingen

Art. 73. — De Koning oefent de Hem door deze wet toegekende bevoegdheden uit op gezamenlijke voordracht van de ministers van Economische Zaken, Binnenlandse Zaken, Financiën, Volksgezondheid en Justitie.

Art. 74. — De artikelen 9 tot 22 treden in werking de dag waarop zij in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt.

De andere artikelen treden in werking op de datum bepaald door de Koning.

**Tekst van
het regeringsamendement**

22 november 1974, alsook de uitleggingswet van 14 augustus 1978 worden opgeheven.

Art. 70. — Artikel 305 van het Strafwetboek wordt opgeheven.

Art. 71. — Artikel 1 van de wet van 15 juli 1960 tot zedelijke bescherming van de jeugd wordt aangevuld met het volgende lid :

« Deze bepaling is niet van toepassing op kansspel-inrichtingen die zijn toegestaan bij de wet op de kansspelen en de kansspelinrichtingen. »

Art 72. — De concessieovereenkomsten die gelden, op het ogenblik van de inwerkingtreding van deze wet tussen de kansspelinrichtingen klasse I en de gemeenten bedoeld in artikel 28 van deze wet blijven in voorkomend geval gelden gedurende maximum 20 jaar voor zover deze kansspelinrichtingen binnen een jaar na de inwerkingtreding van deze wet voldoen aan de voorwaarden bepaald in deze wet.

HOOFDSTUK X

Slotbepalingen

Art. 73. — De Koning oefent de bevoegdheden uit die Hem door deze wet op de voordracht van de Ministers van Economische Zaken, van Binnenlandse Zaken, Financiën en Justitie zijn toegekend.

Art. 74. — De artikelen 9 tot 22 treden in werking de dag waarop zij in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt.

De andere artikelen treden in werking op de datum bepaald door de Koning.

**Tekst aangenomen
door de commissie**

22 november 1974, alsook de uitleggingswet van 14 augustus 1978 worden opgeheven.

Art. 70. — Artikel 305 van het Strafwetboek wordt opgeheven.

Art. 71. — Artikel 1 van de wet van 15 juli 1960 tot zedelijke bescherming van de jeugd wordt aangevuld met het volgende lid :

« Deze bepaling is niet van toepassing op kansspel-inrichtingen die zijn toegestaan bij de wet op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers. »

Art. 71bis. — In artikel 2bis van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld, gewijzigd door de wet van 10 augustus 1998, wordt het 5° vervangen als volgt:

« 5° de natuurlijke personen of de rechtspersonen die een of meer kansspelen van klasse I exploiteren, bedoeld in de wet van ... op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers. »

Art 72. — De concessieovereenkomsten die gelden op het ogenblik van de inwerkingtreding van deze wet tussen de kansspelinrichtingen klasse I en de gemeenten bedoeld in artikel 28 van deze wet blijven in voorkomend geval gelden gedurende maximum 20 jaar voor zover deze kansspelinrichtingen binnen een jaar na de inwerkingtreding van deze wet voldoen aan de voorwaarden bepaald in deze wet.

HOOFDSTUK X

Slotbepalingen

Art. 73. — De Koning oefent de Hem door deze wet toegekende bevoegdheden uit op gezamenlijke voordracht van de ministers van Economische Zaken, Binnenlandse Zaken, Financiën, Volksgezondheid en Justitie.

Art. 74. — De artikelen 9 tot 22 treden in werking de dag waarop zij in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt.

De andere artikelen treden in werking op de datum bepaald door de Koning.

ANNEXE 1**AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT**

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le ministre de la Justice, le 14 mai 1997, d'une demande d'avis sur un projet de loi «relatif aux jeux de hasard et aux établissements de jeux de hasard» et, le 23 mai 1997, d'une lettre par laquelle le ministre demande communication de l'avis, dans un délai ne dépassant pas un mois, a donné le 14 juillet 1997 l'avis suivant :

OBSERVATIONS PRÉALABLES

1. L'avant-projet de loi s'inspire, dans une certaine mesure, d'une proposition de loi déposée au Sénat et qui a été examinée par la section de législation(1). Pour certaines dispositions du projet, il sera directement fait référence à l'avis précité.

2. Comme l'indique l'exposé des motifs, certaines dispositions du projet concernent le problème du blanchiment de l'argent. À cet égard, la section de législation a également été saisie, récemment, d'un avant-projet de loi modifiant la loi du 11 janvier 1993 relative à la prévention de l'utilisation du système financier à des fins de blanchiment de capitaux(2).

Plusieurs dispositions de ce projet visaient, plus particulièrement, les exploitants de casinos et leur imposaient des obligations précises. Dans son avis, la section de législation a insisté sur la nécessité d'adopter, au préalable, une réglementation, propre à cette profession, lui donnant une base légale claire. Le projet, qui fait l'objet de cet examen, répond à cette observation du Conseil d'État en fixant les règles essentielles d'exploitation des jeux de hasard, mais interfère, également, sur certains points, avec l'avant-projet de loi précité sans, toutefois, modifier directement la loi du 11 janvier 1993.

Ainsi, l'article 16, 4°, du projet, prévoit que la commission des jeux de hasard doit être considérée comme l'autorité de contrôle et de tutelle visée aux articles 21 et 22 de la loi précitée, qu'elle doit informer la cellule de traitement des informations financières des faits pouvant être considérés comme blanchiment d'argent, qu'elle reçoit notification des opérations visées aux articles 28, 6°, et 33, 6°, du projet et qu'elle est chargée de contrôler les mesures utiles prises par les exploitants en vue d'établir l'identité de ceux qui ont ordonné une opération de jeux.

Il convient d'harmoniser les deux textes afin d'éviter des contradictions ou des lacunes.

EXAMEN DU PROJET**Proposant et arrêté de présentation**

Compte tenu, notamment, des articles 9, § 2 (composition de la commission des jeux de hasard), 13, § 2, alinéa 4, 16, 1°, et 18,

(1) Proposition de loi sur le jeu, déposée par M. Weyts, doc. Sénat, session 1995-1996, n° 1-419/1; avis n° 25.764/2.

(2) Avis n° 25.944/2 du 15 mai 1997.

BIJLAGE 1**ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE**

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 14 mei 1997 door de minister van Justitie verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet «op de kansspelen en kansspelinrichtingen» en, op 23 mei 1997, bij brief door de minister verzocht om mededeling van het advies, binnen een termijn van ten hoogste een maand, heeft op 14 juli 1997 het volgende advies gegeven :

VOORAFGAANDE OPMERKINGEN

1. Het voorontwerp van wet is enigszins geïnspireerd op een wetsvoorstel dat bij de Senaat is ingediend en dat door de afdeling wetgeving is onderzocht(1). Voor sommige bepalingen van het ontwerp zal rechtstreeks naar het voormelde advies worden verwezen.

2. Zoals in de memorie van toelichting wordt vermeld, hebben sommige bepalingen van het ontwerp betrekking op het witwassen van geld. In dat verband is de afdeling wetgeving onlangs eveneens om advies verzocht over een voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld(2).

Verscheidene bepalingen van dat ontwerp waren inzonderheid van toepassing op de casino-exploitanten en legden hun welbepaalde verplichtingen op. In haar advies heeft de afdeling wetgeving gewezen op de noodzaak om eerst een specifieke regelgeving voor dat beroep uit te werken en het aldus een duidelijke wettelijke basis te geven. Met het thans onderzochte ontwerp wordt op die opmerking van de Raad van State ingegaan: het stelt de essentiële regels voor de exploitatie van kansspelen vast, maar interfereert op sommige punten ook met het voormelde voorontwerp van wet zonder de wet van 11 januari 1993 evenwel rechtstreeks te wijzigen.

Zo bepaalt artikel 16, 4°, van het ontwerp dat de kansspelcommissie moet worden beschouwd als de controle- en toezichthoudende overheid bedoeld in de artikelen 21 en 22 van de voormelde wet, dat zij de cel voor financiële informatieverwerking op de hoogte moet brengen van feiten die in aanmerking komen als witwassen van geld, dat zij bericht ontvangt van de operaties bedoeld in de artikelen 28, 6°, en 33, 6°, van het ontwerp en dat zij belast is met de controle van de nuttige maatregelen, door de exploitanten genomen in het opsporen van de identiteit van diegenen die opdracht gaven tot een speloperatie.

De twee teksten moeten op elkaar worden afgestemd teneinde tegenstrijdigheden of leemten te voorkomen.

ONDERZOEK VAN HET ONTWERP**Voordrachtformulier en indieningsbesluit**

Inzonderheid gelet op de artikelen 9, § 2 (samenstelling van de kansspelcommissie), 13, § 2, vierde lid, 16, 1°, en 18, tweede lid,

(1) Voorstel van wet op het spel, ingediend door de heer Weyts, Stuk Senaat, zitting 1995-1996, nr. 1-419/1; advies nr. 25.764/2.

(2) Advies nr. 25.944/2 van 15 mei 1997.

alinéa 2, du projet, il y a lieu d'associer au projet les ministres des Finances, des Affaires économiques et de l'Intérieur et de modifier, en conséquence, le projet et l'arrêté de présentation.

Dispositif

Article 1er

1. L'article 1er du projet indique que celui-ci doit être soumis à la procédure bicamérale incomplète, consacrée par l'article 78 de la Constitution.

Certaines dispositions du projet prévoient, cependant, la création et l'organisation d'une « commission des jeux de hasard » qui, à maints égards, peut être qualifiée d'autorité administrative indépendante. À ce propos, pour être en harmonie avec le dispositif, il convient de supprimer dans le texte français de l'exposé des motifs (p. 12, point e.) la notion d'« organisme public de catégorie A ». La commission des jeux de hasard sera, en vertu de l'article 9, § 1er, du projet, présidée par un magistrat qui exercera ses fonctions à temps plein. L'auteur du projet a prévu des dispositions qui touchent à l'organisation judiciaire et au statut de ce magistrat. Il en est particulièrement ainsi de l'article 9, § 3. Conformément à l'article 77, 3° et 9°, de la Constitution, il convient de soumettre cette disposition à la procédure bicamérale complète.

Dans un souci de cohérence juridique, il est, toutefois, préférable de modifier directement l'article 327*bis* du Code judiciaire afin d'étendre son champ d'application au magistrat visé par l'article 9 du projet.

Art. 2

1. Il y a quelque contradiction entre les articles 2, 1°, et 3, 1°. En effet, tandis que, dans l'article 2, la plus petite intervention du hasard dans un jeu emporte que celui-ci devient un jeu de hasard, dans l'article 3, 1°, le fait que le jeu sollicite l'adresse de l'entraînement du corps exclut la qualification de jeu de hasard, quand bien même la part du hasard serait, dans ce jeu, prépondérante. Cette contradiction montre qu'il est difficile d'échapper à une appréciation de la part que le hasard prend dans le jeu et son issue lorsqu'il s'agit de qualifier un jeu de « jeu de hasard(1) ».

Il ressort du commentaire de l'article 2 que la définition prévue au 1° relative au jeu de hasard met fin « aux discussions relatives au caractère des jeux qui associent tant des caractéristiques de jeux de hasard que des caractéristiques de jeux d'adresse ».

En vertu d'une jurisprudence de la Cour de Cassation, les jeux de hasard sont ceux pour lesquels le hasard l'emporte sur l'adresse du corps ou sur l'agilité intellectuelle ou que la chance joue un plus grand rôle que l'adresse et les combinaisons de l'esprit.

À l'inverse, si l'adresse l'emporte sur le hasard, il s'agit de jeu d'adresse. Cette distinction impliquait, dans certains cas, l'obligation pour le juge de recourir à une expertise.

En prévoyant, à l'article 2, 1°, que le jeu ou le pari dans lequel « le hasard est un élément même accessoire » est un jeu de hasard, la disposition dénature la notion de jeu ou de pari et est contraire à la jurisprudence précitée de la Cour de cassation.

Il convient de revoir fondamentalement cette définition.

2. Les définitions visées aux 2°, 3° et 4°, sont superflues et doivent être omises.

(1) Voir, à cet égard, Cass., 26 mars 1956, *Pas.*, 1956, I, 73.

van het ontwerp, behoren de minister van Financiën, de minister van Economische Zaken en de minister van Binnenlandse Zaken bij het ontwerp te worden betrokken. Het voordrachtformulier en het indieningsbesluit moeten dienovereenkomstig worden gewijzigd.

Bepalend gedeelte

Artikel 1

1. In artikel 1 wordt aangegeven dat dit ontwerp valt onder de procedure van onvolledig bicameralisme, ingeschreven in artikel 78 van de Grondwet.

Sommige bepalingen van het ontwerp voorzien evenwel in de oprichting en de organisatie van een « kansspelcommissie », die vanuit verscheidene oogpunten als een onafhankelijke administratieve overheid kan worden beschouwd. Wat dat betreft moeten, om in overeenstemming te zijn met het dispositief, de woorden « organisme public de catégorie A » in de Franse tekst van de memorie van toelichting (blz. 12, punt e) worden geschrapt. De kansspelcommissie zal krachtens artikel 9, § 1, van het ontwerp worden voorgezeten door een magistraat die zijn functie voltijds uitoefent. De steller van het ontwerp heeft bepalingen ingevoegd die betrekking hebben op de gerechtelijke organisatie en de rechtspositie van deze magistraat. Dat geldt inzonderheid voor artikel 9, § 3. Overeenkomstig artikel 77, 3° en 9°, van de Grondwet valt die bepaling onder de procedure van het volledige bicameralisme.

Met het oog op de juridische samenhang zou het echter beter zijn artikel 327*bis* van het Gerechtelijk Wetboek rechtstreeks te wijzigen, waarbij de werkingssfeer ervan uitgebreid wordt tot de magistraat bedoeld in artikel 9 van het ontwerp.

Art. 2

1. De artikelen 2, 1°, en 3, 1°, zijn enigszins tegenstrijdig. Artikel 2 bepaalt immers dat er sprake is van een kansspel zodra er ook maar enig toeval met het spel is gemoeid, terwijl artikel 3, 1°, bepaalt dat een spel waarmee behendigheid en geoefendheid van het lichaam is gemoeid, geen kansspel is, zelfs als het toeval in dat spel een doorslaggevende rol speelt. Uit die tegenstrijdigheid blijkt dat moeilijk valt te ontkomen aan het bepalen van het aandeel van het toeval in het spel en in de afloop ervan wil een spel als « kansspel » kunnen worden bestempeld(1).

Uit de commentaar op artikel 2 blijkt dat de definitie van het begrip « kansspel » in 1° « (...) de discussies nopens het karakter van spelen, die kenmerken van zowel kans- als behendigheidsspele in zich verenigen, (zou) moeten beslechten ».

Volgens rechtspraak van het Hof van Cassatie zijn kansspelen « spelen waarbij het toeval de overhand heeft op de lichamelijke of verstandelijke behendigheid of waarbij het geluk een grotere rol speelt dan de behendigheid en de combinaties van de geest ».

Als behendigheid daarentegen een grotere rol speelt dan toeval, is het een behendigheidsspel. Dat onderscheid hield in dat de rechter in sommige gevallen een expertise moest laten uitvoeren.

Doordat artikel 2, 1°, stelt dat het spel of de weddenschap waarbij « het toeval een zelfs bijkomstig element is » een kansspel is, holt deze bepaling het begrip « spel » en het begrip « weddenschap » uit en is ze strijdig met de voormelde rechtspraak van het Hof van Cassatie.

Deze definitie moet grondig worden herzien.

2. De definities vermeld in 2°, 3° en 4° zijn overbodig en behoren te vervallen.

(1) Zie in dat verband Cass., 26 maart 1956, *Pas.*, 1956, I, 73.

Art. 3

1. Dans la phrase introductive, les mots «et de ses arrêtés d'exécution» doivent être omis.

2. Dans la mesure où le 1° ne prévoit aucune proportion entre l'exercice du corps et l'intervention du hasard, la disposition appelle la même observation que celle formulée sous l'article 2. D'accord avec le fonctionnaire délégué, les mots «les jeux relatifs à l'adresse et à l'entraînement du corps, en particulier» doivent être omis.

3. Au 2°, il faut écrire :

«2° les jeux offrant au joueur ou au parieur comme seul enjeu, le droit de ...».

4. Le 3° est très vague. En effet, quand faut-il considérer que l'enjeu est «très limité»? De même que faut-il comprendre par un «enrichissement limité ou un avantage matériel de faible valeur»? Ces notions sont beaucoup trop imprécises et donneront lieu à des interprétations subjectives.

Le 3° doit être revu en s'inspirant de l'exposé des motifs.

5. Par ailleurs, le 3° précise «... s'adonne à titre occasionnel et purement récréatif»; on ne peut admettre que ces notions ne soient pas des éléments permettant de qualifier des jeux de hasard. Celui qui pratique un jeu de hasard peut le faire occasionnellement ou à titre de récréation.

Art. 4

1. À l'alinéa 1er, il est préférable d'écrire, in fine :

«... autres que ceux autorisés conformément à la présente loi».

2. L'alinéa 2 envisage l'octroi d'une licence préalablement à la transformation d'un ou de plusieurs jeux de hasard ou d'établissements de jeux de hasard. Eu égard au régime de licences que le projet instaure, on n'aperçoit pas la portée du terme «transformer».

Art. 5

Il y a lieu de se référer aux observations faites dans la version néerlandaise du présent avis.

Art. 3

1. In de inleidende zin behoren de woorden «en haar uitvoeringsbesluiten» te vervallen.

2. In zoverre de verhouding tussen de geoefendheid van het lichaam en de rol van het toeval niet in 1° wordt bepaald, geldt voor deze bepaling dezelfde opmerking als die welke onder artikel 2 is geformuleerd. De gemachtigde ambtenaar is het ermee eens dat de woorden «deze waarmee behendigheid en geoefendheid van het lichaam zijn gemoed, inzonderheid» behoren te vervallen.

3. In 2° schrijve men :

«2° die welke de speler of gokker geen andere inzet opleveren dan het recht ...».

4. Punt 3° is zeer vaag. Wanneer moet de inzet immers als «uiterst gering» worden beschouwd? En wat moet worden verstaan onder een «zeer beperkte verrijking of een stoffelijk voordeel van zeer geringe waarde»? Deze begrippen zijn veel te vaag en zullen aanleiding geven tot subjectieve interpretaties.

Punt 3° moet worden herzien op basis van het bepaalde in de memorie van toelichting.

5. Voorts wordt in 3° gepreciseerd: «... bij gelegenheid en bij wijze van eenvoudige ontspanning»; men kan niet aanvaarden dat die begrippen niet bruikbaar zouden zijn om kansspelen te definiëren. Wie een kansspel beoefent, kan zulks incidenteel doen of bij wijze van ontspanning.

Art. 4

1. Het zou beter zijn het slot van het eerste lid als volgt te stellen:

«... tenzij die overeenkomstig deze wet zijn toegestaan».

2. Het tweede lid betreft de toekenning van een voorafgaande vergunning om één of meer kansspelen of kansspelinrichtingen te veranderen. Gelet op de vergunningsregeling die door het ontwerp wordt ingesteld, is het niet duidelijk wat onder het woord «veranderen» moet worden verstaan.

Art. 5

De term «lunapark», die in het ontwerp wordt gebezigd, beantwoordt waarschijnlijk niet aan datgene wat de stellers van het ontwerp beogen.

Volgens Van Dale, Groot Woordenboek der Nederlandse Taal, is een «lunapark» de naam voor een moderne soort van kermis, terrein met kermisvermakelijkheden, (ook) naam van een bepaalde kermisattractie waarbij de bezoekers een weg moeten afleggen over allerlei obstakels, ...

Onder het lemma «pretpark», dat gedefinieerd wordt als een «park met allerlei attracties (schommels, kano's, zwembad, poppenkast, enz.)» wordt als synoniem «lunapark» gegeven.

Het zou beter zijn om te werken met de term «speelautomatenhal», zoals in de Nederlandse wet op de kansspelen (Nederlandse wetgeving, editie Schuurman en Jordens, deel 69, artikel 30 c), blz. 65, achtste druk).

Voorts is de term «dranksluiterijen», die als tegenhanger van het Franse «débits de boissons» wordt gebruikt, niet correct in de betekenis van drankgelegenheden.

Art. 6

Les mots «et de ses arrêtés d'exécution» doivent être omis.

Art. 7

Il faut écrire :

«... le Roi fixe le montant maximum de la mise par possibilité de jeu ...».

Art. 8

1. Il est préférable d'écrire dans le texte français: «Il est institué auprès du ministère de la Justice ...».

2. Les mots «qui est autonome» seront supprimés: ils n'apportent rien au texte et ne sont pas clairs.

3. Il y a lieu de rassembler dans un article distinct l'ensemble des dispositions qui concernent le secrétariat de la commission et d'omettre ainsi la dernière phrase de l'article 8.

Art. 9

1. Au paragraphe 2, il est question de représentants francophones et néerlandophones de différents ministères. L'article 10, 7°, du projet précise que ces personnes doivent exercer depuis dix ans au moins une fonction juridique, administrative ou académique dans le secteur public. Il est permis de se demander si ces personnes auront la qualité de fonctionnaire. Selon les explications du fonctionnaire délégué, certains membres de la commission des jeux de hasard seraient issus du secteur privé; néanmoins, il est nécessaire que, parmi ces membres, il y ait des fonctionnaires qui puissent, selon l'article 13 du projet, exercer la fonction d'officier de police judiciaire, auxiliaire du procureur du Roi.

Le texte ne précise pas par quelle autorité ces fonctionnaires seront nommés. Il convient de prévoir que ces fonctionnaires seront nommés par le Roi sur proposition des ministres concernés.

2. En ce qui concerne le paragraphe 3 de cette disposition, il est fait référence à l'observation formulée sous l'article 1er.

3. Le paragraphe 5 prévoit l'octroi pour chaque réunion de jetons de présence aux membres de la commission.

Il convient de modifier cette disposition en indiquant qu'il revient au Roi de fixer le montant des jetons de présence.

Compte tenu du fait que le président exerce ses fonctions à temps plein et qu'il continue de jouir de son traitement, cette disposition doit être adaptée.

4. Le dernier alinéa du paragraphe 5 prévoit un dédommagement pour les experts. Toutefois, le projet n'indique pas comment ces experts sont désignés, quelles sont les conditions qu'ils doivent remplir, quelles sont leurs missions, etc. Le projet doit être complété sur ce point.

Art. 10

1. Dans la phrase introductive, il faut écrire: «... ou suppléant, il faut remplir les conditions suivantes: ...».

2. Si l'intention de l'auteur du projet est de prévoir, en qualité de membres de la commission, des personnes étrangères à l'admi-

Art. 6

De woorden «en haar uitvoeringsbesluiten» moeten vervallen.

Art. 7

Men schrijve:

«De Koning bepaalt ... de maximuminzet, het maximale verlies en de maximale winst van de spelers en gokkers.

Art. 8

1. In de Franse tekst is het beter te schrijven: «Il est institué auprès du ministère de la Justice ...».

2. Het woord «autonoom» behoort te vervallen: het voegt niets toe aan de tekst en is niet duidelijk.

3. Alle bepalingen over het secretariaat van de commissie moeten in één afzonderlijk artikel worden ondergebracht en de laatste zin van artikel 8 behoort dus te vervallen.

Art. 9

1. In paragraaf 2 is sprake van Nederlandstalige en Franstalige vertegenwoordigers van verschillende ministeries. Artikel 10, 7°, van het ontwerp bepaalt dat die personen gedurende ten minste tien jaar een juridische, administratieve of academische functie in de publieke sector moeten uitoefenen. Men kan zich afvragen of zij de hoedanigheid van ambtenaar zullen hebben. Volgens de uitleg van de gemachtigde ambtenaar zouden sommige leden van de kansspelcommissie uit de privé-sector komen; toch moeten zich onder die leden ook ambtenaren bevinden die volgens artikel 13 van het ontwerp de functie van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings, kunnen uitoefenen.

In de tekst wordt niet gepreciseerd door welke overheid die ambtenaren zullen worden benoemd. Er moet worden bepaald dat die ambtenaren zullen worden benoemd door de Koning, op de voordracht van de betrokken ministers.

2. Voor paragraaf 3 van deze bepaling wordt verwezen naar de opmerking onder artikel 1.

3. Paragraaf 5 bepaalt dat de commissieleden per vergadering presentiegeld krijgen.

Die bepaling moet in die zin worden gewijzigd dat geschreven wordt dat de Koning het bedrag van het presentiegeld vaststelt.

Aangezien de voorzitter zijn functie voltijds uitoefent en zijn wedde behoudt, moet deze bepaling worden aangepast.

4. Het laatste lid van paragraaf 5 voorziet in een vergoeding voor de deskundigen. In het ontwerp wordt echter niet vermeld hoe die deskundigen worden aangewezen, aan welke voorwaarden zij moeten voldoen, welke taken zij moeten vervullen enz. Het ontwerp moet op dat punt worden aangevuld.

Art. 10

1. In de inleidende zin schrijve men: «Om tot lid of plaatsvervangend lid van de Commissie te worden benoemd en het te blijven, moet men aan de volgende voorwaarden voldoen: ...».

2. Indien het de bedoeling van de steller van het ontwerp is om ervoor te zorgen dat ook personen van buiten het overheidsbe-

nistration, il convient, à l'alinéa 1er, 7°, de supprimer les mots « dans le secteur public ».

Art. 11

1. Le premier alinéa concerne le remplacement du président lorsque celui-ci est absent ou empêché ou en cas de vacance de son mandat.

Les dispositions du projet et, plus particulièrement l'article 9, § 3, ne tiennent pas compte de la situation du suppléant lorsque celui-ci doit remplacer le président pour une période de longue durée.

La disposition doit être adaptée.

2. Il existe une discordance entre les alinéas 1er et 2, puisque la vacance du mandat d'un membre effectif est déjà réglée par l'alinéa 1er.

Le texte doit, en conséquence, être adapté.

Art. 13

1. Il serait souhaitable de rassembler dans des articles distincts :

1° les dispositions relatives au secrétariat de la commission;

2° les dispositions relatives aux experts;

3° les dispositions relatives tant à la qualité d'officier de police judiciaire de certaines personnes qu'à leurs pouvoirs;

4° l'obligation faite à la commission de faire chaque année rapport de ses activités.

2. À la fin du paragraphe 1er, alinéa 2, de la version française, il est précisé: «... ont la qualité d'officier de la police judiciaire et d'officier auxiliaire du procureur du Roi. ».

Il convient d'adapter le texte français à la version néerlandaise en supprimant l'article « la » et les mots « et d' » dans le texte français.

Au surplus, la qualité d'officier de police judiciaire, auxiliaire du procureur du Roi ne peut être reconnue qu'aux personnes ayant la qualité de fonctionnaires.

Par ailleurs, il convient de soumettre ces personnes à l'obligation de prêter serment en qualité d'officier de police judiciaire (1).

3. Eu égard aux pouvoirs d'investigation qui sont reconnus à la commission, il convient d'attirer l'attention de l'auteur du projet sur les développements récents de la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme. Ainsi, dans son arrêt *Imbrosia* du 24 novembre 1993 (2), la Cour a considéré que: «certes, l'article 6 (de la Convention européenne des droits de l'homme) a pour finalité principale, au pénal, d'assurer un procès équitable devant un «tribunal» compétent pour décider du bien-fondé de

(1) L'article 2 du décret du 20 juillet 1831 concernant le serment et la mise en vigueur de la monarchie constitutionnelle représentative dispose que «Tous les fonctionnaires de l'ordre judiciaire et administratif, les officiers de la garde civique et de l'armée et, en général, tous les citoyens chargés d'un ministère ou d'un service public quelconque, seront tenus, avant d'entrer en fonctions, de prêter le serment...».

(2) Paru dans le J.T., 1994, p. 495 et obs. de P. Lambert, «L'article 6, 1°, de la Convention européenne des droits de l'homme et les juridictions d'instruction».

stuur lid van de commissie worden, moeten de woorden «in de publieke sector» in het eerste lid, 7°, vervallen.

Art. 11

1. Het eerste lid heeft betrekking op de vervanging van de voorzitter wanneer deze afwezig of verhinderd is, of indien zijn mandaat openvalt.

De bepalingen van het ontwerp en meer in het bijzonder artikel 9, § 3, houden geen rekening met de situatie waarbij de plaatsvervanger de voorzitter voor lange tijd moet vervangen.

De bepaling moet worden aangepast.

2. Er is een discrepantie tussen het eerste en het tweede lid, aangezien de vacature van het mandaat van een gewoon lid reeds in het eerste lid is geregeld.

De tekst dient dienovereenkomstig te worden aangepast.

Art. 13

1. Het is raadzaam om de volgende bepalingen in onderscheiden artikelen op te nemen :

1° de bepalingen betreffende het secretariaat van de commissie;

2° de bepalingen over de deskundigen;

3° zowel de bepalingen omtrent de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie van sommige personen als die betreffende hun bevoegdheden;

4° de verplichting die aan de commissie wordt opgelegd om ieder jaar verslag uit te brengen over haar werkzaamheden.

2. Aan het einde van paragraaf 1, tweede lid, van de Franse versie staat er: «... ont la qualité d'officier de la police judiciaire et d'officier auxiliaire du procureur du Roi. ».

De Franse tekst dient aan de Nederlandse versie te worden aangepast door de woorden «et d'» in de Franse tekst te schrappen. Eveneens moet het lidwoord «la» vóór de woorden «police judiciaire» vervallen.

Bovendien kan de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings, alleen worden toegekend aan personen die ambtenaar zijn.

Deze personen dienen bovendien te worden verplicht om de eed af te leggen als officier van gerechtelijke politie. (1)

3. Gezien de onderzoeksbevoegdheden die aan de commissie worden toegekend, dient de aandacht van de steller van het ontwerp gevestigd te worden op de recente ontwikkelingen in de rechtspraak van het Europees hof voor de rechten van de mens. Zo heeft het Hof in zijn arrest *Imbrosia* van 24 november 1993 (2) geoordeeld: «certes, l'article 6 (de la Convention européenne des droits de l'homme) a pour finalité principale, au pénal, d'assurer un procès équitable devant un «tribunal» compétent

(1) Artikel 2 van het decreet van 20 juli 1831 betreffende de eedaflegging bij de aanvang der grondwettelijke vertegenwoordigende monarchie bepaalt dat «Al de ambtenaren van de gerechtelijke en de administratieve orde, de officieren van de burgerwacht en van het leger en in het algemeen al de burgers belast met enig openbaar ambt of openbare dienst, (...), alvorens in dienst te treden, de eed (moeten) afleggen...».

(2) Verschenen in het J.T., 1994, blz. 495 en opm. van P. Lambert, «L'article 6, 1°, de la Convention européenne des droits de l'homme et les juridictions d'instruction».

l'accusation, mais il n'en résulte pas qu'il se désintéresse des phases qui se déroulent avant la procédure de jugement ...».

Il est donc permis de considérer que la tendance actuelle de la jurisprudence va vers une extension de l'application des garanties consacrées par l'article 6 de la Convention à la phase de l'instruction(1), mais également à celle de l'information(2).

Il reviendra, en définitive, au juge du fond d'apprécier si l'information s'est effectuée d'une manière telle que le déroulement d'un procès équitable est devenu impossible(3).

Il convient donc que l'auteur du projet tienne compte, notamment dans la rédaction de l'article 13, de l'extension du champ d'application de l'article 6 précité, en garantissant davantage le respect des droits de la défense applicables à la recherche et à la constatation d'infractions par les membres de la commission et de son secrétariat, notamment en ce qui concerne la régularité de la collecte des preuves.

4. L'article 13, § 1er, alinéas 3 et 7, prévoit la possibilité de perquisitions tantôt «en tous lieux», tantôt «dans les locaux habités». Ici aussi, la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme a évolué. Dans des arrêts du 25 février 1993, elle a étendu la notion de domicile, protégé par l'article 8 de la Convention, aux locaux professionnels(4).

L'auteur du projet doit donc veiller à contenir le pouvoir de perquisition octroyé aux membres de la commission et aux membres de son secrétariat, dans des limites compatibles avec le respect du droit au domicile.

Dans les arrêts précités, la Cour a notamment souligné: «qu'en l'absence surtout d'un mandat judiciaire, les restrictions et les conditions prévues par la loi ... apparaissent trop lâches et lacunaires pour que les ingérences dans les droits du requérant fussent étroitement proportionnées au but légitime recherché.»

Dans le même sens, J. Velu et R. Ergéc indiquent que: «L'article 8 ne subordonne pas explicitement les visites domici-

pour décider du bien-fondé de l'accusation, mais il n'en résulte pas qu'il se désintéresse des phases qui se déroulent avant la procédure de jugement ...».

Men mag er dus van uitgaan dat het de huidige tendens van de rechtspraak is de toepassing van de waarborgen die zijn vastgelegd in artikel 6 van het Verdrag, uit te breiden tot het stadium van het gerechtelijk onderzoek(1), maar ook tot het stadium van het opsporingsonderzoek(2).

Het is uiteindelijk de feitenrechter die zal moeten oordelen of het opsporingsonderzoek verricht is op een manier die een billijk proces onmogelijk maakt(3).

De steller van het ontwerp dient dus, onder meer in de tekst van artikel 13, rekening te houden met de uitbreiding van de werkingssfeer van het genoemde artikel 6, door meer waarborgen te bieden voor de eerbiediging van de rechten van verdediging tijdens de opsporing en de vaststelling van strafbare feiten door de leden van de commissie en het secretariaat hiervan, onder meer aangaande het op regelmatige wijze verzamelen van het bewijsmateriaal.

4. In artikel 13, § 1, derde en zevende lid, wordt bepaald dat er opsporingen ten huize mogen plaatsvinden, de ene keer «(op) alle plaatsen», de andere keer «(in) bewoonde lokalen». Ook op dit gebied is de rechtspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens geëvolueerd. In arresten van 25 februari 1993, heeft dit hof het begrip huis, dat beschermd wordt in artikel 8 van het Verdrag, uitgebreid tot bedrijfslokalen(4).

De steller van het ontwerp moet er dus over waken dat de bevoegdheid om opsporingen ten huize te verrichten, die aan de leden van de commissie en aan de leden van het secretariaat hiervan wordt toegekend, binnen perken blijft die zich verdragen met het recht op eerbiediging van de woning.

In de genoemde arresten heeft het Hof onder meer op het volgende gewezen: «... en l'absence surtout d'un mandat judiciaire, les restrictions et les conditions prévues par la loi ... apparaissent trop lâches et lacunaires pour que les ingérences dans les droits du requérant fussent étroitement proportionnées au but légitime recherché.»

In dezelfde zin stellen J. Velu en R. Ergéc: «L'article 8 ne subordonne pas explicitement les visites domiciliaires à l'existence d'un

(1) Voir, dans ce sens, notamment R. Ergéc et A. Schaus, «*Examen de jurisprudence (1990-1994), la Convention européenne des droits de l'homme*», R.C.J.B., 1995, pp. 376-377.

(2) A. De Nauw, dans son ouvrage «*Les métamorphoses administratives du droit pénal de l'entreprise*», paru en 1994, estime, en effet, que la jurisprudence récente de la Cour européenne des droits de l'homme «permet de supposer que les droits et garanties prescrits par la C.E.D.H. vont jouer un rôle grandissant pendant la phase de surveillance qui sera, dès lors, soumise aux règles de la procédure pénale, pour autant qu'elle aboutisse à la constatation d'infractions et à des poursuites... Les procédures de surveillance devront perdre leur caractère inquisitoire et devenir transparentes afin de pouvoir examiner globalement et concrètement leur conformité aux instruments juridiques de protection des droits de l'homme». De même, le projet de loi relative à l'amélioration de la procédure pénale au stade de l'information et de l'instruction vise à introduire dans le Code d'instruction criminelle les articles 28bis à 28sexies, destinés à légaliser le stade de l'information, notamment en organisant son contrôle (doc. parl. Chambre, session 1996-1997, n° 857/1).

(3) Dans ce sens, Cass. 6 mai 1993, J.T., 1994, p. 41.

(4) C.E.D.H., arrêts du 25 février 1993, Funke, Crémieux, Miaillhe c. France, série A, Vol. 256. Sur cette jurisprudence, voir D. Yernault, «Les pouvoirs d'investigation de l'administration face à la délinquance économique: les locaux professionnels et l'article 8 de la Convention européenne», Rev. trim. dr. hom., 1994, pp. 117-135.

(1) Zie in die zin onder meer R. Ergéc en A. Schaus, «*Examen de jurisprudence (1990-1994), la Convention européenne des droits de l'homme*», R.C.J.B., 1995, blz. 376-377.

(2) A. De Nauw is in zijn werk «*Les métamorphoses administratives du droit pénal de l'entreprise*», verschenen in 1994, van mening dat uit de recente rechtspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens immers kan worden afgeleid «permet de supposer que les droits et garanties prescrits par la C.E.D.H. vont jouer un rôle grandissant pendant la phase de surveillance qui sera, dès lors, soumise aux règles de la procédure pénale, pour autant qu'elle aboutisse à la constatation d'infractions et à des poursuites... Les procédures de surveillance devront perdre leur caractère inquisitoire et devenir transparentes afin de pouvoir examiner globalement et concrètement leur conformité aux instruments juridiques de protection des droits de l'homme». Zo ook strekt het wetsontwerp tot verbetering van de strafrechtspleging in het stadium van het opsporingsonderzoek en het gerechtelijk onderzoek ertoe de artikelen 28bis tot 28sexies in te voegen in het Wetboek van Strafvordering, die bedoeld zijn om het stadium van het opsporingsonderzoek te legaliseren, onder meer door de controle erop te regelen (Stuk Kamer, zitting 1996-1997, nr. 857/1).

(3) Zie in die zin, Cass. 6 mei 1993, J.T., 1994, blz. 41.

(4) EHRM, arresten van 25 februari 1993, Funke, Crémieux, Miaillhe t./Frankrijk, reeks A, deel 256. Zie in verband met deze rechtspraak, D. Yernault, «*Les pouvoirs d'investigation de l'administration face à la délinquance économique: les locaux professionnels et l'article 8 de la Convention européenne*», Rev. Trim. dr. Hom., 1994, blz. 117-135.

liaires à l'existence d'un mandat de perquisition. Mais cette condition découle implicitement des garanties dont les restrictions prévues au § 2 doivent s'entourer.»(1).

Si l'auteur du projet entend autoriser des perquisitions pendant la nuit, en dérogation à la loi du 7 juin 1969 fixant le temps pendant lequel il ne peut être procédé à des perquisitions ou visites domiciliaires, il convient de le préciser explicitement.

Enfin, si l'on veut procéder à des perquisitions ou visites domiciliaires, il faut un mandat délivré par le juge d'instruction; l'autorisation d'un juge du tribunal de police visée à l'alinéa 7 ne suffit donc pas.

Le texte doit être modifié à cet égard.

5. Au paragraphe 1er, alinéas 6 et 7, il convient de préciser que les infractions dont il s'agit sont des infractions liées au jeu.

6. À l'instar de la « cellule de traitement des informations financières » créée par l'article 11 de la loi du 11 janvier 1993 relative à la prévention de l'utilisation du système financier aux fins du blanchiment de capitaux, la « commission des jeux de hasard » peut exiger la communication de tout document pouvant lui être utile pour l'enquête et se procurer des renseignements complémentaires, notamment auprès des services de police et des services administratifs de l'État.

Le paragraphe 2, alinéa 3 de l'article examiné, va plus loin en obligeant les agents et les officiers de police judiciaire d'adresser au président de la commission « une copie des procès-verbaux de toute plainte ou déposition ainsi que de toute information obtenue ou constatation faite en rapport avec l'exploitation de jeux de hasard et d'établissements de jeux de hasard de même qu'avec l'application et le respect de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution ».

La commission des jeux de hasard devient ainsi un intermédiaire essentiel dans la recherche et la constatation des infractions à la loi en projet et il est permis de s'interroger sur la compatibilité d'un tel système avec le principe de la séparation des pouvoirs au nom duquel il appartient au pouvoir judiciaire d'assurer la justice (2). S'il n'est pas critiquable qu'elle participe à l'administration de la justice en dénonçant les infractions dont elle a connaissance au procureur du Roi, sous la surveillance duquel sont placés ses membres en tant qu'officiers de police judiciaire (3), il est cependant difficilement justifiable qu'elle puisse en quelque sorte contrôler toutes les informations transmises au procureur du Roi de la part d'agents ou d'officiers de police judiciaire qui ne seraient pas membres de la commission ou de son secrétariat.

Il faut également s'interroger sur le sort du secret de l'instruction dans cette hypothèse.

De même, qu'advient-il du secret professionnel lorsque la commission exigera la production de documents détenus par des personnes soumises à l'article 458 du Code pénal ?

Le paragraphe 2, alinéa 3, doit être revu fondamentalement.

(1) « La Convention européenne des droits de l'homme », extrait du R.P.D.B., complément, tome VII, Bruxelles, Bruylant, 1990, p. 557, n° 678.

(2) Voir à ce propos l'observation générale de l'avis n° 25.944/2, précité.

(3) Conformément aux articles 279 et 280 du Code d'instruction criminelle.

mandat de perquisition. Mais cette condition découle implicitement des garanties dont les restrictions prévues au § 2 doivent s'entourer.»(1).

Indien de steller van het ontwerp van plan is om 's nachts opsporingen ten huize toe te staan, in afwijking van de wet van 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize of huiszoeking mag worden verricht, dan dient dit expliciet te worden aangegeven.

Indien men ten slotte opsporingen ten huize of huiszoekingen wil verrichten, is daarvoor een mandaat van de onderzoeksrechter nodig; de machtiging van een politierechter waarvan sprake is in het zevende lid volstaat dus niet.

De tekst moet op dat punt worden aangepast.

5. In paragraaf 1, zesde en zevende lid, dient verduidelijkt te worden dat de desbetreffende strafbare feiten verband houden met het spel.

6. Naar het voorbeeld van de « cel voor financiële informatieverwerking », opgericht bij artikel 11 van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld, kan de « kansspelcommissie » eisen dat haar elk document dat haar bij het onderzoek tot nut kan zijn, wordt overgelegd en kan zij, onder meer bij de politiediensten en de administratieve overheidsdiensten, aanvullende informatie inwinnen.

Paragraaf 2, derde lid, gaat nog verder door de agenten en officieren van gerechtelijke politie te verplichten om aan de voorzitter van de commissie « een afschrift over (te maken) van de processen-verbaal van alle klachten of aangiften, alsmede van alle verkregen inlichtingen en gedane vaststellingen die verband houden met de exploitatie van kansspelen en kansspelinrichtingen en de toepassing en naleving van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten ».

Op die manier wordt de kansspelcommissie een belangrijke tussenschakel bij het opsporen en vaststellen van overtredingen van de ontworpen wet, en kan men zich afvragen of zulk een systeem verenigbaar is met het beginsel van de scheiding der machten, op grond waarvan het de taak is van de rechterlijke macht om te zorgen voor de rechtsbedeling (2). Ook al kan er geen kritiek worden geleverd op het feit dat de commissie meewerkt aan de rechtsbedeling door de strafbare feiten waarvan zij kennis krijgt, aan te geven bij de procureur des Konings, onder wiens toezicht haar leden staan, aangezien zij officieren van gerechtelijke politie zijn (3), is het feit dat zij in zekere zin controle zou hebben op alle informatie die door de agenten of officieren van gerechtelijke politie, die geen lid zouden zijn van de commissie of van het secretariaat ervan, aan de procureur des Konings worden overgezonden, moeilijk te verantwoorden.

Ook rijst de vraag hoe het in deze situatie staat met de geheimhouding van het onderzoek.

En wat gebeurt er met het beroepsgeheim wanneer de commissie eist dat bepaalde documenten die in het bezit zijn van personen op wie artikel 458 van het Strafwetboek van toepassing is, worden overgelegd ?

Paragraaf 2, derde lid, moet grondig worden herzien.

(1) « La Convention européenne des droits de l'homme », uittreksel uit het RPDB, aanvulling, deel VII, Brussel Bruylant, 1990, blz. 557, nr. 678.

(2) Zie in dat verband de algemene opmerking van het genoemde advies nr. 25.944/2.

(3) Overeenkomstig de artikelen 279 en 280 van het Wetboek van Strafvordering.

Art. 14

1. Il serait souhaitable de grouper en deux paragraphes distincts, la règle générale, visée à l'article 13, § 2, alinéa 1er, d'une part, et les exceptions, visées à l'article 14, alinéa 3, d'autre part.

2. Il ressort des alinéas 1er et 2 que les membres de la commission ainsi que ceux du secrétariat sont tenus à une obligation de confidentialité et non au secret professionnel mais qu'ils sont susceptibles d'encourir les peines prévues à l'article 458 du Code pénal.

Le mot «confidentialité» doit s'interpréter en ce sens que ceux qui y sont tenus doivent conserver le secret, sauf à l'égard du procureur du Roi, d'une part, et de l'administration fiscale, d'autre part.

Mieux vaut donc écrire :

«Art. ... Sans préjudice de l'article 13, § 2, alinéa 1er, les membres ... sont tenus de garder le secret des faits, ...»

3. L'alinéa 3 est particulièrement obscur dans sa rédaction. Ainsi, l'administration fiscale peut demander à la commission qu'elle lui communique «tous documents quelconques qu'elle détient et tous renseignements jugés nécessaires pour assurer l'établissement ou la perception des impôts établis par l'État», à condition cependant que l'enquête menée par l'administration fiscale fasse apparaître «des éléments concrets permettant de présumer l'existence ou la préparation de fraude fiscale».

Faut-il, dès lors, considérer que, si l'administration n'est pas en mesure de faire la preuve qu'elle dispose de ces éléments concrets, la commission peut lui refuser la communication des documents qu'elle détient ?

Afin d'éviter toute divergence d'interprétation et d'assurer une certaine cohérence juridique, il serait souhaitable de faire référence à l'article 327 du Code des impôts sur les revenus 1992 ou de modifier directement cette disposition.

Enfin, en vertu de l'alinéa 5, la commission est tenue d'informer le ministre des Finances de l'existence ou de la préparation de mécanismes de fraude fiscale. Cette disposition peut être rapprochée de l'article 327, § 5, précité, en ce qu'elle oblige la Commission bancaire et financière à informer le ministre des Finances de mécanismes conduisant à l'organisation d'infractions à la loi fiscale.

Il y a lieu, ici, aussi, de faire référence directement à l'article 327, précité.

Art. 15

Il revient aux titulaires des licences de supporter les frais d'installation et de fonctionnement de la commission et de son secrétariat, le Roi étant également compétent pour fixer «le montant annuel».

La disposition s'inspire de l'article 11, § 7, de la loi du 11 janvier 1993, précitée. Dans son avis n° 25 944/2 précité, la section de législation a estimé que :

«La contribution aux frais de fonctionnement de la cellule de traitement des informations financières ne peut s'analyser comme une redevance. Il s'agit d'un impôt permettant à l'État fédéral d'assurer un meilleur fonctionnement de la justice. L'impôt ainsi créé est contraire, d'une part, au principe d'universalité inscrit dans l'article 3 des lois coordonnées sur la comptabilité de l'État, d'autre part au principe de l'égalité des Belges devant la loi fiscale. A tout le moins, il convient de justifier cette dérogation au prin-

Art. 14

1. Het is wenselijk de algemene regel, gesteld in artikel 13, § 2, eerste lid, enerzijds, en de uitzonderingen, genoemd in artikel 14, derde lid, anderzijds, in twee onderscheiden paragrafen samen te brengen.

2. Uit het eerste en het tweede lid blijkt dat de leden van de commissie en die van het secretariaat verplicht zijn om het vertrouwelijk karakter van de feiten in acht te nemen en niet gehouden zijn aan het beroepsgeheim, maar dat hun wel de straffen, gesteld in artikel 458 van het Strafwetboek, kunnen worden opgelegd.

De woorden «vertrouwelijk karakter» moeten in deze zin aldus worden geïnterpreteerd dat zij die het vertrouwelijk karakter in acht moeten nemen, verplicht zijn de geheimhouding te bewaren, behalve ten aanzien van de procureur des Konings enerzijds, en van de belastingadministratie anderzijds.

Het zou dus beter zijn te schrijven :

«Art. ... Onverminderd artikel 13, § 2, eerste lid, zijn de leden ... verplicht om de feiten, ... geheim te houden.»

3. Het derde lid is bijzonder onduidelijk gesteld. Zo kan de belastingadministratie de commissie verzoeken haar «alle documenten over te leggen die zij in haar bezit heeft, alsook alle inlichtingen die (zij) nuttig acht om de vaststelling en de inning van de belastingen door de Staat te waarborgen», mits echter het onderzoek dat gevoerd is door de belastingadministratie «concrete elementen aan het licht brengt die vermoedelijk wijzen op het bestaan of op de voorbereiding van een fiscale fraude».

Moet er dan van worden uitgegaan dat, wanneer de administratie niet in staat is aan te tonen dat zij over deze concrete gegevens beschikt, de commissie kan weigeren om hieraan de documenten die zij in haar bezit heeft over te leggen ?

Om te voorkomen dat er verschillende interpretaties zijn en met het oog op enige juridische samenhang, zou het wenselijk zijn te verwijzen naar artikel 327 van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992 of deze bepaling meteen te wijzigen.

Krachtens het vijfde lid ten slotte, moet de commissie de minister van Financiën in kennis stellen van het bestaan of van de voorbereiding van een mechanisme gericht op fiscale fraude. Deze bepaling kan in verband worden gebracht met het genoemde artikel 327, § 5, voor zover hierbij de Commissie voor het bank- en financieuzen verplicht wordt de minister van Financiën in kennis te stellen van mechanismen die ertoe leiden dat overtredingen van de fiscale wetgeving worden georganiseerd.

Ook hier dient rechtstreeks naar het genoemde artikel 327 te worden verwezen.

Art. 15

De vergunninghouders moeten de kosten voor de oprichting en de werking van de commissie en van het commissiesecretariaat dragen; de Koning is eveneens bevoegd om de «jaarlijkse bijdrage» vast te stellen.

De bepaling is gebaseerd op artikel 11, § 7, van de voormelde wet van 11 januari 1993. In haar voormelde advies nr. 25 944/2 heeft de afdeling wetgeving als volgt geoordeeld :

«De bijdrage in de werkingskosten van de cel kan niet beschouwd worden als een retributie. Het gaat om een belasting die de federale Staat in staat stelt om de werking van het gerecht te verbeteren. De belasting die aldus in het aanzijn wordt geroepen, is enerzijds in strijd met het universaliteitsbeginsel, ingeschreven in artikel 3 van de gecoördineerde wetten op de rijkscomptabiliteit, en anderzijds met het beginsel dat alle Belgen gelijk zijn voor de fiscale wetgeving. Deze afwijking van het gelijkheidsbeginsel

cipe d'égalité et de respecter l'article 45 des lois coordonnées précitées en élaborant une loi organique créant un fonds budgétaire.

Enfin, aux termes de l'article 170 de la Constitution, l'impôt doit être déterminé quant à son assiette et quant à son taux par le législateur. Ces conditions constitutionnelles de légalité de l'impôt doivent également être respectées à condition que ledit impôt soit compatible avec le principe constitutionnel d'égalité des Belges devant la loi.»

La disposition doit être revue en fonction de l'observation qui précède.

Art. 16

1. Les subdivisions en 1°, 2°, 3°, ne peuvent être utilisées qu'à l'intérieur de phrases composant un alinéa ou un paragraphe, pour marquer une suite de propositions ou une énumération, mais non pour subdiviser le dispositif d'un article.

2. Le 1° consacre une compétence d'avis pour la commission sans indiquer si elle exerce cette compétence d'initiative ou à la demande des ministres visés. Il convient d'attirer l'attention de l'auteur du projet sur le fait que, si cet avis est obligatoire, préalablement à toute initiative législative et réglementaire, il acquiert le caractère d'une formalité substantielle.

3. Au 2°, les termes «ainsi que le respect des conditions relatives à la licence» sont superflus et doivent être omis.

4. Dans le texte français du 4°, alinéa 1er, il y a lieu d'écrire «la cellule de traitement des informations financières».

5. Au 4°, alinéa 2:

a) le mot «utiles» est superflu et doit être omis;

b) l'alinéa précise: «(en vue d'établir l'identité) de ceux qui ont ordonné ...»; s'agit-il de ceux qui viennent jouer ou, au contraire, de ceux qui donnent ordre à des intermédiaires de jouer pour leur compte; l'article 2 gagnerait à être précisé sur ce point;

c) enfin, il est fait référence à l'observation préalable 2.

6. Le 4°, alinéa 3, prévoit que «Le Roi détermine les opérations qui doivent être communiquées et la procédure à suivre». Cette disposition étant très vague, il y a lieu de penser que le Roi pourrait déroger aux principes contenus dans la loi du 11 janvier 1993 précitée, si celle-ci devait être rendue applicable aux exploitants de jeux de casinos comme le prévoit le projet de loi récemment examiné par la section de législation.

Il convient également d'attirer l'attention de l'auteur du projet sur le fait que les champs d'application de ces deux textes sont différents. En effet, en vertu du présent projet, seuls les responsables de casinos et de luna-parks seraient soumis à la loi du 11 janvier 1993, tandis qu'en vertu du premier projet, celui-ci serait applicable à «des personnes physiques ou morales qui exploitent un ou plusieurs jeux de casino visés à l'article 45 de l'arrêté royal du 23 novembre 1965 portant codification des dispositions relatives aux taxes assimilées aux impôts sur les revenus».

7. Le 4°, alinéa 4, serait davantage à sa place dans un article traitant des obligations des responsables des établissements de classe A et B.

L'article examiné doit être revu ou modifié en fonction des observations qui précèdent.

Art. 17

1. En vertu de cette disposition, la commission dispose d'un réel pouvoir de décision. Ainsi, en cas de non-respect de la loi ou

dient in ieder geval gewettigd te worden en artikel 45 van de genoemde gecoördineerde wetten moet geëerbiedigd worden door een organieke wet uit te werken tot oprichting van een begrotingsfonds.

Luidens artikel 170 van de Grondwet ten slotte, moeten de grondslag en het tarief van de belasting bepaald worden door de wetgever. Ook deze grondwettelijke vereisten inzake de wettigheid van de belasting moeten in acht genomen worden, op voorwaarde dat de genoemde belasting verenigbaar is met het grondwettelijk beginsel dat alle Belgen gelijk zijn voor de wet.»

De bepaling moet op basis van deze opmerking worden herzien.

Art. 16

1. De indeling in 1°, 2°, 3° mag alleen worden gebruikt in zinnen die een lid of een paragraaf vormen om een reeks voorstellen of een opsomming aan te geven, maar niet om het dispositief van een artikel te verdelen.

2. In punt 1° wordt aan de commissie adviesbevoegdheid verleend, maar wordt niet vermeld of zij die bevoegdheid op eigen initiatief of op verzoek van de betrokken ministers uitoefent. De steller van het ontwerp moet erop worden geattendeerd dat als dit advies verplicht is en aan elk wetgevend en regelgevend initiatief vooraf dient te gaan, het een substantieel vormvereiste wordt.

3. In 2° zijn de woorden «evenals de naleving van de vergoedingsvoorwaarden» overbodig en behoren ze te vervallen.

4. In de Franse tekst van 4°, eerste lid, schrijve men: «la cellule de traitement des informations financières».

5. Wat 4°, tweede lid, betreft, zij opgemerkt:

a) het woord «nuttige» is overbodig en behoort te vervallen;

b) in het lid lezen wij: «(...) in het opsporen van de identiteit) van diegenen die opdracht gaven tot een speloperatie; de vraag rijst of het gaat om degenen die zelf spelen, dan wel om degenen die tussenpersonen de opdracht geven voor hun rekening te spelen; artikel 2 moet op dat punt worden verduidelijkt;

c) tot slot wordt verwezen naar de voorafgaande opmerking 2.

6. Punt 4°, derde lid, luidt als volgt: «De Koning bepaalt de operaties die moeten worden medegedeeld en de procedure die moet worden gevolgd». Aangezien deze bepaling zeer vaag is, is er grond om te denken dat de Koning kan afwijken van de beginselen die in de voormelde wet van 11 januari 1993 zijn vervat, als die wet van toepassing zou worden gemaakt op de exploitanten van casinospelen, zoals wordt voorgeschreven in het wetsontwerp dat de afdeling wetgeving onlangs heeft onderzocht.

Voorts moet de steller van het ontwerp erop worden gewezen dat de werkingssfeer van die twee teksten verschillend is. Krachtens het onderhavige ontwerp zou de wet van 11 januari 1993 immers alleen van toepassing zijn op de exploitanten van casino's en lunaparken, terwijl die volgens het eerste ontwerp van toepassing zou zijn op «de natuurlijke personen of rechtspersonen die één of meer casinospelen uitbaten bedoeld in artikel 45 van het koninklijk besluit van 23 november 1965 houdende codificatie van de wettelijke bepalingen betreffende de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen».

7. Punt 4°, vierde lid, hoort veeleer thuis in een artikel over de verplichtingen van de exploitanten van de inrichtingen van klasse A en B.

Het besproken artikel moet op basis van de voorgaande opmerkingen worden herzien of gewijzigd.

Art. 17

1. Krachtens die bepaling heeft de commissie werkelijke beslissingsbevoegdheid. Zo kan zij in geval van niet-naleving van de

de ses arrêtés d'exécution, la commission peut décider de suspendre, de retirer la licence octroyée et même imposer une interdiction d'exploitation provisoire ou définitive.

Il convient, à tout le moins, d'organiser les droits de la défense des exploitants concernés surtout lorsqu'il s'agit d'interdire à un individu l'exercice d'une activité professionnelle. Seul l'article 26 du projet prévoit l'audition de l'exploitant sans, toutefois, préciser à quel moment utile de la procédure cette audition intervient.

De même, des voies de recours auprès du ministre de la Justice pourraient être organisées.

2. Au 2°, mieux vaut écrire : « ..., suspendre ou retirer, pour une durée déterminée, la licence et imposer ... ».

L'article doit être complété et précisé comme il vient d'être dit.

Art. 18

Si l'on combine l'article 9, § 1er, du projet avec l'article 18, alinéa 2, une divergence d'interprétation pourrait apparaître en ce qui concerne la présence des suppléants au sein de la commission.

Il convient de préciser que les membres suppléants ne délibèrent que lorsqu'ils remplacent un membre effectif.

Art. 19

Selon la disposition, « Le Roi détermine les modalités d'organisation et de fonctionnement de la commission ... ».

La délégation est trop large, compte tenu de ce que les membres du secrétariat sont susceptibles de revêtir la qualité d'officier de police judiciaire, auxiliaire du procureur du Roi.

Art. 21

Le législateur utilise la même numérotation pour désigner les trois classes d'établissements de jeux et les cinq classes de licences.

Pour éviter des confusions, il faut concevoir un autre mode de numérotation pour les différentes classes de licences.

Art. 25

1. Il ressort de l'exposé des motifs que le choix des huit communes, visées à l'alinéa 2, s'explique de manière objective par les droits historiques nés à l'égard d'un certain nombre de communes ainsi qu'à l'égard de la capitale du royaume. Selon l'exposé des motifs :

« Ces droits sont d'ailleurs étroitement liés à la situation géographique ou à la fonction de ces communes, ainsi qu'à une forme particulière de tourisme qui agit comme une force d'attraction sur la clientèle des casinos, ce qui entraîne la présence d'une infrastructure adaptée et d'un personnel compétent. »

Il revient au Parlement d'apprécier si les critères ainsi énoncés sont des critères objectifs permettant de limiter la liberté d'établissement.

Par ailleurs, il convient de rappeler qu'en vertu de l'article 52 du Traité instituant la Communauté européenne, les États membres ont l'obligation de supprimer progressivement les restrictions à la liberté d'établissement. Cette suppression progressive concerne

wet of de uitvoeringsbesluiten ervan, de toegekende vergunning schorsen of intrekken en zelfs een voorlopig of definitief exploitatieverbod opleggen.

Er behoort op zijn minst een regeling te worden getroffen inzake de rechten van verdediging van de betrokken exploitanten, vooral wanneer de uitoefening van een beroepsbezigheid wordt verboden. Alleen in artikel 26 van het ontwerp wordt vermeld dat de exploitant kan worden gehoord, zonder dat evenwel wordt verduidelijkt op welk dienstig ogenblik van de procedure zulks zal geschieden.

Zo zou ook de mogelijkheid tot het aanwenden van rechtsmiddelen bij de minister van Justitie kunnen worden geboden.

2. In onderdeel 2° zou het beter zijn te schrijven : « ... de vergunning voor een bepaalde tijd schorsen of intrekken en een voorlopig ... ».

Het artikel moet worden aangevuld en verduidelijkt op basis van de zojuist geformuleerde opmerkingen.

Art. 18

Artikel 9, § 1, juncto artikel 18, tweede lid, van het ontwerp kan een interpretatieverschil doen ontstaan over de aanwezigheid van de plaatsvervangende leden in de commissie.

Er moet worden verduidelijkt dat de plaatsvervangende leden slechts aan de beraadslaging deelnemen als ze een gewoon lid vervangen.

Art. 19

Volgens dit artikel « (...) bepaalt (de Koning) de modaliteiten betreffende de organisatie en de werking van de Commissie ... ».

Die bevoegdheidsopdracht is te ruim, aangezien de leden van het secretariaat de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings kunnen hebben.

Art. 21

De wetgever gebruikt voor de drie klassen van speelinrichtingen en de vijf klassen van vergunningen dezelfde nummering.

Om verwarring te voorkomen, moet voor de verschillende klassen van vergunningen een andere nummering worden uitgewerkt.

Art. 25

1. Uit de memorie van toelichting blijkt dat de keuze van de acht gemeenten die in het tweede lid worden vermeld, objectief te verklaren is door de historische rechten die zijn ontstaan ten aanzien van een aantal gemeenten en ten aanzien van de hoofdstad van het Rijk. In de memorie van toelichting staat het volgende :

« Deze rechten zijn immers innig verbonden met de ligging of de functie van deze gemeenten en een specifieke vorm van toerisme welke er voor zorgt dat er een aantrekkingskracht is voor het cliënteel van de casino's. Dit zorgt er voor dat er een aangepaste infrastructuur en bekwaam personeel aanwezig is. »

Het staat aan het Parlement om te oordelen of die criteria objectieve criteria zijn op basis waarvan de vrijheid van vestiging kan worden beperkt.

Voorts moet erop worden gewezen dat artikel 52 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap bepaalt dat de Lid-Staten de beperkingen van de vrijheid van vestiging geleidelijk moeten afbouwen. Die geleidelijke afschaffing geldt ook voor

également les restrictions relatives à la création d'agences, de succursales ou de filiales par les ressortissants d'un État membre établis sur le territoire d'un État membre.

2. L'alinéa 2 indique qu'un casino pourra s'installer sur le territoire d'une des dix-neuf communes de la Région de Bruxelles-Capitale.

La disposition doit préciser les critères objectifs qui permettront de déterminer la commune bruxelloise qui pourra accueillir un casino sur son territoire et par qui cette commune sera désignée.

3. L'alinéa 3 en projet utilise également l'expression «convention de concession», sans en préciser la portée.

Faut-il comprendre qu'il s'agit d'une concession de service public ou l'auteur du projet envisage-t-il une relation contractuelle *sui generis*?

Des explications fournies par les fonctionnaires, il s'agirait d'une «concession domaniale», les communes devant mettre à la disposition des exploitants de casino un bâtiment adéquat comme c'est déjà le cas des huit casinos existants.

Pourtant, le projet semble laisser une certaine latitude aux candidats exploitants dans le choix du lieu d'emplacement, comme l'indique l'article 27, 9°, du projet.

Si tel devait être le cas, on n'aperçoit pas quelle serait la nature juridique des rapports entre la commune et l'exploitant de casino qui serait propriétaire du bâtiment abritant les salles de jeux.

Le texte en projet doit être revu, sur ce point, ainsi qu'en ce qui concerne la délégation au Roi prévue dans le troisième alinéa.

Il convient aussi de souligner qu'en vertu des articles 6, 1131, 1963 et 1967 du Code civil, les contrats faits en vue des jeux autres que d'adresse ou de sport et de leur exploitation, sont privés de toute force civile contraignante(1). Le projet n'apporte à cet égard aucune modification.

Art. 26

Il n'est pas admissible que la commission puisse imposer des conditions complémentaires au candidat exploitant en dehors de celles prévues par la loi en projet. Une telle disposition peut conduire à des décisions arbitraires et donc contraires au principe de l'égalité.

Il convient également de préciser davantage, eu égard au respect du droit à la vie privée, ce qu'il y a lieu d'entendre par «une enquête complémentaire en vue de vérifier la moralité de la personne physique ou des administrateurs ...».

L'article examiné doit être revu à la lumière de ces observations.

Art. 27

1. L'énumération des conditions doit, au point de vue de la rédaction, mieux tenir compte de la phrase introductive.

2. Il y a lieu de reproduire, dans des articles distincts, les conditions préalables à l'obtention de la licence, d'une part, et celles qui

(1) Liège, arrêt n° 28.870/92, 15 décembre 1992, Rev. Dr. Comm., 94/2, p. 157; Civ. Namur, 20 décembre 1993, J.P., 1994, n° 253, p. 30.

de beperkingen bij de oprichting van agentschappen, bijkantoren of dochtervennootschappen door de onderdanen van een Lid-Staat die op het grondgebied van een Lid-Staat gevestigd zijn.

2. In het tweede lid staat dat op het grondgebied van één van de negentien gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een casino mag worden gevestigd.

In de bepaling moet een nadere omschrijving worden gegeven van de objectieve criteria op basis waarvan kan worden bepaald welke Brusselse gemeente op haar grondgebied een casino mag vestigen en door wie die gemeente zal worden aangewezen.

3. In het ontworpen derde lid wordt tevens het woord «concessieovereenkomst» gebruikt, zonder dat de strekking ervan wordt verduidelijkt.

Gaat het om een concessie van publieke dienst of doelt de steller van het ontwerp op een contractuele verbintenis *sui generis*?

Volgens de uitleg van de ambtenaren gaat het om een «domaniale concessie», waarbij de gemeenten de casino-exploitanten een geschikt gebouw ter beschikking moeten stellen, zoals reeds met de acht bestaande casino's het geval is.

Nochtans lijkt het ontwerp de kandidaat-exploitanten enige vrijheid te laten bij de keuze van de «locatie», zoals in artikel 27, 9°, van het ontwerp wordt aangegeven.

Als dat zo is, is het niet duidelijk wat de juridische aard van de verhouding zou zijn tussen de gemeente en de casino-exploitant, die eigenaar zou zijn van het gebouw waarin de speelzalen zijn ondergebracht.

In de ontworpen tekst moeten dat punt en de machtiging die volgens het derde lid aan de Koning wordt verleend, worden herzien.

Tevens moet worden onderstreept dat krachtens de artikelen 6, 1131, 1963 en 1967 van het Burgerlijk Wetboek, contracten met het oog op spelen die geen behendigheids- of sportspelen zijn en met het oog op de exploitatie ervan, geen dwingende burgerrechtelijke kracht hebben(1). Het ontwerp brengt geen enkele wijziging aan in dezen.

Art. 26

Het is ontoelaatbaar dat de commissie de kandidaat-exploitant, naast de voorwaarden die in de ontworpen wet worden gesteld, nog aanvullende voorwaarden zou opleggen. Zo een bepaling kan leiden tot willekeurige beslissingen, die dus strijdig zijn met het gelijkheidsbeginsel.

Gelet op de eerbiediging van het recht op privacy, moet ook duidelijker worden omschreven wat moet worden verstaan onder «een bijkomend onderzoek naar de morele eerbaarheid van de natuurlijke persoon of personen of van de bestuurders ...».

Het onderzochte artikel moet in het licht van die opmerkingen worden herzien.

Art. 27

1. Bij de opsomming van de voorwaarden moet, wat de redactie betreft, meer rekening worden gehouden met de structuur van de inleidende zin.

2. De voorwaarden waaraan vooraf moet worden voldaan om een vergunning te krijgen en de voorwaarden die pas na de afgifte

(1) Luik, arrest nr. 28.870/92, 15 december 1992, Rev. Dr. Comm., 94/2, blz. 157; Burgerlijke Rechtbank Namen, 20 december 1993, J.P., nr. 253, blz. 30.

ne peuvent être vérifiées que postérieurement à la délivrance de celle-ci (inscription au registre du commerce, par exemple), d'autre part.

Ces deux observations valent également pour les articles 32, 36 et 45.

3. Au 3°, il est précisé: «... ou à l'hébergement d'un établissement de jeux ...». L'expression n'est pas claire. La disposition doit être modifiée afin de la rendre plus compréhensible.

4. Le 5° pose comme condition à la délivrance de la licence de classe A, la présentation d'une «convention de concession conclue», sous la condition suspensive ou non de l'obtention de cette licence avec les autorités communales concernées. Outre l'observation formulée sous l'article 25, cette disposition laisse entendre que le candidat exploitant pourrait avoir conclu avec une commune visée à l'article 25, alinéa 2, un contrat de concession sans condition suspensive alors qu'il n'aurait pas encore obtenu la licence d'exploitation. On n'aperçoit pas comment ce candidat exploitant pourrait prendre un tel engagement sans s'exposer à une action en justice de la part de la commune concernée si la licence ne devait, en définitive, ne pas lui être accordée.

Mieux vaut, dès lors, écrire:

«... sous la condition d'obtenir la licence de classe A ...».

5. Au 6°, première ligne, il faut omettre le mot «irréfutable» et écrire à la 6e ligne: «... de vérifier la transparence de l'exploitation et d'identifier l'actionnariat ainsi que ...».

6. Au 7°, il est précisé: «... ou au moins son siège régional, dans la même circonscription;».

Mieux vaut écrire:

«... ou au moins un siège d'exploitation dans le même arrondissement».

7. Au 8°, il est précisé que «l'exploitant est toutefois autorisé à exploiter un bar ...»; dans ce cas, il doit être titulaire de la licence D. Il en serait autrement si la salle du bar était séparée de la salle de jeux.

8. Dans un souci de sécurité juridique, il convient que le 9° énonce tous les lieux «socialement inappropriés» plutôt que d'en citer des exemples. En outre, l'expression «d'endroits essentiellement fréquentés par des jeunes» est très vague.

9. La condition reproduite au 10° est inutile, toute personne physique ou morale devant, en toutes circonstances, respecter la loi.

Si le législateur entend attacher des effets particuliers au non-respect de certaines dispositions légales, il lui appartient de le préciser expressément.

L'observation vaut également pour les articles 32, 10°, et 45, 6°.

L'article examiné doit être revu.

Art. 28

1. L'article 22 de la Constitution garantit le droit au respect de la vie privée sauf dans les cas et conditions fixés par la loi. Il appartient donc au législateur de déterminer les exceptions au respect de la vie privée et d'en régler les modalités.

L'habilitation donnée au Roi, en vertu du 5°, est beaucoup trop générale à cet égard.

ervan kunnen worden nagegaan (bijvoorbeeld: inschrijving in het handelsregister) moeten in afzonderlijke artikelen worden opgenomen.

Die twee opmerkingen gelden ook voor de artikelen 32, 36 en 45.

3. In 3° is sprake van «... de huisvesting van een kansspelinrichting ...». Die omschrijving is niet duidelijk. De bepaling moet worden verduidelijkt.

4. In 5° wordt als voorwaarde voor de afgifte van de vergunning klasse A gesteld dat de aanvrager de concessieovereenkomst overlegt die hij al dan niet onder de opschortende voorwaarde van het verkrijgen van die vergunning met de betrokken gemeentelijke overheid heeft gesloten. Ongerekend de opmerking onder artikel 25, geeft deze bepaling te verstaan dat de kandidaat-exploitant een concessieovereenkomst zonder opschortende voorwaarde kan hebben gesloten met een in artikel 25, tweede lid, genoemde gemeente, ook al heeft hij nog geen exploitatievergunning gekregen. Het is niet duidelijk hoe die kandidaat-exploitant zo een verbintenis kan aangaan zonder het risico te lopen dat de betrokken gemeente hem voor de rechter daagt als hij uiteindelijk geen vergunning krijgt.

Het zou dus beter zijn te schrijven:

«5° een concessieovereenkomst overleggen, die met de gemeentelijke overheid van de gemeente waar de kansspelinrichting zou worden gevestigd, gesloten is onder de voorwaarden dat de vergunning klasse A wordt verkregen;».

5. In 6°, eerste regel, moet het woord «sluitend» vervallen en op de zesde regel schrijve men: «... de transparantie van de exploitatie en de identiteit van de aandeelhouders, alsook de latere wijzigingen daaromtrent te controleren».

6. In 7° staat: «... de vestiging van zijn maatschappelijke, minstens zijn regionale, zetel, in datzelfde rechtsgebied;».

Het zou beter zijn te schrijven:

«... alsook het bewijs te leveren dat hij op zijn minst een bedrijfszetel in hetzelfde arrondissement heeft».

7. In 8° staat: «het is de exploitant evenwel toegestaan een bar (...) te exploiteren ...»; in dat geval moet hij een D-vergunning hebben. Als de bar en de speelzaal gescheiden waren, zou dat niet hoeven.

8. Met het oog op de rechtszekerheid moeten in 9° alle «maatschappelijk ongeschikte plaatsen» worden opgesomd en mag men zich niet tot voorbeelden beperken. Bovendien zijn de woorden «plaatsen in hoofdzak bezocht door jongeren» zeer vaag.

9. De in 10° gestelde voorwaarde is niet dienstig, aangezien natuurlijke personen of rechtspersonen de wet altijd moeten naleven.

Als de wetgever bijzondere gevolgen aan de niet-naleving van sommige wetsbepalingen wil verbinden, dan moet hij dat uitdrukkelijk vermelden.

De opmerking geldt ook voor de artikelen 32, 10°, en 45, 6°.

Het onderzochte artikel moet worden herzien.

Art. 28

1. Artikel 22 van de Grondwet waarborgt het recht op eerbiediging van het privé-leven, behalve in de gevallen en onder de voorwaarden door de wet bepaald. De wetgever moet dus de uitzonderingen op de eerbiediging van het privé-leven en de nadere regels terzake bepalen.

De machtiging die krachtens 5° aan de Koning wordt verleend, is in dat opzicht veel te algemeen.

2. Le 6° habilite le Roi à déterminer «les opérations effectives ou envisagées laissant présumer un blanchiment d'argent qui doivent être signalées immédiatement à la commission des jeux de hasard». Outre sa formulation beaucoup trop vague, cette disposition est en contradiction avec les dispositions du projet modifiant la loi du 11 janvier 1993 que la section de législation a examinée récemment (1).

En outre, la loi du 11 janvier 1993 impose une obligation de dénonciation directement dans le chef des personnes et organismes qui sont soumis à cette loi, sans devoir transmettre, au préalable, les informations aux autorités de contrôle ou de tutelle.

Le projet examiné semble, au contraire, exiger des exploitants qu'ils s'adressent d'abord à la commission des jeux de hasard. Dans une telle optique, la commission des jeux de hasard pourrait empiéter sur les prérogatives de la cellule de traitement des informations financières.

3. L'habilitation donnée au Roi en vertu du 7° est trop large; la forme juridique de la personne morale doit être précisée dans la loi en projet.

L'article examiné doit être revu.

Art. 30

1. Tout comme pour les casinos, la limitation du nombre de luna-parks sur le territoire belge est une atteinte à la liberté d'établissement qui doit pouvoir être justifiée objectivement.

Dans son arrêt Schindler, du 31 mars 1993(2), la Cour de justice des Communautés européennes a considéré que les loteries constituaient des activités économiques susceptibles d'entrer dans le champ d'application du Traité C.E.E.

De même, la Commission européenne ne semble pas exclure, de son champ d'intervention, les jeux de hasard en se fondant sur certaines dispositions du Traité C.E.E., notamment celles qui se rapportent à la liberté de prestations des services, au droit d'établissement, à la libre circulation des biens, à la concession de droits spéciaux ou exclusifs, aux aides d'État et aux conditions de concurrence(3).

Il convient également de souligner que, depuis les arrêts Vlassopolou, du 7 mai 1991, et Kraus, du 31 mars 1993, le régime de la liberté d'établissement est harmonisé, au niveau de son traitement, sur le modèle de la libre prestation de services. La Cour considère ainsi que l'article 52 (tout comme d'ailleurs l'article 48) s'oppose à une mesure nationale qui «même applicable sans discrimination tenant à la nationalité, est susceptible de gêner ou de rendre moins attrayant l'exercice par les ressortissants communautaires, y compris ceux de l'État membre auteur de la mesure, des libertés fondamentales garanties par le Traité». La Cour admet néanmoins «qu'il en irait autrement si une telle mesure poursuivait un objectif légitime compatible avec le Traité et se justifiait par des raisons impérieuses d'intérêt général (...). Mais encore faudrait-il, en pareil cas, que l'application de la réglementation nationale en cause soit propre à garantir la réalisation de

(1) Voir notamment l'article 14bis, § 2, en projet.

(2) P. Nihoul et M.-L. Struys, «La législation belge en matière de loterie au regard du droit communautaire: une approche d'un monopole étatique», A.P.T., 1995, pp. 190 et suivantes.

(3) Voir à ce propos la réponse commune aux questions écrites n° 2825/91 et n° 2924/91 donnée par M. Bangemann au nom de la commission, publiée au *J.O.C.E.* n° C 89 du 9 avril 1992, p. 41.

2. In 6° wordt de Koning gemachtigd om te bepalen welke «verrichtingen of voorgenomen verrichtingen, waarvan vermoed wordt dat zij dienen voor het witwassen van geld (...), onmiddellijk aan de Kansspelcommissie moeten worden gemeld». Deze bepaling is niet alleen veel te vaag, maar ook in strijd met de bepalingen van het ontwerp tot wijziging van de wet van 11 januari 1993 dat de afdeling wetgeving onlangs heeft onderzocht(1).

Bovendien legt de wet van 11 januari 1993 rechtstreeks aan de personen of organen op wie deze wet van toepassing is, een meldingsplicht op, zonder dat zij de informatie eerst moeten doorgeven aan de overheidsinstanties die met de controle of het toezicht zijn belast.

In het thans onderzochte ontwerp lijkt daarentegen te worden geëist dat de exploitanten zich eerst tot de kansspelcommissie wenden. In die optiek zou de kansspelcommissie inbreuk kunnen maken op de prerogatieven van de cel voor financiële informatieverwerking.

3. De machtiging die krachtens 7° aan de Koning wordt verleend, is te ruim; de rechtsvorm van de rechtspersoon moet worden bepaald.

Het onderzochte artikel moet worden herzien.

Art. 30

1. De beperking van het aantal lunaparken op het Belgische grondgebied doet, net als die van het aantal casino's, afbreuk aan de vrijheid van vestiging en moet met objectieve redenen kunnen worden omkleed.

In het arrest Schindler van 31 maart 1993(2) is het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen ervan uitgegaan dat loterijen economische activiteiten zijn die binnen de werkingssfeer van het EEG-Verdrag kunnen vallen.

Zo lijkt de Europese Commissie kansspelen niet buiten haar werkterrein te plaatsen; daarbij steunt zij op een aantal bepalingen van het EEG-Verdrag, zoals de vrijheid om diensten te verlenen, het recht van vestiging, het vrije verkeer van goederen, het verlenen van bijzondere of uitsluitende rechten, steunmaatregelen der Staten en de mededingingsvoorwaarden(3).

Tevens moet erop worden gewezen dat de regeling inzake vrijheid van vestiging, wat de behandeling ervan betreft, sinds het arrest Vlassopolou van 7 mei 1991 en het arrest Kraus van 31 maart 1993 geharmoniseerd is naar het model van de vrijheid om diensten te verlenen. Zo is het Hof van oordeel dat artikel 52 (net als artikel 48 trouwens) onvereenigbaar is met een nationale maatregel die, ook al kan hij worden toegepast zonder discriminatie op grond van de nationaliteit, de uitoefening van de door het Verdrag gewaarborgde fundamentele vrijheden kan bemoeilijken of minder aantrekkelijk maken voor de EG-onderdanen, zelfs voor degenen die tot de Lid-Staat behoren die de maatregel heeft uitgevaardigd. Het Hof geeft evenwel toe dat het anders zou zijn indien zulk een maatregel een legitieme doelstelling zou hebben die verenigbaar is met het Verdrag en die zou zijn ingegeven door dwingende redenen van algemeen belang. Zelfs in dat geval moet

(1) Zie inzonderheid het ontworpen artikel 14bis, § 2.

(2) P. Nihoul et M.-L. Struys, «La législation belge en matière de loterie au regard du droit communautaire: une approche d'un monopole étatique», APT, 1995, blz. 190 en volgende.

(3) Zie in dat verband het gecombineerde antwoord van de heer Bangemann namens de commissie op de schriftelijke vragen nr. 2825/91 en nr. 2924/91, bekendgemaakt in het *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*, nr. C 89 van 9 april 1992, blz. 41.

l'objectif qu'elle poursuit et qu'elle n'aille pas au-delà de ce qui est nécessaire pour atteindre cet objectif (...)»(1).

Le Conseil d'État, section de législation, ne disposant pas d'éléments d'appréciation concernant la limitation des établissements de jeux, il appartient au gouvernement de s'en expliquer.

2. À la deuxième phrase, la notion de «perte maximale moyenne» est obscure. Si la perte est maximale, elle ne peut être moyenne.

3. D'autre part, la deuxième phrase est en contradiction avec l'article 7 du projet qui habilite le Roi à fixer le montant maximal de la perte que peut subir un joueur ou un parieur par période de jeu à déterminer par Lui, alors que l'article 30 fixe déjà, pour les luna-parks, cette limite à 1 500 francs par heure et par jeu de hasard, le Roi pouvant adapter ce montant.

Il convient de rendre ces dispositions cohérentes.

Art. 31

Il est fait référence aux observations formulées sous l'article 26 du projet.

Art. 32

1. À la phrase introductive, les mots «au moins» seront supprimés.

La même observation vaut pour les articles 36, 39 et 45.

2. Les points 3°, 5°, 6°, 7°, 8° et 10° font l'objet des mêmes observations que celles formulées sous l'article 27.

3. Le 9° impose comme condition à la délivrance de la licence de classe B, une autorisation de la commune concernée afin d'implanter un luna-park sur son territoire à un endroit déterminé, mais n'apporte aucune précision sur les motifs de cette autorisation.

L'article examiné doit être revu à la lumière des observations 2 et 3

Art. 33

Il est fait référence aux observations formulées sous l'article 28 du projet.

Section 3

Les mots «ou débits de boissons» doivent être omis.

Art. 34

Dans la mesure où une définition des établissements de classe C est donnée, il n'est pas nécessaire de faire référence à l'arrêté royal du 3 avril 1953 et à la loi du 28 décembre 1983. En outre, il faut éviter de se référer à un arrêté royal qui peut être modifié à tout moment par le Roi.

La disposition doit être rédigée comme suit:

(1) P. Nihoul et M.-L. Struys, *op. cit.*, p. 196.

de toepassing van de betrokken nationale regelgeving er evenwel op gericht zijn om de nagestreefde doelstelling te bereiken en mag ze niet verder gaan dan noodzakelijk is om die doelstelling te bereiken (...)»(1).

Aangezien de afdeling wetgeving van de Raad van State niet over de nodige gegevens beschikt om de beperking van de speelinrichtingen te kunnen beoordelen, behoort de regering nadere uitleg terzake te verschaffen.

2. Het begrip «gemiddeld maximaal verlies» is onduidelijk. Als het verlies maximaal is, kan het niet gemiddeld zijn.

3. Bovendien is de tweede zin in strijd met artikel 7 van het ontwerp, dat de Koning ertoe machtigt om het maximumbedrag te bepalen dat een speler of gokker per door Hem te bepalen speelduur mag verliezen, terwijl artikel 30 bepaalt dat dit maximumbedrag voor lunaparken niet meer dan 1 500 frank per uur en per kansspel mag bedragen en dat de Koning dat bedrag kan aanpassen.

Die bepalingen behoren coherent te worden gemaakt.

Art. 31

Er zij verwezen naar de opmerkingen gemaakt onder artikel 26 van het ontwerp.

Art. 32

1. In de inleidende zin moet het woord «minstens» vervallen.

Dezelfde opmerking geldt voor de artikelen 36, 39 en 45.

2. De opmerkingen gemaakt onder artikel 27 gelden eveneens voor de onderdelen 3°, 5°, 6°, 7°, 8° en 10°.

3. Onderdeel 9° bepaalt dat voor de afgifte van een vergunning klasse B een «toelating» van het betrokken gemeentebestuur vereist is om op een bepaalde plaats binnen het grondgebied van die gemeente een lunapark te vestigen, doch geeft geen enkele precisering omtrent de redenen waarom zulk een «toelating» vereist is.

Het onderzochte artikel moet worden herzien in het licht van de opmerkingen 2 en 3.

Art. 33

Er zij verwezen naar de opmerkingen gemaakt onder artikel 28 van het ontwerp.

Afdeling 3

Men schrijve: «Afdeling 3 - Kansspelinrichtingen klasse C».

Art. 34

Aangezien van de inrichtingen klasse C een begripsomschrijving wordt gegeven, is het overbodig te verwijzen naar het koninklijk besluit van 3 april 1953 en naar de wet van 28 december 1983. Voorts moeten verwijzingen naar een koninklijk besluit dat door de Koning te allen tijde kan worden gewijzigd, vermeden worden.

De bepaling moet als volgt worden gesteld:

(1) P. Nihoul en M.-L. Struys, *op. cit.*, blz. 196.

«Art. ... — Les établissements de jeux de hasard de classe C sont des établissements à l'intérieur desquels sont exploités au maximum trois jeux de hasard».

Art. 35

Il est renvoyé aux observations formulées sous l'article 26 du projet.

Art. 36

Il est fait référence à l'observation formulée sous l'article 27, point 7.

Art. 37

Pour le 5°, il est fait référence à l'observation formulée sous l'article 28, 5°, du projet.

Art. 38

La précision: «... désirant exercer une quelconque activité professionnelle ...» est trop large; il convient, comme le dit l'exposé des motifs, de restreindre l'activité à celles qui sont en rapport avec les jeux de hasard.

On écrira dès lors:

«... exercer une quelconque activité professionnelle en rapport avec le jeu à l'intérieur ...».

Art. 39

1. Cet article énonce les conditions d'obtention de la licence de classe D. Il s'ensuit qu'en principe, si ces conditions sont réunies, la commission des jeux de hasard est tenue de délivrer la licence.

Toutefois, les termes «au moins» laissent entendre que d'autres conditions pourraient être exigées. Le texte en projet doit être plus clair.

Il y a lieu de se demander si la commission pourra retirer cette licence au membre du personnel qui ne respecterait pas les conditions posées par la loi. L'article 17 du projet gagnerait à être plus explicite sur ce point. Si tel devait être le cas, il conviendrait d'organiser les droits de la défense des membres du personnel à qui la licence serait retirée.

2. L'expression «un certificat de bonnes vie et mœurs» est trop large. Il convient de préciser les condamnations qui justifient le refus ou le retrait de la licence. D'autre part, il n'est pas certain que le certificat de bonnes vie et mœurs soit délivré par tous les États membres de l'Union européenne.

Art. 40

Cette disposition contient plus une déclaration de principe qu'une règle juridique.

Art. 42

Pour le 3°, il est fait référence à l'observation formulée sous l'article 28, 5°, du projet.

«Art. ... — De kansspelinrichtingen klasse C zijn inrichtingen waarin maximaal drie kansspelen worden geëxploiteerd».

Art. 35

Er zij verwezen naar de opmerkingen gemaakt onder artikel 26 van het ontwerp.

Art. 36

Er zij verwezen naar de opmerking gemaakt onder artikel 27, 7°.

Art. 37

Inzake onderdeel 5° zij verwezen naar de opmerking gemaakt onder artikel 28, 5°, van het ontwerp.

Art. 38

De nadere precisering «... die enige beroepsactiviteit, van welke aard ook, ... wenst uit te oefenen ...» is te ruim geformuleerd; zoals in de memorie van toelichting wordt gesteld, behoren de activiteiten te worden beperkt tot die welke verband houden met kansspelen.

Men schrijve derhalve:

«... die gedurende de openingsuren van de speelzaal binnen een kansspelinrichting klasse A of B enige beroepsactiviteit, van welke aard ook, wenst uit te oefenen die verband houdt met het spel, moet ...».

Art. 39

1. Dit artikel somt de voorwaarden op die vervuld moeten zijn voor het verkrijgen van de vergunning klasse D. Daaruit volgt dat indien aan al die voorwaarden voldaan is, de kansspelcommissie de vergunning in principe moet afgeven.

Het woord «minstens» wekt echter de indruk dat nog andere voorwaarden kunnen worden gesteld. De ontworpen tekst moet worden verduidelijkt.

De vraag rijst of de commissie die vergunning kan intrekken van een personeelslid dat de voorwaarden gesteld in de wet niet nakomt. Artikel 17 van het ontwerp dient explicieter te zijn op dat punt. Indien zulks het geval is, moeten de rechten van verdediging worden bepaald van de personeelsleden van wie de vergunning wordt ingetrokken.

2. De uitdrukking «bewijs van goed gedrag en zeden» is te ruim. Bepaald moet worden welke veroordelingen de weigering of de intrekking van de vergunning rechtvaardigen. Bovendien staat het niet vast dat door alle Lid-Staten van de Europese Unie een bewijs van goed zedelijk gedrag wordt afgegeven.

Art. 40

Deze bepaling bevat veeleer een beginselverklaring dan een rechtsregel.

Art. 42

Inzake onderdeel 3° zij verwezen naar de opmerking gemaakt onder artikel 28, 5°, van het ontwerp.

Art. 44

Il est fait référence aux observations formulées sous l'article 26 du projet.

Art. 45

1. Le 5° n'a pas de sens puisqu'il ne s'agit pas de l'octroi d'une licence pour l'exploitation d'un établissement de jeux de hasard.

2. Pour le surplus, il est renvoyé à l'observation formulée sous l'article 27 du projet.

Art. 46

La directive 83/189/C.E.E. du Conseil du 28 mars 1983 prévoyant une procédure d'information dans le domaine des normes et réglementations techniques, modifiée par la directive 88/182/C.E.E. du Conseil et par la directive 94/10/C.E.E. du Parlement européen et du Conseil fait obligation aux États membres de communiquer préalablement à la commission les projets de règles techniques, y compris les dispositions législatives, réglementaires ou administratives d'un État membre qui renvoient à des spécifications techniques ou à d'autres exigences.

L'attention de l'auteur du projet est attirée sur cette obligation de notifier les normes et réglementations techniques. Cette procédure a, en effet, fait l'objet d'un important arrêt du 30 avril 1996 de la Cour de Justice des Communautés européennes(1) par lequel elle a jugé que les dispositions de la directive précitée sont d'effet direct et peuvent donc être invoquées par les particuliers devant les juridictions nationales. Selon l'arrêt, la méconnaissance de l'obligation de notification, constituant un vice de procédure dans l'adoption de la norme, entraîne l'inapplicabilité de celle-ci, de sorte qu'elle ne peut être opposée aux particuliers.

Compte tenu de cette jurisprudence, l'article 46 du projet devrait être notifié à la Commission européenne à condition toutefois qu'il précise les spécifications techniques nécessaires à l'agrément des appareils de jeux.

Art. 47

1. Le 3° de cette disposition manque de clarté.

2. Pour les 5° et 6°, il est fait référence aux observations formulées sous l'article 28, 5° et 7°, du projet.

L'article examiné doit être revu.

Art. 48

1. Cette disposition ne tient pas compte de la majorité civile qui est acquise à l'âge de dix-huit ans et qu'à partir de cet âge, chacun peut accomplir tous les actes juridiques qu'il souhaite.

Il appartient au Parlement d'apprécier si cette disposition n'est pas disproportionnée par rapport au but poursuivi.

2. On n'aperçoit pas la portée des termes «à la demande personnelle de celles-ci» et à qui devra être adressée cette demande.

3. Il serait préférable de faire référence au conseil judiciaire(2) plutôt qu'au «conseil», ce dernier terme pouvant être compris dans le sens d'«avocat».

(1) J.-P. Keppenne, «La libre circulation des marchandises (septembre 1995 — août 1996)», J.T. Dr. Eur., p. 208.

(2) Cf. Code civil, Livre I, Titre XI, Chapitre III.

Art. 44

Er zij verwezen naar de opmerkingen gemaakt onder artikel 26 van het ontwerp.

Art. 45

1. Onderdeel 5° is zinloos, daar het geen verband houdt met de afgifte van een vergunning voor de exploitatie van een kansspelinrichting.

2. Voor het overige zij verwezen naar de opmerking gemaakt onder artikel 27 van het ontwerp.

Art. 46

Richtlijn 83/189/EEG van de Raad van 28 maart 1983 betreffende een informatieprocedure op het gebied van normen en technische voorschriften, gewijzigd bij richtlijn 88/182/EEG van de Raad en bij richtlijn 94/10/EEG van het Europees Parlement en de Raad, bepaalt dat de Lid-Staten vooraf aan de Commissie de ontwerpen voor een technisch voorschrift moeten meedelen, met inbegrip van de wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen van een Lid-Staat die verwijzen naar technische specificaties of andere eisen.

De steller van het ontwerp wordt gewezen op die verplichting om de technische normen en regelingen te melden. Deze werkwijze heeft immers aanleiding gegeven tot een belangrijk arrest d.d. 30 april 1996 van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen(1), waarin dat Hof geoordeeld heeft dat de bepalingen van de voornoemde richtlijn directe werking hebben en bijgevolg door particulieren kunnen worden aangevoerd vóór de nationale rechtscolleges. Volgens het arrest heeft het niet voldoen aan de verplichting tot kennisgeving, wat bij de goedkeuring van de rechtsregel een procedurefout vormt, tot gevolg dat die norm niet kan worden toegepast, zodat ze niet aan particulieren kan worden tegengeworpen.

Gelet op deze rechtspraak behoort artikel 46 van het ontwerp ter kennis te worden gebracht van de Europese Commissie, op voorwaarde evenwel dat dit artikel de technische specificaties bepaalt die nodig zijn voor de erkenning van de speeltoestellen.

Art. 47

1. Onderdeel 3° van deze bepaling is onvoldoende duidelijk.

2. Inzake de onderdelen 5° en 6°, zij verwezen naar de opmerkingen gemaakt onder artikel 28, 5° en 7°, van het ontwerp.

Het onderzochte artikel moet worden herzien.

Art. 48

1. In deze bepaling wordt geen rekening gehouden met het feit dat de burgerlijke meerderjarigheid op de leeftijd van achttien jaar intreedt en dat eenieder vanaf die leeftijd naar believen alle rechtshandelingen kan verrichten.

Het staat aan het Parlement om te oordelen of die bepaling niet onevenredig is met het nagestreefde doel.

2. Het is niet duidelijk wat wordt bedoeld met de woorden «op hun eigen verzoek», noch aan wie dat verzoek moet worden gericht.

3. Het is verkieslijk de uitdrukking «gerechtelijk raadsman»(2) te gebruiken, veeleer dan de term «raadsman», daar deze laatste kan worden begrepen in de betekenis van «advocaat».

(1) J.-P. Keppenne, «La libre circulation des marchandises (septembre 1995 — août 1996)», J.T. Dr. Eur., blz. 208.

(2) Zie het Burgerlijk wetboek, Boek I, Titel XI, Hoofdstuk III.

Il convient d'attirer l'attention de l'auteur du projet sur le fait qu'il existe d'autres formes de représentation et d'assistance que le représentant légal et le conseil judiciaire.

4. Le commentaire de l'article 48 du projet justifie l'interdiction de fréquentation des établissements de jeux pour les magistrats, les notaires et les membres des services de police eu égard à la nature de leur fonction dans la société et à la nécessité de préserver à tout moment leur indépendance professionnelle et financière à l'égard de tiers.

Il appartient au Parlement d'apprécier si une telle justification est objective et si elle permet des traitements différenciés sans violer le principe de l'égalité.

Art. 49

En faisant obligation aux exploitants des casinos et luna-parks d'inscrire dans un registre l'identité et l'adresse des joueurs, de conserver les pièces relatives aux opérations financières du joueur, il convient de s'assurer que cette disposition est compatible avec la loi du 8 décembre 1992 relative à la protection de la vie privée à l'égard des traitements de données à caractère personnel et plus particulièrement avec l'article 5 de celle-ci.

À cet égard, l'habilitation au Roi contenue dans le quatrième alinéa, est particulièrement imprécise lorsqu'il y est dit qu'il détermine les modalités d'enregistrement des joueurs ainsi que celles de leurs activités de jeu et de leurs opérations financières. La finalité de ces enregistrements doit être expressément mentionnée dans la loi en projet.

Enfin, il convient de souligner que, conformément à l'article 29, § 1er, de la loi du 8 décembre 1992 précitée, le Gouvernement, mais aussi le Parlement, sont en mesure de demander un avis à la Commission de la protection de la vie privée sur toute question relative à l'application des principes fondamentaux de la protection de la vie privée.

Art. 50

La restriction apportée, notamment, à la liberté de commerce et d'industrie, contenue dans cette disposition, doit pouvoir être justifiée objectivement et être proportionnée au but poursuivi.

En outre, cette disposition n'indique pas comment le banquier pourra vérifier que le prêt qui lui est demandé ne servira pas à rembourser des dettes de jeu.

Cette disposition doit être fondamentalement revue.

Art. 52

Le mot «horeca» est trop elliptique. Il faut écrire:

«... ou à des prix inférieurs à ceux pratiqués, à l'égard des consommateurs, dans les hôtels, restaurants et cafés.»

L'observation vaut également pour d'autres dispositions du projet.

Art. 53

L'habilitation au Roi contenue dans cette disposition, est trop large et tout à fait imprécise.

La disposition doit être revue.

De steller van het ontwerp moet erop gewezen worden dat er nog andere vormen van vertegenwoordiging en bijstand bestaan dan de wettelijke vertegenwoordiger en de gerechtelijk raadsman.

4. In de commentaar op artikel 48 van het ontwerp wordt het verbod voor magistraten, notarissen en leden van politiediensten om een speelinrichting te bezoeken verantwoord door de aard van hun maatschappelijke functie en de noodzaak om te allen tijde hun financiële en professionele onafhankelijkheid ten aanzien van derden te garanderen.

Het staat aan het Parlement om te oordelen of zulk een verantwoording objectief is en of ze een verschillende behandeling mogelijk maakt zonder dat het gelijkheidsbeginsel wordt geschonden.

Art. 49

Er dient te worden nagegaan of de verplichting, voor de exploitanten van casino's en lunaparken, om de naam en het adres van de spelers in een register op te tekenen en om de stukken betreffende de financiële verrichtingen van de spelers te bewaren bestaanbaar is met de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, inzonderheid met artikel 5 van deze wet.

In dat verband is de machtiging die overeenkomstig het vierde lid aan de Koning wordt verleend, bijzonder onduidelijk in zoverre die bepaling voorschrijft dat Hij de nadere regels inzake de registratie van de spelers en van hun spel- en financiële verrichtingen bepaalt. Het doel van de registratie ervan moet uitdrukkelijk worden vermeld in de ontworpen wet.

Ten slotte moet worden beklemtoond dat overeenkomstig artikel 29, § 1, van de voornoemde wet van 8 december 1992 de regering en ook het Parlement de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer om advies kunnen verzoeken over iedere aangelegenheid betreffende de toepassing van de grondbeginselen van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Art. 50

De beperking die deze bepaling onder meer stelt op de vrijheid van handel en nijverheid, moet objectief kunnen worden verantwoord en moet evenredig zijn met het nagestreefde doel.

Bovendien geeft deze bepaling niet aan hoe de bankier kan nagaan of de hem gevraagde lening niet zal dienen om speelschulden af te lossen.

Deze bepaling moet grondig worden herzien.

Art. 52

Het woord «horeca» is te elliptisch. Men schrijve:

«Het is de exploitant van een kansspelinrichting klasse A of B verboden maaltijden of dranken aan te bieden, hetzij kosteloos, hetzij tegen lagere prijzen dan die welke de consument aangerekend worden in de hotels, restaurants en cafés.»

Deze opmerking geldt tevens voor andere bepalingen van het ontwerp.

Art. 53

De in deze bepaling vervatte opdracht van bevoegdheid aan de Koning is te ruim en volkomen onnauwkeurig.

De bepaling behoort te worden herzien.

Art. 54

1. Eu égard au fait que la loi en projet fixe elle-même des peines pénales, il n'y a pas lieu d'indiquer, dans les paragraphes 1er et 2, «Sans préjudice de l'application des peines prévues par le Code pénal».

2. Il y a lieu également de préciser au paragraphe 1er quelles sont les infractions qui seront punies des peines prévues dans ce même paragraphe. Par ailleurs, toujours au paragraphe 1er, une virgule remplacera adéquatement les deux points après le mot «seulement».

3. Le texte néerlandais du paragraphe 2, 1°, doit être rédigé en tenant compte de l'observation faite dans la version néerlandaise du présent avis.

4. Au paragraphe 2, 2°, l'on écrira, in fine: «pour un établissement visé au 1°».

5. L'article 52 fait interdiction à l'exploitant d'un établissement de jeux de hasard des classes A et B d'offrir des repas et des boissons à des conditions intéressantes. Une telle interdiction n'est pas prévue pour les établissements de la classe C.

Au paragraphe 2, 3°, il convient donc d'établir un parallélisme avec l'article 52 précité et d'écrire «établissements de jeux ... de classes A et B».

6. Au paragraphe 5, l'on peut se demander si l'auteur du projet a utilisé le terme «délit» dans son sens étroit (par opposition aux contraventions et aux crimes); si tel n'est pas le cas, il y a lieu d'utiliser le terme «infraction».

7. Au paragraphe 7, le mot «toutes» sera supprimé.

8. Le paragraphe 8 gagnerait à être formulé plus clairement. Ainsi que faut-il comprendre par restitutions et sanctions pécuniaires quelconques?

Art. 55

1. Il n'y a pas lieu d'introduire un paragraphe 1er, dès lors qu'aucun paragraphe 2 n'est prévu.

2. L'alinéa 1er est critiquable:

a) Il n'est pas admissible que les montants ainsi consignés soient définitivement acquis au Trésor en cas de retrait des licences sans mettre en œuvre une procédure qui soit respectueuse de l'équité et des droits de la défense. Une décision juridictionnelle doit intervenir pour ce faire.

b) Les montants des garanties doivent être fixés dans la loi.

Art. 56

Comme l'a relevé l'inspecteur des Finances dans son avis du 14 avril 1997, le système des contributions est loin d'être clair.

Ainsi, en vertu de l'article 15 du projet, il y aurait une première contribution annuelle qui couvrirait les frais d'installation et de fonctionnement de la commission des jeux de hasard (il est renvoyé au commentaire de cette disposition).

Une deuxième contribution, quinquennale ou décennale, selon le type de licence serait perçue pour l'octroi de la licence (article 56, alinéa 3, du projet).

Art. 54

1. Aangezien de ontworpen wet zelf strafrechtelijke straffen bepaalt, is er geen reden om in paragraaf 1 en 2 aan te geven «Onverminderd de toepassing van de in het Strafwetboek gestelde straffen».

2. Buitendien behoort in paragraaf 1 te worden aangegeven welke strafbare feiten worden gestraft met de in die paragraaf bepaalde straffen. Overigens behoort in diezelfde paragraaf 1, als ook trouwens in paragraaf 2, de woordvolgorde te worden gewijzigd. Men schrijve: «Met een gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar en met geldboete van 100 frank tot 100 000 frank of met één van die straffen alleen wordt gestraft, ...».

3. In paragraaf 2, 1°, vervange men de woorden «publiciteit» en «toegelaten» respectievelijk door de woorden «reclame» en «toegestane».

4. In paragraaf 2, 2°, schrijve men: «hij die spelers werft voor een inrichting bedoeld in 1°».

5. Krachtens artikel 52 is het een exploitant van een kansspel-inrichting klasse A of klasse B verboden tegen gunstige prijzen maaltijden of dranken aan te bieden. Dat verbod geldt niet voor de inrichtingen van klasse C.

In paragraaf 2, 3°, behoort dan ook overeenkomstig het voormelde artikel 52 te worden geschreven «... van een kansspelinrichting klasse A of klasse B».

6. Bij paragraaf 5 kan men zich afvragen of de term «wanbedrijf» in de enge zin gebruikt is (als onderscheiden van de overtredingen en de misdaden); als zulks niet het geval is, dienen de woorden «strafbaar feit» te worden gebruikt.

7. In paragraaf 7 vervange men het woord «Alle» door het woord «De».

8. Paragraaf 8 zou duidelijker moeten worden gesteld. Wat moet bijvoorbeeld worden verstaan onder «teruggaven en geldelijke sancties van welke aard ook»?

Art. 55

1. Er is geen reden om te voorzien in een paragraaf 1, aangezien er geen paragraaf 2 is.

2. Het eerste lid staat bloot aan kritiek:

a) Het is onaanvaardbaar dat de aldus in consignatie gegeven bedragen in geval van intrekking van de vergunning definitief aan de Schatkist vervallen zolang geen procedure is ingesteld waarbij met de billijkheid en de rechten van verdediging rekening wordt gehouden. Daartoe is een rechterlijke beslissing noodzakelijk.

b) Het bedrag van de waarborgen moet in de wet worden bepaald.

Art. 56

Zoals de inspecteur van Financiën in zijn advies van 14 april 1997 heeft opgemerkt, is de regeling inzake de bijdragen in het geheel niet duidelijk.

Zo zou er krachtens artikel 15 van het ontwerp een eerste jaarlijkse bijdrage komen om de oprichtings- en werkingskosten te dekken van de kansspelcommissie (er wordt verwezen naar de commentaar op die bepaling).

Een tweede bijdrage, die naargelang van de soort vergunning vijfjaarlijks of tienjaarlijks zou zijn, zou voor de afgifte van de vergunning worden geïnd (artikel 56, derde lid, van het ontwerp).

Une troisième contribution serait due pour rémunérer les frais d'examen des demandes de licence (article 56, alinéa 1er, du projet).

Une quatrième contribution serait due pour couvrir les frais préalables, périodiques et autres, inhérents au contrôle du titulaire d'une licence (article 56, alinéa 2, du projet).

Ces contributions sont censées être couvertes par le cautionnement versé à la Caisse des dépôts et consignations.

D'une manière générale, il convient de s'interroger sur la nature exacte de ces différentes contributions qui tantôt semblent couvrir des frais de gestion de dossiers et pourraient être qualifiées de rétributions ou redevances, tantôt sont perçues en contrepartie de l'octroi d'une licence et peuvent constituer un impôt.

Dans son avis sur la proposition de loi sur le jeu(1), la section de législation a rappelé ce qui suit :

« Traditionnellement, la doctrine et la jurisprudence s'accordent pour conclure à l'existence d'une redevance lorsqu'il est satisfait aux trois conditions suivantes :

1° la redevance doit être la contrepartie immédiate d'un service et être proportionnée au coût de celui-ci;

2° la redevance doit constituer la contrepartie d'un service spécialement fourni au redevable et non à la collectivité;

3° la redevance doit, enfin, être la contrepartie d'un service auquel il a été recouru volontairement.

L'on n'aperçoit pas, en l'espèce, le service dont les exploitants des établissements de jeux soumis au paiement de la redevance sont concrètement appelés à être les bénéficiaires. Il semble, à cet égard, difficile de soutenir que la prestation de l'administration qui consiste spécialement à procéder à l'examen des demandes d'autorisations et à la délivrance des autorisations et des fiches d'identification requises revêt, à proprement parler, la nature d'un véritable service(2). Bien plus, du commentaire général réservé au texte de la proposition de loi il ressort qu'en réalité, la redevance établie par la disposition examinée n'a pas d'autre objet que de permettre la prise en charge des frais de fonctionnement de l'Administration générale du jeu. Cela étant, la redevance incriminée s'avère manifestement étrangère à toute notion de service.

À supposer même qu'elle puisse être qualifiée de service, la prestation de l'administration à l'origine de la redevance établie par la disposition proposée ne pourrait, en tout état de cause, être tenue pour avoir été accomplie au profit exclusif des exploitants des établissements de jeux concernés. L'on ne manquera pas d'observer à cet égard que le système complexe de licences, d'autorisations et d'agréments mis en place par la proposition de loi tend moins à assurer la protection des intérêts professionnels des exploitants des établissements de jeux intéressés qu'à garantir aux joueurs une protection sociale minimale et à préserver l'ensemble

(1) N° 25.764/2.

(2) Quand bien même la prestation de l'administration ainsi délimitée pourrait-elle être considérée comme un service spécialement rendu aux exploitants des établissements de jeux concernés, le coût de cette même prestation ne pourrait, tout au moins en ce qui concerne les modèles de tables de jeu et d'appareils de jeu, qu'être tenu pour disproportionné au regard de l'importance de la prestation accomplie.

Een derde bijdrage zou verschuldigd zijn ter vergoeding van de kosten voor het onderzoek van de aanvraag van een vergunning (artikel 56, eerste lid, van het ontwerp).

Een vierde bijdrage zou verschuldigd zijn om de voorafgaande, periodieke en andere kosten te dekken die samenhangen met de controle op de vergunninghouder (artikel 56, tweede lid, van het ontwerp).

Die bijdragen worden geacht gedekt te zijn door de aan de Deposito- en Consignatiekas gestorte waarborg.

Algemeen gesproken kan men zich vragen stellen over de waarde van die verschillende bijdragen. Nu eens lijken zij de kosten voor het beheer van dossiers te dekken en zouden zij als vergoedingen of retributies kunnen worden bestempeld; dan weer worden ze geïnd als tegenprestatie voor de afgifte van een vergunning en kunnen ze een belasting vormen.

De afdeling wetgeving heeft in haar advies over een voorstel van wet op het spel(1) het volgende opgemerkt :

« Traditioneel stellen zowel de rechtsleer als de rechtspraak dat van een retributie sprake is wanneer aan de volgende drie voorwaarden is voldaan :

1° de retributie moet de onmiddellijke tegenprestatie zijn voor een dienst en moet in verhouding staan tot de kostprijs ervan;

2° de retributie moet de tegenprestatie vormen van een dienst die specifiek aan de retributieplichtige wordt verstrekt, doch niet aan de gemeenschap;

3° tot slot moet de retributie de tegenprestatie zijn voor een dienst waarop vrijwillig een beroep is gedaan.

In het onderhavige geval is niet duidelijk waarin de dienst kan bestaan waarvan de exploitanten van speelinstellingen waarvoor een retributie verschuldigd is, concreet geacht worden de begunstigden te zijn. In dat verband kan bezwaarlijk worden betoogd dat de prestatie van de administratie om inzonderheid de aanvragen om een «toelating» te onderzoeken en de vereiste «toelatingen» en identificatiekaarten uit te reiken, in werkelijkheid een dienst vormt(2). Meer nog, uit de algemene commentaar op de tekst van het voorstel van wet blijkt dat de bij de onderzochte bepaling voorgeschreven retributie in werkelijkheid alleen beoogt te voorzien in de overname van de werkingskosten van de Algemene Administratie van het spel. Bijgevolg blijkt de kwestieuze retributie kennelijk niets van doen te hebben met het begrip «dienst».

Gesteld zelfs dat de prestatie van de administratie, die ten grondslag ligt aan de retributie voorgeschreven bij de voorgestelde bepaling, als een dienst kan worden aangezien, toch kan ze hoe dan ook niet beschouwd worden als een prestatie die uitsluitend verstrekt wordt ten behoeve van de exploitanten van de betrokken speelinstellingen. In dit verband valt op te merken dat de ingewikkelde regeling van vergunningen, «toelatingen» en erkenningen voorgeschreven bij het voorstel van wet beoogt de spelers een minimale sociale bescherming te bieden en de gemeenschap te behoeden voor de nadelige gevolgen van een ontre-

(1) Nr. 25.764/2.

(2) Zelfs indien de aldus omschreven prestatie van de administratie beschouwd kan worden als een dienst die specifiek verstrekt wordt aan de exploitanten van de betrokken speelinstellingen, neemt zulks niet weg dat de kostprijs van die prestatie, althans wat de modellen van speelafels en speelapparaten betreft, niet in verhouding staat tot de omvang van de verrichte prestaties.

de la collectivité contre les effets préjudiciables d'une dérégulation du marché du jeu tout comme contre les pratiques illicites auxquelles ce même marché peut donner lieu (1).

Il importe enfin de souligner que les exploitants des établissements de jeux concernés ont l'obligation, sous peine de conférer à leur exploitation un caractère illicite, de solliciter auprès de l'Administration générale du jeu l'octroi des autorisations requises. Le recours aux services de l'administration chargée de procéder à l'examen des demandes d'autorisations ne peut, eu égard à cet élément, être tenu pour volontaire.

De l'ensemble des observations qui précèdent, il ressort que la rétribution établie par la disposition proposée ne satisfait à aucune des trois conditions précitées. Il s'agit, en réalité, d'une taxe visée à l'article 3 de la loi spéciale de financement.

La substitution de qualification ainsi opérée conduit naturellement à s'interroger sur l'objet et l'étendue mêmes des pouvoirs fiscaux que l'État est habilité à mettre en œuvre en matière d'établissements de jeux. S'il est hors de doute que l'État peut soumettre à la taxation les tables de jeu ainsi que la délivrance des fiches d'identification des membres du personnel des casinos, la question se pose, par contre, si le législateur fédéral dispose encore, aujourd'hui, d'une quelconque compétence fiscale en ce qui concerne les appareils automatiques de jeu dont la proposition de loi autorise, sous certaines conditions et en certains lieux, l'installation et l'exploitation.

Une réponse négative s'impose à cet égard.

Pour autant qu'il soit placé sur la voie publique, dans les endroits accessibles au public ou dans les cercles privés (il importe peu à cet égard que le droit d'accès à ces cercles soit subordonné ou non à l'accomplissement de certaines formalités), tout appareil automatique (2) servant au divertissement donne lieu, en application de l'article 76, § 1er, du Code des taxes assimilées aux impôts sur les revenus, à la perception d'une taxe forfaitaire annuelle dont le montant varie selon la catégorie à laquelle appartient l'appareil soumis à taxation (3).

Cette taxe, dénommée taxe sur les appareils automatiques de divertissement, revêt, depuis le 1er janvier 1989 (4), en vertu de l'article 3 de la loi spéciale du 16 janvier 1989 relative au financement des communautés et des régions (5), la nature d'une taxe régionale dont le taux d'imposition, la base d'imposition et les exonérations d'impôt ne peuvent, en vertu de l'article 4, paragra-

(1) Dans le commentaire général qu'il réserve au texte en projet, l'auteur de la proposition de loi précise notamment que « Personne n'ignore que le monde des casinos peut être pour certains — au su comme à l'insu des exploitants — un lieu de prédilection pour développer des pratiques obscures comme celles qui consistent à blanchir de l'argent « sale ». Les législations et réglementations les plus progressistes visent principalement à bannir la criminalité organisée des lieux de jeu ».

(2) Doit être considéré comme automatique, en vertu de l'article 76, § 2, du Code des taxes assimilées aux impôts sur les revenus, tout appareil qui contient une partie mécanique, électrique ou électronique servant à la mise en marche, à son fonctionnement ou à son utilisation et dont le déclenchement est provoqué par l'introduction d'une pièce de monnaie, d'un jeton ou par tout autre moyen qui lui serait substitué.

(3) Les appareils taxables sont, en vertu de l'article 79, § 1er, du Code des taxes assimilées aux impôts sur le revenu, répartis, selon leur type, en cinq catégories, désignées respectivement par les symboles A, B, C, D et E.

(4) Cette date correspond à la date d'entrée en vigueur de la loi spéciale du 16 janvier 1989 relative au financement des communautés et des régions.

(5) Cet article fournit la liste des différents impôts auxquels le législateur spécial reconnaît la qualité d'impôts régionaux.

geling van de markt van de kansspelen en voor onwettige praktijken waartoe diezelfde markt aanleiding kan geven, veeleer dan de beroepsbelangen van de exploitanten van de betrokken speelrichtingen te beschermen (1).

Tot slot valt op te merken dat de exploitanten van de betrokken speelrichtingen bij de algemene administratie van het spel de vereiste «toelatingen» moeten aanvragen, daar hun exploitatie anders onwettig zou zijn. Het beroep dat gedaan wordt op de diensten van de administratie belast met het onderzoek van de aanvragen om «toelating», kan in dat opzicht niet als vrijwillig worden beschouwd.

Uit het geheel van de voorgaande opmerkingen vloeit voort dat de retributie voorgeschreven bij de voorgestelde bepaling aan geen van de drie voornoemde voorwaarden voldoet. In werkelijkheid gaat het om een belasting bedoeld in artikel 3 van de bijzondere financieringswet.

Als gevolg van het oneigenlijke gebruik van het begrip «retributie» rijst de vraag wat de precieze aard en omvang is van de fiscale bevoegdheid van de Staat ten aanzien van de speelrichtingen. Het lijkt geen twijfel dat de Staat een belasting kan heffen op speel tafels, alsook op de afgifte van identificatiekaarten voor de personeelsleden van casino's, doch de vraag rijst of de federale wetgever thans nog enige fiscale bevoegdheid bezit inzake speelautomaten, waarvan het voorstel van wet de plaatsing en de exploitatie onder bepaalde voorwaarden en op bepaalde plaatsen toestaat.

Hierop dient ontkennend te worden geantwoord.

Ieder automatisch toestel (2) dienende tot ontspanning geeft overeenkomstig artikel 76, § 1, van het Wetboek van de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen aanleiding tot de heffing van een jaarlijkse forfaitaire belasting, waarvan het bedrag verschilt naargelang van de categorie waartoe het aan belasting onderworpen toestel behoort (3), voor zover dat toestel opgesteld wordt op de openbare weg, in de voor het publiek toegankelijke plaatsen of in privékring (ongeacht of de toegang ertoe al dan niet aan bepaalde formaliteiten is onderworpen).

Die belasting, welke een belasting op de automatische ontspanningstoestellen wordt genoemd, is krachtens artikel 3 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de gemeenschappen en de gewesten (4) sedert 1 januari 1989 (5) een gewestelijke belasting, waarvan alleen de bevoegde gewestelijke instanties de aanslagvoet, de heffingsgrondslag en de belas-

(1) De indiener van het voorstel van wet stelt onder meer het volgende in de algemene commentaar gewijd aan de ontworpen tekst: « Het is geen geheim dat de casinowereld — met of zonder medeweten van de casino-uitbaters — potentieel een bevoorrecht doelwit vormt voor onzuivere praktijken zoals bijvoorbeeld het witwassen van «vuil» geld. De meest vooruitstrevende wetgevingen en reglementeringen hebben als hoofddoel de georganiseerde misdaad uit de spelkringen te bannen. »

(2) Krachtens artikel 76, § 2, van het Wetboek van de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen wordt als automatisch beschouwd: elk toestel dat een mechanisch, elektrisch of elektronisch onderdeel bevat, dienstig voor het op gang brengen, de werking, of voor de bediening ervan, en waarvan de start veroorzaakt wordt door het inbrengen van een geldstuk, van een penning of door gelijk welk ander middel dat hiervoor in de plaats komt.

(3) Krachtens artikel 79, § 1, van het Wetboek van de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen worden de aan belasting onderworpen toestellen naargelang van het type ingedeeld in vijf categorieën, respectievelijk aangegeven met de symbolen A, B, C, D en E.

(4) Dit artikel somt de onderscheiden belastingen op die de bijzondere wetgever als gewestbelastingen beschouwt.

(5) Deze datum stemt overeen met de datum van inwerkingtreding van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de gemeenschappen en de gewesten.

phe 1er, de la même loi (1), être modifié que par les seules autorités régionales compétentes.

L'alinéa 1er du paragraphe 2 de la disposition proposée méconnaît, de la sorte, les règles relatives à la répartition des compétences entre l'État et les régions en matière fiscale établies en exécution de l'article 177, alinéa 1er, de la Constitution. Sa rédaction doit être revue en conséquence de manière à exclure de son champ d'application matériel les appareils automatiques de jeu.»

Cette observation vaut, à maints égards, pour l'article examiné.

Art. 57

Cette disposition méconnaît les articles 3 et 59 des lois sur la comptabilité de l'État, coordonnées par l'arrêté royal du 17 juillet 1991. Ces critiques pourraient être écartées par la création d'un fonds budgétaire conformément à l'article 45 des mêmes lois.

Art. 58

Lorsqu'on abroge un texte légal ou réglementaire, il convient de viser également les modifications que ces textes ont subies.

Il y a lieu d'écrire:

«Art. ... La loi du 24 octobre 1902 concernant le jeu, modifiée par les lois des 19 avril 1963 et 22 novembre 1974 est abrogée, de même que la loi interprétative du 14 août 1978.»

Art. 59

Il faut remplacer cette disposition autonome par des dispositions modificatives.

Il convient donc de modifier l'article 305 du Code pénal et l'article 1er de la loi du 15 juillet 1960 sur la préservation morale de la jeunesse en y précisant qu'ils ne sont pas applicables aux établissements de jeux prévus par la loi.

Art. 60

1. Outre les observations formulées à propos de la notion de «convention de concession» et à propos des redevances, il convient de compléter cette disposition en prévoyant également un régime transitoire pour les autres activités soumises aux licences B, C, D et E et ce dans un souci de sécurité juridique.

2. Il n'est pas nécessaire d'écrire à cinq reprises «de la présente loi».

L'on maintiendra seulement, à deux reprises, l'expression «entrée en vigueur de la loi».

Art. 62

On n'aperçoit pas la logique mise en œuvre pour l'entrée en vigueur de certaines dispositions. L'alinéa 1er doit être omis.

(1) Cette disposition stipule que «Les régions peuvent modifier le taux d'imposition, la base d'imposition et les exonérations des impôts visés à l'article 3, alinéa 1er, 1° à 3° inclus». La taxe sur les appareils automatiques de divertissement figure au nombre de ces impôts.

tingvrijstellingen kunnen wijzigen, zulks krachtens artikel 4, § 1, van dezelfde wet (1).

Paragraaf 2, eerste lid, van de voorgestelde bepaling is bijgevolg strijdig met de regels betreffende de verdeling van de bevoegdheden voor belastingzaken tussen de Staat en de gewesten, vastgelegd met toepassing van artikel 177, eerste lid, van de Grondwet. De redactie ervan moet dienovereenkomstig worden herzien, zodat de automatische ontspanningstoestellen buiten de materiële werkingsfeer ervan vallen.»

Deze opmerking geldt in vele opzichten voor het onderzochte artikel.

Art. 57

Deze bepaling is in strijd met de artikelen 3 en 59 van de wetten op de Rijkscomptabiliteit, gecoördineerd bij het koninklijk besluit van 17 juli 1991. Deze kritiek zou kunnen worden ondervangen door overeenkomstig artikel 45 van dezelfde wetten een begrotingsfonds op te richten.

Art. 58

Als men een wets- of verordeningstekst opheft, dient men ook de wijzigingen te vermelden die deze tekst heeft ondergaan.

Men schrijve:

«Art. ... De wet van 24 oktober 1902 op het spel, gewijzigd bij de wetten van 19 april 1963 en 22 november 1974, alsmede de interpretatieve wet van 14 augustus 1978 worden opgeheven.»

Art. 59

Deze autonome bepaling behoort te worden vervangen door wijzigingsbepalingen.

Artikel 305 van het Strafwetboek en artikel 1 van de wet van 15 juli 1960 tot zedelijke bescherming van de jeugd behoren dan ook aldus te worden gewijzigd dat daarin wordt aangegeven dat ze niet van toepassing zijn op de in de wet bedoelde speelrichtingen.

Art. 60

1. Los van de opmerkingen die over het begrip «concessieovereenkomst» en over de retributies zijn gemaakt, behoort deze bepaling, met het oog op de rechtszekerheid, aldus te worden aangevuld dat daarin eveneens wordt voorzien in een overgangsregeling voor de andere activiteiten waarvoor men over een vergunning B, C, D of E dient te beschikken.

2. Het is onnodig om tot vijfmaal toe «van deze wet» te schrijven.

Men kan ermee volstaan tweemaal de uitdrukking «inwerking-treding van de wet» te gebruiken.

Art. 62

Het is niet duidelijk welke logica er achter de inwerking-treding van sommige bepalingen steekt. Het eerste lid behoort te vervallen.

(1) Deze bepaling schrijft voor: «De gewesten zijn bevoegd om de aanslagvoet, de heffingsgrondslag en de vrijstellingen van de in artikel 3, eerste lid, 1° tot 3°, bedoelde belastingen te wijzigen.» De belasting op de automatische ontspanningstoestellen is één van die belastingen.

OBSERVATIONS FINALES**I. Quant au fond**

Selon l'avant-projet de loi, l'autorisation d'exploitation d'un établissement de jeux est délivrée sous la forme des licences A, B et C par la commission des jeux de hasard. Il n'a pas pour effet de porter atteinte à l'autonomie communale, dès l'instant où le législateur entend assumer lui-même, en cette matière, une police des activités des jeux de hasard. Le projet de loi ne porte pas préjudice au pouvoir des autorités communales, par exemple celui en matière de police générale et d'urbanisme.

II. Quant à la forme

1. Dans le texte français, il faut écrire au chapitre IV «section première» en toutes lettres.

2. La numérotation des sections doit se faire en chiffres romains.

3. Il convient de grouper les chapitres IX et X sous l'intitulé «Dispositions finales».

4. Le texte néerlandais du projet est souvent mal et peu soigneusement rédigé, surtout en raison des fautes multiples de néerlandais, principalement des gallicismes, dans le choix des mots et la structure des phrases, qui ont déjà été dénoncées maintes fois. Sous réserve des observations de fond qui précèdent, quelques propositions de textes à ce sujet sont faites dans la version néerlandaise du présent avis.

SLOTOPMERKINGEN**I. Wat de grond betreft**

Volgens het voorontwerp van wet wordt de exploitatievergunning voor een speelrichting in de vorm van een vergunning A, B of C afgegeven door de kansspelcommissie. Het voorontwerp van wet heeft niet tot gevolg dat aan de gemeentelijke autonomie wordt geraakt, in zoverre de wetgever zelf ter zake politie over de kansspelen wil uitoefenen. Deze wetgeving tast de bevoegdheid van de gemeentelijke overheid niet aan, bij voorbeeld die inzake algemene politie en stedenbouw.

II. Wat de vorm betreft

1. In de Franse tekst van hoofdstuk IV schrijve men «section première» in plaats van «section 1ère».

2. De afdelingen dienen met Romeinse cijfers te worden genummerd.

3. De hoofdstukken IX en X dienen onder het opschrift «Slotbepalingen» te worden samengevoegd.

4. De Nederlandse tekst van het ontwerp is vaak zeer slordig en slecht gesteld, vooral doordat hij talrijke fouten tegen het Nederlands bevat, hoofdzakelijk gallicismen in woordgebruik en zinsbouw, waar al sinds jaar en dag op wordt gewezen. Zo bijvoorbeeld «de door de Koning aangeduide leden (art. 13, § 1, tweede lid)»; «vergunning ...: deze laat ... de exploitatie toe (art. 21, 1° tot 5°)»; «de winst in hoofde van de spelers (art. 5)»; «diegene die dergelijke vergunning aanvraagt (art. 17, 1°)»; «Zijn geen kansspelen, in de zin van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten (art. 3, inleidende zin)»; «vereenzelviging» (art. 49, derde lid).

Onder voorbehoud van de voorgaande inhoudelijke opmerkingen worden hierna, bij wijze van voorbeeld, enige tekstvoorstellen gedaan.

In artikel 3 schrijve men in de inleidende zin: «Geen kansspelen in de zin van deze wet zijn:».

In artikel 3, 1°, schrijve men «die waarmee» in plaats van «deze waarmee» en in 2° en 3° «die welke» in plaats van «deze die» alsook «gokker» in plaats van «wedder». Deze laatste opmerking geldt voor heel het ontwerp.

In artikel 4, eerste lid, schrijve men «in welke vorm» in plaats van «onder welke vorm».

Artikel 6 zou beter als volgt worden gesteld: «De Koning bepaalt bij een in de Ministerraad overlegd besluit, per klasse ... waarvan de exploitatie is toegestaan onder de ...».

In artikel 20 schrijve men «ten minste» in twee woorden.

Het zou beter zijn artikel 23 als volgt te stellen: «Het is eenzelfde natuurlijke of rechtspersoon verboden de vergunningen klasse A, B, C en D enerzijds en de vergunning klasse E anderzijds rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of door bemiddeling van een natuurlijke of rechtspersoon te cumuleren.»

In artikel 24 schrijve men «toegestane kansspelen» in plaats van «toegelaten kansspelen» (dezelfde opmerking geldt voor artikel 25, eerste lid, artikel 29 en artikel 30).

In artikel 42, 1°, schrijve men «bijbehorende» in plaats van «bijhorende».

In artikel 47, 1°, moet het woord «voormeld» geschrapt worden.

La chambre était composée de :

M. J.-J. STRYCKMANS, président;
 M. M. HANOTIAU, président de chambre;
 M. Y. KREINS, conseiller d'État;
 MM. P. GOTHOT et J.-M. FAVRESSE, assesseurs de la section
 de législation;
 Mme J. GIELISSEN, greffier,

Le rapport a été présenté par Mme P. VANDERNACHT, auditeur adjoint. La note du Bureau de coordination a été rédigée et exposée par M. A. LEFEBVRE, référendaire adjoint.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. J.-J. STRYCKMANS.

Le Greffier,

J. GIELISSEN.

Le Président,

J.-J. STRYCKMANS.

De kamer was samengesteld uit :

De heer J.-J. STRYCKMANS, voorzitter;
 De heer M. HANOTIAU, kamervoorzitter;
 De heer Y. KREINS, staatsrad;
 De heren P. GOTHOT en J.-M. FAVRESSE, assessoren van de
 afdeling wetgeving;
 Mevrouw J. GIELISSEN, griffier.

Het verslag werd uitgebracht door mevrouw P. VANDERNACHT, adjunct-auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de heer A. LEFEBVRE, adjunct-referendaris.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de heer J.-J. STRYCKMANS.

De Griffier,

J. GIELISSEN.

De Voorzitter,

J.-J. STRYCKMANS.

ANNEXE 2**AVANT-PROJET DE LOI
SOU MIS AU CONSEIL D'ÉTAT****Avant-projet de loi relatif aux jeux de hasard
et aux établissements de jeux de hasard****CHAPITRE Ier****Dispositions générales****Article premier**

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Pour l'application de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution, il faut entendre par :

1° jeu de hasard: tout jeu ou pari dans lequel un enjeu de nature quelconque est engagé, ayant pour conséquence soit la perte de l'enjeu par un au moins des joueurs ou des parieurs, soit le gain de quelque nature qu'il soit, au profit d'au moins un des joueurs, parieurs ou organisateurs du jeu ou du pari, et dans lequel le hasard est un élément, même accessoire, pour le déroulement du jeu, la détermination du vainqueur ou la fixation de la hauteur du gain;

2° exploiter: mettre ou tenir en service, installer ou maintenir un ou plusieurs jeux de hasard ou établissements de jeux de hasard;

3° établissement de jeux de hasard: les bâtiments ou les lieux où sont exploités un ou plusieurs jeux de hasard;

4° exploitant: toute personne physique ou morale qui exploite un ou plusieurs jeux de hasard ou établissements de jeux de hasard ou pour le compte de laquelle un ou plusieurs jeux de hasard ou établissements de jeux de hasard sont exploités.

Art. 3

Ne sont pas des jeux de hasard au sens de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution :

1° les jeux relatifs à l'adresse et à l'entraînement du corps, en particulier les jeux relatifs à l'exercice des sports, ainsi que paris engagés à l'occasion de ces jeux;

2° les jeux offrant au joueur ou au parieur comme seul enrichissement ou avantage matériel possible le droit de poursuivre le jeu gratuitement;

3° les jeux nécessitant un enjeu très limité auxquels le joueur ou parieur s'adonne à titre occasionnel et purement récréatif et qui ne peuvent lui procurer qu'une possibilité d'enrichissement limité ou un avantage matériel de faible valeur;

BIJLAGE 2**VOORONTWERP VAN WET
VOORGELEGD AAN DE RAAD VAN STATE****Voorontwerp van wet op de kansspelen
en de kansspelinrichtingen****HOOFDSTUK I****Algemene bepalingen****Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Voor de toepassing van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten wordt verstaan onder :

1° kansspelen: elk spel of weddenschap, waarbij een ingebrachte inzet van om het even welke aard, hetzij het verlies van deze inzet door minstens één der spelers of wedders, hetzij een winst van om het even welke aard voor minstens één der spelers, wedders of inrichters van het spel of de weddenschap, voor gevolg heeft en waarbij het toeval een zelfs bijkomstig element is in het spelverloop, de aanduiding van de winnaar of de bepaling van de winstgrootte;

2° exploiteren: in werking stellen of houden, installeren of in stand houden van één of meerdere kansspelen of kansspelinrichtingen;

3° kansspelinrichting: de gebouwen of plaatsen waar één of meerdere kansspelen worden geëxploiteerd;

4° exploitant: elke natuurlijke of rechtspersoon die één of meerdere kansspelen of kansspelinrichtingen exploiteert of voor wiens rekening één of meerdere kansspelen of kansspelinrichtingen worden geëxploiteerd.

Art. 3

Zijn geen kansspelen, in de zin van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten :

1° deze waarmee behendigheid en geoefendheid van het lichaam zijn gemoeid, inzonderheid de spelen betreffende de sportbeoefening, evenmin als de weddenschappen aangegaan ter gelegenheid van deze spelen;

2° deze die aan de speler of wedder geen andere kans van verrijking of stoffelijk voordeel opleveren dan het recht om gratis verder te spelen;

3° deze die louter bij gelegenheid en bij wijze van eenvoudige ontspanning en met uiterst geringe inzet worden gespeeld mits deze tevens aan de speler of wedder slechts een kans van zeer beperkte verrijking of een stoffelijk voordeel van zeer geringe waarde opleveren;

4° les loteries.

Art. 4

Il est interdit d'exploiter, en quelque lieu, sous quelque forme et de quelque manière directe ou indirecte que ce soit, un ou plusieurs jeux de hasard ou établissements de jeux de hasard, sauf si ceux-ci sont autorisés par la présente loi et ses arrêtés d'exécution.

Nul ne peut exploiter ou transformer un ou plusieurs jeux de hasard ou établissements de jeux de hasard sans licence écrite préalablement octroyée par la Commission.

Art. 5

Les établissements de jeux de hasard sont répartis en trois classes, à savoir les établissements de jeux de classe A ou casinos, les établissements de jeux de classe B ou luna-parks, les établissements de jeux de classe C ou débits de boissons, selon la nature et le nombre de jeux de hasard qu'ils peuvent exploiter, la hauteur du montant maximum de l'enjeu, de la perte et du bénéfice dans le chef des joueurs et des parieurs s'adonnant à ces jeux de hasard et la nature des activités connexes autorisées dans les établissements respectifs.

Art. 6

Pour chacune de ces classes d'établissements de jeux de hasard, le Roi, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, arrête la liste et le nombre des jeux de hasard dont l'exploitation est autorisée dans les conditions de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution.

Art. 7

Pour chaque jeu de hasard exploité dans un établissement de classe B et C, le Roi fixe le montant maximum de l'enjeu par possibilité de jeu, de la perte et du gain dans le chef des joueurs et des parieurs. Il peut en outre fixer le montant maximal de la perte que peut subir un joueur ou un parieur par période de jeu à déterminer par Lui.

Il peut également déterminer ces éléments pour les jeux de hasard exploités dans un établissement de classe A.

CHAPITRE II

De la Commission des jeux de hasard

Art. 8

Il est institué au ministère de la Justice, sous la dénomination de «Commission des jeux de hasard», un organisme d'avis, de décision et de contrôle des jeux de hasard, qui est autonome et dont le siège est établi dans l'arrondissement administratif de Bruxelles-Capitale. Le secrétariat de cette commission est assuré par les membres du personnel du ministère de Justice.

Art. 9

§ 1er. La Commission comprend 9 membres, dont un magistrat, qui en assume la présidence, et un même nombre de membres suppléants.

4° de loterijen.

Art. 4

Het is verboden, onder welke vorm, op welke plaats en op welke rechtstreekse of onrechtstreekse manier ook, één of meerdere kansspelen of kansspelinrichtingen te exploiteren tenzij deze zijn toegelaten door deze wet en haar uitvoeringsbesluiten.

Niemand mag zonder voorafgaande en schriftelijke vergunning van de Kansspelcommissie één of meerdere kansspelen of kansspelinrichtingen exploiteren of veranderen.

Art. 5

De kansspelinrichtingen worden in drie klassen ingedeeld, nl. spelinrichtingen klasse A of casino's, spelinrichtingen klasse B of lunaparken, spelinrichtingen klasse C of dranksluiterijen, naargelang de aard en het aantal kansspelen dat zij mogen exploiteren, de hoegrootheid van het maximumbedrag van inzet, het verlies en de winst in hoofde van de spelers en wedders bij elk kansspel en de aard der in de respectieve inrichtingen toegelaten nevenactiviteiten.

Art. 6

De Koning bij in Ministerraad overlegd besluit, bepaalt per klasse van kansspelinrichting de lijst van kansspelen en het aantal kansspelen waarvan de exploitatie is toegelaten onder de voorwaarden van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten.

Art. 7

De Koning bepaalt voor elk kansspel geëxploiteerd in een instelling van klasse B en C per speelkans het maximumbedrag van inzet, verlies en winst in hoofde van de spelers en wedders. Hij kan tevens het maximaal verliesbedrag bepalen dat een speler of wedder per door Hem te bepalen gespeelde tijdsduur mag lijden.

Hij kan deze elementen eveneens bepalen voor kansspelen geëxploiteerd in een instelling van klasse A.

HOOFDSTUK II

De Kansspelcommissie

Art. 8

Bij het ministerie van Justitie wordt onder de benaming «Kansspelcommissie» een autonoom advies-, beslissings- en controleorganisme van het kansspel opgericht waarvan de zetel is gevestigd in het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad. Het secretariaat van deze Commissie wordt waargenomen door de personeelsleden van het ministerie van Justitie.

Art. 9

§ 1. De Commissie bestaat uit 9 leden, onder wie een magistraat die het voorzitterschap waarneemt en evenveel plaatsvervangende leden.

§ 2. Outre le Président, la Commission comprend :

- un représentant francophone et un représentant néerlandophone du ministère de la Justice;
- un représentant francophone et un représentant néerlandophone du ministère des Finances;
- un représentant francophone et un représentant néerlandophone du ministère des Affaires économiques;
- un représentant francophone et un représentant néerlandophone du ministère de l'Intérieur.

§ 3. Le Président et son suppléant sont désignés par le Roi, par arrêté délibéré en Conseil des ministres sur proposition du ministre de la Justice parmi les magistrats ou les magistrats honoraires francophones ou néerlandophones qui, conformément à l'article 43*quinquies* de la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire, ont fourni la preuve de la connaissance respectivement de la langue néerlandaise ou de la langue française.

Le Président exerce ses fonctions à temps plein.

Pendant la durée de son mandat, il ne peut exercer aucune autre activité professionnelle.

Il est pourvu à son remplacement comme magistrat par une nomination en surnombre. S'il s'agit d'un chef de corps, il est pourvu à son remplacement par la nomination en surnombre d'un magistrat au rang immédiatement inférieur.

Le magistrat visé garde sa place sur la liste de rang et continue à jouir du traitement ainsi que des augmentations et avantages y afférents. Pendant la durée de son mandat, il est censé avoir exercé ses fonctions.

Il retrouve sa place sur la liste de rang dès qu'il démissionne de son mandat.

§ 4. Tous les membres sont nommés pour une période de 5 ans renouvelable.

§ 5. Outre les frais de voyage et de logement, les membres de la Commission ainsi que leurs suppléants bénéficieront, pour chaque réunion, de jetons de présence dont le montant sera déterminé par le ministre de la Justice.

Les experts dont la collaboration est sollicitée par la Commission ou qui assistent les membres chargés d'une enquête sur place, pourront être dédommagés selon les modalités arrêtées par le ministre de la Justice.

Art. 10

Pour être nommé et rester membre de la Commission, effectif ou suppléant, les candidats doivent remplir les conditions suivantes :

- 1° être Belge;
- 2° jouir de leurs droits civils et politiques et être d'une moralité irréprochable;
- 3° avoir l'âge de 35 ans accomplis;
- 4° avoir leur domicile en Belgique;
- 5° ne pas exercer ou avoir exercé de fonction dans un établissement de jeux de hasard ou n'avoir aucun intérêt, direct ou indirect, quelle qu'en soit la nature, dans l'exploitation d'un tel établissement ou dans une autre activité soumise à licence et visée par la présente loi.

§ 2. De Commissie is, benevens de Voorzitter samengesteld als volgt:

- een Nederlandstalige en een Franstalige vertegenwoordiger van het ministerie van Justitie;
- een Nederlandstalige en een Franstalige vertegenwoordiger van het ministerie van Financiën;
- een Nederlandstalige en een Franstalige vertegenwoordiger van het ministerie van Economische Zaken.
- een Nederlandstalige en een Franstalige vertegenwoordiger van het ministerie van Binnenlandse Zaken.

§ 3. De Voorzitter en zijn plaatsvervanger worden benoemd door de Koning, bij in Ministerraad overleg besluit, op voordracht van de minister van Justitie uit de Nederlandstalige of Franstalige magistraten of eremagistraten die overeenkomstig artikel 43*quinquies* van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken het bewijs hebben geleverd van de kennis van de Franse, respectievelijk Nederlandse taal.

De Voorzitter oefent zijn functie voltijds uit.

Tijdens de duur van zijn mandaat mag hij geen andere beroepsbezigheid uitoefenen.

In zijn vervanging als magistraat wordt voorzien door een benoeming in overtal. Wanneer het een korpschef betreft, wordt in zijn vervanging voorzien door de benoeming in overtal van een magistraat tot de onmiddellijk lagere rang.

De beoogde magistraat behoudt zijn plaats op de ranglijst en blijft zijn wedde met de daaraan verbonden verhogingen en voordelen genieten. Gedurende de duur van zijn mandaat wordt hij geacht zijn ambt te hebben uitgeoefend.

Hij neemt zijn plaats op de ranglijst weer in van het ogenblik af dat hij zijn mandaat neerlegt.

§ 4. De leden worden aangeduid voor een hernieuwbare periode van 5 jaar.

§ 5. Buiten de reis- en verblijfkosten ontvangen de Commissieleden en hun plaatsvervangers per vergadering een zitpenning, waarvan de minister van Justitie het bedrag vaststelt.

De deskundigen wier medewerking door de Commissie wordt gevorderd of die de leden bijstaan welke belast zijn met een onderzoek ter plaatse, kunnen worden vergoed op de wijze bepaald door de minister van Justitie.

Art. 10

Om tot effectief, dan wel plaatsvervangend lid van de Commissie te worden benoemd en het te blijven, moeten zij aan de volgende voorwaarden voldoen :

- 1° Belg zijn;
- 2° de burgerlijke en politieke rechten genieten en van goed zedelijk gedrag zijn;
- 3° tenvolle 35 jaar oud zijn;
- 4° zijn woonplaats in België hebben;
- 5° geen functie hebben uitgeoefend of uitoefenen in een kansspelrichting of enig rechtstreeks of onrechtstreeks belang, van welke aard ook, hebben in de exploitatie van dergelijke inrichting of in een andere vergunningsplichtige activiteit als bedoeld in deze wet;

6° ne pas être titulaire d'un mandat électif, que ce soit au niveau communal, provincial, régional ou fédéral;

7° exercer depuis 10 ans au moins une fonction juridique, administrative ou académique dans le secteur public.

Dans les cinq années qui suivent la fin de leur mandat, les membres effectifs et suppléants de la Commission ne peuvent exercer aucune fonction dans un établissement de jeux de hasard ou avoir un quelconque intérêt, direct ou indirect, quelle qu'en soit la nature, dans l'exploitation d'un tel établissement.

Art. 11

En cas d'empêchement ou d'absence du Président ou d'un membre effectif, ainsi qu'en cas de vacance de son mandat, il est remplacé par son suppléant.

Le membre effectif ou suppléant dont le mandat prend fin avant l'expiration du terme de 5 ans est remplacé selon les procédures prévues aux articles 9 et 10 par un membre effectif ou suppléant élu pour le terme restant à courir.

Art. 12

Il est interdit aux membres de la Commission d'être présents lors des délibérations sur des questions qui présentent un intérêt personnel ou direct pour eux ou pour leurs parents ou alliés jusqu'au quatrième degré.

Art. 13

§ 1er. La Commission est assistée par un Secrétariat. Pour l'accomplissement de toutes ses missions, la Commission peut requérir le concours d'experts.

Elle peut charger un ou plusieurs de ses membres, éventuellement assistés d'experts ou de membres de son secrétariat, de procéder à une enquête sur place. Dans ce cas, le Président et les membres de la Commission, ainsi que les membres du Secrétariat désignés par le Roi, ont la qualité d'officier de la police judiciaire et d'officier auxiliaire du procureur du Roi.

Ils peuvent pénétrer en tous lieux où ils ont un motif raisonnable de supposer que des jeux de hasard sont exploités.

Ils peuvent notamment exiger la communication de tout document pouvant leur être utile dans leur enquête.

Ils peuvent se procurer tous les renseignements complémentaires qu'ils jugent utiles, auprès des exploitants et de leur personnel, ainsi qu'auprès des services de police et des services administratifs de l'Etat.

Ils peuvent procéder à la saisie de tout ce qui est nécessaire pour faire la preuve d'une infraction ou pour rechercher les coauteurs ou les complices, et plus particulièrement de documents, de pièces, de livres, de jeux de hasard.

Ils peuvent pénétrer, moyennant une autorisation préalable du juge du tribunal de police, dans les locaux habités s'ils ont des raisons de croire à l'existence d'une infraction.

Pour effectuer une enquête sur place, ils peuvent requérir l'assistance de la gendarmerie communale, de la gendarmerie ou de la police judiciaire.

§ 2. La Commission dénonce auprès du procureur du Roi toute infraction dont elle prend connaissance.

6° geen titularis zijn van een verkozen mandaat op gemeentelijk, provinciaal, regionaal of federaal vlak;

7° gedurende ten minste tien jaar een juridische, administratieve of academische functie in de publieke sector uitoefenen;

De leden en de plaatsvervangende leden van de Commissie mogen binnen een termijn van vijf jaar na de beëindiging van hun mandaat in de Commissie geen functie uitoefenen in een kansspel-inrichting of enig rechtstreeks of onrechtstreeks belang, van welke aard ook, hebben in de exploitatie van dergelijke inrichting.

Art. 11

Wanneer de Voorzitter of een effectief lid verhinderd is of afwezig alsmede in het geval dat zijn mandaat opvalt, wordt hij vervangen door zijn plaatsvervanger.

Het effectief of het plaatsvervangend lid waarvan het mandaat een einde neemt voor het verstrijken van de termijn van 5 jaar, wordt volgens de in artikelen 9 en 10 bedoelde procedures vervangen door een effectief of plaatsvervangend lid dat voor de rest van de termijn wordt gekozen.

Art. 12

Het is de leden van de Commissie verboden aanwezig te zijn bij een beraadslaging over zaken waarbij zij een persoonlijk en rechtstreeks belang hebben of waarbij hun bloed- of aanverwanten tot en met de vierde graad een persoonlijk en rechtstreeks belang hebben.

Art. 13

§ 1. De Commissie wordt bijgestaan door een Secretariaat. Zij mag bovendien voor het vervullen van al haar taken een beroep doen op de medewerking van deskundigen.

Zij mag één of meer van haar leden, eventueel bijgestaan door deskundigen of personeelsleden van haar Secretariaat, belasten met de uitvoering van een onderzoek ter plaatse. De voorzitter en de leden van de Commissie, evenals de door de Koning aangeduide leden van het Secretariaat hebben in dat geval de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings.

Ze hebben toegang tot alle plaatsen waarvan ze redelijkerwijze kunnen vermoeden dat er kansspelen worden geëxploiteerd.

Ze kunnen onder meer mededeling eisen van elk document dat hen bij hun onderzoek kan nuttig zijn.

Zij kunnen zich alle bijkomende inlichtingen laten verstrekken die zij nuttig achten, vanwege de exploitanten en hun personeel, alsook van de politiediensten en de administratieve staatsdiensten.

Zij kunnen overgaan tot inbeslagname van alles wat nodig is om een inbreuk te bewijzen of om de mededaders of medeplichtigen te zoeken en van meer in het bijzonder: documenten, stukken, boeken, kansspelen.

Zij kunnen zich, mits voorafgaandelijk machtiging van de politierechter, toegang verschaffen tot de bewoonde lokalen als zij redenen hebben om aan te nemen dat er een inbreuk bestaat.

Zij kunnen voor een onderzoek ter plaatse bijstand vragen van de gemeentepolitie, de rijkswacht of de gerechtelijke politie.

§ 2. De Commissie doet bij de procureur des Konings aangifte van elk misdrijf waarvan zij kennis heeft.

Les infractions sont constatées au moyen de procès-verbaux qui ont force probante jusqu'à preuve du contraire.

Dans tous les cas, les agents et officiers de police judiciaire adresseront au Président de la Commission une copie des procès-verbaux de toute plainte ou déposition ainsi que de toute information obtenue ou constatation faite en rapport avec l'exploitation de jeux de hasard et d'établissements de jeux de hasard de même qu'avec l'application et le respect de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution.

La Commission est tenue de faire chaque année rapport de ses activités aux ministres de la Justice, des Finances, de l'Intérieur et des Affaires économiques.

Art. 14

Sans préjudice de l'article 13, § 2, les membres de la Commission et du Secrétariat, ainsi que les experts dont le concours a été demandé, sont soumis à une obligation de confidentialité à l'égard des faits, actes ou renseignements dont ils ont eu connaissance dans l'exercice de leurs fonctions.

Toute infraction à cette règle est punie des peines prévues par l'article 458 du Code pénal.

Toutefois, lorsqu'une enquête effectuée par une administration fiscale fait apparaître des éléments concrets permettant de présumer l'existence ou la préparation de fraude fiscale, le directeur général de cette administration peut, avec l'accord de l'administrateur général des impôts et l'administrateur général adjoint des impôts, demander à la Commission de lui communiquer tous documents quelconques qu'elle détient et tous renseignements jugés nécessaires pour assurer l'établissement ou la perception des impôts établis par l'État.

Les actes, pièces registres, documents ou renseignements, relatifs à des procédures judiciaires ne peuvent être communiqués sans l'autorisation expresse du procureur général.

La Commission informe immédiatement le ministre des Finances lorsqu'elle constate auprès d'un organisme dont elle assure le contrôle, des éléments concrets permettant de présumer l'existence ou la préparation d'un mécanisme de fraude fiscale.

Art. 15

Les frais d'installation et de fonctionnement de la Commission et de son Secrétariat sont mis entièrement à la charge des titulaires de licences de classe A, B, C, D et E. Le Roi fixe, en fonction de la classe de licence, le montant annuel ainsi que les modalités de paiement. Il peut subordonner ce montant au nombre et au type de jeux de hasard pour lesquels la licence a été octroyée.

Art. 16

1° La Commission donne des avis aux ministres de la Justice, des Finances, de l'Intérieur et de l'Économie concernant l'exécution de la présente loi et toute autre matière liée à l'exploitation des jeux de hasard et des établissements de jeux de hasard;

2° La Commission contrôle l'application et le respect de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution ainsi que le respect des conditions relatives à la licence;

3° La Commission octroie les licences de classe A, B, C, D et E;

4° La Commission est l'autorité de contrôle et de tutelle visée aux articles 21 et 22 de la loi du 11 janvier 1993 relative à la

De inbreuken worden vastgesteld door middel van processen-verbaal die bewijskracht hebben tot het tegendeel bewezen is.

De agenten en officieren van gerechtelijke politie maken aan de Voorzitter van de Commissie steeds een afschrift over van de processen-verbaal van alle klachten of aangiften, alsmede van alle verkregen inlichtingen en gedane vaststellingen die verband houden met de exploitatie van kansspelen en kansspelinrichtingen en de toepassing en naleving van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten.

De Commissie dient ieder jaar een verslag over haar werkzaamheden in bij de ministers van Justitie, Financiën, Binnenlandse Zaken en Economische Zaken.

Art. 14

Onverminderd Artikel 13, § 2, zijn de leden van de Commissie en het Secretariaat en de deskundigen om wier medewerking is verzocht, verplicht om het vertrouwelijk karakter te bewaren van de feiten, de handelingen of de inlichtingen waarvan zij uit hoofde van hun functie kennis hebben.

Elke inbreuk hierop wordt gestraft met de straffen voorzien in artikel 458 van het Strafwetboek.

Wanneer een onderzoek verricht door een fiscale administratie evenwel concrete elementen aan het licht brengt die vermoedelijk wijzen op het bestaan of op de voorbereiding van een fiscale fraude, kan de directeur-generaal van die administratie met instemming van de administrateur-generaal van de belastingen en van de adjunct-administrateur-generaal van de belastingen aan de Commissie vragen hem alle documenten over te leggen die zij in haar bezit heeft, alsook alle inlichtingen die hij nuttig acht om de vaststelling en de inning van de belastingen door de Staat te waarborgen.

De akten, stukken, registers, documenten en gegevens betreffende gerechtelijke procedures mogen niet worden overgelegd zonder de uitdrukkelijke toestemming van de procureur-generaal.

De Commissie stelt de minister van Financiën onverwijld ervan in kennis dat zij bij een organisatie die zij controleert, concrete elementen heeft vastgesteld die vermoedelijk wijzen op het bestaan of op de voorbereiding van een mechanisme gericht op fiscale fraude.

Art. 15

De oprichtings- en werkingskosten van de Commissie en haar Secretariaat zijn volledig ten laste van de houders van de vergunningen klasse A, B, C, D en E. De Koning bepaalt, per klasse van de vergunning, de hoogte van de jaarlijkse bijdrage en de betalingsmodaliteiten. Hij kan deze bijdrage laten afhangen van het aantal en de soort kansspelen waarvoor een vergunning werd afgeleverd.

Art. 16

1° De Commissie adviseert de ministers van Justitie, Financiën, Binnenlandse Zaken en Economie met betrekking tot de uitvoering van deze wet en alle andere zaken aangaande de exploitatie van kansspelen en kansspelinrichtingen.

2° De Commissie controleert de toepassing en naleving van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten evenals de naleving van de vergunningsvoorwaarden.

3° De Commissie verleent de vergunningen klasse A, B, C, D en E.

4° De Commissie is de controle- en toezichhoudende overheid, zoals bedoeld in artikel 21 en 22 van de wet van 11 januari

prévention de l'utilisation du système financier aux fins de blanchiment de capitaux et elle informe la Cellule de traitement d'informations financières des faits pouvant être considérés comme blanchiment d'argent.

Elle reçoit notification des opérations visées aux articles 28, 6° et 33, 6° de la présente loi et est chargée de contrôler les mesures utiles prises par les exploitants en vue d'établir l'identité de ceux qui ont ordonné une opération de jeux.

Le Roi détermine les opérations qui doivent être communiquées et la procédure à suivre.

Les responsables des établissements de jeux de hasard de classe A et de classe B désignent une ou plusieurs personnes responsables de l'application, au sein de leur établissement, des prescriptions en matière de lutte contre le blanchiment et prennent également les mesures requises pour familiariser leur personnel avec ces prescriptions. Les personnes désignées sont principalement chargées d'établir les procédures de contrôle interne, de communication et de centralisation d'informations dans le but de prévenir, de rechercher et d'empêcher toute opération ayant rapport avec le blanchiment d'argent.

Art. 17

La Commission peut :

1° par décision motivée et selon les modalités définies ci-après, octroyer une licence d'exploitation ou autre à la personne qui sollicite une telle licence;

2° par décision motivée et selon les modalités définies par le Roi, prononcer les avertissements, suspendre partiellement ou totalement pour une durée déterminée ou retirer la licence octroyée et imposer une interdiction d'exploitation provisoire ou définitive d'un ou de plusieurs jeux de hasard lorsque les dispositions de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution ou les conditions relatives à la licence ne sont pas respectées;

Art. 18

Dans le mois de son installation, la Commission établit son règlement d'ordre intérieur; ce règlement est soumis à l'approbation du ministre de la Justice, du ministre des Finances, du ministre des Affaires économiques et du ministre de l'Intérieur.

La Commission ne délibère valablement que si la majorité au moins de ses membres est présente. Elle décide à la majorité absolue. En cas de parité des voix, la voix du Président ou, s'il est absent, de son suppléant est prépondérante.

Art. 19

Le Roi détermine les modalités d'organisation et de fonctionnement de la Commission ainsi que la composition, l'organisation et le fonctionnement du Secrétariat.

Art. 20

La Commission rencontre au moins une fois par an les représentants des exploitants dans un comité de concertation, dont la composition et les modalités de fonctionnement sont fixées par le Roi.

1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld, en zal de Cel voor Financiële Informatieverwerking op de hoogte brengen van feiten die in aanmerking komen als witwassen van geld.

Zij ontvangt de notificaties van de operaties, zoals bedoeld in artikelen 28, 6° en 33, 6° van deze wet en is belast met de controle van de nuttige maatregelen, door de exploitanten genomen in het opsporen van de identiteit van diegenen die opdracht gaven tot een speloperatie.

De Koning bepaalt de operaties die moeten worden medege-deeld en de procedure die moet worden gevolgd.

De exploitanten van de kansspelinrichtingen klasse A en B wijzen één of meerdere personen aan die verantwoordelijk zijn voor de toepassing van de anti-witwasvoorschriften in de inrichting en nemen tevens de nodige maatregelen om hun personeel met deze voorschriften vertrouwd te maken. De aangewezen personen zijn vooral belast met de vaststelling van de procedures voor interne controle, informatieverstrekking en recentralisatie om verrichtingen die met het witwassen van geld verband houden, te voorkomen, op te sporen en te verhinderen.

Art. 17

De Commissie kan :

1° bij gemotiveerde beslissing en op de wijze hieronder bepaald, een exploitatie- of andere vergunning uitreiken aan diegene die dergelijke vergunning aanvraagt;

2° bij gemotiveerde beslissing en op de wijze die de Koning bepaalt, de waarschuwingen uitspreken, de toegekende vergunning geheel of gedeeltelijk schorsen voor bepaalde duur of intrekken en een voorlopig of definitief verbod van exploitatie van één of meerdere kansspelen opleggen in geval de bepalingen van deze wet of haar uitvoeringsbesluiten of de geldende vergunningsvoorwaarden niet worden nageleefd;

Art. 18

Binnen de maand na haar instelling, stelt de Commissie haar intern reglement op, dat ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de minister van Justitie, de minister van Financiën, de minister van Economische Zaken en de minister van Binnenlandse Zaken.

De Commissie beraadslaagt slechts dan op geldige wijze, wanneer ten minste de meerderheid van haar leden aanwezig is. Zij beslist bij volstreekte meerderheid. Bij staking van de stemmen is de stem van de Voorzitter of bij diens afwezigheid, van zijn plaatsvervanger doorslaggevend.

Art. 19

De Koning bepaalt de modaliteiten betreffende de organisatie en de werking van de Commissie en de samenstelling, organisatie en werking van het Secretariaat

Art. 20

Tenminste éénmaal per jaar ontmoet de Commissie de vertegenwoordigers van de exploitanten, in een overlegcomité, waarvan de samenstelling en de werkingsmodaliteiten door de Koning worden vastgesteld.

CHAPITRE III

Des licences

Art. 21

Il existe cinq classes de licences :

1° la licence de classe A : elle permet, pour des périodes de 15 ans renouvelables, aux conditions qu'elle détermine, l'exploitation d'un établissement de jeux de classe A ou casino;

2° la licence de classe B : elle permet, pour des périodes de 5 ans renouvelables, aux conditions qu'elle détermine, l'exploitation d'un établissement de jeux de classe B ou luna-park;

3° la licence de classe C : elle permet, pour des périodes de 5 ans renouvelables, aux conditions qu'elle détermine, l'exploitation d'un établissement de jeux de classe C ou débit de boissons;

4° la licence de classe D : elle permet, pour des périodes de 5 ans renouvelables, aux conditions qu'elle détermine, à son titulaire d'exercer une activité professionnelle de nature quelconque dans un établissement de jeux de hasard de classes A ou B;

5° la licence de classe E : elle permet, pour des périodes de 10 ans renouvelables, aux conditions qu'elle détermine, la vente, la location, la fourniture, la mise à disposition de quelque manière que ce soit, l'importation, l'exportation, la production, les services d'entretien et de réparation de jeux de hasard et d'équipements de jeux de hasard.

Art. 22

Les licences octroyées ne peuvent être cédées.

Art. 23

Il est interdit de cumuler les licences des classes A, B, C et D, d'une part, et la licence de classe E, d'autre part, dans le chef de la même personne physique ou morale, que ce soit directement ou indirectement, personnellement ou par l'intermédiaire d'une personne physique ou morale.

Nul ne peut détenir plus de 3 licences de classe A ou plus de 10 licences de classe B.

CHAPITRE IV

Des établissements de jeux de hasard

SECTION 1re

Des établissements de jeux de hasard de classe A ou casinos

Art. 24

Les établissements de jeux de hasard de classe A ou casinos sont des établissements à l'intérieur desquels sont exploités les jeux de hasard autorisés par le Roi et sont organisées parallèlement des activités socio-culturelles, telles que des représentations, des expositions, des congrès et des activités du secteur horeca.

HOOFDSTUK III

Vergunningen

Art. 21

Er bestaan vijf soorten vergunningen :

1° vergunning klasse A : deze laat voor hernieuwbare periodes van 15 jaar, onder de door haar bepaalde voorwaarden, de exploitatie toe van een spelinrichting klasse A of casino;

2° vergunning klasse B : deze laat voor hernieuwbare periodes van 5 jaar, onder de door haar bepaalde voorwaarden, de exploitatie toe van een spelinrichting klasse B of lunapark;

3° vergunning klasse C : deze laat voor hernieuwbare periodes van 5 jaar, onder de door haar bepaalde voorwaarden, de exploitatie toe van een spelinrichting klasse C of dranksluiterij;

4° vergunning klasse D : deze laat voor hernieuwbare periodes van 5 jaar, onder de door haar bepaalde voorwaarden, de houder ervan toe een beroepsactiviteit, van welke aard ook, uit te oefenen in een kansspelinrichting klasse A of B;

5° vergunning klasse E : deze laat voor hernieuwbare periodes van 10 jaar, onder de door haar bepaalde voorwaarden, de verkoop, verhuur, levering, ter beschikking stelling op enigerlei wijze, invoer, uitvoer, productie, onderhouds- en hersteldiensten inzake kansspelen en kansspelbenodigdheden toe.

Art. 22

De toegekende vergunningen kunnen niet worden overgedragen.

Art. 23

Er is een verbod van cumulatie van de vergunningen klasse A, B, C en D enerzijds en de vergunning klasse E anderzijds, in hoofde van dezelfde natuurlijke of rechtspersoon, rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of door bemiddeling van een natuurlijke of rechtspersoon.

Niemand kan houder zijn van meer dan 3 vergunningen klasse A of van meer dan 10 vergunningen klasse B.

HOOFDSTUK IV

Kansspelinrichtingen

AFDELING 1

De kansspelinrichtingen klasse A of de casino's

Art. 24

De kansspelinrichtingen klasse A of casino's zijn inrichtingen waarbinnen de door de Koning toegelaten kansspelen worden geëxploiteerd en waar tevens socio-culturele activiteiten, zoals voorstellingen, tentoonstellingen, congressen, en horeca-activiteiten, worden georganiseerd.

Art. 25

Le nombre total des établissements de jeux de hasard de classe A autorisés est limité à 9.

Un établissement de jeux de hasard de classe A peut seulement être exploité sur le territoire des communes de Blankenberg, Chaudfontaine, Dinant, Knokke, Middelkerke, Namur, Ostende, Spa ainsi que sur le territoire d'une des 19 communes de la Région de Bruxelles-Capitale. Un seul établissement de jeux de hasard peut être exploité par commune. À cet égard, la commune conclura une convention de concession avec un candidat exploitant.

Le Roi détermine, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, les conditions auxquelles la convention de concession susvisée doit satisfaire.

Art. 26

La Commission des jeux de hasard est chargée de vérifier si le candidat exploitant satisfait aux conditions prévues par la présente loi ou ses arrêtés d'exécution et elle peut, en outre, imposer des conditions particulières.

Dans la mesure où elle le juge utile, la Commission des jeux de hasard peut également ordonner une enquête complémentaire en vue de vérifier la moralité de la (des) personne(s) physique(s) ou des administrateurs, gérants ou associés de la personne morale qui a introduit la demande d'exploitation.

La Commission des jeux de hasard peut décider d'entendre le demandeur.

Ce dernier doit, s'il en fait la demande, être entendu par la Commission des jeux de hasard.

Art. 27

Pour pouvoir obtenir et rester titulaire d'une licence de classe A, le demandeur doit remplir les conditions générales suivantes :

1° si le demandeur est une personne physique, il doit avoir la qualité de ressortissant d'un État membre de l'Union européenne; si le demandeur est une personne morale, il doit avoir cette même qualité en droit belge ou en droit national d'un des États membres de l'Union européenne;

2° si le demandeur est une personne physique, il doit jouir pleinement de ses droits civils et politiques et fournir un certificat de bonne vie et mœurs; si le demandeur est une personne morale, chaque administrateur ou gérant doit jouir pleinement de ses droits civils et politiques et fournir un certificat de bonne vie et mœurs;

3° si le demandeur est une personne physique qui participe de quelque manière, soit directement ou indirectement, soit personnellement ou par l'intermédiaire d'une personne morale, à l'exploitation ou à l'hébergement d'un établissement de jeux de hasard de classe A, il doit pouvoir être identifié en permanence et sans équivoque et son identité doit être connue auprès de la Commission;

4° il doit mettre la Commission en mesure d'identifier en permanence et sans équivoque et de connaître l'identité de toutes les autres personnes physiques qui participent, quelle que soit la manière, soit directement ou indirectement, soit personnellement ou par l'intermédiaire d'une personne morale, à l'exploitation ou à l'hébergement d'un établissement de jeux de hasard de classe A;

5° il doit présenter une convention de concession conclue, sous la condition suspensive ou non de l'obtention de la licence de

Art. 25

Het totaal aantal toegelaten kansspelinrichtingen klasse A is beperkt tot 9.

Een kansspelinrichting klasse A kan slechts worden geëxploiteerd op het grondgebied van de gemeenten Blankenberge, Chaudfontaine, Dinant, Knokke, Middelkerke, Namur, Oostende, Spa en één van de 19 gemeenten van het Brussels Hoofdstedelijk gebied. Per gemeente kan slechts één kansspelinrichting worden geëxploiteerd. Daartoe zal de gemeente een concessieovereenkomst afsluiten met een kandidaat-exploitant.

De Koning kan bij een in Ministerraad overlegd besluit de voorwaarden bepalen waaraan een concessieovereenkomst dient te voldoen.

Art. 26

De Kansspelcommissie dient na te gaan of de aanvrager aan de voorwaarden gesteld in deze wet of haar uitvoeringsbesluiten voldoet en kan bijzondere voorwaarden opleggen.

De Kansspelcommissie kan eveneens, voor zover zij dit nuttig acht, een bijkomend onderzoek naar de morele eerbaarheid van de natuurlijke persoon of personen of van de bestuurders, zaakvoerders of vennoten van de rechtspersoon die de exploitatieaanvraag indiende, bevelen.

De kansspelcommissie kan beslissen de aanvrager te horen.

De aanvrager moet, op zijn verzoek, worden gehoord door de Kansspelcommissie.

Art. 27

Om een vergunning klasse A te kunnen verkrijgen en te behouden dient de aanvrager aan de volgende algemene voorwaarden te voldoen :

1° als natuurlijk persoon dient hij onderdaan te zijn van een lidstaat van de Europese Gemeenschap; als rechtspersoon dient hij deze hoedanigheid te hebben naar Belgisch recht of naar het recht van één der lidstaten van de Europese Gemeenschap;

2° als natuurlijk persoon moet hij volledig beschikken over zijn burgerlijke en politieke rechten en dient hij het bewijs te leveren van goed gedrag en zeden; als rechtspersoon moet elke bestuurder of zaakvoerder volledig beschikken over zijn burgerlijke en politieke rechten en het bewijs leveren van goed gedrag en zeden;

3° als natuurlijk persoon, die op welke wijze ook, rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of via een rechtspersoon, deelneemt aan de exploitatie of de huisvesting van een kansspelinrichting klasse A, moet hij ten allen tijde op blijvende en ondubbelzinnige wijze kunnen worden geïdentificeerd en gekend zijn bij de Commissie;

4° hij dient de Commissie in de mogelijkheid te stellen alle andere natuurlijke personen, die op welke wijze ook, rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of via een rechtspersoon, deelnemen aan de exploitatie of de huisvesting van een kansspelinrichting klasse A, ten allen tijde, op blijvende en ondubbelzinnige wijze te identificeren en te kennen;

5° hij dient een concessieovereenkomst, al dan niet onder opschortende voorwaarde van het verkrijgen van de nodige vergun-

classe A requise, avec les autorités communales de la commune dans laquelle l'établissement de jeux de hasard de classe A s'établirait;

6° il doit avoir fourni la preuve irréfutable de sa solvabilité et de ses moyens financiers, et il doit, à tout moment et de manière scrupuleuse, communiquer à la Commission des jeux de hasard tous les renseignements permettant à celle-ci de vérifier la transparence des structures financières de l'exploitation et de l'actionnariat ainsi que les modifications ultérieures en la matière;

7° au plus tard un mois après l'octroi de la licence de classe A, il doit apporter la preuve qu'il est inscrit au registre de commerce de la circonscription dans laquelle l'établissement de jeux de hasard de classe A est exploité, ainsi que la preuve que celui-ci a son siège social, ou au moins son siège régional, dans la même circonscription;

8° il doit séparer entièrement et rigoureusement l'espace réservé à l'exploitation des jeux de hasard des espaces ayant une autre affectation à l'intérieur du casino ainsi que des espaces extérieurs au casino qui sont accessibles au public, en ce sens qu'il ne peut en aucun cas être possible d'avoir, de l'extérieur de la salle de jeux, une vue sur les jeux de hasard; l'exploitant est toutefois autorisé à exploiter un bar et/ou restaurant à l'intérieur de la salle de jeux ou d'en confier l'exploitation à des tiers;

9° il ne peut situer l'emplacement de l'établissement de jeux de hasard de classe A dans des endroits socialement inappropriés, notamment à proximité d'établissements d'enseignement, d'hôpitaux, d'endroits essentiellement fréquentés par des jeunes, de lieux de culte;

10° en sa qualité de personne physique et de personne morale, il doit à tout moment observer toutes les législations qui lui sont applicables.

Art. 28

Le Roi détermine sur avis de la Commission des jeux de hasard :

1° la forme de la licence de classe A;

2° les modalités d'introduction et d'examen des demandes de licence;

3° les modalités d'administration et de fonctionnement des établissements de jeux de hasard de classe A, étant entendu que la comptabilité des opérations de jeux doit être tenue distinctement de celle relative aux autres activités auxquelles pourrait se livrer cet établissement de jeux de hasard;

4° les règles de fonctionnement des jeux de hasard;

5° les modalités de surveillance et de contrôle, notamment par un système informatique approprié;

6° les opérations effectives ou envisagées laissant présumer un blanchiment d'argent qui doivent être signalées immédiatement à la Commission des jeux de hasard;

7° la forme juridique que la personne morale doit avoir adoptée ainsi que les conditions relatives à la structure financière.

SECTION 2

Des établissements de jeux de hasard de classe B ou luna-parks

Art. 29

Les établissements de jeux de hasard de classe B ou luna-parks sont des établissements à l'intérieur desquels sont exploités les jeux de hasard autorisés par le Roi.

ning classe A, met de gemeentelijke overheid van de gemeente waar de kansspelinrichting klasse A zou worden gevestigd, voor te leggen;

6° hij moet het sluitend bewijs hebben geleverd van zijn kredietwaardigheid en financiële draagkracht en de Kansspelcommissie stipt en ten allen tijde alle inlichtingen verschaffen die haar in de mogelijkheid stellen om de transparantie van de financiële structuren van de exploitatie en het aandeelhouderschap evenals de latere wijzigingen daaromtrent te controleren;

7° hij dient ten laatste één maand na het toekennen van de vergunning klasse A het bewijs te leveren te zijn ingeschreven in het handelsregister van het rechtsgebied waar de kansspelinrichting klasse A wordt uitgebaat, alsook van de vestiging van zijn maatschappelijke, minstens zijn regionale, zetel, in datzelfde rechtsgebied;

8° hij moet de ruimte waar de kansspelen worden geëxploiteerd volledig en strikt scheiden van de ruimten met andere bestemming binnen het casino en van de voor het publiek toegankelijke ruimten buiten het casino in die zin dat er van buiten de speelzaal geen enkel zicht mogelijk mag zijn op de kansspelen; het is de exploitant evenwel toegestaan een bar en/of restaurant te exploiteren in de speelzaal of de exploitatie hiervan aan derden toe te kennen;

9° hij mag de locatie van de spelinrichting klasse A niet situeren op maatschappelijk ongeschikte plaatsen zoals ondermeer in de nabijheid van onderwijsinstellingen, ziekenhuizen, plaatsen in hoofdzaak bezocht door jongeren, plaatsen dienstig voor erediensten;

10° hij moet, als natuurlijk persoon en als rechtspersoon, steeds alle op hem toepasselijke wetgevingen naleven.

Art. 28

De Koning bepaalt op advies van de Kansspelcommissie :

1° de vorm van de vergunning klasse A;

2° de vorm- en onderzoeksregels voor de vergunningsaanvragen;

3° de beheers- en werkingsregels van de kansspelinrichtingen klasse A, met dien verstande dat de boekhouding van de spelverrichtingen moet worden apart gehouden van de andere activiteiten die deze spelinrichting zou beoefenen;

4° de werkingsregels van de kansspelen;

5° de regels van toezicht en controle inzonderheid door een geschikt informaticasysteem;

6° de verrichtingen of voorgenomen verrichtingen, waarvan vermoed wordt dat zij dienen voor het witwassen van geld, die onmiddellijk aan de Kansspelcommissie moeten worden gemeld;

7° de rechtsvorm die de rechtspersoon moet hebben aangenomen evenals de vereisten gesteld aan de financiële structuur.

AFDELING 2

De kansspelinrichtingen klasse B of de lunaparken

Art. 29

De kansspelinrichtingen klasse B of lunaparken zijn inrichtingen waarbinnen de door de Koning toegelaten kansspelen worden geëxploiteerd.

Art. 30

Le nombre total des établissements de jeux de hasard de classe B autorisés est limité à 200. La perte maximale moyenne de chaque joueur par heure et par jeu de hasard ne peut être supérieure à 1 500 francs; ce montant peut être adapté par le Roi.

Art. 31

La Commission des jeux de hasard doit vérifier si le demandeur satisfait aux conditions fixées par la présente loi ou par ses arrêtés d'exécution et peut imposer des conditions particulières.

Dans la mesure où elle le juge utile, la Commission des jeux de hasard peut également ordonner une enquête complémentaire en vue de vérifier la moralité de la (des) personne(s) physique(s) ou des administrateurs, gérants ou associés de la personne morale qui a introduit la demande d'exploitation.

La Commission des jeux de hasard peut décider d'entendre le demandeur.

Ce dernier doit, s'il en fait la demande, être entendu par la Commission des jeux de hasard.

Art. 32

Pour pouvoir obtenir et rester titulaire d'une licence de classe B, le demandeur doit au moins remplir les conditions générales suivantes:

1° si le demandeur est une personne physique, il doit avoir la qualité de ressortissant d'un État membre de l'Union européenne; si le demandeur est une personne morale, il doit avoir cette même qualité en droit belge ou en droit national d'un des États membres de l'Union européenne;

2° si le demandeur est une personne physique, il doit jouir pleinement de ses droits civils et politiques et fournir un certificat de bonne vie et mœurs; si le demandeur est une personne morale, chaque administrateur ou gérant doit jouir pleinement de ses droits civils et politiques et fournir un certificat de bonne vie et mœurs;

3° si le demandeur est une personne physique qui participe, quelle que soit la manière, soit directement ou indirectement, soit personnellement ou par l'intermédiaire d'une personne morale, à l'exploitation ou à l'hébergement d'un établissement de jeux de hasard de classe B, il doit pouvoir être identifié en permanence et sans équivoque et son identité doit être connue auprès de la Commission;

4° hij dient de Commissie in de mogelijkheid te stellen alle andere natuurlijke personen, die op welke wijze ook, rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of via een rechtspersoon, deelnemen aan de exploitatie of de huisvesting van een kansspelinrichting klasse B, ten allen tijde, op blijvende en ondubbelzinnige wijze te identificeren en te kennen;

5° il doit avoir fourni la preuve irréfutable de sa solvabilité et de ses moyens financiers, et il doit, à tout moment et de manière scrupuleuse, communiquer à la Commission des jeux de hasard tous les renseignements permettant à celle-ci de vérifier la transparence des structures financières de l'exploitation et de l'actionariat ainsi que les modifications ultérieures en la matière;

6° au plus tard un mois après l'octroi de la licence de classe B, il doit apporter la preuve qu'il est inscrit au registre de commerce de la circonscription dans laquelle l'établissement de jeux de hasard de classe B est exploité, ainsi que la preuve que celui-ci a son siège social, ou au moins son siège régional, dans la même circonscription;

Art. 30

Het totaal aantal toegelaten kansspelinrichtingen klasse B is beperkt tot 200. Het gemiddeld maximaal verlies per uur, per kansspel en per speler in deze inrichtingen mag niet hoger zijn dan 1 500 frank, bedrag dat kan worden aangepast door de Koning.

Art. 31

De Kansspelcommissie dient na te gaan of de aanvrager aan de voorwaarden gesteld in deze wet of haar uitvoeringsbesluiten voldoet en kan bijzondere voorwaarden opleggen.

De Kansspelcommissie kan eveneens, voor zover zij dit nuttig acht, een bijkomend onderzoek naar de morele eerbaarheid van de natuurlijke persoon of personen of van de bestuurders, zaakvoerders of vennoten van de rechtspersoon die de exploitatieaanvraag indiende, bevelen.

De kansspelcommissie kan beslissen de aanvrager te horen.

De aanvrager moet, op zijn verzoek, worden gehoord door de Kansspelcommissie.

Art. 32

Om een vergunning klasse B te kunnen verkrijgen en te behouden dient de aanvrager minstens aan de volgende voorwaarden te voldoen:

1° als natuurlijk persoon dient hij onderdaan te zijn van een lidstaat van de Europese Gemeenschap; als rechtspersoon dient hij deze hoedanigheid te hebben naar Belgisch recht of naar het recht van één der lidstaten van de Europese Gemeenschap;

2° als natuurlijk persoon moet hij volledig beschikken over zijn burgerlijke en politieke rechten en dient hij het bewijs te leveren van goed gedrag en zeden; als rechtspersoon moet elke bestuurder of zaakvoerder volledig beschikken over zijn burgerlijke en politieke rechten en het bewijs leveren van goed gedrag en zeden;

3° als natuurlijk persoon, die op welke wijze ook, rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of via een rechtspersoon, deelneemt aan de exploitatie of de huisvesting van een kansspelinrichting klasse B, moet hij ten allen tijde op blijvende en ondubbelzinnige wijze kunnen worden geïdentificeerd en gekend zijn bij de Commissie;

4° il doit mettre la Commission en mesure d'identifier en permanence et sans équivoque et de connaître l'identité de toutes les autres personnes physiques qui participent, quelle que soit la manière, soit directement ou indirectement, soit personnellement ou par l'intermédiaire d'une personne morale, à l'exploitation ou à l'hébergement d'un établissement de jeux de hasard de classe B;

5° hij moet het sluitend bewijs hebben geleverd van zijn kredietwaardigheid en financiële draagkracht en de Kansspelcommissie stipt en ten allen tijde alle inlichtingen verschaffen die haar in de mogelijkheid stellen om de transparantie van de financiële structuren van de exploitatie en het aandeelhouderschap evenals de latere wijzigingen daaromtrent te controleren;

6° hij dient ten laatste één maand na het toekennen van de vergunning klasse B het bewijs te leveren te zijn ingeschreven in het handelsregister van het rechtsgebied waar de kansspelinrichting klasse B wordt uitgebaat, alsook van de vestiging van zijn maatschappelijke, minstens zijn regionale, zetel, in datzelfde rechtsgebied;

7° il doit isoler entièrement et rigoureusement l'espace réservé à l'exploitation des jeux de hasard des espaces ayant une autre affectation à l'intérieur de l'établissement de jeux de hasard de classe B ainsi que des espaces extérieurs à l'établissement de jeux de hasard de classe B qui sont accessibles au public, en ce sens qu'il ne peut en aucun cas être possible d'avoir, de l'extérieur de la salle de jeux, une vue sur les jeux de hasard; l'exploitant n'est pas autorisé à exploiter un bar et/ou restaurant à l'intérieur de la salle de jeux ni d'en confier l'exploitation à des tiers;

8° il ne peut situer l'emplacement de l'établissement de jeux de hasard de classe B dans des endroits socialement inappropriés, notamment à proximité d'établissements d'enseignement, d'hôpitaux, d'endroits essentiellement fréquentés par des jeunes, de lieux de culte;

9° il doit disposer d'une autorisation de la commune intéressée afin d'implanter un établissement de jeux de classe B sur le territoire de ladite commune et à l'endroit déterminé;

10° en sa qualité de personne physique et de personne morale, il doit à tout moment observer toutes les législations qui lui sont applicables.

Art. 33

Le Roi détermine sur avis de la Commission des jeux de hasard :

1° la forme de la licence de classe B;

2° les modalités d'introduction et d'examen des demandes de licence;

3° les modalités d'administration et de fonctionnement des établissements de jeux de hasard de classe B, étant entendu que la comptabilité des opérations de jeux doit être tenue distinctement de celle relative aux autres activités auxquelles pourrait se livrer cet établissement de jeux de hasard;

4° les règles de fonctionnement des jeux de hasard;

5° les modalités de surveillance et de contrôle, notamment par un système informatique approprié;

6° les opérations effectives ou envisagées laissant présumer un blanchiment d'argent qui doivent être signalées immédiatement à la Commission des jeux de hasard;

7° la forme juridique que la personne morale doit avoir adoptée ainsi que les conditions relatives à la structure financière.

SECTION 3

Des établissements de jeux de hasard de classe C ou débits de boissons

Art. 34

Les établissements de jeux de hasard de classe C ou débits de boissons sont des établissements où sont vendues des boissons qui, quelle qu'en soit la nature, doivent être consommées sur place. Ces établissements sont soumis aux dispositions de l'arrêté royal du 3 avril 1953 portant coordination des dispositions légales relatives aux débits de boissons fermentées ou aux dispositions de la loi du 28 décembre 1983 relative à la distribution de boissons alcoolisées et au droit de patente et à l'intérieur de ces établissements sont exploités au maximum trois jeux de hasard.

7° hij moet de ruimte waar de kansspelen worden geëxploiteerd volledig en strikt scheiden van de ruimten met andere bestemming binnen de kansspelinrichting klasse B en van de voor het publiek toegankelijke ruimten buiten de kansspelinrichting klasse B in die zin dat er van buiten de speelzaal geen enkel zicht mogelijk mag zijn op de kansspelen; het is de exploitant niet toegestaan een bar en/of restaurant te exploiteren in de speelzaal of de exploitatie hiervan aan derden toe te staan;

8° hij mag de locatie van de spelinrichting klasse B niet situeren op maatschappelijk ongeschikte plaatsen zoals ondermeer in de nabijheid van onderwijsinstellingen, ziekenhuizen, plaatsen in hoofdzaak bezocht door jongeren, plaatsen dienstig voor erediensten;

9° hij moet beschikken over een toelating van het betrokken gemeentebestuur om in die gemeente en op die bepaalde plaats een spelinrichting klasse B in te planten;

10° hij moet, als natuurlijk persoon en als rechtspersoon, steeds alle op hem toepasselijke wetgevingen naleven.

Art. 33

De Koning bepaalt op advies van de Kansspelcommissie :

1° de vorm van de vergunning klasse B;

2° de vorm- en onderzoeksregels voor de vergunningsaanvragen;

3° de beheers- en werkingsregels van de kansspelinrichtingen klasse B, met dien verstande dat de boekhouding van de spelverrichtingen moet worden apart gehouden van de andere activiteiten die deze spelinrichting zou beoefenen;

4° de werkingsregels van de kansspelen;

5° de regels van toezicht en controle inzonderheid door een geschikt informaticasysteem;

6° de verrichtingen of voorgenomen verrichtingen, die aanleiding geven tot het vermoeden van witwassen van geld en die onmiddellijk aan de Kansspelcommissie moeten worden gemeld;

7° de rechtsvorm die de rechtspersoon moet hebben aangenomen evenals de vereisten gesteld aan de financiële structuur.

AFDELING 3

De kansspelinrichtingen klasse C of de dranklijterijen

Art. 34

De kansspelinrichtingen klasse C of dranklijterijen zijn inrichtingen waar drank, ongeacht de aard ervan, voor gebruik ter plaatse wordt verkocht en welke zijn onderworpen aan de bepalingen van het koninklijk besluit van 3 april 1953 tot samenordering van de wetbepalingen inzake de slijterij van gegiste dranken of aan de bepalingen van de wet van 28 december 1983 betreffende het verstrekken van sterke drank en het vergunningsrecht, en waarbinnen kansspelen, met een maximum van drie, mogen worden geëxploiteerd.

Art. 35

La Commission des jeux de hasard doit vérifier si le demandeur satisfait aux conditions fixées par la présente loi ou par ses arrêtés d'exécution et peut imposer des conditions particulières.

Dans la mesure où elle le juge utile, la Commission des jeux de hasard peut également ordonner une enquête complémentaire en vue de vérifier la moralité de la (des) personne(s) physique(s) ou des administrateurs, gérants ou associés de la personne morale qui a introduit la demande d'exploitation.

La Commission des jeux de hasard peut décider d'entendre le demandeur.

Ce dernier doit, s'il en fait la demande, être entendu par la Commission des jeux de hasard.

Art. 36

Pour pouvoir obtenir et rester titulaire d'une licence de classe C, le demandeur doit au moins remplir les conditions générales suivantes:

1° si le demandeur est une personne physique, il doit jouir pleinement de ses droits civils et politiques et fournir un certificat de bonne vie et mœurs; si le demandeur est une personne morale, chaque administrateur ou gérant doit jouir pleinement de ses droits civils et politiques et fournir un certificat de bonne vie et mœurs;

2° au plus tard un mois après l'octroi de la licence de classe C, il doit apporter la preuve qu'il est inscrit au registre de commerce de la circonscription dans laquelle l'établissement de jeux de hasard de classe C est exploité, ainsi que la preuve que celui-ci a son siège social, ou au moins son siège régional, dans la même circonscription.

Art. 37

Le Roi détermine sur avis de la Commission des jeux de hasard:

- 1° la forme de la licence de classe C;
- 2° les modalités d'introduction et d'examen des demandes de licence;
- 3° les modalités d'administration et de fonctionnement des établissements de jeux de hasard de classe C, étant entendu que la comptabilité des opérations de jeux doit être tenue distinctement de celle relative aux autres activités auxquelles pourrait se livrer cet établissement de jeux de hasard;
- 4° les règles de fonctionnement des jeux de hasard;
- 5° les modalités de surveillance et de contrôle, notamment par un système informatique approprié.

SECTION 4

Du personnel

Art. 38

Toute personne désirant exercer une quelconque activité professionnelle à l'intérieur d'un établissement de jeux de hasard de classe A ou de classe B pendant les heures d'ouverture de la salle de jeux doit être en possession d'une licence de classe D et être en permanence porteur, de manière visible, de la carte d'identification attestant de la possession de cette licence.

Art. 35

De Kansspelcommissie dient na te gaan of de aanvrager aan de voorwaarden gesteld in deze wet of haar uitvoeringsbesluiten voldoet en kan bijzondere voorwaarden opleggen.

De Kansspelcommissie kan eveneens, voor zover zij dit nuttig acht, een bijkomend onderzoek naar de morele eerbaarheid van de natuurlijke persoon of personen of van de bestuurders, zaakvoerders of vennoten van de rechtspersoon die de exploitatie-aanvraag indiende, bevelen.

De kansspelcommissie kan beslissen de aanvrager te horen.

De aanvrager moet, op zijn verzoek, worden gehoord door de Kansspelcommissie.

Art. 36

Om een vergunning klasse C te kunnen verkrijgen en te behouden dient de aanvrager minstens aan de volgende algemene voorwaarden te voldoen:

1° als natuurlijk persoon moet hij volledig beschikken over zijn burgerlijke en politieke rechten en dient hij het bewijs te leveren van goed gedrag en zeden; als rechtspersoon moet elke bestuurder of zaakvoerder volledig beschikken over zijn burgerlijke en politieke rechten en het bewijs te leveren van goed gedrag en zeden;

2° hij dient ten laatste één maand na het toekennen van de vergunning klasse C het bewijs te leveren te zijn ingeschreven in het handelsregister van het rechtsgebied waar de kansspelinrichting klasse C wordt uitgebaat, alsook van de vestiging van zijn maatschappelijke, minstens zijn regionale, zetel, in datzelfde rechtsgebied.

Art. 37

De Koning bepaalt op advies van de Kansspelcommissie:

- 1° de vorm van de vergunning klasse C;
- 2° de vorm- en onderzoeksregels voor de vergunningsaanvragen;
- 3° de beheers- en werkingsregels van de kansspelinrichtingen klasse C, met dien verstande dat de boekhouding van de spelverrichtingen moet worden apart gehouden van de andere activiteiten die deze spelinrichting zou beoefenen;
- 4° de werkingsregels van de kansspelen;
- 5° de regels van toezicht en controle inzonderheid door een geschikt informaticasysteem.

AFDELING 4

Het personeel

Art. 38

Elke persoon die enige beroepsactiviteit, van welke aard ook, gedurende de openingsuren van de speelzaal binnen een kansspel-inrichting klasse A of B wenst uit te oefenen, moet beschikken over een vergunning klasse D waarvan hij het bewijs, in de vorm van een identificatiekaart, permanent en zichtbaar moet dragen.

Art. 39

Pour pouvoir obtenir et rester titulaire d'une licence de classe D, le demandeur doit au moins avoir la qualité de ressortissant d'un État membre de l'Union européenne, jouir pleinement de ses droits civils et politiques, et pouvoir fournir à tout moment un certificat de bonne vie et mœurs.

Art. 40

L'exploitant veillera à ce que le personnel qu'il engage, réponde aux exigences indispensables pour permettre que le jeu se déroule dans de bonnes conditions et en toute sécurité et à ce qu'il dispose d'une formation suffisante pour remplir sa fonction.

Art. 41

Il est interdit aux membres du personnel de prendre part, personnellement ou par des intermédiaires, aux jeux de hasard exploités, d'intervenir en qualité de banquier, d'accepter des indemnités financières ou matérielles autres que celles prévues dans leur contrat de travail ou de consentir aux joueurs ou parieurs toute forme de prêt ou de crédit.

Art. 42

Le Roi détermine sur avis de la Commission des jeux de hasard :

1° la forme de la licence de classe D et de la carte d'identification qui l'accompagne;

2° les modalités d'introduction et d'examen des demandes de licence;

3° les modalités de surveillance et de contrôle.

CHAPITRE V

De la vente, location, fourniture, mise à disposition, importation, exportation, production, services d'entretien et de réparation de jeux de hasard et d'équipements de jeux de hasard

Art. 43

La vente, la location, la fourniture, la mise à disposition, l'importation, l'exportation, la production, les services d'entretien et de réparation de jeux de hasard et d'équipements de jeux de hasard sont soumis à l'octroi d'une licence de classe E.

Art. 44

La Commission des jeux de hasard doit vérifier si le demandeur satisfait aux conditions fixées par la présente loi ou par ses arrêtés d'exécution et peut imposer des conditions particulières.

Dans la mesure où elle le juge utile, la Commission des jeux de hasard peut également ordonner une enquête complémentaire en vue de vérifier la moralité de la(des) personne(s) physique(s) ou des administrateurs, gérants ou associés de la personne morale qui a introduit la demande d'exploitation.

La Commission des jeux de hasard peut décider d'entendre le demandeur.

Ce dernier doit, s'il en fait la demande, être entendu par la Commission des jeux de hasard.

Art. 39

Om een vergunning klasse D te kunnen verkrijgen en te behouden dient de aanvrager minstens onderdaan te zijn van een lidstaat van de Europese Gemeenschap en volledig te beschikken over zijn burgerlijke en politieke rechten en dient hij ten allen tijde het bewijs te leveren van goed gedrag en zeden.

Art. 40

De exploitant waakt erover dat het door hem aangestelde personeel voldoet aan de eisen die noodzakelijk zijn voor een goed en veilig spelverloop en beschikt over een voor hun functie voldoende opleiding.

Art. 41

Het is het personeel verboden persoonlijk of via tussenpersonen deel te nemen aan de geëxploiteerde kansspelen, op te treden als bankhouder, geldelijke of materiële vergoedingen anders dan uit hoofde van hun arbeidsovereenkomst aan te nemen of enige vorm van lening of krediet aan de spelers of wedders toe te staan.

Art. 42

De Koning bepaalt op advies van de Kansspelcommissie :

1° de vorm van de vergunning klasse D en de bijhorende identificatiekaart;

2° de vorm- en onderzoeksregels voor de vergunningsaanvragen;

3° de regels van toezicht en controle.

HOOFDSTUK V

Deverkoop, verhuur, levering, terbeschikkingstelling openigerlei wijze, invoer, uitvoer, productie, onderhouds- en hersteldiensten inzake kansspelen en kansspelbenodigdheden

Art. 43

De verkoop, verhuur, levering, terbeschikkingstelling op enigerlei wijze, invoer, uitvoer, productie, onderhouds- en hersteldiensten inzake kansspelen en kansspelbenodigdheden kan slechts gebeuren na toekenning van een vergunning klasse E.

Art. 44

De Kansspelcommissie dient na te gaan of de aanvrager aan de voorwaarden gesteld in deze wet of haar uitvoeringsbesluiten voldoet en kan bijzondere voorwaarden opleggen.

De Kansspelcommissie kan eveneens, voor zover zij dit nuttig acht, een bijkomend onderzoek naar de morele eerbaarheid van de natuurlijke persoon of personen of van de bestuurders, zaakvoerders of vennoten van de rechtspersoon die de exploitatieaanvraag indiende, bevelen.

De Kansspelcommissie kan beslissen de aanvrager te horen.

De aanvrager moet, op zijn verzoek, worden gehoord door de Kansspelcommissie.

Art. 45

Pour pouvoir obtenir et rester titulaire d'une licence de classe E, le demandeur doit au moins remplir les conditions générales suivantes :

1° si le demandeur est une personne physique, il doit avoir la qualité de ressortissant d'un État membre de l'Union européenne; si le demandeur est une personne morale, il doit avoir cette même qualité en droit belge ou en droit national d'un des États membres de l'Union européenne;

2° si le demandeur est une personne physique, il doit jouir pleinement de ses droits civils et politiques et fournir un certificat de bonne vie et mœurs; si le demandeur est une personne morale, chaque administrateur ou gérant doit jouir pleinement de ses droits civils et politiques et fournir un certificat de bonne vie et mœurs;

3° il doit avoir fourni la preuve irréfutable de sa solvabilité et de ses moyens financiers, et il doit, à tout moment et de manière scrupuleuse, communiquer à la Commission des jeux de hasard tous les renseignements permettant à celle-ci de vérifier la transparence des structures financières de l'exploitation et de l'actionariat ainsi que les modifications ultérieures en la matière;

4° si le demandeur est une personne physique qui participe, quelle que soit la manière, soit directement ou indirectement, soit personnellement ou par l'intermédiaire d'une personne morale, à l'exploitation ou à l'hébergement d'une activité soumise à l'octroi d'une licence de classe E, il doit pouvoir être identifié en permanence et sans équivoque et son identité doit être connue auprès de la Commission;

5° il doit mettre la Commission en mesure d'identifier en permanence et sans équivoque et de connaître l'identité de toutes les autres personnes physiques qui participent de quelque manière que ce soit, directement ou indirectement, personnellement ou par l'intermédiaire d'une personne morale, à l'exploitation ou à l'hébergement d'un établissement de jeux de hasard de classe E;

6° en sa qualité de personne physique et de personne morale, il doit à tout moment observer toutes les législations qui lui sont applicables.

Art. 46

Tout modèle de matériel ou d'appareil qu'on souhaite utiliser dans un établissement de jeux de hasard de classe A, B ou C, importé ou fabriqué dans les limites et les conditions fixées par une licence de classe E doit, en vue de sa mise en vente ou de son exploitation sur le territoire belge, être agréé par la Commission des jeux de hasard, sur avis conforme du Service «Métrologie» du ministère des Affaires économiques, une licence est ensuite délivrée à titre de preuve.

Art. 47

Le Roi détermine sur avis de la Commission des jeux de hasard :

1° la forme des licences de classe E et des licences visées à l'article 46;

2° les modalités d'introduction et d'examen des demandes de licence;

3° les procédures de contrôle préalables à l'agrément;

4° les règles de fonctionnement des jeux de hasard;

5° les modalités de surveillance et de contrôle, notamment par un système informatique approprié.

6° la forme juridique que la personne morale doit avoir adoptée ainsi que les conditions relatives à la structure financière.

Art. 45

Om een vergunning klasse E te kunnen verkrijgen en te behouden dient de aanvrager minstens aan de volgende algemene voorwaarden te voldoen :

1° als natuurlijk persoon dient hij onderdaan te zijn van een Lid-Staat van de Europese Gemeenschap; als rechtspersoon dient hij deze hoedanigheid te hebben naar Belgisch recht of naar het recht van één der Lid-Staten van de Europese Gemeenschap;

2° als natuurlijk persoon moet hij volledig beschikken over zijn burgerlijke en politieke rechten en dient hij het bewijs te leveren van goed gedrag en zeden; als rechtspersoon moet elke bestuurder of zaakvoerder volledig beschikken over zijn burgerlijke en politieke rechten en het bewijs te leveren van goed gedrag en zeden;

3° hij moet het sluitend bewijs hebben geleverd van zijn kredietwaardigheid en financiële draagkracht en de Kansspelcommissie stipt en ten allen tijde alle inlichtingen verschaffen die haar in de mogelijkheid stellen om de transparantie van de financiële structuren van de exploitatie en het aandeelhouderschap evenals de latere wijzigingen daaromtrent te controleren;

4° als natuurlijk persoon, die op welke wijze ook, rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of via een rechtspersoon, deelneemt aan de exploitatie of de huisvesting van een activiteit onderworpen aan een vergunning klasse E, moet hij ten allen tijde op blijvende en ondubbelzinnige wijze kunnen worden geïdentificeerd en gekend zijn bij de Commissie;

5° hij dient de Commissie in de mogelijkheid te stellen alle andere natuurlijke personen, die op welke wijze ook, rechtstreeks of onrechtstreeks, persoonlijk of via een rechtspersoon, deelnemen aan de exploitatie of de huisvesting van een activiteit onderworpen aan een vergunning klasse E, ten allen tijde, op blijvende en ondubbelzinnige wijze te identificeren en te kennen;

6° hij moet, als natuurlijke persoon en als rechtspersoon, steeds alle op hem toepasselijke wetgevingen naleven.

Art. 46

Elk model van materiaal of van toestel dat men wil gebruiken in een kansspelinrichting van klasse A, B of C, ingevoerd of vervaardigd binnen de grenzen en de voorwaarden van een vergunning klasse E, moet, voor de tekoopstelling of de exploitatie ervan op Belgisch grondgebied, op eensluidend advies van de Dienst Metrologie van het ministerie van Economische Zaken, door de Kansspelcommissie worden goedgekeurd, waarna ten bewijze daarvan een vergunning wordt uitgereikt.

Art. 47

De Koning bepaalt op advies van de Kansspelcommissie :

1° de vorm van de vergunningen klasse E en de vergunningen bedoeld in artikel 46 voormeld;

2° de vorm en de onderzoeksregels voor de vergunningsaanvragen;

3° de controleprocedures die de goedkeuring voorafgaan;

4° de werkingsregels van de kansspelen;

5° de regels van toezicht en controle inzonderheid door een geschikt informaticasysteem;

6° de rechtsvorm die de rechtspersoon moet hebben aangenomen evenals de vereisten gesteld aan de financiële structuur.

CHAPITRE VI

Des mesures de protection des joueurs et des parieurs

Art. 48

L'accès aux établissements de jeux de hasard des classes A et B ainsi que la pratique de jeux de hasard dans les établissements de jeux de hasard de classe C sont interdits aux personnes de moins de 21 ans, aux personnes de plus de 21 ans, à la demande personnelle de celles-ci ou à la demande de leur représentant légal ou conseil, si elles ont été déclarées incapables de gérer leurs biens, ainsi qu'aux magistrats, notaires et membres des services de police.

Art. 49

L'accès aux salles de jeux des établissements de jeux de hasard des classes A et B n'est autorisé que sur présentation, par la personne concernée, de sa carte d'identité et moyennant l'inscription, par l'exploitant, de l'identité complète et de l'adresse de cette personne dans un registre.

En cas de doute sur la question de savoir si la personne concernée agit en son nom personnel ou s'il est établi qu'elle agit au nom d'un tiers, toutes les mesures utiles doivent être prises en vue d'obtenir des précisions concernant l'identité réelle de ce dernier.

Une copie de la preuve ayant servi à l'identification du joueur ainsi que l'original ou une copie des enregistrements, bordereaux et pièces relatifs aux opérations financières du joueur doivent être conservés pendant au moins cinq ans à dater de la dernière activité de jeu de celui-ci.

Le Roi détermine et organise sur avis de la Commission des jeux de hasard les modalités pratiques d'admission et d'enregistrement des joueurs ainsi que les modalités d'enregistrement de leurs activités de jeu et de leurs opérations financières.

Art. 50

Il est interdit à quiconque d'intervenir en qualité de banquier, de consentir aux joueurs ou aux parieurs toute forme de prêt ou de crédit, de conclure avec eux une transaction matérielle ou financière en vue de payer un enjeu ou une perte.

Art. 51

Les jeux de hasard ne peuvent être pratiqués qu'avec des fiches ou des jetons payés comptant, propres à l'établissement de jeux de hasard concerné et fournis exclusivement par celui-ci et à l'intérieur de celui-ci ou encore avec des pièces de monnaie.

Art. 52

Il est interdit à l'exploitant des établissements de jeux de hasard des classes A et B d'offrir des repas ou des boissons à titre gratuit ou à des prix inférieurs à ceux pratiqués dans le secteur horeca à l'égard des consommateurs.

Art. 53

Le Roi arrête, sur avis de la Commission des jeux de hasard, toutes les mesures utiles en vue de réduire et de lutter contre

HOOFDSTUK VI

Maatregelen ter bescherming van spelers en wedders

Art. 48

De toegang tot de kansspelinrichtingen klasse A en B en het beoefenen van kansspelen in de kansspelinrichtingen klasse C is verboden voor personen onder de 21 jaar, voor personen boven de 21 jaar op hun eigen verzoek of, ingeval zij onbekwaam werden verklaard, op verzoek van hun wettelijke vertegenwoordiger of raadsman, evenals voor magistraten, notarissen en leden van politiediensten.

Art. 49

De toegang tot de speelzalen van de kansspelinrichtingen klasse A en B is slechts toegelaten op vertoon door de betrokken persoon van zijn identiteitskaart en mits registratie van de volledige naam en het adres door de exploitant.

Indien wordt betwijfeld of deze persoon voor eigen rekening handelt, of indien vaststaat dat hij niet voor eigen rekening handelt, moeten alle nuttige maatregelen worden getroffen om informatie te verkrijgen omtrent de ware identiteit van de opdrachtgever.

Een afschrift van het bewijsstuk dat voor de vereenzelviging van de speler heeft gediend evenals het origineel of afschrift van de registraties, borderellen en stukken van de financiële verrichtingen van de speler worden gedurende ten minste vijf jaar na de laatste spelverrichting bewaard.

De Koning bepaalt en organiseert op advies van de Kansspelcommissie, de praktische toelatings- en registratiemodaliteiten van de spelers en de registratiemodaliteiten van hun spel- en financiële verrichtingen.

Art. 50

Het is verboden aan wie dan ook op te treden als bankhouder, enige vorm van lening, krediet, geldelijke of materiële transactie, ter betaling van enige inzet of verlies aan de spelers of wedders toe te staan.

Art. 51

De kansspelen mogen enkel worden uitgeoefend met contant betaalde speelpenningen of -fiches, eigen aan en uitsluitend verschaft door en binnen de kwestieuze kansspelinrichting of met muntstukken.

Art. 52

Het is de exploitant van de kansspelinrichtingen klasse A en klasse B verboden maaltijden of dranken, gratis of onder de binnen de horeca gangbare prijzen voor de consument, aan te bieden.

Art. 53

De Koning vaardigt, op advies van de Commissie, alle nuttige maatregelen uit ter beperking en bestrijding van spelverslaving, zo

l'asservissement au jeu, notamment par la rédaction d'un code de déontologie à l'intention des établissements de jeux de hasard et par l'information du public.

CHAPITRE VII

Dispositions pénales

Art. 54

§ 1er. Sans préjudice de l'application des peines prévues par le Code pénal, sera punie d'un emprisonnement de six mois à cinq ans et d'une amende de 100 francs à 100 000 francs, ou d'une de ces peines seulement :

toute personne qui contrevient aux dispositions de la présente loi et de ses arrêtés d'exécution ou qui ne respecte pas les conditions relatives à la licence dont elle est titulaire;

§ 2. Sans préjudice de l'application des peines prévues par le Code pénal, sera punie d'un emprisonnement d'un mois à trois ans et d'une amende de 26 francs à 25 000 francs, ou d'une de ces peines seulement :

1° toute personne qui, par tout moyen, fait la publicité d'un établissement de jeux de hasard prohibé par la loi ou non explicitement autorisé en vertu de la loi, ou d'un établissement similaire situé dans un pays étranger;

2° toute personne qui s'occupe du recrutement de joueurs pour ces établissements;

3° toute personne qui, en sa qualité d'exploitant d'un établissement de jeux de hasard de classe A ou C, offre des repas ou des boissons à titre gratuit ou à des prix inférieurs à ceux pratiqués dans le secteur horeca à l'égard des consommateurs.

§ 3. Les peines précitées peuvent être doublées :

1° en cas de récidive dans les cinq années suivant une condamnation en vertu de la présente loi ou de ses arrêtés d'exécution;

2° lorsque le délit a été commis à l'égard d'une personne de moins de 18 ans.

§ 4. Dans les cas visés aux paragraphes précédents, le coupable pourra également être interdit de l'exercice de certains droits conformément à l'article 33 du Code pénal.

§ 5. Dans tous les cas de délit, seront confisqués: les fonds ou effets exposés au jeu ainsi que les meubles, instruments, ustensiles et appareils employés ou destinés au service des jeux.

§ 6. Le juge peut ordonner la fermeture définitive ou temporaire de l'établissement de jeux de hasard.

§ 7. Toutes les dispositions du Livre premier du Code pénal, sans exception du chapitre VII et de l'article 85, sont applicables aux infractions prévues par la présente loi.

§ 8. Les personnes physiques et les personnes morales sont civilement responsables des condamnations aux dommages-intérêts, amendes, frais, confiscations, restitutions et sanctions pécuniaires quelconques prononcées pour infraction aux dispositions de la présente loi à charge de leurs administrateurs, gérants, gestionnaires, organes, préposés ou mandataires.

Il en va de même pour des associés de toutes sociétés dépourvues de la personnalité civile, lorsque l'infraction a été commise

ondermeer, door het opstellen van een deontologische code voor kansspelinrichtingen en de voorlichting van het publiek.

HOOFDSTUK VII

Strafbepalingen

Art. 54

§ 1. Onverminderd de toepassing van de in het Strafwetboek gestelde straffen, wordt gestraft met een gevangenisstraf van zes maanden tot vijf jaar en met een geldboete van 100 frank tot 100 000 frank of met één van die straffen alleen :

hij die de bepalingen van deze wet en haar uitvoeringsbesluiten of de vergunningsvoorwaarden niet naleeft;

§ 2. Onverminderd de toepassing van de in het Strafwetboek gestelde straffen, wordt gestraft met een gevangenisstraf van één maand tot drie jaar en met een geldboete van 26 frank tot 25 000 frank of met één van die straffen alleen :

1° hij die door welk middel ook publiciteit maakt voor een door de wet verboden of krachtens de wet niet uitdrukkelijk toegelaten kansspelinrichting of voor een gelijksoortige inrichting, in een vreemd land gelegen;

2° hij die, voor dergelijke inrichtingen, zich bezig houdt met het werven van spelers;

3° hij die, als exploitant van de kansspelinrichtingen klasse A en C, maaltijden of dranken, gratis of onder de binnen de horeca gangbare prijzen voor de consument, aanbiedt.

§ 3. Voorgaande straffen kunnen worden verdubbeld :

1° ingeval van herhaling binnen de vijf jaar volgend op een veroordeling krachtens deze wet of haar uitvoeringsbesluiten;

2° ingeval het wanbedrijf werd gepleegd ten opzichte van een persoon beneden de 18 jaar.

§ 4. In de gevallen in de vorige leden omschreven kan de schuldege bovendien worden veroordeeld tot ontzetting van rechten overeenkomstig artikel 33 van het Strafwetboek.

§ 5. In elk geval van wanbedrijf, worden verbeurd verklaard: de gelden of geldwaardige papieren, bij het spel ingezet, alsmede de meubelen, werktuigen, gereedschappen en toestellen gebruikt of bestemd voor de dienst der spelen.

§ 6. De rechter kan de definitieve of tijdelijke sluiting van de kansspelinrichting bevelen.

§ 7. Alle bepalingen van Boek I van het Strafwetboek, hoofdstuk VII en artikel 85 niet uitgezonderd, zijn toepasselijk op de bij deze wet bepaalde misdrijven.

§ 8. De natuurlijke personen en de rechtspersonen zijn burgerlijk verantwoordelijk voor de veroordelingen tot schadevergoeding, boetes, kosten, verbeurdverklaringen, teruggaven en geldelijke sancties van welke aard ook wegens inbreuken op de bepalingen van deze wet lastens hun bestuurders, zaakvoerders, beheerders, organen, aangestelden of lasthebbers.

Hetzelfde geldt voor de vennoten van alle vennootschappen, die geen rechtspersoonlijkheid bezitten, wanneer de inbreuk werd

par un associé, gestionnaire, préposé ou mandataire, dans le cadre des activités de la société. Ces personnes sont tenues solidairement des condamnations visées à l'alinéa 1er.

Les personnes physiques et les personnes morales visées aux alinéas 1er et 2 du présent article, pourront être citées directement devant la juridiction répressive par le ministère public ou la partie civile.

CHAPITRE VIII

Du cautionnement et des frais

Art. 55

§ 1er. Les licences visées à l'article 21 ne sont délivrées définitivement qu'après le versement d'une garantie réelle qui consiste en un cautionnement en numéraire ou en fonds publics. Cette garantie est destinée à couvrir les frais et dépenses visés aux articles 15, 56 et 57. Ce cautionnement doit être versé à la Caisse des dépôts et consignations, au plus tard cinq jours avant le début des opérations de jeu et reste définitivement acquis au Trésor en cas de retrait de la licence.

Lorsqu'en cours d'activité, la garantie s'avère insuffisante, la commission exige le versement d'un montant complémentaire dans les cinq jours; à défaut de paiement dans ce délai, la licence est suspendue jusqu'au moment du versement.

Les montants des garanties sont fixés par le Roi.

Art. 56

Les frais d'examen des demandes de licences sont à charge du demandeur.

Les frais préalables, périodiques et autres, inhérents au contrôle du titulaire d'une licence sont à sa charge.

Le Roi fixe le montant des droits ou rétributions à percevoir lors de l'octroi des licences visées par la présente loi.

Art. 57

Les sommes résultant de l'application du présent chapitre, à l'exception des cautionnements, sont versées à la commission des jeux de hasard à titre de frais.

CHAPITRE IX

Des mesures abrogatoires et d'accompagnement

Art. 58

La loi du 24 octobre 1902 concernant le jeu est abrogée.

Art. 59

L'article 305 du Code pénal et l'article 1er de la loi du 15 juillet 1960 sur la préservation morale de la jeunesse ne sont pas applicables aux établissements de jeux prévus par la loi.

gepleegd door een vennoot, beheerder, aangestelde of lasthebber in het kader van de activiteiten van de vennootschap. Deze personen zijn solidair gehouden voor de veroordelingen, zoals bedoeld in alinea 1.

De natuurlijke personen en rechtspersonen zoals bedoeld in alinea 1 en 2 kunnen rechtstreeks voor de strafrechtbank worden gedaagd door het openbaar ministerie of de burgerlijke partij.

HOOFDSTUK VIII

Waarborgen en kosten

Art. 55

§ 1. De vergunningen beoogd in artikel 21 worden enkel definitief afgeleverd dan na het storten van een zakelijke waarborg, die bestaat uit contant geld of uit publieke fondsen. Deze waarborg is bestemd voor de kosten en uitgaven, respectievelijk voorzien in de artikelen 15, 56 en 57. Hij dient gestort aan de Consignatiekas ten laatste vijf dagen voor het begin van de speloperaties en blijft definitief behouden voor de Schatkist in geval van intrekking van de vergunning.

Ingeval van ontoereikendheid van de waarborg in de loop der activiteiten vereist de Commissie een bijkomende betaling binnen de vijf dagen bij gebreke waarvan de vergunning wordt geschorst zolang de betaling uitblijft.

De bedragen van de waarborgen worden bepaald door de Koning.

Art. 56

De onderzoekskosten voor de aanvraag voor het verkrijgen van een vergunning worden aangerekend aan de aanvrager.

De voorafgaandelijke, periodieke en alle andere kosten voor de controle van een vergunninghouder zijn ten zijnen laste.

De Koning bepaalt het bedrag van de rechten of retributies die geheven worden bij het verlenen van de in deze wet bedoelde vergunningen.

Art. 57

De sommen die voortvloeien uit de toepassing van dit hoofdstuk, met uitzondering van de waarborgen, worden overgemaakt aan de Kansspelcommissie ten titel van kosten.

HOOFDSTUK IX

Opheffings- en begeleidingsmaatregelen

Art. 58

De wet van 24 oktober 1902 betreffende het spel is opgeheven.

Art. 59

Artikel 305 van het Strafwetboek en artikel 1 van de wet van 15 juli 1960 op de morele bescherming van de jeugd zijn niet van toepassing op de spelinrichtingen voorzien bij de wet.

Art. 60

Les conventions de concession qui, au moment de l'entrée en vigueur de la présente loi, sont conclues entre les établissements de jeux de hasard de classe A et les communes mentionnées à l'article 25 de la présente loi restent valables pour une période de 20 ans maximum pour autant que ces établissements de jeux de hasard se conforment dans l'année de l'entrée en vigueur de la présente loi à l'article 27 de la présente loi et aux dispositions relatives au paiement par l'exploitant des redevances prévues dans la présente loi.

CHAPITRE X

Dispositions finales

Art. 61

Le Roi exerce les compétences que Lui attribuent la présente loi, sur la présentation conjointe des ministres de la Justice, de l'Économie, des Finances et de l'Intérieur.

Art. 62

Les articles 1 à 20, 25, 28, 33, 37, 42, 45, 47, 53, 54, 58, 59 et 62 entrent en vigueur le jour de leur publication au *Moniteur belge*.

Les autres articles entrent en vigueur à la date déterminée par le Roi.

Art. 60

De concessieovereenkomsten die gelden, op het ogenblik van de inwerkingtreding van deze wet tussen de kansspelinrichtingen klasse A en de gemeenten genoemd in artikel 25 van deze wet blijven in voorkomend geval gelden gedurende maximum 20 jaar voor zover deze kansspelinrichtingen binnen het jaar na de inwerkingtreding van deze wet voldoen aan de voorwaarden van deze wet artikel 27 van deze wet en de bepalingen met betrekking tot de betaling van de in deze wet voorziene heffingen door de exploitant blijvend worden gerespecteerd.

CHAPITRE X

Slotbepalingen

Art. 61

De Koning oefent de bevoegdheden, Hem toegekend door deze wet uit, op de gezamenlijke voordracht van de ministers van Justitie, Economie, Financiën en Binnenlandse Zaken.

Art. 62

De artikelen 1 tot 20, 25, 28, 33, 37, 42, 45, 47, 53, 54, 58, 59 en 62 treden in werking op het ogenblik van hun publicatie in het *Belgisch Staatsblad*.

De overige artikelen treden in werking op de datum door de Koning bepaald.

ANNEXE 3

NOTE SUR LES PERTES THÉORIQUES SUR L'APPAREIL DÉNOMMÉ «BINGO» ET CONSIDÉRATIONS ANNEXES

La présente note a pour objectif d'aider à déterminer la probabilité de danger social de l'appareil de jeu de hasard dénommé «bingo».

Signalons, à titre de préliminaire, qu'au même titre que les bonnes mœurs, la notion de danger social est évolutive et liée indéniablement à des normes sociales et sociologiques en perpétuelle mutation. Par contre, à l'inverse des bonnes mœurs (lesquelles peuvent se définir comme un ensemble de règles de conduite morale unanimement acceptées par la société), le danger social ne peut se définir *a priori*. En quelque sorte, le danger social — du moins et surtout lorsqu'il est marginal — ne se décrète pas, il se constate.

Ce danger social étant devenu précisément extrêmement perceptible, il a paru opportun, de procéder dès 1990 à une limitation significative des performances des appareils «bingo».

Cette limitation a fait l'objet d'un arrêté royal du 3 juin 1991 (*Moniteur belge* du 15 juin 1991), applicable à partir du 1er septembre 1991, et a consisté concrètement:

- 1) à limiter le montant des mises à un maximum absolu de 250 francs par partie normale;
- 2) à autoriser l'acquisition d'une extra-balle pour un montant maximum de 250 francs;
- 3) à limiter le montant des gains à un maximum absolu de 20 000 francs par partie, extra-balle incluse.

La proportion théorique entre le gain maximum possible et la mise maximum possible est donc de 80/1 (20 000 francs : 250 francs). On remarquera ici qu'un jeu est généralement qualifié de «*soft game*» (jeu doux) lorsque cette proportion ne dépasse pas 200/1.

Au surplus, il convient de tenir compte d'éléments qui n'ont pas été réglementés mais qui ont un caractère objectif incontestable ou qui sont généralement incontestés:

- a) la durée classique d'une partie de bingo est estimée à 5 minutes (sans extra-balle) et à 6 minutes (avec extra-balle);
- b) le pourcentage de paiement se situe entre 85 % et 92 %, ce pourcentage étant la proportion des enjeux restitués aux joueurs sous forme de gains.

Nous disposons donc de tous les éléments nécessaires à la détermination d'une perte horaire théorique moyenne maximale qu'un joueur peut enregistrer sur un bingo.

Dans l'hypothèse où un joueur engage la mise maximale (250 francs) pour chacune des parties qu'il joue (12 par heure), il misera 3 000 francs par heure et, tenant compte d'un pourcentage de paiement moyen de 88 %, la perte horaire théorique moyenne maximale sera de 3 000 francs \times 12 % = 360 francs.

Dans l'hypothèse où un joueur engage la mise maximale (avec extra-balle) (500 francs) pour chaque partie (10 par heure), il misera 5 000 francs par heure et sa perte horaire théorique moyenne maximale sera de 5 000 francs \times 12 % = 600 francs.

BIJLAGE 3

NOTA OVER DE THEORETISCHE VERLIEZEN OP HET TOESTEL «BINGO» GENAAMD EN BIJHORENDE BEMERKINGEN

Deze nota heeft tot doel de waarschijnlijkheid van sociaal gevaar van het kansspeltoestel «bingo» genaamd te helpen bepalen.

Als inleiding signaleren we dat, evenals de goede zeden, het begrip sociaal gevaar aan evolutie onderhevig is en ontegensprekelijk verbonden aan sociale en sociologische normen die voortdurend veranderen. In tegenstelling tot de goede zeden echter (welke kunnen gedefinieerd worden als een geheel van door de maatschappij aanvaarde regels betreffende het moreel gedrag), kan het sociaal gevaar niet a priori worden gedefinieerd. In zekere zin wordt het sociaal gevaar — ten minste en vooral wanneer het marginaal is, niet bij wet bepaald, doch achteraf vastgesteld.

Daar dit sociaal gevaar precies overduidelijk was geworden, werd het opportuun geacht om, vanaf 1990, over te gaan tot een significatieve beperking van het prestatievermogen van de «bingo»-toestellen.

Deze beperking werd opgenomen in een koninklijk besluit van 3 juni 1991 (*Belgisch Staatsblad* van 15 juni 1991), van toepassing vanaf 1 september 1991, en bestond concreet uit:

- 1) de beperking van het bedrag van de inzetten tot een absoluut maximum van 250 frank per normaal spel;
- 2) de toelating tot het verkrijgen van één bijkomende bal voor een maximumbedrag van 250 frank;
- 3) de beperking van het bedrag van de winst tot een absoluut maximum van 20 000 frank per spel, bijkomende bal inbegrepen.

De theoretische verhouding tussen de mogelijke maximumwinst en de mogelijke maximuminzet is dus de 80/1 (20 000 frank : 250 frank). Hierbij moet worden opgemerkt dat een spel over het algemeen als «*soft game*» (zacht spel) wordt gekwalificeerd wanneer deze verhouding niet meer dan 200/1 bedraagt.

Bovendien moet rekening worden gehouden met elementen die niet werden gereguleerd maar die van onbetwistbaar objectieve aard zijn of over het algemeen niet betwist worden:

- a) de klassieke duur van een bingopartij wordt op 5 minuten (zonder bijkomende bal) en op 6 minuten (met bijkomende bal);
- b) het uitbetalingspercentage situeert zich tussen 85 % en 92 %, percentage dat de verhouding weergeeft van de aan de spelers onder de vorm van winst uitgekeerde inzetten.

Wij beschikken dus over al de elementen die nodig zijn om een maximaal gemiddeld theoretisch verlies per uur te bepalen dat een speler op een bingo kan oplopen.

In de hypothese, waarbij een speler een maximuminzet van (250 frank) waagt voor elk spel dat hij speelt (12 per uur), zal hij 3 000 frank per uur inzetten en, rekening houdend met een gemiddeld uitbetalingspercentage van 88 %, zal het maximaal gemiddeld theoretisch verlies per uur 3 000 frank \times 12 % = 360 frank bedragen.

In de hypothese dat een speler bij elk spel (10 per uur) de maximuminzet (met bijkomende bal) (500 frank) waagt, zal hij 5 000 frank per uur inzetten en zijn maximaal gemiddeld theoretisch verlies per uur zal 5 000 frank \times 12 % = 600 frank bedragen.

Les montants précités sont naturellement exagérés puisqu'ils partent d'hypothèses irréalistes. Des informations croisées à la disposition du ministère des Finances permettent de situer les mises moyennes par partie aux alentours de 150 francs. Dans ces conditions, la perte horaire théorique moyenne s'élèverait à $(150 \text{ francs} \times 12) \times 12 \% = 216 \text{ francs}$.

*
* *

Ces chiffres doivent être assortis de considérations ou de constatations qui doivent en permettre l'interprétation:

1) Une perte de 600 francs, de 360 francs ou même de 216 francs à l'heure est-elle susceptible en soi de générer un danger social?

Si, en ce qui concerne les jeunes, la réponse est évidente, elle ne va pas nécessairement de soi en ce qui concerne les adultes rationnels et raisonnables puisque même pour certaines catégories sociales en situation financière précaire, ces montants pourraient représenter une dépense inconsidérée.

La limitation de la pratique des jeux de hasard dans les cafés à des personnes ayant 21 ans accomplis est très certainement opportune.

Pour garantir l'efficacité de cette mesure, peut-être conviendrait-il de remplacer dans l'article 53 les termes « pratique de » par les termes « accès aux » et d'assortir cette mesure de deux corollaires:

- la responsabilité pénale du tenancier de café;
- la possibilité pour celui-ci de contrôler l'identité d'un joueur ou d'un candidat joueur;

2) La réalité est évidemment différente en ce sens que la répartition des pertes et des gains variera de manière plus marquée selon les jours et selon les joueurs;

3) Il convient de ne pas perdre de vue un des objectifs discrets mais majeurs de la présente proposition: une éradication aussi profonde que possible du jeu clandestin, rendue possible par une légalisation et un contrôle des jeux autorisés;

4) Si les montants précités qui sont, somme toute, relativement modestes amènent un joueur à se créer des problèmes financiers sérieux, on peut clairement affirmer se trouver en présence d'un joueur pathologique qui, par essence et quel que soit le jeu qu'il pratique, a impérativement besoin d'un accompagnement thérapeutique;

5) Selon les éléments dont on dispose, on peut affirmer que les mesures de 1991 ont eu un effet positif puisque, sauf infirmation par les services du ministère de la Justice, le nombre de plaintes auprès des parquets pour des motifs « socio-économiques » liés au jeu sont en régression spectaculaire depuis 5 ans;

6) On ne peut passer sous silence l'aspect économique des jeux de cafés pour le secteur horeca. Rappelons simplement que le nombre de cafés est passé entre 1974 et 1997 de $\pm 80\ 000$ à $\pm 30\ 000$.

De voornoemde bedragen zijn natuurlijk overdreven omdat wordt vertrokken, van onrealistische gegevens. Diverse, doch gelijklopende inlichtingen waarover het ministerie van Financiën beschikt laten toe de gemiddelde inzetten per spel rond 150 frank te situeren. In die omstandigheden zou het gemiddeld theoretisch verlies per uur $(150 \text{ frank} \times 12) \times 12 \% = 216 \text{ frank}$ bedragen.

*
* *

Deze cijfers vergen bijkomende beschouwingen of vaststellingen die er de interpretatie van moeten toelaten:

1) Kan een verlies van 600 frank, 360 frank of zelfs van 216 frank per uur op zich beschouwd worden als bron van een potentieel sociaal gevaar?

Indien, in het geval van jongeren, het antwoord evident is, is het niet zo zeer vanzelfsprekend in het geval van rationele en verstandige volwassenen vermits zelfs voor sommige sociale categorieën die in een preciaire financiële toestand verkeren, deze bedragen een onverantwoorde uitgaven zouden betekenen.

De beperking van de deelneming aan kansspelen in cafés tot personen die ten volle 21 jaar hebben bereikt is ongetwijfeld zeer opportuun.

Om de doeltreffendheid van die maatregel te verzekeren, zou het misschien aangewezen zijn in artikel 53 de woorden « deelneming aan » te vervangen door de woorden « toegang tot » en deze maatregel te laten gepaard gaan met twee andere die eruit voortvloeien:

- de strafrechtelijke aansprakelijkheid van de café-uitbater;
- de mogelijkheid voor deze laatste de identiteit van een speler of kandidaat-speler te controleren;

2) De werkelijkheid is vanzelfsprekend anders, in die zin dat de verdeling van winst en verlies op meer uitgesproken wijze zal variëren naargelang de dagen en de spelers;

3) Men mag in geen geval één van de onopvallende, maar belangrijke objectieven van het huidige ontwerp uit het oog verliezen: een even grondige als mogelijke uitroeiing van het clandestiene spel, mogelijk gemaakt door legalisatie en controle van de toegelaten spelen;

4) Indien de hiervoor geciteerde bedragen, die uiteindelijk betrekkelijk bescheiden zijn, een speler aanzetten tot het scheppen van ernstige financiële moeilijkheden, dan mag men grif aannemen dat men te maken heeft met een pathologische speler die, per definitie en ongeacht de aard van het beoefende spel, dwingend behoefte heeft aan een therapeutische begeleiding;

5) Volgens de elementen waarover men beschikt, kan men bevestigen dat de maatregelen van 1991 een positief effect hebben gehad vermits, behoudens ontkenning vanwege de diensten van het ministerie van Justitie, het aantal klachten bij de parketten op basis van aan het spel gebonden « socio-economische » gronden sinds 5 jaar spectaculair zijn gedaald;

6) Men kan niet stilzwijgend voorbijgaan aan het economisch impact van de cafés spelen op de horecasector. We herinneren er simpelweg aan dat het aantal cafés tussen 1974 en 1997 van $\pm 80\ 000$ is gedaald tot $\pm 30\ 000$.